

**DÜZCE KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALANLARIN
PLANLAMASINDA KENT YÖNETİMİ VE KATILIMCILIK**

EDA KAYA

**DOKTORA TEZİ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI**

**DANIŞMAN
PROF. DR. OSMAN UZUN**

DÜZCE, 2024

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

DÜZCE KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALANLARIN
PLANLAMASINDA KENT YÖNETİMİ VE KATILIMCILIK

Eda KAYA tarafından hazırlanan tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından Düzce Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda **DOKTORA TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Osman UZUN

Düzce Üniversitesi

Jüri Üyeleri

Prof. Dr. Osman UZUN

Düzce Üniversitesi

Doç. Dr. Pınar GÜLTEKİN

Düzce Üniversitesi

Doç.Dr. Hicran HAMZA ÇELİKİYAY

Düzce Üniversitesi

Prof. Dr. Yasin DÖNMEZ

Karabük Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk UZUN

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 09/12/2024

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

9 Aralık 2024

EDA KAYA

TEŞEKKÜR

Doktora öğrenimimde ve bu tezin hazırlanması süresince benden yapıcı eleştirilerini, bilgi ve yardımlarını esirgemeyen çok değerli danışman hocam Prof. Dr. Osman UZUN'a desteklerinden dolayı en içten dileklerimle teşekkür ederim.

Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümünde görev yapan Doç.Dr. Pınar GÜLTEKİN, Akçakoca Bey Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümünde görev yapan Doç.Dr. Hicran HAMZA ÇELİKİYAY'a ve tüm hocalarıma eğitimim boyunca manevi destek ve yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Düzce Üniversitesi Orman Endüstri Mühendisliği Bölümünde görev yapan Doç. Dr. Tarık GEDİK'e tezimin anket aşamasında sağladığı katkıdan dolayı teşekkür ederim.

Yüksek Öğretim Kurulu 100/2000 Öncelikli Alanlar Programına doktora tez sürecinde verdiği desteklerden dolayı teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca tez çalışmaları sırasında Düzce ilinde yer alan kamu birimleri (Düzce Üniversitesi, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri, AFAD, Düzce Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Düzce İl Dernekler Müdürlüğü, Düzce Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, Düzce Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü), yerel yönetimler (Belediye Müdürlükleri olan Kültür İşleri Müdürlüğü, Park ve Bahçeler Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Kent konseyi meclisleri) gerek ilgili verilerimin temini edilmesi gerek alanında uzman kişiler tarafından anket formlarımı değerlendikleri için tüm personellere teşekkürü bir borç bilirim.

En önemlisi bugünlere gelmemde büyük emek ve özveri sağlayan, bu günlerimi benimle hayal eden aileme eğitim sürem boyunca hep yanımda olan, annem Emine KAYA, babam Tayyar KAYA, Kardeşlerim Seda GÖKMEN'e ve Esra KAYA'ya, bu çalışma boyunca yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen sevgili kardeşim Dr. Ertuğrul KAYA'ya beni koşulsuz destekleyen sevgili eşim Sedat KAYA, kızım Gülşen KAYA ve oğlum Abidin Asaf KAYA'ya sonsuz teşekkürlerimi ve sevgilerimi sunarım.

9 Aralık 2024

Eda KAYA

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ŞEKİL LİSTESİ	xii
ÇİZELGE LİSTESİ	xv
KISALTMALAR.....	xxi
SİMGELER	xxii
ÖZET	xxiii
ABSTRACT	xxiv
EXTENDED ABSTRACT	xxv
1. GİRİŞ	1
1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE KAPSAMI	8
1.1.1. Amaç.....	8
1.1.2. Kapsam.....	12
1.2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	14
1.3. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	15
1.4. LİTERATÜR.....	16
1.4.1. Kentsel Açık ve Yeşil Alan Planlamasında Katılımcılık Üzerine Yapılan Literatür	16
1.4.2. Kent Yönetimi Katılımcılık Üzerine Yapılan Çalışmalar	29
1.4.3. Düzce Kenti ve Yakın Çevresine İlişkin Yapılan Çalışmalar	35
2. KURAMSAL TEMELLER.....	1
2.1. AÇIK VE YEŞİL ALAN KAVRAMI.....	1
2.2. KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALANLARIN İŞLEVLERİ	4
2.2.1. Açık ve Yeşil Alan Sistemi Yaklaşımı.....	13
2.2.1.1. Yeşil Kuşak (Greenbelt)	19
2.2.1.2. Londra Yeşil Kuşağı (London Green Belt), İngiltere	21
2.2.1.3. İstanbul Yeşil Alanlar ve Koruma Alanları (İstanbul Yeşil Kuşak), Türkiye	22
2.2.1.4. Yeşil Kama (Green Wedge).....	25
2.2.1.5. Yeşil Örgü (Green Network)	29
2.2.1.6. Yeşil Yol/Koridor	29
2.2.1.7. Yeşil Kalp (Green Heart)	30
2.2.2. Açık ve Yeşil Alan Sınıflandırmaları.....	31
2.2.3. Kentsel Açık ve Yeşil Alan Standartları	33
2.2.3.1. Dünya'da Kentsel Açık Alanların Durumu	37

2.2.3.2. Türkiye’de Kentsel Açık Alanların Durumu ve Standartları	44
2.3. KENT VE KENTLEŞME KAVRAMI.....	51
2.3.1. Yeni Kentsel Yaklaşımlar ve Günümüz Kentleri.....	57
2.3.1.1. Yeni Şehircilik	57
2.3.1.2. Akıllı Büyüme	58
2.3.1.3. Peyzaj Şehirciliği	59
2.3.1.4. Yedek Kent	60
2.3.1.5. Sünger Kent.....	60
2.3.1.6. Dirençli Kent.....	62
2.3.1.7. 15 Dakikalık Kent	62
2.3.1.8. Pandemi Sonrası Kent.....	63
2.4. TÜRKİYE’DE KENT YÖNETİMİNİN TEMEL ÇERÇEVESİ	65
2.4.1. Merkezi Yönetim	65
2.4.2. Yerinden yönetim	67
2.4.3. Yerel Yönetimler	69
2.5. YEREL YÖNETİM KURULUŞLARI.....	70
2.5.1. İl Özel İdaresi	70
2.5.1.1. Vali.....	71
2.5.1.2. İl Encümeni	72
2.5.1.3. İl Genel Meclisi.....	72
2.5.2. BELEDİYELER.....	73
2.5.3. Köy.....	73
2.6. YEREL YÖNETİMLERDE KATILIM ARACI: KENT KONSEYLERİ.....	75
2.6.1. Kent Konseyleri ve Gelişimi.....	75
2.7. KATILIMCILIK KAVRAMI.....	78
2.8. ÇEVRE VE KATILIM	84
2.8.1. Katılım Düzeyleri	88
2.8.2. Katılım Düzeylerine Göre Yaklaşımlar	91
2.9. KATILIM VE YÖNTEM TEKNİKLERİ	105
2.10. KATILIMCILIK AŞAMALARI DÜZEYLERİ VE KENT YÖNETİMİ İLİŞKİSİ.....	123
2.11. DÜNYADA VE ÜLKEMİZDE AÇIK VE YEŞİL ALAN PLANLAMASINDA KATILIMCILIK.....	127
2.11.1. Boston Wharf District Parkı Projesi	130
2.11.2. High Line Park	132
2.11.3. Central Park	134
2.11.4. Berlin Gleisdreieck Park Projesi	137

2.11.5. Berlin Volkspark Friedrichshain Park Projesi	142
2.11.6. Utrecht (Hollanda) ‘‘Yeşil Çatı’’ Projesi	143
2.11.7. 'Inspiraak' – Hollanda Vatandaş Katılımı Uygulaması.....	145
2.11.8. Bologna İtalya Mahalle Atölyeleri.....	145
2.11.9. Wroclaw 2030 Stratejisi.....	149
2.11.10. LOS_DAMA Yeşil Altyapı Tasarım ve Yönetim Yaklaşımı	152
2.11.11. Münih Bölgesi Projesi	155
2.11.12. Viyana Bölgesi Projesi	156
2.11.13. Salzburg Bölgesi Projesi	159
2.12. ÜLKEMİZDE AÇIK VE YEŞİL ALAN PLANLAMASINDA KATILIMCILIK ÖRNEKLERİ	160
2.12.1. Topkapı Sarayı- İstanbul.....	161
2.12.2. Gülhane Parkı- İstanbul.....	162
2.12.3. Gezi Parkı Direnişi (İstanbul).....	162
2.12.4. Bursa Nilüfer Belediyesi Çalışmaları	163
2.12.4.1. Misi Köyü Doğal Yaşam ve Çevre Eğitim Merkezi	163
2.12.5. Çamlıca Mahallesi Yeşil Alan Düzenlemesi.....	164
2.12.6. Eskişehir Büyükşehir Belediyesi KentPark ve Sazova Bilim Kültür ve Sanat Parkı	164
2.12.7. DÜZCE KENT KONSEYİ UYGULAMASI	166
2.12.7.1. Düzce Kent Konseyinin Oluşumu.....	166
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	171
3.1. MATERYAL	171
3.1.1. Çalışma Alanı Genel Bilgileri.....	177
3.1.1.1. Düzce	177
3.1.2. Düzce İlinin Doğal Peyzaj Özellikleri.....	179
3.1.2.1. Jeoloji ve Jeomorfoloji.....	179
3.1.2.2. Hidroloji ve Hidrojeoloji	181
3.1.2.3. Toprak.....	182
3.1.2.4. Doğal Bitki Örtüsü (Flora ve Faunası).....	183
3.1.2.5. İklim Özellikleri	184
3.2. DÜZCE İLİ KÜLTÜREL PEYZAJ ÖZELLİKLERİ	185
3.2.1. Tarihi ve Kentsel Gelişim	185
3.2.2. Demografik Yapı Özellikleri	187
3.2.3. Göç Durumu	188
3.2.4. Sosyo-Ekonomik Yapısı.....	189
3.2.5. Çevre Sorunları ve Doğal Afetler	190

3.2.6. Turizm Altyapısı.....	192
3.2.7. Kentsel Açık ve Yeşil Alanlar, Spor Alanları ve Kültürel Etkinlik Alanları.....	194
3.2.8. Teknik Altyapı.....	196
3.2.8.1. Kanalizasyon Altyapısı ve Arıtma Tesisleri	196
3.2.9. Ulaşım.....	196
3.3. YÖNTEM	197
3.3.1. Çalışma Alanı Seçimi ve Amaçlarının Belirlenmesi	199
3.3.2. Literatür Taraması	200
3.3.3. Hipotezlerin Belirlenmesi	201
3.3.4. Kentsel Açık ve Yeşil Alan Sistemi Açısından Analiz.....	202
3.3.4.1. Sürdürülebilirlik İlişkisi	202
3.3.4.2. Düzce Kentindeki Mevcut Açık ve Yeşil Alan Planlamasında Nitelik ve Nicelik Açısından Sorunlar	213
3.3.4.3. Katılımcılık Aşamaları	215
3.3.4.4. Katılım Düzeyleri	224
3.3.5. Paydaş Analizi	231
3.3.5.1. Paydaş Gruplarının Belirlenmesi	232
3.3.6. Kamu Anket ve Kullanıcı Anket Tasarımı	233
3.3.6.1. Kamu Paydaşlarının Algı ve Tutumlarını Ölçmeye Yönelik Anket Çalışması.....	233
3.3.6.2. Kullanıcı Anketi Tasarımı ve Sürecine İlişkin Veriler.....	240
3.3.6.3. Anketin Ön Testten Geçirilmesi ve Hataların Düzeltilmesi	243
3.3.6.4. Kullanıcı Anketi Güvenilirlik Analizi	245
3.3.7. Açık ve Yeşil Alan Katılımcılık İlişkisinin Düzce Ölçeğinde Değerlendirilmesi	246
4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	249
4.1. PAYDAŞ ANALİZİ	249
4.2. KAMU PAYDAŞLARININ ALGI VE TUTUMLARINI ÖLÇMEYE YÖNELİK ANKETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	254
4.2.1. Kamuya Yönelik Katılımcıların Betimleyici İstatistikleri.....	254
4.2.1.1. Katılımcıların Açık ve Yeşil Alan Planlaması Sürecinde Kent Yönetimine Katılım ile İlgili Düşüncelerine İlişkin dağılımı	259
4.2.1.2. Katılımcılığın Planlama ve Uygulanmasında Kullandığı İletişim Yöntemlerine Göre Dağılımı	261
4.2.1.2.1. Katılımcılığın Planlama ve Uygulanmasında Kitle İletişim Araçlarına Göre Dağılımı.	261
4.2.1.2.2. Katılımcılığın Planlama ve Uygulanmasında Yüz yüze Görüşme Yoluna Göre Dağılımı... ..	263
4.2.1.2.3. Katılımcılığın Planlama ve Uygulanmasında Yazışma Yoluna Göre Dağılımı	265
4.2.1.3. Kent Konseyleri (KK) – Yerel Halk (YH)- Sivil Toplum Kuruluşu (STK) İlişkileri.....	267
4.3. DÜZCE KENTİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK, KATILIM AŞAMALARI VE DÜZEYLERİ İLE NİTELİK VE NİCELİK SORUNLARININ KAMU	

ANKET VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	270
4.3.1. Sürdürülebilirlik İlişkisi	270
4.3.1.1. Kamu Anketi Verilerinin Analizi	270
4.3.1.1.1. Açıklayıcı Faktör Analizi İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları	270
4.3.1.1.2. Korelasyon Analizi İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları.....	274
4.3.1.1.3. Regresyon Analizi İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları	276
4.3.1.1.4. Değişkenlere Yönelik T-Testi Analizleri İle İlgili Sürdürülebilirlik Bulguları	279
4.3.1.1.5. Değişkenlere Yönelik Anova Analizleri İle İlgili Sürdürülebilirlik Bulguları	281
4.3.1.1.6. Ki-Kare Analizi İle İlgili Sürdürülebilirlik Bulguları	285
4.3.1.1.7. Kruskal-Wallis Testi Analizi İle İlgili Sürdürülebilirlik Bulguları.....	291
4.4. DÜZCE KENTİ ÖRNEĞİNDE NİTELİK VE NİCELİK SORUNLARI	295
4.4.1. Kamu Verilerinin Analizi	295
4.4.1.1. Nitelik ve Nicelik Sorunlarıyla İlgili Bulgular	295
4.5. DÜZCE KENTİ ÖRNEĞİNDE KATILIM AŞAMALARI.....	295
4.5.1. Katılım Aşamaları.....	295
4.5.1.1. Kamu Verilerinin Analizi	295
4.5.1.2. Açıklayıcı Faktör Analizi ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları	295
4.5.1.3. Korelasyon Analizi ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları	298
4.5.1.4. Regresyon Analizi ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları	302
4.5.1.5. T-testi, ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları	310
4.5.1.6. ANOVA ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları.....	312
4.5.1.7. Ki-Kare ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları	314
4.5.1.8. Kruskal-Wallis Testi ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları.....	319
4.5.2. Katılım Düzeyleri	325
4.5.2.1. Kamu Verilerinin Analizi	325
4.5.2.1.1. Açıklayıcı Faktör Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları.....	325
4.5.2.2. Korelasyon Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları	326
4.5.2.3. Regresyon Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları.....	328
4.5.2.4. ANOVA Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları.....	337
4.5.2.5. Ki-Kare ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları.....	341
4.5.2.6. Kruskal-Wallis Testi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları.....	346
4.6. KULLANICI ANKETİ (VATANDAŞ ANKETİ) ALGI VE TUTUMLARINI ÖLÇMEYE YÖNELİK ANKETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	354
4.6.1. Kullanıcıya Yönelik Katılımcıların Betimleyici İstatistikleri	354
4.6.1.1. Açık ve Yeşil Alanları Mevsimlere Göre Kullanım Zamanları Demografik Bilgiler.....	367
4.6.1.2. Katılımcıların Açık ve Yeşil Alan Planlama, Tasarım, Uygulama ilgili ifadelerle ilişkin görüşlerinin yüzdelik dilimleri	372
4.6.1.3. Katılımcıların Açık ve Yeşil Alan İhtiyacına Yönelik Katılım Düzeyi Görüşlerinin Yüzdelik Analizi	378
4.6.2. Kullanıcı Verilerinin Analizi.....	384

4.6.2.1. Açıklayıcı Faktör Analizi İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları.....	384
4.6.2.2. Korelasyon Analizi İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları	385
4.6.2.3. Regresyon Analizi İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları	387
4.6.2.4. Değişkenlere Yönelik T-testi İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları	389
4.6.2.5. Ki-Kare Analiz İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları	397
4.6.2.6. Kruskal-Wallis Test İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları	407
4.6.3. Kullanıcı Verilerinin Analizi.....	411
4.6.3.1.1. Korelasyon Analizi ile Nitelik ve Nicelik Sorunlarıyla İlgili İlişkisi Bulguları	413
4.6.3.1.2. Regresyon Analizi ile Nitelik ve Nicelik Sorunlarıyla İlgili İlişkisi Bulguları	415
4.6.3.1.3. t-Testi Analizi ile Nitelik ve Nicelik Sorunlarıyla İlgili İlişkisi Bulguları	416
4.6.3.1.4. ANOVA Testi Analizi ile Nitelik ve Nicelik Sorunlarıyla İlgili İlişkisi Bulguları	417
4.6.3.1.5. Ki kare Testi Analizi ile Nitelik ve Nicelik Sorunlarıyla İlgili İlişkisi Bulguları	417
4.6.3.1.6. Kruskal-Wallis Testi Analizi ile Nitelik ve Nicelik Sorunlarıyla İlgili İlişkisi Bulguları	418
4.6.4. Kullanıcı Verilerinin Analizi.....	419
4.6.4.1. Açıklayıcı Faktör Analizi ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları	419
4.6.4.2. Korelasyon Analizi ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları	423
4.6.4.3. Regresyon Analizi ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları	426
4.6.4.3.1. Katılım Aşamalarının Açık Yeşil Alanların Kullanımı Üzerindeki Etkilerine Ait Bulgular	426
4.6.4.3.2. Katılım Aşamasının Açık yeşil Alanların Kullanımının Cinsiyet, Yaş, Eğitim, Meslek, Gelir Üzerindeki Etkilerine Ait Bulgular	429
4.6.4.4. t-Testi, ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları	432
4.6.4.5. ANOVA ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları.....	434
4.6.4.6. Ki-Kare ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları	434
4.6.4.7. Kruskal-Wallis Testi ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları.....	435
4.6.5. Kullanıcı Verilerinin Açıklayıcı Faktör Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları.....	436
4.6.5.1. Korelasyon Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları	437
4.6.5.2. Regresyon Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları.....	440
4.6.5.2.1. Katılım Düzeylerinin Açık yeşil Alanların Kullanımının Cinsiyet, Yaş, Eğitim, Meslek, Gelir Üzerindeki Etkilerine Ait Bulgular	443
4.6.5.3. t- Testi Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları	446
4.6.5.4. ANOVA Testi Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları.....	449
4.6.5.5. Ki-Kare ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları.....	449
4.6.5.6. Kruskal-Wallis Testi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları.....	449
4.7. DÜZCE KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALAN PLANLAMASINDA KENT YÖNETİMİ VE KATILIMCILIK: PAYDAŞLARIN ÖNEMİ VE ROL DAĞILIMI MATRİSİ.....	455
4.8. DÜZCE KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALAN PLANLAMASINDA KENT YÖNETİMİ VE KATILIMCILIK MODELİ	458
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	462
6. KAYNAKLAR	485

7. EKLER.....	536
7.1. EK 1: UZMAN GÖRÜŞÜ.....	536
7.2. EK 2: YASAL İZİNLER	546
7.3. EK 3: UZMAN GÖRÜŞLERİ.....	551
7.4. EK 4: UZMAN GERİ DÖNÜŞ TABLOSU.....	553
ÖZGEÇMİŞ	554

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 1.1. 1998-2023 yılları arasında kentsel açık yeşil alan planlaması ve katılımcılık çalışmalarının dağılımı.	17
Şekil 1.2. 1998-2023 yılları arasında kentsel açık yeşil alan planlaması ve katılımcılık çalışmalarının ülkelere göre dağılımı.	18
Şekil 1.3. 1998-2023 yılları arasında kentsel açık yeşil alan planlaması ve katılımcılık çalışmalarının yayınların konusu itibariyle dağılımı.	19
Şekil 1.4. Kentsel açık yeşil alan planlaması ve katılımcılık araştırmalarının anahtar kelimelere göre yayın dağılımının bibliyometrik ağ analizi	20
Şekil 1.5. 2000-2023 yılları arasında kent yönetimi ve katılımcılık çalışmalarının dağılımı.....	29
Şekil 2.1. Yeşil altyapı sistemleri.	19
Şekil 2.2. İngiltere’de metropoliten şehirler çevresinde yeşil kuşaklar	21
Şekil 2.3. 2022 yılı Londra kenti açık ve yeşil alan.....	22
Şekil 2.4. Moskova’nın geçmişte tarihsel süreçte yeşil kama oluşum.....	25
Şekil 2.5. Stockholm kenti yeşil kamaları	27
Şekil 2.6. Kopenhag yeşil kaması.....	28
Şekil 2.7. İngiltere-Milton Keynes kenti	29
Şekil 2.8. Randstadt yeşil kalp	31
Şekil 2.9. Kentsel açık ve yeşil alan standartlarının belirlenmesinde göz önünde bulundurulması gereken bazı faktörler	34
Şekil 2.10. Çin’de Zhejiang kentinde gerçekleştirilen sünger kent çalışmalarından örnek	61
Şekil 2.11. Türk kamu yönetimi yapısı.....	67
Şekil 2.12. Örgütlenme ilkeleri.....	68
Şekil 2.13. İl özel idaresinin organları	71
Şekil 2.14. Katılımcı karar alma sürecinin aşamaları.	81
Şekil 2.15. Katılımcı süreci etkileyen aktörler	90
Şekil 2.16. Paydaş tipolojileri	90
Şekil 2.17. Arnstein’in katılım merdiveni.	92
Şekil 2.18. Katılım tekerleği.	95
Şekil 2.19. Vatandaşın karar alma sürecine katılımı sağlamak için etkili karar verme modeli.....	98
Şekil 2.20. Katılım düzeyleri.	104
Şekil 2.21. Açık ve yeşil alan planlamasında katılımın STK’lar arasındaki ilişki	116

Şekil 2.22. Planlamada toplum katılımı aşamaları	125
Şekil 2.23. Wharf District Park proje alanı.....	131
Şekil 2.24. Wharf District park katılım süreci.	132
Şekil 2.25. High Line Park (Aydoğdu, 2018).	134
Şekil 2.26. Central Park'ın konumu (Başaran, 2020).	135
Şekil 2.27. Central Park'ın havadan görünümü, 2024.	136
Şekil 2.28. Central Park katılım süreci.	137
Şekil 2.29. Berlin kentsel mekanların planlama alanlarına göre sınırlandırılması, 2024.	138
Şekil 2.30. Berlin Gleisdreieck park görünümü, 2024.	138
Şekil 2.31. Farklı paydaşlarla yapılan toplantılar, 2024.	139
Şekil 2.32. Gleisdreieck Park katılım süreci.	140
Şekil 2.33. Volkspark Friedrichshain Park, 2024.	142
Şekil 2.34. Utrecht (Hollanda) konumu, 2024.	144
Şekil 2.35. Utrecht (Hollanda) yeşil çatı.....	144
Şekil 2.36. Mahalle atölyeleri uygulamasında katılım sürecinin aşamaları	146
Şekil 2.37. Şehrin tüm parkları ve bahçeleri, 2024.....	149
Şekil 2.38. Yerel mekânsal gelişim planında açık yeşil alan haritası	150
Şekil 2.39. LOS_DAMA yeşil altyapı tasarım ve yönetim yaklaşımı proje paydaşları	153
Şekil 2.40. Paydaş katılım seviyeleri	154
Şekil 2.41. Viyana Proje faaliyet alanı	158
Şekil 2.42. Topkapı Sarayı- İstanbul	161
Şekil 2.43. Gülhane Parkı – İstanbul	162
Şekil 2.44. İstanbul Taksim Meydanı Gezi Parkı alanı	163
Şekil 2.45. Misi Köyü	164
Şekil 2.46. Çamlıca Parkı	164
Şekil 2.47. Sazova Bilim Kültür ve Sanat Parkı.	165
Şekil 2.48. KentParkı.....	166
Şekil 2.49. Düzce Kent Konseyi Organizasyon Şeması	168
Şekil 3.1. Çalışma alanına ilişkin açık yeşil alan haritası.	176
Şekil 3.2. Düzce iline ait walter yöntemine göre çizilmiş sıcaklık-yağış grafiği	185
Şekil 3.3. Çalışma alanı yapısal alanlar ve Düzce vizyon planı (b) ve mevcut kentsel gelişim koridorları (a).....	187
Şekil 3.4. Düzce ili yıllara göre nüfus oranları	188
Şekil 3.5. Tez yöntem akış şeması.....	198
Şekil 4.1. Katılımcıların açık ve yeşil alanları yaz mevsimine göre kullanım zamanları.	

.....	368
Şekil 4.2. Katılımcıların açık ve yeşil alanları sonbahar mevsimine göre kullanım zamanları.	369
Şekil 4.3. Katılımcıların açık ve yeşil alanları kış mevsimine göre kullanım zamanları.	370
Şekil 4.4. Katılımcıların açık ve yeşil alanları ilkbahar mevsimine göre kullanım zamanları.	371
Şekil 4.5. Düzce kentsel açık ve yeşil alan planlamasında kent yönetimi ve katılımçılık modeli.	460

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa No

Çizelge 1.1. Kentsel açık ve yeşil alan planlamada katılımcılık anahtar ile ilgili çalışmaların özetleri.	21
Çizelge 1.2. Kent yönetimi katılımcılık anahtar sözcük ile ilgili çalışmaların özetleri.	30
Çizelge 1.3. Düzce kenti ve yakın çevre alanına ilişkin çalışmaların özetleri.....	35
Çizelge 2.1. Açık yeşil alanların tarihsel gelişimi	2
Çizelge 2.2. Çeşitli araştırmacılara göre doğal afetlere yönelik işlevler.	5
Çizelge 2.3. Çeşitli araştırmacılara göre rekreasyonel işlevler.....	6
Çizelge 2.4. Çeşitli araştırmacılara göre ekolojik ve çevresel işlevler.	7
Çizelge 2.5. Çeşitli araştırmacılara göre tasarım ve planlama işlevleri.....	8
Çizelge 2.6. Çeşitli araştırmacılara göre fiziksel işlevleri.	9
Çizelge 2.7. Çeşitli araştırmacılara göre ekonomik işlevleri.	10
Çizelge 2.8. Çeşitli araştırmacılara göre toplumsal ve sosyal işlevleri.	11
Çizelge 2.9. Çeşitli araştırmacılara göre psikolojik ve sağlık işlevleri.....	12
Çizelge 2.10. Çeşitli araştırmacılara göre estetik ve mimari işlevleri.	13
Çizelge 2.11. Kentsel açık ve yeşil alan planlama sistemleri ve uygulamaları	16
Çizelge 2.12. Kentlerde yerleşim birimi ölçeğinde açık-yeşil alanlar	31
Çizelge 2.12. Kentlerde yerleşim birimi ölçeğinde açık-yeşil alanlar	32
Çizelge 2.13. Kentsel yeşil alan türleri ve ölçekleri.	36
Çizelge 2.14. Farklı kurum-kuruluşların belirlemiş oldukları kentsel açık ve yeşil alan standartları	41
Çizelge 2.15. Dünyada yeşil alan standartları ve uygulamaları.....	43
Çizelge 2.16. Planlama mevzuatında açık ve yeşil alan standartları	46
Çizelge 2.17. Ülkemizde yapılan çalışmalar kapsamında bazı kentlerde kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarları	51
Çizelge 2.18. Katılımı etkileyen faktörler ve önemi.....	83
Çizelge 2.19: Siyasal katılım, yönetsel katılım ve yerel katılım faktörleri.....	84
Çizelge 2.20. Açık ve yeşil alanların planlanması ve tasarımında katılımın tarihsel süreçte gelişimi.....	85
Çizelge 2.21. Açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri	88
Çizelge 2.22. Vatandaş-yönetici iletişim gridi.....	99
Çizelge 2.23. Çağdaş katılım yöntemleri: Avantajlar ve dezavantajlar.....	106
Çizelge 2.24. Katılım süreçlerinde toplumu bilgilendirmek için kullanılan teknikler .	108
Çizelge 2.25. Katılım süreçlerinde bilgi almak amacıyla kullanılan kullanılan teknikler	109

Çizelge 2.26. Katılım metotları.....	110
Çizelge 2.27. Katılımın üç temel türü	113
Çizelge 3.1. Düzce İli hizmet sınırına bağlı mahallelerin standartlara uygun ihtiyaç duyulan açık yeşil alanı ve park alanı miktarı	174
Çizelge 3.2. Çalışma alanına yönelik ulaşım ile ilgili veriler	178
Çizelge 3.3. 2023 yılı sonunda Düzce ili ve ilçelerinin yerleşim yeri ve nüfus dağılımları.	188
Çizelge 3.4. Düzce kentinde yaşanan bazı önemli afetler	192
Çizelge 3.5. Yayın türlerinin sıklığı.....	201
3.6. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler /sürdürülebilirlik.	205
Çizelge 3.7. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında nitelik ve nicelik açısından sorunlar.	214
Çizelge 3.8. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımıcılık aşamaları.	216
Çizelge 3.9. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımıcılık düzeyleri.....	225
Çizelge 3.10. Anket çalışmaları.	236
Çizelge 3.11. Geçerlilik ve güvenilirlik analizi referans değerleri.	239
Çizelge 3.12. Geçerlilik ve güvenilirlik analizi sonuçları	239
Çizelge 3.13. Mahalle bazında katılım sayısı.	241
Çizelge 3.14. Geçerlilik ve güvenilirlik analizi sonuçları (Pilot uygulama).	245
Çizelge 3.15. Geçerlilik ve güvenilirlik analizi sonuçları	246
Çizelge 4.1. Düzce ilinin paydaş analizi.....	250
Çizelge 4.2. Değişkenlere ilişkin betimleyici istatistikler.	254
Çizelge 4.3. Değişkenlere ilişkin demografik istatistikler.....	256
Çizelge 4.4. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım ile ilgili düşüncelerine ilişkin bulgular.....	260
Çizelge 4.5. Katılımcılığın planlama ve uygulanmasında kitle iletişim araçlarına yönelik bulgular.....	262
Çizelge 4.6. Katılımcılığın planlama ve uygulanmasında yüzyüze görüşme yoluna yönelik bulgular.....	264
Çizelge 4.7. Katılımcılığın planlama ve uygulanmasında yazışmaya yönelik bulgular.	266
Çizelge 4.8. Açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılımıcılığın planlama ve uygulanmasında Kent Konseyleri (KK) – Yerel Halk (YH)- Sivil Toplum Kuruluşu (STK) İlişkileri.....	268
Çizelge 4.9. Sürdürülebilirlik boyutları faktörlerle ilgili faktör analizi sonuçları.	272

Çizelge 4.10. Çevresel, sosyal ve ekonomik faktörler arasındaki Pearson korelasyon katsayıları	275
Çizelge 4.11. Çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerin sürdürülebilirlik ilişkisi regresyon analizi.....	278
Çizelge 4.12. Cinsiyete göre çevresel, sosyal, ekonomik ve sürdürülebilirlik faktörlerine yönelik algılar üzerine t-testi sonuçları.	280
Çizelge 4.13. Yaş gruplarına göre kentsel yeşil alan planlamasına katılımı da çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerin ANOVA testi sonuçları.....	285
Çizelge 4.14. Demografik faktörlere göre çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik algıları üzerine yapılan Ki-kare testi sonuçları.....	288
Çizelge 4.15. Cinsiyetin çevresel, sosyal ve ekonomik faktörler faktörlere yönelik algılar üzerindeki etkisinin Kruskal-Wallis H testi sonuçları	293
Çizelge 4.16. Sürdürülebilirlik konusuyla ilgili kamu anketine dayalı hipotezlerin test sonuçları.	294
Çizelge 4.17. Kentsel yeşil alanların sürdürülebilirlik, katılımcılık aşamaları ve düzeyleri bağlamında kamu paydaşlarının algı ve tutumlarını ölçmeye ilişkin açıcılayıcı faktör analizi sonuçları.	297
Çizelge 4.18. Katılımcıların kentsel açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamaları ve düzeyleri arasındaki pearson korelasyon analizi.	299
Çizelge 4.19. Katılımcıların kentsel açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamaları ve düzeyleri arasındaki ilişkinin korelasyon analizi bulguları.....	301
Çizelge 4.20. Katılımcıların Sürdürülebilirlik ilişkisi altında açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamaları-çevresel boyut arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.	303
Çizelge 4.21. Katılımcıların Sürdürülebilirlik ilişkisi altında açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamaları-sosyal boyut arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.	306
Çizelge 4.22. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamaları- ekonomik boyut arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.	309
Çizelge 4.23. Katılımcıların kentsel açık ve yeşil alan planlamasında kent yönetimine katılım aşamalarının cinsiyete göre farklılığı testi (T-testi).	311
Çizelge 4.24. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamasının yaş faktörüne göre farklılığı testi (ANOVA).	313
Çizelge 4.25. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamasının görev yaptığınız biriminiz ile eğitim faktörü arasındaki farkın ki-kare test bulguları.	315
Çizelge 4.26. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamasının kaç yıldır bu kurumda çalışıyorsunuz ifadesi ile eğitim faktörü arasındaki farkın ki-kare test bulguları.	317
Çizelge 4.27. Hipotez testlerinin sonuçları	318

Çizelge 4.28. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamasının yaş değişkenine göre kruskal- wallis testi sonucu.....	320
Çizelge 4.29. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamaları ile eğitim faktörü arasındaki değişkenine göre kruskal- wallis testi sonucu.	322
Çizelge 4.30. Katılım aşamaları kamu anketi analiz sonuçları: Kabul ve Ret durumları.	324
Çizelge 4.31. Katılımcıların Sürdürülebilirlik ilişkisi altında açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri-çevresel boyut arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.	330
Çizelge 4.32. Katılımcıların sürdürülebilirlik ilişkisi altında açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri -sosyal boyut arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.	332
Çizelge 4.33. Katılımcıların sürdürülebilirlik ilişkisi altında açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri-ekonomik boyut arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.....	335
Çizelge 4.34. Hipotez testlerinin sonuçları.	336
Çizelge 4.35. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeylerinin yaş faktörüne göre farklılığı testi (ANOVA).	340
Çizelge 4.36. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri ile görev yaptığınız biriminiz arasındaki farkın ki-kare test bulguları.....	342
Çizelge 4.37. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri ile kaç yıldır bu kurumda çalışıyorsunuz ifadesi arasındaki farkın ki-kare test bulguları.	344
Çizelge 4.38. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri ile eğitim seviyesi arasındaki farkın ki-kare test bulguları.....	345
Çizelge 4.39. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeylerinin yaş değişkenine göre Kruskal- Wallis testi sonucu.....	346
Çizelge 4.40. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri ile eğitim faktörü arasındaki değişkenine göre Kruskal- Wallis testi sonucu.	347
Çizelge 4.41. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeylerinin kaç yıldır bu kurumda çalışıyorsunuz ifadesi ile eğitim faktörü değişkenine göre Kruskal- Wallis testi sonucu.....	348
Çizelge 4.42. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeylerinin görev yaptığınız biriminiz ifadesi ile eğitim faktörü değişkenine göre Kruskal- Wallis testi sonucu.	351
Çizelge 4.43. Katılım düzeyleri kamu anketi analiz sonuçları: Kabul ve Red durumları.	353
Çizelge 4.44. Değişkenlere ilişkin demografik istatistikler.	355
Çizelge 4.45. Katılımcıların yaşadığı mahalle değişkenlerine ilişkin demografik istatistikler.	359

Çizelge 4.46. Düzce kent merkezinde bulunan açık-yeşil alanlara yönelik sorular.	361
Çizelge 4.47. Kent merkezindeki açık-yeşil alanları tercih etme sebepleri, kent merkezindeki açık-yeşil alanlara ulaşımı hangi araçla sağladıkları ve kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda katılımcıları rahatsız eden faktörlerin yüzdelik dilimleri.	365
Çizelge 4.48. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlama, tasarım, uygulama ilgili ifadelerle ilişkin görüşlerinin ortalama ve standart sapma değerleri.	372
Çizelge 4.49. Katılımcıların açık ve yeşil alan ihtiyacına yönelik katılım düzeyi görüşlerinin ortalama ve standart sapma sonuçları.	379
Çizelge 4.50. Sürdürülebilirlik boyutları faktörlerle ilgili faktör analizi sonuçları.	384
Çizelge 4.51. Cinsiyetin çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerin katılım aşaması ve düzeyleri arasındaki korelasyon analizi.	387
Çizelge 4.52. Sürdürülebilirlik ilişkisi regresyon analizi bulguları.	389
Çizelge 4.53. Açık ve yeşil alanların planlanıp uygulanma sisteminin cinsiyete göre farklılığı testi (t-Testi).	391
Çizelge 4.54. Açık ve yeşil alanların tasarım ve donatı elemanları değişkenleri ile cinsiyete göre farklılığı testi (t-Testi).	393
Çizelge 4.55. Açık ve yeşil alanların bakım ve kullanılabilirlik değişkenleri ile cinsiyete göre farklılığı testi (t-Testi).	395
Çizelge 4.56. Cinsiyete göre çevresel, sosyal, ekonomik ve sürdürülebilirlik faktörlerine yönelik algılar üzerine t-Testi sonuçları.	396
Çizelge 4.57. Katılımcı açık ve yeşil alanda ne kadar süre vakit geçirmektedir sorusu ile cinsiyet arasındaki ilişkinin çaprazlanması elde edilen değerler.	399
Çizelge 4.58. Cinsiyet ile kent merkezinde yer alan açık ve yeşil alanlardan en çok hangisini kullanıyorsunuz sorusu arasındaki ilişkinin çaprazlanması elde edilen değerler.	400
Çizelge 4.59. Cinsiyet ile gelir sorusu ile arasındaki ilişkinin çaprazlanmasından elde edilen değerler.	402
Çizelge 4.60. Gelir ile açık ve yeşil alanın ziyaret edilme sıklığı arasındaki ilişkinin çaprazlanmasından elde edilen değerler.	403
Çizelge 4.61. Eğitim ile kent merkezinde yer alan açık ve yeşil alanda ne kadar süre vakit geçirmektedir sorusu ile arasındaki ilişkinin çaprazlanması elde edilen değerler.	404
Çizelge 4.62. Hipotez testlerinin sonuçları.	405
Çizelge 4.63. Sürdürülebilirlik kriterlerine göre cinsiyet ve açık yeşil alan kullanımı ilişkisi: ki-kare analizi sonuçları.	407
Çizelge 4.64. Yaş, eğitim ve cinsiyet kategorilerine göre çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik Kruskal-Wallis testi sonuçları.	409
Çizelge 4.65. Sürdürülebilirlik kullanıcı anketi analiz sonuçları: Kabul ve Red durumları.	410
Çizelge 4.66. Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlaması sürecinde nitelik ve nicelik sorunlarıyla ilgili açılımlayıcı faktör analizi testi sonuçları.	412

Çizelge 4.67. Düzce kenti örneğinde nitelik ve nicelik sorunları yargılarının korelasyon katsayıları analizi sonuçları.	414
Çizelge 4.68. Düzce kenti örneğinde, nitelik ve nicelik sorunlarıyla ilgili bir regresyon analizi.	415
Çizelge 4.69. Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında niceliksel ve niteliksel değişkenlerin etkileri üzerine T testi analizi sonuçları.	416
Çizelge 4.70. Düzce kent merkezindeki açık ve yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nitelik ve nicelik açısından uygunluğu ile ilgili Ki-Kare testi sonuçları.	418
Çizelge 4.71. Nitelik ve niceliğe ilişkin kullanıcı anketi analiz sonuçları: Kabul ve Red durumları.	419
Çizelge 4.72. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlama, tasarım, uygulama ilgili ifadelerle ilişkin paydaşlarının algı ve tutumlarını ölçmeye ilişkin açımlayıcı faktör analizi sonuçları.	420
Çizelge 4.72. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlama, tasarım, uygulama ilgili ifadelerle ilişkin paydaşlarının algı ve tutumlarını ölçmeye ilişkin açımlayıcı faktör analizi sonuçları (devam).	421
Çizelge 4.73. Katılım aşaması ve düzeyleri değişkenleri arasındaki korelasyon analizi sonuçları.	425
Çizelge 4.74. Katılım aşamaları açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etki arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.	427
Çizelge 4.75. Katılım aşamaları açık-yeşil alanların kullanımının cinsiyet, yaş, eğitim, meslek, gelir üzerindeki etki arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.	430
Çizelge 4.76. Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında katılım aşamalarını cinsiyet değişkenlerin etkileri üzerine T testi analizi sonuçları.	433
Çizelge 4.77. Katılım aşamaları kullanıcı anketi analiz sonuçları: Kabul ve Red durumları.	435
Çizelge 4.78. Katılım düzeyleri açık yeşil alanların kullanımı üzerindeki etki arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.	441
Çizelge 4.79. Katılım düzeyleri açık-yeşil alanların kullanımının cinsiyet, yaş, eğitim, meslek, gelir üzerindeki etki arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.	444
Çizelge 4.80. Araştırma hipotezlerinin kabul ve ret durumları.	445
Çizelge 4.81. Açık ve yeşil alanların katılım ve bilinçlendirme değişkenleri ile cinsiyete göre farklılığı testi (t-Testi).	447
Çizelge 4.82. Cinsiyete ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları.	450
Çizelge 4.83. Yaşa ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları.	450
Çizelge 4.84. Eğitim durumuna ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları.	452
Çizelge 4.85. Meslek durumuna ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları.	453
Çizelge 4.86. Katılım düzeyleri kullanıcı anketi analiz sonuçları: Kabul ve Red durumları.	454
Çizelge 4.87. Düzce kentsel açık ve yeşil alan planlamasında paydaşların önem matrisi.	457

KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AFAD	Afet ve Acil Durum Müdürlüğü
BEHK	Bilgi Edinme Hakkı Kanunu
BIT	Bilgi ve İletişim Teknolojileri
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemi
CIAM	Uluslararası Modern Mimarlık Kongresi
CİMER	Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
CNU	Yeni Şehircilik Kongresi
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
CŞİDİM	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İklim Değişikliği İzleme ve Değerlendirme Müdürlüğü
ÇYGM	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
DIPAS	Dijital Katılım Sistemi
DİKAB	Düzce İli Katı Atık Birliği
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
EDAW	Çevresel Tasarım ve Sanat Atölyesi
ICLEI	Yerel Çevre Girişimleri için Uluslararası Konsey
IAP2	Uluslararası Halk Katılımı Derneği
İSKİ	İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi
İMP	İstanbul Metropoliten Alan Plan Süreçleri
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KKA	Kuş Koruma Alanları
KK	Kent Konseyleri
MTA	Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü
MPYY	Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği
MİGM	Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
M.Ö.	Milattan Önce
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
ÖKA	Özel Koruma Alanları
PAİY	Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği
SEDAM	Semt Danışma Meclisleri
SKA	Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
STK	Sivil toplum kuruluşları
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TEMA	Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TRT	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
UGI	Kentsel yeşil altyapı planlaması
WoS	Web of Science
WHO	Dünya Sağlık Örgütü
YE	Yeşil Altyapı
YH	Yerel Halk

SİMGELER

%	Yüzde
H_0	Yokluk hipotezi
H_1	Karşıt hipotez
P	Anlamlılık Değeri
sd	Serbestlik Derecesi
χ^2	Ki-Kare
t	Belirli bir anlamlılık düzeyi
q	Ana kütledeki incelenen olayın gerçekleşmeme olasılığı
p	Ana kütledeki incelenen olayın gerçekleşme olasılığı
β	Beta
n	Örneklem sayısı
N	Ana kütlede yer alan kişi sayısı

ÖZET

DÜZCE KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALANLARIN PLANLAMASINDA KENT YÖNETİMİ VE KATILIMCILIK

Eda KAYA

Düzce Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı
Doktora Tezi
Danışman: Prof. Dr. Osman UZUN

Aralık 2024, 553 sayfa

Yaşadığımız varlığını sürdürdüğümüz dünyada her şey bir değişim halindedir. Bu değişim, kentlerin tarihsel süreçte dönüşerek günümüzdeki hallerine ulaşmasına neden olmuştur. Son yıllarda, kent içindeki estetik ve mimari yapıların bir parçası olan kentsel açık yeşil alanlar, katılımcılık olgusu ve çevre koşullarına uygun planlamalarla önem kazanmaktadır. Açık ve yeşil alanlar, insanlara doğa ile baş başa kalma, oyun, yürüyüş yapma, farklı spor ve kültürel aktivitelere katılma fırsatları sunmaktadır. Ancak, bu alanlardaki iyileştirmeler genellikle yetersiz kalmaktadır. Bu çalışma, Düzce Belediyesi hizmet sınırı alanı kapsamındaki açık ve yeşil alanların planlama ve tasarım sürecinde katılım sistemlerine yönelik bir envanter, analiz ve sentez çalışması için kapsamlı bir yol haritası sunmayı amaçlamaktadır. Düzce kent merkezine odaklanan bu araştırmada, açık ve yeşil alanların planlanmasında katılım düzeylerini ve aşamalarını belirlemek; hangi katılım yöntemlerinin uygulandığını, bu yöntemlerin etkinliğini ve katılımın yarattığı etkileri değerlendirmek hedeflenmektedir. Ayrıca, paydaşların ve kullanıcıların görüşleri doğrultusunda bu alanların yeniden planlanması sürecinde, literatürde tanımlanan katılım süreçlerinin pratikte nasıl bir fark yarattığını, katılımın farklı düzey ve yöntemlerini belirlemek ve bu yöntemlerin etkisini değerlendirecek kriterleri belirlemek amaçlanmaktadır. Çalışma, Düzce Belediyesi hizmet sınırları içerisindeki kent merkezinde yer alan açık ve yeşil alanlarla sınırlı olup, bölgenin katılım süreçlerine dair genel bir çerçeve sunmayı hedeflemektedir. Araştırma kapsamında, bakanlıkların taşra teşkilatı çalışanlarına 463 anket uygulanmıştır. Yerel halkla yapılan anketler ise Kültür, Mergiş, Bahçelievler, Çamlıevler, Demetevler, Esentepe, Güzelbahçe ve Yeşiltepe mahallelerinde yapılmış; 45 pilot çalışma dahil toplam 1186 kişiye ulaşılmıştır. Bu çalışma sonucunda elde edilen bilimsel veriler, kentlerin yönetiminde ve açık yeşil alan planlama süreçlerinde uygulanan katılım yöntemlerinin etkinlik düzeylerini değerlendirmek için bir çerçeve sunmuştur. Katılım yöntemlerinin nasıl geliştirilebileceği tartışılmış ve etkin yöntemlerin geliştirilmesine yönelik öneriler getirilmiştir. Kent yönetimine katılım düzeyleri analiz edilerek literatüre katkı sağlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Açık ve yeşil alan planlaması, Düzce, Katılımcılık, Kent Yönetimi

ABSTRACT

URBAN MANAGEMENT AND PARTICIPATION IN PLANNING OF DÜZCE URBAN OPEN AND GREEN AREAS

Eda KAYA

Düzce University

Graduate School, Department of Landscape Architecture

Doctoral Thesis

Supervisor: Prof. Dr. Osman UZUN

December 2024, 553 pages

In the world we live in and sustain our existence, everything is in a state of change. This change has caused cities to transform over time and reach their current state. In recent years, urban open green spaces, which are a part of the aesthetic and architectural structures within cities, have gained importance through the concepts of participatory planning and designs that are in line with environmental conditions. Open and green spaces offer people opportunities to connect with nature, play, walk, and participate in sports, cultural, and social activities. However, improvements in these areas are often insufficient. This study aims to provide a comprehensive roadmap for an inventory, analysis, and synthesis of participation systems in the planning and design process of open and green spaces within the service boundaries of Düzce Municipality. Focusing on the city center of Düzce, this research seeks to determine the levels and stages of participation in the planning of open and green spaces, assess the participation methods used, their effectiveness, and the impacts of participation. Additionally, the study aims to identify how the participation processes defined in the literature make a practical difference in the re-planning of these areas based on the views of stakeholders and users, what the different levels and methods of participation are, and to establish criteria to measure the effectiveness of participation methods. The study is limited to the open and green spaces located in the city center within the service boundaries of Düzce Municipality and aims to provide a general framework for the participation processes in the region. As part of the research, 463 surveys were conducted with provincial employees of the ministries. Surveys with local residents were conducted in the neighborhoods of Kültür, Mergiç, Bahçelievler, Çamlıevler, Demetevler, Esentepe, Güzelbahçe, and Yeşiltepe, reaching a total of 1,186 individuals, including 45 pilot studies. The scientific data obtained from this study has provided a framework for evaluating the effectiveness of participation methods applied in urban management and open green space planning processes. The development of participation methods was discussed, and recommendations for improving effective methods were proposed. The levels of participation in urban management were analyzed, contributing to the literature.

Keywords: Open and green space planning, Düzce, Participatory Planning, Urban Management.

EXTENDED ABSTRACT

URBAN MANAGEMENT AND PARTICIPATION IN PLANNING OF DUZCE URBAN OPEN AND GREEN AREAS

Eda KAYA

Düzce University

Graduate School, Department of Landscape Architecture

Doctoral Thesis

Supervisor: Prof. Dr. Osman UZUN

December 2024, 553 pages

1. INTRODUCTION

The first section of this study, titled “Introduction,” addresses the key topics that form the foundation of the research. In this section, the aim and scope of the study are elaborated in detail. The primary objective of the study is to examine the level of participation in the planning of open and green spaces within the service boundary of Düzce Municipality.

Contemporary urban management is not only based on technical and planning factors but also necessitates offering solutions that align with the needs of society and promoting a participatory process. In this context, the main goal of the study is to understand the extent to which local residents contribute to the planning of urban open and green spaces and their involvement in urban management processes.

The foundations of the study are supported by reliable and up-to-date sources related to urban planning, public administration, participation methods, and the specific research area. These sources address topics such as the diversity, effectiveness, and limitations of participation methods. The study underscores the growing importance of participatory planning and management and highlights their critical role in urban development.

The research aims to identify the participation methods employed in the planning of open and green spaces in Düzce, evaluate the effectiveness of these methods, and determine any associated challenges. In this regard, the adequacy of the participation process, how genuine community involvement in planning can be achieved, and the sustainability of the resulting projects will be examined.

At this stage of the study, the general framework and pattern of participation in the region will be outlined to better understand the role of participation in urban planning and management processes. Furthermore, the findings, results, and recommendations of the study will serve as a guide for enhancing participation and improving existing processes.

In conclusion, this study aims to provide a significant perspective on urban management and planning practices by thoroughly examining the level of participation and the participation methods employed in the planning of urban open and green spaces within the service boundaries of Düzce Municipality.

2. MATERIAL AND METHODS

This section is presented under two main headings: “Materials” and “Methods.” These sections begin as follows:

The primary data for this study consist of materials obtained from primary and secondary sources. Primary materials include master's and doctoral theses, articles, research projects, books, and other academic works related to urban management and participation in open and green space planning. These materials were collected from databases such as the Turkish Council of Higher Education National Thesis Center, Scopus, Web of Science, and ULAKBİM electronic databases, significantly influencing the development of the research content and methodology.

Secondary materials comprise literature reviews of previous studies conducted both domestically and internationally in the study area. These reviews provide an in-depth understanding of the existing body of knowledge on the subject while also incorporating data from stakeholder groups, official reports, and plans relevant to the study topic. This includes data obtained from institutions such as the Düzce Municipality Department of Zoning and Urban Planning, the Düzce Municipality Department of Parks and Gardens, the Eastern Marmara Development Agency, and the Provincial Directorate of Environment, Urbanization, and Climate Change. These materials encompass regional plans, reports, and statistics provided by these organizations.

The auxiliary materials used in this study are as follows:

Population Data Prepared by the Turkish Statistical Institute (TÜİK): These data were utilized to understand the demographic aspect of the study and to evaluate approaches related to urban management and participation.

Stakeholder Opinions: To comprehend the perspectives and attitudes of key stakeholder groups such as public institutions, local governments, non-governmental organizations, and local residents toward participatory approaches in urban management concerning open and green space planning, oral interviews with experts and survey forms were employed.

Other Materials Related to the Study Area: Data obtained from the Düzce Municipality Department of Zoning and Urban Planning and the Düzce Municipality Department of Parks and Gardens were used to understand the characteristics and current state of the study area. Additionally, the Regional Plan provided by the Eastern Marmara Development Agency and the relevant scaled plans acquired from the Provincial Directorate of Environment, Urbanization, and Climate Change were included as key data sources for the study.

Data related to the study area were obtained from various sources. Reports of the Düzce 1/5000-Scale Additional Revision Master Development Plan and the 1/1000-Scale Additional Revision Implementation Development Plan, along with digital data of the 1/1000-Scale Additional Revision Implementation Development Plan, were acquired from the Düzce Municipality Department of Zoning and Urban Planning. Additionally, the Regional Plan covering the study area was sourced from the Eastern Marmara Development Agency, and the 1/100,000- and 1/25,000-scale Environmental Plan data were obtained from the Düzce Provincial Directorate of Environment, Urbanization, and Climate Change. These data were used to understand the physical and planning aspects of the study.

To determine the current state of green spaces in the study area, data from the 1/1000-Scale Additional Revision Implementation Development Plan provided by the Düzce Municipality Department of Zoning and Urban Planning, as well as data on existing open and green spaces from the Düzce Municipality Department of Parks and Gardens, were utilized. Park lists and existing data were compiled based on these sources. Furthermore, findings from previous studies, particularly those by Demir (2004) and Şenik (2019), were compared to enrich the current study's results. The zoning plan data from 2010 and its 2017 revision served as primary materials for the thesis, focusing on 56 neighborhoods as of 2010 and 68 neighborhoods according to 2021 data. National Garden located in Kültür Neighborhood, the central area of Düzce, was included in the research due to its relevance. According to the 2017 updated 1/1000-Scale Düzce Central Additional Revision Implementation Development Plan and the Spatial Plans Regulation, neighborhoods with active open and green spaces exceeding the standard of 10 m² per person were identified. These neighborhoods include Bahçelievler, Çamlievler, Demetevler, Esentepe, Güzelbahçe, Yeşiltepe, as well as Kültür and Mergiş neighborhoods.

At this stage of the research, surveys were employed as the primary data collection technique. The study population was defined as the province of Düzce, including all employees and workers in provincial directorates under ministerial branches, Düzce Municipality, and non-governmental organizations, as well as managers and the local public. A survey designed with a five-point Likert scale was conducted to gather information. The purpose of the survey was to collect data on the usage habits and demands of Düzce residents regarding open and green spaces. Questions focused on aspects such as the purpose of use, frequency of visits, and satisfaction levels. In addition to the survey, a participant observation method was applied in selected open and green spaces at different times. During these observations, human behaviors, usage density, and any deficiencies in these areas were systematically recorded. The survey questions were developed based on examples from previous studies, tailored to the specific characteristics of the study area, the identity of the local population, and previously identified issues in the region. This approach ensured that the questions were relevant and reflective of the study's objectives.

Surveys were conducted with 35 out of 85 individuals at the Düzce Provincial Directorate of Environment, Urbanization, and Climate Change; 22 out of 55 individuals at the Düzce Provincial Directorate of Culture and Tourism; 45 out of 115 individuals at the Düzce Provincial Directorate of National Education; 3 out of 5 individuals at the Düzce Provincial Directorate of Associations; 23 out of 58 individuals at the Düzce Provincial Directorate of Disaster and Emergency Management; 62 out of 137 individuals at the Düzce Provincial Directorate of Agriculture and Forestry; and 118 out of 130 individuals at the Düzce Provincial Directorate of Youth and Sports. In total, surveys were conducted with 370 out of 604 individuals. Within Düzce Municipality, surveys were conducted with 6 out of 10 individuals at the Department of Cultural Affairs, 7 out of 10 individuals at the Department of Parks and Gardens, and 49 out of 84 individuals at the Department of Zoning and Urban Planning. Additionally, 48 surveys were conducted with members of city council assemblies (Women, Children, Youth) and working groups (Project, Culture-Arts-Tourism, Sports, Agriculture-Livestock, Environmental Protection, Children, Animal Rights, Tradesmen, Education, Disabled Persons, Healthy Living and Addiction Prevention, High-Speed Train, Human Rights).

Surveys conducted with the local public took place in the neighborhoods of Kültür, Mergiç, Bahçelievler, Çamlievler, Demetevler, Esentepe, Güzelbahçe, and Yeşiltepe.

Considering all four seasons, a total of 45 pilot studies were carried out. Additionally, face-to-face interviews were conducted with 219 individuals in the spring, 461 in the summer, 304 in the autumn, and 202 in the winter.

3. RESULTS AND DISCUSSIONS

This section of the research evaluates the impact of open and green space planning and participation in urban governance on local government activities specific to Düzce province. It also addresses gaps in the literature and emphasizes the significance of the planned academic study in this field. The integration of open and green space planning and participatory urban governance into local government activities in Düzce is of critical importance for enhancing residents' quality of life, promoting environmental sustainability, and improving social welfare. Research and practices in this region underscore the essential role of open and green spaces in people's lives. Furthermore, the unique characteristics and needs of Düzce provide valuable insights into how planning and management processes should be shaped.

However, literature reviews show that there are only a few studies where open and green space planning and participation in urban governance are considered together. This highlights the potential and importance of the topic. This study aims to address the existing knowledge gap by combining the issues of open and green space planning and participatory governance in Düzce. By offering concrete suggestions to local governments, it will create a valuable resource for practitioners and, at the same time, increase social awareness by emphasizing the role of the local community in the process. In this way, it will also make significant contributions to sustainable urban planning. Thus, it will make an important contribution both to academic literature and practical applications.

To support the academic aspect of this study, a quantitative research method has been planned. This method aims to examine in greater detail the open and green space usage habits and participation tendencies of the local population in Düzce. The data to be collected through surveys will reveal the expectations, satisfaction levels, and participation potentials of city residents. These data will provide valuable insights into how open and green space planning and participation in urban governance can be improved.

This study, which evaluates both open and green space planning and participation in

urban governance together, emphasizes that the integration of nature into urban life and public participation are indispensable components of urban development. However, to achieve these goals, theoretical frameworks alone are not enough. In addition to legal regulations, the applicability of these regulations is also of great importance. It is essential to select appropriate methods for ensuring participation and to truly value the opinions of the local population. Planning and decision-making processes carried out with a participatory approach will lead to more innovative, feasible, and socially acceptable outcomes.

In conclusion, addressing open and green space planning and participation in urban governance together in Düzce is a vital step in enhancing the sustainability and quality of life in cities. This study offers significant recommendations to both local governments and the academic field, providing guidance for future planning efforts.

4. CONCLUSION AND OUTLOOK

In the fourth chapter titled “Conclusion and General Overview” all the results are evaluated in relation to the methods used. As a result of the analysis and assessments, the comparison of public and user surveys provides two different perspectives, allowing for an evaluation of the effectiveness of open and green space planning processes in Düzce. Public surveys reflect local governments' views on green spaces and their approach to decision-making processes, while citizen surveys reveal the expectations and usage habits of the public regarding these spaces.

The relationship between participation in the open and green space planning process in Düzce and environmental, social, and economic factors is examined using exploratory factor analysis. According to the results of the analysis, from both the public and user perspectives, it is seen that environmental factors are important in public policies and planning processes, social factors play a role in strengthening societal bonds and increasing participation, and economic factors directly affect participation based on individuals' economic welfare levels. It is necessary for public management to develop strategies by considering these three factors (environmental, social, economic) in open and green space planning, strengthen social and economic support mechanisms, and organize programs that promote societal participation and environmental awareness campaigns. These efforts ensure more active public involvement in planning processes. Chi-square test and correlation analysis results reveal that levels of societal awareness and engagement are significant factors that increase individuals' interest in open and green

spaces. It was found that individuals with higher environmental awareness levels participated more actively in planning processes, which directly influenced the conservation and sustainable use of green spaces. In neighborhoods and communities with strong social factors, individuals showed a higher tendency to use green spaces and contribute to their development.

Regression analysis highlighted the direct impact of economic factors on participation levels. A significant relationship was found between economic welfare levels and participation in green space planning processes, with limited participation observed in areas with lower economic resources. Additionally, it was determined that economic factors affect individuals' access to and utilization of green spaces. This suggests that economic support mechanisms should be more emphasized in green space planning.

T-test and ANOVA results showed that participation levels differ based on individuals' demographic characteristics. Analyses based on age, education level, and profession indicated that younger individuals and those with higher education levels participated more in planning processes, while older or less-educated individuals had more limited participation. These differences emphasize the need to consider demographic characteristics in the participation process.

The Kruskal-Wallis test results revealed significant differences in satisfaction levels with open and green spaces among socio-economic groups in Düzce. Specifically, individuals from lower-income groups were less satisfied with the existing green spaces and expressed a greater need for more access to green areas. This finding underscores the importance of considering socio-economic disparities in planning processes.

Overall, the study findings suggest that a sustainable approach should be adopted in Düzce's open and green space planning. Addressing environmental, social, and economic factors in an integrated way enhances participation levels and strengthens the effectiveness of urban governance. Developing a participatory management model, reinforcing social and economic support mechanisms, and raising environmental awareness are critical for the sustainable management of open and green spaces in Düzce. In this regard, local governments should organize programs to increase societal participation and awareness-raising campaigns, which will reinforce the sense of ownership over open and green spaces and ensure sustainability in planning processes.

1. GİRİŞ

“Yeşili görmeyen gözler renk zevkinden mahrumdur. Burasını öyle ağaçlandırınız ki kör bir insan dahi yeşillikler arasında olduğunu fark etsin” M. Kemal Atatürk.

Bu güçlü sözlerle Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk, doğanın içinde barındırdığı açık ve yeşil alanların taşıdığı önemi vurgulamıştır. Bu alanlar, sadece fiziksel çevreyi güzelleştirmekle kalmaz, aynı zamanda insanların ruhsal ve duygusal sağlığını olumlu yönde etkilemektedir. Herhangi bir kentte dolaştığımızda, yeşilin ve doğanın içinde barındırdığı huzurun ve mutluluğun nasıl etkili olduğunu fark ederiz. Bu alanlar, gri ve betonla kaplı şehir dokusunun içinde adeta bir nefes alma noktası olmaktadır. Ağaçlar, çimenler, çiçekler ve doğal su kaynaklarıyla süslenmiş bu alanlar, insanların stresini azaltır, zihinsel dinginlik sağlar ve sosyal etkileşimi teşvik ederek çocukların oyun oynayabileceği, spor yapabileceği, ailelerin piknik yapabileceği ortamlar olarak da kullanılmaktadır. Kentlerdeki açık ve yeşil alanlar sadece estetik bir rol üstlenmekle kalmaz, aynı zamanda çeşitli tehlikeleri de kamufle ederler. Şehir yaşamının getirdiği gürültü, hava kirliliği ve stres gibi olumsuz etkiler, yeşil alanların sağladığı doğal filtrasyon ve sakinleştirici etkilerle dengeleyici bir şekilde azaltılabilir. Bu nedenle, kent planlamasında açık ve yeşil alanların stratejik bir şekilde konumlandırılması ve korunması büyük önem taşır.

Dünyada yaklaşık sadece 300 bin yıllık bir geçmişe sahip insan, günümüzdeki çevre ve iklim krizi nedeni ile 2000'lerin başında, J. Paul Crutzen tarafından öne sürülen Antroposen/Anthropocene (İnsan Çağı) tezine göre, dünyayı yok oluştürecek ve yeni bir jeolojik döneme geçilmesini sağlayacak kadar önemli bir etken olarak görülmektedir. 19. yy başlarından itibaren birçok değişim ve dönüşümün meydana geldiği, sanayileşmenin hız kazanmasıyla toplumda aşırı tüketim odaklı yaşam ile beraber doğal kaynak tüketimi artış göstermiş ve çevrenin bozulması ile birlikte ekolojik dengesizlik kendini göstermeye başlamıştır. İnsan, bu doğal dengenin bozulması ile sebep olduğu düşünce yapısıyla yaşamında oldukça belirgin bir etkiye sahip olan ve kalıcı izler bırakan yerküre üzerindeki değişim, kirlenme, çevre ve iklim sorunlarının yaratıcısı olarak anılmıştır. Tarih boyunca kentler her zaman toplumların ihtiyaçlarına göre şekillenip, zamanla farklılaşarak çeşitli işlevler kazanmış olup, yaşanan nüfus artışı ve göçler

nedeniyle sahip oldukları sosyo-kültürel, sosyo-ekonomik, ekolojik, fiziksel, siyasi yapıyı bünyelerinde bulundurmuş ve yansıtmayı başarmışlardır. Dünyanın farklı ülkelerinde kentleşme küresel bir fenomen haline gelmektedir. 21. yüzyılda, az sayıda olsa bile büyük şehirdeki nüfus yoğunluğu artmaya devam etmektedir. Birleşmiş Milletlerin 2023 itibariyle 8,045 milyar olarak belirttiği ve giderek hızla kentleşen kentlerinde kentsel nüfus oranının her geçen gün artması beklenmektedir (Birleşmiş Milletler, 2023). Kentler iklim değişikliğine uyum, ekosistem bozulması, altyapı bozulması (Mccarthy vd., 2010), toplumsal refah, yoksulluk ve işsizlik ve sosyal uyum eksikliği sosyo-ekonomik eşitsizliklerin çözülmesi (Haase vd., 2017) gibi çevresel zorluklar hava-su-toprak kirliliği yüksek, yetersiz alt ve üst yapılar ile doğal afetlere karşı dayanıksız olmakla birlikte birçok zorlukla karşı karşıyadır (Izakovičová vd., 2017). Bu zorlukların karmaşıklığını ele almak için yeşil altyapı (YE), doğa koruma, kentleşme ve iklim uyumunu uzlaştıran çözüm odaklı bir planlama konsepti olarak Avrupa Birliği (AB) politika yapımında önemli hale gelmiştir (Avrupa Çevre Ajansı, 2021). Kentsel dengenin bozulması ile birlikte bu alanların; ekolojik, ekonomik, fiziksel ve toplumsal işlevlerini yerine getirmekte zorlanacağı düşünülmektedir.

Kentlerde açık-yeşil alanlar kent halkı için çeşitli olanaklar sağlayan yüksek kaliteli bir söylem olup toplumsal iletişimin odak noktasını oluşturan kentlerin önemli bir bileşenini oluşturmaktadır. Literatürde önemli bir konu başlığı oluşturan açık ve yeşil alanlar geçmişten günümüze büyük bir önem arz etmektedir. Kent sakinleri için parklar, kent ormanları, konut bahçeleri ve diğer açık alanlar gibi yeşil alanlar, günlük rekreasyon ihtiyaçları ve çeşitli ekosistem hizmetleri için önemlidir. Bu alanların yönetimi, planlaması, tasarımı ve bakımı, yönetim ilkeleriyle entegre edilmiştir. Bu uygulamalar, sosyal adalet, halk sağlığı, rekreasyon, biyoçeşitlilik ve şehirlerin iklim değişikliğiyle başa çıkma kapasitesi gibi çok çeşitli konularda pratik çözümler sunmaktadır (Kabisch vd. 2015). Kentlerdeki bu alanlar kent sakinlerine çeşitli ekonomik, sosyal, ekolojik, fiziksel ve psikolojik faydalar sunabilmektedir (van den Berg vd., 2010, Xu vd., 2017, You 2016). Kentsel yeşil alanlar, hava kalitesini iyileştirme (Jim ve Chen 2008, Nowak vd., 2006), gölge oluşturma (Bowler vd., 2010, Norton vd., 2015), gürültü azaltma, su infiltrasyonu ve arıtma (Bolund vd., Hunhammar 1999, Pauleit vd., Duhme 2000), stres azaltma, fiziksel egzersizlere olanak sunma (Ok, Şahin 2019, Coutts vd., Hahn 2015, Thompson 2002, Tzoulas vd., 2007), enerji tasarrufu ve diğer ekolojik, sosyal, kültürel ve psikolojik faydalar için gereklidir (Nero 2017). Açık ve yeşil alanların faydaları

genellikle sürdürülebilirlikle bağlantılıdır (Thompson, 2002, Konijnendijk vd., 2013). Bu tür faydalar, özellikle Brundtland Komisyonu’nun (1987) sürdürülebilirlik tanımından bu yana planlama düşüncesi geliştiği için, bu alanları sürdürülebilirlik için çağdaş şehir planlama hedefleriyle önemli ölçüde ilişkilendirir. Yerel Gündem 21 eylem planı gibi müteakip uluslararası politikalar (UNCED, 1992) ve AB’nin Aarhus Sözleşmesi (Stec vd., 2000), yeşil alan yönetimine rehberlik eden birçok sürdürülebilirlik yorumuna izin vermektedir. Merkezi ve yerel yönetimler, daha yakın zamanlarda, sürdürülebilir kentsel gelişim planlaması için kentin çevre üzerinde etkisinin azaltılması üzerine doğal ve yenilenebilir enerji kaynaklarının verimli kullanılması, asgari düzeyde atık üretimi, karbon emisyonu en düşük ulaşım çözümleri uygulanması, su kaynakları ve toprağın adil kullanımını gözeten yatırımlar yapılmasını vb. gibi hedefleri içermeli bu ideallerin çoğu, dayanıklılık düşüncesi ve ekosistem hizmetleri de dahil olmak üzere ayrı ama benzer şekilde geleceğe yönelik düşünce hatlarında detaylandırılmış olup mevcut ve gelecekteki kullanıcı refahı ve çevresel performansa yönelik faydalara odaklanmaktadır (Tzoulas vd., 2007).

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanmış olan On Birinci Kalkınma Planı’nda (2019-2023), uzun vadeli bir perspektifle ülkemizin kalkınma vizyonunu ortaya koyarak, milletimizin temel değerlerini ve beklentilerini karşılamak, ülkemizin uluslararası konumunu yükseltmek ve halkımızın refahını artırmak için amaçlar ve hedefler arasında yer alması ile “Yaşanabilir Şehirler ve Sürdürülebilir Çevre” eksenini altında ekonomik ve sosyal faydanın artırılmasına paralel olarak çevrenin korunması, şehirlerde ve kırsal alanlarda yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ile bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik hedef ve politikalar yer verilmektedir. “Hukuk devleti, demokratikleşme ve iyi yönetim” eksenini altında ise hukuk devleti ve demokratikleşme ilkelerinin Devleti oluşturan tüm kurum ve kuruluşlarda güçlü bir şekilde egemen kılındığı; kamu yönetiminde katılımcılık, şeffaflık ve hesap verebilirliğin her düzeyde hayat bulduğu iyi yönetim anlayışının pekiştiği hedef ve politikalar ele alınmaktadır. On Birinci Kalkınma Planı’nın 169. Maddesinde;

Plan dönemi boyunca, insan odaklılık, katılımcılık, kapsayıcılık, hesap verebilirlik, şeffaflık ve verimlilik ilkeleri esas alınarak Kalkınma Planında öngörülen amaç ve hedeflerin toplumun tüm kesimleri tarafından sahiplenilerek kalkınma vizyonuna ulaşmaya yönelik temel adımların atılması sağlanacaktır ifadesi yer almaktadır (T.C.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2023).

Bu madde, Türkiye'nin demokratik ve yönetim temelli hedefleri doğrultusunda önemli politika ve amaçları içermektedir:

- Hukuk Devleti İlkesinin Güçlendirilmesi
- Demokratikleşme ve Katılımcılığın Teşviki
- İyi Yönetişim İlkesinin Pekiştirilmesi

11. Kalkınma Planı'nda (2019), yeşil alanlar ve kentsel peyzaj, şehirleşme politikaları çerçevesinde önemli bir yer tutmaktadır. Planın 675. maddesinde, şehirlerdeki kamusal alanların, özellikle açık ve yeşil alanların korunması, erişim ve güvenliklerinin artırılması gerektiği vurgulanmıştır. Bu süreçte kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve engellilere yönelik duyarlılığın artırılacağı, insan-tabiat ilişkisi çerçevesinde bu alanların yeniden düzenleneceği belirtilmiştir. Planın 676. maddesi ise, yeşil şehir vizyonu kapsamında yaşam kalitesinin artırılması ve iklim değişikliğine uyum sağlanması amacıyla Millet Bahçeleri'nin inşa edilmesini ve yeşil alan miktarının artırılmasını hedeflemektedir. Bu kapsamda, yeşil alanların ekolojik işlevleri ön plana çıkarılarak iklim değişikliğiyle mücadele edilmesi planlanmıştır. Ayrıca, 676.1. maddede yeşil alanların yönetimi ve uygulamasının Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, TOKİ, İLBANK ve belediyelere bırakıldığı belirtilmiştir. Bu düzenlemelerle birlikte, şehirlerde yeşil alanların korunması ve genişletilmesi, toplumsal ihtiyaçlara uygun şekilde planlanması hedeflenmiştir (Hassamancıoğlu, 2021).

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028), sürdürülebilir kalkınma, çevre koruma ve katılımcı yönetim alanlarında bir dizi önemli politika ve tedbiri öne çıkarmaktadır. Aşağıda bu alanlardaki hedef ve stratejiler özetlenmiştir.

Çevre ve Sürdürülebilirlik:

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) çerçevesinde, Türkiye'nin çevresel sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşma çabalarının etkin şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi devam edecektir. Bu bağlamda;

- Su kaynakları yönetiminde sürdürülebilirlik esas alınarak, su kanununun çıkarılması, su yönetimi yapısının iyileştirilmesi ve havza yönetim planlarının

uygulanması gibi adımlar atılacaktır. Ayrıca, iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkileri analiz edilecek ve uyum sağlanacaktır.

- Su kaynaklarının korunması için veri setleri geliştirilecek, çevresel etkilerin izlenmesi sağlanacaktır. Kaliteyi artırmaya yönelik çalışmalar yürütülecek ve yerli üretim teşvik edilecektir.

Katılımcılık ve Yönetişim:

SKA'ların uygulanması ve ilerlemesinin yerel düzeyde izlenmesi amacıyla, yerel yönetimlerle iş birliği yapılacak ve gönüllü gözden geçirme raporları desteklenecektir. Ayrıca, SKA'ların değerlendirilmesi için interaktif bir harita oluşturulacaktır.

- Demokratik yönetim ve iyi yönetim ilkeleri doğrultusunda, şeffaf, hesap verebilir ve insan odaklı bir yönetim anlayışı benimsenmiştir. Kamu yönetimi, katılımcı ve kapsayıcı bir yapıya dönüştürülecektir.
- Sivil toplum kuruluşlarının (STK) güçlendirilmesi, karar alma süreçlerine daha aktif katılımlarının sağlanması hedeflenmektedir. STK'lerin şeffaf ve hesap verebilir yapıya kavuşturulması planlanmaktadır (T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2024).

On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023), Türkiye'nin kalkınma vizyonunu belirlerken, "Yaşanabilir Şehirler ve Sürdürülebilir Çevre" ekseninde çevre koruma ve yaşam kalitesinin artırılmasına odaklanmış; "Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim" ilkelerini güçlendirerek katılımcılığı, şeffaflığı ve hesap verebilirliği pekiştirmiştir. Buna karşın, On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028), bu temel ilkeleri sürdürmekle birlikte, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine daha fazla vurgu yaparak, çevresel ve sosyal unsurların entegrasyonunu güçlendirmeyi amaçlamaktadır. 12. Kalkınma Planı, yerel yönetimlerle işbirliği ve sivil toplum kuruluşlarının rolünü artırarak, daha katılımcı bir yönetim anlayışını ön plana çıkarmakta ve toplumsal eşitlik ile dijital dönüşüm gibi çağdaş konulara daha fazla odaklanmaktadır. Bu bağlamda, her iki planın da ortak hedefleri olsa da 12. Kalkınma Planı'nın daha kapsamlı ve bütüncül bir yaklaşım sergilediği söylenebilmektedir. Bu bağlamda hem On Birinci Kalkınma Planı hem de On İkinci Kalkınma Planı, katılımcılık ilkesinin önemini vurgulamakta ve bu ilkenin uygulanmasına yönelik stratejiler geliştirmektedir; bu nedenle, katılım kavramının derinlemesine incelenmesi gerekmektedir.

Katılım kavramı, günlük dilde oldukça fazla kullanılan, ama fazlasıyla belirsiz bir

kavramdır. Kimin, neye, nerede, ne zaman ve nasıl katılacağı gibi pek çok soruya verilen cevaba göre katılım kavramının içeriği ve kapsamı geliştirilebilir (Çukurçayır, 2002). Katılımla ilgili literatürün çoğu, teorik tartışmalar, politika önerileri ve gelecekteki araştırma yönergelerinin işaretlenmesi yoluyla ortaya koyulmuştur (Loft vd., 2015; Randrup vd., 2016; Voytenko vd., 2016). Buna karşılık, katılımı kullanan ampirik veriler ve gerçek dünya vaka çalışmaları literatürde eşit derecede yaygın değildir (Ferreira vd., 2020, Kumar ve diğerleri, 2020, Menconi vd., 2020). Bunun nedeni projelerin belgelenmemesi veya hakemli dergilerde yayınlanmaması veya literatür ve özel web siteleri gibi başka yerlerde belgelenmemesi olabilmektedir. Bu nedenle, akademik literatürde, teorik olarak haritalanmış ve önerilen katılım yolları ile bunların gerçekleştirilmesi arasında bir tutarsızlık vardır (Wamsler, Wickenberg, vd., 2020). Ayrıca, gerçek dünya vaka çalışmaları ile katılım teorisinin gelişimi arasında bir bağlantı eksikliği vardır (Kumar vd., 2020). Literatür incelemesi, teori ve pratiği birbirine bağlayarak bu boşluğu kapatmayı amaçlamaktadır. Katılım kavramıyla ilgili literatür, genellikle teorik tartışmalardan politika önerilerine kadar geniş bir yelpazede çeşitlilik gösterir. Farklı disiplinlerden gelen uzmanlar, katılımın tanımını ve önemini anlamak, katılımın çeşitli türlerini ve nedenlerini incelemek ve etkili katılımın nasıl teşvik edilebileceğine dair fikirler sunmaktadırlar.

Katılım kavramı, her bağlamda farklı şekillerde görünür. Siyasi katılım, toplumsal katılım, ekonomik katılım, çevresel katılım gibi farklı alanlarda katılımın yorumları ve gereklilikleri farklılık gösterir. Katılımın mahiyeti, hedefi ve şekli, bu bağlamlardaki sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi faktörlere göre değişir. Katılımın önemi ve etkisi, farklı toplumsal gruplar arasındaki eşitsizlikler, katılımın dijitalleşme ve teknolojiyle ilişkisi gibi konularda daha fazla çalışmanın yapılması gerekliliği vurgulanır. Her şehrin, kendi bağlamlarına gerçekten uyarlanmış katılım stratejisi tasarlamak için dikkate alınması gereken kendine özgü özellikleri vardır. Katılım kavramı, Arnstein (1969) tarafından teorileştirilmiştir. Kent yönetiminde katılım yaklaşımı demokrasinin temel değerlerinden biri olan demokratikleşme ve vatandaş katılımı ile meydana gelmektedir (Don-yun, Tong-yi, and Naiyi, 2003). Kapsamlı ve sürdürülebilir kentsel kalkınmaya ulaşmak için yönetim bilgisi vatandaşların katılımına ihtiyaç duyar. Bu nedenle Kentsel yönetim yaklaşımlarının gelişimi katılım kavramı ile birlikte son zamanlarda artmaktadır. Halkın katılımı, ilgili kararların farklı ihtiyaçlarını daha iyi karşılayabilmesi için insanların görüşlerini ve ihtiyaçlarını ifade etmeleri için değerli bir fırsat sağlayabilir.

Bilgiye dayalı çevre eğitiminin pasif kabulü ile karşılaştırıldığında, bu tür aktif çevresel katılım, insanların doğal çevreye yönelik davranışlarını değiştirmede çok etkili olan, yaşam boyu öğrenmenin deneyimsel bir biçimi olarak kabul edilebilir (Wallington vd., 2005). Halkın katılımı; kent yönetimi ve açık yeşil alanlar için kritik önem taşımaktadır. Planlama ve tasarım süreçlerinde halkın aktif rol alması, kentsel yaşam kalitesini artırır ve toplumsal bağları güçlendirmektedir. Bu nedenle, halkın görüşleri ve ihtiyaçları kent yönetiminde dikkate alınmalıdır. Örneğin Japonya’da vatandaşlar şehir parklarının tasarımına ve değerlendirilmesine katılarak şehir parklarını daha iyi kullanmalarını ve hatta bakımlarını yapmalarını sağlamıştır (Kobori ve Primack, 2003). Finlandiya’da hem yeşil alan planlama yetkilileri hem de katılımcı vatandaşlar, katılımcı yeşil alan tasarım yöntemini faydalı bulmuşlardır (Sipilä ve Tyrväinen, 2005). Türkiye’de yapılan ampirik bir çalışma da kent ormancılığının yetkili makamları ile diğer kamu kurumları, üniversiteler, yerel sivil gruplar ve sivil toplum kuruluşları arasındaki etkin iş birliğinin kent ormancılığında yönetişimin etkisini artırabileceğini göstermiştir (Atmış, 2016). “Freiburg Vauban” Almanya’da bulunan sürdürülebilir bir kentsel gelişim projesidir. Bu proje, çevre dostu tasarım, toplumsal katılım ve sürdürülebilir yaşam ilkelerini bir araya getirerek örnek bir kentsel dönüşüm örneği olarak kabul edilir. Katılımcılık ve Tasarım Sürecinde Freiburg Vauban projesi, sürdürülebilirlik ilkelerine dayalı olarak topluluk katılımıyla şekillendirilmiştir. Mahalle sakinleri, yerel yönetim temsilcileri, mimarlar ve planlamacılar bir araya gelerek proje tasarımına katkıda bulunarak arabalara olan bağımlılık azalmış ve arabalar yerine bisiklet, toplu taşıma ve yürüme gibi sürdürülebilir ulaşım yöntemlerine teşvik söz konusu olmuştur. Yeşil enerji kaynaklarına dayalı enerji üretimi ve enerji verimliliği projenin önemli bir diğer özelliğidir. Freiburg Vauban projesi, sürdürülebilir kentsel gelişim ve toplumsal katılımın nasıl başarılı bir şekilde birleştirilebileceğini gösteren önemli bir modeldir (Coates, 2013).

Günümüzde hızla artan kentsel nüfusun etkisiyle kentler, dönüşüm ve planlama süreçlerini daha önce görülmemiş bir karmaşıklıkla karşı karşıya kalmaktadır. Bu dönüşümün belirleyici unsurlarından biri ise kentsel açık ve yeşil alanların planlanmasıdır. Kentlerin sürdürülebilirliği, yaşanabilirliği ve toplumsal refahın artırılması amacıyla, kentsel açık ve yeşil alanlar stratejik birer öneme sahiptir. Bu alanlar, doğal çevrenin korunması, insanların ruhsal ve fiziksel sağlığının desteklenmesi ve toplumsal etkileşimin teşvik edilmesi gibi çeşitli amaçları bir araya getirmektedir. Ancak, kentsel açık ve yeşil alanların planlanması ve sürdürülebilir yönetimi, geleneksel

kent planlama yaklaşımlarının ötesinde, daha katılımcı ve çeşitlilikçi bir bakış açısı gerektirmektedir. Avrupa Komisyonu tarafından 20 Mayıs 2020 tarihinde açıklanan AB Biyoçeşitlilik Stratejisi, 2030 yılına kadar doğanın korunması için belirlenen taahhütler arasında “En az 25.000 km uzunluğunda serbest akışlı nehirlerin restore edilmesi” ve “En az 20.000 nüfusu olan şehirlerde iddialı bir Kentsel Yeşillendirme Planı oluşturulması” gibi açık ve yeşil alan sistemine yönelik somut öneriler içermektedir (Avrupa Komisyonu, 2020).

Kentsel açık ve yeşil alanların planlanması karmaşık ve katılımcı bir süreç gerektirmektedir. Yönetim otoritelerinin yanı sıra kent sakinleri, uzmanlar ve sivil toplum kuruluşlarının aktif katılımı önemlidir. Katılımcılık, farklı toplumsal grupların ve yerel halkın bir araya gelerek ortak bir vizyon oluşturduğu, kentsel alanların planlanmasında kritik bir rol oynayan bir yaklaşımdır.

Sonuç olarak, Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk’ün ifade ettiği gibi, açık ve yeşil alanlar kentlerin renk zevkini artırırken, insanlara doğanın içinde huzur ve mutluluk duygularını yaşatır. Bu alanların sürdürülebilirliği ve korunması ise etkili kent yönetimi ve katılımcılık ilkesiyle yakından ilişkilidir. Gelecekteki planlama çabalarında doğanın bu güzelliklerini korumak ve insanların yaşam kalitesini artırmak için çaba sarf etmek, sadece bugünün değil gelecek kuşakların da hakları ve huzuru açısından önemlidir.

Bu çalışma, etkili kent yönetimi ve katılımcılığın, kentsel açık ve yeşil alanların planlamasında nasıl birbirini tamamladığını ve kentlerin sürdürülebilirliğine nasıl katkı sağladığını incelemeyi amaçlamaktadır. Doğanın korunması ve sürdürülebilir yönetimi sağlamak için, yerel halkın ve paydaşların katılımıyla yapılan planlamalar önemlidir. Bu süreç, kamusal alanların etkin kullanımını teşvik eder, toplumsal bağları güçlendirir ve kentsel çevreyi toplumun ihtiyaçları doğrultusunda şekillendirme imkanı sağlamaktadır.

Tez çalışmasının amacı, kapsamı, önemi, sınırlılıkları ve yöntemi aşağıdaki bölümlerde daha detaylı olarak anlatılmıştır.

1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE KAPSAMI

1.1.1. Amaç

Bu çalışmanın temel odak noktası, kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması ile katılımın ilişkisini derinlemesine incelemektir. Literatür incelendiğinde Uluslararası ve

Ulusal düzeydeki araştırmaların sınırlılığı nedeniyle bu iki önemli kavramın yerel yönetimlerin çalışmalarında nasıl bir etkileşim altlık oluşturabileceği ve bu konuda yapılan az sayıdaki çalışmaların önemi vurgulanmaktadır. Açık ve yeşil alanların planlanması ile kent yönetiminde katılımcılığın bir arada değerlendirildiği çalışmaların sınırlı olması, bu çalışmanın özgün ve katkı sağlayan bir niteliğe sahip olduğunu göstermektedir. Kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması ile katılım arasındaki ilişkiyi anlamak çalışmanın ana sorusunu oluşturmuştur.

Amaçlar aşığıdaki eksenler doğrultusunda sorulan sorulara göre yapılandırılmıştır.

Sürdürülebilirlik

1. Düzce kentinde açık ve yeşil alan planlamasında sürdürülebilirlik ilkeleri nasıl entegre edilmektedir?
2. Düzce kentinin sürdürülebilir kentsel gelişme hedefleri ve öncelikleri belirlenirken katılımcı süreçler nasıl yürütölmektedir? Paydaşlara katılım fırsatı nasıl tanınmaktadır?

Katılım Aşamaları

3. Düzce kentinde açık ve yeşil alan planlamasında katılımcılık aşamaları nelerdir?
 - Planlama aşamasında katılımcılık
 - Tasarım aşamasında katılımcılık
 - Uygulama aşamasında katılımcılık
4. Düzce kentinde katılımcılık düzeyi ve kent yönetimi ilişkisi nasıl işlemektedir?
5. Düzce kentinde katılımcılık ve çevre ilişkileri arasındaki bağlantılar nasıl kurulmaktadır?
6. Düzce kentinde kent planlarında katılımcılık nasıl olmalıdır?
7. Düzce kentinde açık ve yeşil alan planlamasında katılımcılıkta paydaşların rolü nasıldır?
8. Halkın karar alma sürecine katılımı için yeni yöntemler ve yönetim ilkeleriyle nasıl artırılabilir?

Katılım Düzeyleri

9. Düzce kenti açık ve yeşil alan sistem planlamasında katılımcılık var mıdır? Ne

düzeydedir?

10. Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım hangi seviyededir?

11. Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri bulunmakta mıdır?

12. Düzce kentinde açık ve yeşil alan planlaması, kent yönetimi ve katılımcılık arasında ilişki kurulabilir mi?

13. Düzce kenti yetkilileri açık ve yeşil alan planlamasında katılımcılığı nasıl değerlendirmektedir?

14. Düzce kenti yetkilileri açık ve yeşil alan planlamasında katılımcılık hakkında bilgilere sahip midir?

15. Düzce kentinde açık ve yeşil alan planlamasında katılımcılığa verilen önem derecesi nedir?

Nitelik ve Nicelik Sorunları

16. Düzce kentinde açık ve yeşil alan planlaması ile ilgili yönetmelikler kullanılmakta mıdır?

17. Açık ve yeşil alan planlaması ile ilgili eksikliklerin giderilmesi için nelere ihtiyaç vardır?

18. İmar-şehir planında açık ve yeşil alan planlamasına ilişkin kararlar var mıdır?

19. Paydaşlar, uygulamalar ve projeler üzerine müzakere ve tartışma güçleri ile çıktılarının ölçme ve değerlendirilmesinde nasıl söz sahibi olmaktadırlar?

Bu amaç kapsamında çalışmanın genel planı şu şekildedir:

Çalışmanın amacı; açık ve yeşil alanlar odağında katılım olgusunun yerel düzeyde hangi yöntemler ve mekanizmalar aracılığı ile sağlandığının var olan literatür ve araştırmalara ek olarak Düzce Belediyesi hizmet sınırı alan kapsamındaki genel amaçlar;

- Türkiye'deki kent yönetimlerine katkı sunmak amacıyla Düzce kentinde geliştirilecek model veya öneri, vatandaş katılımını arttıracak politikaların örnek oluşturmasını ve Türkiye genelinde benzer uygulamaların yaygınlaştırılmasına katkı sağlamak;

- Yerel yöneticilerin ve temsilcilerin kent yönetimi ve katılımcılık konularındaki vatandaş katılımına ilişkin görüşlerini araştırmak ve analiz etmek;
- Yerel yönetimlerde etkin katılımı sağlamak amacıyla, açık ve yeşil alan planlama ve tasarımında yerel yönetimlerin karar alma süreçlerinde etkin olmalarını ve vatandaşların temsiliyetini güçlendirmeyi hedeflemek;
- Düzce kentindeki kentsel açık ve yeşil alanların planlanması süreçlerinde katılımı artırarak katılımın irdelenmesi kent yönetiminin daha şeffaf ve etkili olmasına yönelik bazı önerilerin getirilmesini sağlamak,
- Açık ve yeşil alanların planlanması süreçlerinde sürdürülebilirlik ilkelerini öne çıkarmak,
- Vatandaşlarla diyalog ortamlarının ne ölçüde oluşturulduğunu değerlendirmek ve bu ortamların etkinliğini incelemek;
- Planlama süreçlerinde yerel yönetim kararlarının alınmasında vatandaşların daha fazla söz sahibi olmasına yönelik yaklaşımları geliştirmek ve bu süreçlerin şeffaf hale gelmesine yönelik öneriler getirmek;
- Düzce kentinde yaşayanların rekreasyonel ve doğal ortamlara erişimine yönelik bir farkındalık oluşturmak, yaşam kalitelerinin yükseltmesine ilişkin öneriler geliştirmek;
- Düzce kentinde uygulanan katılım yöntemlerini değerlendirmek, bu yöntemlerin etkinliğini ölçmek ve olası sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmek;
- Vatandaşların kentsel açık ve yeşil alanların planlanmasına katılımının ortaya konulması ve toplumsal katılıma yönelik önerilerin getirilmesi;

Bu çalışmanın amacı doğrultusunda 7 ana hipotez ortaya konmuştur. Çalışmada, 7 ana hipoteze yönelik 19 araştırma sorusu değerlendirilmiştir. Hipotez ve araştırma soruları şu şekildedir:

Belirtilen amaçlar doğrultusunda araştırmanın ana hipotezi aşağıda yer almaktadır.

Çalışmanın ana hipotezi;

Hipotez 1: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın sosyal durum ile arasında pozitif bir ilişki vardır.

Hipotez 2: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın ekonomik durum ile arasında pozitif bir ilişki vardır.

Hipotez 3: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın çevresel durum ile arasında pozitif bir ilişki vardır.

Hipotez 4: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlaması sürecinde nitelik açısından belirli eksiklikler bulunmaktadır.

Hipotez 5: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlaması sürecinde nicelik açısından belirli eksiklikler bulunmaktadır.

Hipotez 6: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.

Hipotez 7: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) irdelenmesi bulunmaktadır.

Bu çalışmanın hipotezleri, Düzce’deki kent yönetimi açısından önem arz eden açık ve yeşil alan planlaması süreçlerinde katılımın çeşitli boyutlarını ve etkilerini anlamayı hedeflemektedir. Hipotezler, katılımın sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarını araştırarak, bu faktörlerin planlama süreçlerine nasıl yansıdığını ve yerel yönetimlerin bu süreçlerde ne ölçüde etkili olduklarını test etmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, yerel yöneticilerin ve paydaşların katılım ilkelerini uygulama biçimlerini ve mevcut planlama süreçlerinin kalitesini değerlendirme yolunda kritik bir rol oynamaktadır. Bu hipotezler, Türkiye’deki kent yönetimlerine katkı sağlamak, yerel yönetimlerde katılımı artırmak ve bu süreçlerde yerel yöneticilerin ve temsilcilerin rolünü anlamak amacıyla çalışmanın genel çerçevesini oluşturmaktadır. Her bir hipotez, çalışmanın belirli bir yönünü derinlemesine araştırmak ve literatürdeki bilgileri genişletmek üzere özenle formüle edilmiştir. Aşağıdaki bölümlerde ana hipotezlerle ilgili alt hipotezlerde oluşturularak test edilmesi sağlanmıştır.

1.1.2. Kapsam

Araştırma kapsam olarak Düzce Belediyesi hizmet sınırı içinde kalan kentsel açık ve yeşil alanların planlanmasıyla ilgili olarak yapılan bir çalışmadır. Düzce ilindeki bu alanların nasıl yönetildiğini ve vatandaşların planlama süreçlerine katılımını nasıl etkilediğini, planlama süreçlerinde yer alan karar vericilerin ve paydaşların görüşlerini, katılım düzeylerini, süreçlerin nitelik ve nicelik açısından değerlendirmesini içermektedir.

Mevcut yasal düzenlemelerin bu süreçlere etkilerini analiz ederek, kentsel açık ve yeşil alan planlamasında katılım ilkelerinin işleyişini ve yerel yönetimin politika geliştirme süreçlerine katkılarını anlamayı hedeflemektedir.

Araştırma kapsamında, Düzce Belediyesi ve merkezi yönetimin taşra teşkilatına bağlı çeşitli yerel yönetim birimleri temel alınmıştır. Düzce Belediyesi bünyesinde İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Park ve Bahçeler Müdürlüğü ve Kültür İşleri Müdürlüğü yer almaktadır. Merkezi yönetimin taşra teşkilatına bağlı olarak ise Düzce İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Düzce İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Düzce İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Düzce İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü (AFAD), Düzce İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü bulunmaktadır. Bu birimler, kentsel açık ve yeşil alanların planlanması, yönetimi ve vatandaşların katılım süreçlerine etkileri bağlamında değerlendirilmiştir. Araştırmada, bu birimlerin çalışma prensipleri, karar alma süreçleri ve yerel yönetim politikalarına katkıları kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır.

Merkezi yönetimin taşra teşkilatı birimlerine bağlı olarak Düzce İl Emniyet Müdürlüğü, Düzce İl Sağlık Müdürlüğü, Düzce İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü ve Düzce İl Ulaştırma ve Altyapı Müdürlüğü gibi birimler, kentsel açık ve yeşil alanların planlanması ve yönetimi ile doğrudan ilişkili olmayan görev alanlarına sahiptir. Bu nedenle, araştırmanın belirli bir odak ve derinlikte yapılabilmesi için, doğrudan açık ve yeşil alanların planlanması, yönetimi ve vatandaş katılımı ile ilgili olan müdürlükler seçilmiş, diğer operasyonel ve idari birimler ise araştırma kapsamına dahil edilmemiştir. Bu seçim, araştırmanın kapsamını daraltarak daha spesifik ve derinlemesine bir analiz yapmayı mümkün kılmaktadır (Osborne ve Gaebler, 1992).

Düzce İl Özel İdaresi'nin bu araştırma kapsamına dahil edilmemesi, idarenin kırsal alanlar ve kent merkezi dışındaki hizmetlerle ilgilenmesinden kaynaklanmaktadır. Bu çalışma, Düzce Belediyesi'nin hizmet sınırları içindeki kentsel açık ve yeşil alanların planlanması, yönetimi ve vatandaş katılımı süreçlerine odaklanmaktadır. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6. maddesi kapsamında, İl Özel İdaresi'nin temel sorumluluk alanı, kırsal bölgelerin kalkınması, altyapı hizmetlerinin sağlanması ve köy yolları, içme suyu, kanalizasyon gibi hizmetlerle sınırlıdır. Bu bağlamda, kentsel açık ve yeşil alanların planlanması ve yönetimi, İl Özel İdaresi'nin görev ve sorumluluk alanına girmemekte olup bu sorumluluklar belediyelerin yetki alanında değerlendirilmektedir. Merkezi yönetim taşra teşkilatları dahil edilerek, çalışmanın odak noktasına daha uygun bir inceleme yapılması amaçlanmıştır.

Çalışma dört temel bölümde yapılandırılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın kapsamı aşağıda kısaca özetlenmiştir.

Birinci bölümde; çalışmanın “Giriş” bölümünde amaç ve kapsamı hakkında bilgi verilmiş, çalışmayı yönlendiren temel dayanaklar, çalışmanın yöntemini şekillendiren kuramsal temeller (Açık ve yeşil alan planlaması, Kent yönetimi ve Katılımcılık) ve kaynak özetlerine dair bilgiler sunularak bu temellere ilişkin tanımlara yer verilmiştir

İkinci bölümde; “Materyal ve Yöntem” kısmında araştırma kapsamında kullanılan veri setleri belirlenmiştir. Çalışma materyali, alana ilişkin bilgiler ve yöntem süreci açıklanmıştır. Çalışmanın yöntemi temel olarak ise öncelikle araştırmanın ana materyali olan Düzce açık ve yeşil alan planlamasında kent yönetimi ve katılımcılık konularına ilişkin bazı bilgiler verilmiştir.

Üçüncü bölümde; “Bulgular ve Tartışma” bölümünde çalışmanın yöntemi doğrultusunda elde edilen bulgular açıklanmıştır ve analiz sonuçları yorumlanmıştır. Analiz sonuçlarının değerlendirilmesi ile elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır.

Dördüncü bölümde; “Sonuçlar ve Öneriler” elde edilen tüm sonuçların değerlendirmesi yapılarak uygun öneriler getirilmiştir. Belirtilen bu aşamalar doğrultusunda tezin yöntemi geliştirilmiştir.

1.2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Düzce kentsel açık ve yeşil alanlarının planlanması ve yönetimi, şehircilik politikaları açısından büyük önem arz etmektedir. Bu çalışma, kent yönetimi ve katılımcılık perspektifinden bu süreçleri derinlemesine analiz ederek, sürdürülebilir şehirleşme ilkeleri bağlamında çözüm önerileri geliştirmeyi hedeflemektedir. Vatandaşların planlama süreçlerine aktif katılımını artırmaya yönelik öneriler sunmayı amaçlayan araştırma, yerel yönetim politikalarının ve mevcut uygulamaların eleştirel bir değerlendirmesiyle yerel düzeydeki karar alma mekanizmalarına ışık tutacaktır. Elde edilen bulgular, akademik literatüre katkı sağlayacak ve benzer çalışmalar için temel oluşturacaktır. Düzce kent yönetiminde kent konseylerinde katılımcılık olgusu ile birlikte kentteki açık ve yeşil alan sistem planlaması, yeşil altyapı bileşenlerine ilişkin bazı sorgulamalar yapılması hedeflenmektedir.

1.3. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırma genel olarak Düzce Belediyesi hizmet sınırını kapsamaktadır. Düzce Merkez ilçesinde 56 mahalle bulunmaktadır (Şenik, 2019). Araştırmada Kültür, Mergiş ve kentin çeperindeki kalıcı konut bölgelerindeki 6 mahalleye (Bahçelievler, Çamlievler, Demetevler, Esentepe, Güzelbahçe, Yeşiltepe) odaklanılmıştır. Bu mahalleler, diğerlerine göre nispi olarak daha fazla yeşil ve açık alanlara sahip olmalarıyla dikkat çekmektedir.

Bu araştırma; 2022-2023 Düzce ilinde oluşturulan paydaş analizinde bakanlık taşra teşkilatı (Kamu Kurumları: Düzce İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Düzce Çevre ve Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, Düzce Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Düzce Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Düzce İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, Düzce İl Dernekler Müdürlüğü), Belediyede, (Kültür İşleri Müdürlüğü, Park ve Bahçeler Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Kent konseyi meclisleri ve çalışma grupları ile Sivil Toplum Kuruluşlarında (İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü, Düzce'yi Güzelleştirme ve Kalkındırma Derneği, TEMA Vakfı İl Temsilcisi, Düzce İli Turizm Tanıtma, Yaşatma ve Geliştirme Derneği) çalışan idari personel ve Yerel Halk ile sınırlandırılmıştır.

Katılımcıların gönüllük esasına dayalı olarak seçilmesi farklı mesleki deneyim düzeyine sahip olan katılımcıların araştırmaya katılmasını kısıtlamıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun Madde 15'ine göre, *Devlet memurları, kamu görevleri hakkında basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına doğrudan bilgi veya demeç veremezler* (657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, Madde 15. Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr>). Kamu çalışanlarının, yanıtlarının yanlış anlaşılma veya kötüye kullanılma endişesi ile hukuki yaptırımlara maruz kalma korkusu, bilgi paylaşımını kısıtlayan temel bir faktör olarak öne çıkmaktadır.

Bu nedene dayalı olarak sadece valilikten ve üniversiteden alınan izin yeterli olmamış her bir kurum için ayrı ayrı etik kurul kararı çıkarılması istenmiştir. Bu durum çalışmanın tamamlanmasını oldukça geciktirdiği gibi, araştırmanın ilerlemesini de zorlaştırmış ve veri toplama sürecinde ek sorunlar yaratmıştır.

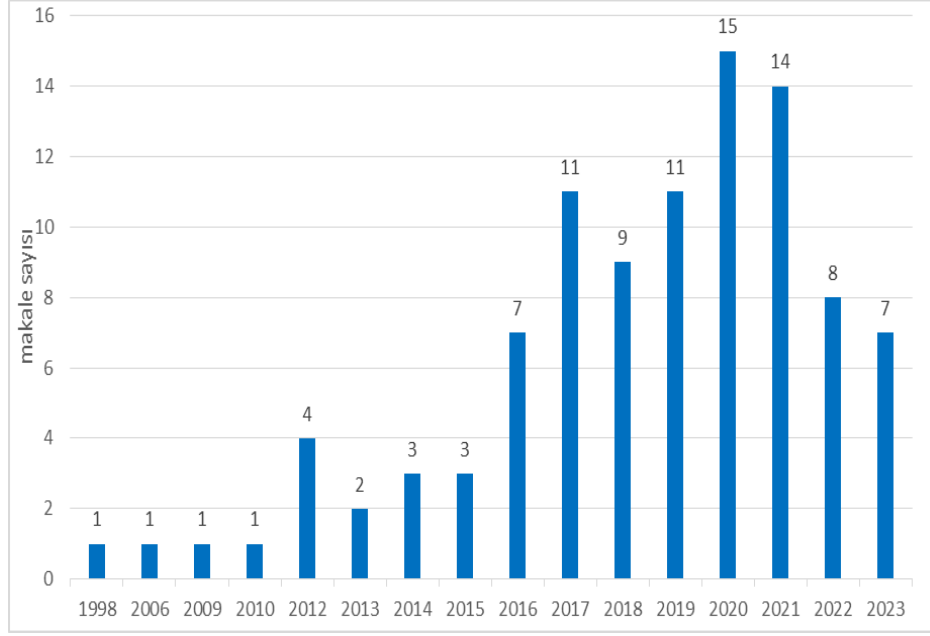
1.4. LİTERATÜR

Bu kısımda çalışmanın ana taslağını oluşturan konularla ilgili literatür özetleri 2000-2023 yılları arasında seçilen anahtar kelimeler ile yapılan yayınlar Web of Science (WoS), TR Dizin ve Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezine erişim sağlanarak yapılmıştır. Çalışmanın literatür özetleri kısmı “kentsel açık ve yeşil alan planlamada katılımcılık” “kent yönetimi ve katılımcılık” ve “Düzce İline ilişkin çalışmalar” olmak üzere 3 başlık altında toplanmıştır.

1.4.1. Kentsel Açık ve Yeşil Alan Planlamasında Katılımcılık Üzerine Yapılan Literatür

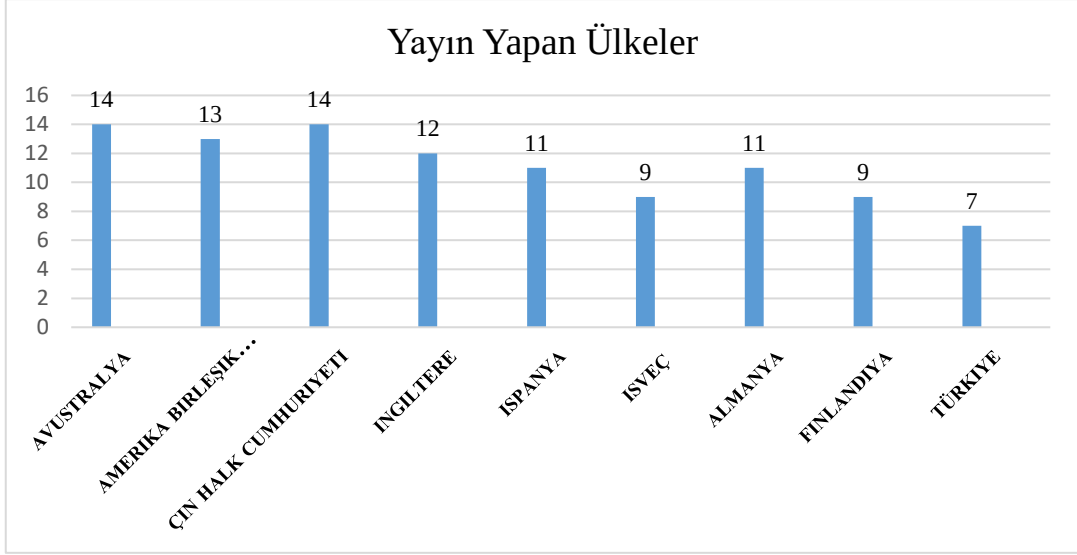
Kentsel Açık ve Yeşil Alan Planlamasına dair çalışmaların geçmişi 1980'lere kadar uzanmaktadır. Konuyla ilgili yapılan yayınlar ve araştırmalar ise, 1990'lı yıllarda hız kazanmıştır. Araştırma kapsamında son 23 yılda (2000-2023)'de yapılan literatür araştırmasına göre; Kentsel Açık ve Yeşil Alan Planlaması ile ilgili yaklaşık 1.267 adet bilimsel yayın bulunmaktadır. Açık ve Yeşil Alan Planlamada Katılımcılık anahtar kelimesi literatür araştırmasında 98 adet bilimsel yayın bulunmaktadır. Araştırmacılar arasında gün geçtikçe ilginin arttığı bir konu haline geldiği görülmektedir.

Web of Science (WoS) veritabanında 2010–2023 yılları arasında “kentsel açık ve yeşil alan planlaması ve katılımcılık” başlıklı taranan 98 sonuç arasından 53 tanesi erişime açık olup 73 adet makalenin 33'ü incelenmiştir. Yayınların yıllar itibaren dağılımına bakıldığında, uluslararası literatürde ilk yayının 1998 yılında olduğu görülmektedir. 2017-2019 yılında 11 yayın olmasına rağmen 2020 yılında yayın sayısının 15'e çıktığı, 2022 yılına kadar tekrar düşüş göstererek 8'a indiği görülmüştür. 2017 yılından itibaren yayın sayıları artmaya başlamıştır. Web of Science veri tabanına göre 2020-2021 yılları, 15 çalışma ile Kentsel Açık Yeşil Alan Planlaması ve Katılımcılık ile ilgili çalışmaların en fazla yayınlandığı yıl olarak görülürken 2022 yılı ise 8 çalışma ile takip etmektedir. TR Dizinde açık ve yeşil alan planlaması anahtar kelimesi ile ilgili 10 adet makale 2 adet proje bulunmaktadır. Kentsel Açık Yeşil Alan Planlaması ve Katılımcılık ile ilgili çalışma 1 adettir. 1998-2023 yılları arasında kentsel açık yeşil alan planlaması ve katılımcılık çalışmalarının dağılımı Şekil 1.1'de yer verilmiştir.

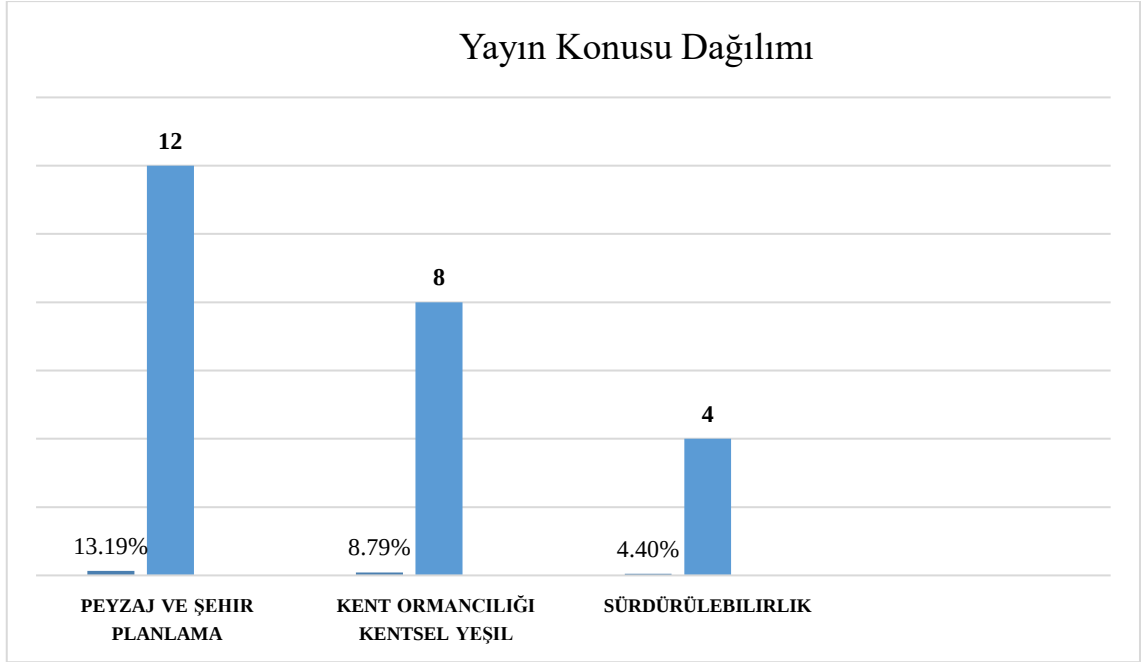
Şekil 1.1. 1998-2023 yılları arasında kentsel açık yeşil alan planlaması ve katılımcılık çalışmalarının dağılımı.

Buna göre 14 çalışma ile en çok yayın yapan ülke Avustralya iken Çin (14), USA (13) ile takip etmektedir. Türkiye, kentsel açık ve yeşil alan planlaması ile katılımcılık konularında gerçekleştirdiği yedi çalışma ile uluslararası düzeyde yapılan değerlendirmelerde 9. sırada yer almaktadır. Bu alanda önemli ilerlemeler kaydeden Türkiye, kentsel açık ve yeşil alanların planlanmasında ve halkın katılımını artırmaya yönelik çabalarında dikkate değer bir potansiyele sahiptir. Şekil 1.2’de, bu konuda en çok yayın yapan on ülke arasındaki Türkiye’nin konumu gösterilmektedir.

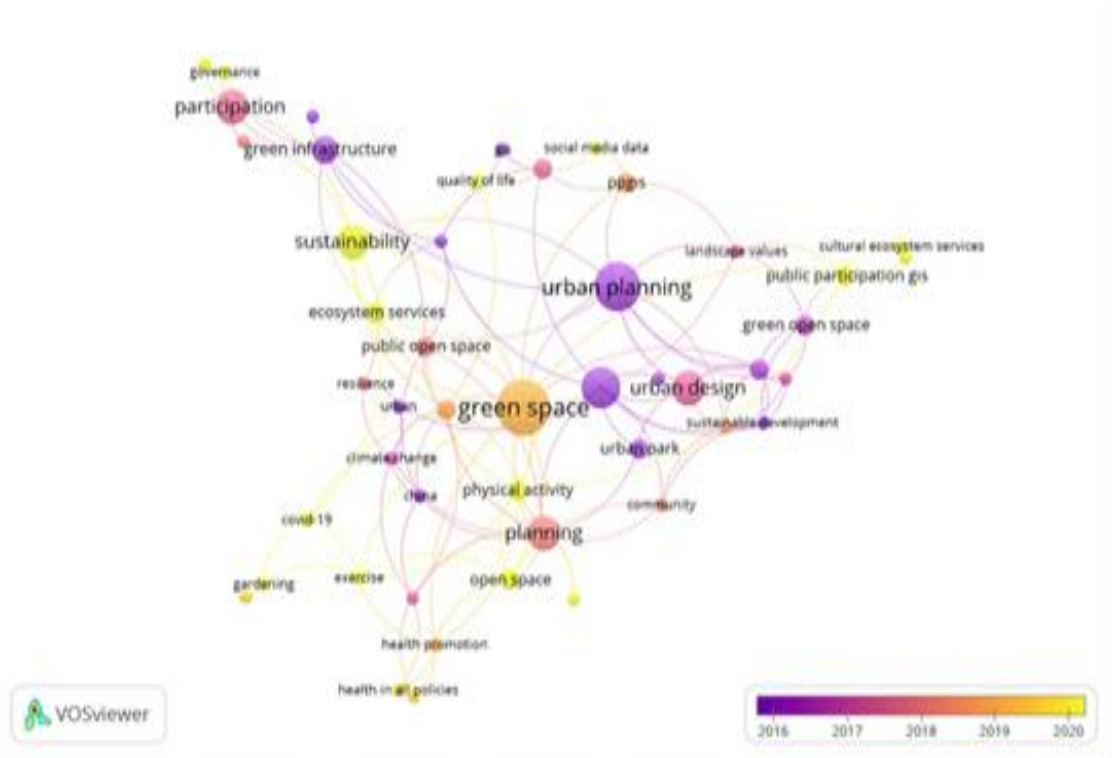
Şekil 1.2. 1998-2023 yılları arasında kentsel açık yeşil alan planlaması ve katılımcılık çalışmalarının ülkelere göre dağılımı.

Web Of Science veri tabanında taranan indekslerden elde edilen verilerde “Kentsel Açık Yeşil Alan Planlaması ve Katılımcılık” kavramlarını beraber kullanan çalışmalar araştırma alanına göre sıralanmıştır. 91 yayının yapılan sorgulama sonucu, toplam 12 yayınlı en çok Peyzaj ve Şehir Planlaması (%13.187), ikinci sırada 8 yayınlı Kent Ormancılığı Kentsel Yeşil (%8.791) ve üçüncü sırada ise 4 yayınlı Sürdürülebilirlik (%4.396) konularında araştırma yapıldığı gözlenmektedir. Yapılan bu araştırmaları 39 yayınlı Kentsel çalışmalar bilimleri, 36 yayınlı çevre çalışmaları, 21 yayınlı bölgesel şehir çalışmaları izlemektedir. Kentsel Açık Yeşil Alan Planlaması ve Katılımcılık konusunda çalışma yapan ülkeler içerisinde en çok Yayınların Konusu İtibariyle Dağılımı Şekil 1.3’de yer verilmiştir.

Şekil 1.3. 1998-2023 yılları arasında kentsel açık yeşil alan planlaması ve katılımcılık çalışmalarının yayınların konusu itibariyle dağılımı.

Kentsel Açık Yeşil Alan Planlaması ve katılımcılık kavramlarına ilişkin araştırmalarda en sık kullanılan anahtar kelimelerin belirlenmesi için VOSviewer programı ile yapılan metin verisine dayalı haritalama analizi faydalanılmıştır. VOSviewer yazılımının yardımıyla anahtar kelimelerin ortak oluşum ağı görülmekte olup, anahtar kelimeler 5 küme halinde görselleştirilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda en çok kullanılan anahtar kelimeler halka büyüklükleriyle orantılı olarak gösterimi yapılmış olup, 48 yayınlı en çok Şehir Planlaması alanında araştırma yapıldığı ortaya konmuştur. “Green space” (yeşil alan) anahtar kelimesi, 132 bağlantı gücü ile ortak olarak en çok kullanılan anahtar kelimedir. Şekil 1.4’de yer verilmiştir.

Şekil 1.4. Kentsel açık yeşil alan planlaması ve katılımcılık araştırmalarının anahtar kelimelere göre yayın dağılımının bibliyometrik ağ analizi

Kentsel açık yeşil alan planlaması ve katılımcılık araştırmalarının bibliyometrik ağ analizi, yayınların anahtar kelimelerle nasıl yoğunlaştığını ve etkileşimde bulunduğunu incelemektedir. Bu analiz, hangi konuların ön plana çıktığını, konuların aralarındaki ilişkilerini görselleştirerek, sürdürülebilir şehir planlaması için önemli bilgiler sunmaktadır. Tez kapsamında yapılan literatür taraması sonucu bazı çalışmaların özetleri aşağıdaki Çizelge 1.1’de verilmiştir.

Çizelge 1.1. Kentsel açık ve yeşil alan planlamada katılımcılık anahtar ile ilgili çalışmaların özetleri.

Yazar-Yıl	Nikolett Puskás, Yaser Abunnasr, Salpy Naalbandian (2021)	
Yayın Adı	Assessing deeper levels of participation in nature-based solutions in urban landscapes – A literature review of real-world cases Kentsel peyzajlarda doğa temelli çözümlere daha derin katılım düzeylerinin değerlendirilmesi- Gerçek dünya vakalarının literatür taraması (makale)	
Açıklama	Katılım ile küresel literatürdeki çeşitli (Nature-based Solutions- NbS) uygulamaları arasındaki ilişkiyi incelemiş olup, katılımcı yaklaşımların potansiyelini ve önemini vurgulayarak, çeşitli derinliklerde katılımı kolaylaştırmak için kullanılan bir dizi araç hakkında bilgi sağlayarak ve pratik ve uygulanabilir uygulama bilgisi sunmayı amaçlamıştır.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
- Kapsam belirleme - Veri kaynakları ve arama terimleri - Doğa temelli çözümler (Nature-based Solutions)	- İklim değişikliği - Katılım - Kentsel peyzaj	Gelecekte daha geniş istihdam için altı yönden katılım ve (Nature-based Solutions- NbS) arasındaki bağlantıya ilişkin literatür gözden geçirilmiştir. Çevresel yönetim, yönetim ve planlama daha derin bir katılım gerektirir.
Yazar-Yıl	Noémie Brazeau-Béliveau, Geneviève Cloutier (2021)	
Yayın Adı	Citizen participation at the micro-community level: The case of the green alley projects in Quebec City Mikro topluluk düzeyinde vatandaş katılımı: Quebec City'deki yeşil sokak projeleri örneği (Makale).	
Açıklama	Quebec City'de (Quebec, Kanada) yürütülen bir eylem araştırma projesine dayanarak, mikro ölçekte yeşillendirme projelerinde yer almanın ne anlama geldiği ele alınmaktadır. Katılımcı gözlemlerini, 20 röportajı ve saha notlarını kullanarak, bu tür projelerin nasıl işlediğine ve geliştiğine bakılmıştır.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
- Nature Quebec'in yaklaşımı görüşme verileri kodlar kullanılarak analiz edilmiştir. - Anket	- Sokaklar ve potansiyelleri - Nature Quebec'in yaklaşımı - Kodlama, Motivasyon - Topluluk, Mahalle, Grup Çalışması - Sivil Katılım	Kentlerde sivil katılımı ile ilgili yeşillendirme girişimlerinin kapsamını içeren projeler yer almaktadır.

Çizelge 1.1. Kentsel açık ve yeşil alan planlamada katılımcılık anahtar ile ilgili çalışmaların özetleri (devam).

Yazar-Yıl	Å. Ode Sang vd. (2020)	
Yayın Adı	Are path choices of people moving through urban green spaces explained by gender and age? Implications for planning and management.	
	Kentsel yeşil alanlarda hareket eden insanların yol seçimleri cinsiyet ve yaşla mı açıklanıyor? Planlama ve yönetim için çıkarımlar (Makale).	
Açıklama	Çalışma İsveç'in Göteborg şehrinde yerel yeşil alanlarındaki insanların hareketini hareket modelinin erkekler ve kadınlar arasında olduğu kadar genç yetişkinler ve yaşlı yetişkinler arasında da önemli ölçüde farklı olduğunu sürdürülebilir kentsel yeşil alanların planlanmasına destek sağlayabildiği araştırılmıştır.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
- Anket - Nüfus kaydı - Nüfus sayım birimleri - ArcMap - Normalleştirilmiş Çizgi Yoğunluğu (NLD)	- Kentsel yeşil alan - Park kullanımı - PPGIS - Sıcak nokta analizi	- Demografik gruplar arasındaki hareket farklılıklarını keşfetmek için istatistiksel yöntemler sunar. - Çalışma, erkekler ve kadınlar arasındaki ve yaşlı yetişkinler ile genç yetişkinler arasındaki hareketlilikte istatistiksel olarak önemli farklılıklar bulmuştur. - Çalışma, cinsiyete ve yaş gruplarına göre etkinliklerde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulmuştur.

Çizelge 1.1. Kentsel açık ve yeşil alan planlamada katılımcılık anahtar ile ilgili çalışmaların özetleri (devam).

Yazar-Yıl	Annika-Kathrin, Musch Annevon Streit (2020)	
Yayın Adı	(Un)intended effects of participation in sustainability science: A criteriaguided comparative case study.	
	Sürdürülebilirlik bilimine katılımın amaçlanan etkileri: Kriterlere dayalı karşılaştırmalı bir vaka çalışması (makale).	
Açıklama	Çalışma beş yıllık INOLA projesinin (2014–2019) bir parçasıdır ve Alman Federal Eğitim ve Araştırma Bakanlığı'nın Çerçeve Programı FONA (Sürdürülebilir Kalkınma için Araştırma) uygulanan farklı katılım yaklaşımları arasında teorik olarak bilgilendirilmiş bir karşılaştırma ile mekansal seviyeleri kapsayan 31 katılımcıyla sürdürülebilirlik çalışmasının kriterlere dayalı bir analizini sunmaktadır.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
• Veri toplama, 2000 ve 2018 yılları arasında bilimsel dergilerden potansiyel olarak alakalı yayınların SCOPUS veri tabanında, Web of Science Core Collection (WOS) ve Google Scholar da toplanmıştır. • İşlevsel rekabetçi yaklaşımların hakimiyeti (Transfer of Development Rights-TDR/ Geliştirme Haklarının Transferi). • Planlama ile uygulama arasındaki farklılıklar (Natural Resource Management- NRM/ Doğal Kaynak Yönetimi). • Farklı yaklaşımlardan karma kriterler (Trade-off Matrix- TM/Taviz Matrisi).	• Katılım yaklaşımı • Sürecin temel unsurları • Süreç tasarımı • Katılımcılar • Karar verme • Bilgi üretimi	• Sürdürülebilirlik bilimine katılımı süreç-etki bağlantısının daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmaktadır.

Çizelge 1.1. Kentsel açık ve yeşil alan planlamada katılımcılık anahtar ile ilgili çalışmaların özetleri (devam).

Yazar-Yıl	Bernadine Brady vd. (2020)	
Yayın Adı	Promoting civic and political engagement among marginalized urban youth in three cities: Strategies and challenges.	
	Üç şehirde marjinalleşmiş kentsel gençlik arasında sivil ve politik katılımın teşvik edilmesi: Stratejiler ve zorluklar (Makale).	
Açıklama	Londra, Belfast ve Dublin'deki 66 politika yapıcı, kamu görevlisi ve gençlik çalışması ile sivil ve politik katılımı ilgili zorluklar arasında kentsel gençliğin katılımını sağlamak için kullanılan stratejileri keşfetmektir.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
14-25 yaşları arasındaki gençlerle 28 odak grubu ile toplam 66 resmi mülakat yapılmıştır. Kartopu örnekleme teknikleri kullanılmıştır. Nitel veri analizi için NVivo yazılım paketi kullanılmıştır.	- Katılım Çabalarında Kullanılan Stratejiler - Müzakere Forumları - Gönüllülük - Sanat - Spor ve Medya - Yaygın Eğitim - Teknoloji ve Sosyal Medya	Dublin, Belfast ve Londra- hükümet politikası, program geliştirme ve birlikte çalışan bir dizi strateji yoluyla gençlerin sivil ve politik katılımını teşvik etmek isteyen politika profesyonellerinin, STK liderlerinin ve ön saflardaki uygulayıcıların bakış açılarını araştırılmıştır.
Yazar-Yıl	André's Herná'ndez Quin, Paula Chies Schommer, Diana Cuadros, De V'lichez (2020).	
Yayın Adı	Incidence of Social Accountability in Local Governance: The Case of the Network for Fair, Democratic and Sustainable Cities and Territories in Latin America	
	Yerel Yönetişimde Sosyal Sorumluluk Olayı: Latin Amerika'da Adil, Demokratik ve Sürdürülebilir Şehirler ve Bölgeler Ağı Örneği (Makale)	
Açıklama	Makale, sivil toplum girişimlerinin doğasını, eylem repertuarlarını ve bunların şeffaflık ve hesap verebilirlik, vatandaş katılımı, kamu politikaları ve yerel yönetim süreçlerindeki etkilerini açıklar ve analiz etmektedir.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
2012-2016 yılları arasında, 8 ülkedeki 23 girişimi içeren Anket, Mülakatlar, Katılımcı Gözlemi Belge Analizi Araştırma tasarımı, Bölge'deki dört ülkeden bir grup araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.	(1) veri toplamaya, (2) anketin oluşturulmasına ve pilot uygulamadan sonra ilk taslağının gözden geçirilmesine; (3) girişimlere katılan bireylerle faaliyetlerine ilişkin bakış açılarını tartışmak, eylemlerinin doğasını, stratejilerini ve etkilerini analiz etmeye katkıda bulunmak; (4)e-posta adreslerinin alınması; (5) münazara açmak ve girişimlerle etkileşime dayalı akademik çalışmalara izin vermektedir.	Uygun ve zamanında kamuya açık bilgilerin üretimi: şehirlerdeki yaşam kalitesinin teknik raporları ve göstergeleri; uzman analizi, uyarılar ve öneriler. Bu araçlar, vatandaşların kontrol uygulayabileceği bilginin varlığını artırmıştır.

Çizelge 1.1. Kentsel açık ve yeşil alan planlamada katılımcılık anahtar ile ilgili çalışmaların özetleri (devam).

Yazar-Yıl	Ayala-Azcárraga vd. (2019)	
Yayın Adı	Characteristics of urban parks and their relation to user well-being.	
	Kent parklarının özellikleri ve bunların kullanıcı refahıyla ilişkisi (Makale)	
Açıklama	Meksiko şehrindeki dokuz parkın kullanıcılarını kullanım kalıplarını ve vatandaşların refahı üzerindeki etkileri ve yeşil alanların algılanan özelliklerini ve kent parklarının çevresel bileşenlerini değerlendirerek, ziyaretçilerin iyi olma durumu (sağlık, sosyal ilişkiler ve tatmin) üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
Yeşil alan kullanımının ziyaretçiler üzerindeki etkileri ziyaretçi kullanım kalıpları ile parametrelerle değerlendirilmiştir.	• Büyüklük • Mesafe, Erişilebilirlik • Yürüyüş yolları • Aydınlatma • Spor ekipmanları, Oturma elemanları • Güvenlik, Temizlik • Doğallık seviyesi • Ağaç varlığı ve çeşitliliği • Ağaç yükseklikleri • Oyun alanı nitelikleri • Peyzajın yeşil olma durumu • Biyoçeşitlilik, Zararlı fauna	Kent parklarının bileşenleri ile kullanıcıların iyi olma durumu arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir.
Yazar-Yıl	Emily Rall, Rieke Hansen, Stephan Pauleit (2019)	
Yayın Adı	The added value of public participation GIS (PPGIS) for urban green infrastructure planning	
	Kentsel yeşil altyapı planlaması için halkın katılımı CBS'nin (PPGIS) katma değeri (makale)	
Açıklama	Kentsel yeşil altyapı (UGI) planlaması yeni bir anket türü olan halk katılımı CBS'nin (PPGIS) bir UGI planlaması aracı olarak katma değerini araştırmaktadır.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
• Çevrimiçi bir Anket • Kentsel yeşil altyapı (UGI) planlaması,	• Kentsel yeşil altyapı (UGI) planlaması, • Katılımcı haritalama • Kent parkları	• PPGIS, ölçekler arasında şehir genelinde, ilçe ve site düzeyinde UGI planlamasını değerlendirmektedir. • Çalışma, çok işlevli planlamanın geliştirilebileceği çeşitli yolları ortaya çıkarmaktadır.

Çizelge 1.1. Kentsel açık ve yeşil alan planlamada katılımcılık anahtar ile ilgili çalışmaların özetleri (devam).

Yazar-Yıl	John Gaber (2019)	
Yayın Adı	Building A Ladder of Citizen Participation Sherry Arnstein, Citizen Participation, and Model Cities	
	Vatandaş Katılımı Merdiveni İnşa Etmek: Sherry Arnstein, Vatandaş Katılımı ve Model Şehirler (Makale)	
Açıklama	Sherry Arnstein'in "Vatandaş Katılımı Merdiveni", yaşam tarihi ve arşiv araştırmalarından yararlanılarak gelecek nesil planlamacılar ve akademisyenler arasında yerel yönetim ve topluluk grupları arasındaki eşitleyici ilişki hakkında ortaya çıkan diyalog için yeni bir hareket noktası olarak daha geniş ortaklık modeli sunmaktadır.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
• Arnstein'in yaşam öyküsünü araştırmak • Model Şehirler için arşiv belgesi analizi • Literatür incelemesi • Röportajlar ve e-posta görüşmeleri • Raporlar ve notlar Johnson yönetim kadrosu	• Vatandaş katılımı • Konut ve Kentsel Gelişim (HUD) • Johnson yönetimi • Model Şehirler Programı • Sherry Arnstein • Kayıtlı Mevzuat • Yasa	• Model Şehirler Programına vatandaş katılımı ve Arnstein'in vatandaş katılımının yeni bir "ortaklık" yorumu için harekete geçme çağrısının arkasındaki politikaya yeni bakış açıları sunulmuştur.
Yazar-Yıl	Hanna Fors vd. (2015)	
Yayın Adı	User participation in urban green spaces – For the people or the parks?	
	Kentsel yeşil alanlara kullanıcı katılımı- İnsanlar için mi parklar için mi?	
Açıklama	Yüksek kaliteli kentsel kamusal yeşil alanların sağlanması ve idaresi, planlama, tasarım, yönetim ve bakım konularını yönetimle iç içe geçirir. Bu tür alanların faydaları genellikle sosyal adalet, halk sağlığı ve rekreasyon, biyolojik çeşitlilik ve şehirlerin iklim değişikliğiyle başa çıkmalarına yardımcı olmakla bağlantılıdır. Kamu yönetimindeki uluslararası politikalar ve değişiklikler, yeşil alan gelişiminin birçok aşamasında kullanıcı katılımını teşvik etmiştir.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
• Yeşil alan kalitesiyle, bir literatür taraması • Literatür taramasını sınırlamak • 31 makalenin derinlemesine incelemesi yapılmıştır.	• Katılım • Yeşil Boşluk • Park • Şehir Ormanı	• Kamu Yönetimindeki uluslararası politikalar ve değişiklikler, yeşil alan gelişiminin birçok aşamasında kullanıcı katılımını teşvik etmiştir.

Çizelge 1.1. kentsel açık ve yeşil alan planlamada katılımcılık anahtar ile ilgili çalışmaların özetleri (devam).

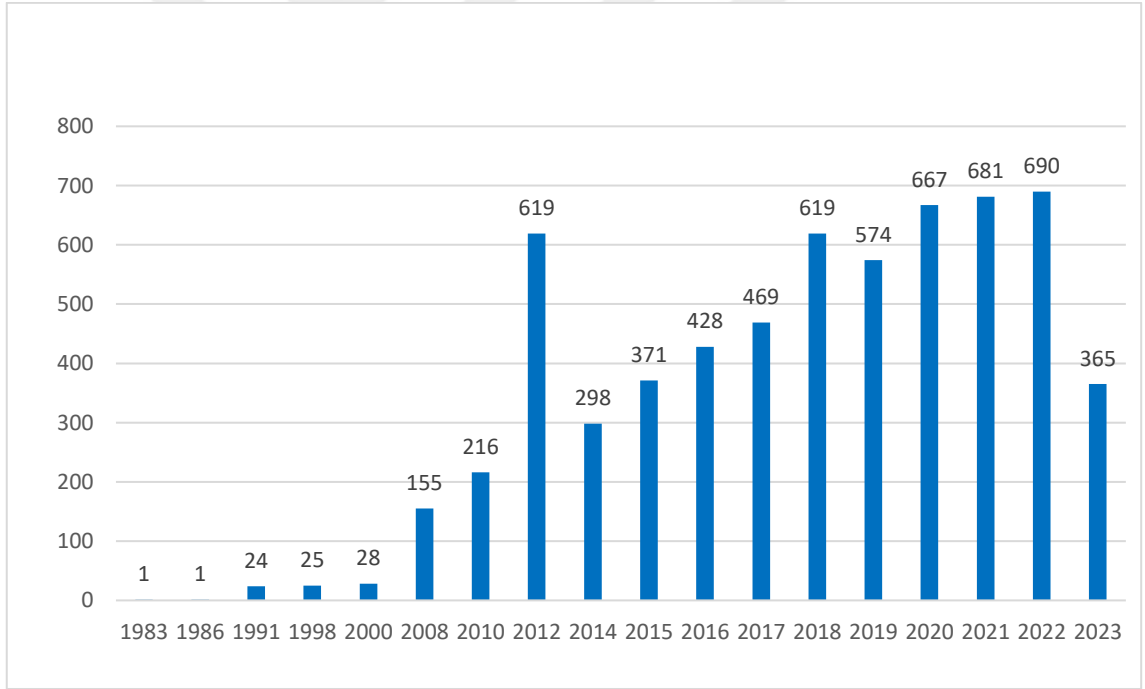
Yazar-Yıl	Kamarul Bahrain Shuib vd. (2015)	
Yayın Adı	Community Participation Strategies in Planning for Urban Parks	
	Kentsel Parklar için Toplum Katılımı Stratejileri Planlaması	
Açıklama	Bu çalışmada, açık ve yeşil alan olan parkların, insanların yaşam kalitesini ve şehrin çevre kalitesini artırtığına yönelik bilgilere verilmiştir.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
Q Metodoloji	Parkın ve çevre ortamının değerlerini ve olanaklarını korumak için yerel topluluk grupları arasında farkındalığı artırdığı gözlenmektedir.	Bu araştırmadan elde edilen sonuç ise yerel yönetimler, şehir planlamacıların başarılı şehir parklarına yönelik tercihler ve topluluk değerleri hakkında şehir sakinlerinin ihtiyaçlarını elde etmek ve karşılamak için park planlama ve yönetimi işletmesi hakkında yararlı temel bilgiler sunmaktadır.
Yazar-Yıl	Collins Adjei Mensah vd. (2013)	
Yayın Adı	Behavioural Dimension of the Growth of Informal Settlements in Kumasi city, Ghana	
	Kumasi şehrindeki Gayri Resmi Yerleşimlerin Büyümesinin Davranışsal Boyutu	
Açıklama	Bu çalışmada, yazarlar yerel halkın kentsel yeşil alanların yönetimine katılım düzeyini değerlendirmişler ve iletişimsel planlama teorisinin diyalog, fikir birliği oluşturma ve kolaylaştırıcı liderlik gibi özelliklerini önermişlerdir. Katılımcı planlamanın kentsel planlama pratiğinde aldığı yerleşik konum, planlama sürecine topluluk katılımı çağrısını şimdi her zamankinden daha yüksek hale getirmektedir.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
Derinlemesine görüşmeler, odak grup tartışması ve kişisel gözlem gibi nitel araştırma tekniklerinin bir karışımı olan teorik örnekleme tekniği kullanılmıştır.	Yöre halkının katılım düzeyi, iletişimsel planlama teorisinin unsurları (diyalog, fikir birliği oluşturma, kolaylaştırıcı liderlik), yerel halka bilgi verme, belediye yetkililerinin danışmanlık süreci, yeşil alan projeleri hakkında yerel halkın bilgi sahibi olması.	Yöre halkının yeşil alan yönetimine katılımının düşük olduğu tespit edilmiştir. Belediye yetkilileri tarafından yeşil alan projeleri hakkında yerel halka danışılmış ve bilgi verilmiştir, ancak yerel halk girişimlerde yetki sahibi olmamış ve kararlara pasif şekilde dahil olmuştur.

Çizelge 1.1. Kentsel açık ve yeşil alan planlamada katılımcılık anahtar ile ilgili çalışmaların özetleri (devam).

Yazar-Yıl	Mensah, C. A., Andres, L., Perera, U., & Roji, A. (2016).	
Yayın Adı	Enhancing quality of life through the lens of green spaces: A systematic review approach	
	Yeşil alanlar perspektifinden yaşam kalitesinin artırılması: Sistematik bir inceleme yaklaşımı	
Açıklama	Kuzey ve Güney yarımküredeki birçok ülkenin öncelikli hedeflerinden biri, vatandaşların yaşam kalitesini artırmaktır. Yeşil alanların fiziksel, psikolojik, duygusal, sosyal ve malzemesel refahı iyileştirdiği ve böylece yaşam kalitesini artırdığı bulunmuştur. Yeşil alanların korunmasının ulusal sağlık, çevre ve sosyo-ekonomik politikalara entegre edilmesi ve yeşil alanların etkin kullanımının teşvik edilmesi önerilmiştir.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
Sistemantik İnceleme Yaklaşımı	452 yayın değerlendirilmiş, içerik analizi uygulanmıştır.	Yeşil alanların yaşam kalitesi üzerindeki olumlu etkileri, politika geliştirme süreçlerinde yeşil alanların kullanımı için öneriler getirilmiştir.
Yazar-Yıl	Bernadett, Kiss., Filka, Sekulova., Kathrin, Hörschelmann., Carl, F., Salk., Wakana, Takahashi., Christine, Wamsler. (2022).	
Yayın Adı	Citizen participation in the governance of nature-based solutions. Environmental Policy and Governance	
	Doğa Temelli Çözümlerin Yönetişiminde Vatandaş Katılımı. Çevre Politikası ve Yönetişim	
Açıklama	Bu çalışmada, doğa temelli çözümlerin yönetiminde vatandaş katılımı incelenmiştir.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
Araştırma makalesi, sürdürülebilirlik hedefleri için doğaya dayalı çözümlere (NBS) vatandaş katılımını incelemek amacıyla 21 şehirden 58 vaka çalışmasının analizini içeren bir metodoloji kullanmış; bu metodoloji açık alan toplantıları, sunumlar ve yüz yüze istişareler ile çalışma belgeleri ve mülakat özetlerinden elde edilen nitel verileri kapsamaktadır.	Vatandaş katılımının doğa temelli çözümlerin yönetimindeki rolü.	- Vatandaş Katılımının Önemi - Katılımın Şekilleri ve Seviyeleri - Doğa Temelli Çözümlerin Kalıcı Etkisi

1.4.2. Kent Yönetimi Katılımcılık Üzerine Yapılan Çalışmalar

Kent yönetimi ve katılımcılık anahtar kelimeleri ile Web of Science platformunda 2000-2023 yılları arasında taranmış olan verilerde ilk uluslararası yayın 1983 yılında yayınlanmıştır. Bu bağlamda ulaşılan 7,718 veriden 3,041'i açık erişim olup yıllara göre bakıldığında yayın sayısının 2010 itibari ile düzenli olarak artmaya başladığı görülmektedir. Bu durum artan nüfus ve değişen doğa ve yaşam standartlarının oluşturduğu baskı ile kent yönetimi konusunda oluşan hassasiyetin araştırmalara yansımaları gibi yorumlanabilir. 2019 yılında 308 adet yayın (%14.266), 2018 yılında 291 adet yayın (%13.478). Hatta 2021 yılının ilk yarısı içinde olmamıza rağmen 833 adet (%10.793) yayın 2022 yılında 150 yayın ile konu üzerinde araştırmaların yoğunlaştığını göstermektedir. Bu çalışmaların farklı disiplinler (coğrafya, çevre mühendisi, peyzaj mimarlığı vb.) tarafından kullanımının olduğu görülmüştür (Şekil 1.5). TR Dizin'de 2012 yılında 1 makale bulunmaktadır.

Şekil 1.5. 2000-2023 yılları arasında kent yönetimi ve katılımcılık çalışmalarının dağılımı.

Tez kapsamında yapılan literatür taraması sonucu çalışmaların özetleri aşağıdaki Çizelge 1.2'de verilmiştir.

Çizelge 1.2. Kent yönetimi katılımcılık anahtar sözcük ile ilgili çalışmaların özetleri.

Yazar-Yıl	Rosa Thoneick (2021)	
Yayın Adı	Integrating Online and Onsite Participation in Urban Planning: Assessment of a Digital Participation System.	
	Kent Planlamasına Çevrimiçi ve Yerinde Katılımı Entegre Etmek: Dijital Katılım Sisteminin Değerlendirilmesi (Makale)	
Açıklama	Almanya, Hamburg'daki dijital katılım sisteminin geliştirilmesi ve uygulanmasının bir değerlendirmesini sunmaktadır.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
• Web tabanlı bir arayüz • Dijital Katılım Sistemi (DIPAS) • Kullanılabilirliğin Analizi • Katılım atölyeleri • Araştırma sorusu • Örnek Olay Tanıtımı • Katılımın Boyutları	• Katılımcıların Seçimi, • İletişim Biçimleri ve Karar Verme • Yetki ve Gücün Kapsamı.	• Sunulan araştırma, geleneksel vatandaş katılım yöntemleriyle paylaşılan üç temel yönü değerlendirerek dijital katılım sisteminin etkisini değerlendirmektedir: • (1) katılımcıların seçimi, • (2) kullanılan iletişim modları • (3) otorite ve güç. Değerlendirme, görüşmelerden toplanan verilerin analizine ve bir kullanılabilirlik ve kullanıcı deneyimi çalışmasına dayanmaktadır.
Yazar-Yıl	Joachim Åström (2020).	
Yayın Adı	Participatory Urban Planning: What Would Make Planners Trust the Citizens?	
	Katılımcı Kentsel Planlama: Planlamacıların Vatandaşlara Güvenmesini Sağlayacak Olan Nedir? (Makale)	
Açıklama	Vatandaşların kent planlamasına yönelik eleştirel duruşuna dayanarak, yeni vatandaş katılımı biçimlerine artan ilgi ile birlikte katılımcı şehir planlamasında planlamacıların vatandaşlara güvenmesini sağlayan şey nedir? Sorusunun yanıtı bulunmaya çalışılmıştır.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
İsveç yerel yönetimindeki (N = 1430) kamu yöneticilerinin temsili bir örneğini amaçlayan bir anketten yararlanılmıştır.	• Kentsel Planlamaya güven • Kurum Bazlı Güven • Veriler ve Ölçümler • Planlamacıların Vatandaşlara Güveni • Güvendeki Değişimleri Açıklamak • Vatandaşlarda Siyasi-İdari İlişkiler ve Güven	• Kamu yönetimi ile siyaset arasındaki mesafeyi azaltan düzenlemelerin yanı sıra, kurumsal hedeflerin de göz önünde bulundurulması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Çizelge 1.2. Kent yönetimi katılımcılık anahtar sözcük ile ilgili çalışmaların özetleri
(devam).

Yazar-Yıl	Mireya Palavecinos Tapia vd. (2019)	
Yayın Adı	Participatory Environmental Management: Grounded Theory Proposals.	
	Katılımcı Çevresel Yönetim: Topraklı Teori Önerileri (Makale)	
Açıklama	Çevre sorunlarını çözmek için vatandaşlarla iletişim kurarak kullanılan metodolojiyi ve politik boyutunu tanımlayıp, kamu yönetimi nezdinde vatandaş şikayetleri ve davranışlarını verimli bir yönetim seçeneği ile çözüme ulaştırmaktır.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
- Anlama, yapıcı-yorumlayıcı - Uzmanlarla Delphi Grupları ve delphi yöntemi - Çevrimiçi anket. - Hakem Değerlendirmesi. - Şikayetlerin Analizi. - Vatandaşlarla diyalog. - Frekans haritaları - İstatistiksel analiz teknikleri (faktöryel analizi, MCP, Varimax)	- Farklılığın Dikkate Alınması - Gerçekliğin Dikkate Alınması - Sürecin Üyeleri, - Bağlamsallaştırma - Tarihsel Boyut, - Teorinin İnşası - Uygulama - Popüler Katılım, - Siyasi Araştırmacının Taahhüdü, - Bilim Dünyasının Siyasi ve İdeolojik Doğasını - Araştırmanın Dönüştürülmesi,	- Spesifik ve durumsal açıdan incelemeler - Aktif olarak talepkar, protesto eylemi olarak - Kolektif veya bireysel - Sanal (siber aktivizm) veya doğrudan şikayetler veya bunları kamuya açıklamak). - Vatandaşların yaşam kalitesi - Belediye yönetimi. - Kamu yönetiminin taşınması gereken rol
Yazar-Yıl	Alison Bradford (2016)	
Yayın Adı	Community Engagement and Local Government.	
	Topluluk Katılımı ve Yerel Yönetim (Tez)	
Açıklama	Yeni Güney Galler Avustralya’da yasal gereklilikler, topluluk katılımının kanıtlanmış başarısı, faydalar ve artan toplum beklentileri, etkili toplum katılım politikaları geliştirmek ve uygulamaktır.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
- Veri toplama için amaçlı örnekleme kullanılmıştır. - Birinci Aşama, katılımcının tarihçesi toplum katılımı ve Wollongong Şehir Konseyi - İkinci Aşama Wollongong'un geleceği ve Wollongong Şehri ile bazı şekil ve ilişkiler - Örneklem büyüklüğü - e-posta veya telefon yoluyla Katılım Bilgileri	- Fenomenoloji - Tanımlayıcı - Naturalist - Varoluşsal - Üretken tarihselci - Genetik - Yorumlayıcı - Gerçekçi	Topluluk paydaşlarının atfettiği anlamın anlaşılmasına katkıda bulunmaktadır.

Çizelge 1.2. Kent yönetimi katılımcılık anahtar sözcük ile ilgili çalışmaların özetleri
(devam).

Yazar-Yıl	Ahmad, J., Ahmad, A. R. (2018)	
Yayın Adı	Environmental Management Support for Urban Community Well-being and Participation in Environmental Activities	
	Kentsel Toplumun Refahına Yönelik Çevresel Yönetim Desteği ve Çevre Faaliyetlerine Katılım	
Açıklama	Klang Vadisi'nde yaşayan kentsel topluluğun çevre yönetimi desteği algılarını, çevresel faaliyetlere katılımı, çevrenin refahını ve bu durumun cinsiyet ve eğitim düzeyine göre farklılıklarını incelemektedir.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
- Anket kullanılarak toplam 2502 katılımcıyla yapılan araştırma, altı Belediye Meclisini temsil eden veriler üzerinden gerçekleştirilmiştir. - SPSS 21 kullanılarak tanımlayıcı istatistikler ve iki yönlü MANOVA analizi yapılmıştır.	Çevre yönetimi desteği, çevresel faaliyetlere katılım, toplumun refahı	- Toplumun refahı da orta düzeyde yüksek bulunmuştur. - Cinsiyet bazında yönetim desteği, çevresel faaliyetlere katılım ve toplumun refahı arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.
Yazar-Yıl	Rizwana Alam ve Jon C. Lovett (2019)	
Yayın Adı	Lahore Urban Green Space Planning and Management: Public Participation Expectations - A Discourse Analysis	
	Lahor'da Kentsel Yeşil Alanların Planlanması ve Yönetiminde Halkın Katılımının Beklentileri: Bir Söylem Analizi	
Açıklama	Q-metodolojisi kullanılarak, Lahor'daki yeşil alanların planlanması ve yönetimine halkın katılımı konusunda kilit paydaşların bakış açılarını araştırmak için söylem analizi yapılmıştır.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
Söylem analizi (Q-metodolojisi)	- Etkili yönetim, - Anti/profesyonel-idari, liderlik - kapasite geliştirme, - Merkeziyetçilik veya elitlerin ele geçirilmesi	- Etkili Yönetim söylemi, vatandaş katılımıyla yerel düzeyde yeni kurumsal düzenlemeler geliştirme eğilimindedir. - Liderlik ve kapasite geliştirme ile Merkeziyetçilik veya elitlerin ele geçirilmesi söylemleri ise sistemdeki güç dinamiklerini değiştirmeye yönelik stratejiler önermektedir.

Çizelge 1.2. Kent yönetimi katılımcılık anahtar sözcük ile ilgili çalışmaların özetleri
(devam).

Yazar-Yıl	Mostafa Momeni vd. (2011)	
Yayın Adı	Application of Neighborhoods Council Associations in Sustainable Urban Management Based On Citizen Participation.	
	Sürdürülebilir Kent Yönetiminde Mahalle Konseyi Derneklerinin Vatandaş Katılımına Dayalı Uygulaması (Makale).	
Açıklama	Tahran Belediyesi'ne bağlı kuruluşların vatandaşların kentsel yönetimde yer alarak yaşam kalitelerini iyileştirebilecekleri Mahalleler konseyi derneklerini açıklamaktadır.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
Çalışma anket ve örneklerden elde edilen birincil verilere dayanmaktadır.	- Sürdürülebilir kentsel yönetim - Vatandaş katılımı - Mahalle konseyi dernekleri	- Sürdürülebilir kentsel yönetim, sürdürülebilirlik üzerindeki etkileri araştırılmıştır. - Mahalleler konseyi dernekleri vatandaşların yaşam kalitesini etkilemektedir.
Yazar-Yıl	Agus Prahono ve Elidjena (2015)	
Yayın Adı	Evaluating the Role e-Government on Public Administration Reform: Case of Official City Government Websites in Indonesia.	
	Kamu Yönetimi Reformunda e-Devletin Rolünün Değerlendirilmesi: Endonezya'daki Resmi Şehir Hükümeti İnternet Siteleri Örneği	
Açıklama	(PAR) Endonezya'da bazı resmi şehir yönetimi internet sitelerinin örneklerini kullanarak, e-Devlet uygulamasının Kamu Yönetimi Reformu üzerindeki durumunu değerlendirmektedir.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
- Araştırma, bazı resmi şehir yönetimi web sitelerinin değerlendirilmesiyle ilgili veriler toplanarak gerçekleştirilmiştir. - Kamu hizmeti parametrelerine göre veriler toplanmıştır.	- Endonezya'da (PAR) bazı resmi şehir yönetimi Web sitelerinin örnekleri - Kamu Yönetimi Reformu - Şeffaflık	Kamuoyunun daha iyi, daha hızlı ve daha şeffaf olması için Kamu Yönetimi Reformu'nun Endonezya'da e-Gov uygulayarak hizmeti hala yavaş çalışmaktadır.

Çizelge 1.2. Kent yönetimi katılımcılık anahtar sözcük ile ilgili çalışmaların özetleri
(devam).

Yazar-Yıl	Shah, Anwar ve Sana Shah (2006)	
Yayın Adı	Local Governance In Developing Countries, Public Sector Governance and Accountability Series (Kitap).	
	Gelişmekte Olan Ülkelerde Yerel Yönetişim, Kamu Sektörü Yönetişimi ve Hesap Verebilirlik Serisi	
Açıklama	Bu kitap, gelişmekte olan ülkelerdeki yerel yönetim uygulamalarını ve kamu sektörü yönetişimi ile hesap verebilirlik mekanizmalarını ele almaktadır. Yerel yönetişimin kamu hizmetlerinin etkin bir şekilde yönetilmesindeki rolünü vurgulamaktadır.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
Gelişmekte olan ülkelerde yerel yönetim üzerine odaklanan bir inceleme.	- Kamu sektörü yönetişimi, - Hesap verebilirlik, - Yerel yönetişimin güçlendirilmesi.	Yerel yönetişimin gelişmekte olan ülkelerde kamu sektörü yönetişiminde ve hesap verebilirlikte önemli rol oynadığı bulunmuştur.
Yazar-Yıl	Vohland, K., Land-Zandstra, A., Ceccaroni, L., Lemmens, R., Perelló, J., Ponti, M., Samson, R., & Wagenknecht, K. (2021)	
Yayın Adı	The Science of Citizen Science	
	Vatandaş Bilimi (Kitap).	
Açıklama	Vatandaş bilimi, bilim araştırmalarında halkın katılımının nasıl sağlandığını, bu katılımın bilimsel keşiflere nasıl katkı sağladığını ve bu sürecin yönetimini nasıl etkilediğini incelemektedir.	
Yöntem	Parametreler	Bulgular
Metin, vatandaş bilimi projelerinde kullanılan katılımcı tasarım metodolojilerini ve tekniklerini incelemektedir. Bu metodolojiler ve teknikler genellikle bilgi ve iletişim teknolojileri (BIT) ile desteklenmektedir ve araştırma süreçlerinin her aşamasında (örneğin, araştırma sorusu oluşturma, kanıta dayalı toplu sonuçlar) dahil edici, esnek ve uyarlamalı olmaları gerektiği vurgulanmaktadır.	- Katılımcı Tasarım - ICT Kullanımı - Katılımcıların Roller - İletişim ve Kolaylaştırma - Refleksivite Yaklaşımı	Vatandaş bilimi projelerinin sadece veri toplamakla kalmayıp aynı zamanda katılımcı tasarım ve ortak yaratım süreçlerini içerdiğini göstermektedir. Ayrıca, PAR ve STK'ların araştırmalara dahil edilmesinin önemine ve iletişim stratejileri ile katılımcı yönlendirme tekniklerinin projelerin başarısında kritik rol oynadığına vurgu yapmaktadır.

1.4.3. Düzce Kenti ve Yakın Çevresine İlişkin Yapılan Çalışmalar

Düzce kenti ve yakın çevresindeki açık ve yeşil alana yönelik birçok çalışma yapılmıştır. Tez kapsamında yapılan literatür taraması sonucu 1996- 2023 yılları arasındaki çalışmaların özetleri aşağıdaki Çizelge 1.3’de verilmiştir.

Çizelge 1.3. Düzce kenti ve yakın çevre alanına ilişkin çalışmaların özetleri.

YAZAR	YIL	TÜR	ÇALIŞMA İSMİ	GEREKÇE
Akıncı Kesim, G.	1996	Tez	Düzce Açık Kenti ve Yeşil Alan Sorunları ve Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma.	Düzce kentindeki açık ve yeşil alanların mevcut durumlarını ve sorunlarına ilişkin alınması gereken önlemlere yönelik envanter çalışması
Özaslan, M., Erşahin, G., Akkahve, D., Sabuncu, A.	2001	Rapor	Düzce ili raporu (Yayın No 2578).	Bu rapor, Düzce ilinin sosyo-ekonomik durumu, fiziksel özellikleri ve gelişim potansiyeli üzerine detaylı bir analiz sunmaktadır. Devlet Planlama Teşkilatı Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan bu çalışma, Düzce'nin mevcut durumu ile gelecekteki gelişim stratejilerine ışık tutmayı amaçlamaktadır.
Orhon, E.	2002	Tez	Açık ve Yeşil Alanların Doğal Afetler (Deprem) Durumunda Kullanımının Düzce Örneğinde İrdelenmesi	Deprem sonrası açık ve yeşil alanların durumu incelenmiştir. Anket çalışması yapılarak önerilerde bulunulmuş hem de düzce kenti için envanter çıkarılmıştır.
Uzun, O.	2003	Tez	Düzce Asarsuyu Havzası Peyzaj Değerlendirmesi ve Yönetim Modelinin Geliştirilmesi	Düzce akarsuyu havzası peyzaj değerlendirilmesi ve McHARG (1969) yönetim modelinin geliştirilmesi ile birlikte peyzaj kırılganlığının ortaya konulması elde edilen sonuçların analizi yapılmıştır.
Demir, Z.	2004	Tez	Düzce'nin Yeni Kentleşme Sürecinde Açık ve Yeşil Alanlarayeni Fonksiyonlar Kazandırılması	Düzce'deki açık ve yeşil alanların imar mevzuatında yer alan normlarına uygunluğu irdelenerek anket çalışması ile birlikte kullanıcı mekan ilişkisi irdelenmiştir.
Eroğlu, E.	2004	Tez	Düzce Kenti Açık ve Yeşil Alanlarındaki Bazı Bitki ve Bitki Gruplarının Mevsimsel Değişim Potansiyelinin Bitkisel Tasarım Yönünden İncelenmesi.	Düzce kenti açık ve yeşil alanlardaki farklı bitki kompozisyonların algılanma biçimleri arasındaki farklar belirlenmiş bitkisel tasarım incelemesi yapılmıştır.
Özkan Aydın, Ş.	2004	Tez	Düzce Kentinin Ekolojik Performansının Açık ve Yeşil Alan Sisteminin Geliştirilmesinde Değerlendirilmesi	Düzce kent merkezindeki açık ve yeşil alanların peyzaj ekolojisi temelinde (leke-koridor-geçirimsizlik analizler) değerlendirilmiştir.
Erdoğan vd.	2004	Rapor	Düzce Kenti Deprem Sonrası Kentsel Yenileme Araştırmaları	Deprem sonrası Düzce kentinde günümüze ulaşabilen doğal, kültürel ve yapısal çevrenin incelenmesi

Çizelge 1.3. Düzce kenti ve yakın çevre alanına ilişkin çalışmaların özetleri (devam).

YAZAR	YIL	TÜR	ÇALIŞMA İSMİ	GEREKÇE
Eroğlu, E., Akıncı Kesim, G. ve Müderrisoğlu, H.,	2005	Makale	Düzce Kenti Açık ve Yeşil Alanlarındaki Bitkilerin Tespiti ve Bazı Bitkisel Tasarım İlkeleri Yönünden Değerlendirilmesi	Deprem sonrası yapılanma içerisinde olan Düzce kentindeki bitkisel çalışmalarında kullanılabilecek bitkilerin tasarım özellikleri.
Yerli, Ö.	2007	Tez	Kentsel Koridorların Estetik ve İşlevsel Yönünden İrdelenmesi: Düzce Örneği	Yeniden yapılanma halinde bulunan kentsel koridorların estetik ve işlevsel olarak gelişmeleri için çözüm önerileri ortaya koymak
Uzun, O. ve Yılmaz, O., 2008	2008	Makale	Düzce Asarsuyu Havzası Peyzaj Değerlendirmesi ve Yönetim Modelinin Geliştirilmesi	Asarsuyu havzasında bulunan mevcut kullanımların daha sürdürülebilir olması için alınan stratejik plan kararları
Oylum, G.	2010	Tez	Düzce'deki toplu konut alanlarının mekansal analizi	1999 depreminden sonra insanların barınma gereksinimlerini karşılamak amacıyla toplu konut modernize eleştirisi yapılmıştır.
Özdede, S.	2011	Tez	Düzce Asarsuyu Deresi ve Yakın Çevresinin Kentsel Peyzaj Kullanımı Yönünden İrdelenmesi	Düzce Asarsuyu deresi ve yakın çevresinin kentsel peyzaj kullanımı yönünden irdelenmesi başlıklı tezinde 300 kişiye anket uygulanarak Asarsuyu Deresini kullanma şekilleri ve sıklıkları hakkında görüşleri alınmıştır.
Kutay, E.	2012	Tez	Kentsel Peyzajda Yaşam Kalitesinin Kentsel Bellek ve Yer Kavramı İle Etkileşimi: Düzce Kent Merkezi	Düzce kent merkezi yaşam kalitesi kentsel bellek ve yer kavramı konuları ele alınmıştır.
Doğu Marmara Kalkınma Ajansı.	2012	Rapor	Düzce'nin Geleceğin Yol Haritası.	Düzce'nin gelişimini ve sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak amacıyla hazırlanmış bir stratejik plandır.
Özdede, S., Karaçor, E. ve Gültekin, P.,	2013	Bildiri	Kentsel Dönüşüm Projelerinin Peyzaj Mimarlığı Disiplini Açısından Değerlendirilmesi: Düzce İli Örneği	Deprem sonrası Düzce'nin kentsel dönüşüm süreci incelenmiş ve yurt içi ve yurt dışı örneklerle karşılaştırılmıştır.
Aksoy, N. vd.,	2014	Kitap	Düzce İli Bitki Biyolojik Çeşitliliği, Endemik, Nadir Bitki Taksonları ve Koruma Statüleri	Düzce'deki endemik ve nesli tükenmekte olan bitki türlerinin bulunduğu alanlar incelenmiştir.

Çizelge 1.3. Düzce kenti ve yakın çevre alanına ilişkin çalışmaların özetleri (devam).

YAZAR	YIL	TÜR	ÇALIŞMA İSMİ	GEREKÇE
Gültekin, P.	2014	Tez	Uğursuyu ve Aksu Havzalarında Peyzaj Planlama ve Ekoturizm Odaklı Kırsal Kalkınma	Düzce İli'nde Uğursuyu ve Aksu havzalarında katılımcı ekoturizm planlaması için yapılan paydaş analizi, peyzaj planlama yaklaşımlarıyla şekillendirilen ve tanımlanan kırsal kalkınma projelerinin doğal kaynak yönetiminde sürdürülebilirliği sağlamada önemli olduğunu ortaya koymuştur.
Özmen, S., Yıldırım, M. Şahin, B.,	2015	Makale	Düzce Yöresi Su ve Toprak Kaynaklarının Tarımsal Yönden Değerlendirilmesi	Kent içindeki toprak ve su kaynaklarının korunması ve geliştirilmesine yönelik araştırmalar, tarımsal açıdan incelenmiştir.
Akalp, S.,	2016	Plan	81 Düzce Vizyon Planı "Mavi-Yeşil Ekonomi"	Kamu, sivil ve özel sektör iş birliğiyle bölge, kent ve mahalle ölçeğinde yeni planlama yaklaşımları tartışılmıştır.
Gültekin, P. vd.,	2018	Makale	Rekreasyonel Aktivitelere Katılımın Mental Sağlığa Etkilerinin Değerlendirilmesi: Düzce Kenti Örneği	Açık hava rekreasyon aktivitelerinin sağladığı faydalar belirlenmiştir.
Doğan, T.	2018	Tez	Kentsel Floristik Çeşitliliğin Belirlenmesinde Yeni Bir Yaklaşım; Düzce Kenti Örneği	Düzce kenti içerisindeki açık ve yeşil alanların floristik durumları ile birlikte bitki eşitliliği CBS ile birlikte mekânsal analizler değerlendirilmiştir.
Düzce Valiliği	2018	Rapor	Düzce İli 2019 Yılı Çevre Durum Raporu	Düzce ilinin çevresel sorunları Orman koruma, su yönetimi, atık iyileştirme, yenilenebilir enerji teşviki için öneriler yer almaktadır.
Yılmaz Kaya, M.	2019	Tez	Peyzaj Planlamada Ekosistem Hizmetleri Yaklaşımı: Düzce İli Örneği	Düzce Merkez İlçesi'nde, 259.300 hektarlık alanda Analitik Hiyerarşi Süreci ile ekosistem hizmetlerinin sürdürülebilir doğal kaynak kullanımı için bir planlama aracı olarak değerlendirilmesi ele alınmış ve Türkiye'de mekansal planlamada ekosistem hizmetlerinin kullanımına yönelik öneriler sunulmuştur.

Çizelge 1.3. Düzce kenti ve yakın çevre alanına ilişkin çalışmaların özetleri (devam).

YAZAR	YIL	TÜR	ÇALIŞMA İSMİ	GEREKÇE
Güreşçioğlu, S.	2019	Tez	Düzce Melensu Parkı Kullanıcı Memnuniyet Düzeyinin Değerlendirilmesi	Düzce İli Mergiç mahallesinde yer alan Melensu Parkı kentsel yeşil alanların Anket çalışması ile kullanıcı memnuniyeti irdelenmiştir.
Düzce Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2019	Rapor	Düzce İli 2020 Yılı Çevre Durum Raporu	Düzce ilinin çevresel sorunları Orman koruma, su yönetimi, atık iyileştirme, yenilenebilir enerji teşviki için öneriler yer almaktadır.
Şenik, B.	2019	Tez	Kentsel Açık ve Yeşil Alan Planlama Rehberlerinin Geliştirilmesi: Düzce Örneği	Düzce kent merkezi çevresinde kentsel açık ve yeşil alan rehberi geliştirmek ve konuya ilişkin öneriler ve altlıklar ortaya konulmuştur.
Özkan, N.	2019	Tez	Turizm Tanıtım ve Pazarlama Faaliyetlerine Yönelik Paydaş Analizi: Düzce-Konuralp'te Bir Araştırma	Düzce-Konuralp'te turizm tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine yönelik paydaş analizi araştırılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden veri toplama ve görüşme tekniklerinden faydalanılmıştır. Paydaşlardan daha detaylı bilgi alabilmek adına yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır.
Tayfun, Ç.	2019	Tez	Düzce Şehrindeki Spor Alanlarının Değerlendirilmesi	Düzce ili merkez ilçesindeki mahallelerde bulunan spor alanlarının konumu, ulaşılabilirliği, fiziki durumu, boyutu ve faaliyet türleri incelenmiş ve bu alanların standartlara uygunluğu analiz edilmiştir.
Şahin, M.	2019	Tez	Düzce ilinde mor çiçekli ormangülllerinin (Rhododendron ponticum L.) sera ortamında köklendirilmesi ve kültüre alınması	Rhododendron ponticum L. (mor çiçekli ormangülü) bitkisinin üretimi ile Türkiye'deki süs bitkisi pazarına ve ekonomisine katkısını incelemektedir.
Kaya, A.	2019		Afetler ve kent morfolojisine etkileri: Düzce örneği	Bu çalışma, Düzce ilinde meydana gelen afetlerin kent morfolojisi üzerindeki etkilerini incelemektedir.

Çizelge 1.3. Düzce kenti ve yakın çevre alanına ilişkin çalışmaların özetleri (devam).

YAZAR	YIL	TÜR	ÇALIŞMA İSMİ	GEREKÇE
Öztürk, N.	2020	Tez	Düzce İli Merkez İlçesindeki Kuş Türlerinin Rekreatyon Alanları İle İlişkilerinin Değerlendirilmesi	Düzce ili Merkez ilçesinde bulunan Ali Hamza Parkı, Avni Akyol Parkı, İsmet İnönü Parkı, Kent Park, Melensu Parkı ve Muncurlu Gölet Park örnek alanlar olarak belirlenerek yaban hayatı için gösterge konumunda olan kuş türleri tespit edilip örnek alanlar ile ilişkileri incelenmiştir.
Yılmaz Kaya ve Uzun, O.	2020	Bildiri	Düzce İli Arazi Örtüsü/Alan Kullanımının Zamansal/Mekansal Değişimi ve Ekosistem Hizmetleri	1990-2040 yılları arasındaki nüfus verileriyle arazi örtüsü değişiminin zamansal ve mekânsal analizi yapılmıştır.
Özalp, M. F.,ve Arslan, H.	2020	Makale	Kentsel planlamadaki değişim ve dönüşümün kent formunun gelişimine etkisinin incelenmesi: Düzce örneği.	Bu çalışma, Düzce şehrinde kentsel planlamadaki değişim ve dönüşümlerin kent formunun gelişimine olan etkilerini incelemektedir.
Şenik, B., ve Uzun, O.	2021	Makale	Düzce Kentinde Açık Yeşil Alan Sisteminin Oluşturulmasına Yönelik Bazı Öneriler	Düzce kenti, imar mevzuatındaki sorunlar nedeniyle potansiyel açık yeşil alanları yeterince kullanamamaktadır. Bu çalışma, kentin doğal ve kültürel peyzaj özelliklerini vurgulayan stratejiler geliştirmeyi ve açık yeşil alanların geliştirilmesini amaçlamaktadır.
T.C. Düzce Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü	2021	Plan	İRAP- İl Afet Risk Azaltma Planı	Afet etkileri ve azaltma çalışmalarının tanımlanması.
Dündar Dede, Ö.	2021	Makale	Düzce Kentinde Dikey Bahçe Uygulanabilirliğinin Araştırılması	Ülkemizde ve dünyada örneği bulunan dikey bahçeler incelenilerek, Düzce İli'nin önemli geçiş noktaları için dikey bahçe tasarımlarının bilgisayar programları yardımıyla oluşturulup, uygulanmasının önerilmesidir.
Düzce İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü	2022	Rapor	Düzce halkının toplanma alanları.	Düzce halkının afet durumlarında güvenli bir şekilde toplanabilmesi için gerekli olan alanların belirlenmesi, yönetilmesi ve halkın bilinçlendirilmesi konularında önemli bilgiler sunmaktadır.

Çizelge 1.3. Düzce kenti ve yakın çevre alanına ilişkin çalışmaların özetleri (devam).

YAZAR	YIL	TÜR	ÇALIŞMA İSMİ	GEREKÇE
Çoban, G.	2023	Tez	Orta ölçekli kentlerde sürdürülebilirlik göstergelerinin oluşturulması: Düzce ve Bilecik illerinde değerlendirilmesi	Orta ölçekli kentlerde sürdürülebilirlik göstergeleri belirlenmiş ve Bilecik ile Düzce illerinde değerlendirmeler yapılmıştır.
Uzun Yüksel, K.	2023	Tez	Afete Karşı Toplumsal ve Mekansal Dirençliliğin İrdelenmesi: Düzce Örneği	Bu çalışma, Düzce'nin 56 mahallesinde afete karşı dirençliliği BRIC göstergeleriyle analiz etmiştir. 1999 depremi öncesi mahalleler düşük dirençlilikte bulunmuş, ekonomik olarak güçlü ama ekolojik, sosyal ve mekânsal altyapı açısından zayıf kalmıştır. Yeni bölgeler daha dirençli olsa da, afet yaşayan yerlerde daha fazla önlem gerekmektedir.
Tunç, H.	2023	Tez	Düzce Kent Merkezi Yeşil Altyapı Bileşenlerinin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi	Bu çalışma, Düzce'de yeşil altyapı planlarıyla sürdürülebilir kentsel planlamanın çevre sorunları ve afet riskini azaltmadaki etkisini incelemiştir. ArcGIS 10.5 ve GZFT analizi kullanılarak, yeşil altyapı bileşenleri belirlenmiş ve değerlendirilmiştir. Sonuçlar, kentleşmenin yeşil altyapıyı tehdit ettiğini gösterip koruma-kullanım önerileri sunmuştur.
Kar, E., Altuntaş, S., Hamza Çelikyay, H.	2024	Makale	Kent Makroformunun Kentsel Dirençliliğe Etkisi: Düzce Örneği	Bu çalışmada, 1999 yılından 2023 yılına kadar olan süreçte mekânsal gelişim ve şehir imar planları bağlamında Düzce kenti incelenerek kent makro formu üzerinden kentsel dirençlilik değerlendirmesi yapılmıştır.
Oğuz, E., Oğuz, K., Öztürk, K.	2022	Makale	Düzce bölgesi taşkın duyarlılık alanlarının belirlenmesi	Yağış nedeniyle oluşan taşkın duyarlılık alanlarının modellenmesi yapılmıştır.
Düzce Belediyesi	2022	Rapor	Düzce ili 1/50.000 ölçekli çevre düzeni planına yönelik stratejik çevresel değerlendirme işi, taslak kapsam belirleme raporu (Ek 4).	Düzce Belediyesi tarafından hazırlanan bu rapor, Düzce ilinin 1/50.000 ölçekli çevre düzeni planı için gerçekleştirilecek stratejik çevresel değerlendirme sürecine dair kapsam belirleme aşamasını ele almaktadır. Rapor, çevresel etkilerin değerlendirilmesi ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin gözetilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

2. KURAMSAL TEMELLER

2.1. AÇIK VE YEŞİL ALAN KAVRAMI

Kentlerin fiziksel, sosyal ve ekonomik yapıları ile kent sakinlerinin ihtiyaçlarını karşılamada kritik öneme sahip olan açık ve yeşil alanlar, kent planlamacıları, peyzaj mimarları ve diğer meslek disiplinleri tarafından çeşitli şekillerde tanımlanmıştır (Kyselova ve Kyselov, 2023; Zhang ve Qian, 2024; Addas, 2023).

Genel anlamıyla açık alanlar, insanların yaşantısını sürdürdüğü, kapalı mekanların dışında kalan alanlar olarak veyahut bir bakıma açık (serbest) yüzeylerdir (Pamay, 1978).

Önen (2015) çalışmasında; Öztan (1968), Akdoğan (1984), Özbilen (1991) açık alan kavramını, dış mekan üzerinde herhangi bir amaca göre yapılaşmanın olmadığı ve herhangi bir rekreasyonel kullanım için uygun potansiyel imkanı bulunan, mimari yapı ve ulaşım alanları dışında kalan açıklıklar veya boş alanlar olarak tanımlamaktadır. (Yılmaz 2016)' ya göre açık alanlar; belirli bir arazi kullanım özelliğine sahip olup park, bahçe, spor alanı, meydan gibi işlevleri yerine getiren, kent içinde veya dışında yapılaşmamış boş alanlar olarak tanımlanmaktadır.

Yeşil alan, en geniş anlamda, bitki örtüsü ile kaplı herhangi bir kara parçası olarak tarif edilmektedir. Yeşil alan kavramının evrensel olarak kabul görmüş net bir tanımı bulunmamaktadır. Uluslararası literatür incelendiğinde, yeşil alanların dünyada farklı araştırmacılar tarafından farklı şekillerde tanımlandığı görülmektedir. Yeşil alan kavramı açık alanların otsu veya odunsu bitkilerle hali hazırda kaplı bulunan ya da sonradan kaplanan yüzey alanları olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre her yeşil alan aynı zamanda açık alan olarak kabul edilirken, her açık alan yeşil alan özelliğini taşımayabilmektedir (Önder ve Polat, 2012). Yeşil alanlar çeşitli düzenlemelerle toplum için faydalı hale getirilmiş tarım ve diğer bazı işletme alanları dışında kalan alanlar olarak tanımlanmaktadır (Çulha 2013). Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 30113 sayılı Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği (2017) gereğince “Yeşil alanlar: Toplumun hizmetine sunulan oyun bahçesi, çocuk bahçesi, dinlenme, gezinti, piknik, eğlence, rekreasyon ve rekreatif alanların toplamı olarak (Metropol ölçekteki fuar, botanik ve hayvan bahçeleri ile bölgesel parklar bu alanlar kapsamındadır)” şeklinde

tanımlanmaktadır. 23804 sayılı İmar Yönetmeliği'ne (1999) göre, yeşil alan kavramı “toplumun yararlanması için ayrılan oyun bahçesi, çocuk bahçeleri, dinlenme, gezinti, piknik, eğlence ve kıyı alanları toplamı” şeklinde tanımlanmaktadır.

İlkçağlardan bugüne açık ve yeşil alan kavramı, insanların yaşam alanlarının düzenlenmesi ve çevreleriyle etkileşimini ifade eden bir terimdir. Bu kavram, tarihsel olarak farklı toplumların ve medeniyetlerin kent planlaması, çevre düzenlemesi ve yaşam alanlarıyla ilgili yaklaşımlarını yansıtmaktadır. Açık ve yeşil alanların tarihsel gelişimi, medeniyetlerin ve toplumların evrimiyle paralel olarak değişim göstermiştir. Bu gelişim, farklı dönemlerdeki kültürel, sosyal, ekonomik ve çevresel faktörlerin etkisiyle şekillenmiştir. İşte açık ve yeşil alanların tarihsel gelişiminin ana hatları ile ilgili olarak en kapsamlı kaynakta bulunan (Özdamar, 2006) yararlanılarak genel bir kanıya varılabilmektedir. Tarih öncesi uygarlıklarda açık-yeşil alan kavramına yönelik yapılan araştırma ve literatür tarama çalışmalarına rastlanılmamaktadır. İlk çağlarda açık-yeşil alandan söz edilmese de o çağlardan kalan şehir kalıntılarına yönelik eserler bugünün açık alan olma potansiyelini taşımaktadır. Çizelge 2.1'te açık yeşil alanların tarihsel gelişimi verilmiştir (Özdamar, 2006).

Çizelge 2.1. Açık yeşil alanların tarihsel gelişimi (Özdamar, 2006 ; Erdoğan, 2020; Şenik ve Uzun, 2021 yararlanılarak oluşturulmuştur).

Dönem	Özellikler	Açık-Yeşil Alanların Rolü ve Gelişimi
Tarih Öncesi Dönem	İlk yerleşim izleri, tarımın başlangıcı	Belirgin bir açık-yeşil alan kavramı yoktur, doğa ile iç içe yaşam biçimi vardır.
İlk Çağlar (MÖ 3000- MS 500)	Mezopotamya, Mısır, Yunan ve Roma uygarlıkları	Antik şehirlerde tapınaklar, saray bahçeleri, meydanlar; örneğin Babil'in Asma Bahçeleri.
Mezopotamya	Kule şeklindeki tapınaklar, ev ve sarayların orta avluları ve yan yüzeylerinin yeşillendirilmesi	Doğadan esinlenerek kule şeklindeki tapınaklar, ev ve sarayların orta avluları; günümüzde apartmanların yeşillendirilmesinde örnek oluşturur.
Persler	Kişilere özel açık-yeşil alanlar, bahçeler ve ağacın kutsal sayılması	Bahçelerin formal planlarda yapıldığı ve ağacın su kadar kutsal sayıldığı görülür.
Mısır	Tapınakların kutsal sayılan koruluklarda yapıldığı, doğanın kutsallığına inanç ve tapınak bahçeleri	Tapınakların ve sarayların etrafında estetik ve dini amaçlarla kullanılan bahçeler ve avlular. Kentleşmenin başlaması ile doğayla ilişkilerde değişim.

Çizelge 2.1. Açık yeşil alanların tarihsel gelişimi (Özdamar, 2006; Erdoğan, 2020; Şenik ve Uzun, 2021 yararlanılarak oluşturulmuştur) (devam).

Dönem	Özellikler	Açık-Yeşil Alanların Rolü ve Gelişimi
Eski Yunan	Akropolis gibi kent merkezlerindeki kamusal alanlar, agora ve tapınak çevresi bahçeleri	Kentlerin merkezi yaşam alanları olarak kullanılan agora ve tapınak bahçeleri; felsefe ve sanat için önemli bir çevre sağlar.
Uzakdoğu/Çin	Bahçe sanatı ve doğal peyzajı vurgulayan yapılar, örneğin Çin bahçeleri ve tapınak avluları	Doğa ile insan arasındaki dengeyi sağlamak için tasarlanmış bahçeler, meditasyon ve dinî uygulamalar için önemli alanlar.
Roma İmparatorluğu	Forumlar, termal banyolar, villaların bahçeleri ve Colosseum etrafındaki parklar	Kamusal yaşamın merkezi olan forumlar, villa bahçeleri ve eğlence alanları; şehir planlamasında açık alanların önemli bir parçasıdır.
Orta Çağ (500-1500)	Feodal yapı, şehir devletleri	Şatoların çevresindeki parklar, manastır bahçeleri; şehir içi açık alanlar sınırlı.
Rönesans Dönemi (1400-1600)	Sanat, bilim ve şehir planlamasında gelişmeler	İtalya'da villa bahçeleri, Fransa'da formal bahçeler; şehirlerde meydan ve avluların artışı.
Barok Dönemi (1600-1750)	Gösterişli ve düzenli peyzajlar	Büyük ve düzenli parklar, Versay Sarayı Bahçeleri gibi örnekler; kamusal alanlar sınırlı.
Sanayi Devrimi (1750-1850)	Hızlı şehirleşme, sanayi şehirlerinin doğuşu	Londra Hyde Park gibi büyük şehir parklarının ortaya çıkışı; işçi sınıfı için açık alan ihtiyacı artışı.
19. Yüzyıl (1800-1900)	Kentsel planlama hareketleri	Kamusal parkların artışı, Frederick Law Olmsted'in Central Park tasarımı; şehir planlamasında yeşil alanların önemi.
20. Yüzyıl (1900-2000)	Modern şehircilik, çevre hareketleri	Yeşil kuşaklar, kent parkları, rekreasyon alanları; çevreci hareketler ve sürdürülebilir şehir planlaması.
21. Yüzyıl (2000-Günümüz)	Sürdürülebilirlik, iklim değişikliği ile mücadele	Ekolojik parklar, yeşil çatı ve duvarlar, şehir tarımı; akıllı şehirlerde yeşil alanların entegrasyonu.

Türkiye’de özellikle 1950’lerden sonra hızlı kentleşme ve sanayileşme süreciyle birlikte kente göç hızlanmış, bu da nüfus yoğunluğunu artırarak kentlerin yetersiz kalmasına yol açmıştır (Catin ve Kamal, 2011). Kent çeperlerindeki kaçak yapılaşma, açık ve yeşil alanların kentsel gelişim açısından tehdit altına girmesine neden olmuştur. Meydanlar, kent parkları ve diğer açık alanlar genellikle kötü durumdadır ve çoğu kez yalnızca kavşak düzenlemeleri ile sınırlı kalmaktadır (Pooja, 2022). Ayrıca, günümüzde yeşil doku, sadece tarihi eserler ve sivil mimarlık örnekleriyle sınırlıdır. Küresel ısınma, açık ve yeşil alanlara duyulan ihtiyacı artırarak ülkeleri harekete geçirmiştir (Şenik & Uzun, 2022). Türkiye’de yeşil alanlar yetersiz, fonksiyonel değil ve halk tarafından kötü

kullanılmakta, mevcut alanlar da korunamamaktadır (Özdamar, 2006).

Kentsel açık ve yeşil alanlar, 2 Kasım 1985 tarihli ve 18916 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, ancak 14 Haziran 2014 tarihli ve 29030 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ‘‘Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği’’ ile yürürlükten kaldırılan Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik'te, aktif açık ve yeşil alanlar ile diğer açık ve yeşil alanlar olmak üzere iki grupta tanımlanmıştır. (İmar Kanunu, T.C. Resmi Gazete, 9 Mayıs 1985, Sayı: 18749).

Bu tanıma göre;

Kentsel yeşil alanlar da kendi içinde aktif ve pasif yeşil alanlar olmak üzere iki gruba ayrılabilir (Aksu ve Ulu, 2002);

Kentsel açık yeşil alan kavramı, kentlerdeki doğal ve yapay yeşil alanların, parkların, bahçelerin, rekreasyon alanlarının ve diğer açık alanların oluşturduğu bir terimdir. Bu alanlar, kentlerin sürdürülebilirliği, yaşam kalitesi ve toplumun refahı açısından büyük öneme sahiptir. Kentsel açık yeşil alanlar, fiziksel çevrenin güzelleştirilmesinin ötesinde, sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan da fayda sağlamaktadır. Bu iki farklı türdeki yeşil alanlar, kentsel planlamada ve çevre düzenlemesinde kentin dengeli ve sağlıklı gelişimine katkı sağlamanın yanında hem aktif hem de pasif yeşil alanların kentin yaşam kalitesini artırıcı rolü vardır. Aktif yeşil alanlar, halkın aktif olarak vakit geçirdiği, spor yaptığı, sosyal etkinliklerde bulunduğu alanlar, pasif yeşil alanlar çevre estetiğini ve doğal dengeyi korumak amacıyla düzenlenmektedir. Bu iki tür yeşil alanın bir arada kullanımı, kentlerin daha sağlıklı, sürdürülebilir ve yaşanabilir olmasına katkı sağlamaktadır (Aksoy, 2014).

2.2. KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALANLARIN İŞLEVLERİ

Günümüz metropol hayatında, insanlar sıklıkla günlük telaş ve stresle mücadele etmektedirler. Bu durum zaman zaman fiziksel ve zihinsel sıkıntılara neden olabilmektedir. Açık yeşil alanlar, bu yoğunluğun ve stresin etkisinden uzaklaşma imkanı sunarak şehir sakinlerini rahatlatıcı bir ortam sağlamaktadır. Şehir yaşamında, yaşam kalitesini artırmak için bu tür doğal alanlara gereken önemin verilmesi kaçınılmazdır. Kentsel alan planlamalarında açık yeşil alanlara daha fazla alan ayrılması, kent sakinlerinin refahını artırabilir ve şehir dokusunu dengeleyebilmektedir. Bu nedenle, kent planlamasında doğal ve açık alanların stratejik bir şekilde kullanılması büyük önem

taşımaktadır (Yaman, 2000; Tosun, 2007).

Kentsel açık ve yeşil alanların doğal afetlere yönelik işlevlerinden rekreasyonel, ekolojik ve çevresel işlevlere, tasarım ve planlama işlevlerine, fiziksel işlevlere, ekonomik işlevlere, toplumsal ve sosyal işlevlere, psikolojik ve sağlık işlevlerine, estetik ve mimari işlevlere kadar dokuz ayrı başlık altında toplanabilir. Her bir işlevle ilişkili olarak yapılan farklı çalışmalarda önem ve vurgular, çeşitli kaynaklarda detaylı olarak incelenmiş ve çizelgelerle sunulmuştur.

Kentsel açık ve yeşil alanlar, afet durumlarında önemli bir rol oynayarak afet önleme merkezi olarak hizmet verebilmektedir. Bu alanlar, geçici tahliye ve güvenlik amacıyla halkın transfer edilebileceği alanlar olarak kullanılmaktadır (Fei vd., 2020; Özyavuz vd., 2016; Opitz ve ark., 2016). (Çizelge 2.2.)

Çizelge 2.2. Çeşitli araştırmacılara göre doğal afetlere yönelik işlevler.

İşlevler	Araştırmacı	Gerekçe
Deprem Sonrası Toplanma ve Sığınma Alanı	(Ministry of Land, Infrastructure, Transport and Tourism, 2005).	Deprem sonrasında kent içinde toplu taşıma felç olduğundan dolayı kentsel alan dışında kalan milli parklar, evlerine gidemeyen pek çok kişinin sığınma evi olarak hizmete girmiştir
Yaşamın Yeniden Başlaması	Günel, 2010	Afet sonrası açık-yeşil alanlar, başta güvenlik olmak üzere acil ihtiyaçların karşılandığı, müdahalelerin yapılabildiği, kentsel servislerin kaydırıldığı bir başka deyişle yaşamın tekrar başladığı yerlerdir.
Deprem Sonrası Toplanma ve Sığınma Alanı	(Korgavuş ve Ersoy, 2015).	Kentlerin temel yapı taşlarından birini oluşturan açık-yeşil alanlar ekolojik, sosyal, rekreasyonel ve arazi kullanım planlaması fonksiyonlarının yanı sıra afet sonrası için de kilit alanlardır
Temel Altyapı Hizmetleri	(Kahyaoğlu, 2016)	Acil erişim, toplanma, havadan erişim, kurtarma malzemelerinin depolanması ve dağıtımı, barınma amaçlı geçici çadır ya da konut alanı olarak kullanımı ile kurtarıcı mekânlardır.
Kurtarma Mekânları	(Kırçın vd., 2017).	Afet sonrası açık-yeşil alanlar, başta güvenlik olmak üzere acil ihtiyaçların karşılandığı, müdahalelerin yapılabildiği, kentsel servislerin kaydırıldığı bir başka ifadeyle yaşamın tekrar başladığı yerlerdir

Tercan (1994)'a göre, açık-yeşil alanların insanların günlük yaşamın zorluklarından uzaklaşıp dinlenmek ve rekreasyon aktivitelerine katılmak için bir kaçış ve rahatlama

noktaları olduğunu belirtmektedir. Açık-yeşil alanlar, bireylerin ve toplumun hem aktif hem de pasif rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılamak üzere bir olanak sunmaktadır. Bu ihtiyaçlar arasında eğlenme, dinlenme, görme ve spor etkinlikleri gibi çeşitli aktiviteler bulunmaktadır. Ayrıca, bu alanlar insan psikolojisine olumlu katkı sağlayarak kent yaşamının stresini azaltırlar. Kentsel mekânda daha insancıl bir ölçek sunarak, sosyal ezikliği azaltma veya hafifletme potansiyeline sahiptirler (Şahin, 2010). Çeşitli araştırmacılar tarafından belirtildiği üzere, açık-yeşil alanlar çeşitli rekreasyonel işlevleri yerine getirilmektedir (Çizelge 2.3).

Çizelge 2.3. Çeşitli araştırmacılara göre rekreasyonel işlevler.

İşlevler	Araştırmacı	Gerekçe
Doğal Alanlardan Kaçış ve Rekreasyon	Tercan (1994)	Açık-yeşil alanlar insanların yaşam mücadelesi içerisinde karşılaştıkları olumsuzluklardan kaçıp rekreasyon etkinliklerini gerçekleştirdikleri alanlardır.
Doğa ile İlişki ve Sağlıklı Gelişim	(Aydemir, 2004)	Kent çocuklarına doğa ile ilişkiye girme olanağı tanır, fizik, ruh ve zihinsel sağlık üzerindeki olumlu etkileriyle sağlıklı bir toplumun gelişimine yardımcı olmaktadır.
İnsan-Doğa İlişkisinin Kurulması	(Yeşil, 2006)	İnsan ve doğa arasındaki ilişkinin kurulmasını sağlayan açık-yeşil alanlar kentte yaşayanlara hem fiziki hem de psiko-hijyenik yararlar sağlamaktadır.
Stres Azaltma ve Pozitif Duygular	(Önen, 2015).	Açık-yeşil alanlar insanların günlük streslerinden uzaklaşmalarına yardımcı olması yanında, bireylerin gün içerisindeki negatifliklerini pozitif çevirebilmeleri için rekreatif faaliyetlerini gerçekleştirmede kullanılan alanlardır.

McPhearson (2016)'a göre; Kentsel açık ve yeşil alanlar, kentlerin ekolojik ve çevresel işlevlerini destekleyerek, kentsel altyapıya katkı sağlamakta, kirliliği kontrol etmekte, biyolojik çeşitliliği arttırmakta ve doğa koruma faaliyetlerini teşvik etmektedir. Bununla birlikte, bu alanlar ekonomik ve estetik işlevler de üstlenmekte; enerji tasarrufu sağlamakta ve mülk değerlerini olumlu yönde etkilemektedir. Tasarım ve planlama perspektifinden önemli bir rol oynayan kentsel yeşil alanlar, sosyal etkileşimi artırarak ve psikolojik yararlar sağlayarak toplumsal bütünlüğü desteklemektedir. Ayrıca, insan sağlığını iyileştirme, rekreasyon imkânları sunma ve genel yaşam kalitesini artırma gibi çok yönlü faydaları da bulunmaktadır. Rekreasyonel işlevlere odaklanan çeşitli araştırmacılar, açık ve yeşil alanların insanların stresle başa çıkmasına, doğayla etkileşime geçmelerine ve sağlıklı bir yaşam tarzı sürmelerine katkı sağlayan önemli

mekanlar olduğunu vurgulamışlardır (Bratman vd.,2019). Escobedo vd., (2011)'e göre, açık-yeşil alanların kent iklimi üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Yapılaşmanın yoğun betonlaşması ve doğal yer örtüsünün bozulması, kentlerde olumsuz iklim koşullarının gelişmesine yol açmaktadır. Kentin ana malzemelerinin, doğal elemanlara göre ısı tutma kapasitelerinin fazla olması, ısı emilimini artırmaktadır. Açık-yeşil alanlar, güneş enerjisini absorbe ederek ve süzerek kent ısısının kontrolünü sağlayarak bu alanların, içerdikleri bitki toplulukları sayesinde güneş enerjisini absorbe eder ve ortamın aşırı ısınmasını önlemektedir (Tosun, 2007). (Çizelge 2.4).

Çizelge 2.4. Çeşitli araştırmacılara göre ekolojik ve çevresel işlevler.

İşlevler	Araştırmacı	Gerekçe
EKOLOJİK VE ÇEVRESEL İŞLEVLERİ	(Akdoğan 1970)	Günümüzde kentsel gelişmelerin kent içindeki ve çevresindeki alanların iklimini önemli ölçüde değiştirdiği bilinmektedir. Kendi içerisinde belirli bir mikroklima oluşturarak atmosferik olayları düzenler.
	(Şahin 1989)	Doğal yer örtüsünün bozulması, yapılaşmanın yoğun beton yığınlarına dönüşmesi, kentlerde iklim açısından olumsuz gelişmeye yol açmıştır.
	(Özbilen, 1991)	Açık ve yeşil alanlar, kışın havayı ısıtırken, yazın serinleterek ısı yalıtımı sağlar. Güneş battıktan sonra bitkilerin terleme olayı ve zemindeki ve su yüzeylerindeki buharlaşma ile birlikte hava serinlemiş olur.
	(Dwyer vd. 1992)	Yeşil alanlar içerisinde bulunup kentin kirliliğinden etkilenmeyen ya da çok az etkilenen su kaynakları, toprak ve benzeri öğeler herhangi bir bozulmaya uğramadan doğal yapılarını koruyabilmektedir. Bu alanlar kuşlar, böcekler ve diğer hayvanlar için yaşam alanları oluşturarak ve yaban hayatının korunup geliştirilmesine katkıda bulunarak biyolojik çeşitliliği korumaktadır
	(Barış 2005)	Trafik, endüstri ve egzoz gazları ve tozları kent havasının kalitesini düşürmekte ve insan sağlığını doğrudan olumsuz etkilemektedir.
	(Mlynarz, 2005)	Yeşil alanlar kentleşmeye bozulan alanların doğal sistemlerle yeniden düzenlenerek ekolojisinin düzeltilmesine katkıda bulunmaktadır. Kent ormanları ve parklar, enerjinin temiz ve tasarruflu kullanımı, kimyasalların düşük oranda dahil edilmesi, yüzey sularının iyi yönetilmesi ile doğanın korunmasını sağlayarak sürdürülebilir modeller oluşturmaktadır.
	(Nowak vd.,2006).	Bitki örtüsü havadaki katı ve gaz zararlı parçacıkları filtreleyerek kirliliği azaltmaktadır.
	(Tosun, 2007)	Açık yeşil alanlar, içerisindeki bitki toplulukları ile güneş enerjisini absorbe ederek ısıнын açıkta kalmasını önleyerek ve ortamın ısısının daha fazla yükselmesine engel olmaktadır.
	(Beattie vd., 2000).	Bitki örtüsü toprağın üzerini kapladığı için toprak ve suyu korumakta, toprağın verimliliğini çoğaltmakta ve yağışın inişini yavaşlatarak suyun toprak tarafından daha yavaş emilmesini sağlamaktadır. Ağaçlar yüzey akışını durdurup akışı düzenlemektedir.
	(Haq, 2011).	Yeşil alanlar biyoçeşitliliğin korunmasından mikro klimanın düzenlenmesine kadar tüm ekosistemde olumlu etkilere sahiptir.
	(Irmak vd., 2018).	Günümüzde, kentsel ısı adası etkisi ile başa çıkmaya çalışan şehirlerin ağaçlandırılması, bitkilendirme süreçlerinde renk, boyut, yaprak dökme özellikleri, taç yapısı ve ekolojik gereksinimlerin dikkate alınması gerektiği bilinmektedir. Bu tür yeşil alan bitkilendirme kararlarının, kentsel iklim yönetimi açısından kente pek çok ekolojik fayda sağlayacağı anlaşılmaktadır.

Tasarım ve planlama işlevleri açısından, açık ve yeşil alanlar kentsel planlama süreçlerinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu alanlar, şehir planlamacıları tarafından kentlerin estetik ve işlevsel özelliklerini geliştirmek için stratejik olarak tasarlanıp planlanmaktadır. Ayrıca, kentlerin sürdürülebilirliğini ve yaşanabilirliğini artırmak için çeşitli tasarım öğeleri ve yeşil altyapı unsurları bu alanlara entegre edilmektedir (Haase vd., 2014). (Çizelge 2.5).

Çizelge 2.5. Çeşitli araştırmacılara göre tasarım ve planlama işlevleri.

İşlevler	Araştırmacı	Gerekçe
TASARIM VE PLANLAMA İŞLEVLERİ	(URGE 2004; Ashfield District Council, 2008)	Kentsel yeşil alanlar, kentsel yapıyı şekillendirmenin yanı sıra, kent kimliğinin oluşumuna katkıda bulunur ve kentin estetik, tarihi ve kültürel değerlerini olumlu yönde destekler. Tasarım kriterlerine uygun olarak düzenlenen açık ve yeşil alanların kullanım yoğunluğu, belirli bir kontrol mekanizmasının gelişmesini sağlar ve bu da bireylerin korku seviyelerini azaltır.
	(Önder ve Polat, 2012).	Ağaçlar çok katlı yapıların yer aldığı yerlerde çatı etkisi yaratır. Binaların yanında kullanılmasıyla fon etkisi yaratır. Olumsuz görüntüleri kapatarak dikkati başka bir yöne çekmektedir.
	(Sandström, 2002).	Doğal ve yapay unsurların entegrasyonu: Doğal öğelerin (bitki örtüsü, su özellikleri, vs.) ve yapay yapıların (yollar, oturma alanları, vs.) uyumlu bir şekilde bir araya getirilmesiyle, kullanıcıların faydalanabileceği işlevsel alanlar yaratılır.
	(Wentworth, 2016)	Çevresel sürdürülebilirlik: Yeşil alanlar, doğal kaynakların korunması ve çevresel dengeyi sağlamak için önemli bir role sahiptir. Sürdürülebilir tasarım ilkeleri, bu alanların planlanması ve yönetilmesinde ön planda tutulur.
	(Aydemir, 2004).	Yeşil alanlar, iyi bir planlama ve tasarımla birlikte kentin ekonomik açıdan daha cazibeli olmasını sağlamaktadır. Turizm açısından avantaj sağlaması, kentin ısınma ve soğumasına yardımcı olması, yeşil alanların olduğu alanların diğer alanlara göre daha çok parasal değerinin olması gibi unsurlar, yeşil alanların ekonomik katkısını göstermektedir.

Planlı olarak yerleştirilen açık-yeşil alanlar, kent içi ve çevresinde kentsel kaliteyi arttırmada önemli bir rol oynamaktadır. Bu alanlar, çeşitli fiziksel işlevleri yerine getirerek kent yaşamına pek çok fayda sağlamaktadır. İlk olarak, dolaşım ve erişim işleviyle kent sakinlerinin hareketliliğini kolaylaştırır ve çeşitli bölgelere erişimi artırmaktadır (Çizelge 2.6).

Çizelge 2.6. Çeşitli araştırmacılara göre fiziksel işlevleri.

İşlevler	Araştırmacı	Gerekçe
FİZİKSEL İŞLEVLERİ	(Yılmaz, 1994)	Kentsel gelişmenin sınırlandırılması, kentin istenen yönde gelişmesi, sanayinin sağlıksız gelişmesinin önlenmesi veya durdurulması işlevini yerine getirerek çeşitli kullanımlar için tampon görevi üstlenmektedir.
	(Öztürk, 2004)	Yerleşim yerinde ve çevrelerinde bulunan açık alanlar (orman alanları, yamaçlar, sırtlar, kıyılar ve vadiler) yalnızca varlıkları dolayısıyla bile kenti bölümleyen ya da kente biçim veren elemanlar olarak etkin olabilirler. Yeşil alanlar ise yaratacakları mekan strüktürleri ile kentin formu üzerinde etkili olabilirler.
	(Küzeci 2008; Yılmaz ve Irmak 2012).	Aktif ve pasif rekreasyon imkânları sunan açık ve yeşil alanlar, kentsel alanlardaki doluluk-boşluk dengesini sağlamakta, kentsel gelişim alanlarını sınırlayıp yönlendirmekte, ulaşımı kolaylaştırmakta, farklı kullanım alanları arasında tampon görevi görmekte ve kent kimliğinin oluşumuna katkıda bulunmaktadır.
	(Eyinck ve Heck, 2018).	Açık yeşil alanlar yapı-insan arasındaki ölçeği korur. Açık yeşil alanlar yapı yoğunluğuna engel olur.
	(Aydemir, 2004).	Açık-yeşil alanlar, çeşitli kullanım alanları arasında bir tampon bölge görevi görerek, kentin içindeki yapı yoğunluğunu dengeleyerek fiziksel dengeyi sağlarlar. Bu alanlar, yapıların ışık ve hava almasını destekleyerek, taşıt yollarında yaya konforunu artırırken aynı zamanda gürültü perdeleri oluşturarak kentin sağlıklı gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Kent içinde ve çevresinde bol miktarda açık yeşil alan bulunan yerleşimlerde, arsa fiyatlarının genellikle yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Açık yeşil alanlara ve parklara yakın konumlanmış evlerin daha değerli olduğu bilinmektedir. Çünkü bu tür alanlara yakın yaşamak, doğal güzelliklere erişimi kolaylaştırır ve yaşam kalitesini artırmaktadır. Bu nedenle, bu tür mekanlara olan talep artar ve bu da arsa fiyatlarını yukarı çekmektedir. (Eraslan, 2008; Akman, 2021). Açık ve yeşil alanların ekonomik işlevleri arasında enerji tasarrufu sağlama önemli bir yer tutmaktadır (Önder ve Polat, 2012). Çeşitli araştırmacılara göre ekonomik işlevleri Çizelge 2.7’te verilmiştir.

Çizelge 2.7. Çeşitli araştırmacılara göre ekonomik işlevleri.

İşlevler	Araştırmacı	Gerekçe
EKONOMİK İŞLEVLERİ	(Dunnett vd., 2002)	Yeşil alanlar turizm ve iş imkânı sağlamak konusunda istihdam yaratarak yerel ve ulusal ekonomiye fayda sağlamıştır
	(Walker, 2004).	Yeşil alanlar gençlerin ve öğrencilerin yaz döneminde kamp danışmanlığı, cankurtaranlık gibi işler bularak iş hayatını tanımalarına yardımcı olabilir.
	(Yılmaz vd., 2006)	Kent ormanlarının ekonomik bakımdan en büyük katkılarından biri enerji tasarrufuna yardımcı olmasıdır.
	(Sherer, 2006)	Parklarda düzenlenen sanat ve yiyecek festivalleri, konserler, tiyatrolar çevredeki esnaflardan alışveriş yapılmasını ve otellere müşteri kazandırılmasını sağlayarak ekonominin canlanmasına önemli katkı sunmaktadır.
	(Eraslan, 2008)	Kentin merkezinde ya da yakın çevresinde bulunan yerleşim birimlerindeki açık-yeşil alanların parsel fiyatları ile açık-yeşil alan yakınında bulunmayan yerleşim alanlarındaki parsel fiyatlarından yüksek olduğu gözlenmektedir. Açık-yeşil alanlar bu bölgelere değer katarak bu tür mekanların daha çok tercih sebebi olmasına katkı sağlamaktadır.
	(Önder ve Polat, 2012)	Enerji tasarrufu sağlama, turizm ve iş imkânı sağlama, üretime katkıda bulunma olarak ele alınabilir.

Açık ve yeşil alanlar, gençlerin yaz döneminde çevre gönüllülüğü ve doğa eğitimi gibi istihdam olanakları aracılığıyla iş hayatını deneyimlemelerine olanak tanımakla kalmayıp, aynı zamanda ekonomik işlevleri açısından da önemli katkılar sağlamaktadır (Walker, 2004; Bostancı, 2021). Bu tür işlerde edinilen tecrübeler, gençlerin iş gücü piyasasına entegrasyonunu kolaylaştırmakta ve gelecekteki kariyer gelişimlerine olumlu bir etki yapmaktadır. Ayrıca, açık ve yeşil alanlar, bu ekonomik faaliyetler sayesinde yerel ekonomilere katkıda bulunarak, toplumsal ve ekonomik sürdürülebilirliğe önemli bir destek sunmaktadır. Ayrıca parklar, yarı zamanlı veya tam zamanlı işler için uygun ortamlar sunar ve bireylere önemli eğitim fırsatları sağlamaktadır. Parklar, turistlerin uğrak noktalarıdır ve çeşitli etkinliklere ev sahipliği yaparak ekonominin canlanmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca, yeşil alanların çevresindeki arazilerin değeri artar, mülk fiyatları olumlu etkilenir ve ticari faaliyetlere olanak tanımaktadır. Turizmin gelişimine de katkıda bulunmaktadır (Sherer, 2006; Bostancı, 2021). Açık ve yeşil alanlar, çeşitli yollarla bireye, topluma, kentsel ve kırsal alana artı değer katmaktadır.

Erdönmez ve Akı (2005)'a göre açık ve yeşil alanlar, toplumun bir araya geldiği,

etkileşimde bulunduğu ve ortak kültürün olduğu alanlardır. Bu alanlar, çeşitli sosyal aktivitelere ve rekreasyon faaliyetlerine olanak sağlayarak farklı grupları bir araya getirir ve toplumsal hoşgörüyü teşvik etmektedir. Bu yönleriyle açık ve yeşil alanlar, toplumsal ve sosyal birleşmeyi desteklemektedir (Aktaş, 2021). Çeşitli araştırmacılara göre toplumsal ve sosyal işlevleri Çizelge 2.8’de verilmiştir.

Çizelge 2.8. Çeşitli araştırmacılara göre toplumsal ve sosyal işlevleri.

İşlevler	Araştırmacı	Gerekçe
TOPLUMSAL VE SOSYAL İŞLEVLER	(Sommer, 1994)	Yeşil alanlar kent içinde insanların doğal yaşama en yakın olduğu alanlar olarak doğadan yararlanırken aynı zamanda doğaya karşı merakı, algıların farklılaşmasını da beraberinde getirir. Kent sakinlerinin farklı bitki ve hayvan türleriyle temas kurarak ekolojik bilgisinin de gelişimini sağlar
	(Hart, 1997)	Çocukların sağlıklı büyüüp gelişebilmesi için fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal olmak üzere dört temel alana ihtiyaç vardır ve oyun alanları çocukların her yönden gelişimi için birebirdir.
	(Francis, 2003)	İnsanların sosyalleşmesine katkı sağlar ve iletişimi artırır. Eğitim ve kültürel faaliyetlere imkân sağlama, suç oranını azaltma, rekreasyonel faaliyetlere imkân sağlama, toplumsal gelişmeye katkıda bulunma ve kamu sağlığı koruma gibi sosyal katkıları sayılabilir.
	(Dunnett vd., 2002)	Parklar ve oyun alanları, sadece çocuklar için değil yetişkinler için de önemli eğitim fırsatları yaratır.
	(Erdönmez ve Akı 2005)	Kentlinin toplandığı, karşılaştığı, bireysel ve birlikte kendini ifade ettiği, kentli kültürünün oluşturulduğu toplumsal-davranışsal uzlaşma alanlarıdır.
	(Levent ve Nijkamp, 2005)	Kentsel yeşil alanların değeri yapılabilecek etkinliklerin zenginliği, erişilebilirliği, kullanışlılığı ve işlevselliği ile ölçülür. Bundan hareketle halkın istek ve ihtiyaçlarına cevap verebilirliğine göre yeşil alanların rekreasyonel değeri belirlenmektedir.
	(Sherer, 2006).	Chicago ve Illinois Üniversiteleri’nden araştırmacıların yaptığı bir çalışmada kent halkının yaşadıkları semtteki sosyal bağ oluşumu ile yeşil alanlar arasındaki ilişki bitki örtüsü seviyesi hesaplanarak bulunmuştur. Yapılan araştırmada beton çevrede yaşayanlara göre yeşil alanlarda bulunan semt sakinlerinin daha güçlü sosyal bağlara sahip olduğu tespit edilmiştir.
	(Petters vd., 2009).	Farklı sosyal sınıflardan ve yaş gruplarından gelen genç, yaşlı insanların, komşuların, ailelerin tanışıp kaynaşabileceği, oyun oynayıp, sohbet edip sosyal etkileşimde bulunabileceği alanlar olarak dayanışmayı artıran, olumlu ilişkiler geliştirmesini sağlayan mekânlardır.

Açık ve yeşil alanlar, insanların aktif ve pasif rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayarak sosyalleşmelerine olanak sağlar. Renk, doku ve biçim gibi özellikleriyle insan psikolojisini olumlu yönde etkiler, kent yaşamının stresinden uzaklaştırır ve yaşamı kolaylaştırır. Ayrıca, çevre ve doğa bilincinin gelişiminde rol oynarlar (Şahin, 2010).

Kent merkezlerinde beton yapıların arasında sıkışıp kalan kent sakinleri için yeşil alanlar son derece önemlidir. Yeşil alanların sayı ve miktarının artırılması, daha sağlıklı bir çevrede yaşamının temel şartlarından biri olarak kabul edilmektedir. Çeşitli Araştırmacılara göre psikolojik ve sağlık işlevleri Çizelge 2.9’da verilmiştir.

Çizelge 2.9. Çeşitli araştırmacılara göre psikolojik ve sağlık işlevleri.

İşlevler	Araştırmacı	Gerekçe
PSİKOLOJİK VE SAĞLIK İŞLEVLERİ	(Pamay, 1978)	Açık ve yeşil alanların koku, renk, doku, formu vb. gibi özellikleri insanların duyuları üzerinde olumlu etki oluştururken, insana doğayı hatırlatarak ruhsal açıdan da rahatlatıcı etkiye sahiptirler.
	(Stigsdotter, 2013)	Yeşil alanların sağlık sonuçlarını ve duygu durumunu iyileştirdiğini, kişinin kendine güveni artırdığını ve refah seviyesini yükselttiğini göstermektedir.
	(Cohen vd. 2007; Sugiyama vd., 2008)	Yeşil alanlar fiziksel etkinlikte bulunulmasını teşvik edici özelliğe sahiptir.
	(McCormack ve ark. 2010, Sugiyama ve ark. 2010).	Fiziksel aktivite insan sağlığına önemli katkılarda bulunmaktayken, yeşil alanların estetikliği insanları spora daha çok yönlendirerek bedensel sağlığın korunmasına yardımcı olmaktadır.
	(Ekici, 2012)	Kentin sahip olduğu yeşil alanlar, bireylerin psikolojisini düzelterek daha iyi hissetmelerine yardımcı olmaktadır. Bahçeler, kent hayatının zorluklarından, stresinden ve rutininden az da olsa sıyrılıp nefes alabilmeyi sağlamaktadır.
	(Özyavuz, 2016).	Yeşil alanlar insanların çevreyi algılamasını engelleyen dikey kent yapısını dengeleyerek psikolojik yapıda iyileşmelere yol açar.
	(WHO, 2016)	Kent yaşamı içinde dikkat gerektiren günlük işler zaten sınırlı olan bilişsel performansı daha da tüketmekteyken doğal ve yeşil alanlar bu performansın iyileştirilmesine yardımcı olmaktadır.
	(Karataş ve Kılıç, 2017).	Kentsel yeşil alanların halk sağlığına olan faydaları fiziksel aktivite, zihinsel sağlık ve spesifik tedaviler üzerinde odaklanmaktadır.
	(Bıçak, 2019)	Yaşam alanlarından duyulan memnuniyetin en yüksek seviyede olması kişinin mutluluğunun göstergelerinden birisi olarak değerlendirilmektedir
	(Erdoğan, 2019)	Artan çalışma saatleri, stres ve yaşam yoğunluğu gibi birtakım etkenler; bireyin vakit geçirip dinlenebileceği açık ve yeşil alanlara olan ihtiyacını doğurmaktadır.
	(Xie vd., 2020)	Yeşil alanların erişilebilirliği covid-19 pandemisi döneminde önem kazanmıştır. Pandemi kısıtlamaları sürecinde kentteki açık hava parkları insanların sosyal ihtiyaçlarını karşılamalarına, ruhsal ve fiziksel rahatlama sağlamalarına, piknik gibi etkinlikler yapmalarına ve spor yaparak hareket etmelerine yardımcı olmuştur.
	(TPL Special Report, 2020)	Karantina sürecinde riskli mekânlar kapatılınca parklar güvenli alternatifler olarak ön plana çıkmış ve birçok ülkede insanlara sosyalleşebilecekleri açık alanlar sunulmuştur.

Kentlerde bulunan açık-yeşil alanlar, insanların mevsimleri algılamasında önemli bir rol oynar. Bu alanlar, mevsimsel değişimlerle birlikte doku ve renk özelliklerinin değişmesine neden olarak bireylerin farklı mevsimlerde farklı estetik algılarını deneyimlemelerini sağlarlar. Ayrıca, kent ölçeğinde yumuşak bir doku sunan açık ve yeşil alanlar, mimari yapıların keskinliklerini ve katılıklarını yumuşatarak, olumsuz etkilerin giderilmesine yardımcı olurlar (Öztürk, 2004).

Toplu olarak ya da bir alana yayılmış şekilde bulunan yeşil alanlar, yapıların ve mimari formların sert etkilerini kırarak onları yumuşatır ve genel anlamda kent bütününde daha yumuşak bir doku oluşturmaktadır. Bu yeşil alanlar, insanların çevreleriyle ve yapılarla arasında bir denge oluşturarak organik bir bağ kurmalarına yardımcı olmaktadır. Ayrıca, görünmesini istemediğimiz alanları maskelemeye yardımcı olarak bize daha ferah bir ortam sunmaktadır (Korucu, 2010; Çelik, 2013; Olgun, 2018). Bu şekilde, yeşil alanlar kent yaşamında sadece estetik değil aynı zamanda işlevsel ve psikolojik açıdan da önemli bir rol oynarlar, insanların kendilerini daha dengeli ve huzurlu hissetmelerine katkıda bulunmaktadır. Çeşitli araştırmacılara göre estetik ve mimari işlevleri Çizelge 2.10’de verilmiştir.

Çizelge 2.10. Çeşitli araştırmacılara göre estetik ve mimari işlevleri.

İşlevler	Araştırmacı	Gerekçe
ESTETİK İŞLEVLERİ	(Öztürk, 2004)	Kentsel yeşil alanlarda yer alan bitki materyalinin ölçü, form, doku, renk özelliklerinden faydalanılarak oluşturulan harmonili veya kontrast görünüm, yeşil alanların mekan özelliklerini kuvvetlendirerek kent insanının cezbedici bir estetik varlık olarak dikkatini çekmektedir.
	(Yeşil, 2006)	Siluet, gölge ve doku özellikleriyle kentsel mekanlara canlılık ve hareket kazandırırken tercih edilmeyen görünüm, maskeleyerek rahatlık verici bir atmosfer oluştururlar.
	(Yılmaz ve Irmak 2012)	Peyzaj tasarımlarında, mevsimlere bağlı olarak değişen renk ve doku özellikleri dikkate alındığında, bu düzenlemeler mekâna estetik bir katkı sağlar. Ayrıca, bitkilerin çiçekleri ve meyveleri, mevsimlerin algılanmasında belirleyici bir etken oluşturmaktadır.

2.2.1. Açık ve Yeşil Alan Sistemi Yaklaşımı

Açık ve yeşil alan sistemleri, kentsel planlama ve yönetim açısından önem taşıyan karmaşık ve çok boyutlu yapılar olarak tanımlanabilmektedir. Bu sistemler, bir kentin doğal ve yapay açık ve yeşil alanlarını içeren bütüncül bir yaklaşımı ifade etmektedir. “Sistem” terimi, farklı bileşenlerin etkileşim içinde olduğu ve belirli bir sonuca ulaşmak

amacıyla bir araya geldiği bir yapıyı ifade etmektedir (Tzoulas vd., ve Kazmierczak, 2007). Açık ve yeşil alan sistemleri de farklı bileşenlerin etkileşimi sonucu oluşan bir bütün olarak düşünülmektedir. Laage (1975)'in tanımına göre, açık ve yeşil alan sistemi, kentsel planlama ve yönetim süreçlerinde doğal kaynakların, sosyal gereksinimlerin, ekonomik unsurların, ekolojik denge, biyolojik çeşitlilik, işlevsellik ve estetik uygunluğunun bir arada dengelenmesini gerektiren bir yaklaşım bulunmaktadır. Bu yaklaşım, kentin fiziksel, sosyal ve ekonomik yapısını göz önünde bulundurarak açık ve yeşil alanların yerleşimine ve dağılımına yönelik araştırmaları ve planlamaları içermektedir. Açık ve yeşil alan sistemlerinin ele alınması kentsel planlama süreçlerini daha kapsamlı ve sürdürülebilir hale getirmektedir (Kumar vd., 2023). Burada, toplumsal ve zamansal, mekânsal açılardan irdelemeler söz konusudur.

Toplumsal açıdan açık ve yeşil alan sistemleri, kentin sakinlerinin sosyal ihtiyaçlarını karşılamayı hedeflemektedir. Toplumun farklı yaş grupları, ihtiyaçları ve ilgi alanları göz önünde bulundurularak açık ve yeşil alanlar tasarlanarak, bu alanlar, toplumun etkileşim kurabileceği, dinlenebileceği, spor yapabileceği ve etkinlikler düzenleyebileceği mekanlar olarak düşünülmektedir. Zamansal açıdan, açık ve yeşil alan sistemleri, kentin geleceğini ve uzun dönemli kullanımını göz önünde bulundurmaktadır. Bu bağlamda bakıldığında, mevcut nesillerin yanı sıra gelecek nesillerin de ihtiyaçları ve talepleri düşünülerek planlama yapılmaktadır (Öztürk, 2004).

Mekansal açıdan ise aşağıda detaylı bir açıklama yapılarak, farklı sistem yaklaşımlarına değinilmiştir.

Açık ve yeşil alan sistemleri mekansal olarak kentin hangi bölgelerinde yer alacağını, ne kadar alan kaplayacağını ve nasıl düzenleneceğini belirlemektedir. Bu kapsamda parklar, rekreasyon alanları, spor tesisleri gibi farklı açık ve yeşil alanların konumları ve işlevleri planlanmaktadır (Öztürk, 2004). Açık ve yeşil alan sistemlerinin kentte dağılımları ile ilgili temel iki görüş vardır. Bu görüşe göre, açık ve yeşil alan sistemleri bağlantılı ve bağlantısız olmak üzere ikiye ayrılır (Korkut vd., 2010). Lynch (1981)'e göre; Bağlantılı sistemi savunanlar, kente bir form kazandırmak amacıyla açık ve yeşil alanların bağıntılı ve bir dizi şeklinde oluşturulmalarını savunmaktadır. Bağlantısız sistem görüşünü savunanlar ise insanların fiziksel anlamda devamlılığı olan açık ve yeşil alan varlığının farkında olmayacağını belirtmektedirler. Wright vd., (1976) da açık ve yeşil alanların mümkün olduğu kadar birbirleriyle bağlantıları sağlanarak, bir sistem oluşturacak şekilde planlanmaları gerektiğini savunmaktadır. Açık ve yeşil alan sistemleri yaklaşımı,

kentlerin sürdürülebilirliğini ve yaşanabilirliğini artırmayı hedefleyen bu sistemler, doğal çevrenin korunması, toplumun refahının artırılması ve kent sakinlerinin yaşam kalitesinin yükseltilmesi amacıyla etkili bir şekilde yönetilmesini sağlamaktadır. Dünya genelinde uygulanan açık ve yeşil alan sistemleri incelendiğinde fiziksel ya da mekansal ilişkileri açısından yeşil kuşak, yeşil kama, yeşil örgü ve yeşil kalp olmak üzere dört başlıkta sınıflandırılmıştır. Lynch (1981) ve Hellmund ile Smith'in (2006) çalışmalarına dayanarak, açık ve yeşil alan sistemlerini kentsel ve doğal olarak iki ana kategori altında sınıflandırmaktadır. Kentsel açık ve yeşil alan planlama sistemleri ve uygulamaları Çizelge 2.10'te verilmiştir (Hellmund ve Smith, 2006; Öztürk, 2004; Aytaş, 2017).

Her bir sistemin uygulanma şeklini ve başarı ölçütlerini gösteren “Uygulama Yöntemleri/Ölçütleri” sütunu, her stratejinin uygulama süreçlerini daha ayrıntılı bir şekilde açıklamaktadır. Bu sütun, kentsel planlamacılara ve çevre uzmanlarına, belirli stratejileri uygularken kullanabilecekleri ölçütleri ve yöntemleri sağlayarak daha etkili kararlar almalarına yardımcı olması düşünülmektedir. Örneğin, Yeşil Kalp stratejisinin başarı ölçütleri arasında koruma altındaki doğal alanların sürdürülebilir yönetim modelleri bulunmaktadır. Aynı şekilde, Yeşil Yol/Koridor stratejisinde kullanılan başarı ölçütleri arasında yürüyüş ve bisiklet yolları planlaması yer almaktadır. Bu detaylar, her bir stratejinin benzersiz özelliklerini vurgularken, kentsel planlamacılara ve karar alıcılara somut bilgiler sunmaktadır.

Çizelge 2.11. Kentsel açık ve yeşil alan planlama sistemleri ve uygulamaları (Hellmund ve Smith, 2006; Öztürk, 2004; Aytaş, 2017; Hızlı, 2022).

Sistem adı	Kategori	Amacı ve işlevi	Uygulama yapılan yerler	Uygulama Yöntemleri/Ölçütleri
Yeşil Kuşak (Green Belt)	Kentsel	Kentin plansız büyümesini engelleyici tampon oluşturmak	-Londra -Frankfurt -Edinburgh	Zoning düzenlemeleri ile yapılaşma kontrolü Biyçeşitliliği koruma stratejileri Rekreasyon ve kamusal erişim planları
Yeşil Kama (Green Wedges)	Kentsel	Açık ve yeşil alanları kent merkezine yaklaştırmak	-Moskova -Stockholm -Kopenhag	Yerel hükümet destekli yeşil koridor projeleri Kentsel planlamada "Yeşil Kama" stratejileri
Yeşil Örgün/Ağ (Green Network)	Kentsel	Kent içinde homojen dağılmış açık ve yeşil alanlar oluşturmak	-1967 Milton Keynes Planı Hindistan/Chandigarh -Pakistan İslamabad Kenti	Ekosistem koruma ağları
Yeşil Yol/Koridor (Green Way)	Kentsel	Kentsel açık ve yeşil alanları birbirine bağlamak	-The Halifax Kentsel Yeşil Yol Parkı Brezilya	Yürüyüş ve bisiklet yolları planlaması
Ekolojik Ağ (Ecological Networks)	Doğal	Hareketliliği ve diğer ekolojik süreçleri kolaylaştırmak	-Pan-Avrupa Ekolojik Ağı	Habitat koruma ve koridor bağlantıları
Yeşil Damar (Green Veins)	Doğal	Tarımsal peyzajlarda biyolojik çeşitliliği korumak	-Hollanda -Fransa	Ekosistem restorasyon teknikleri Tarım yönetimi ve biyçeşitlilik gözlem sistemleri
Doğal Omurga (Natural Backbone)	Doğal	Ekolojik süreçleri kolaylaştırmak	Merkez ve Doğu Avrupa	Ekolojik sürdürülebilirlik stratejileri
Kıyı Tamponları (Riparian Buffers)	Doğal	Bir nehir veya su kütesini tamponlamak ve su kalitesini korumak	-Orta batı Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'daki tarımsal araziler	Su kalitesi izleme ve ekosistem koruma yönetimleri
Yeşil Parmak (Green Fingers)	Doğal	Kum tepelikleri boyunca yağmur suyunu arıtmak	-Buffalo Nehir Kolu, Houston, Texas.	Kentsel drenaj yönetimi ve yağmur suyu geri kazanım projeleri
Yeşil Zincir (Green Links)	Doğal	Farklı açık ve yeşil alanları birbirine bağlamak	-Kolombiya alt anakarası izole yaşam alanları	Ekosistem bağlantıları ve koridor planlaması

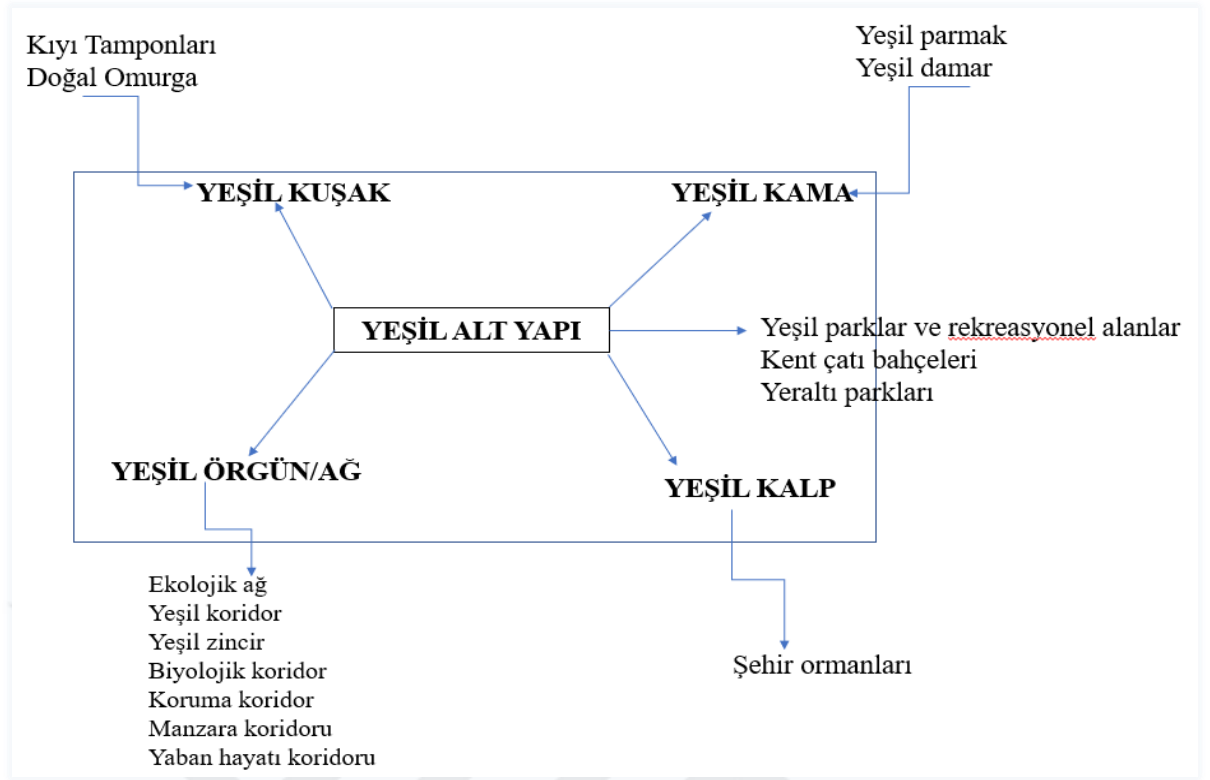
Çizelge 2.11. Kentsel açık ve yeşil alan planlama sistemleri ve uygulamaları (devam).
(Hellmund ve Smith, 2006; Öztürk, 2004; Aytaş, 2017; Hızlı, 2022).

Sistem adı	Kategori	Amacı ve işlevi	Uygulama yapılan yerler	Uygulama Yöntemleri/Ölçütleri
Yeşil Altyapı (Green Infrastructure)	Doğal	Yeşil alanları yapısal altyapı ile birleştirerek yeşil alanları korumak	-Maryland Greenprint Programı -Chatfield Havza Koruma Ağı, Denver ve Colorado Metropolitan Alanı	Yeşil altyapı entegrasyonu ve sürdürülebilirlik
Biyolojik Koridor/ Biyokoridor (Biocorridor)	Doğal	Yaban hayatı hareketini ve doğayı korumak	-Meksika ve Orta Amerika Biyolojik Koridoru - Chichinautzin Biyolojik Koridoru	Ekolojik koridor planlaması ve habitat bağlantılarını destekleme Koridor boyunca habitat restorasyon projeleri
Koruma Koridoru (Conservation Corridor)	Doğal	Biyolojik kaynakları korumak, su kalitesini korumak ve taşkın etkilerini sönümlemek	-Güneydoğu Wisconsin Çevre Koridoru	Sulak alan yönetimi ve su kaynaklarını koruma stratejileri
Manzara Koridoru (Scenic Corridors)	Doğal	Manzarayı korumak	-Scottsdale, Arizona Manzaralı Koridor -Clayoquot Sound, Britanya Kolumbiyası Manzaralı Koridoru	Peyzaj planlaması ve sürdürülebilir turizm yönetimi Koridor boyunca çevresel duyarlılık ve peyzaj bakımı
Şehir Ormanları (Urban Forests)	Kentsel	Kent içinde ağaç ve orman alanları oluşturarak hava kalitesini artırmayı, ekosistem sağlığını korumayı amaçlar	Tokyo, Japonya	Ağaçlandırma kampanyaları ve bakım projeleri
Yerel Parklar ve Rekreasyon Alanları	Kentsel	Kent içindeki mahallelerde, semtlerde yer alan küçük ölçekli parklar ve rekreasyon alanları.	Central Park, New York City	Mahalle katılımı ve park kullanımı analizleri

Çizelge 2.11. Kentsel açık ve yeşil alan planlama sistemleri ve uygulamaları (devam).
(Hellmund ve Smith, 2006; Öztürk, 2004; Aytaş, 2017; Hızlı, 2022).

Sistem adı	Kategori	Amacı ve işlevi	Uygulama yapılan yerler	Uygulama Yöntemleri/Ölçütleri
Yaban Hayatı Koridoru (Wildlife Corridors)	Doğal	Habitat alanları arasındaki vahşi yaşam hareketini korumak	- Yellowstone Yukon Koruma Girişimi (Kanada ve ABD) -Queensland Yaban Hayatı Koridoru (Brisbane, Queensland, Avustralya)	Yaban hayatı takibi ve koridor boyunca güvenli geçiş sağlama Uygun ekolojik geçiş noktaları ve koridor boyunca habitat koruma
Kent Çatı Bahçeleri (Urban Rooftop Gardens)	Kentsel	Binaların çatılarına kurulan bahçeler, yeşil alanları artırarak enerji tasarrufu ve estetik değer katmayı hedefler.	- Singapur	Enerji verimliliği ve yeşil çatı bakımı standartları
Yeraltı Parkları (Underground Parks)	Kentsel	Yeraltında veya binaların alt katlarında oluşturulan parklar, kentsel alanlarda sınırlı yere sahip bölgelerde yeşil alan sağlar.	- Lowline, New York City	Yapısal güvenlik ve zemin sürdürülebilirlik önlemleri

Çizelge 2.11, çeşitli açık ve yeşil alan sistemlerinin farklı amacını, işlevini, uygulama yerlerini ve uygulama yöntemlerini özetlemektedir. Artık geldiğimiz yüzyılda açık ve yeşil alan sistem evrimi mavi yeşil alt yapıya odaklanmış bir durumdadır. Bu yaklaşım, kentsel açık ve yeşil alanların sadece kent estetiğine katkı sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda su yönetimi, iklim değişikliği adaptasyonu, biyolojik çeşitliliğin korunması gibi ekolojik ve sürdürülebilirlik odaklı işlevleri de içermektedir. Mavi yeşil alt yapı, su ve yeşil alanların entegre edilmesiyle kentlerin çevresel ve sosyal yaşam kalitesini artırmayı hedeflemektedir (Parlak ve Atik, 2020). Bu bağlamda, kentsel açık ve yeşil alan planlama sistemleri, daha bütüncül ve sürdürülebilir bir yaklaşımla şekillenmektedir.

Şekil 2.1. Yeşil altyapı sistemleri.

2.2.1.1. Yeşil Kuşak (Greenbelt)

Sürekli olarak gelişen kentlerin birçok soruna neden olmasını önlemek amacıyla yerleşimleri çevreleyen açık alan sürekliliği olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca kentlerin planlanmasında çok sık kullanılan yeşil alanlara yönelik bir arazi kullanım modelidir. Tarihi süreç içerisinde 16. yüzyıldan itibaren ilk izlerine rastlanan yeşil kuşak; tarım, hayvancılık, sosyal aktiviteler, spor, düşman saldırıları ile bulaşıcı hastalıklardan korunma gibi amaçlarla uygulama alanı bulmuştur. Ebenezer Howard'ın bahçe kenti (Garden Cities) ile yeşil kuşak kavramına olan güncel yaklaşımlarının temelleri atılmıştır (Pamay 1978, Öztürk 2004, Amati ve Yokohari 2007; Tang vd. 2007; Şenik ve Uzun, 2018; Parlak, Yıldırım ve Atik, 2022). Yeşil kuşak (greenbelt), kentsel alanlar ile kırsal alanlar arasında koruma amaçlı olarak oluşturulan geniş yeşil alan bölgelerini ifade etmektedir. Bu alanlar, kentlerin hızlı ve plansız büyümesinin getirdiği olumsuz etkileri sınırlamak, çevresel kaliteyi korumak, doğal kaynakları korumak ve gelecek nesillere yaşanabilir bir çevre bırakmak amacıyla planlanmaktadır. Yeşil kuşaklar, kentsel gelişmenin kontrol altında tutulması ve doğal çevrenin sürdürülebilir şekilde kullanılması için stratejik bir araç olarak kullanılmaktadır.

Yeşil kuşak planları, 1920’li yıllardan sonra özellikle Avrupa’da kentlerin yoğun konut, sanayi ve ticaret kullanımları nedeniyle kent periferisine doğru kontrolsüz gelişimlerinin önlenmesi amacıyla uygulanmıştır. 1935 yılında, Büyük Londra Bölge Planlama Komitesi, kentin kamusal açık alan ve rekreasyonel alan miktarını artırmak ve çevresinde bir yeşil kuşak sistemi oluşturmak amacıyla çeşitli önerilerde bulunmuştur. Birleşik Krallık’ta uygulanan yeşil kuşak, kentsel büyümeyi kontrol etmeye yönelik bir planlama politikasıdır. Bu yaklaşım, kentleşmenin yarattığı baskıları azaltmayı ve tarım, ormanlık alanlar ile açık yeşil alanların korunmasını sağlamayı hedeflemektedir (Munkhnaran vd. 2013).

Yeşil kuşakların temel amaçları arasında; (Öztürk, 2004).

Doğal Çevrenin Korunması: Yeşil kuşaklar, kentlerin betonlaşması ve endüstriyelmesi sonucu oluşan çevresel sorunlarını sınırlamayı amaçlamaktadır. Bu alanlar, su kaynakları, biyolojik çeşitlilik, tarım alanları gibi doğal kaynakları koruma altına alarak çevre sağlığını ve ekolojik dengeyi desteklemektedir. **Rekreasyon ve Dinlenme Alanları:** Yeşil kuşaklar, kent sakinlerine rekreasyon, spor, doğa yürüyüşleri gibi aktiviteler için alanlar sunmaktadır. Bu alanlar, insanların doğayla temas kurmasını, stresten uzaklaşmasını ve sağlıklı yaşam tarzlarını desteklemektedir (Çulcuoğlu, 1997).

Kırsal ve Kentsel Alan Dengesi: Yeşil kuşaklar, kentsel ve kırsal alanlar arasında denge sağlar. Bu sayede kentlerin aşırı büyümesi ve kırsal alanların aşırı kullanımı engellemektedir. Kırsal alanlardaki tarım, ormancılık gibi faaliyetlerin devamını desteklemektedir (Kühn, 2003).

Estetik ve Görsel Kalite: Yeşil kuşaklar, kent manzarasını zenginleştirir ve çevresel kaliteyi artırmaktadır. Bu alanlar, kentlerin estetik görünümünü olumlu etkiler ve doğal güzelliklerin korunmasını sağlamaktadır.

Erozyon, Sel ve Afet Riskinin Azaltılması: Yeşil kuşaklar, sel ve afet gibi risklerin azaltılmasına yardımcı olabilmektedir. Doğal yeşil alanlar su emme kapasitesine sahiptir ve bu sayede sel riskini azaltabilmektedir. Ülkemizde yeşil kuşak orman ekosistemlerinin özellikle kentlerdeki potansiyel erozyon ve sel tehdidine karşı planlanmış birçok örneği bulunmaktadır. Bu örneklerden birisi de Kahramanmaraş Ahir Dağı yeşil kuşak orman ekosistemleridir. Çıplak alanlarda erozyon ve sel tehlikesi verimli üst toprağı uzaklaştırmasının yanında, yerleşim alanlarında ve arazilerde heyelanlara ve sel baskınlarına yol açmasından dolayı çok önemli bir yere sahiptir (Parlak ve Çanga, 2007).

Yeşil kuşaklar, dünyanın farklı bölgelerinde ve ülkelerinde çeşitli şekillerde oluşturulan

ve kullanılan alanlardır. Yeşil kuşaklara örnek olarak özellikle İngiltere Londra ve Almanya Frankfurt, Berlin, Viyana, Barselona ve Budapeşte, Seul, Tokyo, Bangkok, Sidney ve Melbourne, Avustralya gibi ülkelerde yeşil kuşak sisteminin uygulamaları görülmektedir (Taylor vd. 1995; Amati 2007; Munkhnaran vd. 2013). Yeşil kuşaklar, kentsel planlama süreçlerinde ve çevre politikalarında önemli bir rol oynar. Bu alanların belirlenmesi, kullanımı ve korunması için belediyeler, yerel yönetimler, çevre kuruluşları ve halkın katılımı önemlidir. Yeşil kuşaklar, sürdürülebilir ve yaşanabilir kentlerin oluşturulmasında önemli bir adımdır.

2.2.1.2. Londra Yeşil Kuşağı (London Green Belt), İngiltere

Londra'nın çevresinde bulunan ve kentleşmenin kontrol altında tutulması amacıyla oluşturulan bir yeşil kuşaktır. Bu kuşak, doğal çevrenin korunması, tarım alanlarının sürdürülebilirliği ve kentlerin aşırı büyümesinin önlenmesi gibi amaçları taşımaktadır. Şekil 2.2 ve 2.3'te İngiltere'de metropoliten şehirler çevresinde yeşil kuşaklar verilmiştir (Turner, 2016).

Şekil 2.2. İngiltere'de metropoliten şehirler çevresinde yeşil kuşaklar (Turner, 2016; Olgun, 2018).

Şekil 2.3. 2022 yılı Londra kenti açık ve yeşil alan (Hızlı, 2022).

<https://snazzymaps.com/style/47/nature/london>.

Londra'nın Yeşil Kuşağı, kent merkezinin yayımlanması ve tarım, rekreasyon ve doğal oluşumların korunması amacıyla oluşturulan bir bölgedir. Bu yeşil kuşaklar, kentin betonlaşmasını, doğal yaşam alanlarını koruyarak ve havanın dağılımını sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Londra'nın hızla genişleyen metropol bölgesinde doğal korunması ve insanların dinlenmesi, eğlenme ve spor yapma olanaklarına sahip olmasına büyük önem verilmektedir. Londra'nın Yeşil Kuşağı, toplam 190 km uzunlukta, genişliği ise ortalama 16 km olan bir alana yayılmıştır. Bu geniş alan %69,5'i, çeşitli planlamalar ve sözleşmeler ile koruma altına alınmıştır. Yeşil kuşak, Londra kentinin ortalama 30 km uzağında konumlanmıştır (Munton, 1983).

2.2.1.3. İstanbul Yeşil Alanlar ve Koruma Alanları (İstanbul Yeşil Kuşak), Türkiye

1950'lerden günümüze büyükşehirlerde, mekânsal gelişimi doğal ve kültürel değerleri koruma hedefiyle yönlendirmek amacıyla farklı yönetim modelleri ve üst ölçekli planlar geliştirilmiştir. İstanbul, tarih boyunca eşsiz doğal ve kültürel zenginliklere sahip olmasına rağmen, bu değerleri yeterince koruyup geliştirememiştir. Sürekli olarak plansızlık ve çarpık kentleşme sorunları ile yüzleşen şehir, çeşitli yönetim modelleri ve planlama girişimleriyle yeniden yapılandırılmaya çalışılmıştır. İlk olarak 1957 yılında Alman şehir plancı Hogg'un önerisi ile başlayan süreçte, 1960 yılında İtalyan plancı Luigi Piccinato'nun önerdiği plan, İstanbul'un sanayi merkezi yerine bir hizmet kenti olarak gelişmesini öngörmüştür; ancak bu plan onaylanmamıştır (Sönmez, 2018). 1975 yılında "Büyük İstanbul Nazım Plan Bürosu" tarafından hazırlanan plan da benzer biçimde onaylanmış ancak uygulanabilir bulunmamıştır.

1980 yılında, İmar ve İskân Bakanlığı tarafından hazırlanan 1/50.000 ölçekli İstanbul Metropolitan Alan Nazım Planı, şehrin tarihi ve doğal dokusunu koruma amacı güdüyordu. Ancak bu plan da 1994'teki yetki sorunları nedeniyle iptal edilmiştir (İBB, 2009). 2000'li yılların hızlanan şehirleşme süreci, İstanbul'un doğal ve kültürel değerleri üzerindeki baskıyı artırmış ve üst ölçekli bir planlamaya duyulan ihtiyacı güçlendirmiştir. Bu gereksinimle, 2004 yerel seçimleri sonrasında İBB bünyesinde İstanbul Metropolitan Planlama ve Kentsel Tasarım Merkezi (İMP) kurulmuş, şehrin planlama süreçlerine bilimsel bir yaklaşım getirilmiştir. 2006 yılında 1/100.000 ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı kabul edilmiş; plan, ekolojik değerlerin korunmasını ve sanayi ile kentleşme arasındaki ilişkiye sürdürülebilir bir perspektif getirmeyi amaçlamıştır (Yaman ve Aydın, 2018). TMMOB Şehir Plancıları Odası, planlama sürecinde sürekli bir katılımcı yaklaşımı benimsemiştir. Bu süreçte, çeşitli toplantılar düzenlenerek ilgili paydaşların görüşleri alınmış, İstanbul'un ihtiyaçlarına yönelik ortak çözümler geliştirilmiştir. 2006 yılında düzenlenen bilgilendirme toplantıları, planın içeriği ve uygulanabilirliği hakkında üyelerin görüşlerinin alınması amacıyla gerçekleştirilmiştir.

1/100.000 ölçekli plan, İstanbul'un üst ölçekli planlama ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla hazırlanmıştır. Ancak, TMMOB Şehir Plancıları Odası, planın oluşturulma sürecinde bazı sıkıntıların yaşandığını, bu durumun planlama etkinliğini olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Planın mevcut haliyle yeterli olmadığı ve geniş bir kamuoyu katılımı ile gözden geçirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

İstanbul Metropolitan Alan Plan Süreçleri'nin (İMP) kesintiler ve iptallerle dolu geçmişi, İstanbul gibi önemli bir metropol için bütüncül ve sürdürülebilir bir stratejik planlama ihtiyacını gündeme getirmektedir. İstanbul Vizyon 2050, stratejik plan olarak tasarlanmış bir belgedir. Belge, toplamda 38 amaç ve bu amaçları gerçekleştirmek için 246 hedef içermektedir ve bunlar çeşitli temalar altında gruplanmıştır. Temalar arasında çevre koruma, ulaşım, altyapı sistemleri, sosyal ve ekonomik eşitlik gibi konular yer almaktadır (İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul Vizyon 2050 <https://vizyon2050.istanbul/tr>, 2024).

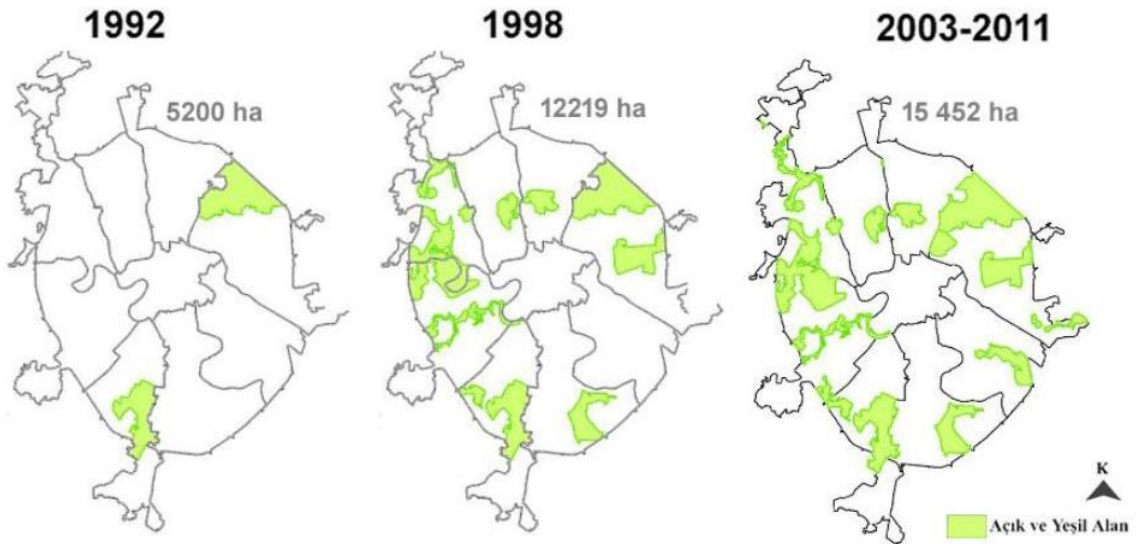
İstanbul'un karmaşık ve kesintili planlama geçmişi, gelecekteki projelerin başarısını tehlikeye atmaktadır. Bu nedenle, kent planlama ve yönetim süreçlerinde hem katılımcı bir yaklaşım benimsemeli hem de ekolojik denge gözetilmelidir. Aksi takdirde, şehir, sürdürülebilir gelişim hedeflerinden uzaklaşma riskiyle karşı karşıya kalacaktır.

İstanbul'un kentleşme baskısının kontrol altına alınması, doğal alanların korunması ve şehir halkının rekreasyon ihtiyaçlarının karşılanması için oluşturulan bir yeşil kuşaktır. İstanbul Yeşil Kuşak projesi, şehrin çevresini saran doğal alanları içermektedir. İstanbul'da 1983 yılından bu yana devam eden yeşil kuşak çalışmaları, başlangıçta "orman ağaçlamaları" adı altında yürütülmekteydi. Ancak, kentsel sorunların artması ve çalışmaların amacının evrim geçirmesiyle, bu projeler günümüzde "yeşil kuşak" adı altında devam etmektedir (Çelik, 1991). Yeşil kuşak çalışmalarının amacı, 1992 yılında (Mülga) Orman Bakanlığı tarafından yayınlanan yönetmelikle belirlenmiş olup, kentlerin planlı ve düzenli gelişimini sağlamak, çevre ve hava kirliliğini en aza indirmek, kişi başına düşen yeşil alan miktarını artırmak, bozulan dengeyi yeniden kurmak, boş duran verimsiz toprakları üretime sokmak, rekreasyon gibi çok amaçlı ağaçlandırma projelerini düzenlemek ve uygulamak gibi birçok amaç yer almaktadır. Günümüzde, yeşil kuşak çalışmaları Toprak Muhafaza ve Erozyon Kontrolü Şube Müdürlüğü tarafından yönetilmektedir. Türkiye'de, yeşil kuşak kavramı Londra'daki gibi kentin sınırlarını sıkıca çevreleyen ve kentin büyümesini sınırlayan bir yaklaşımdan ziyade, daha çok çevre düzenlemesi, rekreasyon ve verimli tarım alanları oluşturma hedefine odaklanmıştır (Mülga Orman Bakanlığı, T.C. Resmi Gazete, 10 Nisan 1992, Sayı: 21121). İstanbul'da gerçekleştirilen yeşil kuşak ağaçlandırma çalışmaları kente olumlu katkılarda bulunmuştur. Ancak, İstanbul'un planlama tarihine bakıldığında, yeşil alanların kent dokusu ve çevresiyle bütünlük kazanması düşüncesi göz ardı edilmiş gibi görünmektedir. Yapılan incelemeler, yeşil alanların genellikle bir gereksinim veya kamuya ait boş alan bulunduğu, o alanlara yeşil alan tahsis edilerek ele alındığını ortaya koymaktadır. İstanbul'un planlama süreçlerinde, halkın yeşil alan ve rekreasyon ihtiyaçları ile doğal rezervlerin korunması, yapılan planlama çalışmalarında yeterince dikkate alınmamıştır (Çelik, 2005; Tekeli, Kuşuluoğlu ve Ersoy, 2015).

Bu durum, kentin gelişimi ve büyümesiyle birlikte ortaya çıkan yeşil alan eksikliği ve çevresel dengenin zorlanması gibi sorunlara neden olmaktadır. İstanbul'daki planlama süreçlerinde yeşil alanların rastgele tahsis edilmesi ve buna bağlı olarak kent dokusuyla uyumlu bir bütünlük oluşturulmaması, şehir planlamasında daha stratejik bir yaklaşımın gerekliliğini göstermektedir. Gelecekteki planlama çabalarının, kentin sürdürülebilirliğini ve yaşanabilirliğini artırmak için halkın ihtiyaçları ve doğal kaynakların korunması temelinde daha kapsamlı bir perspektife odaklanması önemlidir.

2.2.1.4. Yeşil Kama (Green Wedge)

“Yeşil Kama Yıldız Kent Formu” terimi, şehir planlamasında ve tasarımında kullanılan bir yaklaşımı ifade etmektedir. Bu yaklaşım, şehir içindeki çizgisel unsurların, özellikle akarsular ve vadiler gibi doğal oluşumların, kentsel gelişimle bütünleştirilerek açık ve yeşil alan sistemlerinin oluşturulmasını amaçlamaktadır. Bu, kenti çevreleyen ana yollar ve koridorlar boyunca genişleyen bir büyüme modelini içermektedir (Yüksek, 2019). Bu yaklaşım, doğal çevrenin şehir dokusu içinde korunmasını ve vurgulanmasını hedeflemektedir. Akarsular ve vadiler gibi doğal öğeler, kent içinde yeşil koridorlar ve açık alanlar oluşturarak, şehir sakinlerine doğayla iç içe bir yaşam alanı sunarak kentin genişleme yönünü belirleyerek planlı bir büyüme sağlamaktadır (Öztürk, 2004). Yeşil kama düzeni, genellikle kırsal nitelikli alanlardan kent merkezine doğru daralan bir oluşumu temsil etmektedir. Bu planlama şekli, yeşil kuşak konseptine kıyasla daha yüksek erişilebilirlik oranlarına odaklanır. 1971 Moskova Master Planı’nda kullanılan yeşil kama düzeni, kent merkezinin yakınından başlayarak radyal bir açılım göstererek kente yıldız formu kazandırmıştır. Bu düzenleme, açık ve yeşil alanların kent içine doğru yayılmasını sağlarken, aynı zamanda kent iklimi üzerinde olumlu etkiler yaratmıştır (Eminağaoğlu ve Yavuz, 2010). Yeşil kamaya örnek olarak Moskova, Stockholm (Şekil 2.4) ve Kopenhag kentleri gösterilebilir (Öztürk, 2004; Aytaş,2017).

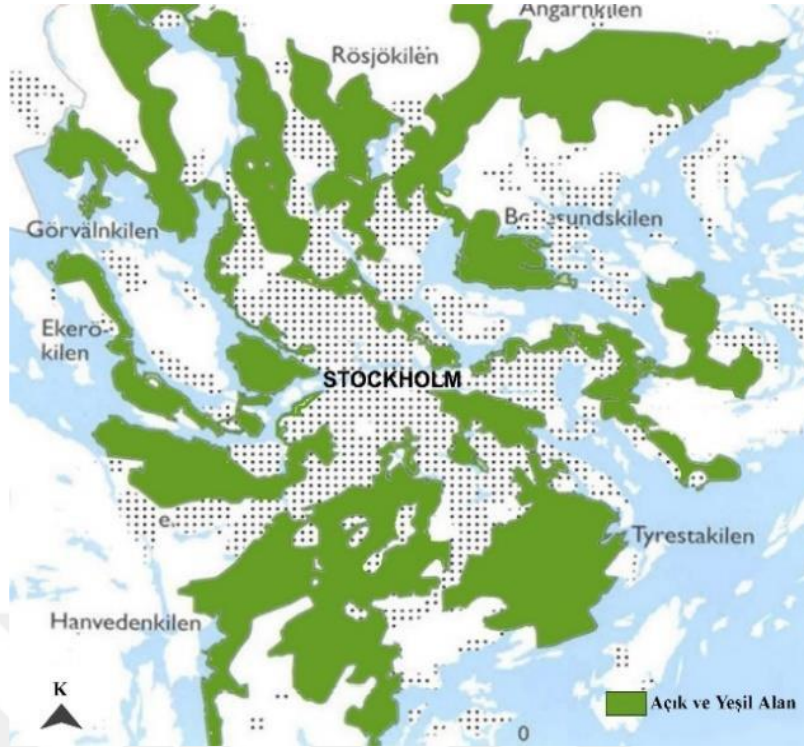

Şekil 2.4. Moskova'nın geçmişte tarihsel süreçte yeşil kama oluşumu (Hızlı,2022).

Moskova'nın geçmişine dair yeşil kama oluşumunu göstermektedir. Kentin tarihsel gelişimine odaklanan bu gösterim, kırsal alanlardan başlayan ve kent merkezine doğru daralan bir kama şeklindeki yeşil planlama yaklaşımını vurgular. 1971 Moskova Master

Planı'nın etkisiyle ortaya çıkan bu düzenleme, açık ve yeşil alanların kent dokusu içindeki yayılımını radyal bir açılım göstererek ifade etmektedir. Bu yaklaşım, kent iklimi üzerinde olumlu etkiler bırakarak, erişilebilir yeşil alanlara vurgu yapmaktadır (Lynch, 1981). 1989 kongresinde, kentsel çevre sorunlarına odaklanılarak çevresel bozulma hakkında bir rapor sunulmuş ve kentsel yeşil alanların korunması amacıyla eylem çağrısında bulunulmuştur. Bu dönemde, Moskova'daki parkların kullanım hedefleri önemli bir değişim geçirmiş, kentsel gelişim ve çevre koruma konularına vurgu yapılmıştır. 2004 yılında belediye hükümeti, "Moskova'daki Korunan Alanların Geliştirilmesi ve Yönetimi" adlı planı onaylayarak, 2025'e kadar olan mevcut ve planlanan alanları içeren bir listeyi oluşturmuştur. Bu bağlamda, Moskova'da yeşil kama sistemi planlamıştır (Lynch, 1981; Öztürk, 2004; Budak, 2010). Bu stratejik yaklaşım, Moskova'nın çevresel sürdürülebilirliğini artırmak ve kentsel gelişimi disiplinli bir şekilde yönlendirmek adına önemli bir adım olarak kabul edilmiştir. 1992'de kent genelinde gözlemlendiği üzere, açık ve yeşil alanlar neredeyse ihmal edilebilecek düzeyde görülmektedir. Yeşil Kama uygulamasının hayata geçirilmesiyle birlikte, 1998'de uzanan akarsu ve vadiler, açık ve yeşil sistemle entegre edilmiştir. Bu entegrasyon, kentsel peyzajın önemli bir dönüşümüne işaret etmektedir. Ardından, 2003 ile 2011 yılları arasında kama sistemi daha da olgunlaşarak, kentteki açık ve yeşil alanların miktarını artırarak, kentsel çevrenin kalitesini iyileştirmeyi amaçlamıştır. Yeşil Kama uygulaması, özellikle akarsular ve vadiler gibi doğal unsurları şehir içine entegre etme stratejisiyle, kentsel peyzajın estetik ve ekolojik zenginleştirilmesini hedeflemiştir. Bu süreç, kent planlamasında çevresel sürdürülebilirlik ve doğal kaynakların korunması açısından önemli adımların atıldığını yansıtmaktadır (Campbell, 1996; Öztürk, 2004).

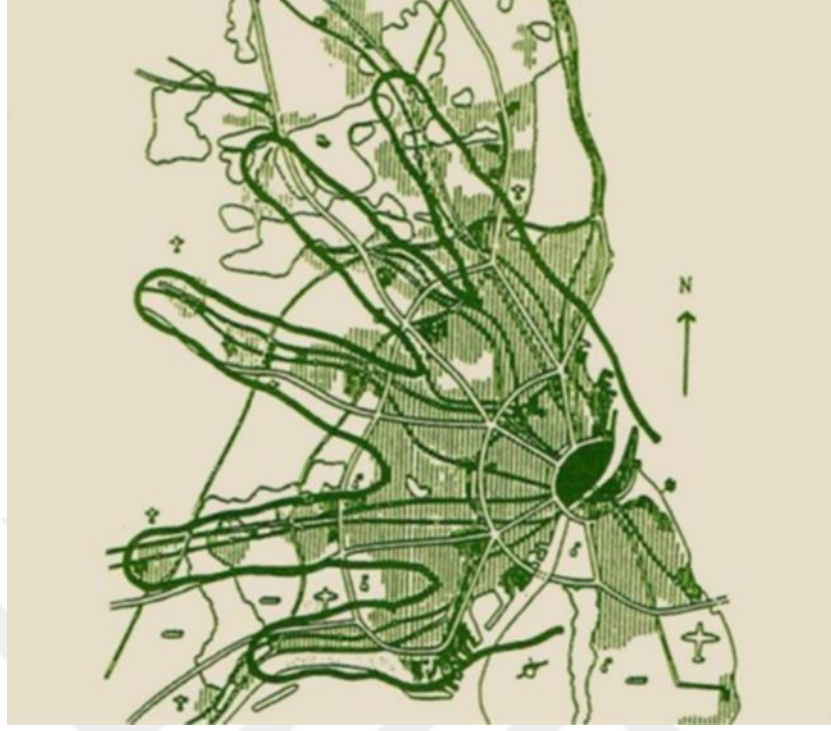
Stockholm Belediyesi Araştırma ve İstatistik Dairesi'nden elde edilen verilere göre, belediyenin toplam alanı yaklaşık 22.000 hektar olarak belirlenmiştir. Bu alanın yaklaşık %55'i, yani 12.000 hektarı yeşil alanlardan ve %13'ü, yani 2.800 hektarı su yüzeylerinden oluşmaktadır. Dolayısıyla, kentin toplam yeşil-mavi alanları, tüm alanların %68'ini kapsamaktadır. Ayrıca, halkın %95'inin bir yeşil alana 300 metre mesafede yaşadığı belirtilmektedir. Geriye kalan %5 ise açık-yeşil çevre olarak sınıflandırılan müstakil evlerin bulunduğu bölgede yaşamaktadır. Bu veriler, Stockholm'ün genelinde (Şekil 2.5) yeşil alanlara ve su yüzeylerine erişimin geniş ve çeşitli olduğunu göstermekte olup, kentin sakinlerinin büyük bir çoğunluğunun yeşil-mavi alanlara yakın yaşamayı tercih ettiğini ifade etmektedir (European Commission, 2008).

Şekil 2.5. Stockholm kenti yeşil kamaları (Kessidis vd., 2017; Önen, 2015; Hızlı,2022).

Stockholm, dünyada eşsiz bir doğal ve kültürel rezervlere ev sahipliği yaparak, erişilebilirliği ve biyolojik çeşitliliği koruma amacını taşıyan Ekopark olarak da bilinen doğal alanlar ile öne çıkmaktadır. Bu benzersiz özellikleri korumak ve gelecek nesiller için sürdürülebilir bir çevre sağlamak adına, 1994 yılında Stockholm’de özel bir yasa çıkarılmıştır. Bu yasa, kentin doğasını ve kültürünü koruma konusundaki taahhütleri pekiştirmiştir (European Commission, 2008).

2006 yılında alınan bir kararla başlayan Stockholm Park Programı ise kentin parklarının ve yeşil alanlarının geliştirilmesi ve yönetilmesini amaçlamaktadır. Bu program kapsamında, park alanlarının sakinlere “oynama, yürüme, güneşte dinlenme” gibi aktiviteler için 200 metre mesafede bulunması gerektiği belirtilmiştir. Bu, kentsel yaşamın kalitesini artırmaya yönelik bir strateji olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca, 2008-2020 Çevre Programı, arazinin sürdürülebilir kullanımı ve su alanlarına yönelik önlemlerle doğal değere sahip olan alanların korunmasına odaklanmıştır. Bu çevre programı, Stockholm’ün yeşil kama sistemine uygun bir şekilde kentsel alanlarını yöneterek, çevresel sürdürülebilirliği desteklemektedir. Bu kapsamda alınan tedbirler, kentin doğal ve kültürel zenginliklerini gelecek kuşaklara aktarma amacını taşımaktadır (Irmak ve Avcı, 2019).

Şekil 2.6. Kopenhag yeşil kaması (Moughtin, 1996; Öztürk, 2004; Turner 2011; Anonim 2024; Hızlı,2022).

Kentlerin doğal ve kültürel özelliklerine bağlı olarak, yeşil kama sistemleri çeşitli farklılıklar sergileyebilmektedir. Kopenhag örneğinde, (Şekil 2.6). 1947 yılında hayata geçirilen “Finger Plan” veya “Parmak Planı,” kentin kentsel gelişimini belirleyen bir ana çerçeve sunar. Bu plan, kentin gelişim yönünü beş parmak gibi biçimlendirerek demiryolu ve karayolu koridorları üzerinde odaklanmıştır (Yılmaz Bakır, 2012). Konut alanları, Finger Plan içinde bahçe-şehir konseptine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu tasarım, parmaklar arasındaki bölgelerde tarım arazileri, ormanlık alanlar gibi açık ve yeşil alanları içeren “yeşil kamaları” vurgular. Bu yeşil kamalar, ülkenin planlama yasaları kapsamında koruma altına alınmıştır. Kopenhag’ın bu planlama stratejisi, kentin doğal ve kültürel öğelerini dikkate alarak sürdürülebilir kentsel gelişimi teşvik etmektedir. Finger Plan, kent planlamasında çevresel sürdürülebilirlik, açık alanların korunması ve kentsel estetik değerlerin gözetilmesi gibi kritik unsurlara odaklanarak, akademik bir çerçevede kapsamlı bir planlama yaklaşımı sunmaktadır (The Danish Nature Agency, 2015).

2.2.1.5. Yeşil Örgü (Green Network)

Tazebay’a (1991) göre, yeşil örgü; grid formlu kentler için geliştirilmiş bir sistemdir ve temel prensibi, açık-yeşil alanların kent içinde eşit olarak dağılmış ve birbirleriyle bağlantılı olmasıdır. Bu örgü, doğal ve tarihi kaynakları koruyarak, daha geniş bir nüfusun bu alanlardan eğitimsel ve rekreasyonel amaçlarla faydalanmasını sağlamaktadır. Grid sistemini kullanarak oluşturulan açık-yeşil alanlar, aynı zamanda cadde ve yolları da içerir ve kullanıcılara kentin her bölgesinden bu yeşil alanlara kolay erişim imkanı sunmaktadır. Yeşil örgü, kamaların olduğu gibi daha iç kesimlerinde kırsal nitelikli alanları da içermektedir. Bu, kentsel planlama ve tasarım süreçlerinde doğanın ve açık-yeşil alanların korunmasıyla birlikte, şehir sakinlerinin çeşitli ihtiyaçlarına yönelik geniş bir kullanım alanı sağlamak üzere tasarlanmıştır (Albayrak, 2006; Önen, 2015). Yeşil örgü sistemi, Londra ve Birmingham kentleri arasında yer alan Milton Keynes kenti için 1967 yılında planlanmıştır (Şekil 2.7) (Budak, 2010).

Şekil 2.7. İngiltere-Milton Keynes kenti (Budak, 2010; Hızlı, 2022).

2.2.1.6. Yeşil Yol/Koridor

Açık ve yeşil alanlar, birbirleriyle entegre bir şekilde tasarlanarak, yürüme izleri, bisiklet yolları, köprüler, vadiler, lineer parklar, su kemerleri gibi unsurları içeren “yeşil yollar” aracılığıyla birbirlerine bağlanmaktadır (Harnik ve Simms, 2004). Yeşil yollar, farklı amaçlara hizmet eden planlı lineer açık alanlardır. Bu yollar, rekreasyon (bisiklet yolu, park yolu), manzara oluşturma ve ekolojik amaçlar (doğa koruma, erozyon önleme vb.)

için kullanılmaktadır (Öztürk, 2004). Yeşil yollar, sadece rekreasyon alanlarını birbirine bağlamakla kalmaz, aynı zamanda farklı kullanımları entegre etmek için de görev alabilirler. Özellikle ızgara dokulu kentlerde, yeşil yollar kentin her bölgesinden açık ve yeşil alanlara kolay erişimi sağlamak için oluşturulan bir yeşil örgü sistemi olarak geliştirilmiştir (Fabos, 2004). Çevreye duyarlı yeşil yol tasarımları oluşturmak için şu adımlara dikkat edilmelidir: (Büyük, 2020; Smith ve Brown, 2018; Chen ve Wang, 2021).

Rekreatif Yol Planlaması:

Doğal güzelliklere vurgu yaparak, rekreatif bir yol planlaması benimsemelidir. Ticari kullanımları sınırlayarak, yeşil yolun doğal özellikleriyle uyumlu bir yapı oluşturulmalıdır (Büyük, 2020).

Sık Sık Ziyaret İçin Piknik Alanları:

Kent sakinlerinin kısa süreli ve sık ziyaret ettiği bir rota olması için piknik alanları eklenmelidir. Yolda dinlenme ve doğayla iç içe olma imkanları sunularak kullanıcı deneyimi artırılmalıdır (Smith ve Brown, 2018).

Taşkın ve Su Kalitesi Sorunlarına Çözümler:

Çevresel sorunlara çözüm odaklı tasarımlar yapılmalıdır. Su kalitesi ve taşkın riskleri için önlemler alınarak, çevresel sürdürülebilirliği artırmak amaçlanmalıdır (Chen ve Wang, 2021). Bu basit ve net adımlar, çevreye duyarlı bir yeşil yol tasarımını teşvik etmek için temel ilkeleri içermektedir

2.2.1.7. Yeşil Kalp (Green Heart)

Kent ve banliyö yerleşimlerini birbirinden ayıran ve aynı zamanda kentleri birbirine bağlayan bir tampon görevi üstlenen yeşil kuşağa karşılık, bölgesel ölçekte kentleri birleştiren bir sistem olan “Yeşil Kalp”, bölgenin özünü oluşturan iç bir zondur. Bu iç zon içerisinde doğa koruma ve rekreasyon alanları bulunmaktadır (Kühn, 2003). Yeşil Kalp, sadece fiziksel bir bağlantıyı değil, aynı zamanda bölgenin doğal özelliklerini vurgulayarak korumaktadır. Bu sistem, kentler arasında sürdürülebilir bir bağlantı sağlayarak, yeşil alanları koruma ve toplumun rekreasyon ihtiyaçlarını karşılama amacını taşımaktadır (Öztürk, 2004).

Yeşil kalp sistemi, kentlerin merkezi bir açık alan etrafında halka oluşturacak şekilde konumlandığı bir planlama modelidir. Bu sistem, Randstadt Modeli olarak da bilinir (Şekil 2.8). Hollanda’nın Rotterdam, Hague ve Utrecht gibi büyük kentlerini birbirine

bağlayan çok merkezli bir planlama yaklaşımını temsil eder (Öztürk, 2004).

Şekil 2.8. Randstadt yeşil kalp (Hızlı, 2022).

Yeşil Kalp, kent planlamasında ve çevresel sürdürülebilirlik perspektifinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu yaklaşım, kentsel alanlar arasında dengeyi korumak, doğal kaynakları sürdürülebilir bir şekilde yönetmek ve toplumun refahını artırmak için kullanılan bir stratejidir.

2.2.2. Açık ve Yeşil Alan Sınıflandırmaları

Kentsel açık / yeşil alanların yapılan farklı çalışmalar değerlendirildiğinde Çizelge 2.12'deki gibi bir hiyerarşinin çalışmamız kapsamında da uygun olduğu düşünülmüştür. Farklı ölçeklere göre nüfus esas alınarak oluşturulan yerleşme kademelerinde sınıflandırılması ise şöyledir:

Çizelge 2.12. Kentlerde yerleşim birimi ölçeğinde açık-yeşil alanlar (Kuter, 2007; Olgun, 2018). Kaynaklar: Çetiner (1991); Yıldızcı (1994); Gül ve Küçük (2001); Karalı (2001); Manavoğlu (2005); Altınçekiç ve Kart (2007); Akbulut (2007); Atalay (2008); Manavoğlu (2013); Askan ve Yılmaz (2016); Pehlivan (2016)'dan yararlanılarak hazırlanmıştır.

Çizelge 2.12. Kentlerde yerleşim birimi ölçeğinde açık-yeşil alanlar (Kuter, 2007; Olgun, 2018).

Yerleşim Birimi Ölçeği	Açık-yeşil Alan Donanımları	Açık-yeşil Alan kullanılan kriterler	Değerlendirme Ölçütleri	Katılımla ilişkisi
1. Konut Düzeyinde Yeşil Alanlar				
Konut Bahçeleri	Bahçe mobilyaları, bitki örtüsü	Kullanılabilirlik, bakım durumu	Bitki çeşitliliği, estetik değer	Konut sakinlerinin bireysel kullanımı ve bakımı
Çatı Bahçeleri	Oturma alanları, yeşil çatı sistemleri	Yalıtım özellikleri, kullanım amacı	Enerji verimliliği, su tutma kapasitesi	Konut sakinlerinin bireysel kullanımı ve bakımı
2. Komşuluk Düzeyinde Yeşil Alanlar				
Toplu Konut Bahçeleri	Çocuk oyun alanları, yürüyüş yolları	Erişilebilirlik, güvenlik	Kullanıcı memnuniyeti, bakım durumu	Toplu konut sakinlerinin ortak kullanımı
Çocuk Bahçeleri	Oyun ekipmanları, kum havuzları	Güvenlik standartları, erişilebilirlik	Kullanım yoğunluğu, ekipman güvenliği	Çocukların ve ailelerin ortak kullanımı
3. Mahalle Düzeyinde Yeşil Alanlar				
Mahalle Parkları	Piknik alanları, spor tesisleri	Erişilebilirlik, kullanıcı profili	Kullanım yoğunluğu, tesislerin durumu	Mahalle sakinlerinin ortak kullanımı
Spor Alanları	Spor sahaları, fitness ekipmanları	Kullanılabilirlik, güvenlik	Kullanıcı memnuniyeti, bakım durumu	Mahalle sakinlerinin ortak kullanımı
4. Kent Düzeyinde Yeşil Alanlar				
Kent Parkları	Geniş yeşil alanlar, göletler	Erişilebilirlik, ekolojik değer	Kullanım yoğunluğu, ekolojik katkı	Kent sakinlerinin ortak kullanımı
Botanik Bahçeleri	Çeşitli bitki koleksiyonları, yürüyüş yolları	Bilimsel araştırma, eğitim	Bitki çeşitliliği, bilimsel katkı	Eğitim ve araştırma amaçlı genel katılım
5. Bölge Düzeyinde Yeşil Alanlar				
Bölge Parkları	Geniş piknik alanları, doğal habitatlar	Bölgesel erişim, ekolojik değer	Kullanım yoğunluğu, ekolojik katkı	Bölge halkının ve ziyaretçilerin ortak kullanımı
Milli Parklar	Koruma altındaki alanlar, doğal yürüyüş parkurları	Koruma standartları, ekoturizm	Biyoçeşitlilik, koruma durumu	Ziyaretçilerin ve araştırmacıların katılımı

Çizelge 2.12'ye göre, farklı yerleşim birimi ölçeklerinde açık-yeşil alan donanımları ve bu alanların kullanılan kriterleri detaylandırılmıştır. Konut düzeyindeki yeşil alanlar

genellikle bireysel kullanıma yöneliktir ve bahçe mobilyaları, bitki çeşitliliği gibi öğelerle zenginleştirilmiştir.

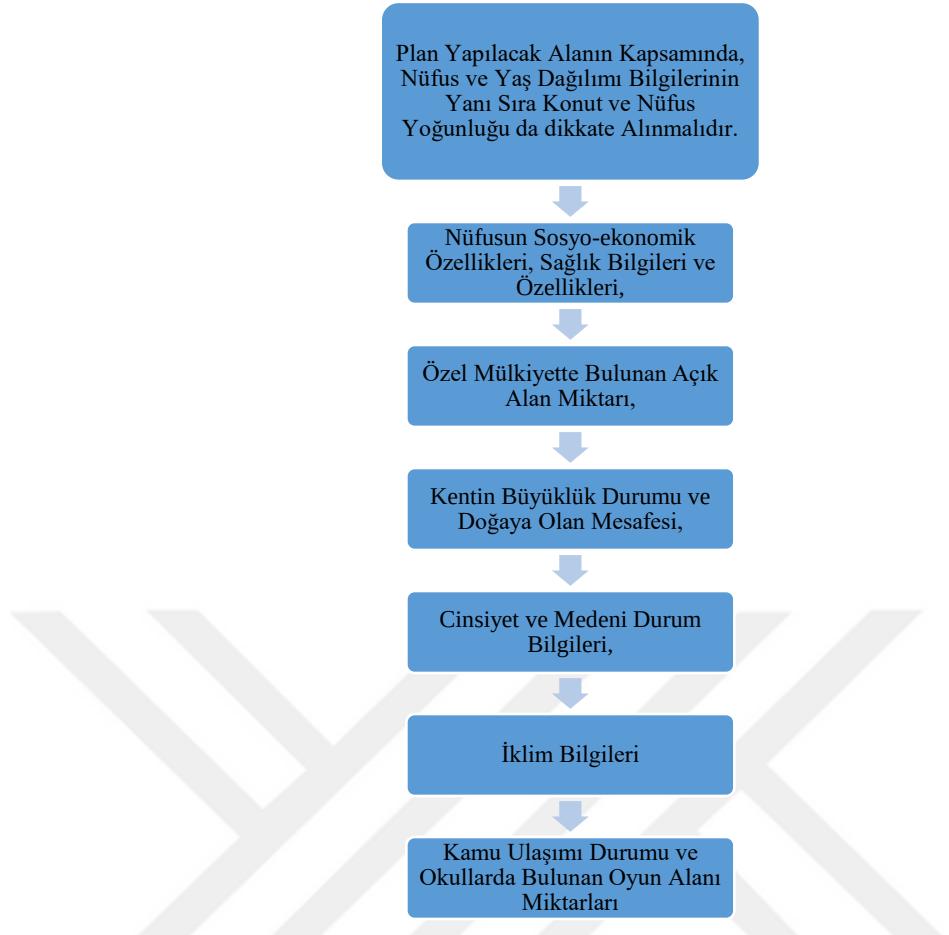
Komşuluk düzeyindeki toplu konut bahçeleri ve çocuk bahçeleri, kullanıcı güvenliği, erişilebilirlik ve ekipman güvenliği gibi kriterlerle değerlendirilirken, mahalle düzeyindeki parklar ve spor alanları ise mahalle sakinlerinin ortak kullanımına hizmet edecek şekilde tasarlanmıştır.

Kent düzeyindeki parklar ve botanik bahçeleri, geniş yeşil alanlar, bilimsel araştırma olanakları ve ekolojik katkı gibi özelliklerle dikkat çekerken, bölge düzeyindeki parklar ve milli parklar daha geniş bir ziyaretçi kitlesine hitap eder ve ekolojik değerlerinin korunması önemlidir. Bu alanlar, biyoçeşitliliği koruma, ekoturizm ve doğa eğitimi gibi amaçlarla geniş katılımı teşvik etmektedir (Türker ve Gül, 2022).

2.2.3. Kentsel Açık ve Yeşil Alan Standartları

Kentsel açık ve yeşil alan standardı, kentte bulunan yeşil dokuya sahip alanların, kentin genel nüfusuna bölünerek her bir kişiye düşen yeşil alanın metrekare cinsinden miktarını hesaplamayı ifade eder (Aksoy, 2014). Bu standart, kentsel planlama ve çevre yönetimi bağlamında önemli bir ölçüt olarak kullanılır ve kentin yaşam kalitesi ile doğrudan ilişkilidir.

Yeşil alan standardının yüksek olması, insanların kent içindeki doğal ve açık alanlara daha kolay erişim sağlayabilmesini, dinlenme ve rekreasyon aktiviteleri yapabilmesini ve genel olarak fiziksel ve ruhsal sağlığını desteklemesini amaçlamaktadır. Bu bağlamda, yeşil alan standardının belirlenmesi ve korunması, sürdürülebilir kentsel gelişim için önemli bir adımdır. Yeşil alan standartlarının belirlenmesinde göz önünde bulundurulması gereken bazı faktörler Tümer (1976) tarafından şu şekilde özetlenmiştir;

Şekil 2.9. Kentsel açık ve yeşil alan standartlarının belirlenmesinde göz önünde bulundurulması gereken bazı faktörler (Yücekaya, 2013).

Bu faktörlerin birlikte değerlendirilmesi, planlanan alanın ihtiyaçlarına uygun ve sürdürülebilir bir gelişim için önemlidir (Yücekaya, 2013). Nüfus Büyüklüğü, Kentsel açık ve yeşil alanların boyutu ve dağılımı, nüfusun kent içindeki dağılımı ile yakından ilişkilidir. Kent nüfusu, açık ve yeşil alanların ölçüsünün belirlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca, nüfusun yerleşim noktaları, bu alanlara olan uzaklıkları ve kullanım kolaylığı açısından etkili olabilmektedir (Önder, 1997).

Her ülkede şehir ve bölge planlama çalışmalarında rekreasyonel ölçütlerin belirlenmesi zorunlu hale gelmiştir. Farklı ülkelerde geliştirilen bu ölçütler arasında benzer yönler olmasına rağmen, her ülke kendi koşullarına uygun standartlar geliştirmiş ve uygulamaya koymuştur.

Mekânsal ölçekte, kentin büyüklük durumu ve doğa ile olan mesafesi, çevresel sürdürülebilirlik ve kentsel yaşam kalitesinin artırılmasında dikkate alınması gereken bir diğer önemli faktördür.

Kişisel Gereksinimler, kentte yaşayan insanların sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyleri arttıkça, yeşil alanlara olan ihtiyaçları da artmaktadır (Albayrak, 2006). Bu ihtiyaçlar, yaş, gelir, eğitim ve meslek gibi faktörlere bağlı olarak yaşam alanları ve hareket olanaklarıyla ilişkilendirilmektedir. Bu tür ihtiyaçlar genellikle gelişmiş ülkelerde anket çalışmalarıyla belirlenmektedir (Bayhan, 2022).

Ulaşılabilirlik (Etki Yarıçapı, Yeşil alanların kullanılabilirliği, kişi başına düşen m² miktarının belirlenmesiyle değerlendirilir. Bu değerlendirme, yeşil alanların kent genelindeki ulaşılabilirlik mesafesiyle doğru orantılıdır (Gökyer ve Bilgili, 2014). Yeşil alanların dengeli bir şekilde dağıtılması ve ulaşılabilir olması, kent ekosistemine önemli katkılar sağlamaktadır.

Ulaşılabilirlik genellikle yürüme mesafesi olarak kabul edilir, ancak kent parklarında araç mesafesi de dikkate alınmaktadır. Yeşil alanlara ulaşım standardı genellikle yürüyerek 10-15 dakika olarak belirlenmektedir. Planlama sürecinde, bu durum kullanıcı potansiyeline yakın yerlerde yeşil alanların oluşturulmasını teşvik etmektedir (Aygün, 2005). Avrupa Komisyonu' nun Kentsel Denetim raporu da 15 dakikayı ideal yürüme mesafesi olarak kabul etmiştir.

Şekil 2.9'da çevresel ve iklimsel faktörlerin planlama sürecine entegre edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu, iklim değişikliği etkilerinin azaltılmasına yönelik stratejilerin geliştirilmesine olanak sağlayacaktır. Son olarak, kamu ulaşım altyapısı ile okullarda yer alan oyun alanlarının miktarına dair verilerin analizi, kentsel yaşam kalitesini artırmaya yönelik planlama sürecinde kritik bir rol oynamaktadır. Disiplinler arası bir yaklaşımla, toplumsal ihtiyaçlar, mekânsal düzenlemeler ve çevresel sürdürülebilirlik ekseninde planlama sürecinin çok boyutlu bir şekilde ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Literatür araştırmaları sonucu farklı kaynaklardan yararlanılarak Türkiye'deki mevcut açık- yeşil alanların işlev ve etkinlikleri kapsamında Kentsel Yeşil Alan Türleri ve Ölçekleri (tipolojisi) oluşturulmuştur (Çizelge 2.13).

Çizelge 2.13. Kentsel yeşil alan türleri ve ölçekleri.

Düzeyler	Yeşil Alan Tipi	Alan Büyüklüğü (da)		Alan Gereksinimi (m2)	Hizmet Alanı Yarçapı (m)	Yürüme Uzaklığı Ort. Max. (m)	Yürüm e Süresi Ort. Max (dk.)
Konut Düzeyinde Yeşil Alanlar	Konut Bahçesi			Kullanıcı gereksinimlerine göre değişebilir.			
	Toplu Konut Bahçesi			Kullanıcı gereksinimlerine göre değişebilir.			
Komşuluk (İlköğretim) Düzeyinde Yeşil Alanlar NÜFUS; Min. 5.000 kişi		Çocuk Oyun Yeri (1-3yaş)	0,05 da 0,2 da	300-500 m ² 7-10 m ² /çocuk sayısı 1,5 m ² /kişi	100 m (Max.)	30 m	-
	Oyun Çocuk Alanları	Çocuk Bahçesi (4-7yaş)	2 da 6 da	10-15 m ² /çocuk sayısı	200 m 600 m	400 m 600 m	10 dk 15 dk
		Oyun Alanları (8-15yaş)	8 da 16 da	7 m ² /çocuk sayısı	400 m 600 m	400 m 600 m	10 dk 15 dk
	Okul Bahçeleri		Bulunduğu konum ve nüfus yoğunluğuna göre değişebilir.				
Mahalle Ünitesi Düzeyinde Yeşil Alanlar NÜFUS; Min. 15.000 kişi	Küçük parklar	5 da 20 da		-	-	-	-
	Mahalle parkları	20 da 40 da		2 m ² /kişi	800 m 1600 m	800 m 1200 m	20 dk 30 dk
	Semt	80 da 400 da		2 m ² /kişi	1500 m 2500 m	800 m 1200 m	20 dk 30 dk
	Spor alanları	40 da 60 da		3 m ² /kişi	800 m 1600 m	800 m 1200 m	20 dk 30 dk
	Meydanlar	-		-	-	-	-
Kent Ünitesi Düzeyinde Yeşil Alanlar NÜFUS; Min. 45.000 kişi	Kent Parkları	400 da 1000 da		3,5 m ² /kişi en az 40 ha	1 km-10 km	1200 m 1600 m	30 dk 40 dk
	Spor Alanları	40 da 60 da		3 m ² /kişi	800 m 1600 m	800 m 1200 m	20 dk 30 dk
	Kent içi yollar, refüjler, yaya yolları	30 m ve üzeri cadde ve bulvarlar kentin mikroklimasına etki edecek şekilde planlanır.					
	Tema Parkı	Hayvanat Bahçeleri	Min. 400 da	en az 10 ha.	Tüm kent	-	-
		Botanik Bahçeleri	Min. 200 da	0.10-0.15 m ² /kişi 1adet/ 100000 kişi	Tüm kent		
		Fuar ve Festival Alanı			Tüm kent	-	-
	Kent Ormanı	Min. 40 ha			Tüm kent	-	-
	Kıyı Düzenlemeleri				Tüm kent	-	-
Mezarlıklar			4 m ² /kişi en az10 ha.	Tüm kent	-	-	
Bölge Düzeyinde Yeşil Alanlar NÜFUS; Min. 45.000 kişi	Orman içi Rekreasyon Alanları	Değişebilir			Tüm Kent	-	-
	Bölge Parkları	200 ha'dan daha fazla bir alan			5 km -25 km	-	60 dk sürüş uzaklığı
	Korunan Alanlar	Statüsüne göre değişebilmektedir.			Bölgesel-Ulusal ve Uluslararası	-	-
		Milli park					
		Tabiat parkı					
		Tabiat Anıtları					
Tabiat koruma alanları							
Kaynaklar: Tümer (1976); Nasuh (1993); Yücel vd. (1996); Altunkasa (1999, 2004); Polat (2002); Kesim vd. (2006); Emür ve Onsekiz (2007); Manavoğlu (2013); Sisman ve Gültürk (2014); Önen (2015)'ten yararlanılarak hazırlanmıştır.							

2.2.3.1. Dünya 'da Kentsel Açık Alanların Durumu

Kentsel Açık ve Yeşil Alanların standartlar çerçevesinde şekillendirilmesi, 1800'lü yılların başlarında İngiltere'de ortaya çıkan ve öncü bir yaklaşım olarak kabul edilmektedir. Bu dönemde, endüstrileşmenin hızla yayıldığı İngiltere'de, kentlerde yaşayan insanların yaşam kalitesini artırmak ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yeşil alanların planlanması ve geliştirilmesi önem kazanmıştır (Gül, Dinç, Akın ve Koçak, 2020). İngiltere'deki bu yaklaşım, günümüzde de pek çok ülkede benimsenmiş ve kentsel yeşil alanların oluşturulması ve korunması için temel bir referans noktası haline gelmiştir (Tuna, 2021). Bu yaklaşımın temel amacı, her vatandaşın kentsel yeşil alanlara erişimini sağlamak ve özellikle yoğun nüfuslu kentlerde yaşayanların doğayla etkileşimini artırmak ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak üzerine odaklanmaktadır. Dünya genelinde, açık ve yeşil alanların miktarı ve dağılımı, çeşitli faktörlere bağlı olarak büyük ölçüde değişmektedir. Bu faktörler arasında şehir planlaması, nüfus yoğunluğu, kültürel tercihler ve yerel politikalar gibi unsurlar bulunmaktadır. Bu nedenle, kentsel alanlardaki yeşil alan miktarlarına yönelik evrensel bir standart ölçü bulunmamaktadır (Kuzeci, 2008).

Dünyanın farklı kentlerinde açık ve yeşil alan oranları, kentlerin coğrafi konumu, nüfus yapısı, sosyo-ekonomik özellikleri ve kültürel farklılıklar gibi çeşitli faktörlere bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Bu durum, ülkelerin kent planlama yaklaşımlarında ve yasal düzenlemelerinde de çeşitliliğe yol açmaktadır. Her ülke, kendi kaynakları ve toplumsal dinamikleri doğrultusunda kentlerde kişi başına düşmesi gereken açık ve yeşil alan miktarını tanımlamaktadır (Singh vd., 2010).

Kentsel açık ve yeşil alanların yeterliliğinin sağlanması adına dünya genelinde farklı standartlar ve uygulamalarla karşılaşmaktadır. Bu standartlar genellikle yetkili kurumlar ve kişilerce düzenlenen yasa ve yönetmeliklerde yer almaktadır. Bazı standartlar ise ulusal ve uluslararası çalışmalar yapan örgütler ve kuruluşlar tarafından belirlenip önerilebilmektedir. Bu çerçevede, açık ve yeşil alanlar konusundaki düzenlemeler ve standartlar, birçok ülkede tüzel nitelikteki mevzuatlarda ve uluslararası rehberliklerde bulunmaktadır (Polat ve Önder, 2012).

Literatür araştırması yapıldığında, standartların genellikle ülkelerin yasal kurumları veya ilgili kişiler tarafından, bir planlama veya strateji süreci sonucunda belirlendiği ve uygulandığı gözlemlenmektedir (Texier vd., 2018). Dünya Sağlık Örgütü'nün yaptığı

araştırma verilerine göre, sağlıklı bir toplum için kişi başına düşen yeşil alan miktarının en az 9 m² olması gerektiği belirtilmektedir. Bunun yanı sıra, ideal yeşil alan miktarının ise 10 m² ile 15 m² arasında olduğu ifade edilmektedir (WHO, 2019). Bu veriler, yeşil alanların sağlık üzerindeki olumlu etkilerini vurgulamakta ve şehir planlaması ve yeşil alan politikaları oluşturulurken dikkate alınması gereken önemli bir kılavuz sağlamaktadır. Yeşil alanların artırılması ve korunması, toplumların fiziksel ve zihinsel sağlığını destekleyerek yaşam kalitesini artırabilir ve çevresel sürdürülebilirliği teşvik etmektedir. Amerikan Planlama Derneği (APA), kentsel alanlarda her 1.000 kişi için en az 10 dönümlük (4 hektar) park alanının gerekli olduğunu öne sürmektedir (Pothukuchi, 2009). Bu kılavuzlar evrensel olarak kabul edilmese de belirli uygulama alanlarında kullanılmaktadır. Bununla birlikte, farklı bölgeler ve belediyeler, yerel koşullara ve önceliklere bağlı olarak kendi özel standartlarını veya hedeflerini belirleyebilirler. Dolayısıyla, yeşil alanların kalitesi, erişilebilirliği ve dağılımı, topluluklar için etkinliklerini ve faydalarını belirlemede önemli faktörler arasında yer almaktadır. Bu nedenle, yerel düzeyde esneklik ve yerel ihtiyaçlara uygun çözümler geliştirme önemlidir. Birleşik Krallık, geniş yeşil alanlarıyla, parklar, bahçeler ve korunan alanlar gibi çeşitli doğal alanları içeren bir ülke olarak tanınmaktadır. 2019 yılında Fields in Trust organizasyonu tarafından yapılan bir araştırmaya göre, Birleşik Krallık genelinde ortalama olarak 1.000 kişi başına yaklaşık 1,31 hektarlık yeşil alan düşmektedir (Gelan ve Girma, 2021). Bu, ülkenin genel olarak yeşil alanlara erişiminin göreceli olarak yüksek olduğunu göstermektedir. Yeşil alanların genişliği ve çeşitliliği, toplum sağlığı ve refahı üzerinde olumlu etkilere sahip olabilir, çünkü insanlar doğayla etkileşime geçme ve açık hava etkinliklerinden faydalanma fırsatına sahip olurlar. Bu bağlamda, yeşil alanların korunması ve sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi, Birleşik Krallık'ın çevresel ve toplumsal hedeflerine ulaşmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde, milli parklar, eyalet parkları ve şehir parkları gibi çeşitli açık yeşil alanlar bulunmaktadır. Ancak, yeşil alanların varlığı eyaletlere ve şehirlere göre değişiklik göstermektedir. Bu alanlar, ülkenin coğrafi çeşitliliği ve doğal güzellikleriyle ünlüdür. Örneğin, Yellowstone, Yosemite, Grand Canyon gibi milli parklar, dünya çapında ziyaretçi çeken doğal harikalardır. Büyük metropol bölgelerindeki parklar genellikle şehir sakinlerine açık yeşil alanlar sunarken, kırsal bölgelerde daha geniş ve doğal koruma alanları bulunmaktadır. Trust for Public Land tarafından 2018 yılında hazırlanan bir rapora göre, ABD'nin en büyük 100 şehrinde, 1.000 kişi başına düşen

ortalama park büyüklüğü 8,8 dönüm (yaklaşık 3,56 hektar) olarak belirlenmiştir.

Almanya’da ise bakımlı parklar, bahçeler ve ormanlar gibi çeşitli açık yeşil alanlar bulunmaktadır. Ancak, Almanya’da açık yeşil alanlar için kişi başına belirli bir ölçü bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Almanya geniş bir korunan alan ağına sahip olduğundan ülke topraklarının önemli bir kısmı ormanlarla kaplıdır (Rigolon vd., 2018). Bu durum, Almanya’nın doğal alanlarının korunması ve yeşil alanların sürdürülebilir yönetimi için önemli bir zemin oluşturur. Bu çeşitlilik, hem yerel halkın doğayla etkileşimini artırır hem de çevresel sürdürülebilirlik açısından olumlu etkiler sağlamaktadır. Çin Ulusal İstatistik Bürosu’nun 2017 yılı verilerine göre, Çin’in kentsel nüfusu yaklaşık 813,5 milyon ve kentsel yeşil alanı 2,9213 milyon hektar olarak belirlenmiştir. Bu verilere dayanarak, açık ve yeşil alanın kişi başına düşen miktarının yaklaşık 8,46 metrekare olduğu ortaya çıkmaktadır (Lin vd., 2019). Çin’deki kentsel alanlarda yeşil alanların ne kadarının mevcut olduğunu ve şehir sakinlerinin bu alanlara erişimini gösteren önemli bir ölçüdür. Bu veriler, Çin’in kentsel planlama ve yeşil alan yönetimi politikalarının etkinliğini değerlendirmek için kullanılabilir ve şehirlerde yaşayanların yaşam kalitesini artırmak için bu alanların nasıl geliştirilebileceğine dair ipuçları sağlamaktadır.

2018 Dünya Kentleri Kültür Forumu raporuna göre, büyükşehirlerdeki yeşil alanların dağılımı incelendiğinde, bu alandaki en yüksek oranın %68 ile Oslo’da olduğu belirtilmektedir. Oslo, yeşil alanların geniş bir yelpazesine sahip olmasıyla öne çıkan bir kettir ve bu durum, şehir sakinlerine doğayla iç içe olma ve açık hava etkinliklerinden faydalanma fırsatı sunar. Oslo’yu %47 ile Singapur ve %46 ile Sidney gibi diğer büyük şehirler takip etmektedir. Bu şehirler de kentsel yeşil alanlarıyla tanınmakta olup, sakinlerine dinlenme, rekreasyon ve doğayla bağlantı imkanı sağlamaktadır (Jens ve Gregg, 2021). Bu veriler, büyük şehirlerde yeşil alanların öneminin ve dağılımının çeşitli coğrafi ve kültürel faktörlere bağlı olarak nasıl değişebileceğini göstermektedir.

Dünya çapında, kentsel yeşil alanların zaman içerisindeki değişimlerini inceleyen çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarda, farklı şehirlerdeki yeşil alanların eğilimlerini analiz etmek amacıyla uzaktan algılama teknolojileri ve coğrafi bilgi sistemleri gibi ileri araçlardan yararlanılmıştır. Ayrıca, zamansal eğilimleri ve kentleşmenin etkilerini analiz etmek için basit regresyon, hiyerarşik bölümlleme ve çoklu regresyon gibi istatistiksel yöntemler uygulanmıştır. Bu teknikler sayesinde, kentsel yeşil alanların yıllar içindeki değişimleri ve kentsel yayılma ile olan etkileşimleri daha kapsamlı bir şekilde

değerlendirilebilmektedir. Bu çalışmaların sonuçları, genel olarak kentlerdeki büyüme ve yayılmanın etkisiyle kentsel yeşil alanların zaman içinde azaldığını göstermektedir (Zhao vd., 2016; Ahmad vd., 2014; Olgun, 2019). Örneğin, Polonya'daki yeşil alanların 2004-2012 yılları arasındaki yapısı analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Bydgoszcz, Polonya'nın kuzeyinde, Brda ve Vistül nehirlerinin birleşme noktasına yakın bir konumda bulunmaktadır. Kentin nüfusu 352.000'dir ve yüzölçümü 174,57 km²'dir. Açık-yeşil alan miktarı ise 11,216 km²'dir ve kişi başına düşen açık-yeşil alan miktarı 34 m²'dir. Bu ölçüm, kentin yeşil alanlarının önemli bir kısmını oluşturduğunu ve kişi başına düşen yeşil alan miktarının oldukça yüksek olduğunu göstermektedir (Kruşelnitskiy, 2010; Herbener ve Elvers, 2013; Atasoy ve Wendt, 2017). Bydgoszcz'deki açık-yeşil alanlar, kentin yarısından fazlasını kaplamaktadır ve genellikle kümelenmiş ve lineer bir şekilde dağılmıştır. Bu alanlar arasında Myslecinek rekreasyon alanı, küçük ormanlar, şehir merkezine dağılmış parklar ve nehir kenarındaki diğer alanlar bulunmaktadır. Bu çeşitlilik, kentin sakinlerine çeşitli açık hava etkinlikleri için geniş bir seçenek sunmaktadır ve kentin doğal güzelliklerinden yararlanmalarını sağlamaktadır. Bu özelliklerle, Bydgoszcz'daki açık-yeşil alanlar, kentin yaşam kalitesini artıran ve sakinlerine doğayla iç içe bir yaşam tarzı sunan önemli birer unsurdur. Kentin bu zengin açık-yeşil alanları hem fiziksel hem de ruhsal sağlık açısından olumlu etkiler sağlamaktadır (Önen, 2015). Bu çalışma, diğer araştırmalardan farklı olarak, Polonya'daki yeşil alanlardaki artış eğilimini göstermektedir. Çalışmalarda, dünyadaki birçok metropol kentin kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Bu eksiklik, fiziksel aktivite yapma, rekreasyon ve doğayla etkileşim gibi önemli sağlık ve refah faydaları sunan aktif yeşil alanlara olan erişimde kısıtlamalara neden olmaktadır. Bazı araştırmalarda, yeşil alanların oluşturulmasına yönelik öneri alanlar belirlenmiş ve gerekli olan aktif yeşil alan miktarı tespit edilmiştir (World Health Organization, 2020). Bu tür çalışmalar, kentsel planlama ve yeşil alan yönetimi konusunda karar vericilere rehberlik etmekte ve kentlerin yaşanabilirliğini artırmak için gerekli adımların atılmasını sağlamaktadır. Önerilen alanlar genellikle kentteki nüfus yoğunluğuna, mevcut yeşil alanların dağılımına ve toplumun ihtiyaçlarına göre belirlenmektedir. Bu şekilde, kentlerdeki yeşil alanların kalitesini ve erişimini artırarak, sakinlerin sağlıklı yaşam tarzlarını teşvik etmek ve kentlerin sürdürülebilirliğini sağlamak hedeflenmektedir. Çizelge 2.14'de farklı kurum ve kuruluşların belirlediği kentsel açık ve yeşil alan standartları sunulmuştur. Bu standartlar, kentsel planlama ve yeşil alan yönetimi konularında karar vericilere rehberlik etmekte ve kent yaşamının kalitesini

artırmayı hedeflemektedir.

Çizelge 2.14. Farklı kurum-kuruluşların belirlemiş oldukları kentsel açık ve yeşil alan standartları (WHO, 2024; European Union,2024).

Kurum	Kentsel Açık ve Yeşil Alan Miktarı (toplam m ² /kişi)	Kaynak
Almanya Federal Çevre Ajansı	10 m ² /kişi	Almanya Federal Çevre Ajansı Web Sitesi
Amerika Bileşik Devletleri Sağlık Örgütü	18 m ² /kişi	Amerika Bileşik Devletleri Sağlık Örgütü Web Sitesi www.who.int
Avrupa Birliği	26 m ² /kişi	Avrupa Birliği Resmi Belgeleri www.europa.eu
Avustralya Yeşil Alanlar Konseyi	28 m ² /kişi	Avustralya Yeşil Alanlar Konseyi Raporu www.greeningaustralia.org.au
Birleşmiş Milletler	30 m ² /kişi	Birleşmiş Milletler Resmi Raporları www.un.org
Birleşmiş Milletler Tarım ve Gıda Örgütü (FAO)	9 m ² /kişi	FAO Web Sitesi www.fao.org
Dünya Sağlık Örgütü	9 m ² /kişi	Dünya Sağlık Örgütü Raporları www.who.int
Fransa Çevre ve Enerji Ajansı	15 m ² /kişi	Fransa Çevre ve Enerji Ajansı Web Sitesi www.ademe.fr
İsveç Çevre Koruma Ajansı	20 m ² /kişi	İsveç Çevre Koruma Ajansı Raporu www.naturvardsverket.se
Japonya Çevre Bakanlığı	6 m ² /kişi	Japonya Çevre Bakanlığı Web Sitesi www.env.go.jp
Kanada Ulusal Parklar Kurulu	30 m ² /kişi	Kanada Ulusal Parklar Kurulu Raporu www.pc.gc.ca
Ulusal Rekreasyon (ve Parklar) Derneği (ABD)	40 m ² /kişi	Ulusal Rekreasyon Derneği Web Sitesi www.nrpa.org

Çizelge 2.14’de farklı kurum-kuruluşların belirlemiş oldukları yeşil alan standartları belirtilmiştir. Bu kapsamda, dünyada farklı kurumların belirlemiş oldukları kişi başına düşmesi gereken yeşil alan miktarına yönelik standartları; Amerika Birleşik Devletleri

Sağlık Örgütü 18 m², Avrupa Birliği 26 m², Birleşmiş Milletler 30 m² ve Dünya Sağlık Örgütü 9 m² olarak , Japonya Çevre Bakanlığı 6 m²/kişi, Kanada Ulusal Parklar Kurulu 30 m²/kişi, Avustralya Yeşil Alanlar Konseyi, 28 m²/kişi Almanya Federal Çevre Ajansı, 10 m²/kişi, İsveç Çevre Koruma Ajansı 20 m²/kişi, Fransa Çevre ve Enerji Ajansı, 15 m²/kişi belirlemiştir.

Bu kuruluşlar, kendi coğrafi bölgelerine ve yerel koşullarına göre yeşil alan standartlarını belirlemişlerdir. Örneğin, Birleşmiş Milletler'in belirlediği standart, genel olarak daha yüksek bir değer sunarken, Dünya Sağlık Örgütü'nün standardı daha düşük bir değere işaret etmektedir. Bu farklılıklar, o ülkelerin veya bölgelerin nüfus yoğunluğu, çevresel koşulları, sosyo-ekonomik faktörleri gibi birçok değişkene dayanmaktadır. Bununla birlikte, her kuruluşun belirlediği standartlar, kentsel planlama ve yeşil alan yönetimi alanında uluslararası bir referans noktası olarak hizmet etmektedir. Bu standartlar, kentlerin yaşanabilirliğini artırmak, sağlıklı bir çevre oluşturmak ve insanların doğayla etkileşimini teşvik etmek amacıyla kullanılmaktadır.

Dünyanın farklı bölgelerinde, yeşil alan standartları belirli kriterler ve ölçütler çerçevesinde geliştirilmiştir. Bu standartlar, yeşil alanların büyüklüğü, dağılımı, erişilebilirliği ve kullanıcı ihtiyaçlarına göre belirlenmektedir. Çizelge 2.15'de, çeşitli ülkelerde farklı yerleşim birimi ölçeklerinde yeşil alanların nasıl planlandığını ve yönetildiğini göstermektedir. Her ülkenin farklı ihtiyaçları ve öncelikleri olduğundan, yeşil alan standartları da buna göre değişiklik göstermektedir.

Çizelge 2.15. Dünyada yeşil alan standartları ve uygulamaları.

Yerleşim Birimi Ölçeği	Yeşil Alan Türü	Ülke/Şehir	Standart Türü	Alan Gereksinimi	Yürüme Mesafesi	Özellikler
Konut Düzeyinde Yeşil Alanlar	Konut Bahçeleri	ABD	NRPA (Amerikan Ulusal Rekreasyon ve Parklar Derneği)	Kişi başına 10 dönüm	400- 800 metre	Şehirden şehire değişebilir
	Konut Bahçeleri	Japonya	Şehir Parkları ve Yeşil Alanlar Kanunu	Kişi başına 10 m ²	250- 500 metre	Hükümet tarafından belirlenen standartlardır
	Çatı Bahçeleri	Almanya	DIN 18035 (Alman standartları)	Kişi başına 10 m ²	15 m ² 500 metre	Yeşil alanlar, spor ve oyun alanları içindir
Komşuluk (İlköğretim) Düzeyinde Yeşil Alanlar	Toplu Konut Bahçeleri	Kanada	Parkland Dedication Standard	Kişi başına 4 hektar	500-800 metre	Her yeni konut birimi için yeşil alan ayrılması
	Toplu Konut Bahçeleri	Türkiye	Yerel Yönetim Standartları	Kişi başına 10 m ²	500 metre	Bölgesel yönetimlerin belirlediği standartlardır
	Çocuk Bahçeleri	İngiltere	ANGSt (Accessible Natural Greenspace Standard)	Her 1,000 kişi için 2 hektar	300 metre (yerel parklar)	Yeşil Alanların erişilebilirliği üzerinde durulur
Mahalle Ünitesi Düzeyinde Yeşil Alanlar	Mahalle Parkları	Avustralya	GRASP (Green Rating for Sustainability and Performance)	Kişi başına 20 m ²	400-600 metre	Yeşil alanların kalitesi ve erişilebilirliği
	Spor Alanları	Almanya	DIN 18035	Kişi başına 10 -15 m ²	500 metre	Yeşil alanlar, spor ve oyun alanları içindir
		Hollanda	Yerel Yönetim Standartları	Kişi başına 15 m ²	400-600 metre	Yeşil alanların kalitesi ve erişilebilirliği
Kent Ünitesi Düzeyinde Yeşil Alanlar	Kent Parkları	ABD	NRPA	Kişi başına 10 dönüm	400- 800 metre	Şehirden şehire değişebilir
	Botanik Bahçeleri	İngiltere	ANGSt	Her 1,000 kişi için 2 hektar	300 metre (yerel parklar)	Yeşil Alanların erişilebilirliği üzerinde durulur
		İsveç	Yerel Yönetim Standartları	Kişi başına 10 m ²	400-800 metre	Yeşil alanların erişilebilirliği ve kalitesi
Bölge Düzeyinde Yeşil Alanlar	Bölge Parkları	Kanada	Parkland Dedication Standard	Kişi başına 4 hektar	500-800 metre	Her yeni konut birimi için yeşil alan ayrılması
		Japonya	Şehir Parkları ve Yeşil Alanlar Kanunu	Kişi başına 10 m ²	250-500 metre	Hükümet tarafından belirlenen standartlardır
	Milli Parklar	ABD	NRPA	Kişi başına 10 dönüm	400-800 metre	Şehirden şehire değişebilir

2.2.3.2. Türkiye’de Kentsel Açık Alanların Durumu ve Standartları

Türkiye’deki kentsel açık ve yeşil alanların durumu, ülkenin genel coğrafi, sosyal ve ekonomik özelliklerine bağlı olarak çeşitlilik göstermektedir. Türkiye’nin iklimi ve coğrafi yapısı, farklı bölgelerde farklı açık-yeşil alan ihtiyaçlarını belirlerken, kentsel alanlardaki nüfus yoğunluğu, kentleşme hızı ve şehir planlaması politikaları da bu durumu etkilemektedir (Yenice, 2015). Türkiye’deki kentsel açık ve yeşil alanlarının durumunu anlamak için öncelikle ulusal düzeyde belirlenen standartlara bakmak önemlidir. Ancak, bu standartlar genellikle minimum düzeydedir ve yerel yönetimlerin kendi ölçütlerini belirlemesi gerekmektedir. Her kentin ve bölgenin farklı toplumsal, fiziksel ve coğrafi gereksinimleri olduğundan, standartlar buna göre esneklik gösterebilmektedir. Genellikle şehirleşme ve nüfus yoğunluğunun artmasıyla birlikte önemli bir konu haline gelmiştir. Şehirleşme sürecinde, yeşil alanların korunması ve geliştirilmesi, kentsel çevrenin kalitesini artırmak ve insanların yaşam kalitesini yükseltmek için önemli bir rol oynamaktadır. Ancak, kentlerdeki yeşil alan miktarı ve kalitesi genellikle yetersizdir ve bu da kent sakinlerinin doğaya erişimini sınırlandırabilir ve çevresel sorunlara neden olmaktadır (Türker ve Gül, 2022)

Yasal Mevzuatta Açık-Yeşil Alan, bir ülkenin veya bir yerel yönetim biriminin düzenlemelerini ve standartlarını belirlemektedir. Açık-yeşil alanlarla ilgili yasal mevzuat genellikle kentsel planlama ve çevre düzenlemeleriyle ilgilidir. Bu mevzuat, açık-yeşil alanların kullanımı, korunması, yönetimi ve genel olarak kentsel çevrenin kalitesinin artırılması için belirli kurallar ve standartlar içermektedir. Bu kurallar, parklar, koruluklar, rekreasyon alanları ve diğer yeşil alanların planlanması, inşası ve bakımıyla ilgilidir (Önen, 2015). Türkiye’de şehircilik ve planlama, 1920’lerden itibaren modern hareketin etkisiyle şekillenmeye başlamıştır. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte planlama hareketi de başlamıştır. Ankara, bu dönemin ilk imar hareketlerinin örneği olmuştur, ancak arsa fiyatlarının hızla yükselmesi ve modern kent oluşturma çabalarının engellenmesiyle karşılaşmıştır. Bu olumsuz gelişmelere yanıt olarak, 1925’te “583 sayılı istimlak kanunu” çıkarılmıştır. Bu kanunun amacı, Ankara’nın güneyindeki bataklık arazinin kamulaştırılarak planlı hale getirilmesidir. 1945 yılında 4759 sayılı yasa ile İller Bankası kurulmuş ve Belediyeler Bankası ile Belediyeler İmar Heyeti birleştirilmiştir. 1956’da ise 6875 sayılı İmar Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanunun 28. maddesinde açık-yeşil alanlar için kişi başına en az toplam 7 m² öngörülmüş olup, komşuluk düzeyinde oyun ve çocuk bahçeleri (3-6 ile 7-11 yaş) için 1.5 m², mahalle

düzeyinde oyun ve spor alanları (11-18 yaş) için 2 m², mahalle parkları için 1 m², kent düzeyinde semt stadyumu için 1 m², kent parkları için ise 1.5m² ayrılması öngörülmüştür (Altaban, 1994). Türkiye’de, 3194 sayılı İmar Kanunu kentsel yeşil alanlarla ilgili genel bilgileri içerirken, yeşil alanları daha kapsamlı bir şekilde ele alan ve standartlarını belirleyen detaylı yönetmelikler bulunmaktadır. Bu yönetmelikler, İmar Kanunu’nun maddelerinde verilen prensipleri daha ayrıntılı bir şekilde açıklar ve uygulanmasını düzenlemektedir. Bu sayede, kentsel yeşil alanların planlanması, tasarlanması ve yönetimi daha etkili bir şekilde gerçekleştirilmektedir (Altaban, 1994).

Anayasada Mevzuatta Açık-Yeşil Alan Kavramı, bazı ülkelerin anayasaları, çevre haklarını ve doğal kaynakların korunmasını güvence altına almaktadır. Bu çerçevede, açık-yeşil alanlarla ilgili olarak anayasal düzenlemeler olmaktadır. Bu düzenlemeler, insanların sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını korumaya yönelik olabilir ve yeşil alanlara erişimi ve korunmasını vurgulamaktadır. Anayasal düzenlemeler, yeşil alanların kamu yararı ve toplumun refahı için önemini vurgulayarak, yerel yönetimlere ve ulusal hükümetlere bu alanları koruma ve geliştirme sorumluluğunu verebilmektedir.

Ülkemizde açık-yeşil alanlara dair ilk standartlar, 1933 yılında yürürlüğe giren 2290 Sayılı Belediyeler ve Yapı Yollar Kanunu’nda görülmektedir. Ancak, kentsel dış mekanların düzenlenmesine yönelik çalışmaların başlamasıyla birlikte, imar kanunu ve ilgili yönetmeliklerde bu alanlara dair daha etkili düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler kapsamında, kentsel açık-yeşil alanlara ilişkin belirli standartlar önerilmiştir. Özellikle planlama mevzuatında, açık ve yeşil alan standartları belirlenmiş ve bu standartlar planlama süreçlerinde dikkate alınmıştır. Bu standartlar, kentlerin çevresel kalitesini artırmak, yaşam kalitesini yükseltmek ve halkın doğaya erişimini sağlamak amacıyla geliştirilmiştir (Kart, 2008). Çizelge 2.16’de planlama mevzuatında açık ve yeşil alan standartları (Kart, 2008; Aksoy, 2014) geliştirilmiştir.

Çizelge 2.16. Planlama mevzuatında açık ve yeşil alan standartları (Kart 2008; Aksoy, 2014).

R.G. Tarihi	Kanun ve Yönetmelik	Madde	Toplam	Kapsamı ve Değişiklikler
1930	1580 sayılı Belediye Kanunu	1471 sayılı	-	
1933	2290 Sayılı Belediyeler ve Yapı Yollar Kanunu	2433 sayılı 4.maddesi	4 m ² /kişi	İlk planlı yaklaşım, Osmanlı dönemi yapı kanunları kullanıldı
1956	6785 Sayılı İmar Kanunu	6785/1605 sayılı 28.maddesi	7m ² /kişi	Yeşil alanların belirlenmesi, planlanması, kamulaştırılması ve yapı ruhsatı verilmesi konusunda belediyelere yetki
1973	Ankara Metropolü Nazım Plan Bürosu / "Sosyal ve Teknik Altyapı Standartları"	-	7m ² /kişi	
1975	İmar İskan Bakanlığı İmar İşleri Genel Müdürlüğü Metropolitan Alan Nazım Plan	-	9,25 m ² /kişi	
1985	3194 Sayılı İmar Kanunu	18916 sayılı	7m ² /kişi	Açık ve yeşil alanlar için standartlar belirlendi: 7 m ²
1988	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ve ODTÜ "Türkiye'de Kentsel Standartlar"		1000 – 5000 Kişi	3,7 - 4 m ² /kişi
			5000 – 10000 Kişi	5,8 - 6 m ² /kişi
			10000 – 20000 Kişi	6,9 - 7,3 m ² /kişi
			20000 - 40000 Kişi	11,5 - 13 m ² /kişi
			40000 - 100000 Kişi	14 - 17 m ² /kişi
1999	3194 Sayılı İmar Kanunu	23804 sayılı Belediye ve Mücavir alan sınırları dışında yapılacak olan planlamalarda ise aktif açık-yeşil alan miktarı	10 m ² /kişi 14 m ² /kişi	Standart kişi başına 10 m ² 'ye yükseltildi
2014	29030 Sayılı Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği		10 m ² /kişi	Belediye ve mücavir alan sınırlarında kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı 10 m ² , sınırlar dışında 14 m ²
2017	Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği	Yeşil alan kavramı “parklar, çocuk bahçeleri, piknik ve eğlence (rekreasyon) alanları ve millet bahçeleri	10 m ² (belediye ve mücavir alanlarda) 14 m ² (sınırlar dışında)	Yeşil alan tanımı genişletildi: parklar, çocuk bahçeleri, piknik ve eğlence alanları ile millet bahçeleri eklendi

Açık ve yeşil alanların gerekliliğini belirleyen ana nedenler her ülke ve hatta her kent için farklılık göstermektedir. Bu nedenler, kentlerin coğrafi, demografik ve sosyo-ekonomik özelliklerine bağlı olarak değişmektedir. Ayrıca, bu alanlara yönelik gereksinim düzeyi, mevcut arazi potansiyeli, finansman imkanları ve toplumun bu konuya bakış açısı gibi faktörler de farklılık göstermektedir. Dolayısıyla, aynı problemlerle karşılaşılmasına rağmen, her kent için evrensel bir kullanım birimi önermek mümkün değildir. Literatürde belirlenen genel standartların her kent için doğrudan kabul edilip uygulanması, planlamacıları hatalara sürüklemektedir. Bu durum, her kentin kendine özgü ihtiyaçlarını, koşullarını ve potansiyelini dikkate almadan yapılan planlamalara ve karar alma süreçlerine yol açmaktadır.

Türkiye’de belediyelerle ilgili yasal çerçeve, 1930 yılında çıkarılan 1580 Sayılı Belediye Kanunu (Mülga) ile başlamıştır. Bu süreçte 1580 Sayılı Belediye Kanunu, 75 yıl boyunca geçerliliğini korumuş ve çeşitli değişikliklerle güncellenmiştir. Yerel Yönetimlerle İlgili Yasalarda Açık-Yeşil Alan Kavramı olarak, 1580 sayılı Belediyeler Kanunu’nun 15. maddesinin 21, 31, 33 ve 59. bentlerinde belediyelere verilen çeşitli görevler bulunmaktadır. Bu görevler ana hatlarıyla şu şekilde özetlenebilir:

- Ormanları, bağları, bahçeleri, koruları, çayırıları ve meraları korumak,
- Belediye bahçeleri, fidanlıklar, çocuk bahçeleri, oyun ve spor alanları oluşturmak,
- Kentin sokaklarını ve meydanlarını halkın ruh ve beden sağlığını koruyacak şekilde düzenlemek.

2005 yılında kabul edilen 5393 Sayılı Belediye Kanunu ile önemli bir değişim yaşamıştır. 5393 Sayılı Belediye Kanunu hâlen yürürlükte olup, yerel yönetimlerin işleyişini köklü bir şekilde değiştirmiştir. Bu yasa, belediyelerin kurulabilmesi için gerekli asgari nüfus şartını 2000’den 5000’e çıkararak, genel yetki ilkesine dayanan bir yaklaşım benimsemiştir. Özellikle, bu kanunun 14. maddesinde, kentsel altyapı, çevre sağlığı, sosyal hizmetler ve kültürel etkinlikler gibi geniş bir yelpazede belediyelerin görevleri sıralanmıştır. Yeşil alanların, parkların ve sosyal donatıların oluşturulması, yönetimi ve korunması gibi konular, 6785 Sayılı İmar Kanunu (Mülga) ile daha da net bir çerçeveye kavuşturulmuştur. Ancak, Türkiye’de açık ve yeşil alanlar konusunda hala önemli zorluklar yaşanmaktadır. 6785 Sayılı İmar Kanunu, yeşil alanların belirlenmesi, planlanması, gerektiğinde kamulaştırılması ve yapı ruhsatı verilmesi gibi konularda belediyelere önemli yetkiler vermiştir.

Özellikle, ortak yeşil adacıkların oluşturulması gibi konularda belediyelere belirli yetkiler tanınmış olup, bu hükümler, yeşil alanların korunması, artırılması ve halkın ihtiyaçlarına sunulması konularında son derece önemlidir. Ayrıca, imar tüzüğü ve teknik yönetmeliklerde de bu hükümlere paralel ve daha detaylı açıklamalar bulunmaktadır. Bu düzenlemeler, yeşil alanların sürdürülebilir bir şekilde kullanılması ve korunması için önemli bir çerçeve oluşturmaktadır.

1985 yılında kabul edilen 3194 Sayılı İmar Kanunu'na göre, kentlerdeki açık ve yeşil alanlar için standart bir ölçüt belirlenmiştir. Başlangıçta, kişi başına düşen yeşil alan miktarı 7 metrekare olarak belirlenmişken 2 Eylül 1999 tarihinde yayımlanan 23804 sayılı yönetmelikle bu miktar 10 metrekareye çıkarılmıştır (T.C. Resmi Gazete, 2 Eylül 1999, Sayı: 23804). Bu değişiklik, kentlerde daha fazla yeşil alan oluşturma hedefini desteklemekte ve belediyeler ile mücavir alanlarda bu miktarın artırılmasını teşvik etmektedir.

Bu çerçevede, planlamalarda yeşil alan standartlarının yükseltilmesi önem kazanmaktadır. Ülkemizde, 11. Kalkınma Planı (2019-2023) çerçevesinde “yeşil alan miktarının artırılması” ve “kentsel yeşil alan standartlarının yükseltilmesi” hedefleri belirlenmiştir. Bu çerçevede, 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'ye dayanarak hazırlanan “Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği”, 14 Haziran 2014 tarihinde 29030 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. “İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik”, 1 Temmuz 2023 tarihli 29315 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmelik ile yürürlükten kaldırılmıştır ve bu alandaki düzenlemeler Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği altında toplanmıştır (Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği, T.C. Resmi Gazete, 14 Haziran 2014, Sayı: 29030). Bu yönetmelik, güncel mekânsal planlama standartlarına uygun olarak şehircilik ve arazi kullanımına yönelik esasları kapsamaktadır. Bu düzenleme, Türkiye'nin mekânsal planlama süreçlerinde modernizasyon ve etkinlik sağlama amacı taşımaktadır.

12. Kalkınma Planı (2024-2028) ise bu hedefleri ileri bir adım daha taşıyarak, Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma hedeflerini göz önünde bulundurarak çeşitli alanlarda stratejiler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu plan, “*yeşil ve dijital dönüşümle rekabetçi üretim*” ile “*afetlere dirençli yaşam alanları, sürdürülebilir çevre*” başlıkları altında açık ve yeşil alanlar konusuna da değinmektedir. Planın genel çerçevesinde, şehirlerin ekolojik dengesinin korunması ve bu alanların artırılması hedeflenmektedir (T.C. Strateji ve Bütçe

Başkanlığı, 2024). Bu kapsamda, 12. Kalkınma Planı'nın hedefleri, ülkemizin sürdürülebilir şehirleşme politikalarının güçlendirilmesi için önemli bir temel oluşturmaktadır.

Türkiye'de yerel yönetimlerin daha etkin ve dinamik bir yapı kazanması, belediyelere görevlerini esnek ve güncel koşullara uygun bir biçimde tanımlama fırsatı sunmuştur.

2014 yılında yürürlüğe giren Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği (MPYY) kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarını 10 m² olarak belirlemiş; mücavir alanlarda ise bu miktarın 14 m² olması gerektiğini vurgulamıştır. Bu yasal düzenleme, açık ve yeşil alanları tanım, sınıflandırma ve standartlar açısından bütüncül bir şekilde ele almamaktadır. Yönetmelikte “açık alan” ve “açık ve yeşil alan” kavramları kavramsal olarak birbirinin yerine kullanılırken, “yeşil alan” ayrı bir kavram olarak tanımlanmaktadır (Madde 5, 9, 23, 24, 26). Bununla birlikte, yönetmelikteki tanımlamalar arasındaki tutarsızlıklar, kavram karmaşasına yol açmakta ve kentsel alanların planlanmasında zorluklar doğurmaktadır (Şenik ve Uzun, 2020). Ancak, 2017 yılında yürürlüğe giren Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nde, daha önceki yönetmeliklerin bazılarını yürürlükten kaldırmıştır. (Mülga: 02.11.1985 tarihli ve 18916 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik) yeşil alan tanımında yapılan değişikliklerle artık parklar, çocuk bahçeleri, piknik ve eğlence alanları ile millet bahçeleri bu kapsama dahil edilmiştir.

Açık ve yeşil alanların sadece bir alan büyüklüğü standardına indirgenmesi eleştirilecek bir durumdur. Mekânın sadece belirlenmiş bir metrekare büyüklüğüne sahip olması, kentin ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli değildir. İşlevsellik ve erişilebilirlik kavramları bu bağlamda önemlidir. Kent yaşam kalitesini etkileyen bu alanlar, kentin bütüncül bir parçası olarak düşünülmeli, içerdikleri fonksiyonlarla birlikte değerlendirilmeli ve en önemlisi, kent sakinleri için erişilebilir ve kullanılabilir olmalıdır (Emür ve Onsekiz, 2007). Türkiye'de yerel yönetimlerin daha etkin ve dinamik bir yapı kazanması, belediyelere görevlerini esnek ve güncel koşullara uygun bir biçimde tanımlama fırsatı sunmuştur. Ancak uygulamada karşılaşılan sorunlar, mevcut yasaların bütüncül ve tutarlı bir çerçeve sunmadığını göstermektedir. Özellikle yeşil alanların yönetimine dair farklı yönetmelikler arasında yaşanan çelişkiler, kentsel alanların planlanmasında önemli zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca, işlevsellik ve erişilebilirlik gibi kavramların vurgulanması, yasaların uygulama aşamasında dikkate alınması gereken kritik unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, yerel yönetimlerin karşılaştığı bu karmaşık durum,

kentsel planlama süreçlerinin daha sistematik ve entegre bir yaklaşımla ele alınmasını gerektirmektedir. Çizelge 2.17'deki verilere göre, Türkiye'nin çeşitli illerindeki aktif açık-yeşil alan miktarları farklılık göstermektedir. Örneğin, Düzce ilinde aktif açık-yeşil alan miktarı 1,43 metrekare olarak belirlenmiştir (Demir, 2004). Düzce ilinde, Şenik (2019) tarafından yapılan değerlendirmeye göre, kişi başına düşen açık yeşil alan miktarı 5,33 m² olarak belirlenmiştir. Öte yandan, Tunç (2023) verileri, Türkiye genelinde kişi başına düşen açık yeşil alan miktarının yaklaşık 666,2 m² olduğunu göstermektedir. Düzce, 5,33 m²'lik kişi başına düşen açık yeşil alan miktarı ile, Diyarbakır (1,90 m²), Yozgat (1,96 m²), Sancaktepe (İstanbul) (1,08 m²), Kahramanmaraş (1,24 m²), ve Adana (0,65 m²) gibi şehirlerden daha yüksek bir değere sahipken, Konya ili Karatay İlçesi (9,93 m²) ve Trabzon (8,81 m²) gibi şehirlerin altında kalmaktadır (Önder vd., 2012). Bu veriler, Düzce'nin açık yeşil alan miktarının en yüksek değerlere sahip olan şehirlerden, özellikle Konya ili Karatay İlçesi ve Trabzon'dan belirgin şekilde daha düşük olduğunu göstermektedir. Bu durum, kentsel planlama ve yeşil alanların yönetimi açısından dikkate değerdir. Düzce'nin bu alandaki düşük performansı, kent yönetimi ve planlama süreçlerinde yeşil alanların artırılması ve korunması için yeni politikaların gerekliliğini göstermektedir. Bu veriler, Düzce'nin yeşil alanlar konusundaki durumunu değerlendirmek ve gelecekteki planlama kararlarını şekillendirmek için önemli bir temel oluşturmaktadır.

Çizelge 2.17. Ülkemizde yapılan çalışmalar kapsamında bazı kentlerde kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarları

Araştırma Alanı	Aktif Açık-Yeşil Alan Miktarı (m ²)	Referans
Diyarbakır	1,90 m ²	Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü Yeşil Alanlar Raporu, (2022).
Burdur	8,4 m ²	Ulu Akşit ve ark., (2020)
Niğde	4,09 m ²	Olgun ve Yılmaz, (2019)
Düzce	5,33 m ²	Şenik (2019)
Beylikdüzü (İstanbul)	3,41 m ²	Kömür Ardalı (2018)
Yozgat	1,96 m ²	Çatalbaş (2016)
Sancaktepe (İstanbul)	1,08 m ²	Yılmaz (2016)
Kahramanmaraş	1,24 m ²	Doygun vd. (2015)
İzmir	3,56 m ²	Önen (2015)
İzmir	3,56 m ²	Orij (2015)
Antalya	4,2 m ²	Manavoğlu ve Ortaçşme (2015)
Bursa	4,23 m ²	Bursa Büyükşehir Belediyesi (2014)
Kahramanmaraş	1,30 m ²	Yaman ve Doygun, (2014)
Kastamonu	1,04 m ²	Öztürk ve Özdemir (2013)
Ankara	4,00 m ²	Ankara Valiliği (2012)
Burdur	4,01 m ²	Yenice (2012)
Konya ili Karatay İlçesi	9, 93 m ²	Önder ve ark. (2012)
Trabzon	8,81 m ²	Trabzon Belediyesi (2012)
Aydın	2,07 m ²	Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği (2011)
Aksaray	4,91 m ²	Akbulut ve Önder (2011)
Erzurum	0,76 m ²	Yıldız vd. (2011)
Denizli	7,03 m ²	(Denizli Valiliği, 2010)
Antakya	4,44 m ²	(Çinçinoğlu ve Güçlü, 2009)
İstanbul	2,00 m ²	(Aksoy vd. 2009)
Adapazarı	0,7 m ²	Gökalp (2006)
Eskişehir	4,62 m ²	(Uz, 2005)
Antalya	4,40 m ²	(Ortaçşme, 2005)
Kayseri	5,44 m ²	Öztürk (2004)
Adana	0,65 m ²	(Altunkasa, 2004)
Düzce	1,43 m ²	Demir, (2004)
Antalya	3,1 m ²	Ortaçşme ve ark. (2000)
Isparta	3 m ²	Gül ve Küçük (2001)
İstanbul	1,9 m ²	Aksoy (2001)
Sivas	1,6 m ²	(Ökmen, 2001)

2.3. KENT VE KENTLEŞME KAVRAMI

Kent kavramı oldukça geniş bir tanıma sahiptir ve farklı bakış açılarına göre çeşitli şekillerde tanımlanmaktadır. Türk Dil Kurumu (TDK) tanımına göre “kent,” genel anlamda “nüfusun çoğunluğunun ticaret, sanayi, hizmet veya yönetim ile ilgili işlerle uğraştığı, genellikle tarımsal etkinliklerin olmadığı yerleşim alanı” olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, bir diğer tanımda, “yüksek nüfus yoğunluğuna sahip, yönetim merkezine ve ekonomik organizasyonlara sahip olan yerleşim” şeklinde ifade

edilmektedir (TDK, 2021). Bu bağlamda, kent kavramı, hem ekonomik hem de yönetsel boyutlarıyla önemli bir yerleşim alanı türü olarak öne çıkmaktadır (Özkök, 2021).

Kent kavramı, dinamik bir özelliğe sahip olup geçmişten günümüze birçok uygarlık tarafından farklı şekillerde anlandırılmıştır (Toprak, 2010). Neolitik çağ kültürü ile Paleolitik çağ kültürünün birleşmesi sonucunda ortaya çıkmıştır (Mumford, 2007). Kent sözcüğü, uygarlık anlamında, Yunancada “polis”, Arapça’da “Medine”, Fransızca’da “cite”, Almanya ve Saksonya’dan İskandinavya’ya “kale” ya da oturma alanı anlamında “burgh” ya da “borough”, Latince’de ise yurttaşlık anlamında “urbs” ve “civitas” “civil”, “civility ve civilization” sözcükleriyle ifade edildiği görülmektedir (Benevolo, 2006; Toprak, 2016). Günümüzde “bourg”, “ville”, “city” ve “urban” gibi kelimeler kullanılmaktadır (Topal, 2002). Kent Bilim Terimleri Sözlüğünde Keleş (1998)’e göre kent;

“sürekli toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun, yerleşme, barınma, gidişgeliş, çalışma, dinlenme, eğlenme gibi gereksinimlerinin karşılandığı, pek az kimsenin tarımsal uğraşılarda bulunduğu, köylere bakarak nüfus yönünden daha yoğun olan ve küçük komşuluk birimlerinden oluşan yerleşme birimi” şeklinde tanımlanmaktadır.

Ansiklopedik Mimarlar Sözlüğüne göre ise Hasol (1979) “... Bir yerleşme birimine kent denilebilmesi, o birimde tarım dışı üretimin ağırlık kazanmasına, üretim araçlarının ve dolayısıyla nüfusun orada yoğunlaşmasına, bir örnek olmama ve bütünleşme derecelerinin yükselmiş bulunmasına bağlıdır”. Bu kavram tarihsel bir nitelik taşımaktadır. Bu tarihsel köken, kavramın farklı dönemlerde farklı anlamlar kazanmasına yol açmıştır. Dolayısıyla, mevzuatlarda ve literatürde genel geçer bir tanım yapmak, her ülkenin kullanabileceği bir tanımlı belirlemek neredeyse imkansızdır (Toprak, 2016).

Kentler, ilk ortaya çıktıkları tarihten itibaren büyük değişimler yaşamış ve uygarlık alanında önemli bir dönüşüm geçirmişlerdir (Kavruk, 2002). Bu dönüşüm, insanlığın gelişimini etkilemişken kentler tarih boyunca kültür ve uygarlıkların doğduğu, geliştiği ve çeşitli uygarlıkları etkileyen merkezler olmuştur (Pustu, 2006). Kenti tanımlarken, her disiplin, bilim dalı ve yaklaşım tarzının, kendi bakış açısından konuya değindiği ve kendi sorularını esas alarak kendine özgü bir kriter benimsediği önemlidir. Bu durum, farklı disiplinlerin kent kavramını anlamak için çeşitli perspektifler sunabileceğini ve kapsamlı bir kent tanımlı oluşturmaın çokluğu ve çeşitliliği gerektirdiğini vurgulamaktadır

(Bumin, 2016). Kent plancılarına göre, kentler; belediye sınırları içinde veya dışında büyüklüğü ne olursa olsun, köysel ve kırsal yaşamdan ayrılmış, kent gereksinimlerini karşılamak için kullanılan ve kent planlamasına uygun bir birim oluşturacak şekilde birbirine bağlı, sosyo-ekonomik problemleri olan yerlerdir (Güven, 2016). Aynı şekilde her bilim dalı, kent kavramını kendine özgü ölçütlerle tanımlamaktadır; bu ölçütler yönetsel, işlevsel veya ekonomik çerçevede ele alınmaktadır (Erkan, 2010). Bu ölçütler, tek başlarına kenti yeterince tanımlamakta yetersiz kalmaktadır. Örneğin, bir kentin yönetsel sınırları içinde kalması, onun kırsal bir yapı olmasını engellememektedir. Günümüzde birçok devlet, toplam tarım üretiminden ziyade sanayi ve hizmet sektörlerine yönelmiştir. Ayrıca, geleneksel aile yapısı yerine çekirdek aile, bireyin çıkarlarının ön planda olması, bireysel statülerin aile yerine kişinin kendisine dayanması gibi değişiklikler de kent kavramını etkilemektedir. Kentlerin ortaya çıkışı, insanların ortak yaşama ihtiyacının bir sonucudur ve bu gelişimi etkileyen dört temel unsur şu şekilde sıralanabilir:

- Siyasal unsurlar
- Ekonomik unsurlar
- Teknolojik unsurlar
- Sosyo-psikolojik unsurlar

Nüfus büyüklüğü ve sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi gibi kriterler açısından birçok farklı kent olduğu bilinmektedir. Bu nedenle kentler, tek bir açıdan değerlendirilemez. Wirth (2002)'e göre ise kent tanımlamaları yapılırken, kentler arasındaki üretim özerkliği, büyüklük, yoğunluk, heterojenlik ve bütünleşme gibi değişkenlerin dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır.

Erkan (2010)'e göre, sosyolojik açıdan kentlerin taşınması gereken özellikleri şu şekilde belirtmektedir:

- Belirli bir nüfus büyüklüğüne ulaşmış olması
- Eğitim düzeyinin kırsal alana göre daha yüksek olması
- Sosyal normların yerine resmi kuralların varlığı
- Kentin alt yapısının belirli bir düzeye ulaşmış olması

Modern dönemde, kentsel alanlar önemli bir dönüşüm geçirmiş ve bu süreçte betonlaşma

ve dikey kentleşme önemli bir ivme kazanmıştır. Bu değişimlerin sonucunda kentler arasında benzerlikler görülmeye başlamış ve kent peyzajları homojenleşmiştir. Kamusal ve özel alanlar arasındaki ayrım netleşmiş ve yeni kurumlar ile yapılar kent yaşamına entegre edilmiştir (Güven, 2016). Bu kapsamda, garajlar, hastaneler ve adliye binaları gibi kurumlar kentsel dokuya dahil edilmiştir. Ayrıca, kent altyapısının önemli bir parçası olan bulvarlar, caddeler, planlı konut alanları ve demiryolu hatları gibi unsurlar da kent yaşamında belirgin bir yer edinmiştir. Günümüzde ise küreselleşme süreci kentlerin farklı bir evrime girmesine neden olmuştur. Bazı kentler gelişirken, bazıları gerileme yaşamıştır. Kentler yeni roller üstlenmiş ve küresel düzeyde önemli merkezler haline gelmiştir. Bu süreçte ortaya çıkan yeni ilişki ağları, kentlerin değişim ve gelişim süreçlerinde önemli bir faktör olarak öne çıkmıştır (Işık, 1999). Kentlerin altyapı potansiyelleri, küresel sermayenin ilgisini çekme ve dünya kentleri statüsüne ulaşma sürecinde kritik bir rol oynamaktadır (Keyman, 2017). Bu süreçte, uydu kentler ve bahçe kentler gibi yeni kentsel birimlerin ortaya çıkışı gözlemlenmiş ve metropoliten kent yapılarıyla tanışılmıştır (Toprak, 2016). Kentler, bu değişim, dönüşüm ve geri dönüşü olmayan süreçlerin etkisiyle yeni bir ekonomik, politik, kültürel ve sosyal yapıya sahip olarak, dünya çapında önemli yerleşim bölgeleri haline gelmiştir (Yılmaz ve Çiftçi, 2011).

Kentleşme, temelde kırsal alanlardan uzaklaşarak kentsel alanlara doğru bir hareketi ifade etmektedir. Günümüzde insanlar giderek artan bir şekilde kentsel alanlarda yaşamayı tercih etmektedir. Bu nedenle, kentleşme kavramı, insanların kent olarak tanımlanan yerlerde yaşamaya yönelmeleriyle ilişkilendirilen bir süreci ifade etmektedir (Işık, 2005).

Kentleşme kavramı, çok çeşitli dinamikleri içeren ve farklı bakış açılarına göre değerlendirilebilen karmaşık bir kavramdır. Bu nedenle, farklı disiplinlerin kendi kriterlerine göre yaptığı değerlendirmeler, kentleşmeyle ilgili farklı tanımların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Ancak bu durum, kentleşmenin çoklu anlamını ve farklı bakış açılarını içeren bir gelişmenin eksik tanımlanmasına neden olmaktadır. Bu yüzden, kentleşme tanımları yapılırken bütüncül bir yaklaşım benimsenmeli ve kavramın ifade ettiği süreci ve nitelikleri tam olarak anlamak önemlidir (Kaya vd., 2008). Dar anlamda kentleşme, sadece kent sayısının veya kentsel nüfusun artması olarak değil, aynı zamanda sosyal bir olgu olan kentleşmenin daha kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır (Keleş, 1993). Şahin (2015)'e göre, kentleşme kavramı bir süreci ifade eder ve dört farklı kriter üzerinden tanımlanmaktadır. Demografik açıdan, kentleşme,

kentlerde yaşayan halkın nüfusunun artması anlamına gelmektedir. Siyasi açıdan, kentleşme, kabul edilen yerleşim birimlerinin sayısının artmasıyla ilgilidir. İktisadi açıdan, kentleşme tarımın payının azalması ve sanayi, ticaret ve hizmet gibi sektörlerin daha fazla önem kazanmasıyla karakterizedir. Sosyolojik açıdan değerlendirildiğinde ise, kentleşme bir yaşam kültürüne sahip olma sürecini ifade etmektedir (Şahin, 2015).

Türkiye'nin kentleşme süreci, Batı ülkelerinden farklı olarak, sanayileşme ve teknolojik gelişmenin geç başlamasıyla kırdan kente göçün belirleyici olduğu bir yapıya sahiptir (Niray, 2002). Bu süreç, toplumsal ve mekânsal değişimleri de beraberinde getirmiştir. Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde Ankara'nın başkent olarak planlı gelişimi, ulusal kimliğin simgesi olurken, 1950'lerden itibaren hızlı kentleşme gecekonduların yayılmasına yol açmıştır. 1980 sonrası neoliberal politikalarla kentsel dönüşüm hızlanmış, kentler parçalı yapılar haline gelmiştir. 2000'lerde ise muhafazakâr politikalar kamusal alanları dönüştürmüş, kentlerin kimliği ve hafızası üzerinde derin etkiler bırakmıştır (Koçak Turhanoğlu, 2024).

Düzce, bu kentleşme dinamikleri içinde dikkat çeken orta ölçekli bir kent olarak karşımıza çıkmaktadır. Düzce, İstanbul ve Ankara'nın ortasında yer alan önemli bir ekoturizm destinasyonudur. 2023 yılında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Düzce ilinin nüfusu bir önceki yıla göre 4.734 artmıştır. Düzce nüfusu 2023 yılına göre 409.865'dir. Bu nüfusun, 204.734'ü erkek, 205.131'i kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise: %49,95 erkek, %50,05 kadındır. 2024 itibarıyla Düzce'nin toplam nüfusu yaklaşık 414.506 kişidir. İl genelinde nüfusun büyük kısmı merkez ilçe ve yakın çevresinde yoğunlaşmıştır (TÜİK, 2024). Düzce, 9 Aralık 1999 tarihinde Bolu'ya bağlı bir ilçe iken il statüsüne kavuşmuştur. Bu karar, 1999 Düzce Depremi'nin ardından bölgenin daha etkin yönetilmesi ve kalkındırılması amacıyla alınmıştır (Özalp ve Arslan, 2020). Böylece Düzce, Türkiye'nin en genç illerinden biri olmuştur. Düzce kentinin idari yapısında 8 ilçe bulunmaktadır: Düzce Merkez, Akçakoca, Yığılca, Gölyaka, Kaynaşlı, Cumayeri, Çilimli ve Gümüşova'dır.

Öncelikle, kentin bu büyük şehirlere olan stratejik yakınlığı, sanayi ve ticaret potansiyelini artırarak ekonomik kalkınmaya önemli katkılarda bulunmaktadır. Organize sanayi bölgeleri ve fabrikalar sayesinde iş olanakları artmakta, sanayi yatırımları kentin ekonomik canlılığını desteklemektedir. Doğal zenginlikleriyle Düzce, şelaleler, yaylalar, plajlar ve göller gibi turizm açısından cazip bir kent haline gelmekte; bu sayede hem kentte yaşayanlara yüksek bir yaşam kalitesi sunmakta hem de ziyaretçilerin ilgisini

çekmektedir. Ekoturizm açısından, çevre illerden günübürlük ve hafta sonu gezileri için sıkça tercih edilen Düzce’de Kardüz, Kızık ve Pürenli yaylaları gibi alanlarda yayla turizmi; Büyük Melen Nehri’nde rafting; ayrıca doğa yürüyüşleri, bisiklet turizmi ve su altı dalış turizmi gibi çeşitli aktiviteler gerçekleştirilmektedir. Göç alan bir şehir olarak Düzce, tarım ve sanayi sektörlerinde iş imkânları yaratarak, kırsaldan gelen nüfus için yeni fırsatlar sunmaktadır. Düzce’nin doğal güzellikleri, yerel halk için ekonomik gelir kapısı oluşturmakta ve ekoturizm sayesinde bölgenin kalkınmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca, Eko köyler ve bungalov evler gibi konaklama imkânları, turistlerin doğal ortamda rahatça kalmalarını sağlamaktadır. Covid-19 salgını sonrası doğa turizmine olan ilginin artması, Düzce’nin bu alandaki potansiyelini daha da ön plana çıkarmıştır (Kurtay, 2021). Düzce, göç alan bir şehir olarak tarım ve sanayi sektörlerinde yeni iş imkânları yaratarak kırsaldan gelen nüfus için önemli fırsatlar sunmaktadır. Ancak, kentin hızlı büyümesi bazı olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Plansız kentleşme, altyapı eksiklikleri ve çarpık yapılaşma, trafik sorunları ve çevre kirliliği gibi sorunlara yol açabilmektedir. Ayrıca, kırsal bölgelerden gelen yoğun göç, kentte sosyal uyum problemlerine neden olurken, artan nüfus eğitim, sağlık ve sosyal hizmetler üzerinde ek bir baskı oluşturmaktadır. Bu dinamikler, Düzce’nin gelişimi için fırsatlar sunarken, aynı zamanda sürdürülebilir bir kalkınma için dikkate alınması gereken zorlukları da beraberinde getirmektedir (Kesim,t.y.)

Güniz Akıncı Kesim’in (1996) araştırması, Düzce’de hızla ilerleyen kentleşme sürecinin beraberinde getirdiği sorunlara ışık tutmaktadır. Araştırma, mevcut durumu belirlemek amacıyla yapılan anket sonuçlarına dayanarak, kentteki otopark yetersizliğinin büyük bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, park, dinlenme, eğlenme ve çocuk oyun alanlarının sayıca yetersiz olduğu, halkın boş zamanlarını genellikle kendi yerleşim alanlarının yakın çevresinde değerlendirdiği, bunun da düzenli ve sağlıklı bir yaşam alanı bulamamaktan kaynaklandığı belirtilmektedir. Kent içindeki açık ve yeşil alanların yetersizliği, insanların isteyecekleri nitelikleri sıraladıklarında gürültüsüz ve temiz bir ortam ile yeterli açık alan taleplerinin öne çıkmasına yol açmıştır. Ayrıca, açık alanların kullanım amaçları arasında dinlenmek, piknik yapmak, yürüyüş yapmak ve spor yapmak bulunmaktadır. Yetersizlikler arasında temiz ve bakımlı olmamaları, tesislerin yetersizliği ve gerekli önemin verilmemesi gibi unsurlar yer almaktadır.

Diğer araştırmalarda (Demir, 2004; Müderrisoğlu, 2004; Aydın, 2004)’e göre; Düzce halkının açık ve yeşil alanlar ile rekreasyon alanları konusundaki talepleri de

vurgulanmaktadır. Açık alanların yetersizliği, çocuk oyun alanlarının eksikliği ve spor alanlarının sayısının az olması gibi sorunlar ön plana çıkmaktadır. Düzce'deki kültürel faaliyetlerin sınırlı olması, sergi alanları, tiyatrolar ve eğitim merkezlerinin yokluğu nedeniyle, halkın bu alanlarda da gereksinim duyduğu belirtilmektedir. Yerli ve Kesim (2009), kent gelişmesinde açık ve yeşil alan sisteminin oluşturulması ve yeşil koridorların önemini vurgulamışlardır. Kesim ve arkadaşları (2006) ise halkın beklentilerini dile getirmişlerdir. Araştırmalar, 1999 sonrasında toplu konut alanlarında parklar, çocuk bahçeleri ve diğer yeşil alanların geliştirilmesi gibi olumlu gelişmelerin yaşandığını göstermektedir. Bu durum, geçmişle kıyaslandığında açık ve yeşil alanların sağlanmasında bir ilerleme kaydedildiğini göstermektedir.

Düzce'nin deprem bölgesinde bulunması ise kent için önemli bir risk oluşturmakta, deprem sonrası kentsel dönüşümün yetersiz kalması güvenlik açısından tehditler yaratmaktadır. Ayrıca sanayi yatırımlarının bazı bölgelerde yoğunlaşması, kentin farklı bölgeleri arasında sosyo-ekonomik dengesizliklere yol açabilmektedir. Bu faktörler, Düzce'nin gelecekte karşılaşılabileceği sorunlar ve fırsatlar arasında dengeli bir yönetim gerektirdiğini göstermektedir (Tanrıverdi Kaya, 2019).

2.3.1. Yeni Kentsel Yaklaşımlar ve Günümüz Kentleri

Günümüzde kentlerin planlanması ve yönetimi, daha sürdürülebilir, yaşanabilir ve akıllı çözümlere odaklanan yaklaşımlarla şekillenmektedir. Bu bağlamda farklı yaklaşımlar söz konusudur bu çalışmanın amaçları kapsamında Yeni Şehircilik, Akıllı Büyüme, Peyzaj Şehirciliği, Yedek Kent, Sünger Kent, Dirençli Kent, 15 Dakikalık Kent, Pandemi Sonrası Kent gibi yaklaşımlar aşağıda kısaca değerlendirilmiştir.

2.3.1.1. Yeni Şehircilik

Yeni şehircilik 1980'lerin sonunda ortaya çıkan Amerikan kentlerinde otomobil bağımlılığının artmasıyla birlikte, konut, iş yeri ve ticaret alanlarının birbirine yakın olması gerektiğini savunan ve doğa ile birlikte tasarımı önemseyen bir kent modelidir. Le Corbusier'in liderliğindeki Uluslararası Modern Mimarlık Kongresi (CIAM) döneminde, kentlerin işlevlere göre ayrılmış bölgelere bölünmesi ve yeni yapılarla geçmiş bağlarının koparılması gibi modernist yaklaşımlar benimsenmiştir. Bu akımın yaygınlaştırılması amacıyla 1993 yılında kurulan Yeni Şehircilik Kongresi (CNU) temel ilkelerini kompakt ve yürünebilir yapı adaları, çeşitlilik sunan konut seçenekleri, toplu taşıma ve yürünebilir sokaklar olarak belirlemiştir. Ancak 1993'te Virginia'da

düzenlenen Yeni Şehircilik Kongresi (Congress of New Urbanism), bu yaklaşımın aşılması için önemli bir dönüm noktası olmuştur. Yeni Şehircilik Kongresi, CIAM'ın distopik senaryolarının başarısızlığını özetleyerek yeni bir perspektif sunmuştur (Ünlü, 2017; Weller, 2008). Kongrenin 2012-2017 Stratejik Planı Vizyonu ise mevcut kent merkezlerinin iyileştirilmesi, uydu kentlerin mahalle ve semtler gibi gerçek yaşam alanlarına dönüştürülmesi ve doğal alanların korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması üzerine odaklanmaktadır. Bu vizyon, kentsel tasarım ve planlama pratiğini değiştirerek kent, mahalle ve yapı adası ölçeğinde tanımlamayı amaçlamaktadır.

Yeni Şehircilik, 1980'lerde Amerika'da ortaya çıkan ve kentsel yayılmaya, tek kullanımlı bölgelemeye ve modernizme karşı bir tepki olarak şekillenen bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımın temel amacı, çevresel sorunlara karşı sürdürülebilir mekansal stratejiler geliştirerek, insan gereksinimlerine uygun mutlu bir yaşam alanı oluşturmaktır. Yürünebilirlik, bağlantılılık, karma kullanım ve çeşitlilik, karma yerleşim, kentsel ve mimari tasarımın kalitesi, geleneksel mahalle yapısı, yüksek yoğunluk, yeşil ulaşım, sürdürülebilirlik ve yüksek yaşam kalitesi gibi temel prensiplere dayanmaktadır (New Urbanism, 2018). Yeni şehircilik hareketi, Howard, Camillo Sitte ve akıllı büyüme gibi öncülerin yanı sıra Geleneksel Mahalle Tasarımı, Ulaşım Odaklı Gelişim ve Kent/Kentsel Köyler gibi yaklaşımlardan etkilenmiştir. Estetik odaklı yaklaşımlardan farklı olarak, bu yaklaşım büyüme kontrolü, kullanımlar arasındaki yakınlık ilişkileri ve toplumsal çeşitlilik gibi konularda da önemli bir çerçeve sunmaktadır (Jones, 2012; Youzhen ve Longlong, 2012).

2.3.1.2. Akıllı Büyüme

1997'de Maryland Valisi Parris Glendening tarafından başlatılan akıllı büyüme yaklaşımı, Amerika'nın birçok eyaletinde (New Jersey, New York, Massachusetts, Maryland) uygulanmıştır. Bu yaklaşım, kentsel yayılmayı önlemeyi hedeflemektedir. Temelde, özel araç bağımlılığına, tek kullanımlı bölgeleme ve kırsal alan tahribatına karşı sürdürülebilir, doğal kaynakları koruyan, yürünebilir yerleşimler oluşturmayı amaçlamaktadır (Sınmaz, 2013). Akıllı büyüme, farklı büyüklükte ve tipte konut dokuları, yürünebilir mahalleler, katılımcı planlama, güçlü toplum duygusu, adil gelişme kararları ve süreci gibi temel ilkeleri benimse. Ayrıca, kaynakların korunması, farklı ulaşım seçenekleri, etkili kentsel altyapı ve çeşitli kullanımlara yakınlık gibi unsurları da içermektedir (Weaver vd., 2004). Bu yaklaşım ayrıca yeşil altyapıyı, yağmur suyu denetimini geliştirilmesini, tarımsal yeşil kuşakların oluşturulmasını desteklemektedir.

Açık ve yeşil alanlar, kentsel yoğunluğun azaltılması ve toplumun ihtiyaçları açısından önemli bir rol oynamaktadır (Tekin, 2010).

Akıllı büyüme ve yeni şehircilik arasında sıkı bir ilişki vardır. Yeni şehircilik, transit düğümler etrafında geleneksel gelişimi teşvik ederken, akıllı büyüme bölgesel ölçekte düşünce ve önerilerle ilerlemektedir. Her iki yaklaşım da ulaşım kolaylığı için ızgara sistemi savunur, ancak farklı kökenlere ve odak noktalarına sahiptirler. Yeni şehircilik mimarlık temellidir, akıllı büyüme ise plancılar tarafından geliştirilmiştir. Sonuç olarak, bu yaklaşımlar kentsel tasarım ve planlama alanlarında belirli farklılıklarla birbirini tamamlamaktadır. Yeni şehircilik hareketi, mimarlık kökenli kişiler tarafından geliştirilmiş ve geleneksel kentsel tasarım temeline dayanırken, akıllı büyüme plancılar tarafından geliştirilmiş ve transit odaklı kalkınma modeline odaklanmıştır. Akıllı büyüme, daha bölgesel ölçekte düşünce ve önerilerin ortaya çıkmasıyla hareketlenmiştir ve hatta bazılarına göre yeni şehircilik, akıllı büyümenin en değerli aracı olarak kabul edilmektedir (Tekin, 2010). Bu sebeple, akıllı büyüme planlaması bölgesel düşünceyle ilerlerken, yeni şehircilik geleneksel gelişimi desteklemektedir. Peyzaj şehirciliği ise peyzaj planlama, tasarımı ve ekolojisi üzerine odaklanmaktadır. Bu yaklaşımlar kentsel alanları farklı perspektiflerden ele alarak birbirlerini tamamlamaktadır.

2.3.1.3. Peyzaj Şehirciliği

Peyzaj şehirciliği, kent planlamasında yeni bir yaklaşım olarak 1997’de Charles Waldheim tarafından başlatılmıştır. Bu yaklaşım, kentsel sorunlara alternatif çözümler sunarak, çevresel, sosyal ve ekonomik unsurları dikkate almaktadır (Aytaç, 2018). Peyzaj şehirciliği, modernist yaklaşımlara ve kentsel yayılmaya tepki olarak ortaya çıkmıştır. Diğer planlama yaklaşımlarından farklı olarak, kenti sadece binalardan değil, tüm peyzaj unsurlarından oluşan bir bütün olarak ele almaktadır. Temel hedefleri arasında yaratıcılığın artırılması, planlama çalışmalarında ve tasarımlarda daha fazla rasyonalite sağlanması ve doğa ile kültür arasında denge kurulması yer almaktadır. Peyzaj şehirciliği, kentsel tasarımda esneklik ve uyumu teşvik ederek, kentlerin değişen ihtiyaçlarına uyum sağlayabilecek ilkeler sunmaktadır (Weller, 2008);

Günümüzde, kentlerin karşılaştığı çeşitli sorunlara yenilikçi yaklaşımlar ve planlama modelleriyle yanıt verilmeye başlanmıştır. Bu süreçte, kentlerin yaşanabilirliğini artırmak, nüfus yoğunluğunu ve kentleşme baskısını azaltmak, sosyal, ekonomik ve ekolojik açıdan daha sürdürülebilir kentler oluşturmak hedeflenmektedir. Yeşil kent,

ekolojik kent, sakin kent, akıllı kent ve dijital kent gibi kentsel kavramlar, günümüzde önemli bir küresel gündem haline gelmiştir (Basiri vd., 2014; Jucevicius vd., 2014). Teknolojik ilerleme ve küreselleşme ile ortaya çıkan Yedek Kent, Sünger Kent, Dirençli Kent, 15 Dakikalık Kent, Pandemi Sonrası Kent gibi kentsel yaklaşımların kökeni, nedenleri ve tanımları incelenmiştir.

2.3.1.4. Yedek Kent

Yedek Kent fikri, 2011'de Japonya hükümeti tarafından, Tokyo'ya olası bir büyük afet durumunda alternatif bir kent oluşturulması gerekliliğiyle ortaya atılan bu fikir, Büyük Tohoku Depremi ve tsunami felaketi sonrasında Tokyo'da yaşanan elektrik ve su sıkıntısı krizinin ardından geliştirilmiştir. Proje, kent sakinlerinin bir afet durumunda yedek kentte yaşayıp çalışabilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Itami Havalimanı'nın yaklaşık 400 km uzaklığındaki arazi, bu yedek kent için ofis ve konut alanlarına dönüştürülecektir (Ravindra, 2019).

Covid-19 pandemisi sürecinde, uzaktan çalışma ve sosyal mesafe uygulamalarının yaygınlaşmasıyla birlikte, hükümetler ve şirketlerin operasyonlarını ülke geneline yayma önerisi, Yedek Kent fikrine daha fazla ilgi çekmeye başlamıştır. Tokyo'nun sağlık sisteminin pandemi döneminde diğer vilayetlere göre daha fazla zorlanması, bu fikrin önemini artırmıştır. Özellikle Tokyo'nun yoğun nüfusu ve fiziksel imkanlarının yetersizliği, Yedek Kent fikrini ön plana çıkarmaktadır. Bu fikir, Tokyo'daki aşırı yoğunluğu azaltma ve afet risklerini azaltma amacıyla öne çıkmaktadır. Japonya'nın Ulusal Mekânsal Strateji raporunda da bu konu ele alınarak, kırsal bölgelere tesislerin taşınması veya yedeklerin oluşturulması önerilmiştir. Yedekleme sürecinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılması ve Tokyo'da bulunan işlevlerin yedeklenmesi önemli bir konu olarak belirtilmektedir. Bu çerçevede, Tokyo örneğinde deneyimlenen Yedek Kent konsepti, pandemi sonrasında özellikle gelişmekte olan ülke metropollerinde yeni bir senaryo potansiyeline sahip olabilmektedir (Shimamoto, 2020).

2.3.1.5. Sünger Kent

Sünger Kent terimi, daha etkili kentsel su yönetimi için bir alternatif çözümü ifade eder ve ilk olarak 2000'li yılların başında Çin'de ortaya atılmıştır. Bu terim, Hindistan'ın Haydarabad kentindeki yağmur suyu akışının potansiyeli veya Vietnam'daki Vinh kenti için geliştirilen bir kentsel tasarım projesi gibi çeşitli bağlamlarda da kullanılmış olmasına rağmen, Çin'in sürdürülebilir kentsel su yönetimi alanında uluslararası liderlik iddiasını

güçlendirdiği söylenebilmektedir. Küresel kentleşme eğilimi ve iklim değişikliği nedeniyle sel riski ve çevre güvenliği tehditleri artmaktadır, bu yüzden sünger kent modeli hem pratik hem de teorik açıdan büyük ilgi görmektedir. Kentleşmenin artmasıyla birlikte yeşil alanlar azalırken, yapay yüzeyler artmıştır, bu da yağışların yüzey akışını artırırken yer altı sularının beslenmesini azaltmaktadır. Bu durum, Çin'deki birçok kentin belirli dönemlerde sel felaketleriyle karşılaşmasına rağmen evsel su temininde zorluklar yaşamasına neden olmaktadır (Zevenbergen vd., 2018; Li vd., 2018).

Şekil 2.10. Çin'de Zhejiang kentinde gerçekleştirilen sünger kent çalışmalarından örnek (Kiraz, 2020).

<https://www.plumemag.com/sellerin-onune-gecen-sunger-sehirler/>

Çin'deki hızlı kentleşme süreci, yüksek yağışlı mevsimlerde sel felaketlerine neden olurken, kurak dönemlerde su kıtlığı sorunlarını beraberinde getirmiştir. Bu sorunların çözümü için önerilen sünger kent konsepti, Çin'de 2014 yılında Konut ve Kentsel-Kırsal Kalkınma Bakanlığı tarafından yayınlanan “Sünger Kent İnşaatı için Teknik Kılavuz” ile yaygın olarak benimsenmiştir (Lashford vd., 2019). Bu kılavuzun ardından, önce gelişmekte olan 16 kentte ve daha sonra daha büyük nüfuslu 14 kentte olmak üzere toplamda 30 kentte pilot projeler başlatılmıştır (Li vd., 2017). Bu projeler, yağmur sularının güvenli bir şekilde toplanması, depolanması, arıtılması ve yer altına gönderilmesini sağlayarak sel felaketlerini önlemeyi amaçlamaktadır. Sünger kent konsepti çerçevesinde, yapay sulak alanlar yağışlardan elde edilen suları depolayarak ihtiyaç halinde kullanıma sunmaktadır, böylece yer altı sularının güvenliği ve sürdürülebilirliği sağlanmaktadır. Son yıllarda, Ufuk 2020 (Horizon 2020) gibi hibe programları aracılığıyla Avrupa'da da gündeme gelen sünger kent tasarımı, Berlin Belediyesi gibi kuruluşlar tarafından ağaçlandırma çalışmaları, yaşayan çatı uygulamaları ve yapay sulak alanların artırılması gibi uygulamalarla şehirlerin ısıya ve sele dayanıklı hale getirilmesi amacıyla benimsenmiştir (Ekici, 2019).

2.3.1.6. *Dirençli Kent*

Dirençlilik kavramı, 1973'te Crawford S. Holling tarafından tanımlanmış olup, bir sistemin dış etkenlere karşı direnç gösterme ve işlevselliğini koruma kapasitesini ifade etmektedir (Pickett vd., 2014). Bu kavram, çağdaş ekoloji bilimi tarafından geliştirilmiş olup, son yıllarda kentlerin demografik, ekonomik ve sosyal öneminin artmasıyla kentsel planlamanın merkezi bir bileşeni haline gelmiştir. Dirençli kent (resilient city) kavramı, küresel iklim değişikliği, afetler, güvenlik tehditleri, su ve enerji krizi gibi zorlayıcı faktörlere karşı direnç ve toparlanma yeteneği ile ilgilenmektedir. Bu kavram, kentsel tasarım, planlama ve yönetim süreçleri aracılığıyla risklerin azaltılması ve hızlı toparlanma stratejilerini içermektedir (Ersavaş Kavanoz, 2020). Ayrıca, dirençli kent sadece fiziksel sistemlerle sınırlı değildir; aynı zamanda sosyo-ekonomik, sosyo-ekolojik ve sosyo-teknik ağların da değişime uyum sağlama kabiliyetini ifade eder, bu da demografi, sağlık, adalet, eğitim, sermaye, altyapı ve yönetim gibi süreçleri içermektedir (Meerow vd., 2016). Günümüzde, yerel ve bölgesel yönetimler, kentsel dayanıklılık konusunda küresel düzeyde farkındalık yaratmak amacıyla dirençli kentlere odaklanan birçok indeks ve puanlama sistemi geliştirmektedirler. Bu çalışmalar genellikle politika belgeleri, uygulama araçları ve rehberler oluşturarak desteklenmektedir.

2.3.1.7. *15 Dakikalık Kent*

15 Dakikalık Kent kavramı, kentlerin ve mahallelerin yayaların ve bisikletlilerin ihtiyaçlarına göre yeniden şekillendirilmesini öneren bir yaklaşımdır. Bu modelde, bir kent sakininin günlük yaşamında ihtiyaç duyduğu ibadethane, eğitim kampüsü, alışveriş merkezi, iş yerleri, yeşil alanlar ve spor alanları gibi kamusal alanlara, mahallesinden yürüyerek, bisikletle veya toplu taşıma ile en fazla 15 dakika içinde ulaşabilmesi hedeflenmektedir. Bu kavramın ortaya çıkmasındaki temel motivasyon, kentsel alanlardaki trafik sıkışıklığı, konut sorunları, hizmetlere erişimde zorluklar, çevre problemleri, yeşil alanların kısıtlılığı ve mahalleler arası sosyal donatı farkı gibi sorunları çözmektir (Moreno vd., 2021).

Günümüzde, sürdürülebilir, kapsayıcı ve yürünebilir yerel alanların oluşturulması önem kazanmıştır. Tek merkezli kentsel yapılar yerine çok merkezli kentleri esas alan akıllı büyüme müdahaleleri, yerel olanakların artırılmasını hedeflemektedir. Yeni koronavirüs pandemisi gibi krizleri aşabilmek amacıyla, kendi kendine yetebilen mahalle fikri

etrafında şekillenen bu yaklaşım, yerelleştirilmiş hareketlilik modelleri ve gıda pazarlarının dengeli dağılımı gibi süreçleri içermektedir (Garrido vd., 2021). Fransa’da 2020’deki yerel seçimler öncesinde, “15 Dakikalık Kent” modeli popülerlik kazanmıştır. Bu model, insanların birbirleriyle daha yakın ve sosyal olarak bağlı olduğu bir kentsel ütopya olarak betimlenmiştir. Yakınlık, çeşitlilik, yoğunluk ve her yerde bulunma gibi ilkelerle tasarlanan bu model, mahallelerin yaşam, çalışma, tedarik, ilgi, öğrenme ve eğlence ihtiyaçlarını karşılamayı hedeflemektedir. Ayrıca, düşük karbon salınımı, yeşil ekonomi, kentsel hareketlilik, katılımcı bütçeleme ve mahalle bilinci gibi alanlarda da önemli değerlere sahiptir (Willsher, 2020). 15 Dakikalık Kent modeline benzer olarak, 5, 20 veya 30 Dakikalık Kent gibi çeşitli kent modelleri literatürde bulunmaktadır. Bu modeller, bir mahallede yaşayanların tüm ihtiyaçlarını karşılayacak olanaklara kısa yürüme mesafeleriyle erişilebilirliği sağlamayı hedeflemektedir. Ayrıca, “1 Dakikalık Kent” gibi daha radikal bir yaklaşım da bulunmaktadır. Bu model, İsveç’in başkenti Stockholm’deki dört pilot mahallede denenmiştir ve kentsel hizmetlerin daha adil bir şekilde sunulması için yerel hizmetlere odaklanmaktadır. Bu model, vatandaşların ihtiyaç duydukları her şeye bir dakika içinde ulaşmalarını sağlayan bir sistem yerine, ikamet edilen caddeleri topluluklar için “kritik bağlantı alanları” haline getirme fikrine dayanmaktadır. Bu yaklaşım, caddeleri kültürel ve sosyal etkileşim alanlarına dönüştürmeyi amaçlamaktadır. Bu yeni kentsel konsept, ülke genelinde kentleşmenin dengeli dağılımını teşvik ederek sorunların azaltılmasına ve sürdürülebilir kalkınmayla uyumlu bir şekilde gelişmeye katkıda bulunabilmektedir (O’Sullivan, 2021).

2.3.1.8. Pandemi Sonrası Kent

2020’de başlayan Covid-19 pandemisi, sağlık, siyaset, uluslararası ilişkiler, ekonomi ve sosyo-kültürel yaşamda köklü değişikliklere yol açarak kısa sürede küresel bir sorun haline gelmiştir. Bu pandemi, ekonomik, finansal ve sosyal şoklara neden olarak 21. yüzyılın en önemli tarihsel olaylarından biri haline gelmiştir. Yaklaşık 4 milyar insan, 100’den fazla ülkede tam veya kısmi karantina önlemleriyle karşı karşıya kalmıştır (Aktaran: Gürsoy, 2021).

OECD’nin (2020)’e göre; Kentlerin Politika Yanıtları raporunda, Covid-19 pandemisiyle mücadelede yerel yönetimlerin attığı adımları incelediği belirtilmektedir. Bu adımlar altı ana başlıkta toplanmış: sosyal mesafe ve kısıtlamalar, iş yerlerinde uygulamalar ve işe ulaşım yöntemleri, dezavantajlı gruplara yönelik tedbirler, yerel hizmet sunumu (su ve atık yönetimi gibi), ekonomik iyileşme için destekler ve iletişim, dijital araçlar ve

farkındalık artırma gibi bu başlıkların yanı sıra “15 Dakikalık Kent” ve “Dirençli Kent” gibi kavramlarla birlikte kentsel tasarım ve planlamada yakınlığın yeniden keşfedildiği belirtilmektedir.

Bu süreçte, çevre dostu kentsel hareketliliğin artırılarak kamusal alanların erişilebilirliğine daha fazla odaklanıldığı ve yeni bir kentsel paradigma olan yeşil, kapsayıcı ve akıllı kentlerin önem kazandığı ifade edilmektedir.

Pandemi sonrası kent yaklaşımı, kentsel alanların yeniden ele alınması gerekliliği üzerine odaklanmaktadır. Bu yaklaşımın üç temel odak noktası bulunmaktadır. İlk olarak, kentsel planlama ile krizin etkilerinin azaltılması veya fırsata dönüştürülmesi üzerine çalışmalar yürütülmektedir. Geçmişte, büyük kentlerden kaçınmak için kırsal yaşama dönüş fikri hakimdi, ancak şimdi insan merkezli bir yaklaşıma geçilmektedir. Pandemi süreciyle birlikte “sosyal mesafe” kavramıyla kentsel hareketlilik, alan kullanımı ve sağlık arasındaki ilişki incelenmeye başlanmıştır. Bu dönemde, özellikle yoğun nüfuslu kentsel alanlarda bisiklet ve yaya trafiği için daha fazla alan açılması gerektiği vurgulanmaktadır. Örneğin, Berlin’de kısıtlama döneminde bazı caddelerde “oyun sokakları” oluşturulmuş ve Paris’te “Bisiklet Planı” kapsamında yeni bisiklet yolları yapılmıştır. Pandemi sonrası dönemde toplu taşımadan uzaklaşma eğilimi göz önüne alınarak, mahalle ölçeğinde kentsel planlama ve karbonsuz hareketliliği teşvik etme çalışmaları yapılmaktadır (Martinez ve Short, 2021).

Pandemi sonrası kent yaklaşımında ikinci odak noktası kapsayıcılık ve yönetişimdir. Büyük kentlerde kentsel kamu hizmetlerine artan talep, yapısal eşitsizlikleri daha da belirginleştirmiştir. Sağlık krizi ekonomik ve sosyal alanda da etkisini göstermiş, özellikle savunmasız gruplar daha fazla etkilenmiştir. Bu gruplar arasında yoksullar, evsizler, göçmenler, yaşlılar, çocuklar ve kadınlar bulunmaktadır. Sağlık hizmetlerine ve sosyal ekonomik desteklere adil bir şekilde erişim için çok taraflı bir ortam oluşturulması gerekmektedir. Bunun yanı sıra, pandemi sonrası kent yaklaşımı çerçevesinde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (2015), Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi (2015) ve Yeni Kentsel Gündem (2016) gibi küresel metinlere dayalı planlama, politika belirleme ve strateji oluşturma çalışmaları da önem kazanmaktadır (OECD, 2020). Ayrıca, kriz ortamında farklı aktörlerin ve sektörlerin koordinasyonu, görev çatışmalarının önlenmesi ve kamu kaynaklarının etkili kullanımı da kritik öneme sahiptir. Bu nedenle, yönetim kavramı da pandemi sonrası kent yaklaşımında önemli bir çalışma alanı olarak öne çıkmaktadır (Sharifi ve Khavarian-Garmsir, 2020).

Pandemi sonrası kent yaklaşımının üçüncü odak noktası akıllı kent çalışmalarıdır. Bu süreçte, dijital altyapı, mobil uygulamalar, internet teknolojileri ve büyük veri kullanımı önem kazanmıştır. Salgının kontrolü için erken gözetim, sağlık bakımı, test ve temaslı takibi gibi stratejiler geliştirilmiştir. Bu stratejilerin başarılı uygulanabilmesi için teknolojiden faydalanılmıştır. Örneğin, Güney Kore’de ‘‘Corona 100 m’’ uygulaması ile konum bazlı izleme ve uyarı sistemi kullanılmıştır. Google ve Apple gibi firmaların hareketlilik verilerini paylaşması da önemli bir örnektir. Pandemi süreci, akıllı kent çalışmalarına ivme kazandırmış ve teknolojiye dayalı çözümleri teşvik etmiştir. Bu nedenle, pandemi sonrası kent yaklaşımı, kentlerin gelecekte nasıl şekillenmesi gerektiği konusunda önemli bir çerçeve sunmaktadır.

2.4. TÜRKİYE’DE KENT YÖNETİMİNİN TEMEL ÇERÇEVESİ

Yönetim, belirli bir amacı gerçekleştirmek için gereken idari süreçleri kapsamaktadır. Bu süreçler, ekonomik kaynakların yönetimi, donanımın kullanımı, hammaddelerin temini ve diğer yardımcı malzemelerin etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını içermektedir. Yönetimin amacı ve araçları bu unsurların içinde yer almaktadır (Eren, 2022). Yönetim, farklı bakış açılarından incelendiğinde, belirlenen hedefe ulaşmak için en uygun şekilde başkalarının katkılarıyla ortaya konulan idari süreçleri ifade etmektedir.

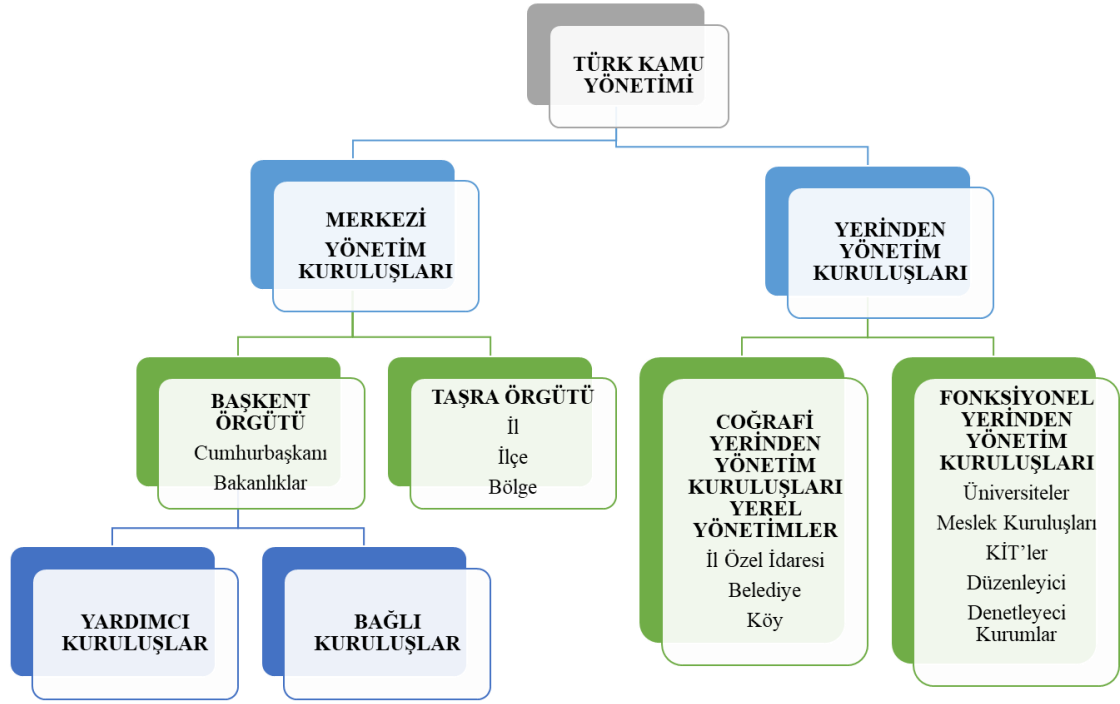
Kamu yönetimi, bu sistemin bir parçası olarak, devletin vatandaşlarına sunduğu mal ve hizmetlerin üretilmesinden sorumludur (Nohutçu, 2022). Kamu yönetimi, devletin yürütme fonksiyonlarını yerine getiren yapıyı ifade etmektedir. Yönetim kavramı, hem bir faaliyet (sevk ve idare), hem bir örgüt hem de bir idari sistemi tanımlamaktadır. Kamu ise, halkın bütünüyle ilgili olan düzeni, ekonomik faaliyetleri ve hizmetleri kapsamaktadır. 1980’lerden sonra kamu yönetimi anlayışı değişmiş ve ‘‘Yeni Kamu Yönetimi’’ (new public management) kavramı ortaya çıkmıştır. Kamu yönetimi ise genel olarak merkezi yönetim ve yerel yönetim olarak iki temel yapıya ayrılmaktadır; bu ayrım, hizmetlerin niteliği ve sunum düzeyine göre farklılaşmaktadır (Güler, 2017). Bu yeni anlayış, verimlilik, hesap verebilirlik ve kamu yararına odaklanan bir yönetim yaklaşımını öne çıkarmaktadır (Eryılmaz, 2018).

2.4.1. Merkezi Yönetim

Merkezi yönetim, kentlerin planlanması ve yönetiminde önemli bir rol oynayan, devletin geniş yürütme yetkisini organize eden sistemdir. Merkezden yönetim, kamu hizmetlerinin

merkezi hükümetin yetki ve sorumluluğu altında toplanmasını sağlamaktadır. Bu yaklaşım, hizmetlerin ve karar alma süreçlerinin merkezi bir otorite tarafından kontrol edilmesini ve yürütülmesini öngörmektedir. Bu sistemde, hizmetlerin sunulması için gerekli yetkiler devlet merkezindeki yönetim tarafından kullanılır ve tüm kararlar devletin tüzel kişiliği altında toplanmaktadır. Hizmetleri yerine getiren memurlar ve diğer kamu görevlileri de merkezi yönetim içinde yer almaktadır. Ayrıca, hizmetlerin gerektirdiği gelir ve giderler de merkezi bütçe içinde yönetilir. Bu şekilde, merkezden yönetim, kamu hizmetlerinde birlik ve bütünlük sağlamayı amaçlar ve merkezi otoritenin etkinliğine dayanmaktadır (Gözübüyük, 2016; Berkün, 2017). Merkezden yönetim diğer bir ifade ile, kamu hizmetlerinin bir bütünlük ve uyum içerisinde yürütülmesini sağlamak amacıyla, bu hizmetlere ilişkin kararların ve faaliyetlerin merkezi hükümet ile onun hiyerarşik yapısındaki kurumlar tarafından gerçekleştirilmesidir (Eryılmaz, 2020). Öztürk, (2024)’e göre; Merkezi yönetim kuruluşları, iki ana kategoriye ayrılmaktadır: başkent teşkilatı ve taşra teşkilatı (Bilgili ve Demirkapı, 2021; Eryılmaz, 2020). Başkent teşkilatı; “merkez örgütü” ve “merkeze yardımcı kuruluşlar” şeklinde bölümlenirken taşra teşkilatı “bölgesel kuruluşlar” ve “il yönetimi” olarak iki bölüme ayrılır. İl yönetimi ise “İl Valiliği” ve “İlçe Kaymakamlığı” olarak iki alt bölümden meydana gelmektedir Başkent teşkilatı, Cumhurbaşkanlığı ile bağlı ve yardımcı kuruluşlardan oluşurken, taşra teşkilatı il, ilçe ve bölgesel kuruluşlardan meydana gelmektedir. Başkentteki görevlilerin, tüm idari hizmetleri ülke genelinde etkin bir şekilde yerine getirmesi mümkün değildir. Bu nedenle, merkezi nitelikteki idare hizmetlerinin yürütülmesi için başkent teşkilatının dışında, ülke genelinde yayılmış bir teşkilata ihtiyaç vardır. Bu bağlamda, merkezi idarenin başkent dışındaki yapılanmasına “taşra teşkilatı” denir (Parlak & Doğan, 2018).

Bu durum, Türkiye’nin idari yapısının hiyerarşik bir düzen içinde işlemesi gerektiğini gösterir; çünkü başkentteki yönetim, yerel ihtiyaçları karşılayabilmek ve etkili bir hizmet sunabilmek için taşra birimlerine dayanmak zorundadır. Taşra teşkilatı, yerel düzeydeki kamu hizmetlerinin etkinliği ve verimliliği için kritik bir öneme sahiptir. (Şekil 2.11).

Şekil 2.11. Türk kamu yönetimi yapısı (Eryılmaz, 2020).

2.4.2. Yerinden yönetim

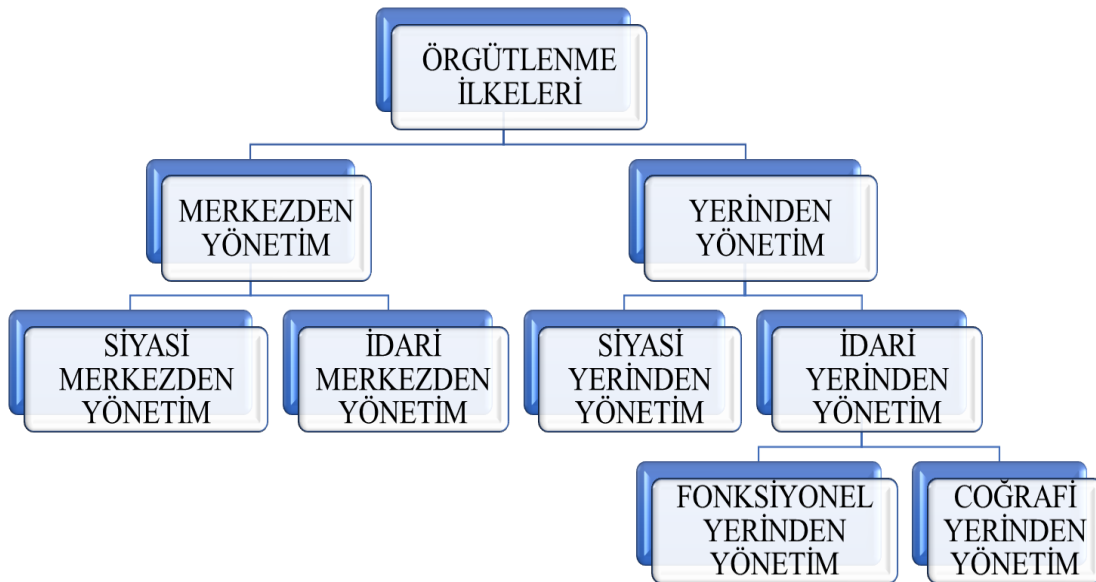
Günümüzde yerinden yönetim kavramı, merkeziyetçiliğin karşısında durmanın ötesine geçerek, farklı konuların ve ülkelerin özelliklerine bağlı olarak değişkenlik gösteren dinamik bir yapı arz etmektedir. Yerinden yönetim, merkezi yönetim dışındaki otoritelere idari ve siyasi yetkilerin bir kısmının devredilmesi anlamına gelmektedir (Eryılmaz, Sözen ve Köseoğlu, 2019). Yerinden yönetim, siyasi ve idari olmak üzere iki ana kategoriye ayrılmaktadır:

Siyasal yerinden yönetim: Siyasi gücün merkezi idare ile mahalli yönetim birimleri arasında paylaşılması anlamına gelmektedir. Bu sistemde, siyasi otorite merkezi bir yapıda toplanmamış, yerel yönetim birimleri (il, cumhuriyet, kanton ve eyalet gibi) belirli bir özerkliğe sahip olarak egemenliğin bir parçası haline gelmiştir. Ancak, bu mahalli yönetim birimleri, ulusal hükümet karşısında ikinci derecede egemen kuruluşlar olarak kabul edilmektedir ve yetkileri federal anayasa ile düzenlenmektedir.

İdari yerinden yönetim: Merkezi yönetim prensiplerinin aksine, bazı kamu hizmetlerinin merkezi idare dışında kalan kamu tüzel kişileri tarafından yürütülmesi anlamına gelmektedir. İdari yerinden yönetim, yerel kamu hizmetleri ile iktisadi, ticari, kültürel ve teknik fonksiyonların merkezi hiyerarşi dışındaki tüzel kişilerce gerçekleştirilmesini

kapsamaktadır. Bu kamu tüzel kişileri, belirli coğrafi bölgelerde yaşayan halkı veya belirli hizmet alanlarını temsil etmektedir.

Yerinden yönetim ilkesi, “coğrafi yerinden yönetim” ve “fonksiyonel yerinden yönetim” (hizmet yönünden yerinden yönetim) olarak iki şekilde uygulanmaktadır. Coğrafi yerinden yönetim, kamu hizmetlerinin yürütülmesinin, merkezi idareye bağlı olmayan ve karar organları seçmenlerce belirlenen yerel yönetim birimlerine devredilmesi anlamına gelmektedir. Fonksiyonel yerinden yönetim, belirli hizmetlerin merkezi idareden özerk kurumlara aktarılmasını ifade eden bu durum, genellikle özel bilgi ve uzmanlık gerektiren alanlarda karşımıza çıkmaktadır. Ancak, bu durum merkezi idarenin etkinliğini azaltmaktan ziyade, merkezi idareye destek sağlayarak onun daha geniş çaplı görevlerine odaklanmasını mümkün kılmaktadır. Örneğin, üniversiteler ve kamu iktisadi teşebbüsleri gibi kurumlar, belirli alanlarda uzmanlaşmış yapılar olarak hizmet verir ve merkezi idarenin yükünü hafifleten bu tür bir düzenleme, merkezi yönetimin stratejik ve genel yönetim rollerine daha verimli bir şekilde odaklanmasına katkıda bulunmaktadır (Keleş,1998). Örgütlenme ilkeleri, kamu yönetiminde etkinlik ve verimliliğin sağlanması açısından kritik bir rol oynamaktadır (Eryılmaz, 2020). (Şekil 2.12).

Şekil 2.12. Örgütlenme ilkeleri (Eryılmaz, 2020).

Sonuç olarak, coğrafi yerinden yönetim kuruluşları birçok kamu hizmetini belirli bir coğrafi alanda yürütürken, fonksiyonel yerinden yönetim kuruluşları tek bir hizmet alanında özerk olarak faaliyet göstermektedir. Bu iki yapı, yerinden yönetim anlayışının

esnekliğini ve hizmetlerin daha verimli bir şekilde sunulmasını sağlamaktadır. Bu bağlamda, yerinden yönetim, yerel ihtiyaçlara daha etkin bir şekilde cevap verebilmekte ve demokratik katılımı artırarak toplumsal faydayı yükseltmektedir (Bilgili ve Demirkapı, 2021).

2.4.3. Yerel Yönetimler

Yerel yönetim kavramı, literatürde genellikle merkezi yönetimle karşılaştırmalı bir çerçevede tanımlanmaktadır. Keleş (2012)’e göre, yerinden yönetimi yönetim biliminde “adem-i merkeziyet” (decentralization) kavramı ile ilişkilendirerek, yerel yönetimlerin merkezi otoritenin gücünü azaltma amacını taşıdığını vurgulamaktadır. Arıkboğa (2020) Yerel yönetimler, coğrafi sınırları belli bir toprakta yaşayan bir insan topluluğunun, hukuki bir statü aracılığıyla elinde bulundurduğu yerel irade ile kendi kendini yönetebilmesine imkan veren yönetim birimleridir. “Mahalli İdareler” veya “Yerel Yönetimler” köy, kent ve il düzeyindeki yerel ortak nitelikli kamu hizmetlerini yürütmek amacıyla oluşturulan yönetim yapılarını ifade etmektedir. Bu terimler, Yerel Yönetimler içinde yer alan İl Özel İdaresi, Belediye ve Köy yönetimlerini tanımlamaktadır. Bu kurumlar, yerel düzeydeki hizmetlerin planlanması, yönetimi ve uygulanmasından sorumludur (Ulusoy ve Akdemir, 2005). Anayasanın 126. maddesinde Türkiye’nin merkezi idare yapısının, coğrafi konum, ekonomik koşullar ve kamu hizmetlerinin gerekliliklerine göre illere ve diğer kademeli bölümlere ayrılacağı belirtilmektedir. Bu hükme göre, taşra teşkilatının en üst idari birimi “il”dir; ancak ilin altında yer alacak birimlerin sayısı ve türleri anayasada açıkça tanımlanmamıştır (Mecek ve Atmaca,2020). Türkiye’de yerel yönetim sistemi, merkezi idare ile yerel yönetimler arasındaki yetki ve sorumluluk paylaşımına dayalı bir yapı sergilemektedir (Eryılmaz,2020). Modern yerel yönetimlerin temelleri Osmanlı Devleti’nde son döneminde, 19. yüzyılın ikinci yarısında atılmıştır. İlk belediye teşkilatı, 1855 yılında İstanbul’da kurulmuş ve bu adım, Osmanlı Devleti’nin şehirlerde modern belediyeciliğin başlangıcı olmuştur (Parlak ve Ökmen, 2016). Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasından sonra, Osmanlı’dan miras alınan yerel yönetim sistemi genişletilmiş ve köy düzeyinde yönetimi düzenlemek amacıyla 1924 yılında 442 sayılı Köy Kanunu yürürlüğe konulmuştur. Bu yasa ile köylerde, yerel yönetim işleyişi daha belirgin hale getirilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren yerel yönetim yapısı, il özel idareler, belediyeler, köy yönetimleri olmak üzere üç temel birim çerçevesinde şekillenmiş, bu üçlü yapı uzun yıllar boyunca varlığını sürdürmüştür. 1980’lere gelindiğinde, İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük şehirlerde hızlı göç ve

kentleşme sonucunda büyükşehir yönetimi gerekliliği gündeme gelmiş ve 1984 yılında büyükşehir belediye sistemini oluşturmak amacıyla çıkarılan 3030 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu Başlangıçta yalnızca İstanbul, Ankara ve İzmir’de uygulanan büyükşehir belediyeleri, kademeli olarak diğer illere de yayılmıştır. 2004 yılında kabul edilen 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile büyükşehir belediyelerinin yetki ve sorumlulukları daha da genişletilmiş; aynı yıl yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediyelerin genel işleyişi ve sundukları hizmet alanları kapsamlı bir şekilde düzenlenmiştir.

2.5. YEREL YÖNETİM KURULUŞLARI

1982 Anayasası’nın 127. maddesine göre yerel yönetimler, “il, belediye ve köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılayan ve karar organları yasayla belirtilen seçmenler tarafından oluşturulan kamu tüzel kişileri” olarak tanımlanmıştır. Anayasa’nın ilgili hükmünde yerel yönetimler, idarenin kuruluşu altında “mahalli idareler” başlığıyla ele alınmış ve kamu tüzel kişiliğine sahip yapılar olarak ifade edilmiştir. Ayrıca, yerel yönetimlerin kuruluş ve görevleri ile yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun şekilde kanunla düzenleneceği hükme bağlanmıştır (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982, md. 127).

2.5.1. İl Özel İdaresi

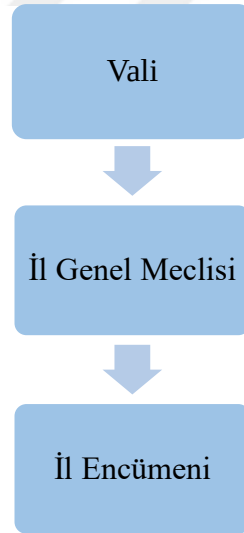
İl özel idaresi, Osmanlı Devleti döneminden 1864 Vilayet Nizamnamesi ve 1913 Vilayet Kanunu ile köklü bir geçmişe sahiptir. 1987’de 3360 sayılı kanunla işlevsellik kazanmış, 2005’te 5302 sayılı kanunla yetkileri artırılmıştır (Parlak ve Doğan, 2019). 1930-1945 yılları arasında il özel idareleri, Türkiye’nin ekonomik ve sosyal kalkınma süreçlerinde önemli bir yer tutarak, 1960’lı yıllarda sağlık, eğitim ve bayındırlık gibi sorumluluklarının bakanlıklara devredilmesiyle işlevselliği sorgulanmaya başlanmıştır. 1970-1980 döneminde ise yetersiz gelir ve personel kaynakları nedeniyle kaldırılması gündeme gelmiştir (Güler, 2010). 5302 sayılı kanunun 3. maddesinde: Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) İl özel idaresi: İl halkının mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,
- b) İl özel idaresinin organları: İl genel meclisini, il encümenini ve valiyi, ifade eder (5302

İl Özel İdaresi Kanunu, 2005, md. 3).

İl özel idaresi, “*il halkının mahalli ve müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulmuş, karar organı il genel meclisi olan ve kamu tüzel kişiliğine sahip bir yerel yönetim birimidir*”. İl özel idaresi, il düzeyindeki yerel kamu hizmetlerinin planlanması ve yürütülmesinden sorumludur ve bu sorumluluğunu yerine getirirken idari ve mali özerkliğe sahiptir. İl özel idaresinin organlarını üç temel başlık altında sıralanmaktadır:

1. İl Genel Meclisi: İl özel idaresinin karar organı olup, üyeleri il halkı tarafından seçilir. İl genel meclisi, il özel idaresinin bütçesini onaylar, stratejik plan ve çalışma programlarını kabul eder.
2. İl Encümeni: İl genel meclisi tarafından seçilen ve vali başkanlığında çalışan yürütme organıdır. İl özel idaresinin uygulama kararlarını alır.
3. Vali: İl özel idaresinin başı olup, aynı zamanda devletin ildeki temsilcisidir. Vali, il özel idaresinin işlerini yürütmekle sorumludur ve il genel meclisi kararlarının uygulanmasını sağlar (Yaylı, 2015).

Şekil 2.13. İl özel idaresinin organları (Yaylı, 2015; Güler ve Önder, 2021; Tosun ve Ural Usulan, 2023).

2.5.1.1. Vali

Vali, merkezi yönetimin taşradaki temsilcisi ve il idaresinin en üst yöneticisi olarak görev yapmanın yanı sıra, bir yerel yönetim birimi olan il özel idaresinin de hem bir organı hem de tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Bu bağlamda vali, taşrada devletin ve hükümetin

temsilciliğini üstlenirken, aynı zamanda il özel idaresinin yatırımlarını planlayan, bu yatırımların zamanında ve etkin bir şekilde gerçekleşmesini sağlayan ve il genel meclisi ile il encümeninin kararlarını uygulayan temel bir aktör olarak konumlanır (Tepeli, 2018).

Valinin görevleri Karakılçık (2015) tarafından şu şekilde sıralanmaktadır:

- Kurumsal yapının yönetim ve idaresini sağlamak,
- Stratejik plana uygun olarak bütçe, personel ve faaliyetlerin yönetimini gerçekleştirmek; performans kriterlerini belirlemek ve uygulamak,
- İdareyi temsil etmek,
- İl encümenine başkanlık yapmak,
- Taşınır ve taşınmaz malların yönetimini üstlenmek,
- Gelir ve alacakların tahsilini sağlamak,
- Özel idare personelinin atamasını yapmak,
- İşletmeler ve bağlı kuruluşlar üzerinde denetim gerçekleştirmek,
- Şartsız bağışları kabul etmek,
- İl halkının refah, sağlık ve esenliğini koruyucu önlemler almak,
- Bütçede yoksullar için ayrılan ödenekleri kullanmak,
- Yasa tarafından kendisine verilen diğer görevleri yerine getirmek.

2.5.1.2. İl Encümeni

İl özel idaresinin belirli görevlerine dair kararlar il encümeninde alınmaktadır. Örneğin, belediye sınırları dışında kalan halka açık alanların açılış ve kapanış saatleri il encümeni tarafından belirlenir. Encümen toplantılarına vali başkanlık eder; ancak valinin katılamadığı durumlarda toplantılara il özel idaresi genel sekreteri başkanlık etmektedir (Tepeli, 2018).

2.5.1.3. İl Genel Meclisi

İl genel meclisi, il özel idaresinin karar organı olup, ildeki yatırımların yönlendirilmesi gibi belirli konularda karar alma yetkisine sahiptir. Meclis üyeleri seçimle göreve gelmektedir. 2005 yılında yapılan yasal değişiklikten önce il genel meclisine vali başkanlık etmekteydi; ancak bu düzenleme ile meclis üyeleri artık kendi içlerinden bir

başkan seçmekte ve toplantılara bu seçilen başkan başkanlık etmektedir (Tepeli, 2018).

2.5.2. BELEDİYELER

Türk Dil Kurumu'na göre belediye, il, ilçe, kasaba ya da beldelede temizlik, aydınlatma, su, toplu taşıma ve esnaf denetimi gibi kamu hizmetlerini yürüten, yerel halk tarafından seçilen organları olan ve tüzel kişiliğe sahip bir yerel yönetim birimidir (TDK, 2024). Türkiye'de belediyeler, yerel yönetim sisteminin en yaygın ve gelişmiş yapısını oluşturur; halkın yerel düzeydeki ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla idari ve mali özerkliğe sahip tüzel kişiliklerdir. Türkiye'de modern anlamda yerel yönetimlerin köklü bir geçmişi vardır ve ilk belediye örgütü 1854 yılında İstanbul'da kurulmuştur. Ancak bu dönemde belediyelerin tüzel kişiliği ve özerkliği bulunmamaktaydı (Mutlu, 2015; Çukurçayır, 2013). 1868'de belediyelerin yapısının yaygınlaştırılması, 1876 Kanuni Esasi ile yerel yönetimlerin tüzel kişilik statüsüne sahip olması planlanmış ve bu yönde adımlar atılmıştır. Cumhuriyet döneminde ise 1930 tarihli 1580 sayılı Belediye Kanunu ile yerel yönetimlere hukuki çerçeve kazandırılmıştır (Karakılçık, 2015; Ökde,2023).

1930'da yürürlüğe giren 1580 sayılı Belediye Kanunu, uzun süre yürürlükte kalmış ve yerel yönetimlerde demokratik katılımı desteklemiştir; bu kanunla kadınlar ilk kez belediye seçimlerinde oy kullanma hakkı kazanmıştır. 2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu ise belediyelerin yetki ve görevlerini genişleterek, yerel yönetimlerde demokratik katılımı daha fazla teşvik etmiştir. Bu yeni kanunla muhtarlar, sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri ve üniversite temsilcilerinin belediye meclis komisyonlarına katılarak görüş bildirme hakkı tanınmış; böylece halkın yönetime katılımı artırılmıştır (Eryılmaz, 2020).

Belediye kurulabilmesi için gereken nüfus eşiği 2005'te 5000 olarak belirlenmiş ve nüfusu 5000'in altında olan yerlerde belediye kurulması yasaklanmıştır. Belediye yapısında karar organı belediye meclisi, yürütme organı ise belediye encümenidir. Belediye başkanları doğrudan halk tarafından seçilmekte olup görev süreleri boyunca siyasi partilerde aktif görev alamazlar. Belediye meclisi bütçe, taşınmaz mal yönetimi gibi konularda karar alırken; belediye encümeni, başkan başkanlığında yürütme ve danışma organı olarak görev yapmaktadır (Eryılmaz, 2020).

2.5.3. Köy

442 sayılı köy kanununa göre köyün tanımı şu şekildedir; *Nüfusu iki binden aşağı*

yurtlara (köy) ve nüfusu iki bin ile yirmi bin arasında olanlara (kasaba) ve yirmi binden çok nüfusu olanlara (şehir) denir. Nüfusu iki binden aşağı olsa dahi belediye teşkilatı mevcut olan nahiye, kaza ve vilayet merkezleri kasaba itibar olunur ve Belediye Kanununa tabidir (442, md.1). Cami, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi orta malları bulunan ve toplu veya dağınık evlerde oturan insanlar bağ ve bahçe ve tarlalarıyla birlikte bir köy teşkil ederler (442, md. 2). Köyler, Osmanlı Devleti döneminden beri var olan birimlerdir. 1829'da muhtarlıkların kurulmasıyla köy yönetiminde yenilikler başlamış, 1858'de köyler idari birim olarak tanımlanmıştır (Dülger ve Güven, 2017). İlk yasal düzenleme 1864 Vilayet Nizamnamesi ile yapılmıştır. Köyler, yerel yönetimlerin en küçük birimi olup, tarım ve hayvancılıkla geçimlerini sağlamaktadır (Dülger ve Güven, 2017). Cumhuriyet döneminde yerel yönetimlerin ilk düzenlemesi köyler için gerçekleştirilmiştir. Köylere tüzel kişilik 1924 yılında çıkarılan 442 sayılı Köy Kanunu ile verilmiştir (Karakılçık, 2015).

Köy yönetim organı köy ihtiyar heyeti, köy derneği ve muhtarlardan oluşmaktadır. 442 Sayılı Köy Kanunun Madde 20 (Değişik: 26/10/1933-2329/1 md.). Her köyde bir köy derneği, bir köy muhtarı birde ihtiyar meclisi bulunmaktadır. Tüm seçmenlerin katılımıyla oluşan köy derneği; muhtar ve ihtiyar heyeti üyelerinin seçimi, köy imamının belirlenmesi ve bazı isteğe bağlı işlerin zorunlu hale getirilmesi gibi işlevlere sahiptir. İhtiyar heyeti, doğal ve seçilmiş üyelerden oluşur; seçilmiş üyeler köy derneği tarafından tek dereceli çoğunluk sistemiyle seçilirken, öğretmen ve imam doğal üye konumundadır. Köye ilişkin bütçe, köye ait birer senelik gelir ve gider tahminleriyle imece ve salmaya dair unsurları ihtiva eden köydeki ihtiyar heyetinde alınan kararla kabul edilir ve durumuna göre vali veya kaymakama onay için gönderilir ve onaylamayı müteakiben kesinleşir (İçişleri Bakanlığı, 2024; Karacan ve Berkün, 2023). Heyet, muhtar harcamalarının denetimi, imece ve salma kararları ile köy bütçesinin onaylanması gibi yetkilere sahiptir; kararları vesayet denetimine tabi değildir. Muhtar hem köy yönetiminin başı hem de merkezi idarenin temsilcisidir. Köy idaresinin başı olarak köy bütçesini yönetir ve ihtiyar heyetinin kararlarını icra eder; merkezi idare adına ise yasa ve hükümet emirlerini duyurur, kamu düzenini sağlar ve vergi ile askerlik yükümlülüklerine yönelik işlemleri yürütür. Bu kapsamda muhtar, merkezi idarenin vesayet denetimine tabidir (Gözler ve Kaplan, 2018).

2.6. YEREL YÖNETİMLERDE KATILIM ARACI: KENT KONSEYLERİ

2.6.1. Kent Konseyleri ve Gelişimi

Kent konseyleri, merkezi yönetim, yerel yönetimler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları (STK'ler) ve meslek kuruluşlarının işbirliğiyle kent sorunlarını belirleyen ve bu sorunlara çözümler geliştiren demokratik yapılardır. Bu yapılar, yerel demokrasinin sağlanmasında ve halkın katılımının artırılmasında önemli bir rol oynamaktadır (Ezber, 2021). Kent konseyleri, katılımcı yerel yönetim mekanizmalarını güçlendirmek amacıyla kurulmuş olmalarına rağmen, işlevsel anlamda önemli sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Toprak Karaman (2014), kent konseylerinin çoğunlukla sembolik yapılar olarak kaldığını ve yerel yönetim karar süreçlerine etkin bir şekilde katkı sağlayamadığını belirtmektedir. Bunun temel nedenleri arasında, yasal düzenlemelerin yetersizliği, kent konseyi kararlarının bağlayıcı olmaması ve katılımcılık anlayışının toplumda yeterince yerleşmemiş olması gösterilmektedir. Ayrıca, kent konseylerinin genellikle yerel yönetimlerin bürokratik yapıları içinde bağımsız bir aktör olarak değil, belediyelerin bir uzantısı gibi algılandığına dikkat çekilmektedir. Bu durum, kent konseylerinin sivil toplumun beklentilerini karşılamakta yetersiz kalmasına ve etkin bir demokratik platform olamamasına yol açmaktadır (Toprak Karaman, 2014).

Yerel Gündem 21 süreciyle 5393 sayılı kanunla yasal bir statü kazanan kent konseyleri, geniş katılımlı yapılarıyla dikkat çekmektedir (Karasu, Çelikve Altıparmak, 2020). 1990'lerden itibaren Türkiye'de, vatandaşların katılımını sağlamak amacıyla Kent Senatosu, Kent Parlamentosu gibi farklı isimler altında çeşitli yapılar oluşturulmuştur. Yerel Gündem 21'in etkisiyle ortaya çıkan kent konseyleri, sivil toplum, kamu ve özel sektörün ortaklığını teşvik eden önemli bir yönetim mekanizmasıdır (Yaman ve Küçükşen, 2018).

1992'deki Birleşmiş Milletler Yeryüzü Zirvesi'nde kabul edilen Gündem 21, sürdürülebilir gelişimi ve katılımcı yönetim süreçlerini teşvik etmektedir. Türkiye'deki Yerel Gündem 21 uygulamaları, yerel demokrasiyi güçlendirmek ve halkın yerel karar alma süreçlerine katılımını sağlamak amacıyla kent konseylerinin kurulmasına öncülük etmiştir. Kent konseyleri, yerel yönetimlerin etkinliğini artırmak ve halkın katılımını sağlamak için önemli bir platform oluşturmaktadır. Bu yapı, toplumsal farklılıkları uzlaşma ortamında birleştiren bir mekanizma olarak işlev görmektedir (Karakurt Tosun vd., 2016). Kent konseyleri, kentte yaşayan tüm bireylerin, STK'ların ve diğer

paydaşların katılımını teşvik etmektedir (Ezber, 2021). “03.07.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. Maddesi *“kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır”*. 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 77. maddesi, belediye çalışmalarına gönüllü katılımı düzenlemekte ve sağlık, eğitim, spor, çevre gibi alanlarda gönüllü katılımcılardan yararlanılmasına olanak tanımaktadır (5393 sayılı Belediye Kanunu, m.77). İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelik ile gönüllü katılımın sorumluluğu ilgili il özel idaresi ve belediyeye aittir, böylece kamu hizmetlerine gönüllü katkı sağlanmaktadır (Uysal ve Atmaca, 2018).

Kent Konseyi Yönetmeliği, 18 madde ve 1 geçici maddeden oluşmakta olup, konseyin amacı, kuruluş koşulları ve üye yapısı gibi unsurları kapsamaktadır (Kent Konseyi Yönetmeliği, 2005). 26313 sayılı Kent Konseyi Yönetmeliği, 8 Ekim 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir ve kent konseylerinin demokratikleşmesini ve sivilleşmesini sağlamak amacıyla çeşitli değişiklikler içermektedir. Özellikle, milletvekilleri ve belediye meclis üyelerinin temsilci olarak yer alması gibi bazı kısıtlamalar kaldırılmıştır (Çukurçayır vd., 2012).

26313 sayılı Kent Konseyi Yönetmeliği’nin 4. Maddesinde kent konseyinin tanımı aşağıdaki gibi yapılmıştır.

“Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmaları” şeklinde tanımlanmıştır (Kent Konseyleri Yönetmeliği, madde 4).

Kent konseylerinin en temel işlevi, kenti ilgilendiren tüm aktörleri bir araya getirerek sorunların tartışıldığı ve önceliklerin belirlendiği bir ortam sağlamaktır. Bu konseyler, kentin kalkınması için gerekli stratejilerin ve faaliyet planlarının oluşturulmasında önemli bir rol oynamaktadır (Eryılmaz, 2018). Kent Konseyi Yönetmeliği’nin 6. maddesinde belirtilen görevleri arasında sürdürülebilir gelişme sorunlarının çözümü, yerel katılımcılığın artırılması, kentin tarihi ve kültürel değerlerine sahip çıkılması ve kent kaynaklarının etkili kullanımı gibi konular yer almaktadır.

Kent konseylerinin çalışma ilkeleri, katılımcılığı ve ortak akı esas almakta, uluslararası sözleşmelere uyum sağlamaktadır (Kent Konseyi Yönetmeliği, Madde 7). Kent konseylerinin üyeleri, merkezi ve yerel yönetim temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ve diğer ilgili paydaşlardan oluşmaktadır (Kent Konseyi Yönetmeliği, Madde 8).

Kent konseyinin organları, genel kurul, yürütme kurulu, meclisler ve çalışma gruplarından oluşmaktadır. Genel kurul, belediye başkanının çağrısı üzerine toplanarak önemli kararları almaktadır. Yürütme kurulu, genel kurul tarafından belirlenen gündemi yürütmekle sorumludur. Ayrıca, kadın meclisleri, gençlik meclisleri ve çocuk meclisleri gibi özel meclisler, belirli toplumsal grupların ihtiyaçlarını karşılamayı hedeflemektedir (Karasu, Çelik ve Altıparmak, 2020).

Kent konseyleri, katılımcı süreçlerin ve yerel eylem planlarının oluşturulmasında önemli bir rol oynamaktadır. Yerel Gündem 21 sürecinde, sivil toplumun ve diğer paydaşların yerel karar alma süreçlerine katılımı sağlanarak demokratik yerel yönetim alanında önemli gelişmeler kaydedilmiştir (Ağır vd., 2017). Ancak, kent konseylerinin etkili bir şekilde işlev gösterebilmesi için daha fazla katılım ve ilgiye ihtiyaç duyulmaktadır. Bu konseylerin kuruluş amacı, kent vizyonu ve hemşehrilik bilincini geliştirmek, kentin haklarını korumak, sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek ve katılım ile yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmektir (5393 sayılı Belediye Kanunu. Madde 13 T.C. Resmi Gazete, 13 Temmuz 2005, Sayı: 25880). Kent Konseyleri, demokratik yönetim anlayışı çerçevesinde birçok eleştiriye maruz kalmaktadır. Araştırmacılar, bu konseylerin aşağıdan yukarıya bir yönetim modeline uygun olmadığını, müzakereci demokrasi için gerekli kriterleri karşılamadığını ve katılımın genellikle “danışma” niteliğinde olduğunu belirtmektedir (Uslu ve Yılmaz, 2018). Kent Konseyleri, önemli konuların tartışıldığı, ancak zorunlu kriterlerden uzak ve danışma niteliği taşıyan bir yapıda faaliyet göstermektedir.

Şişli (2022)’ e göre; Kent konseylerinin katılımcılığa olan katkısı üzerine yapılan yerel çalışmalar çeşitli bulgular sunmaktadır. Ünal (2022), Kağıthane örneği üzerinden kent konseylerinin evrimini incelemiş, merkezi yönetim baskısının kent konseyleri aracılığıyla hafifletildiğini vurgulamıştır. Ancak bütçe yetersizliği ve kararlarının yaptırım gücünden yoksun olması, etkinliklerini sınırlamaktadır. Sünbül (2012), Küçükçekmece Kent Konseyi örneğinde halkın karar süreçlerine yeterince dâhil edilmediğini, özellikle kadın, genç, çocuk ve engelli meclislerinin çalışmalarının sınırlı kaldığını ifade etmiştir. Geyik (2021) ise aynı konseyin katılımcı demokrasiye sınırlı katkı sunduğunu, temel sorunların

bütçe ve temsil eksikliklerinden kaynaklandığını belirtmiştir. Abbasoğlu (2019), Afyonkarahisar konseyinin görevlerini yerine getirmesine rağmen tüm çalışma gruplarının aktif olmadığını gözlemlemiştir. Şişik (2019), Polatlı konseyinin belediye ve sivil toplum iş birliği ile halkta kentlilik bilincini artırdığını, ancak belediye katkısının sınırlı olduğunu bildirmiştir. Çakır (2019), Manisa’da bütçeleme sürecinde halk katılımını ele alarak, kent konseylerinin bütçeyle ilgili eğitimlerle güçlendirilmesi gerektiğine dikkat çekmiştir. Tekin (2019), Denizli örneğinde kent konseylerinin yerel hizmetlere gönüllü katılımı desteklediğini gözlemlemiştir. Ezber (2021) ise kent konseylerinin yerel yönetimlerde katılımcılığı artırma ve temsili demokrasiye eleştiri işlevi gördüğünü belirtmiştir. Güzel (2019), Türkiye genelinde büyükşehir kent konseyleri başkanlarıyla yaptığı görüşmeler sonucunda, konseylerin belediyeden bağımsız hareket edemediğini ve mevzuat eksiklikleri nedeniyle etkinliklerinin sınırlı kaldığını tespit etmiştir. Ağır ve arkadaşları (2017) Adana’da katılımın tabana yayılması gerektiğini, katılımın öneri düzeyinde algılanmasının sınırlandırıcı bir faktör olduğunu savunmaktadır (Şişli, 2022).

Bu çalışmalar, kent konseylerinin halk katılımını artırma potansiyeli taşısa da yapısal ve yönetsel eksiklikler nedeniyle etkinliklerinin sınırlı kaldığını göstermektedir.

2.7. KATILIMCILIK KAVRAMI

Katılımcılık kavramı, yönetim süreçlerine ve karar alma mekanizmalarına halkın aktif katılımını vurgulayan bir ilkedir. Bu ilke, bireylerin toplumsal, siyasi ve ekonomik hayata daha fazla dahil olmalarını teşvik ederken, karar alma süreçlerinin daha şeffaf, hesap verebilir ve kapsayıcı olmasını sağlamaktadır (Kösekahya, 2003). Katılımcılık tartışmaları, modern demokratik kurumların evrimiyle birlikte önem kazanmış ve çeşitli disiplinlerde, özellikle kamu yönetimi, siyaset bilimi ve sosyoloji alanlarında incelenmiştir. Bu tartışmalar, katılımcılığın nasıl tanımlanacağı, nasıl teşvik edileceği, hangi yöntemlerin etkili olduğu ve katılımcılığın demokratik süreçlerdeki rolü gibi konuları kapsamaktadır. Katılımcılık, demokratik toplumlarda vatandaşların etkin bir şekilde yönetim süreçlerine katılmasını sağlayarak toplumsal adalet ve demokratik değerlerin güçlenmesine katkıda bulunmaktadır (Akseli, 2024).

Katılım terimi oldukça geniş bir kavramdır ve birçok farklı anlamı içerebilmektedir. Örneğin, bir şeyden pay almak, bir şeye ortak olmak, bir şeyin içine girmek veya bir şeyin

aktörleri arasında yer almak gibi anlamları barındırır (Bilgin ve Göregenli, 2002). Bu çeşitlilik, katılımın bireylerin günlük davranışlarından sosyal kurumlara ve sivil toplum kuruluşlarına kadar uzanan geniş bir yelpazede çeşitli olguları ve ilişkileri içerebileceğini göstermektedir. Katılım kavramı, farklı disiplinlerle ilişkilendirilerek farklı tanımlamalara sahiptir. Örneğin, siyaset bilimi açısından katılım genellikle oy kullanma veya seçimlere katılma olarak ele alınırken, sosyoloji veya psikoloji açısından daha geniş bir perspektifte düşünülebilir ve toplumsal etkileşim, sosyal hareketlilik veya sivil toplum aktivizmi gibi alanları içerebilmektedir (Beyazıt, 2006). Katılım kavramı, gerçekten de oldukça geniş ve belirsizdir, çünkü kimin, neye, nerede, ne zaman ve nasıl katılacağı gibi pek çok soruya göre değişebilmektedir. Katılımın içeriği ve kapsamı, katılımın çeşitli biçimlerini ve seviyelerini göz önünde bulundurarak geliştirilebilmektedir (Çukurçayır, 2002). Katılım, sözleşme ve dahililik gibi kavramlar günümüzde sıkça kullanılan ve önemli olan kavramlardır. Bu kavramlar arasında belirli anlam farkları bulunmasına rağmen genellikle birbiriyle örtüşen yönleri de vardır. Temelde, bu kavramlar geniş grupların karar alma süreçlerine, hizmetlere ve planlamaya katılımının önemini vurgulamaktadır. Katılım kavramı, devlet organları, kurumları ve bunların paydaşları arasında sürekli ve karşılıklı yarar sağlayan ilişkileri ifade etmektedir. Hem halkın hem de diğer paydaşların (sivil toplum örgütleri, iş dünyası temsilcileri, akademisyenler vb.) karar alma süreçlerine katılmasını ve etkin bir şekilde bilgi paylaşımını içermektedir. Katılım, demokratik yönetişimde merkezi bir rol oynar ve karar alma süreçlerinin daha kapsayıcı, şeffaf ve hesap verebilir olmasını sağlamaktadır (Kalkınma Bakanlığı, 2012).

Habermas'a göre katılım dar kapsamlı siyasal alandan çıkararak toplumsal ve kültürel alanlarda da gerçekleşebilen bir aktivite olarak görmesi önemli bir noktadır. Bu anlayış, katılımın sadece oy kullanma veya siyasi partilere üyelik gibi dar siyasi alanlarla sınırlı olmadığını vurgulamaktadır. Aynı zamanda, toplumsal etkinliklere, kültürel faaliyetlere ve sosyal hizmetlere katılımı da içermektedir (Göymen, 1999). Wandersman'a göre katılım, bireylerin kendi yaşamlarıyla ilgili olan, onları etkileyen fiziksel çevreler, programlar ve kurumlar düzeyinde üretilen kararlarda aktif olarak yer almalarını veya belirli bir çevrenin tasarlanması ve planlanmasında, bir program veya sonucun oluşturulmasında kendileriyle iş birliğine gidilebilmesi anlamına gelmektedir (Bilgin ve Göregenli, 2002). Birleşmiş Milletler Sosyal Kalkınma Araştırma Enstitüsü'nün tanımına göre, katılım, kaynaklar ve düzenleyici kurumlar üzerinde daha fazla kontrol sağlamak amacıyla, şimdiye kadar bu tür bir kontrolün dışında kalmış olan gruplar ve hareketler

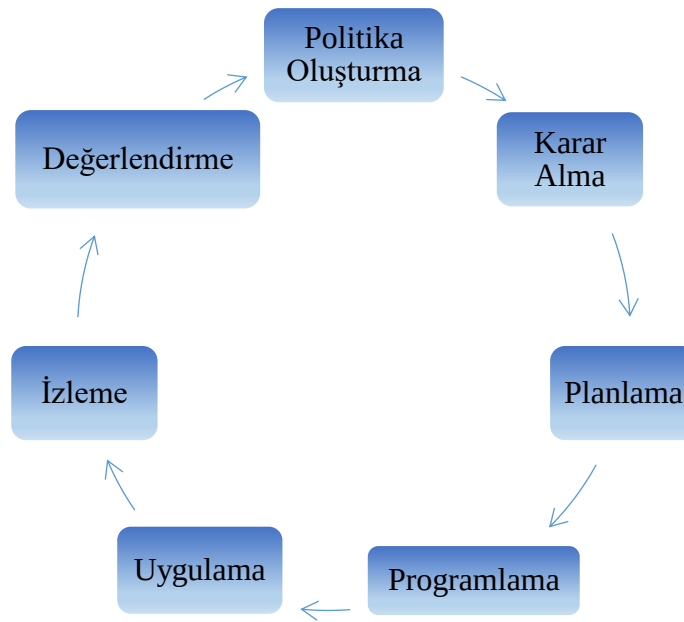
tarafından organize edilen çabadır. Bu tanım, katılımın güç dengelerini değiştirmeye ve toplumsal adaleti artırmaya yönelik bir çaba olduğunu vurgulamaktadır. Geleneksel olarak dışlanmış veya marjinalleştirilmiş grupların katılımı, onların seslerini duyurmasını, ihtiyaçlarını ve taleplerini dile getirmesini sağlamaktadır. Bu da toplumun daha adil ve eşitlikçi olmasını sağlamak için önemli bir adımdır (Involve, 2005).

Katılım kavramı, yönetim organları veya kurumları ile bu kurumların paydaşları arasında sürekli ve karşılıklı faydaya dayalı bir ilişkiyi ifade etmektedir. Bu ilişki, bireylerin kendileriyle ve yaşadıkları toplumla ilgili alınacak kararlarda ve karşılaşılan sorunların çözümünde söz sahibi olmalarını ve yöneticilerle etkileşim içinde bulunmalarını içermektedir (Atmış, 2003). Katılımın temel amacı, yönetilenlerin yönetim süreçlerine çeşitli şekillerde katılımını sağlamaktır. Bu sürecin sürdürülebilir olabilmesi ve iyileştirme yaklaşımları üzerine kurulabilmesi için çevresel, toplumsal ve ekonomik faktörler dikkate alınmalıdır. Bu yaklaşım, toplumsal katılımın yaygınlaştırılmasını, yönetimin kararlılık ve tutarlı uygulamalarını açık bir şekilde ortaya koymasını gerektirmektedir (Aruoba, 2003). Katılımcılık, yöneticiler ile vatandaşlar/devlet ile sivil toplum arasındaki ilişkinin güçlenmesini vurgulayan “yeni yönetim paradigmasının” önemli bir unsuru olarak tanımlanmaktadır (Ruije vd., 2014). Katılımcılığın anlaşılması için dört ana boyut önemlidir: siyasi hayat, sivil hayat, sosyal hayat ve değerler olarak karşımıza çıkmaktadır. Siyasi hayatta siyasi süreçlere katılım, sivil hayatta toplumsal meselelere aktif katılım, sosyal hayatta sosyal bağlantılar ve topluma katkı, değerlerde ise temel değerlere bağlılık öne çıkmaktadır. Bu boyutlar bir araya gelerek katılımcılığın geniş kapsamını şekillendirir ve toplumun daha katılımcı, demokratik ve adil olmasını sağlamaktadır (Şahin ve Altun, 2019).

Katılımcılık, pek çok sorun alanının bulunduğu bir konu niteliği taşımaktadır. Demokrasi mekanizmasının yetersizliği, aktörlerin yetersizliği, isteksizlik, zayıf katılım kültürü, temsil yetersizliği ve iyi örneklerin yeterince tanıtılmaması gibi temel sorun alanları bulunmaktadır. Toplumda örgütlenme ve temsil eksikliği, dezavantajlı grupların süreçlere dâhil olamaması gibi sorunlar da mevcuttur. Yerel yönetimlerde personelin donanımsız olması, katılımcılık bilincinin yetersizliği, hesap verebilirlik ilkesinin etkili işlememesi ve kurumsal yapının olmaması gibi alt sorunlar da görülmektedir. Ayrıca, denetim yetersizliği, katılımı artıracak altyapı eksikliği, ulusal katılımın yasalarla güvence altına alınmaması ve yerel ihtiyaçların proje üretimlerinde dikkate alınmaması gibi yönetsel sorunlar da mevcuttur. Katılımcılık, farklı tarafların karar alma

süreçlerinde varlığını gerektirmektedir (Uslu, 2017). Katılımcı karar alma sürecinin aşamaları katılımcılığın sağlıklı bir şekilde işlemesi adına takip edilmek durumundadır (Uslu ve Yılmaz, 2018).

“Katılımcılık, vatandaşların siyasi karar alma süreçlerine temsilci aracılığıyla veya doğrudan katılımıdır. Günümüzde, vatandaş hakları, demokratik yönetim, yolsuzlukla mücadele ve yoksulluğun azaltılması gibi konularla ilişkilidir” (Uslu, 2017). Bu çalışmada, katılımcılık bu şekilde değerlendirilmektedir. Sağlıklı katılımcılık için yukarıda Şekil 2.14’teki belirli aşamalar takip edilmelidir (Uslu ve Yılmaz, 2018; Papazian, 2008).

Şekil 2.14. Katılımcı karar alma sürecinin aşamaları.

Bu çalışmada, katılımcılık bu şekilde değerlendirilmektedir. Sağlıklı katılımcılık için yukarıda Şekil 2.14’deki belirli aşamalar takip edilmelidir (Uslu ve Yılmaz, 2018).

Günümüz kamu politikaları yaklaşımında katılımcı yaklaşımın dört temel amacı bulunmaktadır: (Usta, 2014).

Yönetişim: Demokratik meşruluk ile hesap verebilirliği güçlendirerek aktif vatandaşlığı teşvik etmektir.

Sosyal uyum ve sosyal adalet: Sosyal sermaye ve ilişkileri geliştirerek sahiplenme ve eşitlik duygusunu güçlendirmektir.

Hizmet kalitesinin artırılması: Toplumun değerlerine uygun ve ihtiyaçlarını karşılayan

daha etkili ve daha iyi hizmetler sunmaktır.

Kapasite geliştirme ve öğrenme: Daha güçlü bir toplum oluşturarak özellikle büyüme ve kalkınma için bir temel sağlamaktır.

Türkiye’de katılımın gerçekleştirilmesi, katılım ortamının oluşturulması ve katılımı teşvik edecek aktörlerin harekete geçirilmesi gerekmektedir. Cinsiyet, eğitim düzeyi, gelir seviyesi, yaş, meslek, kentleşme oranı ve kitle iletişim araçlarının etkisi gibi faktörler, katılımı etkileyen önemli unsurlardır. Bu faktörlerin tümü, katılımın güçlendirilmesi ve teşvik edilmesi için etkili bir katılım ortamının oluşturulması gerekliliğini vurgulamaktadır (Çizelge 2.18).

Katılımı etkileyen faktörler, toplumun demokratik süreçlere dahil olma biçimini belirlemektedir. Çizelge 2.18’deki faktörler toplumun katılımını ve demokratik süreçlerin kalitesini etkileyen kritik unsurlardır. Bu faktörler, açık ve yeşil alan planlamasında da önemli rol oynamaktadır. Kent yönetimi, açık ve yeşil alanları planlarken, farklı sosyo-ekonomik grupların, yaş gruplarının ve cinsiyetlerin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmalıdır (Görücü, 2021).

Eğitim düzeyi, bireylerin çevresel bilincini ve bu alanlara olan talebini artırmaktadır. Gelir seviyesi ve mesleki statü, insanların yeşil alanlardan faydalanma olanaklarını etkilerken, kentsel alanlarda yeşil alanlara erişimi olanaklı kılmaktadır. Kentleşme oranı ve kent planlaması, açık ve yeşil alanların dağılımını ve erişilebilirliğini belirlemektedir. Kitle iletişim araçları, bu alanların kullanımını ve korunmasını teşvik ederek, toplumu bilgilendirir ve katılımı artırmaktadır. Bu bağlamda, kent yönetimi, açık ve yeşil alan planlamasında tüm bu faktörleri dikkate alarak, daha kapsayıcı ve erişilebilir alanlar yaratmalıdır. Böylece, demokratik katılım teşvik edilirken, toplumun genel refahı ve çevresel sürdürülebilirlik sağlanmış olmaktadır.

Çizelge 2.18. Katılımı etkileyen faktörler ve önemi (Görücü, 2021).

Faktör	Açıklama	Önemi	Kaynaklar
Cinsiyet	Erkekler kadınlara göre siyasal yaşama daha fazla katılır. Kadınların siyasal katılımının az olmasının nedenleri arasında toplumsal cinsiyet rolleri ve düşük sosyo-ekonomik statü bulunur.	Kadınların siyasal katılımının artırılması, cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve demokratik temsilin güçlendirilmesi açısından kritik öneme sahiptir.	Eroğul (1999) Kalaycıoğlu (1984)
Eğitim Düzeyi	Eğitim, bireylerin siyasal yaşama katılımını kolaylaştırır ve bilinçli tercih yapmalarını sağlar. Eğitim düzeyi arttıkça katılım artmaktadır.	Eğitim, siyasal bilinci artırarak toplumun daha aktif ve bilinçli katılımını sağlar, bu da demokratik süreçlerin kalitesini yükseltmektedir.	Baykal (1970) Çukurçayır (2002)
Yaş	Gençler daha yenilikçi siyasal katılım türlerini tercih ederken, yaş ilerledikçe tercihler sağlamlaşır ve katılım artmaktadır.	Farklı yaş gruplarının katılımı, siyasal sistemde çeşitliliği ve kuşaklar arası temsilin sağlanmasını desteklemektedir.	Eroğul (1999)
Gelir Seviyesi	Gelir seviyesi arttıkça katılım da artar. Ekonomik açıdan güçlü olanlar daha etkin katılım göstermektedir.	Gelir düzeyi, bireylerin siyasal etkinliklere katılımını ve süreçlerde daha fazla söz sahibi olmalarını sağlar, bu da karar alma süreçlerini etkilemektedir.	Çukurçayır (2002)
Meslek	Meslek, bireyin sosyal statüsünü belirler ve yüksek statülü meslek sahipleri daha sık katılım göstermektedir.	Mesleki statü, bireylerin süreçlere erişimini ve etkin katılımını artırır, böylece karar alma mekanizmalarındaki çeşitliliği ve uzmanlığı desteklemektedir.	Kalaycıoğlu (1984), Çukurçayır (2012)
Kentleşme Oranı	Kentleşme, katılımı etkiler. Türkiye'de kentleşme oranı arttıkça siyasal katılım azalabilir, bu durum Batı ülkelerindeki eğilimlerle ters düşmektedir.	Kentleşme, bireylerin süreçlere erişimini ve aktif katılımını sağlar, ancak Türkiye'de bu etki farklı dinamiklerle ortaya çıkmaktadır.	Çukurçayır (2002), Eroğul (1999)
Kitle İletişim Araçları	Kitle iletişim araçları, katılımı artırır ve toplumu daha açık hale getirir. Bu araçların etkisi hem tarımsal hem de kentsel kesimlerde devam etmektedir.	Kitle iletişim araçları, bilinci artırarak toplumun daha geniş kesimlerinin süreçlere katılımını sağlar, demokratik katılımı ve şeffaflığı artırmaktadır.	Çukurçayır (2002)

2.8. ÇEVRE VE KATILIM

Aşağıda, siyasal katılım, yerel katılım ve yönetsel katılım gibi başlıklara değinilmiştir. Bu başlıklar altında incelenen çeşitli katılım modelleri, farklı boyutlarda ve seviyelerde toplumsal katılımı teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Siyasal katılım, genellikle ulusal veya uluslararası politik süreçlere dâhil olmayı içerirken, yerel katılım daha çok yerel toplulukların karar alma süreçlerine aktif katılımını hedeflemektedir. Yönetsel katılım ise, yönetimlerle sivil toplum kuruluşları ve yurttaşlar arasında etkileşim ve işbirliğini vurgular, böylece daha katılımcı ve şeffaf yönetim mekanizmalarının oluşturulmasına yardımcı olmaktadır. Bu başlıklar altındaki modeller, demokratik süreçlerin güçlenmesi ve toplumsal katılımın artırılması açısından önemli araçlar sunmaktadır. Çizelge 2.19’te yer alan faktörler, açık ve yeşil alan planlamasında da kent yönetimi için kritik öneme sahiptir, zira toplumun geniş kesimlerinin katılımını ve bu alanların daha kapsayıcı ve sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesini sağlamaktadır.

Çizelge 2.19: Siyasal katılım, yönetsel katılım ve yerel katılım faktörleri (Kapani, 1998; Çukurçayır, 2002; Acar ve Demir, 2005; Eryılmaz, 2011; Önder ve Oruç 2013; Kastellioğlu, Doğan ve Kalkışım, 2015).

Faktör	Açıklama	Katılımın Önemi	Kaynak
Siyasal	Bireylerin ve grupların siyasi süreçlere katılımını ifade eder. Seçimlere katılmak, siyasi ve bürokratik karar alma süreçlerine dahil olmak, örgütsel katılım gibi yolları kapsar	Siyasal katılım, demokratik süreçlerin işleyişi için hayati önem taşır. Vatandaşların ve grupların siyasi süreçlere dahil olması, siyasal temsil ve hesap verebilirlik düzeyini artırır.	Çukurçayır, 2002, Kapani, 2007, Acar ve Demir, 2005
Yönetsel	Kamu hizmetlerine ilişkin temel kararların alınması, hazırlanması ve uygulanması süreçlerine doğrudan veya dolaylı olarak etkilenenlerin katılmasını ifade eder	Yönetsel katılım, kamu programlarının ve politikalarının daha meşru ve etkili bir şekilde uygulanmasını sağlar. Temsil ve katılım ilkeleriyle, kamu yararına duyarlılık artırılır.	Eryılmaz, 2011 Kastellioğlu, 2015 Önder, 2013
Yerel	Vatandaşların yerel yönetim süreçlerine katılımını ifade eder. Halk oylaması, kent meclisleri, vatandaş danışma toplantıları gibi yöntemlerle gerçekleştirilir	Yerel katılım, yerel demokrasinin işlevselliğini artırır. Vatandaşların yerel yönetim süreçlerine katılımı, yerel hizmetlerin etkin bir şekilde yönetilmesini ve yerel toplulukların ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlar.	Doğan ve Kalkışım, 2015 Çukurçayır, 2002 Oruç, 2013

Açık ve yeşil alanların planlanması ve tasarımı sürecinde katılımın tarihsel gelişimi, şehircilik ve peyzaj mimarlığı disiplinlerinde önemli bir yer tutmaktadır. Katılım süreçlerinin evrimi, bu alanların daha sürdürülebilir, kapsayıcı ve kullanıcı dostu hale

gelmesine katkıda bulunmuştur.

Planlamada karar sistemlerine yurttaşların entegre edilmesi, 19. yüzyılın ikinci yarısından bu yana birçok fikir öne sürülmektedir. Bu fikirlerin büyük kısmı, dezavantajlı grupların kentsel yenileme ve dönüşüm projelerindeki mağduriyetinin önüne geçilmesi ve eşitlikçi bir kentsel mekân yaratma amacını taşımaktadır. Bu süreçte, katılım giderek popüler hale gelen bir konu olarak kent bilimcilerinin literatürüne girmiş ve birçok farklı perspektifte ele alınmıştır. Bu perspektifler arasında aktörlerin rolü, kullanılan yöntemler, katılım basamakları, demokratikleşme ve mekân oluşturma gibi konular bulunmaktadır. Bu değişim ve gelişim süreci, katılımın kentsel planlama ve karar alma süreçlerinde ne kadar önemli olduğunu vurgulamaktadır. (Çizelge 2.20).

Çizelge 2.20. Açık ve yeşil alanların planlanması ve tasarımında katılımın tarihsel süreçte gelişimi.

Yıllar	Yazar	Konu	Önemli Kişiler ve Çalışmalar
1960	Jane Jacobs	Katılımcı Planlama Bütçelerinin Oluşturulması (Hollanda)	Jane Jacobs'ın "Ölüm ve Hayat Büyük Amerikan Şehirleri" adlı eseri, kentsel planlama konusunda katılımı teşvik eden önemli bir etki yaratmıştır.
1960	Kevin Lynch	Kentlerin Algılanması	Kevin Lynch'in "The Image of the City" adlı kitabı, kentsel mekanların algılanması üzerine yapılan çalışmalara katkı sağlamıştır.
1965	Paul Davidoff	Planlamada Çoğulculuk	Paul Davidoff'un "Advocacy and Pluralism in Planning" adlı makalesi, katılımcı planlama konseptinin oluşumunda önemli bir rol oynamıştır.
1970	Sherry Arnstein	Toplumun daha geniş kesimlerinin katılımı teşvik edilmeye başlandı. Halk toplantıları ve kamu katılımı için mekanizmalar geliştirilmeye başlandı	Sherry Arnstein'in "Ladder of Citizen Participation" adlı çalışması, katılımın farklı düzeylerini tanımlayan önemli bir model sundu. Participatory Rural Appraisal (PRA), Robert Chambers ve diğerleri tarafından geliştirildi ve kırsal alanlarda katılımcı planlama süreçlerinin uygulanmasında önemli bir rol oynamıştır.
1973	J.Friedman	Fonksiyel Katılım	Community Development Block Grant Programı, ABD'de mahalle gelişimi için federal fon sağlamak amacıyla başlatılmıştır.
1974	ABD Hükümeti	Community Development Block Grant Program	ABD'de yerel mahalle gelişimi için fon sağlayan ve katılımı teşvik eden federal program başlatılmıştır.
1975	J.Friedman	Geçişken (transsection) Planlama Yaklaşımı	Çevre Koruma Ajansı (Environmental Protection Agency - EPA), Amerika Birleşik Devletleri'nde kuruldu ve çevresel politika yapımında ve uygulamasında kamu katılımını teşvik etmiştir.

Çizelge 2.20. Açık ve yeşil alanların planlanması ve tasarımında katılımın tarihsel süreçte gelişimi (devam).

Yıllar	Yazar	Konu	Önemli Kişiler ve Çalışmalar
1987	Dünya Bankası Raporu Katılım Tanımı	Paydaşların Karar ve Kontrollerini Paylaştığı Süreç	Dünya Komisyonu Ortak Geleceğimiz İçin Rapor'u yayınladı ve sürdürülebilir kalkınma kavramını dünya gündemine taşıdı.
1990	Bilgi ve İletişim Teknolojileri (ICT)	Bilgi Alma, Bilgi Verme, Aktif Katılım	Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, Avrupa Konseyi tarafından kabul edildi ve çevresel yönetimde katılımcı süreçleri teşvik etti
2000	PPGIS (Public Participation GIS)	Coğrafi Bilgi Sistemlerine toplum katılımlı süreçler	Birleşmiş Milletler tarafından Kalkınma Hedefleri (MDGs) kabul edildi ve küresel kalkınma çabalarına toplumun katılımını önemli bir odak haline getirdi.
2004	Yetkin Yurttaş Ağları	Bologlar, Forumlar ve Sosyal Medya	Avrupa Birliği'nin Uyum Politikası, üye devletlerde göçmenlerin entegrasyonunu teşvik etmek için toplum katılımını önemli bir strateji olarak benimsedi.
2014-2016	Dünya Kent Senaryoları	Vatandaş Katılımı, Düzenli Değerlendirme ve İklim Korumaya Yönelik Programlar	Kentsel Planlama ve Tasarım Yayınları Derneği (American Planning Association - APA), kentsel planlama ve tasarım süreçlerinde toplum katılımını artırmak için bir dizi kılavuz ve kaynak yayınladı.

1960'lı yıllarda Avrupa, II. Dünya Savaşı sonrası üretilen toplu konutların neden olduğu sorunlarla mücadele etmekte idi. Alman mimar Habraken, bu dönemde üretilen toplu konut alanlarının en büyük sorunlarından birinin, sahiplerine mekânsal olarak değişim yapma hakkı tanımaması olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda, konut kullanıcılarının konutlarını yeniden düzenleyebileceği, daha kolektif konut üretim alternatifleri geliştirmeye çalışmaktadır (Setién, 2014). 1965 yılında önerilen çoğulcu planlama yaklaşımlarıyla birlikte, plancının diğer karar üreten aktörler ve sivil toplumla olan ilişkisi yeniden tanımlanmaktadır. Planlama sürecine katılmanın vatandaşı sadece 'bilgilendirme' sürecinden daha fazlası olduğu vurgulanmıştır (Davidoff, 1965). Bu dönemi takip eden yıllarda ise ilk kez Arnstein tarafından, katılımcı yaklaşımların yurttaş yetkilendirmeleri üzerinden farklı seviyeleri ortaya koyarak, katılımsızlık, tokenizm ve yurttaş gücü gibi farklı süreçler üzerinden mevcut uygulamaların değerlendirilmesine yönelik bir 'katılım basamağı' oluşturulmuştur (Arnstein, 1969).

1970'lerde, batı ülkelerinde katılımcı demokrasiyi sistemleştirmek amacıyla belediye meclislerinin yaygınlaşmaya başladığı gözlemlenmektedir (Atilla, 2009). Bu dönemde, Burns (1979) tarafından yapılan bir çalışmada, katılımcı deneyimler dört grup altında kategorize edildi: farkındalık, algılama, karar verme ve uygulama. Burns, katılımcıların

sürecin her aşamasına dahil olmaları gerektiğini vurgulanmaktadır. Aynı dönemde, Friedman (1973) “geçişken planlama” adında, küçük ölçekli ve yerel mobilizasyonu hedefleyen bir katılım modeli önermektedir. Bu modelde, planlamanın sosyal bir öğrenme süreci olduğu vurgulandı. İskandinav ülkelerinde benzer bir yaklaşım olan “üretken planlama” ortaya çıktı, ancak profesyonel plancılar ve politika yapıcılar tarafından tavsiyelerin uygulanabilirliği sorgulanmıştır (Åström, Granberg ve Khakee, 2011). 1987’de Dünya Bankası tarafından yayınlanan bir raporda, toplum katılımının, yetkilendirme, hak sahiplerinin kapasitesinin inşası, etkinlik, maliyet paylaşımı, proje verimliliği gibi parametreleri sağlaması gereken bir süreç olarak görülmektedir (Paul, 1987).

1990’lı yıllarda bilgi iletişim teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla birlikte katılım olgusu da dijitalleşmeye başlamıştır. Bilgi alma, bilgi verme ve aktif katılım gibi süreçleri tanımlayan yeni bileşenler ortaya çıkmaktadır. Bu dönemde, interaktif katılımı hedefleyen fikirler, bilgi paylaşımı ve geri bildirimlerin dijital platformlarda önemi artmaktadır. Bu bağlamda, Birleşik Krallık’ta siyasi sorunları paylaşmak amacıyla kurulan UK Citizen Online Democracy (UKCOD) gibi elektronik demokrasi ortamları öne çıkmaktadır (Carver, 2001).

Aynı dönemde, 1992 Rio Konferansı’nda Yerel Gündem 21 kapsamında sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda yerel yönetimlerin karar alma süreçlerinde toplum katılımının önemi vurgulanmıştır. Avrupa Birliği’nin direktifleri ve yerel gündem çalışmalarıyla uyumlu olarak, Aalborg Taahhütleri çerçevesinde vatandaş katılımını teşvik eden ve iklim korumaya yönelik programları başlatan şehirlerin sayısı artmaktadır (Kubicek ve Aichholzer, 2016).

2000’li yıllarda, bloglar, forumlar ve sosyal medya gibi dijital platformlar aracılığıyla vatandaşlar hem bilgi alıp hem de fikir beyan edebilmiştir. Bu dönemde, coğrafi bilgi sistemlerine toplum katılımını entegre eden PPGIS (Public Participation GIS) gibi yöntemler geliştirilmiştir.

Özellikle 2010’lu yılların ortalarından itibaren, çevrimiçi platformlar aracılığıyla topluluklar, kampanyalar başlatıp, imza toplama, çevrimiçi protestolar düzenleme gibi eylemleri gerçekleştirme imkanına sahip olmaktadır. Sosyal medya, toplumun sesini duyurmasını ve politikalar üzerinde etkili olmasını sağlamaktadır. Bununla birlikte, bilgi kirliliği, yanlış bilgi ve manipülasyon gibi riskler de beraberinde geldi ve güvenilirlik

sorunu ortaya çıkmaktadır.

Günümüzde, karar alma süreçlerine vatandaşların doğrudan katılımını sağlayan çevrimiçi anketler, görüşme platformları ve çevrimiçi topluluklar, politika yapımcıların ve hizmet sağlayıcıların daha geniş bir katılımı teşvik etmesine yardımcı olmaktadır. Bu gelişmelerin etkili bir şekilde kullanılabilmesi ve katılımın demokratik süreçlere entegrasyonu için güvenilirlik, şeffaflık ve hesap verebilirlik gibi temel prensiplerin korunması önemlidir.

2.8.1. Katılım Düzeyleri

Katılım düzeyleri, toplumun siyasi süreçlere ne ölçüde dahil olduğunu ve bu süreçlerde hangi rolü oynadığını belirlemektedir. Bu düzeyler genellikle bilgilendirme, danışma, birlikte karar verme, birlikte hareket etme ve yetki devri olarak sıralanmaktadır. Bu düzeyler, katılımcılığın sağlanması ve toplumun siyasi süreçlere entegrasyonu açısından önemlidir. Açık ve yeşil alan planlamasında katılımcılık, yönetimin yetkili kurumun kontrolünden halkın kontrolüne doğru uzanan bir süreçtir (Franciscus vd.,1998). Çizelge 2.21’de belirtilen beş farklı düzeyde oluşturulabilmektedir.

Çizelge 2.21. Açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Coenen, 1998; IAP2, 2007; MRC, 2009’dan geliştirilerek).

Katılım Düzeyi	Yetki ve Sorumluluk (Vatandaşa Etki)	Yetki ve Sorumluluk (Yetkili Kurum)	Amaç	Örnek Uygulamalar
Bilgilendirme	Vatandaşa, uyması gereken kararlar hakkında bilgi sağlar.	Alanın yönetimi tamamen yetkili kuruma aittir.	Kararlarla ilgili halkı bilgilendirmek.	Bilgilendirme toplantıları, broşürler, web siteleri.
Danışma	Vatandaşa belirli konularda öneri ve bilgi ister.	Yetkili kurumun istediği konularda görüşlerini bildirir.	Halkın görüş ve önerilerini almak.	Anketler, kamuoyu yoklamaları, danışma kurulları.
Birlikte Karar Verme-İşbirliği	Yerel halkın temsilcileri, planlama toplantılarına davet edilerek danışma kurullarında görev alırlar.	Kararların alınması ile ilgili çalışmalarda yer alır.	Halkın karar alma sürecine doğrudan katılımını sağlamak.	Ortak çalışma grupları, komiteler.
Birlikte Hareket Etme-Ortaklık	Planlama ve yönetim sürecinde alınan kararların sorumluluğunu halkla paylaşır.	Korunan alanın planlanması ve yönetilmesinde resmi olarak tanınan yetkilere sahiptir.	Halk ile birlikte kararların uygulanması ve yönetilmesi.	Ortak çalışma grupları, komiteler.
Yetki Devri	Karar verme ve uygulama sorumluluğu ve yetkisi halka devredilir.	Alanın yönetimi tamamen halka aittir.	Yönetim ve karar alma yetkisini tamamen halka devretmek.	Yerel yönetim devri, halk meclisleri.

Bilgilendirme Aşaması, katılımın en alt düzeyi olan bilgilendirme aşamasında, yetkili kurum tarafından alınan kararlar halka kabul ettirilmektedir (Rowe ve Frewer, 2000).

Halk, açık ve yeşil alanlarla ilgili mevcut durum ve önerilen faaliyetler hakkında bilgilendirilmektedir. Bu aşamada katılım, tek yönlü bir ilişki şeklindedir; yetkili kurum bilgiler verir, halk ise bu bilgileri kabul etmektedir. Planlama sürecinin amaçları, etkileri ve karar alma süreci hakkında açık ve doğru bilgi sağlanmaktadır (Coenen, 1998).

Danışma aşaması, bilgilendirme aşamasına göre daha katılımcı bir yaklaşım benimsemektedir. Bu aşamada yetkili kurum, halktan açık ve yeşil alan planları hakkında görüş ve isteklerini sormaktadır. Fakat bu katılım düzeyinde halktan elde edilen tüm bilgi ve görüşler alınan kararlara yansımayaabilir. Açık ve yeşil alanların nasıl kullanılacağına dair fikirler dinlenir ve değerlendirilmektedir (Beierle ve Cayford, 2002).

Birlikte karar verme, iş birliği katılım düzeyinde, halk bilgilerini paylaşmak, planlar üzerinde tartışmak ve karar verme süreçlerinin parçası olmak için katılmaktadır. Halk, temsilciler aracılığıyla toplantılara ve danışma kurullarına katılarak sürece aktif olarak dahil olmaktadır (Abelson vd., 2003).

Ortaklık katılım düzeyinde, birlikte hareket etmenin yanı sıra, ortak karar alma sürecinde alınan kararların uygulanmasında da halkla ortak sorumluluk paylaşılmaktadır. Bu aşamada, açık ve yeşil alanların planlanması ve yönetimi sürecinde halk, yetkili kurumla birlikte çalışır ve alınan kararların uygulanmasında aktif rol almaktadır (Pretty ve Ward, 2001). Yetki Devri İrdelenmesi Son katılım düzeyi olan yetki devri aşamasında, halk açık ve yeşil alanlarla ilgili kararların alınması ve yönetiminde tam kontrole sahiptir. Bu aşamada, yetkili kurum tüm yetki ve sorumlulukları halka devreder, böylece halkın alan yönetiminde tam söz sahibi olması sağlanmaktadır (Wondolleck ve Yaffee, 2000).

Bu katılım düzeyleri, açık ve yeşil alan planlamasında halkın sürece dahil olmasını ve bu alanların daha etkili bir şekilde yönetilmesini sağlamaktadır. Halkın katılımı, kararların daha kapsayıcı ve etkili olmasına katkıda bulunur ve sürdürülebilir kentleşme hedeflerine ulaşmayı desteklemektedir (Coenen, 1998).

Katılım süreçlerini etkileyen aktörler, bireyler, gruplar, organizasyonlar ve kurumlar olarak tanımlanmaktadır. Bu aktörler, uygulamanın seviyesine, amacına ve kapsamına göre farklı roller üstlenir ve birbirleriyle etkileşim içinde olmaktadır. Aktörler genellikle politik, kurumsal, sivil toplum, yurttaşlar ve diğer kategorilere ayrılabilirler (Martín, 2014).

Katılımcı uygulamaların kalitesi, paydaşların sürece ne kadar iyi dahil edildiğine bağlıdır. Bu bağlamda, teknik konuların basit ve şeffaf bir şekilde sunulması, sıradan yurttaşların

politik karar alma süreçlerine katılımını artırabilmektedir (Şekil 2.15). Ayrıca, etkileşimi arttırmak ve sürecin sürdürülebilirliğini sağlamak için önemlidir (Biehl, 2016).

POLİTİK AKTÖRLER	KURUMSAL AKTÖRLER	SİVİL TOPLUM	YURTTAŞLAR
- Hükümet - Yerel Yöentimler - Kamu Kuruluşları - Yasama Organları vb.	- İşletme Grupları - Sendikalar - Kitle İletişim Araçları - Uluslararası Kuruluşlar Vb.	- Dernekler - STK'lar - Diğer Sivil Toplum Kuruluş organları vb.	Tüm Vatandaşlar

Şekil 2.15. Katılımcı süreci etkileyen aktörler (Martín, 2014).

Geleneksel katılım süreçlerinde, süreç planlama aşaması önemli bir adımdır ve planlama ekibinin oluşturulması, paydaşların belirlenmesi, potansiyel konuların tanımlanması ve katılım amaçlarının belirlenmesi gibi bileşenleri içermektedir. Paydaşların tanımlanması, uygulamadan etkilenecek kişi ve grupların genel yapısının analiz edilmesi ve katılım sürecinde kullanılacak yöntem ve tekniklerin belirlenmesinde kritik bir rol oynamaktadır (Şekil 2.16). Paydaşlar tipolojilere ayrılırken, etkilenme dereceleri, sektörel durumları ve yerellik ilişkileri gibi faktörler göz önünde bulundurulmaktadır (Creighton, 2005).

Şekil 2.16. Paydaş tipolojileri (Creighton, 2005).

Aggens, toplumun katılımcı aktivitelere dahil olma sürecini yörünge sistemi üzerinden analiz etmektedir. Bu sistemde, proje çekirdek olarak kabul edilir ve en etkili katılım alanı

karar verme merkezine en yakın yörünge olarak görülmektedir. Yörüngeler, karar vericilerden başlayarak plan yapıcılar, danışmanlar, inceleyenler, gözlemciler ve kayıtsızlar şeklinde sıralanmaktadır. Katılım sürecinde farklı seviyelerden katılım gösteren gruplar bulunur ve sürecin farklı aşamalarında farklı roller üstlenirler. Tasarım ve planlama sürecinde paydaşların doğru analizi ve karar vericilerin tanımlanması önemlidir, çünkü bu süreç katılımcı pratiklerin temel parametrelerinden birini oluşturmaktadır (Kırpık, 2017; Creighton, 2005; Aggens, 1983).

2.8.2. Katılım Düzeylerine Göre Yaklaşımlar

Katılımcı yöntemlerin, yerel düzeyde stratejik konu ve planlama süreçlerine vatandaşların katılımını sağlamak için önemli bir araç olduğunu gösteren birçok literatür bulunmaktadır. Bu süreçlerde belirli hedeflerin olması, katılımın daha etkili ve işlevsel olmasına katkı sağlamaktadır. Örneğin, vatandaşların kentsel yaşama dair ihtiyaçlarının belirlenmesine katılmaları, yerel yönetimlerde karar süreçlerine katılımlarının artması ve vatandaşların sağlanan hizmet sunumunu iyileştirmek için eylem planlarına katılmalarının sağlanması gibi hedefler belirlenebilmektedir. Bu hedeflerin başarıyla gerçekleştirilebilmesi, katılımın farklı düzeylerinin belirlenmesine ve bu düzeylerin avantaj ve dezavantajlarının iyi anlaşılmasına bağlıdır. Katılım düzeyleri, vatandaşların pasif aşamadan aktif aşamaya geçmelerini hedefleyerek, yönetici ve vatandaş arasında bir ortaklık oluşturmaktadır. Katılım düzeylerine ilişkin çeşitli yaklaşımlar bulunmaktadır. Bunlar arasında en bilineni Arnstein'in "Yurttaş Katılım Merdiveni" yaklaşımıdır. Ayrıca, John Clayton Thomas'ın "Kamu Yöneticileri İçin Etkili Karar Verme Modeli", Larry Luton'un "Vatandaş-Yönetici İletişim Ölçeği", Karyakov ve Sisk'in "Katılım Düzeyleri Yaklaşımı" ve David Wilcox'un "Etkili Katılım İçin Katılım Düzeyleri" modelleri de katılım düzeylerine ilişkin örnek uygulamalar ve tartışmalar içermektedir. Bu modeller, vatandaşların ve yöneticilerin etkileşimini sağlamak için pratik yöntemler sunar ve katılım sürecinin yönetimi için faydalı birer araç olmaktadır (Özden, 2020).

Arnstein: Yurttaş Katılım Merdiveni:

1960'lerden itibaren planlama süreçlerine dahil edilmeye başlanan katılımcı süreçler, farklı parametreler üzerinden tanımlanmıştır, bu da aktörler, yetki paylaşımı ve etkileşim biçimi gibi unsurları içermektedir. Bu bağlamda, birçok profesyonel tarafından katılımcı uygulamaları sınıflandırmak için kriter setleri, şemalar ve basamaklar oluşturulmaktadır

(Karsten, 2012). Literatürde en geniş yer edinen çalışmalardan biri, Arnstein (1969) tarafından öne sürülen sekiz seviyeli katılım basamağıdır. Bu sınıflandırmada, farklı seviyeleri ayıran temel unsur, yurttaşın nihai ürüne etki gücüdür. Arnstein'in belirttiği sekiz basamak, manipülasyon, terapi, bilgilendirme, danışma, yatıştırma, iş birliği, yetki verme ve vatandaş kontrolünden oluşmaktadır (Şekil 2.17). Bu basamakların adlandırılması, Arnstein'in yurttaşlara ne kadar güç verildiğine bağlı olarak katılım düzeyinin değerlendirilmesini sağlamaktadır. Yetersiz katılımdan iyi katılıma doğru bir gelişme olduğu öngörüsü, bu basamakların adlandırılması ve katılımın niteliği hakkında bir fikir vermektedir.

Bu çerçevede, ilk iki basamak katılımcı değildir; bunların amacı, katılanları eğitmek ve yönlendirmektir. Üçüncü, dördüncü ve beşinci basamaklar ise yarı katılımcıdır; katılımcılar bilgi edinir ve görüşlerini sunarlar, ancak bu görüşlerin dikkate alınıp alınmayacağı belirsizdir. Altıncı, yedinci ve sekizinci basamaklar ise katılımcıdır; katılımcılar karar alma süreçlerine katılabilir ve müzakere edebilirler, en ileri seviyede ise karar alma sürecini kontrol ederler, yani karar yetkisi katılımcılardadır. Günümüzde, uygulayıcılar ve akademisyenler çoğunlukla, katılımın farklı seviyelerinin farklı durumlarda uygun olduğunu düşünmektedirler. Arnstein'in temel öğretisi, belirli bir egzersizde hangi seviyenin uygulanması gerektiği konusunda netlik sağlama ihtiyacıdır.

Şekil 2.17. Arnstein'in katılım merdiveni.

Arnstein, katılımı “vatandaş katılımı fikri, ispanak yemeye benzemektedir; prensipte kimse buna karşı değildir çünkü bu herkes için faydalı bir şeydir” şeklinde tasvir eder ve katılımı üç aşamada tanımlamaktadır. En alt aşamada, kararlar üstler tarafından alınır ve vatandaşlar katılım sürecinde etkin değildir. İkinci aşamada, vatandaşlar sadece bilgilendirilir ve danışılır, ancak kararların kalitesi açısından dikkate alınacağına dair garanti verilmez. Üçüncü aşama ise, vatandaşların karar alma sürecinde birlikte hareket ettiği, politika oluşturmayı ve uygulamayı doğrudan etkileyebileceği, halkın karar alma sürecine sağlıklı bir şekilde katılabileceği bir aşamadır (Mapuva, 2015).

Manipülasyon aşaması, katılımın en alt basamağında yer alır ve burada katılım, idarecilerin halkla ilişkiler aracına dönüşmektedir. Bu aşamada, yurttaş danışma kurullarının alt komiteleri kentsel yenileme planlarını yüceltme amacını taşıırken, resmi yetkililer halkı eğitmek, ikna etmek ve bilgilendirmekle görevlidir. Plan ve programlar halkla tartışılmaz, halk sadece imzalarıyla yetinir. Bu aşamada halk, gerçekten önemli sorular sormadığının ve danışabilecekleri uzmanların olmadığını farkında değildir. (Arnstein ,1969; Özden, 2020).

Terapi aşaması, toplu konut üretimlerindeki sorunları çözmek amacıyla uzmanların dahil edildiği, ancak interaktif katılımın olmadığı ve yetkilendirme bulunmayan bir aşamadır. Bu aşamada, tek yönlü bilgi aktarımı vardır ve katılımcıların görüşleri dikkate alınmaz. Bu aşama genellikle barınma programlarında, sakinlerin davranışlarının toplum normlarına uydurulması konusunda “yardım” edilirken, asıl önemli sorunlardan uzaklaştırılmasına benzemektedir

Bilgilendirme aşaması, resmi yetkililerin medya, broşür ve poster gibi iletişim araçlarıyla sakinlere yurttaşlık hakları ve sorumlulukları hakkında bilgi vermesini içermektedir. Ancak, bu aşama genellikle tek yönlü iletişimle sınırlı kalır ve katılımcılar arasında gerçek bir uzlaşma ortamı sağlamaz. Toplantılarda sunulan bilgiler yüzeysel olabilir ve katılımcıların görüşleri tam olarak dikkate alınmaz. Bu nedenle, bilgilendirme aşaması etkisiz kalmaktadır.

Danışma aşamasında, bilgilendirme için önemli bir adım olarak kabul edilmesine rağmen, halkın görüşleri tam olarak dikkate alınmaz. Anketler, mahalle toplantıları ve açık oturumlar sıkça kullanılan yöntemlerdir, ancak halkın görüşleri karar alma süreçlerine yeterince dahil edilmezse, sadece istatistiksel bilgi elde etmekle ve katılımı yüzeysel bir şekilde sağlamakla kalınmaktadır. Anketlerde, cevaplayan halkın ek bilgi vermemesi

durumunda halkın gerçek görüşlerini tam olarak yansıtmaz. Bu aşama, halk toplantılarında yapılan oylamalar gibi katılımın sadece gösterilmesine yönelik uygulamalarla sınırlı kalmaktadır (Arnstein, 1969; Özden, 2020).

Yatıştırma aşamasında, vatandaşların etkisi sınırlıdır ve genellikle göstermeliktir. Siyasi elitlerin önceliklerini bastırmak için kurumlarda teknik destek sağlayan kişiler seçilir. Vatandaşlar genellikle sınırlı yetkiye sahiptir ve hakları belirsizdir. Kurum uzmanları genellikle halkın yenilikçi yaklaşımlarına karşı bürokratik bir tutum sergilemektedir. Sonuç olarak, vatandaşlar genellikle planlama süreçlerine katılan değil, “planlanan” olur ve yurttaş katılımı genellikle sadece göstermeliktir (Arnstein, 1969; Özden, 2020).

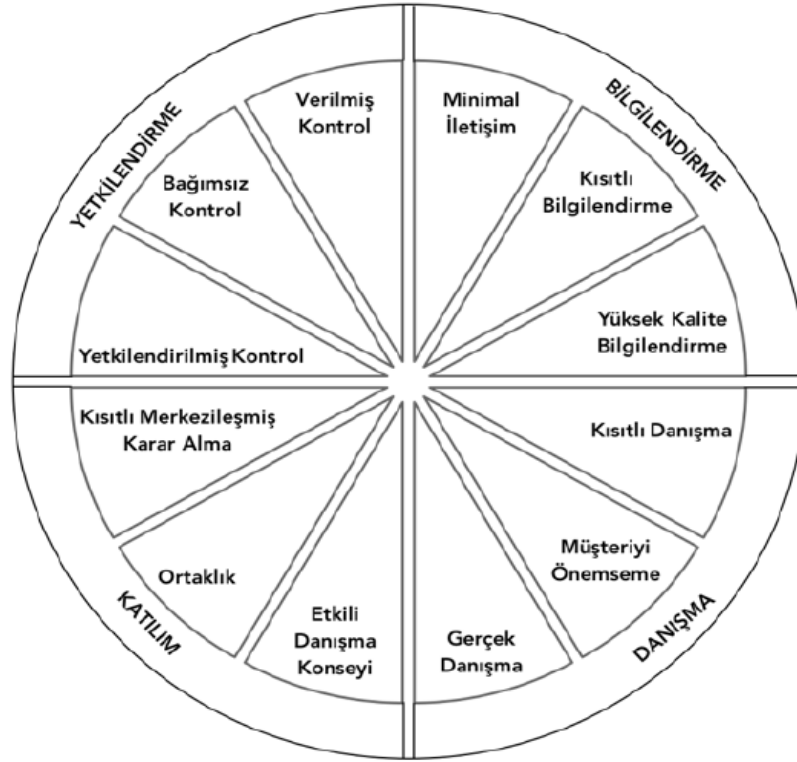
Ortaklık/ işbirliği aşamasında, güç, vatandaşlar ve güç sahipleri arasında ortak politika kurulları, planlama komiteleri ve uzlaşma yolları aracılığıyla dağıtılmıştır. Topluluktaki liderlerin hesap verebilir olduğu ve liderlerin çaba gösterdiği durumlarda, topluluk kendi teknik uzmanlarını, avukatlarını ve organizatörlerini finanse edebilir, bu da ortaklığın daha etkili bir şekilde sürdürülmesini sağlamaktadır (Arnstein, 1969; Özden, 2020).

Yetki verme aşamasında, yurttaşlar ve resmi yetkililer arasında uzlaşma sağlanarak yurttaşlar, kurul ve kurumlarda koltuk sayısında çoğunluğu elde eder ve plan ve programlar üzerinde baskın bir karar alma yetkisine sahip olmaktadır. İdare, uyuşmazlıkların çözülmesi için yurttaşlarla pazarlık sürecine girmektedir. Uyuşmazlıkların çözümüne ulaşamadığında yurttaş vetosu gibi uygulamalar da bu aşamada devreye girmektedir.

Yurttaş kontrolü aşamasında, yerleşimcilerin politika ve yönetimde tam sorumluluk alabilmeyi ve dışardan gelenlerle uyum içinde çalışmayı talep ettiğini ifade etmektedir. Bu bağlamda, kendi kaynaklarına dayalı olarak faaliyet gösteren bir mahalle derneği en çok desteklenen model olarak öne çıkmaktadır.

Arnstein'in katılım basamaklarına yönelik eleştiriler, katılım sürecinin doğrusal olmaması, farklı düzeyler ve katılım türlerini dikkate almaması ve katılım isteksizliğini göz ardı etmesi gibi konuları içermektedir. Goldstein'in sınıflandırması, katılımı tek yönlü girdi, tek yönlü üretim ve iki yönlü interaktif olmak üzere üç temel katman üzerinden ele almıştır. Wiedemann ise atık yönetimi karar alma süreçlerini altı ana haktan oluşan bir perspektifle incelemiştir. White, katılımcı süreçleri sembolik, enstrümantal, temsili ve dönüştürücü olarak sınıflandırmıştır. Davidson ise katılım tekerleği adını verdiği bir modelle bilgilendirme, danışma, katılım ve yetkilendirme olmak üzere dört

ana başlık altında katılım sürecini ele almıştır (Şekil 2.18). Bu sınıflandırmalar, yurttaş kontrolünü hedef olarak belirlemek yerine uygun yaklaşımın tercih edilmesini sağlamayı amaçlamıştır.

Şekil 2.18. Katılım tekerleği (Davidson, 1998).

Halkın katılımı, uzmanlar tarafından elde edilemeyecek bazı bilgilerin erişimini sağlamaktadır. Örneğin, bir projenin veya planın çevresel etkileri, olumlu ve olumsuz yönleri hakkında halkın görüşleri ve deneyimleri uzmanların bilgisine katkı sağlayarak farklı bakış açılarının ortaya konmasıyla daha kapsamlı bir değerlendirme yapabilmektedir. Ancak, bazen problemlerin karmaşıklığı nedeniyle halkın kararına bırakılamayacağı düşünülerek, halk katılımının getireceği faydalar göz ardı edilebilir ve konuyla ilgili tüm yönlerin uzmanlar tarafından hazırlanan raporlarla ele alınabileceği düşünülmektedir. Halkın sürece adil ve eşit şekilde katılımı, kabulü artırır ve çatışan menfaatlerin uzlaşmasını kolaylaştırmaktadır. Bu şekilde, taraflar uzlaşma sağlamak için çaba harcar ve kararlar daha geniş bir destek bulmaktadır. Ancak, adil olmayan bir katılım durumunda, kararların kabul edilme olasılığı azalır ve uygulama süreci engellenebilir. Katılımcılar arasında eşitlik ve adaletin sağlanmasıyla birlikte, taraflar birbirlerinin çıkarlarına daha fazla saygı gösterir ve iş birliği geliştirilmektedir (Drazkiewicz vd., 2015; Özden, 2020).

John Clayton Thomas: Kamu Yöneticileri İçin Etkili Karar Verme Yaklaşımı Modeli:

Yöneticilerin vatandaşlarla etkileşim sağlaması, etkili bir yönetim anlayışının temel bir adımı olarak kabul edilmektedir. Bu anlayış, vatandaşların endişelerini gidererek ve onları karar alma sürecine dahil ederek kararların meşruiyetini artırmaktadır. Ancak, katılım süreci uzun vadede düşünüldüğünde, idari süreçlerde gecikmelere ve sosyal kontrol gibi kısıtlamalara yol açabilecek riskler de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle Thomas, başarılı bir katılım sürecinin daha küçük grupları hedefleyen bir yaklaşımla yürütülmesi gerektiğini önermektedir. Thomas'ın yaklaşımının temel noktası şudur:

Katılımın düzeyi, temel sorunların doğasına göre değişkenlik göstermektedir; bazı sorunlar yüksek düzeyde katılım talep ederken, bazıları daha az veya hiç katılım gerektirmemektedir. Thomas, bu modelini Vroom ve Yetton'un liderlerin farklı karar verme yöntemlerini ve farklı grupların katılımının etkili olması konusundaki çalışmalarından etkilenecek oluşturmuştur. Vroom ve Yetton'un modeli, halkın karar süreçlerine daha iyi katılabilmesi ve dahil edilebilmesi için tasarlanmıştır (Thomas, 1993; Vroom ve Yetton: 1973; Özden, 2020). Etkili karar verme modelinde yönetici, belirlenmiş yedi soruyu cevaplamalıdır:

1. Nitelik koşulları: Yönetici, etkili bir karar alabilmek için gerekli bilgilere sahip midir? Yöneticilerin, halkın tercihleriyle ilgili teknik bilgiye sahip olmaları gerekmektedir.
2. Yeniden tanımlanan çözümlerde kısıtlar: Sorun, yeniden tanımlanmaya olanak tanımayan belirli alternatif çözümler olarak mı ifade edilmiştir? Bazı problemler, açık uçlu olmaktan ziyade önceden belirlenmiş seçenekler şeklinde tanımlanmıştır.
3. Örgütsel amaçlarla kamu anlaşmazlığı: Kararların etkin bir şekilde uygulanabilmesine yönelik vatandaşın kabulü aranmakta mıdır?
4. Eğer yönetici tek başına karar veriyorsa vatandaşın kabulü gerçekten kayda değer midir? Vatandaş, sorunları çözmek için kurumun amaçlarını paylaşıyor mu?
5. Kamuoyu onayı: Kabul zaten önceden verilmişse, katılım gereksiz bir süreç olacaktır.
6. Katılım ihtiyacı: Tercih edilen çözüm ile ilgili vatandaşın fikir ayrılığı yaşaması olasılığı var mıdır?

7. Neyin kabul edilebilir olduğuna dair kamu anlaşmazlığı.

Yukarıda sözü edilen yedi soruya verilecek cevaplar, katılım düzeyi ile ilgili şu beş yaklaşımı ortaya çıkarmaktadır. Bu yaklaşımlar şunlardır (Thomas, 1993):

1. Tek Başına Karar Alma (A1): Eğer yönetici tek başına karar veriyorsa ve kamuoyunun kabulü kayda değer değilse, bu yaklaşımı kullanır.
2. Danışma (C1): Yönetici, nitelikli bir karar vermek için yeterli bilgiye sahip değilse veya yeniden tanımlanan çözümlerde kısıtlar varsa, ancak vatandaşın kabulü önemliyse, danışma yaklaşımını kullanır.
3. Bireysel Karar Alma (A2): Yönetici, nitelikli bir karar vermek için yeterli bilgiye sahipse ve yeniden tanımlanan çözümlerde kısıtlar yoksa, ancak vatandaşın kabulü önemli değilse, bireysel karar alma yaklaşımını kullanır.
4. Grup Karar Alma (G2): Yönetici, nitelikli bir karar vermek için yeterli bilgiye sahip değilse veya yeniden tanımlanan çözümlerde kısıtlar varsa, vatandaşın kabulü önemliyse, grup karar alma yaklaşımını kullanır.
5. Liderlik (L1): Yönetici, nitelikli bir karar vermek için yeterli bilgiye sahipse ve yeniden tanımlanan çözümlerde kısıtlar yoksa, vatandaşın kabulü önemliyse, ancak vatandaşlar arasında fikir ayrılığı varsa, liderlik yaklaşımını kullanır.

Şekil 2.19’da, karar verme sürecindeki beş farklı yaklaşımı basit ve net bir şekilde özetlemektedir. Bu görsel, karmaşık bir süreci anlaşılır bir şekilde açıklayarak yöneticilere doğru karar verme yolunu göstermektedir.

Şekil 2.19. Vatandaşın karar alma sürecine katılımı sağlamak için etkili karar verme modeli.

Larry Luton: Vatandaş-Yönetici İletişim Gridi:

Luton'un modeli, kamuya ait tesislerin inşası sırasında ortaya çıkabilecek görüş ve itirazları belirleyerek tasarlanmıştır. Model, yöneticilerin ve karar alıcıların halka açık toplantılar düzenleyerek ve vatandaş katılımını teşvik ederek bu tesislerin yerleştirilmesine karar vermeye çalıştığı kentsel yaşam içinde odaklanmaktadır. Luton'un araştırması, toplantılara katılımın az olduğunu ve iki tür vatandaş tipinin dikkat çektiğini belirtmektedir. İlki risk almaktan kaçınanlar ikincisi yönetim hakkında şikayetlerini dile getirenlerdir. Bu nedenle, Luton vatandaşların ve yöneticilerin motivasyonunu artırmak için "vatandaş-yönetici iletişimi modelini" geliştirmiştir. Model, vatandaşların beklentileri ve yöneticilerin amaçları arasında eşleşme sağlayarak iletişimi artırmayı hedeflemektedir. Modelin özü, kamu yöneticilerinin farklı iletişim yollarını deneyerek vatandaşlarla nasıl etkileşimde bulunabileceklerini göstermektedir. Odak noktası, kamu yöneticilerinin kamuya ait tesis kararlarıyla ilgili açık oturumlarda nasıl bağlantı kurduğu ve iletişimi nasıl kurması gerektiğidir. Luton'un modeli, yöneticilerin amaçlarını ve vatandaşların beklentilerini eşleştirerek farklı görüş ve amaçlara sahip vatandaşların beklentilerini belirlemeye yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda, şeffaflık ve hesap verebilirlik, vatandaşların fikir ve görüşlerine saygı duyan, katılım mekanizmalarını ve

düzeylerini önemseyen bir yönetim anlayışını vurgulamaktadır (Luton, 1993; Özden, 2020).

Çizelge 2.22. Vatandaş-yönetici iletişim gridi.

Grid Noktası	Açıklama
Yönetici yasal engellerden kaçmak istiyor (1,1) (1,6)	Yöneticiler, yasal prosedürleri tamamlamak için adım atarak vatandaş katılımını sınırlayabilir ve iletişim kopukluğuna neden olabilir. Bu durum, yöneticilerin sadece yasal gereklilikleri yerine getirme eğiliminde olmalarından kaynaklanır
Yönetici kamuoyu üzerindeki imajını arttırmak istiyor (2,1) (2,6)	Kamu imajını geliştirmek isteyen yöneticiler, vatandaşların eleştirilerine karşı duyarsız kalabilir ve sadece imajlarını düşünerek hareket edebilirler. Bu, yüzeysel katılım ve gerçek bir vatandaş-yönetici bağlantısı olmamasına neden olabilir.
Yönetici, vatandaşlar ile görüş alışverişinde bulunmak, vatandaşa danışma ortamını yaratmak istiyor (3,1) (3,6)	Yöneticiler, vatandaşlardan gelen görüşleri dikkate alarak olumlu bir iletişim kurmaya çalışırlar. Ancak, bu etkileşim, vatandaşların tutumlarına ve yöneticilerin açıklığına bağlıdır.
Yönetici, vatandaşlardan tavsiye almak ve buna uymak istiyor (4,1) (4,6)	Yöneticiler, vatandaşların fikirlerine önem vererek karar alma sürecine katılımlarını teşvik ederler. Ancak, vatandaşların sadece kişisel çıkarlarını düşünmesi, süreci etkileyebilir.
Yönetici karar verme sürecinde ilgi gruplarını yetkilendirmek istiyor (5,1) (5,6)	Çıkar gruplarına karar verme yetkisi vermek, iletişimi zorlaştırabilir ve yöneticilerin iletişim sürecine zarar verebilir. Eğer vatandaşlar gelişime ve eğitime önem verirse, karar alma süreçleri daha başarılı olabilir.
Yönetici karar vermeyi demokratikleştirmek istiyor (6,1) (6,6)	Yöneticiler, demokratik bir karar alma süreci oluşturmayı hedefler ve vatandaşların aktif olarak rol alabileceği bir ortam sağlamak isterler. Ancak vatandaşların katılım amacı ve tutumu, sürecin başarısını etkileyebilir.

Not: (1) Risk Almaktan Kaçmak, (2) Gözlemci Yurttaş, (3) Kişisel Gelişim, (4) Topluluk Gelişimi, (5) Yurttaşın Yetkilendirilmesi, (6) Yurttaş Yönetişimi.

Luton'un her bir grid noktasında ele aldığı yaklaşımlarda, vatandaşlar ve yöneticiler arasında farklı hedefler ve görüşler bulunması uzlaşmayı güçleştirebilir. Toplantılara katılan bireyler arasında bile hedeflerdeki farklılık, yöneticilerin amaçlarıyla uyumsuzluk yaratma potansiyeli taşır. Bu sebeple, uzlaşma sağlamak için hem yöneticilerin hem de vatandaşların ortak hedefler belirlemesi sürecin başarısını artırmaktadır. Uzlaşmanın zorluğu açıktır, fakat imkansız değildir. Her iki tarafın da çıkarlarını anlamak ve ortak noktalarda buluşmak, karar alma sürecini daha etkili ve sürdürülebilir hale getirecektir.

Karyakov ve Sisk: Katılım Düzeyleri Yaklaşımı:

Karyakov ve Sisk (2003)'e göre, vatandaş ve yöneticiler arasındaki katılım düzeyleri beş ana kategoride incelenir: bilgilendirme, danışma, diyalog, ortaklık ve yetkilendirme

olarak tanımlamaktadır. Bu sınıflandırmada, bilgilendirme süreci daha pasif bir katılımı temsil ederken, ortaklık daha aktif bir rol üstlenmeyi ifade etmektedir. Katılım düzeyleri, vatandaşların karar alma sürecine ne kadar dahil olduklarını ve ne kadar etkili olduklarını belirlemektedir (Karyakov ve Sisk, 2003; Özden, 2020).

a) Bilgilendirme: Bu düzeyde, yöneticiler vatandaşları projeler, politikalar veya kararlar hakkında bilgilendirilmektedir. Bilgilendirme süreci, vatandaşlara doğru ve kapsamlı bilgiler sağlayarak onları sürece hazırlamaktadır. İletişim kanalları aracılığıyla bilgi akışı sağlanır ve vatandaşlar kararların gerekçelerini ve sonuçlarını anlama imkanına sahip olmaktadır.

b) Danışma: Danışma aşamasında, yöneticiler vatandaşların fikirlerini alır ancak kararları yine kendileri almaktadır. Bu süreçte vatandaşların katılımı daha etkileyici olabilir çünkü fikirlerine değer verildiği hissini yaşayan yöneticiler, toplumun görüşlerini alarak daha iyi bilgi ve perspektif elde etmektedir.

c) Diyalog/Dâhil Etme: Diyalog aşamasında vatandaşlar sürecin tamamen içine alınırlar. Yöneticiler, vatandaşlarla etkileşim içinde olup onların görüşlerini dinler ve sürecin her aşamasında aktif katılımlarını teşvik etmektedir. Bu düzeyde, kararlar ortak bir şekilde tartışılmaktadır (www.1ap2.org, 2018).

d) İşbirliği/Ortaklık: İşbirliği aşamasında, yöneticiler ve vatandaşlar karar alma sürecini birlikte yönetilmektedir. Sorunlara ortak çözümler bulmak için bir araya gelirler ve kararları birlikte almaktadır. Bu düzeyde, vatandaşlar karar alma mekanizmalarının bir parçası haline gelmektedir.

e) Yetkilendirme: Yetkilendirme aşamasında, yöneticiler vatandaşlara karar alma yetkisi verilmektedir. Vatandaşlar, kendi topluluklarını ve yaşamlarını etkileyen kararlarda doğrudan söz sahibi olmaktadır. Bu düzeyde, vatandaşlar sorumluluk alır ve kararların uygulanmasında aktif rol oynamaktadır.

Her bir düzeyde, vatandaşların katılımı ve etkisi artmaktadır. En etkili katılım genellikle işbirliği/ortaklık ve yetkilendirme düzeylerinde gerçekleşir çünkü bu düzeylerde vatandaşlar doğrudan karar alma sürecine dahil olur ve kararlarda sorumluluk almaktadır. Bu, katılımcı demokrasinin temelini oluşturur ve toplumun daha güçlü ve katılımcı bir şekilde yönetilmesini sağlamaktadır.

Karyakov ve Sisk'in katılım düzeyleri yaklaşımı, açık ve yeşil alan planlamasında katılımcılık konusunu anlamak ve yönlendirmek için önemli bir çerçeve sunmaktadır.

Açık ve yeşil alanlar, toplumun bir araya gelmesi, doğayla etkileşim kurması ve refahı artırması açısından kritik öneme sahiptir. Bu alanların planlanması ve yönetimi süreçlerinde katılım, halkın bu alanların tasarımında, kullanımında ve korunmasında aktif rol almasını sağlamaktadır.

- Bilgilendirme aşaması, halkın açık ve yeşil alan planlaması sürecinde nelerin planlandığını anlamasını sağlamaktadır. Projeler hakkında şeffaf iletişim ve erişilebilir bilgiler, vatandaşların sürece katılımını artırabilir ve katılımcılığı teşvik etmektedir.
- Danışma seviyesi, halkın fikirlerinin ve endişelerinin dinlendiği bir aşamadır. Açık ve yeşil alanların nasıl tasarlanacağına ilişkin seçenekler sunulur ve halkın geri bildirimi almaktadır. Bu, vatandaşların projeye katkıda bulunma ve kendi ihtiyaçlarını ifade etme fırsatı bulduğu bir aşamadır.
- Birlikte karar verme ve birlikte hareket etme düzeyleri, halkın projenin geliştirilmesi ve uygulanmasında aktif bir rol oynamasını sağlamaktadır. Vatandaşlar, açık ve yeşil alanların tasarımında ve yönetiminde karar alma süreçlerine katılarak, kendi topluluklarının ihtiyaçlarını ve değerlerini yansıtan çözümleri şekillendirebilirler. Birlikte hareket etme düzeyi, uzun vadeli işbirliklerini ve ortaklık oluşturmayı teşvik eder, böylece açık ve yeşil alanların sürdürülebilir yönetimini sağlamaktadır (Özden, 2020).

Bu katılım düzeyleri yaklaşımı, açık ve yeşil alan planlaması süreçlerinde halkın etkili bir şekilde dahil olmasını ve katılımcılığın artırılmasını sağlayarak, daha kapsayıcı ve sürdürülebilir projelerin ortaya çıkmasına yardımcı olmaktadır.

David Wilcox: Etkili Katılım İçin Katılım Düzeyleri:

David Wilcox, katılımı bir süreç, bir tutum ve davranış olarak tanımlayarak etkili katılım için ipuçlarını ve katılım seviyelerini ele almaktadır. Wilcox, Arnstein'in sekiz basamak olarak tasnif ettiği katılım düzeylerinden esinlenmiş ve bunları beş basamakta sınıflandırmaktadır. Her basamağın kendine özgü gereksinimleri bulunduğunu ve herhangi birinin diğerinden daha önemli olmadığını vurgulanmaktadır. Karar alma süreçlerinde vatandaşların ne kadar kontrol sahibi olduklarını ve kararlarının manipüle edilip edilmediğini belirlemek için bu basamaklar temel alınmaktadır. Wilcox'un beş katılım düzeyi şunlardır: bilgilendirme, danışma, birlikte karar verme, birlikte hareket etme ve desteklemedir. Her seviye belirli sorumlulukları ve sonuçları beraberinde getirmektedir. Bu nedenle, doğru ve etkili katılım için doğru seviyenin belirlenmesi ve yönetilmesi önemlidir. Wilcox, bu seviyelere ilişkin bir rehber sunarak, vatandaşların

hangi amaçlara ve zorluklara sahip olabileceğini belirtmektedir (Wilcox, 1994):

- Bilgilendirme, insanlara ne planlandığını anlatmayı içermektedir. Bu seviye diğer katılım düzeylerini destekler ancak tek başına yeterli olmayabilir çünkü tek taraflı iletişim süreci vatandaşların katılım isteğini artırmaktadır.
- Danışma ise bir dizi seçenek sunmayı ve alınan geri bildirimleri dinlemeyi içermektedir. Ancak vatandaşların fikirlerini geliştirme ve planlarını hayata geçirebilme fırsatı tanınmazsa, hayal kırıklığına neden olmaktadır.
- Birlikte karar verme, fikir beyanını ve alternatif belirlemeyi teşvik eder ve en iyi yolun belirlenmesinde katılımı sağlamaktadır. Ancak bu düzey, karmaşık teknikler ve kendine güvenen vatandaşları gerektirebilmektedir.
- Birlikte hareket etme ise karar vermenin yanı sıra birlikte eylem planları oluşturmayı ve uygulamayı içeren bu düzey, güvene dayalı iş birliklerini ve ortak bir dil geliştirilmesini gerektirmektedir.
- Bireysel girişimleri destekleme, insanların kendi planlarını geliştirmelerine ve uygulamalarına yardımcı olmayı içeren bu düzey, katılım sürecinde en güçlü olanıdır çünkü vatandaşlar kendi projelerini tasarlar ve uygulamaktadır. Bu düzeyde, kaynakların sağlanması ve tavsiye desteği gibi desteklerin yanı sıra belirli sınırlamalar da olabilmektedir.

David Wilcox'un katılım düzeyleri yaklaşımı, açık ve yeşil alan planlamasında katılımcılıkla ilişkilendirilebilir ve bu süreçte halkın etkili bir şekilde katılımını sağlamak için bir çerçeve sunabilmektedir.

- Bilgilendirme: Açık ve yeşil alan planlaması sürecinde, halkın projenin amacı, kapsamı ve potansiyel etkileri hakkında bilgilendirilmesi önemlidir. Projeye ilişkin detaylı bilgi sunularak, vatandaşların projenin farklı yönlerini anlamaları ve katılım sürecine hazırlanmaları sağlanabilmektedir. Bu, katılımcıların projeye ilişkin kararları daha bilinçli bir şekilde değerlendirmelerine ve katkıda bulunmalarına yardımcı olmaktadır.
- Danışma: Açık ve yeşil alan planlamasında danışma, halkın fikirlerinin ve görüşlerinin dinlenmesini sağlamaktadır. Projeye ilişkin seçenekler sunulur ve vatandaşların bu seçenekler hakkında geri bildirim vermesine olanak tanınmaktadır. Bu aşamada, halkın projeye ilişkin önerileri ve endişeleri dikkate alınarak, karar alma

sürecine katılımı teşvik edilmektedir.

- **Birlikte Karar Verme:** Açık ve yeşil alan planlamasında birlikte karar verme düzeyi, halkın projenin tasarımı ve uygulanması konusunda doğrudan etkili olmasını sağlamaktadır. Vatandaşlar, projenin detaylarını birlikte tartışır ve ortak kararlar alırlar. Bu, katılımcıların projenin geleceğini şekillendirmede aktif bir rol oynamalarını ve kendi ihtiyaçlarını ve değerlerini yansıtan çözümleri geliştirmelerini sağlamaktadır.
- **Birlikte Hareket Etme:** Açık ve yeşil alan planlamasında birlikte hareket etme düzeyi, uzun vadeli iş birliklerinin ve ortaklıkların kurulmasını teşvik etmektedir. Halk, projenin uygulanması ve sürdürülebilir yönetimi konusunda birlikte çalışarak bu, katılımcıların projenin başarılı bir şekilde hayata geçirilmesi için bir araya gelmelerini ve güçlerini birleştirmelerini sağlamaktadır.
- **Bireysel Girişimleri Destekleme:** Açık ve yeşil alan planlamasında bireysel girişimleri destekleme, halkın kendi projelerini geliştirmesi ve uygulaması için olanaklar sağlayan bu düzeyde, kaynaklar ve tavsiye desteği sunularak, vatandaşların kendi topluluklarında küçük ölçekli projeleri başlatmaları teşvik edilmektedir. Bu, katılımcıların projeye aktif bir şekilde katılmalarını sağlayarak, yerel düzeyde değişim yaratmalarına olanak tanımaktadır (Özden, 2020).

Wilcox'un katılım düzeyleri, açık ve yeşil alan planlamasında katılımcılığı teşvik etmek ve halkın projeye etkili bir şekilde katılımını sağlamak için önemli bir çerçeve sunmaktadır. Bu düzeyler, projenin her aşamasında halkın sürece dahil edilmesini ve karar alma sürecine etkili bir şekilde katkıda bulunmasını sağlayarak, daha kapsayıcı ve sürdürülebilir projelerin geliştirilmesine yardımcı olabilmektedir.

Uluslararası Halk Katılımı Derneği (IAP2) Katılım Düzeyi:

Uluslararası Halk Katılımı Derneği tarafından 2007'de tasarlanan Halk Katılımı Spektrumu, katılımcıların süreçlere beş farklı düzeyde dahil etmektedir. Bu düzeyler, bilgilendirme, danışma, dâhil etme, iş birliği ve yetki verme olarak adlandırılır. İlk düzeyde, halka bilgi sağlanırken, ikinci düzeyde geri bildirim alınmaktadır. Üçüncü düzeyde, katılımcıların görüşleri dikkate alınarak kararlar şekillenmektedir. Dördüncü düzeyde, yönetim ve halk arasındaki işbirliği ve iletişim güçlenirken, beşinci ve en üst düzeyde, paydaşlar doğrudan karar alma sürecine katılmaktadır. Bu spektrum, katılımın çeşitli seviyelerini temsil eder ve daha etkili ve kapsayıcı bir karar alma süreci için

rehberlik sağlamaktadır (Matti, vd., 2014).

Hazırlanan katılım spektrumunda özellikle katılım düzeyinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır (Şekil 2.20).

Şekil 2.20. Katılım düzeyleri.

Uluslararası Halk Katılımı Derneği, dünya çapında toplum katılımını teşvik etmek ve artırmak amacıyla kurulan bir örnektir. Derneğin geliştirdiği katılım spektrumu, herhangi bir halk katılımı sürecinde katılım seviyelerinin belirlenmesine yardımcı olmak için tasarlanmıştır. Bu spektrum, çeşitli ülkelerde halk katılımı planlarında kullanılabilecek şekilde hazırlanmış ve uluslararası düzeyde yaygın olarak benimsenmiştir. Bu sayede, katılımın yönetim ve karar alma süreçlerinde daha etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi ve toplumun farklı kesimlerinin seslerinin duyulmasına olanak sağlanmaktadır.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) Katılım Düzeyi:

Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), katılım düzeyini çeşitli alanlarda inceleyen ve analiz eden bir kuruluştur. Katılım düzeyi, OECD'nin üye ülkelerinde ve diğer ülkelerde sosyal, ekonomik ve siyasi alanlarda önemli bir odak noktasıdır. Örgüt, hükümetlerin ve sivil toplumun bir araya gelerek politika oluşturma süreçlerine nasıl katıldığını ve bu katılımın sonuçlarını değerlendirmektedir. Bu değerlendirmeler genellikle demokratik süreçlerin sağlığı, politika yapımında şeffaflık ve hesap verebilirlik gibi faktörleri kapsamaktadır. OECD'nin çalışmaları, katılım düzeyini artırmaya yönelik politika önerileri geliştirmeye ve üye ülkeler arasında iyi uygulamaların paylaşılmasına yardımcı olmaktadır.

2.9. KATILIM VE YÖNTEM TEKNİKLERİ

Geleneksel katılım yöntemleri, toplumun siyasi ve idari süreçlere katılımını sağlayan uzun süredir var olan araçlardır. Bu yöntemler, genellikle devletin veya belirli bir kurumun düzenlediği etkinlikler veya mekanizmalar aracılığıyla gerçekleşmektedir. Geleneksel katılım yöntemleri arasında şunlar bulunur: (Alptürker ve Şen, 2013). Seçimler: Halkın belirli aralıklarla temsilcilerini seçme ve onları görevlendirme sürecidir. Seçimler, demokratik bir toplumda siyasi liderlerin ve hükümetlerin meşruiyetini sağlamaktadır.

Halk Oylaması: Belirli konular veya politikalar hakkında halkın görüşünü belirtmesine olanak tanımaktadır. Halk oylaması genellikle referandum veya plebisit olarak adlandırılır ve doğrudan demokrasiyi teşvik etmektedir.

Doğrudan Demokrasi: Toplumun doğrudan olarak karar alma süreçlerine katıldığı bir sistemdir. Bu sistemde, bireyler politik kararları doğrudan oy kullanarak alırlar, temsilciler aracılığıyla değildir.

Geleneksel katılım yöntemleri, toplumun demokratik süreçlere katılımını sağlar ve hükümetlerin halkın ihtiyaçlarını ve tercihlerini anlamasına yardımcı olmaktadır. Bu yöntemler bazı sınırlamalara sahiptir. Örneğin, seçimler sadece belirli aralıklarla gerçekleşir ve halk oylaması veya doğrudan demokrasi maliyetlidir ve her kararda uygulanamaz. Bu nedenle, modern toplumlarda geleneksel katılım yöntemlerine ek olarak yeni ve yenilikçi katılım yöntemleri geliştirilmektedir (Dalton, 1988). Geleneksel katılım yöntemlerine ek olarak, günümüzde çağdaş katılım yöntemleri olarak nitelendirilen yeni yaklaşımlar geliştirilmiştir. Çizelge 2.19' de Çağdaş katılım yöntemlerinin sunduğu çeşitli olanaklar, toplumların karar alma süreçlerine aktif katılımını teşvik ederken, her bir yöntemin kendine özgü avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır. Beyazıt'a (2006) göre, bu çağdaş katılım yöntemlerini şu şekilde sıralanmaktadır:

Çizelge 2.23. Çağdaş katılım yöntemleri: Avantajlar ve dezavantajlar (Creighton, 2005; Dalton, 1988).

Katılım Yöntemi	Açıklama	Avantajlar	Dezavantajlar
Çevrimiçi Katılım Platformları	İnternet tabanlı platformlar aracılığıyla toplumun karar alma süreçlerine katılmasını sağlar. Örneğin: çevrimiçi tartışma forumları, anketler, çevrimiçi toplantılar.	Geniş kitlelere erişim sağlar, zaman ve mekandan bağımsızdır.	Güvenlik riskleri, dijital uçurum sorunu
Katılımcı Atölye Çalışmaları	Belirli konular üzerinde derinlemesine çalışma ve fikir alışverişi yapma imkanı sunan interaktif çalışma grupları.	Katılımcıların derinlemesine konuları işlemelerine ve çözüm odaklı olmalarına imkan verir.	Zaman alıcı olması, katılımı teşvik etmenin zor olması
Kamuoyu Anketleri	Toplumun görüşlerini belirli konular hakkında ölçmek için düzenlenen anketler.	Hızlı veri toplama ve geniş katılım sağlama potansiyeli.	Soru formülasyonu ve örneklem seçimi önemlidir.
Topluluk Danışma Toplantıları	Toplumun belirli konular hakkında görüşlerini paylaşması ve karar alma sürecine katkıda bulunması için düzenlenen topluluk toplantıları.	Yerel bilgi ve deneyimlerin paylaşımını sağlar.	Katılımın sınırlı olması veya belli bir grup tarafından domine edilme riski vardır.
Yerel Halka Açık Etkinlikler	Yerel topluluğun katılımını teşvik etmek için düzenlenen açık hava etkinlikleri, paneller, seminerler ve çalıştaylar.	Topluluk ruhunu güçlendirir, yüz yüze iletişim imkanı sağlar.	Katılımın sınırlı olması veya organizasyon maliyetleri.
Yurttaş Girişimleri	Kamusal planlara ve kararlara yönelik hoşnutsuzluklara karşı bireylerin oluşturduğu, belirli bir sürekliliği olmayan politik hareketler	Hızlı hareket etme ve öncelikli konuları gündeme getirme potansiyeli.	Süreklilik ve etkili bir şekilde organize olma zorluğu

Çizelge 2.23. Çağdaş katılım yöntemleri: Avantajlar ve dezavantajlar (devam).
(Creighton, 2005; Dalton, 1988).

Katılım Yöntemi	Açıklama	Avantajlar	Dezavantajlar
Planlama Çemberleri	Uzmanlar eşliğinde belirli bir planlama sorununu çözmek için oluşturulan katılımcı çalışma grupları	Uzman görüşlerini ve teknik bilgiyi katılımcılara aktarma imkanı.	Uzmanların katılımcıları domine etme riski.
Yurttaş Kurulları	İhmal edilmiş grupların yerel düzeyde karar alma sürecine katılımını sağlamak için oluşturulan kurullar.	Temsil eksikliklerini giderir, çeşitli bakış açıları sunar.	Katılımın kısıtlı olması veya kurulun etkinliğini sürdürme zorluğu.
Gelecek Atölyeleri	Sosyal ve çevresel fantezilerin eyleme geçirilmesi için uzun vadeli ve etkin bir yöntem.	Yaratıcı çözümler ve uzun vadeli stratejiler geliştirmeye olanak tanır.	Zaman ve kaynak yoğunluğu.
Toplumcu Örgütlenme	Yerel toplulukların kendi yaşam çevrelerini oluşturmalarını teşvik eden sürekli bir örgütlenme modeli.	Toplumun dayanışmasını artırır, yerel sorunlara çözüm odaklı yaklaşım sağlar.	Organizasyon ve sürdürülebilirlik zorlukları.
Yuvarlak Masa Toplantıları ve Forumlar	Bilim adamları ve uzmanlardan oluşan katılımcılarla demokratik temsili teşvik eden toplantılar.	Uzman görüşlerini alarak bilimsel temele dayalı karar alma süreci.	Katılımcıların uzmanlardan etkilenmesi veya demokratik temsilde eşitsizlik riski.
Elektronik Demokrasi ve İnternet	İnternetin iletişim olanaklarıyla katılımcı ve şeffaf bir yönetim sistemi oluşturulmasına yardımcı olur.	Geniş kitlelere erişim, şeffaflık ve anlık geri bildirim imkanı.	Dijital uçurum sorunu, güvenlik riskleri.
Telefon ve Dilekçe	Yönetmelik organlara ulaşmak için kullanılan araçlar. Dilekçe ise yurttaşların dilek ve gereksinimlerini siyasal organlara iletmek için kullanılır.	Kolay erişim sağlar, bireysel taleplerin iletilmesini sağlar	İsteklerin dikkate alınma süreci uzun olabilir, katılımın sınırlı olması.

Bu çağdaş katılım yöntemleri, toplumun karar alma süreçlerine daha etkin bir şekilde katılımını sağlayarak demokratik yönetim ilkelerinin güçlenmesine katkıda bulunmaktadır. Toplum katılımı süreçleri, projelerin karmaşıklığı ve katılımcıların teknik konulardaki yetersizliği göz önünde bulundurularak yönetilmelidir. Kriz durumlarında gönüllü süreçler yetersiz kalabilir, bu nedenle etkileşimi artırmak ve katılımcı aktivitelerini yönetmek önemlidir. Katılım süreçlerinde toplumu bilgilendirmek için bilgilendirme, sergiler, internet, medya kitleri, konferanslar ve topluluk sunumları gibi

teknikler etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Bu yöntemler, bilgiye erişimi kolaylaştırarak toplumun daha fazla katılımını teşvik eder ve karar alma sürecinde toplumun görüşlerini güçlendirir ve sürecin şeffaflığını artırmaktadır (Creighton, 2005).

Katılım süreçlerinde bilgi almak amacıyla kullanılan teknikler, toplumun fikirlerini, görüşlerini ve ihtiyaçlarını anlamak için çeşitli yöntemler içerir. Creighton (2005) tarafından önerilen bu teknikler, toplumun katılımını teşvik etmek ve çeşitli perspektiflerin dikkate alınmasını sağlamak için kullanılmaktadır. Bu teknikler, toplumun çeşitli kesimlerinden farklı görüşleri ve ihtiyaçları dikkate alarak daha kapsayıcı ve etkili kararlar alınmasını desteklemektedir. Katılım süreçlerinde bilgi almak amacıyla kullanılan teknikler Creighton (2005) tarafından sıralanmıştır (Çizelge 2.20).

Çizelge 2.24. Katılım süreçlerinde toplumu bilgilendirmek için kullanılan teknikler (Creighton, 2005).

Toplumu Bilgilendirmek İçin Kullanılan Teknikler	Açıklama
Brifingler	Kısa ve öz bilgi sunumları, genellikle belirli bir konuyu veya proje hakkında bilgilendirme amacıyla düzenlenir.
Sergiler	Görsel olarak bilgi sunulan etkinlikler, belirli bir konu veya proje hakkında bilinçlendirme sağlar.
Yayınlanmış hikayeler	Yazılı veya görsel medyada yayınlanan gerçek yaşam hikayeleri, toplumu bilgilendirmek ve farkındalık yaratmak için kullanılır.
Veri havuzları	Kapsamlı veri setlerini toplumun erişimine sunan platformlar, genellikle karar verme süreçlerini desteklemek için kullanılır.
İnternet	Web siteleri, sosyal medya ve diğer dijital platformlar aracılığıyla geniş kitlelere bilgi ulaştırmak için kullanılır.
Teknik raporlar	Detaylı ve uzmanlar tarafından hazırlanan raporlar, belirli bir konu hakkında derinlemesine bilgi sağlar.
Çevresel etki raporları	Bir projenin çevresel etkilerini değerlendiren raporlar, toplumu projelerin etkileri konusunda bilgilendirir.
Kitlesele -e postalar	E-posta yoluyla geniş kitlelere bilgi ulaştırmak için kullanılan iletişim yöntemi.
Görüşmeler	Bireyler veya gruplarla yapılan yüz yüze veya çevrimiçi görüşmeler, bilgi alışverişi ve fikir paylaşımını teşvik eder.
Medya kitleri	Basın mensuplarına veya medya kuruluşlarına yönelik hazırlanan bilgi paketleri, haberlerin yayılmasına yardımcı olur.
Konferanslar	Geniş kitlelere hitap eden etkinlikler, uzmanlar tarafından sunulan sunumlar ve paneller içerir.
Gazeteler	Basılı veya dijital medya aracılığıyla toplumu bilgilendirmek için kullanılan haber kaynakları.
Paneller	Konuyla ilgili uzmanların katıldığı tartışma ve bilgi paylaşımı platformları.
Topluluklara yapılan sunumlar	Belirli bir topluluğa yönelik yapılan bilgi sunumları, genellikle katılımcılarla etkileşim içerir.
Kamusal hizmet anonsları	Kamu hizmetlerinin duyurulması amacıyla kullanılan resmi bildirimler.
Sempozyumlar	Belirli bir konu veya alanla ilgili uzmanların katıldığı bilimsel etkinlikler.

Açık ve yeşil alan planlamasında toplum katılımı, sürdürülebilir ve kapsayıcı alanlar oluşturmak için kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, Creighton'un (2005) "*The Public Participation Handbook*" gibi kaynaklar, çeşitli katılım süreçlerini açıklar ve bu süreçlerin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde rehberlik sağlamaktadır. Danışma grupları, çalışma kolları, halk toplantıları, anketler, alan gezileri ve çevrimiçi platformlar gibi teknikler, toplumun fikirlerini ve ihtiyaçlarını belirlemek için yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu yöntemler, toplumun doğrudan katılımını teşvik ederek planlama sürecinde çeşitli perspektiflerin dikkate alınmasını ve yerel yönetimlerin resmi internet siteleri ile katılım süreçlerine dair bilgi sağlayarak planlama sürecinde daha etkili ve katılımcı bir yaklaşımın benimsenmesine yardımcı olmaktadır (Çizelge 2.21).

Çizelge 2.25. Katılım süreçlerinde bilgi almak amacıyla kullanılan teknikler (Creighton, 2005).

Toplumdan Bilgi Almak Amacıyla Kullanılan Teknikler	Açıklama
Danışma grupları ve çalışma kolları	Belirli bir konu veya proje hakkında toplumun görüşlerini almak için düzenlenen gruplar.
Çalıştaylar	Belirli bir konuda derinlemesine tartışma ve çalışma yapılan etkinlikler.
Yararlanıcı değerlendirmeler	Bir projenin veya hizmetin etkilerini değerlendirmek için toplumdan geri bildirim alınması.
Bilgisayar destekli müzakereler	Çevrimiçi platformlar aracılığıyla toplumun fikirlerini ve tercihlerini belirlemek için yapılan tartışmalar.
Uzlaşma grupları	Farklı çıkar gruplarını uzlaşmaya yönlendirmek için düzenlenen topluluklar.
Kent yürüyüşleri	Belirli bir şehir veya mahallede yapılan geziler, toplumun ihtiyaçlarını ve sorunlarını belirlemek için kullanılır.
Alan gezileri	Belirli bir konu veya proje hakkında saha çalışmaları yaparak toplumdan geri bildirim alınması.
Odak grupları	Belirli bir konuda derinlemesine tartışma yapmak üzere seçilen küçük gruplar.
Katılımcı kırsal değerlendirme	Kırsal alanlardaki toplumun ihtiyaçlarını belirlemek için yapılan değerlendirme çalışmaları.
Halk oylamaları	Belirli bir konuda toplumun görüşlerini almak için düzenlenen oylama süreçleri.
Anketler	Belirli bir konuda geniş kitlelere yöneltilen yazılı veya çevrimiçi sorular.
Görüşmeler	Bireyler veya gruplarla yapılan yüz yüze veya çevrimiçi görüşmeler, toplumun fikirlerini almak için kullanılır.
Grup buluşmaları	Belirli bir konuda topluluk üyeleriyle yapılan tartışma ve fikir alışverişi buluşmaları.
Görevler	Belirli bir konuda toplumun katılımını teşvik etmek için verilen görevler.
Kent buluşmaları	Şehir planlaması ve yönetimi ile ilgili konularda toplumla yapılan buluşmalar.
Atölyeler	Belirli bir konuda pratik becerilerin geliştirilmesi amacıyla düzenlenen etkinlikler.
Vizyon planlaması	Gelecekte ulaşılmak istenen hedeflerin ve ideal durumun belirlenmesidir.

Planlama süreçlerinde katılımı sağlamak için kullanılan amaç ve hedeflere yönelik çeşitli teknikler ve araçlar bulunmaktadır. Bu araçlar genellikle bilgilendirme ve aktif katılımı teşvik etme amaçlarına hizmet etmektedir. Creighton (2005), bu araçları bilgilendirme ve aktif katılımı sağlama olmak üzere iki temel sınıfa ayırmaktadır. Sanoff (2000) tarafından sunulan Çizelge 2.26, bu katılım yöntemlerini daha detaylı olarak listelemektedir.

Çizelge 2.26. Katılım metotları (Sanoff, 2000).

Kavramlar	Açıklama	Kullanılan Teknikler
Stratejik Planlama	Açık ve yeşil alanların uzun vadeli hedeflerinin belirlenmesi ve bu hedeflere ulaşmak için bir yol haritasının çizilmesi.	Stratejik planlama toplantıları, SWOT analizi, hedef belirleme çalışmaları
Çalıştaylar	Açık ve yeşil alanlar üzerinde derinlemesine çalışma ve katılımcıların fikirlerini almak için yapılan etkileşimli toplantılar.	Grup çalışmaları, beyin fırtınası, odak grupları
Katılımcı Oyunlar	Katılımcıların interaktif oyunlar aracılığıyla fikirlerini ve tercihlerini paylaşmasını sağlayan yöntemler.	Simülasyon oyunları, rol oyunları
Vizyon Geliştirme	Açık ve yeşil alanların gelecekte ulaşılması istenen hedeflerinin, değerlerinin ve ideallerinin belirlenmesi ve ortak bir vizyonun oluşturulması.	Vizyon planlaması toplantıları, hedef belirleme çalışmaları
Topluluk Eylem Planı	Toplunun ortak hedefler doğrultusunda planlanmış eylemleri belirlemesi ve uygulaması.	Topluluk toplantıları, eylem planlama atölyeleri
Katılım Eylem Araştırmaları	Açık ve yeşil alanlarda katılımcılığı artırmak için yapılan araştırmalar ve analizler.	Anketler, odak grupları, literatür taraması
Geliştirilmiş Katılım Teknikleri	Katılımcıların daha etkili bir şekilde sürece dahil olmalarını sağlamak için kullanılan yenilikçi yöntemler.	Çevrimiçi platformlar, dijital katılım araçları
Atölyeler	Açık ve yeşil alanlarla ilgili belirli konuları ele almak ve katılımcıların fikirlerini paylaşmasını sağlamak için yapılan etkileşimli çalışmalar.	Tasarım atölyeleri, problem çözme atölyeleri
Kullanım Sonrası Değerlendirme	Planlanan projelerin veya alanların kullanımı sonrasında performanslarının değerlendirilmesi ve geri bildirim alınması.	Anketler, kullanıcı geri bildirim toplantıları
Görsel Çevreye İlişkin Değerlendirme	Açık ve yeşil alanların görsel unsurlarının, estetik faktörlerinin ve çevresel etkilerinin değerlendirilmesi.	Görsel analiz, saha incelemeleri
Katılımcı Yapılandırma	Katılımcıların fikirlerini organize etmek ve ilişkilendirmek için kullanılan yöntemler.	Affinity Diagram, Mind Mapping
Ortak Yaratma	Katılımcıların birlikte fikirler üretmek ve yeni çözümler geliştirmek için bir araya gelmesi.	Kağıt prototipler, prototip testleri
Yetkinlik Geliştirme	Katılımcıların bilgi ve becerilerini artırarak katılım süreçlerine daha etkin bir şekilde dahil olmalarını sağlamak.	Eğitim seminerleri, beceri geliştirme atölyeleri
Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi	Açık ve yeşil alanların sürdürülebilirlik açısından değerlendirilmesi için kullanılan yöntemler ve teknikler.	Ekolojik ayak izi analizi, yaşam döngüsü değerlendirmesi, sürdürülebilirlik endeksi kullanımı
Çevresel Etki Değerlendirmesi	Açık ve yeşil alanların çevresel etkilerinin değerlendirilmesi için kullanılan teknikler ve yöntemler.	Çevresel etki değerlendirme raporları, ekolojik hassasiyet analizi
Kamu Katılımı Yönetimi	Kamu ve özel sektör paydaşlarının katılımını yönetmek için kullanılan yöntemler ve süreçler.	Kamuoyu toplantıları, paydaş analizi, katılımcı eylem planlaması
Çevre Duyarlılığı Eğitimi	Açık ve yeşil alanlarda çevre duyarlılığını artırmak amacıyla düzenlenen eğitim programları ve çalışmalar.	Doğa yürüyüşleri, çevre temalı atölye çalışmaları, seminerler
Katılımcı Sanat Projeleri	Toplunun açık ve yeşil alanları şekillendirmesi ve geliştirmesi için sanat projelerinin kullanımı.	Heykel sergileri, sokak sanatı projeleri, çevre temalı resim yarışmaları

Bu yöntemler, katılımcıların karşılaştığı sorunları tanımlamalarına yardımcı olur, insanları konularla ilgili örgütlenmeye teşvik eder, grup etkinliklerini içerir, öğrenme ve deneyimleme süreçlerini teşvik eder, yurttaşlık bilincinin artmasına katkı sağlar ve yerel yönetimlerin gerçek ihtiyaçları, fikirleri ve talepleri doğrultusunda bilgi edinmelerine olanak tanımaktadır. Ayrıca, bu araçlar sayesinde topluluklar ve profesyoneller arasında olumlu etkileşimler gerçekleşmektedir (Geilfus, 2008).

Çizelge 2.26'da ise Henry Sanoff tarafından planlama süreçlerinde sıkça kullanılan yöntemler, süreçler ve kullanılan teknikler detaylı olarak incelenmiştir. Bu çerçevede, toplum katılımını sağlamak için çeşitli yöntemlerin ve tekniklerin mevcut olduğu ve bu yöntemlerin planlama sürecinde önemli bir rol oynadığı vurgulanmıştır.

Açık ve yeşil alan planlamasında sürdürülebilirlik, çevresel etki, kamu katılımı, çevre duyarlılığı eğitimi ve katılımcı sanat projeleri gibi faktörlerin önemi giderek artmaktadır. Bu faktörlerin başarıyla ele alınması, alanların doğaya olan etkisini minimize etmek, toplumun ihtiyaçlarına uygun şekilde planlamak ve alanların toplum tarafından benimsenmesini sağlamak açısından kritiktir. Sürdürülebilirlik değerlendirmesi, açık ve yeşil alanların çevresel etkilerini ölçmek ve yönetmek için çeşitli teknikler sunmaktadır. Çevresel etki değerlendirmesi, alanların çevresel etkilerini incelemek ve bu etkileri azaltmak için stratejiler geliştirmek için kullanılmaktadır. Kamu katılımı yönetimi, projelerin ve politikaların toplum tarafından kabul görmesini sağlamak ve katılımcı bir süreç yürütmek için önemlidir. Çevre duyarlılığı eğitimi, toplumun çevre bilincini artırmak ve doğal kaynaklara saygılı davranışları teşvik etmek için etkin bir araçtır. Bu tür eğitim programları, doğal çevrenin korunması ve sürdürülebilir kullanımı konularında farkındalık yaratır ve bireylerin çevresel sorunlara karşı duyarlılık geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca, çevre duyarlılığı eğitimi, yenilenebilir enerji kaynaklarına geçiş, atık yönetimi ve su tasarrufu gibi konularda bilgi ve becerilerin artırılmasını sağlamaktadır. Bu şekilde, toplumun çevreyle ilgili kararları daha bilinçli bir şekilde alması ve doğal kaynakların sürdürülebilir bir şekilde kullanılması için temel oluşturmaktadır. Katılımcı sanat projeleri ise toplumun alanları sahiplenmesini ve katılımını artırmak için sanatın gücünden yararlanılmaktadır. Bu yöntemlerin bir araya getirilmesi, açık ve yeşil alanların sürdürülebilir bir şekilde planlanması ve yönetilmesi için çok yönlü bir yaklaşım sağlayan bu yaklaşım hem çevresel hem de toplumsal açıdan sürdürülebilir bir geleceğin temellerini oluşturmaktadır.

OECD'nin sınıflandırmasına göre üç tür katılım bulunmaktadır:

- Bilgiye erişim
- Geri bildirim ve danışma
- Aktif katılımdır (OECD, 2005).

Bilgiye Erişim, vatandaşların yönetim faaliyetleriyle ilgili bilgilere erişebilmesini sağlamaktadır. Bu bilgiler, yetkililer tarafından re'sen açıklanabileceği gibi, vatandaşın talebiyle sağlanabilmektedir. Bilgi açık ve anlaşılır olmalıdır. Genellikle kamu kurumları tarafından yapılan bilgi sunumu tek taraflı bir katılım faaliyetidir. Vatandaşların sürece aktif katılımı mümkün olmasa da yönetimin şeffaflığını ve denetim mekanizmasını işletmek için önemlidir. Bu haklar, Türkiye'de 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ile bilgiye erişim gibi yasal düzenlemelerle korunmaktadır (BEHK, 2003). Geri Bildirim ve Danışma, iki taraflı katılım türleridir. Danışma, yöneten ve yönetilen kesimin karşılıklı fikir alışverişini ifade etmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının yönetim sürecinde bilgi ve görüş paylaşımında bulunması, kararları etkileyebilme gücüne sahiptir. Geri bildirim, vatandaşın kamu hizmetine olan memnuniyetini ölçer ve kamu hizmetlerinin iyileştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Anketler, söyleşiler, telefon görüşmeleri, danışma kurulları gibi araçlarla gerçekleştirilmektedir (TEPAV, 2008). Aktif Katılım, vatandaşın, sivil toplum kuruluşlarının veya diğer devlet-dışı örgütlerin doğrudan yönetim süreçlerine dahil edilerek kararları etkilemesini ifade etmektedir. Vatandaşlar, politika üretme ve çözüm önerisi sunma becerisini geliştirir ve karar alma sürecine dahil olmaktadır. Çalıştaylar, planlama hafta sonları, vatandaş çalışma grupları gibi araçlarla desteklenmektedir (TEPAV, 2008). Çizelge 2.27'de katılımın üç temel türü gösterilmiştir.

Çizelge 2.27. Katılımın üç temel türü (TEPAV, 2008).

Katılım Türü	Tanım	Örnek Araçlar
Bilgiye Erişim	Vatandaşların yönetim faaliyetleriyle ilgili bilgilere ulaşabilmesini sağlayan katılım türüdür.	Resmi yayın panoları, basın duyuruları, basın toplantıları, broşürler, posterler, belediye dergileri, sergi ve sunumlar, posta grupları, vatandaş bilgilendirme merkezleri, medyadaki söyleşiler/makaleler, etkileşimli gösterimler
Geri Bildirim ve Danışma	İki taraflı katılım türleridir. Danışma, fikir alışverişiyle gerçekleşir, geri bildirim ise memnuniyet ölçümüdür.	Anketler, söyleşiler, danışma kurulları, kentli panelleri, internet portalları, açık posta kutuları, Yuvarlak masa toplantıları, Halk toplantıları
Aktif Katılım	Vatandaşın doğrudan yönetim süreçlerine dahil edilerek kararları etkilemesini sağlayan katılım türüdür.	Çalıştaylar, vatandaş çalışma grupları, belediye komisyonları

Planlama, katılımcı ve düzenleyici bir araç olup, ilgili paydaşların katılımına açıkken, devlet organlarının düzenleme yetkilerini kullanmasını, yürürlüğe sokulmasını, uygulamaların izlenmesini ve denetim aşamasını içermektedir (Healey, 1998). Günümüzde planlamanın katılımcı yönü daha fazla ön plana çıkmıştır. Planlar, uluslararası, ulusal ve yerel düzeyde olup kısa, orta ve uzun vadeli süreleri kapsamaktadır. Planlama, kamu kurum ve kuruluşlarını, özel sektör temsilcilerini, sivil toplum kuruluşlarını ve vatandaşları bir araya getirerek geniş bir paydaş yelpazesinin çıkar, talep ve görüş alışverişini içermektedir. Bu şekilde yapılması hedeflenirse fayda sağlayacak olan Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik, şu anda büyük ölçüde ihtiyaca cevap verebilecek nitelikte olsa da, uygulamada sorunlar yaşanmaktadır. Planlamada katılım, bireylerin veya grupların beklentilerini dile getirmek ve gerçekleştirmek amacıyla planlama süreçlerine katılmalarıdır. Son yıllarda, sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için halka yönelik söylem ve katılım düzeylerinin artırılması, konuların ortak bir şekilde anlaşılması ve planlama ile politika süreçlerinin demokratikleştirilmesi ihtiyacı yaygın olarak kabul görmektedir (İsmail ve Said, 2015).

Halka Danışma (Halk Günleri):

Karar öncesinde halkın görüş ve önerilerinin alınarak politikalara yansıtılması, özellikle ÇED sürecinde sıklıkla kullanılan bir yöntemdir. Halka danışmada farklı düşüncelerin bulunması, bu farklılıkların politikalara nasıl yansıtılacağı konusunda sıkıntı yaratmaktadır. Bu durumda “evet” veya “hayır” seçeneği sunan halk oylamaları yapılmakta ve katılımcı sayısının yetersizliği, niceliksel çoğunluğun yanıltıcı sonuçlar doğurmasına neden olmaktadır. Katılımcılıkta uzlaşma kültürü önemlidir ve

çoğulculuktan ziyade çoğunluğun görüşlerinin çevre politikalarına yansıtılması esastır. Vatandaş ve yönetim arasındaki sağlıklı ve etkin bilgi alışverişi, genel halk görüşme ve toplantılarıyla sağlanır. Belediye üst düzey yöneticilerinin katıldığı bu toplantılarda, halkın istek, talep ve beklentileri doğrudan dinlenir ve ortak çözüm yolları arayışına gidilmektedir (Yerel Yönetim Raporu, 2001).

Politika Görüşmeleri:

Geniş kapsamlı açık ve yeşil alan planlamasının ilkeleri belirlenirken veya bir strateji oluşturulurken, ilgili kesimlerin görüş ve önerilerinin alınmasında politika görüşmesi yöntemine başvurulmaktadır. 3194 Sayılı İmar Kanunu, 5393 Sayılı Belediye Kanunu ve Çevre Düzeni Planı gibi düzenlemeler çerçevesinde, açık ve yeşil alan planlamasına yönelik politika görüşmeleri büyük önem taşımaktadır (Önder, 2013).

Bilgi Edinme Hakkı:

Yurttaşların çevreyle ilgili faaliyetlerde bilgiye erişebilmeleri, çevre politikalarına katılımın temel unsurudur. Sağlıklı ve doğru bilgiye sahip olmak katılımı anlamlı kılar, aksi takdirde katılım göstermelik olur. Aarhus Sözleşmesi, çevre konularında bilgiye erişim ve kararlara katılım ilkelerini içermektedir. Sözleşmenin 4. maddesi, bilgiye erişimin ve katılımın kararların niteliğini zenginleştireceğini, halkı bilinçlendireceğini ve kaygılarını dile getirmelerine imkan tanıyacağını vurgulamaktadır. Aarhus Sözleşmesi, kamu yönetiminde saydamlık ve hesap verebilirliği geliştirerek çevre kararlarında halk desteğini artırmayı hedeflemektedir. Türkiye Aarhus Sözleşmesi'ne taraf değildir, ancak Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ile çevre konularında bilgi ihtiyacını karşılamaktadır. Bilgi Edinme Kanunu genel olarak kamu kurumlarının etkinliklerini kapsarken, Aarhus Sözleşmesi çevresel bilgilerin üretilmesi, edinilmesi ve kullanılmasına dair ayrıntılar sunmaktadır (Keleş, Hamamcı ve Çoban, 2009).

Kent Konseyleri:

Kent konseyleri, kentin ve kent yönetiminin çeşitli etkinlik ve uygulamalarını izleyerek raporlar oluşturur ve kamuoyuna sunmaktadır (Kaya vd., 2008). Bu süreçte tartışma ortamları yaratarak mevcut sorunların çözümüne ve geleceğe yönelik tasarımlara katkıda bulunmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda Kent Konseyleri kurulması zorunlu kılınmıştır ve bu konseyler, kent yaşamında vizyonun geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevre duyarlılığı, sosyal yardımlaşma ve dayanışma gibi alanlarda faaliyet göstermektedir. Kent konseyleri, kamu kurumu

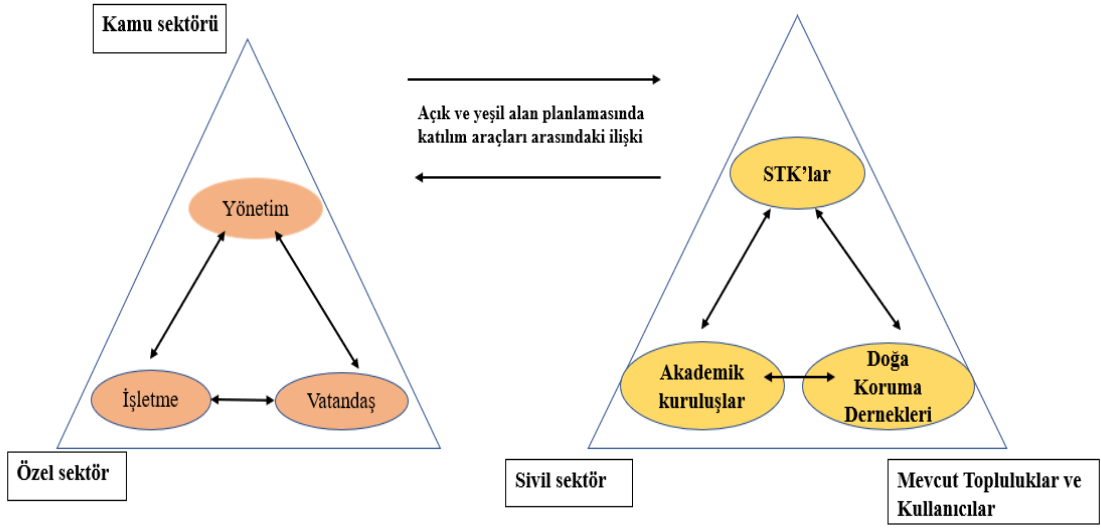
niteliğindeki meslek kuruluşları, yerel yönetim, merkezi yönetim ve sivil toplum kuruluşlarının ortaklığıyla kent sorunlarının belirlendiği, tartışıldığı ve uzlaşma ile sonuçlandığı yönetim mekanizmalarını ifade etmektedir (Kent Konseyi Yönetmeliği). Kent konseylerinin görevleri arasında hemşehrilik bilincinin ve yerel katılım kültürünün geliştirilmesi, demokratik katılımın teşvik edilmesi, uzlaşma kültürünün yaygınlaştırılması ve yerel karar alma süreçlerine aktif katılımın sağlanması yer almaktadır (Usta ve Bilgiç, 2017).

Sivil Toplum Kuruluşları:

Sivil, askeri veya resmi niteliklerden bağımsız olan ve gönüllü olarak topluma hizmet eden anlamına gelmektedir. Sivil toplum ise, toplumun kendi oluşturduğu sosyal bir yapılanma olarak tanımlanmaktadır. Sivilleşme, askeri veya resmi niteliklerin azaltılması anlamına gelmektedir (Kaypak, 2012). Yerel yönetimler ve sivil toplum kavramları günümüzde önemli anahtar kavramlardır. Yerel yönetimler tarih boyunca var olsa da, sivil toplum kavramı son iki yüzyılda yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Ancak son dönemlerde, dünya çapında insanların demokratikleşme ve insani değerlerin savunulması gibi konularla karşı karşıya kalmasıyla sivil toplum kavramı daha da önem kazanmıştır (Karakılçık, 2015).

Sivil toplum, özellikle yerel yönetim ve demokrasi tartışmalarının merkezine yerleşmiştir. Sivil toplumun yerel yönetimlerle ilişkisi üzerine akademik tartışmalar devam etmektedir. Yerel yönetimler, devlet müdahalesine karşı korunma alanı olarak görüldüğünde, Batı’da sivil toplum kurumları olarak gelişmişlerdir (Ökmen, 2008).

Günümüzde, yerel yönetimler toplumun demokratik gelişimine ve demokrasinin işleyişine önemli katkılarda bulunan sivil toplum kurumları olarak kabul edilmektedir. Sivil toplumun gelişebilmesi için bazı temel şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu şartlar arasında toplumsal farklılaşma, toplumsal teşkilatlanmanın kurulması, gönüllü katılım ve baskı mekanizmalarının oluşturulması yer almaktadır. Sivil toplum örgütleri, genellikle bürokratik olmayan ve esnek bir yapıya sahip olan kuruluşlardır. Karar alma süreçlerinde katılımcı yaklaşımları benimserler ve dernek, sivil girişim ve vakıf gibi yapılarla temsil edilmektedir (Yaman ve Küçükşen, 2018).

Şekil 2.21. Açık ve yeşil alan planlamasında katılımın STK'lar arasındaki ilişki (Innes ve Booher, 2004).

1. Sivil Toplum Kuruluşları (STK'lar): STK'lar, genellikle belirli bir amaç veya toplumsal mesele etrafında örgütlenen, toplumun çeşitli kesimlerini temsil eden ve çıkarlarını savunan gruplardır. Açık ve yeşil alan planlamasında, doğa koruma dernekleri, mahalle dernekleri, çevre aktivistleri ve diğer benzer organizasyonlar sıkça yer almaktadır.
2. Belediyeler ve Kamu Kurumları: Açık ve yeşil alanların planlanması genellikle belediyeler ve diğer kamu kurumları tarafından yürütülür. Bu kurumlar, katılımcı süreçlerin yönetiminden sorumludur ve STK'larla iş birliği yaparak toplumun ihtiyaçlarını ve taleplerini dikkate almaktadır.
3. Mevcut Topluluklar ve Kullanıcılar: Açık ve yeşil alanların planlanmasında doğrudan etkilenen topluluklar ve mevcut kullanıcılar da önemli paydaşlardır. Mahalle sakinleri, parkları ve yeşil alanları kullananlar, planlama sürecine doğrudan katılabilir ve ihtiyaçlarını dile getirmektedir.
4. Akademik ve Profesyonel Kuruluşlar: Açık ve yeşil alan planlaması alanında uzmanlaşmış akademik ve profesyonel kuruluşlar da paydaşlar arasında yer almaktadır. Bu kuruluşlar, araştırma yapar, politika önerileri geliştirir ve planlama süreçlerine teknik destek sağlamaktadır.
5. Özel Sektör ve Girişimler: Bazı durumlarda, özel sektör ve ticari girişimler de açık ve

yeşil alan planlaması süreçlerinde paydaşlar olmaktadır. Özellikle kentsel parklar veya rekreasyon alanları gibi alanlarda, özel sektör yatırımları ve iş birlikleri sıkça görülmektedir (Forester, 1999).

Bu paydaşlar arasındaki ilişkiler, açık ve yeşil alanların planlanması ve yönetimi sürecinde çeşitli etkileşimler ve görüş ayrılıkları doğurabilmektedir. Ancak etkili bir katılım ve iş birliği, daha kapsayıcı ve sürdürülebilir kentsel alanların oluşturulmasına katkı sağlamaktadır. Bu nedenle, paydaşlar arasında etkili iletişim, karar alma süreçlerine şeffaflık ve adil katılım sağlanması önemlidir.

Yuvarlak Masa Toplantıları:

Yuvarlak masa toplantıları, demokratik kaygılarla ortaya çıkmıştır ve meşruluk eksikliklerini giderme yöntemi olarak sunulmaktadır. Katılımcılar genellikle bilim insanları ve konuyla ilgili uzmanlardan oluşmaktadır. Bu model, çevre sorunlarından kadın sorunlarına kadar geniş bir yelpazedeki konuların tartışılmasına olanak tanınmaktadır. Önceliklerin belirlenmesi ve karar organlarına aktarılması sürecinde uzlaşmacı bir yaklaşım benimsenir. Diğer yöntemlerden farklı olarak, katılımcı sayısı sınırlıdır ve daha seçici bir yaklaşım ile organize çıkar gruplarının temsil edilmesine olanak tanıyan bir yapıya sahiptir. Yuvarlak masa toplantıları, uzlaşmacı bir yaklaşım benimser ve önceliklerin belirlenmesi ve karar organlarına aktarılmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Yerel Gündem:

Yerel Gündem 21, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmak için yerel düzeyde uzun vadeli stratejik bir planın hazırlanması ve uygulanması sürecini amaçlayan katılımcı ve çok sektörlü bir inisiyatiftir (ICLEI, 1997). 1992’de dünya genelinde, 1995’te ise Türkiye’de uygulamaya geçmiştir. Bu proje, yönetim ilkelerini, halk katılımını, hesap verebilirliği ve saydamlığı teşvik ederek yerelleşmeyi desteklemektedir. Detayları daha sonraki bölümlerde ele alınacak olan bu inisiyatif, sürdürülebilir kalkınma konusunda önemli bir adımdır.

21. Yüzyıl Kasaba Toplantıları (21st Century Town Meeting):

21. Yüzyıl Kasaba Toplantısı tekniği, katılımcı demokrasinin bir ürünüdür ve 1997 yılında AmericaSpeaks tarafından geliştirilmiştir (Lukensmeyer ve Brigham, 2005; Yılmaz, 2013). Bu yöntem, 500 ila 5000 kişiyi bir araya getirerek yerel, bölgesel ve ulusal konuları tartışmak için geniş bir temsilci örneği kullanılmaktadır (Bingham, Nabatchi ve

O’Leary, 2005). Toplantılar, teknolojinin kullanımıyla küçük ölçekli yüz yüze tartışmaları geniş ölçekli grup karar alımlarıyla birleştirilmektedir. Katılımcıların demografik olarak nüfusun temsilcisi olacak şekilde seçilmesi gereklidir. Katılımcılar 10-12 kişilik gruplara ayrılarak tartışmalar yönetilir. Her grup, bilgisayarlar aracılığıyla görüşlerini anında toplar, merkezde bir ekip ise bu görüşleri özetleyerek tema haline getirir ve sunmaktadır. Bu toplantılar, vatandaşları planlama, kaynak dağıtımı ve politika geliştirme süreçlerine dahil etmek için önemli bir fırsat sunmaktadır; ancak, bu süreçlerde farklı konulara ilişkin önerilerin geliştirilmesi, önemli maliyetler ve zaman kayıpları doğurabilmektedir (Involve, 2006; Yılmaz, 2013).

Açık Alan Teknolojisi (Open Space Technology):

Açık Alan Teknolojisi, örgütsel gelişim felsefesine dayanan bir yöntemdir. Bu teknik, Harrison Owen’ın 1983’te katıldığı bir konferans sırasında katılımcıların oturumlar yerine kahve molalarında daha üretken olduklarını gözlemlemesi sonucunda geliştirilmiştir. Toplumun çeşitli kesimlerinden bireyleri bir araya getiren bu yöntem, 5 ila 1000 kişinin dâhil olmak istedikleri konuları ve gündemi belirlediği bir buluşma tekniğidir. Açık Alan Teknolojisi, karmaşık ve çatışmalı potansiyele sahip konuların tartışılması gerektiğinde, farklı grupların yenilikçi ve üretken bir şekilde fikir alışverişinde bulunmasına olanak tanıyan etkili bir araçtır (Yılmaz, 2013).

Açık Alan Teknolojisi, coşkuyla bağlı, akıcı ve dinamik tartışmaların oluşmasını sağlamaktadır. Daha yapısal toplantı tiplerinin engellediği yaratıcılığı serbest bırakarak etkin hale getirmektedir. Ancak, katılımcılar ikilemde kaldıklarında eğitilmiş bir moderatörün varlığı faydalı olmaktadır (<http://www.openingspace.net/>). Açık Alan Teknolojisi, yeni işbirliği biçimlerini destekleyerek, görevler arası işbirliği, kendi kendini yöneten ekipler, topluluk oluşturma, zıtlıkları çözme, strateji geliştirme ve uygulama gibi alanlarda etkili olmaktadır. Başarılı olmak için güçlü bir tema ve vizyonla birlikte tartışma başlıkları belirlenmeli ve geniş tesisler sağlanmalıdır. (<http://www.openspaceworld.org/>). Temel kurallar ve prosedürler açıkça açıklanmalı ve katılımcılara önemli bir ürün ortaya çıkarma ve deneyim kazanma imkanı sunulmalıdır. Açık Alan Teknolojisi’nin önemli ilkeleri arasında, ne zaman başlanırsa o zamanın doğru zaman olduğu, iş bitince toplantının sona ermesi gerektiği, ne olursa olsun odaklanmanın önemli olduğu ve katılımcıların istedikleri zaman başka bir seansa geçebilecekleri “iki ayak kuralı” gibi ilkeler bulunmaktadır. Açık Alan Teknolojisi’nin önemli ilkeleri şunlardır (Herman ve Jain, 2006):

Açık Alan Teknolojisi'nin temel prensipleri şu şekilde özetlenebilir:

- Zamanın Doğası: Süreç, başladığı andan itibaren doğru bir zaman diliminde gerçekleşir; üretken ve yenilikçi fikirlerin ortaya çıkması için herhangi bir zaman kısıtlaması bulunmamaktadır.
- Tamamlanmanın Önemi: İşin tamamlanması, etkinlik programına bağlı kalmaktan daha öncelikli bir hedef olarak belirlenmiştir.
- Odaklanma Gerekliği: Süreç boyunca gerçekleşen olaylara yoğunlaşmak ve anlık çözümler geliştirmek esastır; bu bağlamda katılımcıların beklentileri arka planda tutulmalıdır.
- İki Ayak Kuralı: Katılımcılar, öğrenme ve katkı sağlama açısından yeterli değer görmediklerinde, başka bir seansa katılma veya düşünme sürecine ara verme hakkına sahiptir.

Bunların yanı sıra, tüm tartışmaların etkin bir şekilde raporlanması ve her günün sonunda bu raporlara ulaşılabilirliğin sağlanması kritik bir önem taşımaktadır. Önerilerin etkinlik sonrası süreçte de dikkate alınması ve geri bildirim mekanizmalarının işletilmesi, önerilerin uygulanabilirliği açısından büyük bir öneme sahiptir. Açık Alan Teknolojisi, katılımcıların doğasına bağlı olarak son derece esnek bir yapı sunmakta; katılım etkinlikleri genellikle 1-2 saatlik sürelerle sınırlı kalmaktadır (Herman ve Jain, 2006; Yılmaz, 2013).

Katılımcı Tahmini/Değerlendirmesi (Participatory Appraisal):

Katılımcı tahmini terimi, yerel halkın yaşam şartları hakkında bilgi paylaşarak önceliklerini ve geleceğe dair analiz yapabilecekleri bir yaklaşım ve yöntemler ailesini ifade etmektedir (Chambers, 1994). Bu yöntem, katılımcı profiline esneklik sağlar ve hem küçük gruplar hem de büyük topluluklar için mekân ve zaman kısıtlaması olmadan uygulanabilmektedir. Katılımcı tahmininin temel ilkelerinden biri, “Kim katılmıyor?” sorusunun sorulması ve toplumun tüm üyelerinin, özellikle de normalde bu tür danışma etkinliklerine katılmayanların dahil edilmesidir. Bu nedenle, bu tekniği uygulayan kişilerin doğru şekilde eğitilmiş olmaları önemlidir. Ancak katılımcılar, süreci yönetme konusunda kendilerini geliştirdikçe, yöneticiye ihtiyaç duyulmayabilir. Bu tekniğin uygulanmasına bağlı olarak gereken bütçe değişiklik gösterebilmektedir (New Economics Foundation, 1999; Yılmaz, 2013).

Katılımcı Coğrafi Bilgi Sistemleri (Participatory GIS- Geographic Information Systems):

Katılımcı haritalama, 1980'lerde başlamış olmasına rağmen, coğrafi bilgi sistemlerinin varlığının gerçek anlamda farkına varılmasıyla 1990'larda gelişmiştir (Yılmaz, 2013). Mekânsal verilere erişim yaygınlaşmış ve toplum merkezli girişimlerde kullanılmaya başlanmıştır. Toplum temelli araştırma ve planlama çalışmalarında, fiziksel ve çevresel ortamın anlaşılması önemli bir koşuldur. Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) teknolojisi, araştırmacılara ve yöneticilere veri analizi konusunda önemli destek sağlayan bir araçtır. Bu sistemler, çeşitli kaynaklardan elde edilen verileri entegre ederek bir araya getirir. Son yıllarda, özellikle sosyal bilimler disiplininde katılımcı araştırma yöntemleri önem kazanmıştır. Bu da toplum üyelerinin araştırma sürecine dâhil edilmesini gerektirmektedir. Katılımcı coğrafi bilgi sistemleri, coğrafi bilgi sistemlerinin geliştirilmesi ve veri üretimi sürecine vatandaşları dahil eden bir tekniktir. Bu yöntem, görsel anlatımları kullanarak basitleştirmeye yardımcı olur ve planlama ve karar alma sürecinde halk katılımını teşvik etmektedir. Katılımcı coğrafi bilgi sistemleri, vatandaşların gerçek coğrafi görüntüler üzerinden sorunlarını ve düşüncelerini dile getirmelerine olanak tanıyan bu sayede hem kentsel bilgi ağının oluşturulmasında vatandaşların katılımı sağlanmış hem de yerel bilgilerin uzman bilgileri ile entegre edilmesine yardımcı olmaktadır (Chirowodza vd., 2009; Yılmaz, 2013).

Katılımcı Stratejik Planlama (Participatory Strategic Planning):

Katılımcı stratejik planlama, The Institute of Cultural Affairs tarafından geliştirilmiş ve günümüzde kamu ve özel sektörde gönüllülük esasına dayalı olarak yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bu yöntem, toplulukları veya örgütleri gelecekte ne yönde gelişmek istediklerini belirlemek için bir araya getirir ve fikir birliği temeline dayanmaktadır. Katılımcı stratejik planlama dört aşamadan oluşur:

- 1) Pratik vizyon belirleme,
- 2) Çelişkilerin vurgulanması,
- 3) Stratejik istikamet belirleme
- 4) Uygulama planı yapma.

Her aşamada, fikirlerin oluşması ve keşfedilen konuların bir araya getirilmesi için beyin fırtınası yapılan çalıştaylar düzenlenmektedir. Eğitimli ve deneyimli bir yönlendiriciye ihtiyaç vardır ve etkinliğin yapılacağı yerin uygun olması önemlidir. Katılımcıların

fikirlerini düzenlemeleri için geniş ve düz bir duvarın kullanılması idealdir (New Economics Foundation, 1999; Involve, 2005). Katılımcı stratejik planlama, bir grup içinde aidiyet ve bağlılık oluşturulması veya bir fikir birliğine varılması gerektiğinde kullanılmalıdır. Bu yöntem, katılımcıların örgütün veya toplumun nereye gitmek istediğini belirlediği zaman, istenilen yönle ilgili fikir birliğinin sağlanmasına, hedeflerin gerçekleştirilmesi için toplumsal bağlılık oluşturulmasına ve takım olmanın verdiği daha güçlü bağlılıkla doğrudan karar verilmesine veya açık bir fikir edinilmesine yardımcı olmaktadır (Yılmaz, 2013).

Yeryüzü Kahvesi (World Cafe):

Yeryüzü kahvesi tekniği, 1995 yılında Juanita Brown ve David Isaacs tarafından geliştirilmiştir. Bu metodoloji, katılımcıların resmi olmayan kafe ortamında küçük masa grupları halinde belirli konuları tartışarak keşfetmelerini sağlamaktadır (Brown ve Isaacs, 2006). Yeryüzü kahvesi, insanların işlerinde bilgelik ve yaratıcılık olduğu varsayımına dayanır ve belirli bir konuya odaklanarak farklı gruplar arasında çapraz etkileşim sağlamaktadır (Carson, 2011; Yılmaz, 2013). Her bir masa, bir ev sahibi tarafından temsil edilir ve katılımcılar düzenli aralıklarla masalar arasında geçiş yapmakta olan bu süreç, fikirlerin çeşitli gruplar arasında iletilmesine olanak tanır ve her bir masada tartışılan konular derinleşir ve farklılaşmaktadır. Tartışmalar genellikle 20-30 dakikalık oturumlar şeklinde yapılmaktadır (<http://www.theworldcafe.com>, 2024). Yeryüzü kahvesi etkinliklerinde, katılımcıların konuları yakın olarak tartışmaları teşvik edilir ve sonunda ana konular özetlenir ve devam edilecek olasılıklar tartışılmaktadır. Bu etkinliklerde, pozitif ve açık uçlu soruların seçilmesi önemlidir ve katılımcıların fikirlerini açıkça ifade etmeleri teşvik edilmektedir (Çiftçi ve Öztürk, 2014). Bu yöntem geniş katılımcı yelpazesine hitap edebilir ve maliyeti düşüktür. Organize etmek kolaydır ancak etkinlik için en az üç veya dört saatlik bir süre ayrılması önerilmektedir. Yeryüzü kahvesi, bilgi aktarımı değil, katılım ve etkileşimi teşvik etmek amacıyla kullanılan bir yöntemdir (Yılmaz, 2013; İbicioğlu vd., 2011).

Çevrimiçi Müzakere/Danışma (Online Consultations):

Çevrimiçi müzakere, 1990'larda internetin yaygınlaşmasıyla geliştirilen bir katılım tekniğidir. Bu yöntem, vatandaşların görüşlerini almak için interneti kullanır ve çeşitli dijital araçları kullanarak bireyler veya gruplar arasında dinamik bir diyalog süreci sağlamaktadır. Çevrimiçi müzakere, çeşitli şekillerde gerçekleşebilir, örneğin,

katılımcılar fikirlerini beyin fırtınası yaparak, sorunları belirleyerek, öncelikleri sıralayarak veya danışma belgelerine yorum yaparak iletebilmektedir. Bu süreçte katılımcıların detaylı olarak yorum yapmalarına olanak sağlanır ve cevaplar işlenmektedir (Rossini ve Stromer-Galley, 2019). Özellikle büyük ve/veya geniş ölçekte dağılmış katılımcı gruplarıyla katılımın söz konusu olduğu durumlarda çevrimiçi müzakere kullanılmaktadır. Ancak, iletişim kurmanın güçlü ve kalıcı bir şekilde sağlanması gerektiğinde tercih edilmez. Çevrimiçi müzakere, geleneksel danışma yöntemlerini tamamlar ve hükümetlerin açık ve katılımcı olmalarını teşvik eden Gov 2.0 prensipleriyle uyumludur. Çevrimiçi müzakerenin organizasyonu için internet erişiminin yaygınlığı ve teknolojiye erişim imkanlarının eşitliği göz önünde bulundurulmalıdır. Sürecin başarılı olması için katılımcıların önceden bulunması ve seçilmesi gereklidir, bu da tasarım, teknoloji hazırlama ve katılımcıları sürece dahil etme gibi özel giderler gerektirmektedir (Yılmaz, 2013; Borge Bravo vd., 2019).

Semt Danışma Meclisleri (SEDAM):

1992’de Bursa Büyükşehir Belediyesi ve IULA-EMME iş birliğiyle başlatılan SEDAM Projesi, yerel yönetimlerin güçlendirilmesini ve halkın aktif katılımını amaçlamaktadır. Bu çerçevede, semt danışma meclisleri, vatandaşların beklenti ve arzularını belediyeye iletmelerini sağlayarak katılımın gerçekleşmesine önemli katkı sağlamaktadır (Tufan Emimi ve Sancak, 2018). Bu meclisler farklı alanlarda faaliyet göstererek, halk ile belediye arasındaki iletişim sorunlarını gidermekte ve yerel sorunlara çözüm bulmaktadır (Yıldırım, 2014; Yılmaz, 2013). Aynı zamanda, Yerel Gündem 21 süreciyle, sivil toplum hareketi aktif hale gelerek, yerel sorunlara duyarlı gönüllülerin kendi istekleri doğrultusunda örgütlenerek faaliyet göstermeleri sağlanmıştır. Bu süreç, farklı projelerin ortaya çıkmasını sağlarken, karar alma süreçlerine sivil katılımı artırmış ve demokratik kültürün kökleşmesine katkıda bulunmuştur (Adıgüzel, 2003). Urla Kent Senatosu ve Aliğa Kent Parlamentosu gibi yapılar, SEDAM Projesi’nin örnekleri olarak dikkat çekmektedir. Bu katılımcı yapılar, belediyelerin mahalle büroları gibi çok işlevli birimler olarak faaliyet göstermektedir. Çeşitli konularda faaliyet yürüterek, çocuk sağlığından aile ekonomisine, konut planlamasından hijyene kadar geniş bir yelpazede hizmet sunmuşlardır. SEDAM’lar, halkın belediyelerle iletişimini sağlamada önemli bir rol oynamıştır. Bu yapılanmanın örgütlenmesinde belediyelerin basın ve halkla ilişkiler müdürlükleri, SEDAM danışmanları ve mahalle muhtarları yer almaktadır. Projelerin gerçekleştirilmesinde çeşitli kuruluşların yardımı ve katkısı da önemli olan bu yapıların

temelini muhtarlıklar oluştururken, muhtarlar aracılığıyla gelen bilgi ve şikayetler belediyenin ilgili birimlerine aktarılmaktadır (Çukurçayır, 2006; Yılmaz, 2013).

2.10. KATILIMCILIK AŞAMALARI DÜZEYLERİ VE KENT YÖNETİMİ İLİŞKİSİ

Katılımcılık aşamaları ve düzeyleri, kent yönetimi açısından önemli bir konudur. Kentlerdeki yönetim süreçlerinde katılımcılık, demokratik bir yönetim anlayışının temel unsurlarından biridir. Bu aşamaların ve düzeylerin kent yönetimi ile ilişkisi, yerel yönetimlerin vatandaşların katılımını sağlamak ve yönetim süreçlerine dahil etmek için hangi stratejileri kullanabileceğini belirlemektedir.

- Katılım aşamaları, kent yönetimi süreçlerinde vatandaşların aktif katılımını sağlamak için önemli bir rol oynamaktadır. Bu aşamalar, politika ve planların oluşturulmasından başlayarak karar alma, uygulama ve son olarak izleme ve denetleme süreçlerini kapsamaktadır (Cornwall ve Coelho, 2007).
- Politika ve planların oluşturulması aşamasında, kent yönetimi ve vatandaşlar arasında bir işbirliği ve diyalogun başlaması hedeflenmektedir. Vatandaşlar, kentteki sorunları tanımlamak ve çözüm önerileri sunmak için politika ve plan oluşturma sürecine dahil edilmektedir (Rong, 2024). Karar alma aşaması, politika ve planların oluşturulmasının ardından gelmektedir. Bu aşamada, vatandaşların katılımıyla alınacak kararlar belirlenerek kent yönetimi, vatandaşların öneri ve taleplerini dikkate alarak kararlarını şekillendirmektedir. Kararların uygulanması aşamasında, belirlenen politika ve planların hayata geçirilmesi için adımlar atılmaktadır. Vatandaşlar, kent yönetimi tarafından belirlenen politika ve planların uygulanmasını izler ve gerektiğinde katkı sağlamaktadır. Son olarak, izleme ve denetleme süreci aşamasında, uygulanan politika ve planların etkileri değerlendirilerek vatandaşlar, kent yönetiminin performansını izler ve politika ve planların hedeflenen sonuçlarına ulaşmasını sağlamak için denetleme yapmaktadır. Bu aşamalar, kent yönetimi ile vatandaşlar arasında bir iş birliği ve katılımı teşvik ederek daha demokratik ve şeffaf bir yönetim anlayışının oluşturulmasına yardımcı olmaktadır (Firman vd., 2024).

Healey (1997)'e göre, Politika ve planların oluşturulması aşamasında, yerel halkın katılımı ne kadar geniş olursa, geliştirilen politikalarda o kadar çok vatandaşın talebi ve

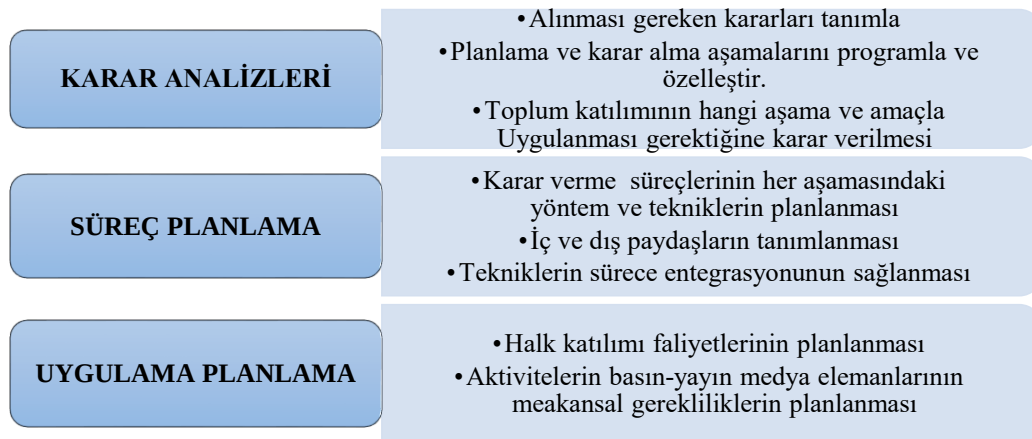
ihtiyacı yer almaktadır. Bu nedenle, katılımın geniş çaplı olması için vatandaşların belirlediği politika önceliklerine göre karar verilmelidir. Bu aşamada, çoğulculuk anlayışıyla vatandaşların katılımıyla gerçekleştirilen toplantılarda farklı ihtiyaç ve taleplere göre çözüm taslakları oluşturulmalıdır. Ancak, bu süreçte bazı sorunlar ortaya çıkmaktadır. Sınırlı katılım düzeyi, toplumdaki dezavantajlı grupların katılımının az olması, katılımcıların profili hakkında yeterli veri bulunmaması gibi sorunlar, politika ve planların gerçekten kapsayıcı olmasını engellemektedir. Ayrıca, karar alıcıların vatandaşların önerilerini yeterince dikkate almaması ve ortak bir karara varmanın zorluğu da bu süreci etkilemektedir. Bu aşamada yaşanan bu sorunlar, planların gerçekçi bir bakış açısıyla hazırlanmaması, katılımın işleri güçleştireceği endişesi, planlara/programlara uyulmamasını güçleştirecek mekanizmaların eksikliği gibi konuları içermektedir. Dolayısıyla, katılımcı bir yapıda tasarlanan her aşama, katılımcılığın gerçek anlamda sağlanması için önemlidir (Healey, 1997). Healey, çalışmalarında katılımın nasıl olması gerektiğini tartışmaktadır. Katılım tartışması, katılımın aşamaları ve bu aşamalarda hangi aktörlerin etkin olduğu üzerinde yoğunlaşmaktadır. Healey'e göre, katılımcı planlama, genellikle ortak talepleri olan küçük gruplar arasında başarıya ulaşmaktadır (Healey, 2012; Sakarya, 2016).

- Karar alma aşaması, politika ve planların oluşturulmasının ardından gelmektedir. Bu aşamada, vatandaşların katılımıyla alınacak kararlar belirlenmektedir. Kent yönetimi, vatandaşların öneri ve taleplerini dikkate alarak kararlarını şekillendirmektedir. Bu süreçte, katılımcı bir yaklaşım benimsenerek toplumun çeşitli kesimlerinin temsil edildiği toplantılar düzenlenmeli ve farklı görüşler değerlendirilmelidir. Ancak, karar alma sürecinde bazı zorluklarla karşılaşılabilir. Farklı görüşlerin uzlaşmaya varması zaman alabilir ve bazen ortak bir karara varmak zor olabilmekle birlikte karar alıcıların katılımcıların önerilerini yeterince dikkate almaması veya katılımcıların karar alma sürecine yeterince dahil edilmemesi gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, karar alma aşamasında şeffaf ve katılımcı bir süreç yönetilmesi önemlidir (Fischer, 2003).
- Kararların Uygulanması aşamasında: Vatandaşların karar alma sürecine katılımı, ne kadar erken ve kapsamlı olursa, sürecin başarısı ve vatandaşların ilgisi o kadar artmaktadır. Kararların uygulanmasında vatandaşların katılımı sağlanarak, onların sürece sahip çıkma isteği artırılmalıdır. Bu nedenle, vatandaşların kararlara katılımı sağlanarak, katılım kültürünün yerleşmesi ve kendi yaşam

alanlarında gerçekleştirilen faaliyetler veya alınacak kararlar üzerinde daha fazla etki sahibi olmaları teşvik edilmelidir (Innes ve Booher, 2010).

- İzleme ve Denetleme Süreci, alınan kararların uygulanması ve sonuçlarının değerlendirilmesi, vatandaşların katılımının etkilerini ve sürecin başarısını belirlemek açısından önemlidir. Bu aşamada, vatandaşların doğrudan katılımıyla gerçekleşen izleme ve değerlendirme süreci, mevcut politikaların iyileştirilmesi veya değiştirilmesi gereken alanları tespit etmede kritiktir. Geribildirim mekanizması olarak işlev gören bu aşama, mevcut uygulamaların geliştirilmesi ve gelecekte daha etkin çözümler üretilmesi için fırsatlar sunmaktadır. Dolayısıyla, izleme ve değerlendirme sürecinde vatandaşların aktif katılımı, daha iyi politika uygulamalarının sağlanması ve toplumsal ihtiyaçlara daha etkin şekilde cevap verilmesi için önemlidir (Nabatchi ve Leighninger, 2015; Clark vd., 2024).

Toplum katılımı, geniş bir kapsamı olan bir terimdir. Nabatchi ile Leighninger'e göre (2015), toplum katılımı, halkın ihtiyaçları, talepleri, ilgileri ve değerleri doğrultusunda toplumu ilgilendiren karar ve eylemleri birleştiren kapsayıcı bir terimdir. Bu, karar alma süreçlerine etki edecek kişilerin önceden sürece dahil edilmesini içermektedir (Clark vd., 2024). Kamu bakış açısından, toplum katılımı, mekansal kararlardan kaynaklanabilecek tartışmaları önlemeye ve çatışmaları azaltmaya yardımcı olmaktadır (Creighton, 2005). Uzmanlar arasında, katılımcı süreçlerin planlanması konusunda farklı görüşler ve yaklaşımlar bulunmaktadır. Bu farklılıklar, sürecin hangi aşamalarının öncelikli olduğundan, hangi tekniklerin kullanılacağına kadar çeşitli alanlarda görülebilmektedir (Creighton, 2005). (Şekil 2.22).

Şekil 2.22. Planlamada toplum katılımı aşamaları (Creighton, 2005; Türken, 2020).

Bu prensipler, kentsel tasarım ve planlama süreçlerinde toplum katılımının önemini vurgulayarak profesyonellerin ve kullanıcıların rollerini tanımlamaktadır. Temel olarak, her problem için tek bir doğru çözüm olmadığını ve çözümlerin belirli gerçeklere ve tutumlara bağlı olduğunu belirtmektedir. Bu nedenle, tasarım ve planlama süreçlerinde kullanıcıların aktif olarak dahil edilmesi ve alternatif senaryoların incelenmesi önemlidir. Profesyonellerin kararları her zaman en iyi kararlar olmayabilir; bu nedenle, kullanıcıların farklı seçenekleri değerlendirmesi ve kendileri için en uygun olanı seçmeleri gerekmektedir. Tasarım ve planlama süreçlerinde şeffaflık ve katılımcılık ön plandadır; kullanıcılar, tasarım kararlarını anlayarak kendi alternatiflerini üretebilmektedir. Tüm çıkar gruplarının bir araya getirilmesi ve görüşlerin açıkça ifade edilmesi, uzlaşma ve iş birliğinin sağlanması için önemlidir. Süreçlerin sürekli olarak gözden geçirilmesi ve ihtiyaçlara göre uyarlanması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu görevlerin en iyi şekilde kullanıcılar tarafından yerine getirilebileceği belirtilmektedir. Açık ve yeşil alan planlaması, kentsel tasarım ve planlama süreçlerinde toplum katılımıyla birleştirildiğinde, daha sürdürülebilir ve kullanıcı dostu kent mekanları oluşturmaktadır. Bu birleşme, kentlerde yaşayanların ihtiyaçlarını, taleplerini ve değerlerini doğrudan dikkate alarak açık ve yeşil alanların planlanması ve yönetilmesini sağlamaktadır. Toplum katılımı, açık ve yeşil alanların tasarımında ve planlanmasında önemli bir rol oynar çünkü bu alanlar geniş kitlelere hitap etmektedir. Katılım süreci, kentsel mekanların ihtiyaçlarını ve kullanımını belirlemeye yardımcı olurken, farklı toplulukların ve çıkar gruplarının görüşlerini ve taleplerini dikkate almaktadır. Açık ve yeşil alanların planlanması ve tasarımında çevresel ve sosyal sürdürülebilirliği sağlamak için toplum katılımı önemlidir. Kullanıcıların doğal çevreye erişimini artırmak, toplumsal bağları güçlendirmek ve kent yaşam kalitesini artırmak için yapılan planlara toplumun katılımı, daha başarılı ve kabul edilebilir sonuçlar elde edilmesini sağlamaktadır. Bu bağlamda, açık ve yeşil alan planlaması ile toplum katılımını birleştirmek, kentsel mekanların daha yaşanabilir, çekici ve sürdürülebilir hale gelmesine yardımcı olmaktadır. Katılımcı süreçler, kent sakinlerinin ihtiyaçlarına ve taleplerine daha iyi yanıt verecek şekilde planlanan ve yönetilen açık ve yeşil alanların oluşturulmasına olanak tanıyan bu kentlerin genel yaşam kalitesini artırırken, çevresel ve sosyal sürdürülebilirliği desteklemektedir (Sanoff, 2000).

Açık ve yeşil alan planlamasında katılımcılık, kentsel ve doğal alanların geliştirilmesi ve yönetilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Katılımcı süreçler, toplumun çeşitli

kesimlerinin görüşlerini, ihtiyaçlarını ve taleplerini dikkate alarak daha kapsayıcı ve sürdürülebilir kararlar alınmasını sağlamaktadır. Bu süreçlerin etkinliği ve başarısı bir dizi faktöre bağlıdır.

1. Katılımın Kapsayıcılığı: Katılımcılık süreçleri, toplumun farklı kesimlerinin temsil edilmesini ve görüşlerinin eşit şekilde dikkate alınmasını sağlamalıdır. Bu, çeşitli grupların seslerini duyurabildiği ve karar alma süreçlerine etkin şekilde katılabildiği bir ortamın oluşturulmasını gerektirmektedir (Cornwall ve Jewkes, 1995).

2. Şeffaflık ve İletişim: Katılımcı süreçlerin şeffaf ve açık olması önemlidir. Planlama kararlarının nasıl alındığı, hangi bilgilere dayandığı ve hangi paydaşların nasıl katkı sağladığı net bir şekilde iletilmelidir. Ayrıca, sürecin her aşamasında etkili iletişim sağlanmalı ve paydaşlar arasında düzenli geri bildirim alışverişi yapılmalıdır (Albu ve Flyverbom, 2016; Asrak Hasdemir ve Keskin, 2023).

3. Eğitim ve Kapasite Geliştirme: Katılımcılığı etkin bir şekilde uygulamak için, paydaşların planlama süreçlerine etkin şekilde katılabilmesi için gerekli bilgi ve becerilere sahip olmaları önemlidir. Bu nedenle, katılımcıların eğitimi ve kapasite geliştirme önlemleri alınmalıdır (Lasker, Weiss ve Miller, 2001).

4. Esneklik ve Uyum: Planlama süreçlerinde esneklik ve uyum sağlanması, değişen ihtiyaçlara ve koşullara hızlı şekilde yanıt verebilme yeteneğini artırır. Katılımcılık süreçlerinin esnek olması, katılımcıların farklı aşamalarda ve farklı yöntemlerle katılım sağlayabilmesine imkan tanımaktadır.

5. Sürdürülebilirlik ve Uygulama: Katılımcı süreçlerden elde edilen sonuçların uygulanması ve sürdürülebilirliği sağlanmalıdır. Planlama kararlarının hayata geçirilmesi, sürecin başarısını belirleyen önemli bir faktördür. Bu nedenle, katılımcılığın uygulama aşamasında da devam etmesi ve paydaşların sürece dahil edilmesi önemlidir.

Tüm bu faktörler göz önünde bulundurulduğunda, açık ve yeşil alan planlamasında katılımcılığın etkili bir şekilde değerlendirilmesi, daha sürdürülebilir ve kapsayıcı kentsel ve doğal alanların oluşturulmasına katkı sağlamaktadır.

2.11. DÜNYADA VE ÜLKEMİZDE AÇIK VE YEŞİL ALAN PLANLAMASINDA KATILIMCILIK

Kent yönetiminde katılım, yerel demokrasinin temel bir unsuru olarak kabul

edilmektedir. Halkın, sivil toplum kuruluşlarının, iş dünyasının ve diğer paydaşların kent yönetimi süreçlerine aktif olarak katılması, karar alma süreçlerinin daha adil, şeffaf ve etkili olmasını sağlamaktadır. Katılım, kent sakinlerinin ihtiyaçlarını ve beklentilerini yöneticilere ileterek daha kapsamlı ve hizmet odaklı politikaların oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır. Aynı zamanda, katılım sayesinde yerel topluluğun çeşitli sesleri ve perspektifleri dikkate alınarak daha kapsayıcı ve temsilci bir yönetim sağlanmaktadır. Mahalle toplantıları, kent konseyleri, yerel forumlar, çevrimiçi platformlar ve diğer katılımcı mekanizmalar, kent sakinlerinin yönetim süreçlerine katılımını teşvik etmek için önemli araçlar olarak kullanılmaktadır. Katılımın artırılması, kent yönetimlerinin daha sürdürülebilir, demokratik ve insan odaklı bir yapıya kavuşmasına yardımcı olmaktadır.

Günümüzde yönetim anlayışının değişmesi ve katılımın artan önemi, özellikle kamu yönetimine katılımın demokrasinin işlerlik kazanması için kritik bir rol oynadığını vurgulamaktadır. Orium ve Dale'nin belirttiği gibi, demokrasinin sağlıklı işlemesi için kamunun katılımı hayati öneme sahiptir. Kamusal katılım, iyi yönetişimin temel unsurlarından biridir. Bu süreç, vatandaşların yaşamlarını etkileyen konularda görüşlerinin alınmasını ve bu görüşlerin sürece dahil edilmesini sağlamaktadır (Ruige-Üskent-Micka, 2014). Kamusal katılımın temel amacı, yönetimin politika ve faaliyetlerinden doğrudan etkilenecek olanların sürece katkı sağlayarak daha iyi, somut ve sürdürülebilir sonuçlar elde etmektir. Ayrıca, halkın sürece dahil olmasıyla, kamusal faaliyetlerin meşruiyeti artar ve kanuni düzenlemelerin kabul edilirliliği artmaktadır (Özkiraz-Zeren vd., 2009). Günümüzde, klasik demokrasinin seçim ve oy verme süreçlerine ek olarak denetim süreçleri de önem kazanmıştır. Temsili demokraside sınırlı olan katılım yöntemlerinin yanı sıra, farklı kesimlerden ve özellikle yerel halktan katılımın artırılmasıyla ülke siyasetine büyük katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Kamusal yaşama katılım, insanların kendi ideallerini geliştirmeleri ve kendilerini ifade etmeleri için önemlidir. Ayrıca, katılım insanların siyasal davranışlarını keşfetmeleri ve geliştirmeleri için bir fırsat sunmaktadır. Kamunun yönetimine katılım, ülkenin demokratik yönetim değerleriyle ilişkilidir. Demokratik bir ülkede insanlar, farklı yollar ve derecelerde kamusal faaliyetlere katılır. Bazıları, siyasal otorite için harekete geçerek veya siyasal kampanyalara aktif olarak katılarak çok fazla katılımıda bulunabilmektedir. Bu, seçilmiş temsilcilerin seçilmesi için para ve/veya zaman harcanabileceği anlamına gelmektedir (Orium-Dale, 2016).

Kent yönetimi, demokrasinin en rahat yerleştirilebileceği alanlardan biridir, çünkü hemen her kesimin katılım gösterebileceği bir yapıya sahiptir. Kentler, yerel yönetimler aracılığıyla halkın ihtiyaç ve taleplerine etkin bir şekilde cevap vermesi beklenen en yakın hükümet birimleridir. (Karaçor ve Tekin, 2015). Halkın kent yönetimine etkin katılımı, demokrasinin sağlıklı işlemesi için gereklidir. Bu, kentlerin yönetiminde yerel halkın aktif rol almasını ve karar alma süreçlerine katkıda bulunmasını içermektedir. Bu bağlamda, yerel demokrasi, farklı grup ve görüşlerin katılımını ve eşit hizmetlerden yararlanmayı sağlamaktadır. Kent yönetimine katılımın en önemli araçlarından biri, halkın seçtiği temsilcilerin denetlenmesini sağlayan kent konseyleridir. Bu kurumlar, yerel demokrasinin temel besleyicilerinden biridir ve katılımın olmadığı bir yerel demokratik yönetim düşünülemez. Katılımın, yerel demokrasinin kalitesini artırmada büyük önemi vardır. Katılım, bireylerin kent yönetiminin kararlarına ve faaliyetlerine etki etme amacıyla ortaya çıkan bir vatandaşlık pratiğidir. Bu, vatandaşların günlük yaşamlarından gelen etki belirleme fırsatını sağlar ve demokratik halk egemenliği ve hemşerilik bilinciyle uyumludur. Yerel yönetimlerin temel amacı, vatandaşların yerel ihtiyaçlarını karşılamaktır. Kent yönetimine katılım, sadece kentte yaşayan bireylerin değil, tüm kentin aktörlerinin karar süreçlerinde yer alması anlamına gelir. Bu, yönetişim ve yerel yönetişim kavramlarını ön plana çıkarmaktadır. Halkın isteklerinin ve ihtiyaçlarının karşılanması için katılım, bir kentin yüksek kalitede yaşamını sağlamak için önemlidir. Ancak, yerel yöneticilerin liderliği kadar, hemşerilerin de sorumluluk alması gerekmektedir. Bu nedenle, katılımcı demokrasinin işlemesi için güçlü bir sivil toplum anlayışının gelişmiş olması önemlidir (Ruige-Üskent-Micka, 2014).

Açık ve yeşil alan planlamasında katılımcılık, halkın bu alanların tasarımı ve yönetimi konusundaki karar alma sürecine dahil edilmesini ifade etmektedir. Katılımcılığın önemi, demokratik bir süreç ile toplumun ihtiyaçlarına daha iyi cevap verilmesini sağlaması ve toplumsal uzlaşının güçlendirilmesinin yanı sıra, karar alma sürecine doğrudan katılan bireylerin projeye duydukları sahiplenme hissiyatının artmasına yardımcı olmaktadır. Sürdürülebilir kent yönetimleri perspektifinden ele alındığında, açık ve yeşil alanların varlığı büyük bir öneme sahiptir, çünkü birçok fayda sağlamaktadır. Bu alanlar, kentsel planlama süreçlerinde öncelikli bir yer olarak sürdürülebilir kent yönetimlerinin temel bileşenlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Özdemir ve Özkaynak, 2023). Kent planlama ve tasarım süreçlerinde, doğal alanların korunması ve yeni yeşil alanların oluşturulması için etkili politika ve stratejilerin geliştirilmesi benimsenmektedir.

Günümüzdeki uygulamalara bakıldığında, Avrupa ve Amerika’da 20. yüzyılın başlarına kadar uzanan sistemli açık ve yeşil alan planlamasına sahip birçok kentin varlığına şahit olunmaktadır. Bu bölgelerdeki kentler, şehir planlaması süreçlerinde yeşil alanların önemini erken dönemlerde kavramış ve kent dokusuna bu alanları entegre etmiştir. Fakat, Türkiye’de benzer sistemli açık ve yeşil alan planlamalarının henüz gelişme aşamasında olduğu gözlemlenmektedir. Türkiye’deki kentleşme süreci, özellikle son birkaç on yılda hızla artan nüfus ve kentsel dönüşüm projeleriyle hız kazanmıştır. Bu hızlı kentleşme sürecinde, yeşil alanların planlanması ve korunması genellikle diğer kentsel öncelikler arasında ikinci planda kalmıştır. Son yıllarda, Türkiye’deki kentlerde yeşil alanların önemi giderek daha fazla vurgulanmaktadır. Belediyeler ve yerel yönetimler, kentlerin yaşanabilirliğini artırmak için açık ve yeşil alanları geliştirmek, korumak ve yeni alanlar oluşturmak için çeşitli projeleri hayata geçirmektedir. Özellikle büyük şehirlerdeki kentsel dönüşüm projelerinde, yeşil alanların oluşturulması ve mevcut alanların korunması üzerinde daha fazla vurgu yapılmaktadır. Bu durum, Türkiye’deki kentlerin yeşil alan planlaması konusundaki uygulamalarının, Avrupa ve Amerika’daki sistemli planlamalara kıyasla daha yeni ve gelişme aşamasında olduğunu göstermektedir. Ancak artan farkındalık ve çaba ile bu alanda ilerleme kaydedilmektedir. Çeşitli coğrafi bölgelerden seçilen ve farklı ölçeklerde gerçekleştirilmiş olan Amerika’dan Boston Wharf District Parkı Projesi, New York’un Manhattan bölgesinde bulunan High Line Park ve New York’un en ikonik açık alanlarından biri olan Central Park, Almanya’dan Berlin Gleisdreieck Park Projesi ve Friedrichshain semtinde bulunan Volkspark Friedrichshain Utrecht (Hollanda) “Yeşil Çatı” Projesi, 'Inspiraak' – Hollanda Vatandaş Katılımı Uygulaması, Bologna İtalya Mahalle atölyeleri (Laboratori di Quartiere), Wroclaw 2030 Stratejisi polonya LOS_DAMA Yeşil Altyapı Tasarım ve Yönetim Yaklaşımı ve İstanbul’un Sarıyer ilçesinde bulunan Belgrad Ormanı, Gezi Parkı, açık ve yeşil alan özellikleri taşıyan ve katılımcı süreçlerle tasarlanmış önemli örneklerdir. Bu projeler, farklı kullanıcı profillerine ve ihtiyaçlarına odaklanarak, aks, park ve meydan gibi farklı açık alan türlerinin tasarımını amaçlamaktadır.

2.11.1. Boston Wharf District Parkı Projesi

Boston Wharf District Parkı Projesi, Boston'un kent merkezi ile liman arasındaki bağlantıyı güçlendirmeyi amaçlayan ve şehrin fiziksel dokusunu yeniden şekillendiren önemli bir kentsel dönüşüm projesidir. Bu proje, Boston’daki 20 yıl süren ve yükseltilmiş otoyolun yer altına alındığı Büyük Kazı (Big Dig) projesinin tamamlanmasıyla ortaya

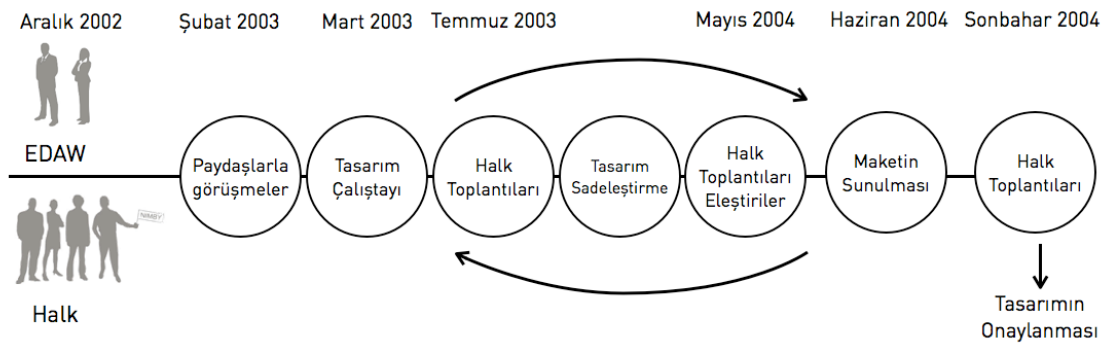
ıkan 11 hektarlık kentsel alanı yeşil alan olarak değerlendirme hedefi taşımaktadır. Proje, Rose Fitzgerald Kennedy Yeşil Aksı adıyla bilinen ve şehirdeki en büyük ve merkezi yeşil alanlarından birini oluşturan parçanın hayata geçirilmesini içermektedir. Boston Wharf District Parkı Projesi, yoğun bir katılım süreciyle şekillendirilmiş ve 2004 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Projenin başarisında, yerel topluluğun, sivil toplum kuruluşlarının, şehir yönetiminin ve diğer paydaşların aktif katılımı önemli bir rol oynamıştır. Bu katılımcılık süreci, proje tasarımı ve uygulanmasında toplumun ihtiyaçlarına ve taleplerine uygun çözümler bulunmasını sağlamıştır. Boston Wharf District Parkı Projesi, kent merkezindeki yeşil alanların artırılması ve çeşitlendirilmesi yoluyla şehrin yaşanabilirliğini ve sürdürülebilirliğini artırmayı hedeflemektedir. Aynı zamanda, liman bölgesi ile kent merkezi arasındaki ulaşım ve erişim bağlantısını güçlendirerek şehirdeki sosyal ve ekonomik canlılığı desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu proje, kentsel planlama ve kentsel peyzaj mimarisi alanlarında önemli bir başarı rneği (şekil 2.23) olarak kabul edilmektedir (Kennedy Greenway Conservancy, 2022; Wharf Bölgesi Konseyi Kavramsal Bölge Koruma ve Dayanıklılık Planı Final Raporu, 2023).

şekil 2.23. Wharf District Park proje alanı (Wharf bölgesi konseyi kavramsal bölge koruma ve dayanıklılık planı final raporu, 2023).

Boston Belediyesi, 2002 yılında Rose Fitzgerald Kennedy Yeşil Aksı projesini duyurarak  parkın tasarımını bir yarışmaya açmıştır. Yarışmanın dört aylık süresinin ardından, Wharf District Park'ın tasarımını EDAW ve Copley Wolff Tasarım Ekibi kazanmıştır. EDAW, kazanımın açıklanmasının ardından Boston'a gelerek halkla birlikte çalışarak ortak bir vizyon oluşturmayı amaçlayan uzman bir tasarım ekibiyle iş birliği yapmıştır.

Bu süreçte, yerel yönetim, merkezi yönetim, sivil toplum kuruluşları ve halkın katılımını sağlamak amacıyla çeşitli paydaşlar sürece dahil edilmiştir. Bunlar arasında Artery Business Committee, Wharf District Task Force, Central Artery Completion Task Force, National Park Service, Massachusetts Turnpike Authority, Boston Redevelopment Authority, yerel tarihçiler, tasarım uzmanları, lise ve üniversite öğrencileri ve çeşitli kar amacı gütmeyen kuruluşlar yer almaktadır. Bu çeşitli paydaşlar, tasarım sürecinde farklı perspektifler sunarak katılımcı bir yaklaşımı desteklemiştir. EDAW'ın halkın güvenini kazanmasıyla başlayan katılım süreci, bir yıllık bir zaman diliminde toplam 133 halk toplantısı ile devam etmiştir. Bu toplantılarda, öncelikle alan analizleri yapılmış ve ardından konsept plan halka açıklanmıştır. Halkın projenin büyüklüğünü anlayabilmesi için benzer alanlara yönelik fotoğraflar gösterilmiştir. Tasarım süreci, bu toplantılarla başlatılmış ve her toplantıda yapılan çizimler duvarlara asılarak sürekli güncellenmiştir. Copley Wolff tasarım ekibi, bu yöntemin halkın katılımını artırdığına inanmakta ve daha sonra katılan ve önceden tartışılmış öneriler getiren katılımcılara, önerilerin nasıl değerlendirildiği ve uygulanamama nedenlerinin neler olduğu konusunda açıklamalarda bulunmanın önemli olduğunu vurgulamaktadır. Faga, (2006) Şekil 2.24'teki katılım süreci ilerlediği rapor edilmiştir.

Şekil 2.24. Wharf District park katılım süreci.

(Faga, 2006; Akyol, 2014)

2.11.2. High Line Park

High Line Park adlı proje, hem ABD'de hem de dünyada benzer uygulamalara ilham kaynağı olmuştur. Bu proje, atıl durumda olan bir kamusal alanın fonksiyon değiştirilerek yeniden halkın kullanımına kazandırılması ve projenin hayata geçirilme süreci açısından örnek teşkil etmektedir. High Line, yol seviyesinin üstünde çelik konstrüksiyonlar üzerine inşa edilen demiryolu anlamına gelmektedir. New York Şehri'nde 1800'lerin

ortasında inşa edilen bu tren yolu, yüksek kaza oranları nedeniyle 1929'da alınan bir kararla demir konstrüksiyonlar yardımıyla yol seviyesinin üstüne alınmıştır (David ve Hammond, 2011). High Line Park, Manhattan'daki eski bir demiryolu hattının dönüştürülmesiyle oluşturulmuştur. Bu demiryolu hattı eski ve atıl durumdayken, bölgeye yeşil bir alan ve kamusal bir park kazandırmak için yeniden değerlendirilmiştir. Park, çeşitli bitki türlerinin yanı sıra açık hava sanat eserlerine, yürüyüş yollarına ve oturma alanlarına sahiptir. High Line Park, çevre dostu peyzaj tasarımıyla dikkat çeker ve doğal yaşamın korunmasına önem vermektedir (Aydoğdu, 2018).

High Line'ın yeniden tasarımı ve parka dönüştürülmesi süreci, kentsel planlama ve katılımcı süreçlerin önemli bir örneğidir. Bu süreç, sadece mimarların veya şehir planlamacılarının değil, aynı zamanda yerel topluluğun ve sakinlerin de aktif katılımını teşvik etmektedir. Proje, çeşitli paydaşlar arasında yerel hükümet temsilcileri, mimarlar, peyzaj mimarları ve çevre aktivistlerinin yanı sıra, parkın doğrudan etkilenecek olan yerel topluluğunun da katılımını sağlamaktadır. Halka açık toplantılar, atölye çalışmaları ve anketler gibi çeşitli yöntemler kullanılarak, projenin tasarımı ve uygulanması sürecinde toplumun görüşleri ve geri bildirimleri önemsenmiştir. Bu süreç, parkın kullanıcılarının ihtiyaçlarını ve tercihlerini anlamak için kritik bir rol oynamaktadır (Şekil 2.25). Toplumun katılımıyla elde edilen geri bildirimler, parkın çeşitliliğini ve kullanılabilirliğini artırmak için dikkate alınmaktadır. Ayrıca, projenin sürdürülebilirliği ve toplumun uzun vadeli ihtiyaçlarına yanıt verme konusunda önemli bir rehberlik sağlamaktadır (Aydoğdu, 2018).

Şekil 2.25. High Line Park (Aydoğdu, 2018).

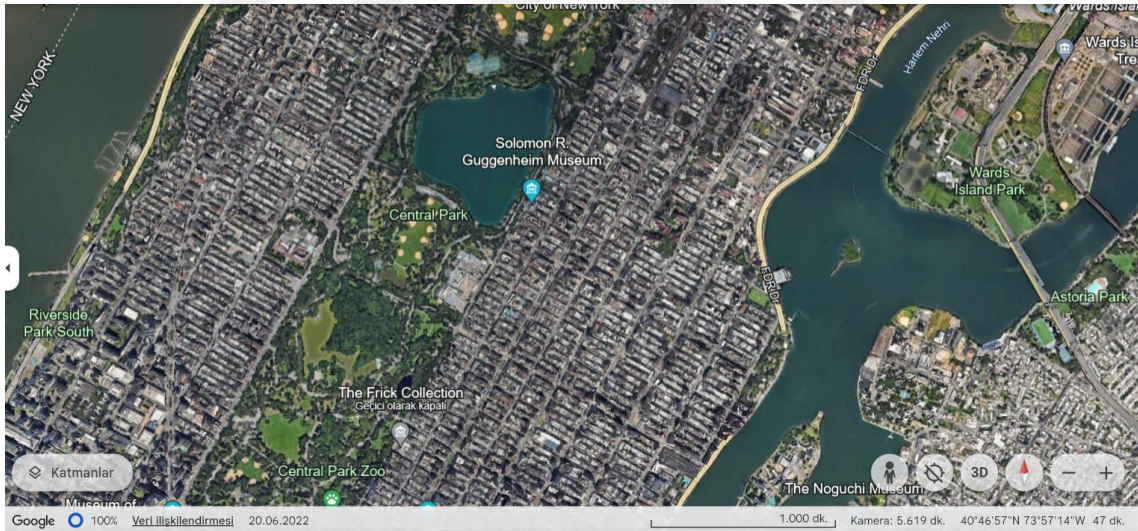
Sonuç olarak, High Line'ın dönüşüm süreci, kentsel gelişimde katılımcı süreçlerin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Bu süreç, yerel topluluğun proje üzerindeki etkisini artırarak, parkın şehir yaşamına olumlu katkılar sağlaması ve sürdürülebilir bir gelecek için model oluşturması açısından da önemlidir.

2.11.3. Central Park

Central Park, Amerika Birleşik Devletleri'nin New York kenti için özel bir öneme sahiptir. Kentin kalbi olarak adlandırılan bu park, 341 hektarlık bir alanda kurulmuş olup, aynı zamanda peyzaj düzenlemesi yapılan ilk parklardan biridir. Central Park, kentin açık alan sisteminin temel bir parçasıdır ve kentin yeşil yollarını ve ana bağlantı akslarını birbirine bağlama özelliği taşımaktadır. Park, kentli için çeşitli spor ve rekreasyon olanakları sunmaktadır (Central Park Conservancy Park, 2024). Tenis kortları, yüzme havuzları, kürek çekme imkanları ve bisiklet yolları gibi spor aktiviteleriyle sağlık açısından önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca, çocuk oyun alanları, doğal alanlar, dinlenme ve gezinti alanları ve piknik alanları gibi fonksiyonlarla da kentliye çeşitli rekreasyonel olanaklar sunan Central Park, kenti oluşturan yeşil yolları ve ana bağlantı akslarını birbirine bağlama işleviyle önemlidir. Bu özelliği sayesinde kentin farklı bölgelerini birbirine bağlar ve kent sakinlerine doğa ile iç içe vakit geçirme imkanı ve kentsel yaşamında önemli bir rol oynamaktadır. Spor ve rekreasyon olanaklarıyla kentin

sağlık ve yaşam kalitesini artırırken, doğal alanları ve dinlenme alanlarıyla da stresi azaltır ve kent sakinlerine nefes alma alanı sağlamaktadır.

Central Park, yılda yaklaşık 40 milyon ziyaretçi sayısı ABD’de en çok ziyaret edilen kent parkı olma özelliğini korurken, aynı zamanda New York City’nin sembolik ve tarihi bir simgesidir. 1966 yılında tarihi bir mekân olarak ve 1974 yılında ise New York City’nin manzara işaret ögesi olarak Landmarks listesine seçilmiştir. Bu durum, parkı New York City ile özdeşleştirmiştir. Modern kent üretiminin önemli bir aşaması olan Central Park, bugün Manhattan’ın W 59. ve 110. Caddeleri ile 5. ve 8. Bulvarları arasında yer almaktadır. Yaklaşık 3,5 km²’lik bir alana yayılan park, peyzaj mimarlığının öncülerinden olan Frederick Law Olmsted ve mimar Calvert Vaux tarafından tasarlanmıştır. Bu tasarım, parkın doğal ve insan yapımı unsurlarını uyumlu bir şekilde bir araya getirerek, kentin stresinden kaçınmak ve doğayla iç içe olmak isteyenler için bir kaçış noktası sunmaktadır (Beverly Moss Spatt, 1974). Şekil 2.26’da Central Park’ın konumu gösterilmektedir. Şekil 2.27. Central Park’ın havadan görünümü gösterilmektedir.

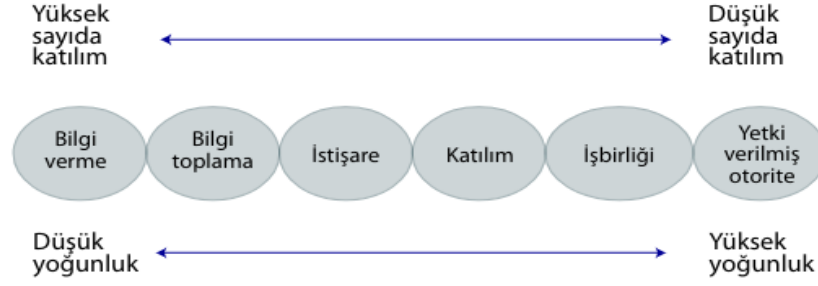
Şekil 2.26. Central Park’ın konumu (Başaran, 2020).

Şekil 2.27. Central Park'ın havadan görünümü, 2024.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Central_Park.

Central Park'ın açık ve yeşil alan katılımcı süreçleri, parkın başlangıç aşamalarında belki sınırlı olsa da, zamanla gelişmiş ve çeşitlenmiştir. Özellikle parkın büyük projeleri veya yeniden düzenlenmesi gibi durumlarda, toplumun görüşlerinin ve ihtiyaçlarının dikkate alınması için çeşitli katılımcı yöntemler kullanılmaktadır (Heckscher, 2008). Bu süreçlerde, halka açık toplantılar, atölye çalışmaları ve anketler gibi yöntemlerin yanı sıra, çeşitli paydaşlarla yapılan görüşmeler ve iş birlikleri de önemli rol oynamaktadır. Ayrıca, parkın günlük yönetimi ve bakımında toplumun katılımını teşvik etmek adına gönüllü programlar, düzenli toplantılar ve park içinde düzenlenen etkinlikler gibi faaliyetler düzenlenmektedir. Bu süreçler, Central Park'ın sadece bir yeşil alan değil, aynı zamanda bir topluluk merkezi olarak işlev görmesini sağlayarak, parkın kullanıcılarına ve yerel topluluğa daha iyi hizmet etmesini sağlamaktadır (Britton, 2014). Şekil 2.28 Central Park'ın katılım sürecini göstermektedir ve Arnstein'in çalışmasından esinlenmiştir (Arnstein, 1969). Bu şekil, Central Park'ın planlama ve yönetiminde toplum katılımının çeşitli düzeylerini göstermektedir.

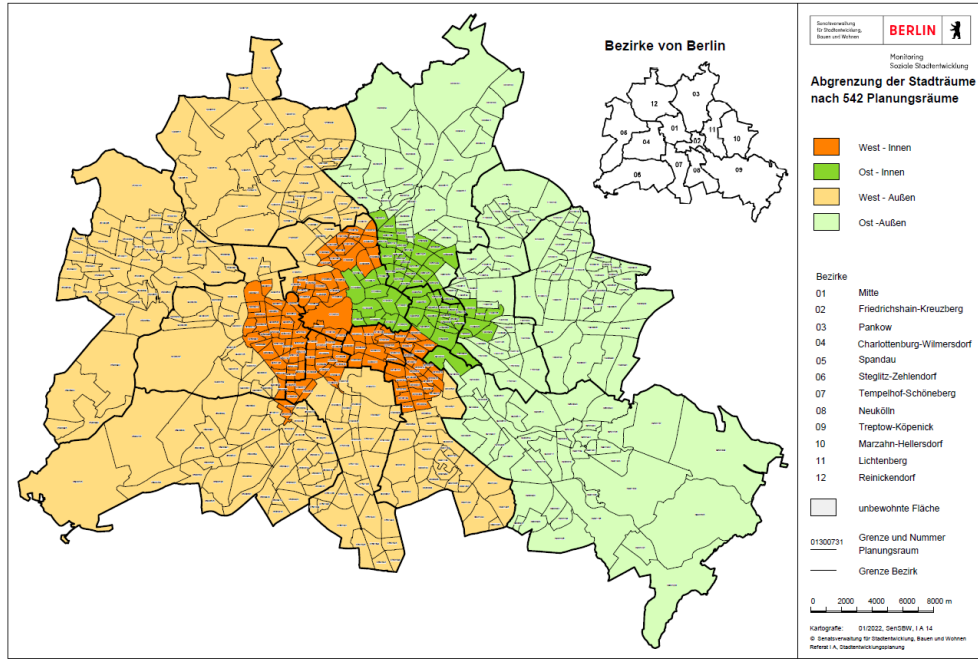

Şekil 2.28. Central Park katılım süreci.

(Faga, 2006; Akyol, 2014)

2.11.4. Berlin Gleisdreieck Park Projesi

Berlin Gleisdreieck alanı, kentin merkezinde bulunan eski bir demiryolu bölgesidir. Mülkiyet problemleri nedeniyle uzun süre erişime kapatılmış ve işlevsiz kalmıştır. Ancak 2005 yılında başlatılan bir süreçle, alanın park olarak yeniden düzenlenmesi için bir tasarım yarışması düzenlenmiştir. Katılım, tasarım aşamasından önce başlatılmış ve tasarım sürecinde devam etmiştir. Parkın ilk bölümü 2011’de, ikinci bölümü ise 2013’te tamamlanarak halkın kullanımına açılmıştır. Gleisdreieck, Berlin Kreuzberg’de, Potsdamer Platz’ın güneybatısında yer alır ve yaklaşık 60 hektarlık terkedilmiş bir alanı kapsar (Grosch ve Petrow, 2018). Tarih boyunca bir demiryolu istasyonu olarak kullanılan alan, zamanla birçok demiryolu hattının kesişim noktası haline gelmiştir. Ancak II. Dünya Savaşı sırasında zarar görmüş ve Doğu Alman Demiryolları’na ait olmasına rağmen Batı Berlin’de konumlanması nedeniyle uzun yıllar boyunca halkın erişimine kapalı kalmıştır. Gleisdreieck, Berlin’in kuzey-güney doğrultusunda uzanan yeşil bantındaki önemli bir boşluğu doldurma potansiyeline sahiptir (Bartoli, 2018). Şekil 2.29, Berlin’deki kentsel mekanların planlama alanlarına göre sınırlandırılmasını göstermektedir. Bu şekil, Berlin’in farklı bölgelerindeki kentsel mekanların farklı planlama kriterleri veya kullanım alanlarına göre nasıl belirlendiğini göstermektedir.

Şekil 2.29. Berlin kentsel mekanların planlama alanlarına göre sınırlandırılması, 2024.
(<http://www.stadtentwicklung.berlin.de>).

Berlin Gleisdreieck Park, kentsel dönüşüm projesinin bir parçası olarak eski demiryolu alanının yeşil bir parka dönüştürülmesini temsil etmektedir. Şekil 2.30'te, Berlin Gleisdreieck Park'ın bir görünümünü sunmaktadır. Bu görüntü, parkın son halini ve kullanımını yansıtmaktadır, muhtemelen peyzajı, yol ve yeşil alanları içermektedir (van Dooren, 2019).

Şekil 2.30. Berlin Gleisdreieck park görünümü, 2024.

<https://www.archdaily.com/592245/gleisdreieck-park-atelier-loidl>

1994 yılında hazırlanan Berlin genelindeki “Peyzaj Programı”, kentin değişimi ve

gelişimi sürecinde doğanın korunması ve peyzaj öğelerinin yönetilmesini öncelikli hedefler olarak belirlemiştir. Ayrıca, programda kenti içeriden ve dışarıdan çevreleyen iki farklı park ağının oluşturulması amaçlanmıştır. Gleisdreieck alanı, bu iç park ağına bağlantı sağlama potansiyeliyle önemli bir rol oynamaktadır. 1999 yılında Berlin’de onaylanan planlar, tarihi merkezin ve kentin batısının yenilenmesini hedeflemiştir ve Gleisdreieck alanı öncelikli olarak belirlenmiştir. Bu planlara göre, alanda yerleşim alanları ve hizmet alanlarını barındıran, tasarım kalitesi yüksek bir park önerilmektedir (Kowarik, 2015).

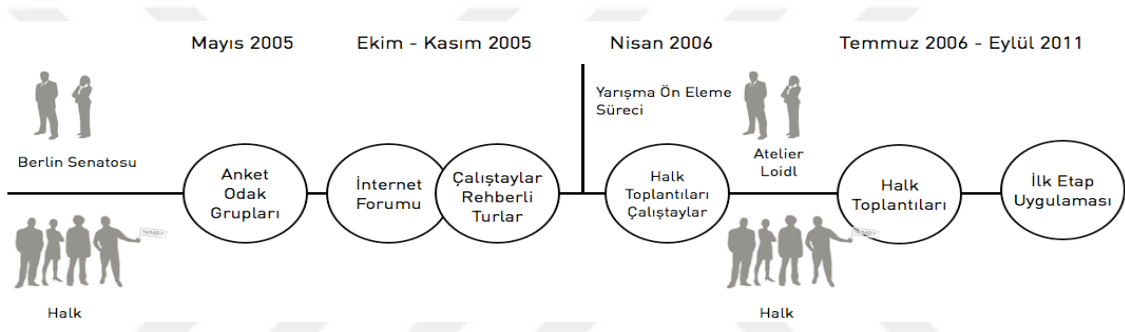
Gleisdreieck Park Projesi’nde katılım süreci, mekansal tasarım gerçekleşmeden önce başlamaktadır. Aktif olarak çalışan AG Gleisdreieck, öncelikle alanın park olarak işlevlendirilmesi ve projenin halk katılımıyla gerçekleştirilmesi için çeşitli girişimlerde bulunmuş ve bu çabaların karşılığını almaktadır. Kreuzberg Belediyesi ve Berlin Senatosu, park tasarımı henüz hazırlanmadan önce üç aşamalı bir katılım süreci başlatmışlardır. Bu aşamalar, odak grupları toplantıları, alanda düzenlenecek rehberli turlar ve internet üzerinden gerçekleştirilecek bir forum olarak belirlenmektedir. Şekil 2.31’de gösterilen Farklı Paydaşlarla Yapılan Toplantılar, Gleisdreieck Park projesindeki paydaşlar arasındaki etkileşimi ve iş birliğini göstermektedir. Bu toplantılar, proje sürecinde çeşitli paydaşların bir araya gelerek fikir alışverişinde bulunduğu ve kararlar alındığı önemli platformlardır.

Şekil 2.31. Farklı paydaşlarla yapılan toplantılar, 2024.

Gleisdreieck Park projesinde yer alan aktörler çeşitli paydaşlardan oluşmaktadır. Bunlar arasında başta Berlin Senatosu ve Kreuzberg Belediyesi gibi yerel yönetim kurumları bulunmaktadır. Yarışmanın kazananı olan Berlin Atelier Loidl firması, parkın tasarımı ve uygulanması sürecinde önemli bir rol oynamıştır. Ayrıca, Berlin'deki tüm açık alan projelerine hizmet veren ve Gleisdreieck Park projesinin yönetiminden sorumlu olan Grün Berlin şirketi de aktörler arasındadır. AG Gleisdreieck inisiyatifi, parkın

işlevlendirilmesi ve halk katılımının sağlanması için aktif olarak çalışan bir diğer önemli paydaştır. Ayrıca, farklı yaş gruplarına ve etnik özelliklere sahip toplumun farklı kesimlerini temsil eden gruplar da projede yer almaktadır. Aktörler incelendiğinde, katılım sürecinin yerel yönetimi, merkezi yönetimi, sivil toplumu ve çevrede yaşayan göçmen gruplarını dahil edecek şekilde planlandığı görülmektedir. Bu çeşitli paydaşlar, parkın tasarımı ve yönetimi sürecinde çeşitliliği ve katılımcılığı teşvik etmiş ve parkın toplumun geniş kesimlerine hitap etmesini sağlamıştır (<http://www.gruen-berlin.de/>). Şekil 2.32’de görülen Gleisdreieck Park Katılım Süreci, proje tasarımı ve uygulanması sürecinde toplumun katılımının önemini vurgulamaktadır. Bu süreç, parkın geliştirilmesi ve yönetilmesi için yerel halkın fikirlerinin ve taleplerinin dikkate alındığı bir model sunmaktadır.

Şekil 2.32. Gleisdreieck Park katılım süreci.
(Faga, 2006; Akyol, 2014)

Mayıs 2005’te, Gleisdreieck Parkı hakkındaki beklentiler ve istekler hakkında çeşitli odak gruplarıyla toplantılar düzenlenmiştir. Bu toplantılarda, hazırlanan anket formunun içeriği ve anlaşılabilirliği test edilmiştir. Araştırma, Kreuzberg, Schöneberg ve Mitte bölgelerindeki mevcut gruplardan ve inisiyatiflerden oluşturulan odak grupları ile test edilmiştir. Oluşturulan odak gruplarının katılımcıları şu gruplardan seçilmiştir:

- Göçmen genç kızlar
- Göçmen kadınlar
- Alman kadınlar
- Göçmen yetişkin ve genç erkekler
- Alman orta yaş ve üzeri vatandaşlar
- Kreuzberg ve Mitte bölgelerinin kesişiminde yaşayan bireyler
- Schöneberg ve Mitte bölgelerinin kesişiminde yaşayan bireyler (Akyol, 2014).

Bu araştırma kapsamında tasarlanan anket, ilgili bölgede yaşayan 1600 ev sahibine elektronik posta aracılığıyla ulaştırılmış ve yanıtlamaları istenmiştir. Anket sonuçları, projenin resmi internet sayfasında raporlanarak yayınlanmıştır. Odak grubu toplantılarının ardından, 23 Ekim-13 Kasım 2005 tarihleri arasında katılımcıların görüşlerini ifade edebilecekleri bir internet forumu düzenlenmiştir. Bu forumda katılımcılar, “Bana Göre Gleisdreieck...” ana teması etrafında düşüncelerini dile getirmiş ve çeşitli sorular yöneltilmişlerdir. Forumda, katılımcılar Gleisdreieck Parkı için getirdikleri önerileri metinlerle ifade etmenin yanı sıra, harita üzerinde de öneri ve fikirlerini işaretleme olanağına sahip olmuşlardır. Ayrıca, katılımcılar internet ortamına resimler yükleyebilmiş, yapılan tüm gönderi ve yorumlara erişebilmiş ve uzmanlara veya sorumlulara sorular yöneltebilmişlerdir. Hatta, katılımcılar birbirlerine doğrudan elektronik posta yoluyla da ulaşabilmişlerdir.

Halk katılımı, Gleisdreieck Park projesinin tasarım aşamasında da önemli bir rol oynamıştır. Kreuzberg Belediyesi'nde düzenlenen Sergi sonrasında, tasarımcılar her iki haftada bir düzenledikleri toplantılarda, yerel halkın görüşlerini almak için tasarım konseptlerini sunmuşlardır. Tartışmalar, sosyal, ekonomik ve tarihsel izlerin korunması, parkın çevresiyle bağlantıları, spor alanlarına ihtiyaç ve toplum bahçelerinin bakımı gibi konular üzerinde yoğunlaşmıştır. 29-30 Nisan tarihlerinde yaklaşık 600 vatandaş, belediye temsilcileri ve peyzaj mimarlarıyla bir çalıştayda buluşarak park için vizyonlarını paylaşmıştır.

17 Temmuz 2006'da bir jüri Berlin Atelier Loidl firmasını projede birincilik ödülüne layık görmüştür. Projenin uygulama aşamasında halk katılımı devam etmiş, halk temsilcileriyle tasarımcılar düzenli toplantılar yapmıştır. Parkın ilk bölümü Eylül 2011'de, diğer bölümü ise Mayıs 2013'te kullanıma açılmıştır.

Atelier Loidl firmasının projesi, alanda kendiliğinden gelişen doğa ve kültür bileşenleri üzerine şekillenmiştir. Tasarıma yansıtılan bu bileşenler, esneklik sağlayan yeşil alanlar oluşturarak halkın kullanımını kendisinin belirleyebileceği bir ortam sağlamıştır. Projenin bir parçası olarak, farklı etnik grupların kendi ürünlerini yetiştirebilecekleri toplum bahçeleri oluşturulmuş ve Grün Berlin'in girişimiyle parkta uygulanabilecek yeni pilot projeler tasarıma dahil edilmiştir. Bunlar arasında Doğal Deneyim Alanı ve Bahçe İçinde Bahçe projeleri yer almaktadır. Berlin'deki Gleisdreieck Park projesi, toplum katılımını ön planda tutarak çocukların ve vatandaşların fikirlerinden esinlenerek oluşturulmuş bir doğal deneyim alanı ve Bahçe İçinde Bahçe gibi projelerle öne

çıkılmaktadır. Proje, tasarım aşamasından itibaren katılımı teşvik etmiş ve farklı katılımcıların bir araya gelmesini sağlamıştır. Ancak, uygulama sürecinde katılımın azaldığı gözlemlenmiştir (Akyol, 2014; Ferrari, 2024; Gandy, 2019).

2.11.5. Berlin Volkspark Friedrichshain Park Projesi

Volkspark Friedrichshain, Berlin'in Friedrichshain semtinde bulunan ve şehrin en eski halka açık parklarından biri olan bir parktır. 52 hektarlık bir alana sahiptir ve 1846'da açılmıştır. Almanya'nın en eski halka açık parklarından biridir ve birçok farklı etkinliğe ve dinlenme alanına ev sahipliği yapmaktadır. Volkspark Friedrichshain, yürüyüş yolları, çocuk oyun alanları, spor alanları, açık hava tiyatrosu ve gölet gibi birçok farklı özelliğe sahiptir. Ayrıca, parkta bulunan popüler noktalardan biri, 1821'de inşa edilen ve Friedrichshain semtinin simgelerinden biri haline gelen Victoria tepesidir. Bu tepede, 1821'de inşa edilen Victoria Anıtı bulunmaktadır. Park, hem yerel halkın hem de ziyaretçilerin dinlenmek, spor yapmak, doğayla iç içe olmak ve açık havada vakit geçirmek için popüler bir mekandır. Ayrıca, çeşitli etkinliklere ev sahipliği yapmasıyla da bilinir, bu etkinlikler arasında konserler, tiyatro gösterileri ve festival etkinlikleri yer almaktadır. Volkspark Friedrichshain, Berlin'in kültürel ve tarihi zenginliğine önemli bir katkıda bulunan ve şehir sakinleri için önemli bir yeşil alan olan değerli bir parktır. 1846 yılında Berlin'in ilk belediye yeşil alanı olarak inşa edilmiştir (https://de.wikipedia.org/wiki/Volkspark_Friedrichshain). 1995'ten 2004'e kadar park ve tesisleri kapsamlı bir şekilde yeniden inşa edilmiştir.

Şekil 2.33. Volkspark Friedrichshain Park, 2024.

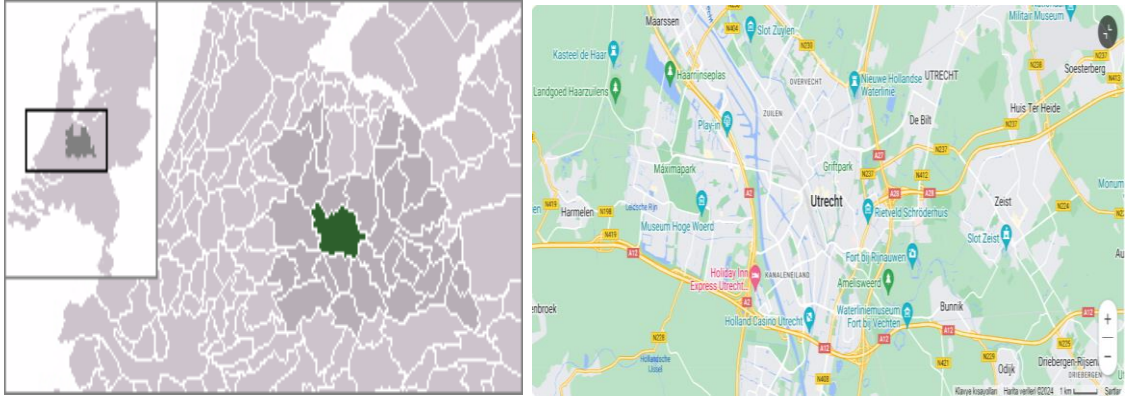
(https://de.wikipedia.org/wiki/Volkspark_Friedrichshain).

Berlin eyaleti, 2019 yılında sivil toplumun ve ilçelerin vatandaşların mekânsal kentsel gelişim projelerine katılımını teşvik etmek amacıyla ülke çapında yönergeler geliştirerek

kabul etmiştir. Bu yönergeler, vatandaş katılımının uygulanmasından ilçelerin sorumlu olduğunu belirtmektedir. Friedrichshain-Kreuzberg’de ise halkın katılımı uzun bir geleneğe sahiptir. Vatandaşlar ve ilgili taraflar, kentsel gelişim ofisi veya sokaklar ve yeşil alanlar departmanı gibi çeşitli projelere çeşitli yollarla dahil olmuşlardır. Ayrıca, mevcut sivil toplum yapıları ve yeni oluşturulan sivil toplum yapıları, eyaletin yönergelerine uygun olarak ilçe uygulamasına aktif olarak katılmıştır. Ancak, kentteki spesifik katılım anlayışı henüz yazılı olarak tanımlanmamıştır ve kendi katılım kuralları bulunmamaktadır. 2024 yılında Friedrichshain bölgesinde gerçekleştirilen inşaat çalışmaları arasında Wriezener Park ile Helsingforser Str 15 arasındaki bölümün yenilenmesi, Volkspark Friedrichshain’in koruma altındaki alanındaki süs bahçesinin yenilenmesi, Volkspark Friedrichshain’da ağaç dikimi, sığınak dağlarının, patikaların ve yamaçların yenilenmesi, Frankfurter Allee’deki 4 havuzlu çeşme sisteminin yenilenmesi ve Krautstrasse/Lange Strasse’deki kapsamlı oyun alanlarının inşaatı bulunmaktadır. Krautstrasse’nin doğusundaki 2. inşaat aşaması şu anda yeniden tasarlanmaktadır (<https://www.berlin.de/suche/index.en.php?q=Beteiligung+an+Frei+und+Gr%C3%BCnfl%C3%A4chen>).

2.11.6. Utrecht (Hollanda) “Yeşil Çatı” Projesi

Utrecht şehri, kullanılmayan çatıları değerlendirerek kentteki yeşil alanları artırmayı amaçlayan bir politika izlemektedir. Bu politika çerçevesinde, şehirdeki tüm çatılar bitki, yosun ve güneş panelleri ile donatılarak “yeşil” çatılara dönüştürmektedir. Projeye öncelikle otobüs duraklarından başlanmış ve 316 otobüs durağına yeşil çatılar yerleştirilmiştir. Bu yeşil çatılar, hava kirliliğine sebep olan partikülleri yakalamanın yanı sıra yağmur suyunu depolayarak sel riskini azaltıyor ve yaz aylarında soğutma sağlayarak enerji tasarrufuna katkıda bulunmaktadır (City Characterisation Report Rotterdam, 2019). Ayrıca, bu çatılar biyolojik çeşitliliği destekleyerek doğal yaşam alanları oluşturmaktadır. Utrecht Belediyesi, projeyi daha da genişleterek şehirdeki tüm çatıları kapsayacak şekilde devam ettirmektedir. Bu çerçevede, yeşil çatılara sahip olmak isteyen ev sahiplerine destek olmak amacıyla bir hibe programı başlatılmıştır. Bu program sayesinde, başvuru yapan ev sahiplerinin yeşil çatı yapım masraflarının %50’si karşılanmakta ve başvuru başına en fazla 20 bin Avro tutarında destek sağlanmaktadır (Wardekker vd., 2017). Bu politika, hem çevresel sürdürülebilirliği artırmayı hem de kentsel yaşam kalitesini iyileştirmeyi hedeflemektedir (Theguardian, 2024).

Şekil 2.34. Utrecht (Hollanda) konumu, 2024.

[https://tr.wikipedia.org/wiki/Utrecht_\(%C5%9Fehir\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Utrecht_(%C5%9Fehir))

Utrecht şehri, kentsel dönüşüm ve çevresel sürdürülebilirlik alanlarında katılımcı süreçlere büyük önem vermektedir. Şehir, yerel halkın ve ilgili paydaşların projelerin tasarımı, geliştirilmesi ve uygulanmasına aktif olarak katılmasını teşvik etmektedir. Katılımcı süreçlerin kullanılması, projelerin daha kapsayıcı, şeffaf ve demokratik bir şekilde yönetilmesini sağlar ve sonuç olarak daha sürdürülebilir ve toplumun ihtiyaçlarına daha uygun çözümler ortaya çıkarılmasını desteklemektedir (İkizler, 2024).

Şekil 2.35. Utrecht (Hollanda) yeşil çatı.

<https://www.theguardian.com/world/2020/mar/27/utrecht-rooftops-greened-plants-mosses-vertical-forest>.

Utrecht şehri, özellikle “kullanılmayan çatı kalmasın” politikasıyla dikkat çekmektedir. Bu politika, şehirdeki tüm çatıların bitki, yosun ve güneş panelleri gibi yeşil çatılara dönüştürülmesini hedeflemektedir. Bu süreçte, yerel halk ve işletmelerin katılımı büyük önem taşımaktadır. Belediye, vatandaşlara ve işletmelere maddi destek sağlayarak ve

hibe programları düzenleyerek yeşil çatıların kurulmasını teşvik etmektedir. Utrecht şehri ayrıca, çeşitli katılımcı süreçler aracılığıyla vatandaşların fikirlerini ve görüşlerini almakta ve bu doğrultuda kararlar alarak şehrin geleceğini şekillendirmektedir. Bu süreçler, halkın katılımını teşvik etmek için çeşitli yöntemler kullanmaktadır, bunlar arasında topluluk toplantıları, çevrimiçi anketler, atölye çalışmaları ve bilgilendirme kampanyaları yer almaktadır (Üstündağ vd., 2023). Utrecht şehri, katılımcı süreçlerin şehir yönetimi ve kentsel gelişim için önemini vurgulayarak, toplumun çevresel ve sosyal konulardaki duyarlılığını artırmayı ve şehrin sürdürülebilirliğini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu çabalar, şehirde daha yaşanabilir bir ortamın oluşturulmasına ve toplumun katılımının artırılmasına yardımcı olmaktadır (Wardekker vd., 2017).

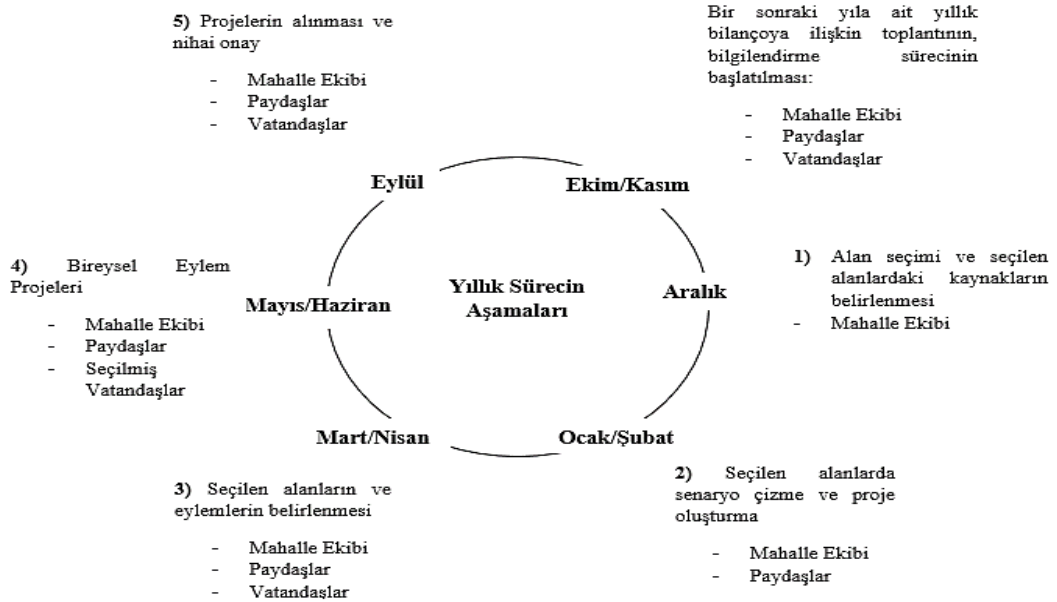
2.11.7. 'Inspiraak' – Hollanda Vatandaş Katılımı Uygulaması

Inspiraak, Hollanda'da vatandaş katılımını sağlamak amacıyla kullanılan bir uygulamadır. İngilizce olarak “participation” veya “consultation” olarak da bilinmektedir. Bu uygulama, hükümetin ve yerel yönetimlerin vatandaşların görüşlerini, önerilerini ve endişelerini almasını ve onları karar alma süreçlerine dahil etmesini sağlamaktadır (Hughes, 2000; Kırilangıç Yoldaş, 2012). Inspiraak, farklı seviyelerde uygulanabilmektedir. Belediyeler, ilçeler, eyaletler ve hatta ulusal hükümet, vatandaşların fikirlerini almak için çeşitli mekanizmaları kullanabilmektedir. Bu mekanizmalar arasında topluluk toplantıları, çevrimiçi anketler, halka açık tartışmalar, atölye çalışmaları ve bilgilendirme kampanyaları bulunmaktadır. Inspiraak, genellikle kentsel planlama, altyapı projeleri, çevre politikaları, sosyal hizmetler ve diğer kamusal politika alanlarında kullanılmaktadır. Hükümet veya yerel yönetimler, vatandaşların katılımını teşvik etmek ve onların ihtiyaçlarını ve endişelerini dikkate alarak daha iyi kararlar almak için bu uygulamayı kullanarak, demokratik bir süreç olarak kabul edilir ve hükümetin karar alma süreçlerine daha fazla şeffaflık ve hesap verebilirlik getirmektedir. Bu uygulama, vatandaşların siyasî süreçlere daha fazla katılımını teşvik ederek demokratik bir toplumun güçlenmesine katkıda bulunmaktadır (Coenen, Peppel ve Woltjer, 2001; Özden, 2020).

2.11.8. Bologna İtalya Mahalle Atölyeleri

Mahalle atölyeleri (Laboratori di Quartiere), İtalya'da vatandaş katılımını teşvik etmek amacıyla önemli bir rol oynayan bir uygulamadır. Bu atölyeler, mahalle meclisleri uygulamasının bir türüdür ve 2017 yılında Bologna'da başlatılmıştır. İlk aşamada 11

farklı bölge seçilmiş ve bu bölgelerden 6'sında mahalle atölyeleri uygulamaya konmuştur. Mahalle atölyelerinin ana amacı, katılımcı bütçeleme ve doğrudan demokratik süreçlerle vatandaşların mahallelerindeki alanların yenilenmesine ve geliştirilmesine katkıda bulunmalarını sağlamaktadır (Bartoletti ve Faccioli, 2020). Bu atölyelerde, mahalle sakinleri bir araya gelerek ortak ihtiyaçlarını belirler, önerilerde bulunur ve birlikte projeler geliştirmektedir. Bologna'daki mahalle atölyeleri Bologna Belediyesi'nin bölgesel yöntemleri ve yatırımları belirleyen "Kentsel Yenilik Planı'nın (Piano Innovazione Urbana)" tarihindeki ilk çevrimiçi oylama ile vatandaşların doğrudan kendileri tarafından önerilen ve birlikte tasarlanan, halka açık alanların yenilenmesi için proje tekliflerinin ortaya çıkarıldığı, finanse edildiği verimli ve etkili bir araç olmuştur. Özellikle çevrimiçi platformlar aracılığıyla vatandaşların katılımını teşvik etmektedir. Bu platformlar, doğrudan oylama ve proje tekliflerinin sunulması gibi araçlarla vatandaşların görüşlerini alır ve bu görüşlere dayalı olarak kararlar alınmasını sağlamaktadır. Mahalle atölyeleri, yerel demokrasinin güçlenmesine ve mahallelerin kendi kendini yönetme yetilerinin artmasına katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, bu atölyeler aracılığıyla vatandaşlar, kentsel alanların planlanması ve geliştirilmesi süreçlerine daha etkin bir şekilde katılma fırsatı bulmaktadır (www.comune.bologna.it, 2021).

Şekil 2.36. Mahalle atölyeleri uygulamasında katılım sürecinin aşamaları (Özden, 2020).

Mahalle atölyeleri uygulaması, genel olarak katılımcı bütçeleme yöntemine odaklanmaktadır. Bu nedenle, atölyelerin yıllık çalışma döngüsü buna uygun olarak

tasarlanmıştır (Nakagawa ve Katsumata, 2023). Vatandaşların sürekli katılımını sağlamak amacıyla oluşturulan adımlar aşağıda Şekil 2.36’da gösterilmiştir. Mahalle atölyeleri, katılımcı süreçleri planlarken bir dizi farklı yöntemden faydalanmaktadır. Bu yöntemler, vatandaşlar ve paydaşlar arasında müzakere süreçlerini başlatmayı ve fikir havuzları oluşturmayı sağlamaktadır. Kararları etkileyecek planlamada kullanılan araçlar şunlardır:

Her mahalle için özel grafik çizimi ve web sitesi oluşturulması.

Çağrılarının duyulmasını ve kolaylaştırılmasını sağlayacak mahalle meclisi sitesinde link ve bölümlerin oluşturulması.

Katılımcı bütçeleme sürecine yatırımcıların dahil edilmesi ve oy kullanmalarına izin verilmesi.

Haritaların güncellenmesi ve verilerin yayınlanması.

Eylem ve faaliyetleri duyurmak için infografik hazırlanması.

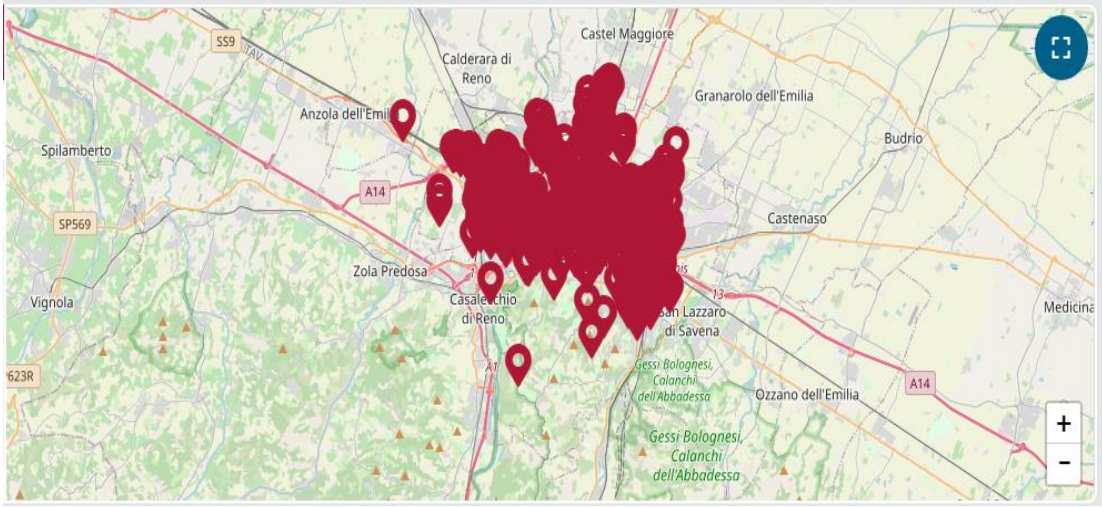
Kentsel Yenileme Planı’nın güncellenmesi ve yayınlanması (Uyttebrouck, Schelings ve Teller, 2023).

Mahalle atölyeleri uygulaması, İtalya’da vatandaş katılımını artırmak ve ilgiyi yükseltmek için etkili bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Özellikle katılım sürecine ilişkin hedeflerin ve beklentilerin belirlenmesi ve bir dönem tamamlandıktan sonra faaliyet raporlarının değerlendirilmesi, vatandaşların önerilerinin güncellenmesini sağlamaktadır (Roengtam, 2019). Örneğin, 2017’de yapılan ilk uygulama sonucunda oluşturulan değerlendirme raporu, 70 toplantı ve 1700 vatandaşın katılımını inceleyerek, vatandaşların öncelikli 12 alanı belirlemesine olanak sağlamaktadır. Bu alanlar:

- Gençlerin katılımı, eğitim ve öğretim süreçlerinde aktif rol alma
- İstihdam fırsatlarının artırılması ve iş geliştirme faaliyetleri
- Dijitalleşme ile birlikte yeni bilgi ve becerilerin kazandırılması
- Hafızanın güçlendirilmesi, aidiyet duygusunun pekiştirilmesi ve ortak bellek oluşturulması
- Kuşaklar arası etkileşim ve değişim
- Sosyal ortamların iyileştirilmesi ve topluluk yapısının genişletilmesi
- Kamusal alanlarda haklar, estetik ve oyun hakları
- Yumuşak mobilite ile artan güvenlik ve erişilebilirlik

- Ortak kullanıma açık alanların oluşturulması
- Kültürel çeşitliliğin desteklenmesi
- Ebeveynler için sunulan destek hizmetleri (www.comune.bologna.it, 2018 ; Schiffbeck, 2023).

Bologna'daki yeşil alan eğitimi, halka açık yeşil alanlara olan önemi vurgulayan ve bu alanların korunmasını teşvik eden bir yaklaşımı içermektedir. Yeşil alanların sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi, doğal yaşamın korunması ve insanların dinlenme, rekreasyon ve egzersiz gibi aktiviteler için kullanabileceği güvenli ve sağlıklı alanlar sağlamaktadır. Bu eğitim, insanların yeşil alanlara olan duyarlılıklarını artırmayı ve doğal çevreye olan saygılarını geliştirmeyi amaçlamaktadır. Yeşil bir alanın korunması, sadece bitki örtüsünün korunması değil, aynı zamanda doğal yaşamın da desteklenmesini içermektedir. Bu kapsamda, halka açık yeşil alanlarda köpeklere özel alanlar ayrılması, anıtsal ağaçların korunması ve idari yetkililerin ağaçlandırma bütçelerine önem verilmesi önemlidir. Ayrıca, korunan doğal alanların ve Natura 2000 ağının korunması, çevrenin ve biyoçeşitliliğin dengesinin sağlanması açısından hayati öneme sahiptir. Sürdürülebilirlik eğitimi ise çevre bilinci ve sürdürülebilirlik prensiplerini vurgulamaktadır (Dusik, 2006; Özudoğru ve Duygu, 2009). Kapının Dışındaki Tepeler gibi kaynaklar, bu konuda farkındalık oluşturmayı amaçlamaktadır. Belediye Başkanları Sözleşmesi ve SEAP (Sürdürülebilir Enerji Eylem Planı), yerel yönetimlerin sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmasına yardımcı olmaktadır. Aynı şekilde, SECAP (Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı) ve BES (Sürdürülebilir, Adil ve Sağlıklı Beslenme) gibi stratejik planlar, enerji ve sağlık gibi alanlarda sürdürülebilirliği teşvik etmektedir (<https://www.comune.bologna.it/servizi-informazioni/tutela-piante>,2024). Şekil 2.37. Şehrin tüm parkları ve bahçeleri gösterilmiştir.

Şekil 2.37. Şehrin tüm parkları ve bahçeleri, 2024.

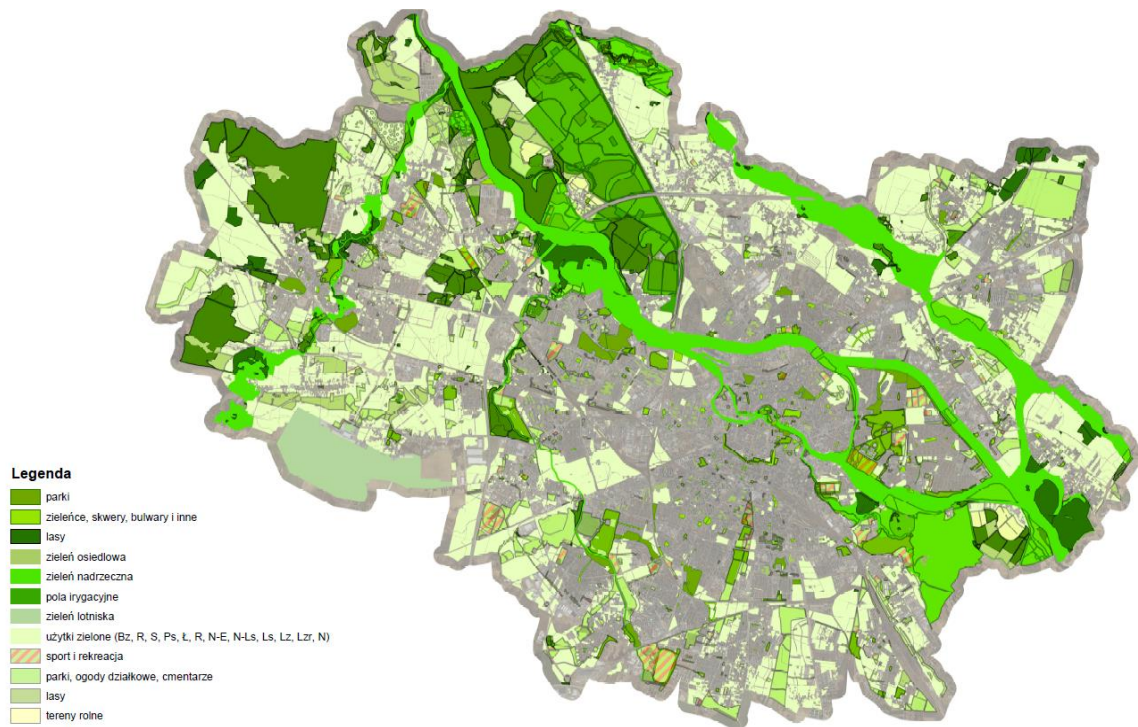
(<https://www.comune.bologna.it/servizi-informazioni/tutela-piante>,2024).

Natura 2000, Avrupa Birliği sınırları içinde belirlenmiş bir doğal çevre koruma ağıdır. Natura 2000, koruma ve restorasyon sayesinde çeşitli önlemlerin uygulanmasıyla ekosistemlerin (habitatlara) ve yüksek seviyede önemli türlerin korunmasını amaçlamaktadır (Kreft ve Güngöroğlu, 2018). Natura 2000 ağı, Avrupa Birliği Habitat Direktifi ve Kuşlar Direktifi temel alınarak kurulmuştur (Council, 2009). Avrupa'nın farklı ekosistemlerini temsil eden özel koruma alanları (ÖKA) ve kuş koruma alanları (KKA) olmak üzere iki temel bileşenden oluşmaktadır. Bu alanlar, endemik türleri, nadir bitki ve hayvan türlerini, nadir habitatları ve ekosistemleri içermektedir (Doğa Derneği, 2006). Natura 2000 ağı, biyolojik çeşitliliği korumak ve ekosistem hizmetlerini sağlamak amacıyla belirli koruma ve yönetim önlemleriyle desteklenmektedir. Natura 2000 ağının oluşturulması ve yönetimi, Avrupa Birliği ülkeleri tarafından ortaklaşa yürütülür ve her ülke, kendi ulusal önceliklerine ve koşullarına uygun olarak Natura 2000 alanlarını belirler ve koruma önlemlerini uygulamaktadır. Bu süreç, yerel halkın, sivil toplum kuruluşlarının ve diğer paydaşların katılımını içermektedir. Natura 2000 ağı, Avrupa'nın biyolojik çeşitliliğini korumak ve ekosistemlerin sağladığı faydaları güvence altına almak için önemli bir araçtır. Bu ağın amacı, doğal alanların korunmasını sağlamak ve insan faaliyetleri ile biyolojik çeşitlilik arasında denge kurmaktır. Bu sayede, ekolojik dengeyi korumak ve gelecek nesillere sağlıklı bir çevre bırakmak hedeflenmektedir (Kreft ve Güngöroğlu, 2018).

2.11.9. Wrocław 2030 Stratejisi

Wrocław 2030 Polonya'nın Wrocław şehrine yönelik bir gelecek vizyonu veya kalkınma

Wrocław, Yeşillendirme Planı çerçevesinde önerilen kentteki yeşilliklerle ilgili eğitim, pilot programlar ve tanıtım etkinliklerinin değerlendirilmesi ve uygulanmasıdır. Bu çabalar, yerel halkın çevre koruma ve sürdürülebilirlik konularında farkındalığını artırmayı hedeflemektedir. Wrocław ve şehir sakinlerinin şehri daha yeşil hale getirme çabalarına nasıl katılabileceklerine dair göstergeler, çeşitli etkinlikler, atölye çalışmaları ve kampanyalar aracılığıyla ölçülebilmektedir (Zakrzewska-Półtorak ve Pluta, 2018). Bu etkinlikler, bireylerin ve toplulukların çevresel projelere katılımını teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

Kentin yeşil politikasıyla ilgili tanıtım ve bilgilendirme faaliyetleri, şehir yönetimi tarafından düzenlenen toplantılar, seminerler, broşürler ve diğer iletişim araçları aracılığıyla sağlanmaktadır. Bu faaliyetler, halkın yeşil politikalar hakkında bilgi edinmesini ve katılımını artırmayı amaçlamaktadır. Plana dahil edilmesi gereken yeşil alanlar için diğer faaliyet türleri hakkında bilgi edinme ise, çeşitli paydaşlar arasında gerçekleştirilen toplantılar, çevrimiçi anketler ve katılımcı görüşmeler aracılığıyla

sağlanabilmektedir. Bu faaliyetler, şehir planlamasında ve yeşil alanların geliştirilmesinde katılımcı bir sürecin benimsenmesine katkı sağlamaktadır (<https://www.wroclaw.pl/rozmawia/konsultacje-jak-zazieleniac-wroclaw>).

Wrocław Yeşillendirme Planı, şehrin yeşil alanlarını artırmayı ve çeşitlendirmeyi hedeflemektedir. Bu süreçte, yalnızca belediye değil, birçok kurumun işbirliği gerekmektedir. Şehirdeki toplam alanın %35'i komün alanı, %35'i özel mülk ve geri kalan %30'u ise Devlet Hazinesine aittir, bu da Wrocław Şehri'nin yeşil alanları genişletme yeteneğini sınırlar. Yeşillik politikasından yerel yönetimler sorumlu olsa da, sivil toplumun bu amaçta önemli bir rol oynaması gerekmektedir. Bu amaçla, Wrocław'daki sivil toplum, yeşil alanların iskeletini ve çeşitliliğini oluşturmak için halihazırda çeşitli programlarla desteklenmektedir. İşbirliği biçimini belirlemek için toplumla birlikte hareket etmek istenmektedir. Şehirdeki yeşil alanın %9,3'ü Kentsel Yeşillendirme Kurulu tarafından yönetilmektedir.

Yeşillendirme Planının hedefleri şunlardır:

1. Yeşillik miktarının ve kalitesinin artırılması.
2. 2030 yılına kadar tamamlanacak en öncelikli görevlerin belirlenmesi, bunların:
 - Etkili olması,
 - Mali açıdan avantajlı olması,
 - Teknik ve resmi olarak mümkün olması,
 - En büyük doğal ve iklimsel faydalara sahip olması,
 - Yeşil alanları bir ağa bağlamak için kullanılması,
 - Yeşil alanlara erişimin artırılması,
 - Sosyal aktivasyona hizmet etmek amacıyla yeşil bir ortam sağlaması.
3. En değerli alanların korunması.
4. Yeşillığe olan yaklaşımın değiştirilmesi.
5. Yeşillendirme sürecine diğer kuruluşların dahil edilmesi.
6. Finansmanın güvence altına alınması için bir plan oluşturulması.
7. Yeşillik faaliyetlerine ilişkin bilgilerin tek bir yerde toplanması ve paylaşılması, böylece sakinler ve diğer kuruluşlarla bilgi alışverişi kolaylaştırılacaktır.

Yerel mekânsal gelişim planında korunan yeşil alan, kent yüzölçümünün %23'ünü ve %60'ını oluşturmaktadır (Wrocław Yeşillendirme Planı Raporu, 2021).

Wrocław Yeşillendirme Planı, katılımcı bir süreçle şekillendirilip uygulanmaktadır. Bu süreçte, yerel halkın ve paydaşların katılımı ve geri bildirimleri önemlidir. Planın hazırlanması ve uygulanması sürecinde, toplumun çevre konularında duyarlılığını artırmayı, karar alma süreçlerine dahil etmeyi ve planların toplumun ihtiyaçlarına uygun olmasını sağlamayı amaçlayan bir katılımcı süreç yürütülmektedir (Kopeć, 2020).

Bu katılımcı süreçte, sivil toplum kuruluşları, mahalle grupları ve çevre aktivistleri gibi toplum temsilcileri planın geliştirilme aşamasında görüşlerini paylaşmaktadır. Toplantılar, atölyeler ve çevrimiçi platformlar aracılığıyla toplumun fikirleri alınır ve geri bildirim süreciyle planın taslağı toplumun değerlendirmesine sunulmaktadır. Bu süreç, planın toplumun ihtiyaçlarına daha iyi yanıt vermesini, daha kapsayıcı ve sürdürülebilir bir gelecek için adımlar atılmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda, planın uygulanması sırasında da toplumun projelerin ilerlemesini takip etmesine ve katkıda bulunmasına olanak tanımaktadır.

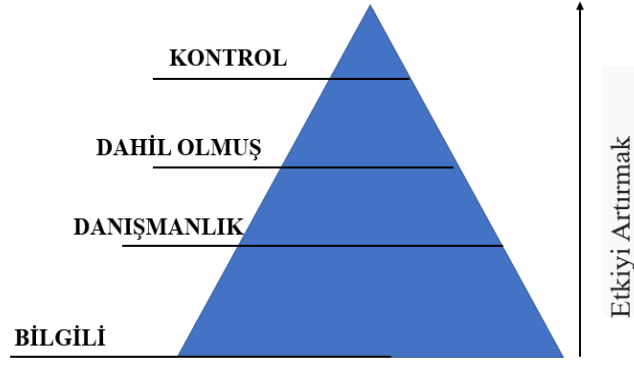
2.11.10. LOS_DAMA Yeşil Altyapı Tasarım ve Yönetim Yaklaşımı

LOS_DAMA Yeşil Altyapı Tasarım ve Yönetim Yaklaşımı projesinin, pilot projeler ve mevcut durumları hakkında içgörü sağlamaktır. Pilot Eylem Planları, görüşmeler ve gözlemlere dayanarak, pilot projeler yeşil altyapı geliştirme, planlama ve yönetim için önemli olarak belirlenen çeşitli kriterler açısından analiz edilmektedir. Bu kriterler, LOS_DAMA projesi sürecinde yeşil altyapı gelişimi, planlama ve yönetimi için önemli olduğu belirlenen kriterlerdir. Konular ve hedefler bölümü, pilot proje ve/veya daha geniş bağlamındaki yeşil altyapı gelişimi, planlama ve yönetimi ile ilgili konuları tanımlamaktadır. Şekil 2.39'te, LOS_DAMA Yeşil Altyapı Tasarım ve Yönetim Yaklaşımı projesinin paydaşlarını göstermektedir. Bu paydaşlar, projenin planlama, uygulama ve yönetim süreçlerinde önemli roller üstlenmektedir (Gibelli vd., 2018).

Şekil 2.39. LOS_DAMA yeşil altyapı tasarım ve yönetim yaklaşımı proje paydaşları (Van Lierop vd.,2019).

Yeşil açık alanların yönetimi, politikaları ve stratejileri, mekansal konularla bir arada ele alınmakta ve proje hedefleri pilot projede uygulanacak eylemleri belirlemektedir. Pilot ortakların, belirlenen amaçlara ulaşmak için gerçekleştirecekleri faaliyetler proje faaliyetleri bölümünde açıklanmaktadır. Bu bölüm, ilerleyen kısımlarda bahsedilen yöntemler ve araçları da içermektedir. Proje ilerleme bölümü, mevcut durumu özetlemekte ve geçmişteki faaliyetlerin yanı sıra gelecekte planlananları belirtmektedir. Ayrıca, faaliyetlerdeki gecikmelerin sebepleri de ele alınmaktadır. İşbirlikçi yönetim, kamu paydaşları ve sivil toplum kuruluşları arasında çapraz sektör işbirliğine odaklanarak yeşil altyapı yönetimini adaptif hale getirmeyi amaçlamaktadır (Chiara, 2020). Bu bağlamda, işbirlikçi yönetim, farklı aktörler arasında dikey ve yatay koordinasyon gerekliliğini vurgular ve yerel bilgilerin politika geliştirmede daha iyi kullanılmasını teşvik eder. Paydaşlar ve işbirliği araçları bu bölümde kısaca özetlenmektedir (Buijs et al., 2016). Katılımcı yönetim, yerel topluluklar ve diğer hükümet dışı aktörlerin süreçlere dahil edilmesini içerir; bu katılımcılar karar alma süreçlerinde etkili olmamakla birlikte projeye katkıda bulunabilirler. Bu bölümde katılımcıların genel durumu ve katılım düzeyi ön değerlendirmesi yapılmaktadır (Tress vd., 2005). Projelerde paydaşların rollerinin farklı olabileceği ve Tress ve diğerleri (2005) tarafından tanımlanan dört katılım seviyesi bulunmaktadır: 1) Bilgilendirme, 2) Danışma, 3) Dahil olma ve etkileme, 4) Kontrol ve yönlendirme.

Şekil 2.40. Paydaş katılım seviyeleri (Tress vd., 2005).

Uygulama bölümü, pilot proje uygulamasındaki zorluklar ve başarılar üzerinde durmakta, özellikle dış faktörlerin etkilerini incelemektedir. Yöntemler ve araçlar bölümü, kullanılan ana yöntem ve araçların özetini sunmakta ve bir araç kutusunu kapsamaktadır. Proje, dört ana çalışma paketine dayanmaktadır (D'Ambrogi, 2020):

1. Gerçek dünya test yatakları içeren yerel uygulamalar, Alp bölgelerine özgü zorluklarla başa çıkmayı amaçlamaktadır.
2. Uluslararası öğrenme ve değişimi destekleyerek, proje ortakları ve paydaşlar arasında etkileşimi teşvik etmektedir.
3. Yerel ve Avrupa düzeyini entegre ederek, bölgesel stratejilerin geliştirilmesini hedeflemektedir.
4. Teori ve pratik arasındaki boşluğu kapatmayı ve genç profesyonellere eğitim fırsatları sunmayı amaçlamaktadır.

Proje, yerel pilot deneyimlerden elde edilen bilgileri paylaşmak için aktarılabilir araçlar ve yöntemler içeren bir araç kutusu oluşturmayı hedeflemektedir (https://www.alpine-space.eu/project/los_dama/).

LOS DAMA projesi, Münih, Viyana ve Salzburg gibi önemli şehirlerde yeşil altyapı geliştirmeye odaklanmaktadır. Bu şehirler, sürdürülebilir kentsel büyüme ve doğal alanların korunması açısından önemli örnekler sunmakta, proje bu alanların korunması ve yönetimi için çeşitli stratejiler geliştirmeyi hedeflemektedir. Yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri ve diğer paydaşlar arasında işbirliği sağlayarak yeşil altyapının etkili planlanmasını ve uygulanmasını destekleyecek bir platform oluşturmayı amaçlamaktadır (Gibelli, 2020).

2.11.11. Münih Bölgesi Projesi

Münih, 1,5 milyon nüfusa sahip yoğun bir merkez şehirdir ve 2030'a kadar en az %15 oranında bir büyüme beklenmektedir. Şehir Planlama ve Yapı Yönetmeliği Bölümü, proje lider ortağı olarak rol almakta ve yeşil ve açık alan planlama birimi ile birlikte sürdürülebilir yerel ve bölgesel paydaşlarla uzun bir deneyime sahiptir. Mevcut açık alan baskısıyla başa çıkmak için, Münih Şehri, Münih Açık Alan 2030 Strateji ve Eylem Planını oluşturuyor. LOS_DAMA! faaliyetleri AB düzeyine taşınmakta ve yeni bir bölgesel paydaş katılım yoğunluğuna ulaşmaktadır. Zaten taahhüt edilen bölgesel değerlendirmeler arasında Münih Metropolitan Alanı (EMM), Büyük Münih Planlama Birliği (PV), Kuzey Münih Heathland, Dachauer Moos ve Bölgesel Yönetim Münih SW bulunmaktadır (Van Lierop vd., 2019). Şekil 2.39'de, LOS_DAMA! projesi kapsamında Münih'teki örnekleri göstermektedir. Bu örnekler, Münih'te yeşil altyapı geliştirme, planlama ve yönetimine ilişkin çeşitli uygulamaları ve pilot projeleri temsil etmektedir.

Konular ve Hedefler

Münih'in güneybatısındaki ormanlar ve Wurm Nehri, kentsel büyüme nedeniyle yapılaşma, açık alan kaybı ve artan rekreasyon baskılarıyla karşı karşıyadır. Projenin amacı, yerel halkın manzara kimliğini geliştirmek ve bu konudaki farkındalığı artırmaktır (Van Lierop vd., 2019; Drasdo vd., 2019).

Proje Faaliyetleri

Wurm Nehri boyunca yapılan başlangıç yürüyüşü, paydaşların tanışmasına olanak sağladı. Katılımcılar, manzara hazine avı için atölyelere davet edildi. Bu hazine avı, çevrimiçi anketler ve yerel etkinliklerle desteklendi (Van Lierop vd., 2019).

Proje İlerlemesi

Pilot proje Aralık 2018'de manzara hazine haritasının yayınlanmasıyla sona erdi. Harita, on belirlenen hazineyi içeren ve yerel faaliyetleri tanımlayan bir el ilanı olarak yayımlandı. Geri bildirimler olumlu oldu ve harita sıkça talep edilmektedir (Van Lierop vd., 2019; Quarta, 2020).

İşbirlikçi Yönetişim

Farklı çıkar gruplarının katılımı sağlansa da genç ve rekreasyon odaklı gruplara ulaşmak zor oldu. Yerel siyasetçilerin dahil edilmesi, manzara konularının siyasi gündemde daha etkin yer alması için bir fırsatın kaçırılması olarak değerlendirilmektedir (Van Lierop vd.,

2019).

Katılımcı Yönetişim

Proje, yerel grupları atölyelere dahil ederek ve 250 katılımcıyla manzara hazine avı yaparak farkındalık oluşturmaya hedefledi (Braccio Marchetti ve Quarta, 2019).

Uygulama

Yerel ortak RMMSW, LOS_DAMA! sayesinde süreçlere güç verme olanağını sağladığı için taahhüt altındadır. PP GIS iyi çalışmış ve RMMSW ve LOS_DAMA!'nın görünürlüğünü desteklemiştir. Ancak, veri analizi konusunda ek zorluklar da sağladı. Yöntem seçimi ile amaçlı, düşünceli ve profesyonel bir istihdam daha fazla dikkate alınmalıdır (Drasdo vd., 2019)

Yöntemler ve Araçlar

- Peyzaj Hazinesi Haritası
- Halka açık peyzaj yürüyüşleri
- Çevrimiçi anket
- Halka açık katılımcı coğrafi bilgi sistemleri (GIS)
- Medya çalışmaları, örneğin Youtube video
- Disiplinler arası atölye çalışmaları
- Üniversitelerle iş birliği (Van Lierop vd., 2019).

LOS DAMA projesi, Münih'te yeşil altyapının korunması ve geliştirilmesi için önemli bir rol oynamaktadır. Münih, hızla büyüyen bir şehir olduğundan, yeşil alanların sürdürülebilir şekilde yönetilmesi ve korunması büyük bir öneme sahiptir. Bu proje, şehrin açık ve yeşil alanlarını koruma çabalarını desteklemekte ve çevresel sürdürülebilirlik alanında ilerlemeyi teşvik etmektedir. Aynı zamanda, Münih'in yeşil altyapısının geliştirilmesi, kent sakinlerinin yaşam kalitesini artırabilir ve şehrin genel çevresel sağlığını iyileştirmektedir (Drasdo vd., 2019).

2.11.12. Viyana Bölgesi Projesi

Viyana, Avrupa'nın kültürel ve tarihi başkentlerinden biri olarak tanınırken, aynı zamanda yeşil alanları ve kentsel yaşam kalitesiyle de öne çıkan bir şehirdir. Yeşil alanlar, parklar ve bahçelerle çevrili geniş bir alanı kapsayan Viyana, sakinlerine nefes alma

alanları sunmaktadır. Şehir, sürdürülebilir kentsel gelişim konusunda da öncü bir rol oynamaktadır. Özellikle, kentsel yeşil alanların korunması ve geliştirilmesi, şehrin sakinlerinin yaşam kalitesini artırmak için önemli bir odak noktasıdır. Viyana ayrıca çeşitli kültürel etkinliklere ev sahipliği yapar ve tarihi ve çağdaş sanat alanında zengin bir mirasa sahiptir (Gibelli vd., 2017).

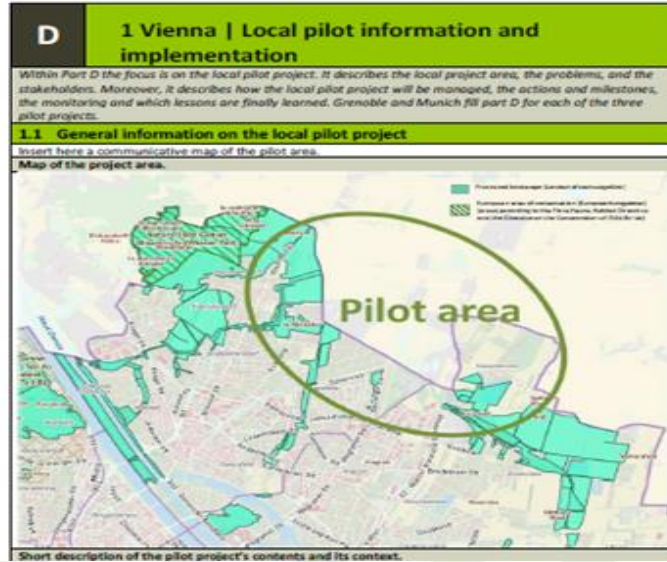
Bu unsurlar bir araya geldiğinde, Viyana, yaşanabilir bir şehir olarak hem yerel halkı hem de ziyaretçileri cezbetmektedir. Viyana'nın sorumlu departmanı olan MA18, şehrin sosyal, ekonomik ve ekolojik gereksinimlerine uygun olarak yenilikçi gelişimi için planlama ve uygulama araçları sunmaktadır. Bu departman, Viyana'nın kamusal yeşil alanlarının stratejik planlamasından sorumludur ve Kentsel Gelişim Planı 2025'e dayanarak bu alanda liderlik yapmaktadır. Ayrıca, MA18, Viyana'nın dış bölgeleriyle iş birliği gerektiren Yeşil Kuşak Girişimi'nden de sorumludur. Viyana'nın nüfusunun 2023'e kadar 1,8 milyondan 2 milyona kadar artması beklenmektedir. Bu artış, Aşağı Avusturya'nın (NÖ) bir parçası olan yerleşim alanlarının da büyüdüğü anlamına gelmektedir, bu nedenle MA18, yeni sınır rekreasyon alanlarının geliştirilmesi için koordinasyonun artırılmasını talep etmektedir. MA18'in yerel iş birliği ortakları arasında MA22, MA49 ve şehir bölgeleri 21 ve 22 bulunmaktadır (Braccio, Marchetti, Quarta, 2019).

Viyana'nın kentsel sorunları, merkezi sınırların ötesine uzanan genişleme ile yeşil alan ihtiyacını artırmaktadır. Viyana ve Gerasdorf belediyesi, bu ihtiyaca cevap vermek üzere bir yeşil koridor oluşturarak Viyana Yeşil Kuşağı'nı tamamlamayı hedeflemektedir. Proje, Gerasdorf ve Viyana sakinleri arasında bağ kurmayı ve Viyana ile Aşağı Avusturya Länderleri arasında yenilikçi bir iş birliği geliştirmeyi amaçlamaktadır (Zaręba, 2014).

Peyzaj Planı, yönlendirme grubu toplantıları ve yeşil alan konferansları ile geliştirilmiş ve 2017'de tamamlanarak 2018'de Viyana Şehri Kentsel Gelişim Komisyonu'na sunulmuştur (Gibelli vd., 2017; Davies vd., 2015). İşbirlikçi yönetim, yerel bir Yönlendirme Komitesi aracılığıyla sağlanmakta ve çeşitli paydaşların katılımını teşvik etmektedir (Borghini ve Gusmerotti, 2019).

Katılımcı yönetim, bilgilendirme toplantıları ve uygulama eylemleri ile desteklenmekte, vatandaşların projeye katılımı sağlanmaktadır. Proje, arazi sahipleriyle yapılan tartışmalarla kaldıraç etkisi yaratmakta ve yerel iş birliklerini güçlendirmektedir. LOS DAMA, Viyana'nın yeşil alanlarını koruma ve çevresel sürdürülebilirliği sağlama

çabalarına katkıda bulunarak, şehrin yaşanabilirlik standartlarını artırmayı hedeflemektedir (Chiara, 2020).

Şekil 2.41. Viyana Proje faaliyet alanı (Van Lierop vd., 2019).

LOS_DAMA! zaman çizelgesinin ötesinde, Yönlendirme Komitesi, beş yıllık bir taahhüt sayesinde aktif kalacaktır. Bu uzun vadeli düşünce, projenin olası “yan ürünü” tarafından pekiştirilmiş olup, idari sınırların ötesinde iş birliğini güçlendirmektedir. Aşağı Avusturya’daki diğer belediyeler bu tür deneyimlere ilgi göstermektedir. Kısa vadeli yerel uygulama önlemleri, katılımcıları doğrudan sonuçlarla motive etmeye yardımcı olmaktadır. Bu disiplinler arası projenin bir sonucu olarak daha büyük bir yeşil ağın önemli bir parçası geliştirilmiştir (Padovani, Carrabba, Mauro, 2003).

Uygulama

AB projesi, özellikle arazi sahipleriyle yapılan tartışmalar sayesinde kaldıraç etkisi yaratmıştır. Projenin uygulaması, fikir atölyeleri ve yeşil alan konferansları aracılığıyla peyzaj planı üzerinde düşünmeyi desteklemekte ve “Stadt-Umland Yönetimi” departmanının gözlemci olarak katılımı, paydaşlar arasında hızlı iletişimi sağlamaktadır.

Ana Yöntemler ve Araçlar

Proje kapsamında kullanılan ana yöntemler ve araçlar şunlardır:

- Arazi sahipleri ve paydaş gruplarıyla bireysel diyaloglar
- Fikir atölyeleri
- Yeşil alan konferansları

- Proje alanı için isim arama
- Paydaşlarla yürüyüş ve bisiklet gezileri
- Yönlendirme grubu toplantıları
- Peyzaj Planı ve Yerel Eylem Planı

LOS DAMA projesi, Viyana’da kentsel yeşil alanların korunması ve geliştirilmesi gibi önemli konulara odaklanarak şehrin sürdürülebilir gelişimine katkıda bulunmaktadır. Viyana, yeşil alanların korunması ve çevresel sürdürülebilirlik alanında öncü bir rol üstlenirken, LOS DAMA projeleri destekleyerek katılımcı yaklaşımlar teşvik etmekte, şehrin yaşanabilirlik ve çevresel kalite standartlarını artırmayı hedeflemektedir (Chiara, 2020).

2.11.13. Salzburg Bölgesi Projesi

Salzburg ve çevresindeki belediyeler, yüksek arazi kullanımı baskısı ve düşük yoğunluklu kentsel yayılmaya karşı bir yeşil kuşak tanımlamışlardır. Bu yeşil kuşağın, rekreasyon ve doğa koruma amacıyla bir yeşil altyapıya dönüştürülmesi için “Ökopool” (Eko havuz) adlı bir yönlendirme platformu kurulmuştur. Bu platform, telafi alanlarını yönetmek ve finansman imkanlarını koordine etmekte, kilit alanların belirlenmesi ve planlanmasını sağlamaktadır (Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu raporu, 2018).

Proje faaliyetleri arasında Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS-GIS) analizi ile telafi alanlarının belirlenmesi, peyzaj planlarının hazırlanması ve yerel eylem planlarının uygulanması yer almaktadır. Proje, dış uzmanların desteği ile olumlu bir kabul görerek ilerlemektedir (Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu raporu, 2018).

İşbirlikçi ve Katılımcı Yönetişim

Salzburg’un yönetimi, çeşitli paydaşlarla işbirliği içinde çalışmakta ve paydaş katılımını teşvik etmek amacıyla forumlar ve çalıştaylar düzenlemektedir. Ancak, sivil toplumun katılımı sınırlıdır; mülk sahipleri ile iletişim, Eco-pool’un başarısı için kritik öneme sahiptir (Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu raporu, 2018).

Uygulama

Projenin temel yöntemleri arasında peyzaj vizyonu ve planı, bilgilendirme etkinlikleri, paydaş toplantıları ve yerel eylem planları bulunmaktadır. Bu yöntemler, projenin hedeflerine ulaşmasını sağlamak için kritik öneme sahiptir (Quarta, 2020).

Münih, Viyana ve Salzburg bölgeleri, yeşil altyapının geliştirilmesi ve doğal alanların korunması gibi ortak zorluklarla karşı karşıyadır. LOS_DAMA! projesi, bu bölgelerde sürdürülebilir çözümler üretmek ve paydaşlar arasında işbirliğini teşvik etmek için önemli bir fırsat sunmaktadır (Braccio, Marchetti ve Quarta, 2019).

Temel yöntemler ve araçlar şunlardır:

- Peyzaj vizyonu/planı
- Proje sponsorluğu geliştirme
- Farkındalık artırıcı pazarlama
- Yönlendirme grubu
- Bilgilendirme etkinlikleri/çalıştaylar
- Paydaş toplantıları
- Konferans/Forum etkinlikleri
- Yerel Eylem Planları

Proje, Salzburg'un yeşil altyapısını güçlendirmek ve kentsel genişlemeyi yönetmek amacıyla yeşil bir kuşak oluşturulmasını hedeflemektedir. Temel yöntemler arasında peyzaj vizyonu ve planı, proje sponsorluğu geliştirme, farkındalık artırıcı pazarlama, yönlendirme grubu çalışmaları, bilgilendirme etkinlikleri ve yerel eylem planları yer almaktadır (Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu raporu, 2018).

Münih, Viyana ve Salzburg gibi şehirlerde yürütülen LOS_DAMA! projesi, yeşil altyapıyı geliştirme, doğal alanları koruma ve halkın rekreasyon ihtiyaçlarını karşılama amacıyla paydaşlar arası işbirliğini teşvik etmektedir. Münih'te yeşil alan koruma stratejileri geliştirilirken, Viyana'da kentsel genişlemeyi yönetmek için yeşil koridorlar oluşturulmaktadır. Salzburg'da ise yeşil kuşağın ekolojik yönetimi için bir platform kurulması planlanmaktadır. Bu tür projeler, sürdürülebilir kent gelişimi ve ekosistem korunumu açısından önemlidir (Braccio, Marchetti ve Quarta, 2019).

2.12. ÜLKEMİZDE AÇIK VE YEŞİL ALAN PLANLAMASINDA KATILIMCILIK ÖRNEKLERİ

Çelik (2020)'e göre “Kent Turizmi: Yurt Dışında ve Yurt İçinde Ziyaret Edilen Kentsel Açık Yeşil Alanlardan Örnekler” başlıklı çalışmada İstanbul'daki Topkapı Gülhane

Parkı da baz alınan örnekler arasında yer almaktadır. Bu park, tarihi ve doğal güzellikleriyle kentin turizm potansiyelini artıran önemli bir açık yeşil alan olarak değerlendirilmektedir. Aşağıda belirtilen Gezi Parkı, Nilüfer Belediyesi, Eskişehir Sazova Parkı gibi bu parkların seçilmesinin temel nedeni, her birinin katılımcı yönetim ve tasarım uygulamalarında önemli örnekler teşkil etmesi ve bu uygulamaların toplumsal etkilerini gösteren çeşitli süreçler içermesidir.

2.12.1. Topkapı Sarayı- İstanbul

Osmanlı İmparatorluğu'nun en önemli yönetim binası olan Topkapı Sarayı, Fatih Sultan Mehmet tarafından 1460-1478 yılları arasında İstanbul'da inşa ettirilmiştir. Saray, inşa edildiği dönemde İstanbul'un en stratejik noktalarından biri olan Sarayburnu'nda yer almakta olup, Haliç, Marmara Denizi ve Boğaz'a hakim bir konumdadır. 19. yüzyıla kadar çeşitli eklemeler ve düzenlemelerle genişletilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nun 600 yıllık tarihinin 400 yılı boyunca, devletin yönetim, eğitim ve sanat merkezi olarak kullanılan saray, 1924 yılında müze olarak halka açılmıştır (Millisaraylar, Topkapı, 2020; Çelik, 2020).

Topkapı Sarayı'nın etrafında yer alan bahçeler ve yeşil alanlar, sarayın mimari ve estetik değerini artıran önemli unsurlardır. Bu bahçeler, Osmanlı bahçe kültürünün en güzel örneklerini sunar ve sarayın hem sakinleri hem de ziyaretçileri için huzur dolu alanlar oluşturmaktadır (Genim, 2010; Polat ve Aktaş Polat, 2014).

Şekil 2.42. Topkapı Sarayı- İstanbul (Çelik, 2020).

2.12.2. Gülhane Parkı- İstanbul

İstanbul'da bulunan Gülhane Parkı, Osmanlı İmparatorluğu döneminde Topkapı Sarayı'nın dış bahçesi olarak, özellikle gül yetiştirmek amacıyla kullanılıyordu. 1912 yılında halka açılarak park haline getirilen bu alan, Tanzimat Fermanı'nın 1839 yılında okunduğu yer olarak tarihi bir öneme sahiptir. Gülhane Parkı, dinlenme mekanları, bahçeler, renkli çiçek parterleri ve süs havuzlarıyla zenginleştirilmiş olup, yerli ve yabancı birçok turist tarafından ziyaret edilmektedir. Parkta ayrıca İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi de bulunmaktadır (İstanbeautiful, 2019; Çelik, 2020).

Gülhane Parkı, Sarayın dış bahçesi olarak kullanılan Gülhane Parkı, geniş yeşil alanları, yürüyüş yolları ve çeşitli bitki türleri ile halka açık bir parktır. Osmanlı döneminde saraya ait olan bu alan, günümüzde İstanbul'un en popüler parklarından biridir (Garipağaoğlu,1996). Parkta toplamda 1796 adet ağaç, ağaççık ve çalı yer almakta olup, bunların 449'u anıt ağaç niteliğindedir. Ayrıca, 80 bin bitki ve 24 bin lale soğanı dikilmiş ve çimlendirme çalışmaları tamamlanmıştır. Parkın beton zeminleri kaldırılarak yeşil alanlara dönüştürülmüş, bu sayede Gülhane Parkı'nın yüzde 55'i yeşil alan statüsüne kavuşturulmuştur. İlave olarak, 38 bin metrekairelik yeni yeşil alan kazandırılmasıyla birlikte, yeşil alan oranı yüzde 78'e yükseltilmiştir (Metin, 2019).

Şekil 2.43. Gülhane Parkı – İstanbul (Çelik, 2020).

2.12.3. Gezi Parkı Direnişi (İstanbul)

Gezi Parkı Eylemlerinin yaşandığı mekân (İstanbul Taksim Meydanı), Osmanlı döneminde şehrin dışında bir mezarlık alanıydı (Kavuncu, 2014). Gezi Parkı, 2013 yılında Taksim Meydanı'ndaki yeşil alanın yerine alışveriş merkezi ve rezidans inşa

edilmesine yönelik planlara karşı gerçekleştirilen geniş çaplı toplumsal hareketin merkezinde yer almıştır. Bu olay, vatandaşların yeşil alanların korunmasına yönelik duyarlılığını ve katılımcı süreçlerin önemini açıkça ortaya koymuştur (Bayhan, 2014).

Şekil 2.44. İstanbul Taksim Meydanı Gezi Parkı alanı

(<https://www.ahmethamdiyekci.com/gezi-parki-sorunlar-ve-cozumlerin-analizi>).

Gezi Parkı Direnişi, Türkiye’de katılımcı demokrasi ve çevre bilincinin önemli bir örneği olarak tarihe geçmiştir. Bu direniş, halkın kararlılığı ve katılımıyla kentsel yeşil alanların korunması ve toplumsal değişim için bir dönüm noktası olmuştur.

2.12.4. Bursa Nilüfer Belediyesi Çalışmaları

Nilüfer Belediyesi, kentsel açık ve yeşil alan planlamasında Türkiye’deki öncü belediyelerden biridir. Belediye, “Mahalle Komiteleri” aracılığıyla vatandaşların doğrudan projelere katılımını sağlamak ve mahallelerde yeşil alanların geliştirilmesi için çalışmaktadır. Bu kapsamda gerçekleştirilen bazı örnek projeler:

2.12.4.1. Misi Köyü Doğal Yaşam ve Çevre Eğitim Merkezi

Misi Köyü’nde kurulan bu merkez, doğayla iç içe bir eğitim alanı sunarak hem çocukların hem de yetişkinlerin çevre bilincini artırmayı hedeflemektedir. Bu projede yerel halkın görüşleri alınarak, alanın nasıl kullanılacağına dair kararlar birlikte verilmiştir.

Şekil 2.45. Misi Köyü (<https://www.bursa.com.tr/tr/mekan/misi-koyu-13/>).

2.12.5. Çamlıca Mahallesi Yeşil Alan Düzenlemesi

Çamlıca Mahallesi'nde gerçekleştirilen yeşil alan düzenlemesi, yerel halkın katılımıyla planlanmış ve hayata geçirilmiştir. Bu alan, mahalle sakinlerinin ihtiyaçlarına uygun olarak tasarlanmış ve çeşitli sosyal aktiviteler için kullanılmaktadır. Yaklaşık 42 bin metrekarelik alanda yapılan Çamlıca Parkı'nda yürüyüş ve koşu yolları, çocuk oyun alanları, kafeterya, spor alanları ve peyzaj projelerinin yapıldığını, aydınlatmanın sağlandığını ve ayrıca otopark ve yangın sistemleri bulunmaktadır (Bursa Büyükşehir Belediyesi, 2024).

Şekil 2.46. Çamlıca Parkı (<https://www.bursa.bel.tr/haber/nilufer-buyuksehir-ile-nefes-aliliyor-15712>).

2.12.6. Eskişehir Büyükşehir Belediyesi KentPark ve Sazova Bilim Kültür ve Sanat Parkı

Eskişehir, açık ve yeşil alan planlamasında dikkat çeken şehirlerden biridir. KentPark ve

Sazova Parkı gibi büyük projeler, geniş açık ve yeşil alanları ve katılımcı planlama süreçleri ile örnek teşkil etmektedir. Belediye, halk toplantıları ve anketler ile projelerde vatandaşların fikirlerini almaktadır (Karakaya ve Taşlı, 2020).

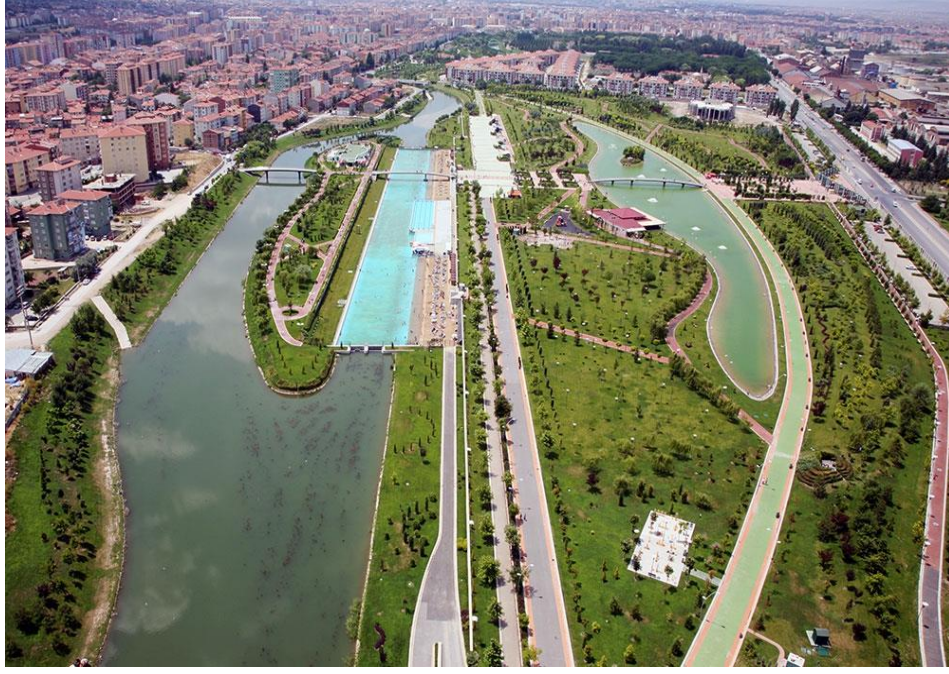
2008 yılında tamamlanan Sazova Bilim Kültür ve Sanat Parkı, 270.000 m² alana sahiptir. Parkta 23.000 m² gölet, bir amfi tiyatro, 17. yüzyıl dönemi görünümlü kalyon, 9 m uzunluğunda kayalıkların üzerine yerleştirilmiş Nuh'un gemisi ve 2.000 m² alana yerleşik masal şatosu bulunmaktadır. Kuzey bölgesinde Japon Bahçesi, Çocuk Bilim Merkezi, Planetaryum ve Hayvanat Bahçesi yer alır. Ayrıca çocukların eğitimine yönelik kaldıraç, uçak, insan jiroskobu ve değirmenli havuz gibi tesisler de mevcuttur (Karakaya ve Taşlı, 2020).

Kentpark, 2008 yılında açılmış olup 258.000 m² alana yayılmaktadır. Parkta kafeterya, restoran, büfe, kapalı olimpik yüzme havuzu, açık havuz, çocuk havuzu ve suni plaj bulunur. Ayrıca gölet, ada, çocuk oyun alanları, engelli çocuk oyun alanı, Arşimet su oyun elemanları, açık hava fitness alanı ve tuvaletler yer alır. Parkta ayrıca padok, açık manej, ahırlar ve 500 m uzunluğunda atla gezinti alanı bulunmaktadır (Karakaya ve Taşlı, 2020).

Karakaya ve Taşlı, (2020)' göre, Eskişehir'in en büyük parklarından Sazova Bilim Kültür ve Sanat Parkı ile Kentpark, yaşam kalitesi kriterleri açısından incelenmiş ve park standartlarını karşıladığı belirlenmiştir. Bu parklar, aktivite çeşitliliği, ulaşılabilirlik, konfor, güvenlik, estetik ve genel beğeni gibi kriterlerde yüksek puan almış, kentlilerin rekreatif ihtiyaçlarını karşılayarak kentin yaşam kalitesine ve imajına olumlu katkı sağlamıştır. Her iki park da doğa ile iç içe, güvenli ve konforlu kamusal mekanlar olarak büyük önem taşımaktadır.

Şekil 2.47. Sazova Bilim Kültür ve Sanat Parkı, (Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, 2024).

Şekil 2.48. KentParkı, (Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, 2024).

Eskişehir'in Sazova Bilim Kültür ve Sanat Parkı ile Kentpark, açık ve yeşil alanlarda katılımcılığın önemini gözler önüne sermektedir. Bu parklar, kullanıcıların doğayla iç içe çeşitli aktiviteler yapmasına olanak tanırken, ulaşılabilirlik, konfor, güvenlik ve estetik gibi kriterlerde yüksek standartlar sunmaktadır. Halkın rekreatif ihtiyaçlarını karşılayarak yaşam kalitesini artıran bu parklar, katılımcı bir planlama anlayışıyla şekillendirilmiş, kentlilerin beklentilerine yanıt vererek şehir kimliğine ve imajına önemli katkılar sağlamaktadır.

2.12.7. DÜZCE KENT KONSEYİ UYGULAMASI

2.12.7.1. Düzce Kent Konseyinin Oluşumu

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesine dayanılarak kurulan; Düzce Kent Konseyi; Kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeyi amaç edinmiştir. Düzce Kent Konseyi de bu yasal dayanak doğrultusunda, 01 Ocak 2010 tarihinde gerçekleştirilen ilk genel kurul toplantısıyla resmen faaliyete geçmiştir (Düzce Kent Konseyi 2024 Yılı Faaliyet Raporu, 2024).

Merkezi yönetim, yerel yönetim, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve sivil

toplumun bir araya geldiği, hemşehrilik hukuku çerçevesinde buluşarak kentin kalkınma önceliklerini, sorunlarını ve vizyonunu sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda belirleyen ve tartışan demokratik yapılarla yönetim mekanizmasıdır. Bu yapı, ortak akıl ve uzmanlaşmanın esas alındığı bir platform sunmaktadır.

Kent Konseyi'nin çalışma kuralları, harcama usulleri, çalışma gruplarının ve meclislerin kuruluş ve faaliyetlerine ilişkin kurallar, Genel Kurulda onaylanan bir yönerge ile belirlenmektedir.

Genel Kurul toplantılarına, Yönetmelikte belirtilen temsilcilerin yanı sıra, herkese açık bir katılım imkanı tanınmakta; katılımcılar gündemle ilgili görüşlerini ifade edebilmektedir.

Düzce Kent Konseyi'nin yönetim destek ofisi, meclisler, çalışma grupları ve gerektiğinde projelerle ilgili sekreterler ile büro işlerinin koordinasyonunu üstlenen genel sekreterlikten oluşmaktadır. Bu yapı, tüm çalışmaların ana koordinasyonunu sağlamaktadır. Düzce Kent Konseyi, kentsel gelişim ve toplumsal katılımın artırılmasını amaçlayan, çok katmanlı bir yönetim yapısına sahiptir. Bu yapı, çeşitli yönetim ve çalışma organlarından oluşmaktadır. Konseyin en üst düzey temsilcisi olan **Başkan**, stratejik hedeflerin belirlenmesi ve yürütülmesinde liderlik rolü üstlenmekte, kurumsal işleyişin genel koordinasyonundan sorumlu bulunmaktadır. **Yürütme Kurulu**, kent konseyinin stratejik karar alma süreçlerini yöneten ve uygulama süreçlerini denetleyen bir organ olarak işlev görmektedir. **Genel Sekreterlik**, konseyin idari süreçlerini düzenli ve etkin bir şekilde yürütmekte, aynı zamanda yürütme ve danışma organları arasındaki koordinasyonu sağlamaktadır.

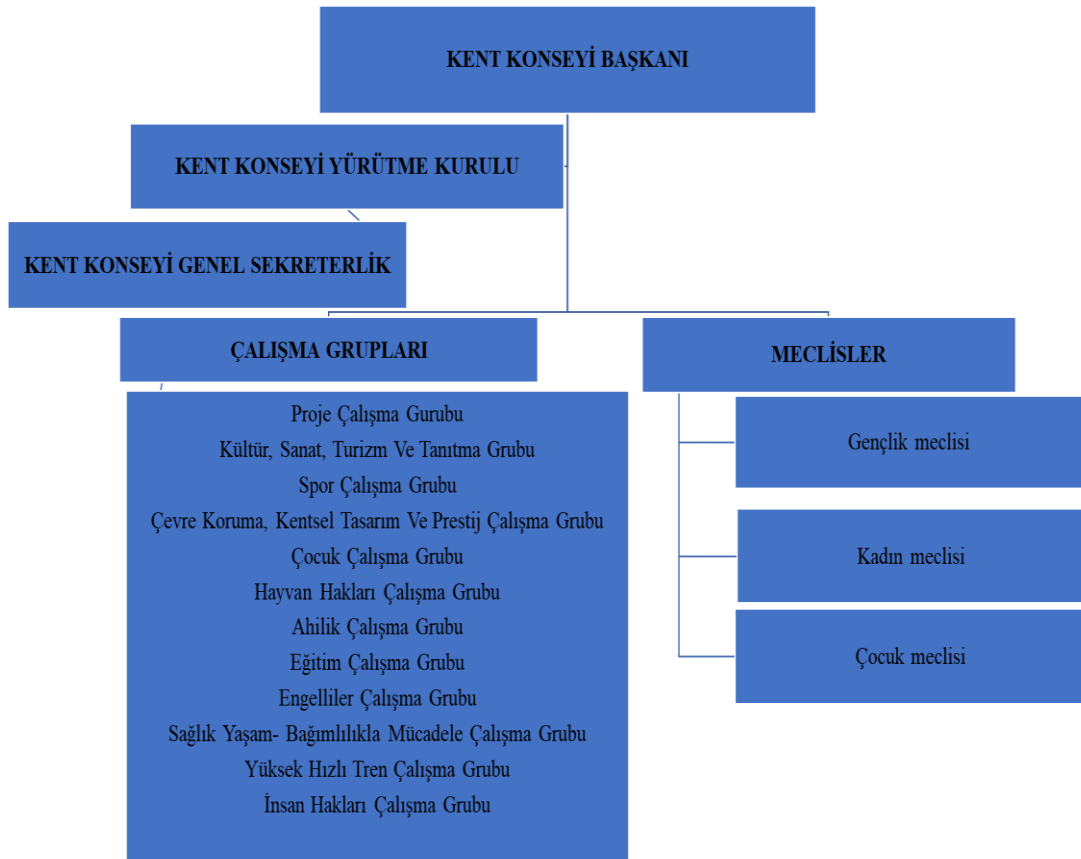
Toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik etmek ve kadınların karar alma mekanizmalarındaki temsilini güçlendirmek amacıyla oluşturulan **Kadın Meclisi**, bu alanda projeler geliştirerek kentin sosyo-kültürel dinamiklerine katkı sunmaktadır. Benzer şekilde, gençlerin toplumsal ve yerel yönetim süreçlerine aktif katılımını desteklemek amacıyla kurulan **Gençlik Meclisi**, gençlerin sosyal, kültürel ve çevresel konularda farkındalık ve çözüm odaklı çalışmalar gerçekleştirmesini hedeflemektedir. Bunların yanı sıra, belirli tematik alanlarda uzmanlaşmış **Çalışma Grupları**, kentsel yaşamın farklı boyutlarına yönelik projeler ve öneriler geliştirerek konseyin multidisipliner yapısını güçlendirmektedir.

Bu yönetim mekanizması, yerel yönetim, sivil toplum kuruluşları ve kent sakinleri

arasındaki iş birliğini artırmayı hedeflemekte ve katılımcı demokrasi anlayışını hayata geçirmede kritik bir rol oynamaktadır.

Düzce Kent Konseyi'nin işleyişi ve yapısal düzeni, organizasyon şeması aracılığıyla açıkça ortaya konulmuştur (Şekil 2.49).

Bu şema, Düzce Kent Konseyi'nin organizasyon yapısını göstermektedir. En üstte Kent Konseyi Başkanı yer almakta ve bu pozisyonun altında Kent Konseyi Yürütme Kurulu bulunmaktadır. Genel sekreterlik, yürütme kurulunun bir alt organı olarak görev yapar. Organizasyon yapısı, iki ana bölümden oluşmaktadır: Çalışma Grupları ve Meclisler. Çalışma Grupları, çeşitli tematik alanlarda faaliyet göstermek üzere yapılandırılmıştır; bunlar arasında Proje Çalışma Grubu, Kültür-Sanat-Turizm ve Tanıtma Grubu, Spor Çalışma Grubu, Çevre Koruma ve Kentsel Tasarım Grubu, Çocuk Çalışma Grubu gibi birçok grup bulunmaktadır. Meclisler ise Gençlik Meclisi, Kadın Meclisi ve Çocuk Meclisi gibi alt birimlerden oluşmaktadır. Bu yapı, kentin çeşitli sosyal, çevresel ve kültürel ihtiyaçlarına yönelik çalışmalar yapmak üzere düzenlenmiştir.

Şekil 2.49. Düzce Kent Konseyi Organizasyon Şeması (Kaya, 2024).

Kaynak: <https://www.duzcekonseyi.com/p/hakknda.html>.

Düzce Belediyesi ve Kent Konseyi tarafından hayata geçirilen sosyal sorumluluk projeleri arasında; çevre koruma, gençlik ve kadın meclisleri aracılığıyla toplumsal farkındalık çalışmaları, kültürel ve sanatsal etkinliklerin desteklenmesi, spor aktivitelerinin teşvik edilmesi, engelli bireylerin yaşam standartlarını iyileştirmeye yönelik girişimler ile sağlık ve bağımlılıkla mücadele programları yer almaktadır.

Düzce Belediyesi, Düzce Kent Konseyi, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Düzce BelTUR ve Orman İşletme Müdürlüğü iş birliğiyle gerçekleştirilen “Bir Kart Bir Kalp” projesi kapsamında, hazırlanan fidanlar ve kartpostallar 80 ildeki köy okulları ile buluşturulmuştur. Düzce Kent Konseyi kadın ile gençlik meclisleri, Anneler Günü dolayısıyla Düzce’nin değerli anneleriyle bir araya gelerek hazırlanan hediyeleri takdim etmiştir. “Engelliler Haftası” kapsamında özel gereksinimli bireylere istihdam sağlayan Düzce Belediyesi – Beltur- Kusursuz Kafe çalışanları ziyaret edilerek hediyeler sunulmuştur. Ayrıca, Bursa Büyükşehir Kent Konseyi Başkanı Şevket Orhan ev sahipliğinde düzenlenen “Türk Dünyası” temalı El Sanatları Festivali’ne katılım sağlanmıştır.

Kent Konseyi, “Temiz Şehir Düzce” temalı temizlik kampanyası çerçevesinde bir yürüyüş düzenlemiştir. Düzce Kent Konseyi, Sabiha Ulusoy Kütüphanesinin temel atma törenine katılarak sosyal ve kültürel faaliyetlere katkı sunmuştur. Aile Sosyal Hizmetler Müdürlüğü organizasyonunda düzenlenen “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İzleme ve Değerlendirme Komisyonu Alt Teknik Kurulu” toplantılarına sürekli katılım sağlanmıştır.

Düzce Kent Konseyi Tarım ve Hayvancılık Çalışma Grubu, Prof. Dr. Sevcan Öztemiz Başkanlığında “Düzce’de Unutulan Lezzetler” konulu bir araştırma başlatarak bu lezzetleri gelecek nesillere aktarmayı amaçlamıştır. Dünya Düzce Günleri’ne katılım sağlanmış ve Kitapseverler Günü’nde Düzce Millet Bahçesi’nde kitap okuma etkinliği düzenlenmiştir. Düzce Valiliği Halk Kütüphanesi’nden temin edilen kitaplar katılımcılara hediye edilmiştir.

“Çölyak Farkındalığı” için çeşitli etkinlikler düzenlenmiş, İl Sağlık Müdürlüğü iş birliğiyle bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, Milli Eğitim Müdürlüğü ile yapılan çalışmalar sonucunda okullarda çölyak hastası çocuklar için özel menü bulundurma kararı alınmıştır. Düzce Belediyesi tesislerinde glutensiz menü oluşturulmuş ve bölgede ilk örnek olan çölyaksız mutfak “Kusursuz Kafe” bünyesinde hizmet

vermeye başlamıştır.

Düzce Kent Konseyi, kurum kimliğini tanıtmak amacıyla kurumsal web sitesi, YouTube kanalı ve mobil uygulama geliştirmiştir. “Let's Do It Düzce” il temsilciliğinin daveti üzerine çöp körlüğüne dikkat çekmek için farkındalık etkinliği düzenlenmiştir. Ayrıca, 19 Eylül Gaziler Günü dolayısıyla gaziler dernekleri ziyaret edilmiştir. Düzce Belediyesi Ulaşım A.Ş. araçlarında “Unutulan Lezzetler” tanıtımları yapılmış, çocukların sosyal bilinçlenmesini artırmak amacıyla “Düzce Kent Konseyi Çocuk Meclisi” kurulmuştur.

Kent Konseyi Çocuk Meclisi, çeşitli etkinlikler düzenleyerek sokak hayvanları rehabilitasyon merkezini, müzeleri ve doğal güzellikleri ziyaret etmiştir. Düzce Belediyesi Bilim Merkezi'nin açılış törenine katılmış, meme kanserine dikkat çekmek amacıyla farkındalık çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Kent Konseyi Gençlik Meclisi, Düzce Gençlik Günleri'ne katılım sağlamış, Marmara Bölgesi Kent Konseyleri toplantısına katılarak iyi örnek projeleri değerlendirmiştir. Geleneksel Düzce Otları Bereket Festivali, kentlilik bilinciyle yapılan çalışmalar arasında yer almakta olup, Düzce'nin kültürel mirasını ve sosyal sorumluluk projelerini daha geniş kitlelere ulaştırmayı amaçlamaktadır (Düzce Kent Konseyi 2024 Yılı Faaliyet Raporu, 2024). <https://www.duzcekentkonseyi.com/2024/07/duzce-kent-konseyi-faaliyet-raporu-2024.html> Erişim Tarihi: 04.11.2024.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. MATERYAL

Çalışma alanı Düzce ilinin Merkez ilçesinde Düzce Belediyesi hizmet sınırlarını içeren alandır, (Bu kapsamda Kamu anketleri bu alanı içerek biçimde oluşturulmuştur.). Çalışmanın birinci materyalinde, bu sınırlarda çalışılmasının sebepleri aşağıda özetlenmiştir (Düzce Belediyesi Kent Bilgi Sistemi, 2024'den geliştirilerek).

- Hızlı nüfus artışı, kentteki altyapı ve hizmet talebinin artmasına neden olurken, son yıllarda İstanbul çeperine doğru sanayi sektörü gelişiminin Düzce İl sınırlarına kadar gelmiş olması, sanayi sektörünün gelişimi ekonomik büyümeyi desteklemekle birlikte çevresel etkileri de beraberinde getirmektedir.
- Büyük Melen Nehri İçme Suyu Projesi ile İstanbul'a içme suyu sağlanan bir havzada yer alması, su kaynaklarının korunması ve su temininin güvence altına alınması açısından kritik bir önemi bulunmaktadır.
- Düzce kent merkezi, Batı Karadeniz bölgesindeki verimli Düzce Ovası üzerine kurulmuştur. Bu bölgenin tarım ovası olma özelliği, kent merkezinin tarım alanları, ormanlar, su yüzeyleri gibi çeşitli arazi örtüsü sınıflarını içermesi ve Düzce Ovası, Büyük Ova Koruma Alanı (Tarımsal Sit Alanı) olarak ilan edilmiş olması, Tarım alanları ve ormanların korunması, çevresel ve ekonomik açıdan kent için hayati bir rol oynamaktadır.
- Düzce kent merkezi, kentsel sorunlarla doğrudan karşılaşan bir bölgedir. Özellikle kirlilik ve erişim gibi sorunlar, açık ve yeşil alan planlamasını etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. Bu nedenle, bu sorunların çözümüne yönelik planlama ve değerlendirme bu sınırlar içinde odaklanmıştır.
- Kentsel sorunlarla karşılaşma, altyapı eksiklikleri, trafik sıkışıklığı ve kirlilik gibi faktörlerin artmasıyla ortaya çıkar ve kent planlaması açısından önemli bir konudur. 1999 Düzce ve Marmara, 23 Kasım 2022 Depremleri, kentin jeofizik olarak uygun olmayan bir alanda kurulduğunu göstermiştir. Su havzası niteliğindeki Düzce Ovası, yerleşime uygun olmayan bir zeminin olduğunu ortaya

koymuştur. Bu nedenle, kent merkezinde yapılan binaların zemin özellikleri ve depreme dayanıklılığı gibi faktörler, çalışma alanının sınırlarını belirlemiş olması, Jeofizik olarak uygun olmayan alanlar, riskli bölgeler olarak kabul edilir ve kent sınırlarının belirlenmesinde dikkate alınması gereken bir faktördür.

- Geçmişten günümüze olan değişimler, kentin gelişimi ve ihtiyaçlarının belirlenmesinde önemli bir referans noktasıdır. Yerel halkın kültürel ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanması, toplumsal refahın ve kimlik duygusunun korunması açısından hayati önem taşımaktadır. Altyapı ve ulaşım ağının yoğunluğu, kentin gelişimi ve sürdürülebilirliği için temel bir öneme sahiptir. Yerel toplumun ihtiyaçları ve taleplerinin dikkate alınması, katılımcı bir planlama sürecinin sağlanması açısından önemlidir.
- Çevresel sürdürülebilirlik ise, doğal kaynakların korunması ve çevresel etkilerin en aza indirgenmesi açısından kritik bir öneme sahiptir. Önceki çalışmalarda belirtilen açık ve yeşil alanlara ilişkin temel altlıkların olması, günümüzdeki durumuyla karşılaştırma imkanı sağlamıştır. Bu durum, kent merkezindeki açık ve yeşil alanların geçmişten bugüne olan değişimini anlamak ve gelecekteki planlamalara ışık tutmak için önemli bir temel oluşturmaktadır.

Türkiye’de kentleşme oranı, 1927’de başlayan nüfus sayımları ve 2007’de etkinleşen adrese dayalı nüfus kayıt sistemi ile önemli ölçüde artmıştır. 2012’de çıkarılan 6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” bu kanunla büyükşehir statüsündeki illerin kasaba ve köyleri de kentsel alan olarak tanımlanmıştır (www.mevzuat.gov.tr). Bu değişiklik, fiili durum ile resmi durum arasında bir farklılık yaratmış ve TÜİK, kır-kent dengesini açıklamak için yeni bir sınıflandırma geliştirmiştir. Buna göre yerleşim yerleri; yoğun kent, orta yoğun kent ve kır olarak tanımlanmıştır. TÜİK’in 2023 verilerine göre, nüfusun %67,9’u yoğun kentlerde, %14,8’i orta yoğun kentlerde ve %17,3’ü kırsal yerleşimlerde yaşamaktadır (TÜİK, 2023). Türkiye’de orta ölçekli kentlerin tanımı konusunda ortak bir ölçüt bulunmamaktadır; mevcut tanımlar genellikle nüfus ölçütüne dayanmaktadır. Özgür ve diğerleri (2007)’e göre, 50.000 nüfuslu bir çekirdek kent ile çevresindeki yerleşimlerin oluşturduğu alan için 100.000 ile 750.000 nüfus aralığında yerleşim öbekleri orta ölçekli kentsel alanlar olarak kabul edilmektedir. Bu tanıma göre, en az 50.000 ve en fazla 750.000 nüfusa sahip yerleşimler orta ölçekli kent olarak sınıflandırılmaktadır. Bu alanlar, tek bir ilçe sınırları içinde

olabileceği gibi, komşu ilçelere de yayılabilir ve tek bir yerel yönetim biriminin ya da birden fazla birimin kontrolünde olmakla birlikte alan bütüncül veya parçalı bir yönetim anlayışıyla idare edilebilmektedir (Özgür vd., 2007).

Nüfus, kentlerin tanımlanmasında en yaygın ölçütlerden biridir. Birleşmiş Milletler Dünya Kentleşme Raporu'na göre şehirler, mega kentler (10 milyon ve üzeri nüfus), metropoliten kentler (5-10 milyon nüfus), orta ölçekli kentler (1-5 milyon nüfus) ve küçük ölçekli kentler (500.000-1 milyon, 300.000-500.000 ve 300.000'in altında nüfus) olarak sınıflandırılmaktadır. Bu ölçütler, kentlerin büyüklüğünü ve işlevini belirlemede kullanılır (Hamza Çelikyay, H., 2020).

Orta ölçekli bir kent olan Düzce'de açık yeşil alanların planlanması ve yönetimi, kent yönetimi ve katılımcılık düzeyinin araştırılması önemli bir çalışma alanını işaret etmektedir. Bu tür çalışmalar genellikle kentteki yerel yönetim birimlerinin politika oluşturma süreçlerini ve bu süreçlerde vatandaşların nasıl dahil edildiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Örneğin, Düzce Belediyesi'nin açık yeşil alanların geliştirilmesi ve korunması konularındaki politika kararlarını ve bu kararların kent sakinlerinin ihtiyaçlarına nasıl yansıdığını değerlendirmektedir. Bu tür araştırmalar, kentin sürdürülebilir gelişimine katkı sağlamak ve kentsel alanların yaşam kalitesini artırmak için stratejik yönlendirmeler sunabilmektedir.

Düzce'nin ve çevresindeki çalışma alanının konumu Şekil 3.1'de gösterilmiştir. Düzce, Batı Karadeniz Bölgesi'nde bulunan bir ilimizdir. 40° 37'- 41° 07' kuzey enlemleri ve 30° 49'- 31° 50' doğu boylamları arasında yer alır. Türkiye'nin yüz ölçümünün binde 33'üne tekabül eden 2.593 km² genişliğe sahiptir. Bartın'dan sonra bölgedeki en küçük ildir. Karadeniz'e kuzeyinde komşudur ve kıyı uzunluğu 30 km'dir. Doğusunda Zonguldak ve Bolu, batısında Sakarya, güneyinde ise yine Bolu ili bulunmaktadır (Düzce Valiliği, 2020).

Düzce kenti için çalışmanın amacı kapsamında sürdürülebilirlik, kent yönetimi, katılım aşamaları ve katılım düzeylerinin daha net ifade edilmesi amacıyla Düzce belediyesi hizmet sınırları içerisinde 8 adet mahalleye odaklanarak ayrıca kullanıcı anketleri yürütülmüştür. 8 Mahalleye Odaklanılmasının Temel Sebepleri;

- Şenik, (2019) Tarafından yapılan çalışmada Düzce merkez ilçedeki 56 adet mahalleden seçilen mahallerin açık yeşil alan miktarının kişi başına düşen aktif açık ve yeşil alan miktarı 5,33 (900.770,6 m²/ 169111 nüfus) m²'dir. Bu da MPYY verilen 10

m²/kişi standardının altında kalmaktadır. Seçilen bu 8 mahallenin kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise kültür mahallesi hariç 10 metrekaresinin üzerindedir. Çalışmada Katılımcılık ve yeşil alanlar ilişkisini kurmak üzere bu kriterlere uygun mahalleler üzerinde durulmuş ve çalışma kapsamında detayları verilecek olan kullanıcı anketi bu mahallelere odaklanarak uygulanmıştır (Çizelge 3.1.).

2018 yılında açılmaya başlayan millet bahçeleri açık yeşil alanlar için ülkemizde önemli bir adım taşıdır. Bu kapsamda 29 Ekim 2021 yılında yapılan Düzce Millet bahçesinin seçilen mahallerin içinde olmasına dikkat edilmiştir. Bu bağlamda da yeşil alan miktarının 4.58 kişi/m² olduğu Kültür Mahallesi çalışma kapsamında değerlendirilmiştir. Ayrıca Kent merkezi, kenti tanıtan, yönetim ve koordinasyonun sağlandığı, açık ve yeşil alanların yoğun olduğu bir bölge olduğundan dolayı kültür mahallesine özel bir önem verilmiştir. Düzce kent merkezinde mahalle nüfus yoğunluğu ve kullanım alanlarının fazlalığı nedeniyle açık/yeşil alanlar yetersiz kalmaktadır. Çalışma kapsamında konunun değerlendirilmesine de çalışılmıştır.

- 1999 depremi sonrasında yapılan Bahçeşehir'deki 6 mahalleden en fazla yeşil alan miktarına sahip olması, bu alanlar üzerinde katılımcılıkla ilgili ilişkilerin ortaya konulmasında önemsenmiştir.

Çizelge 3.1. Düzce İli hizmet sınırına bağlı mahallelerin standartlara uygun ihtiyaç duyulan açık yeşil alanı ve park alanı miktarı (Şenik, 2019; Demir ve Çebi, 2020; Düzce Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, 2024).

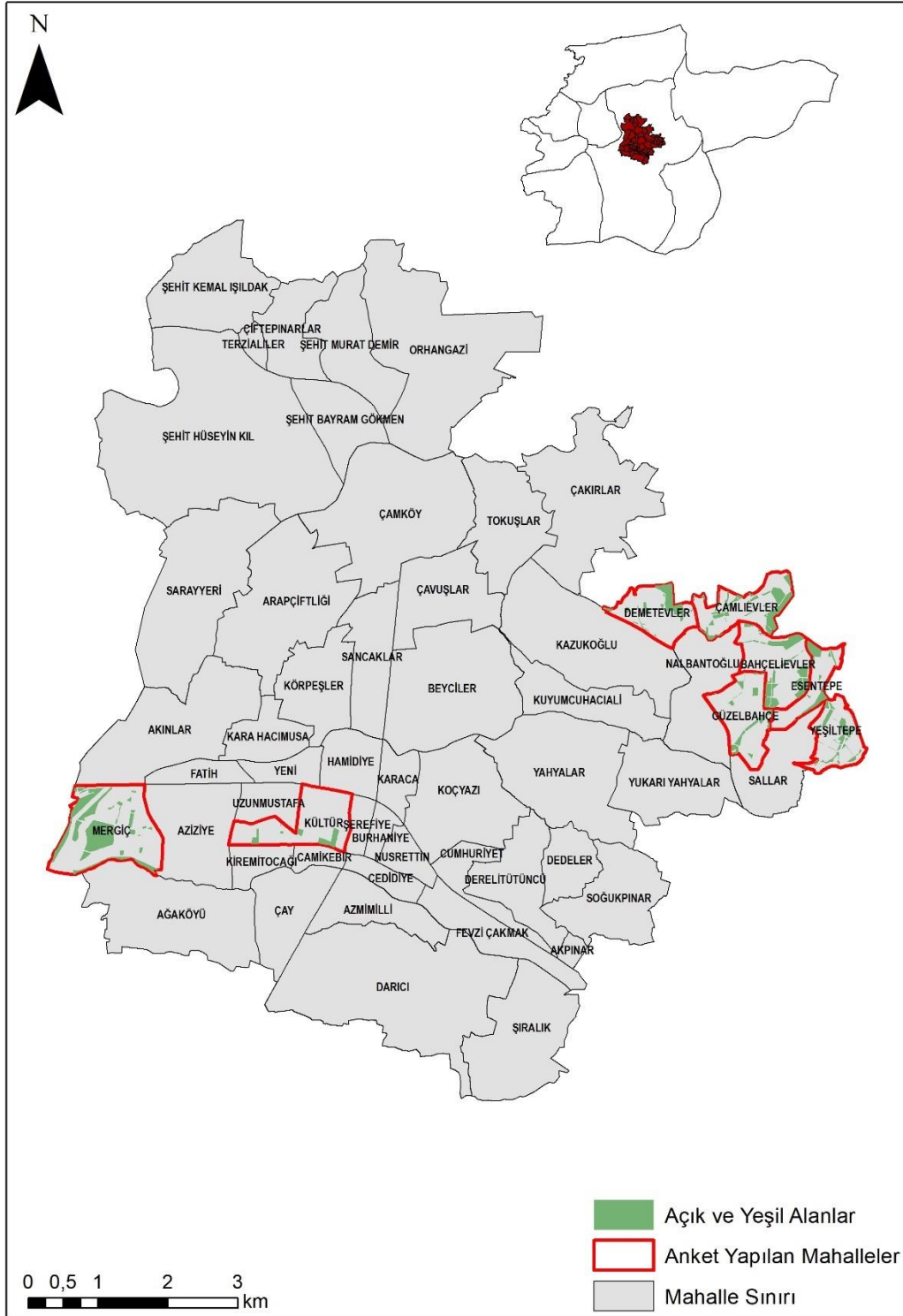
Mahalle adı	Mahalle nüfusu 2023	Toplam açık ve yeşil alan (m ²) (Şenik 2019)	Çalışma Alanında Bulunan Yeşil Alan Miktarı(m ²) (Demir ve Çebi, 2020).	Kişi Başına Düşen Açık ve Yeşil Alan (m ² /kişi) (Şenik 2019)	Kişi Başına Düşen Açık ve Yeşil Alan (m ² /kişi) (Demir ve Çebi, 2020).	Aktif açık ve yeşil alan (park) sayısı
Kültür	6.889	31957,59		4,58*		5
Mergiç	945	100000,0		160,26		1
Bahçelievler	4.827	266258,56	183.843,81	57,01	39,37	26
Çamhevler	3.696	137069,90	169.851,36	36,73	45,51	33
Demetevler	2.416	29429,74	61.577,42	12,24	25,62	24
Esentepe	3.774	63116,29	80.286,47	17,21	21,89	6
Güzelbahçe	6.047	82268,60	76.085,10	13,63	12,61	20
Yeşiltepe	2.693	62594,45	90334,41	23,09	33,32	37

- Şenik (2019) tarafından yapılan çalışmada 56 adet mahalede kişi başına düşen yeşil alan miktarı 10 metrekarenin altındadır. Bu çizelgede sadece 10 m² nin üzerindeki mahallelere yer verilmiştir.
- Demir ve Çebi, (2020) kalıcı konutlarda (Bahçeşehir) çalışmıştır. İlgili araştırmanın bu kısmı temel alınmıştır.

Yakın zamanlarda da yapılan çalışmalarda Şenik (2019), Demir ve Çebi (2020) benzer şekilde kişi başına düşen yeşil alan miktarı 10 metrekarenin üzerindeki mahallelerde kullanıcı anketlerinin yapılması için odaklanılmıştır.

Şekil 3.1’de Çalışma alanında yer alan mahallerin açık yeşil alan sistemlerinin harita gösterimleri ve bazı bilgileri verilmiştir.

Şekil 3.1. Çalışma alanına ilişkin açık yeşil alan haritası.

Tunç, (2023)' e göre Düzce kent merkezindeki alanların dağılımını ve kullanım oranlarını göstermektedir. Yerleşim alanları, toplam alanın %76,66' sını oluşturarak en büyük payı alırken, sanayi ve kentsel açık/yeşil alanlar gibi diğer kullanım türleri çok daha küçük

oranlarda temsil edilmektedir. Spor ve eğlence alanları, %8,71 oranıyla dikkat çekerken, su yolları ve orman alanları sırasıyla %3,25 ve %2,39 oranında yer kaplamaktadır. Kentsel açık ve yeşil alanların yalnızca %0,02 oranında olması, bu alanların kent genelinde ne kadar sınırlı olduğunu göstermektedir. Genel olarak, tablo, yerleşim ve yapılaşmanın diğer alanlara kıyasla çok daha fazla yer kapladığını, açık ve yeşil alanların ise oldukça yetersiz kaldığını vurgulamaktadır

Çalışmanın ikinci materyalini ise yöntemin uygulandığı Düzce iline ait doğal ve kültürel peyzaj özellikleri hakkında veri elde etmek için çeşitli kaynaklardan yararlanmıştır. Bu veriler, literatür taramaları, uzman görüşmeleri, araştırma alanlarına yönelik önceki çalışmalar ve mevcut harita ve planlardan elde edilmiştir.

3.1.1. Çalışma Alanı Genel Bilgileri

Bu bölümde, çalışmanın ana materyalini oluşturan Düzce ilinin doğal ve kültürel kaynak değerleri hakkında bilgi verilmiştir.

3.1.1.1. Düzce

Düzce ili, Türkiye'nin Karadeniz'in batı bölgesinde konumlanmıştır ve yakın çevresinde Zonguldak, Sakarya ve Bolu illeri ile komşudur. İlin koordinat bilgilerine göre, 40° 40'-40° 47' kuzey enlemi ile 31° 21'-31°26' doğu boylamı arasında yer almaktadır. Düzce'nin yüzölçümü yaklaşık 2.574 km²'dir ve deniz seviyesinden yüksekliği 150 metredir (Düzce Valiliği, 2024). 1999 yılına kadar Düzce, Bolu iline bağlı bir ilçe olarak varlığını sürdürmekteydi. Ancak, 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 tarihlerinde meydana gelen büyük deprem felaketleri sonrasında ciddi hasarlarla karşılaşmıştır. 09 Aralık 1999 tarihinde, Bolu'nun ilçesi konumundan ayrılarak Türkiye'nin 81. ili olarak resmi il statüsünü kazanmıştır (Özalp ve Arslan, 2020).

Düzce merkez ilçesi, nüfus ve yüz ölçümü bakımından kentin en geniş ilçesidir, 736 km²'lik bir alanı kaplamaktadır. Merkez ilçe, Düzce Ovası'nın tam ortasında konumlanmış olup, İstanbul-Ankara Karayolu ve Zonguldak-Ereğli-Akçakoca Karayolu'nun kesiştiği önemli bir kavşak üzerindedir (Düzce Belediyesi, 2024).

Düzce il merkezi, Türkiye'de D-100 karayolu ve TEM otobanı gibi büyük ulaşım ağlarına sahiptir. D-100 karayolu, il merkezinden ayrılarak Akçakoca ilçesi üzerinden Zonguldak iline bağlanmaktadır. Bu yol, Ankara ile İstanbul gibi büyük şehirleri birbirine bağlamaktadır ve Türkiye'nin en yoğun kullanılan ulaşım ağlarından biridir (Düzce Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2017) .

Çalışma alanına yönelik ulaşım ile ilgili veriler, karayolları, havaalanları, hızlı tren hatları, tren istasyonları ve limanlara olan mesafeleri içeren bilgilere Çizelge 3.2’ te sunulmuştur (Tunç, 2023).

Çizelge 3.2. Çalışma alanına yönelik ulaşım ile ilgili veriler (Tunç, 2023).

İl Adı	Çalışma Alanına Uzaklık (km)
Ankara	236,9
Bursa	243,2
İstanbul	224,4
Kocaeli	120,8
Zonguldak	114,4
Havaalanlarına Uzaklığı	Çalışma Alanına Uzaklık (km)
Ankara Esenboğa Havaalanı	249,8
Bursa Yenişehir Havaalanı	187,4
Sabiha Gökçen Havaalanı	186,4
İstanbul Tayakadın Havaalanı	252,6
Kocaeli Cengiz Topel Havaalanı	104,6
Liman Adı	Çalışma Alanına Uzaklık (km)
Ereğli	69,5
Karasu	51,9
Akçakoca	38,5
İstasyon Adı	Çalışma Alanına Uzaklık (km)
Ankara Tren İstasyonu	236,9
Adapazarı Tren İstasyonu	84,6
Arifiye İstasyonu (Sakarya)	83,8
İzmit Tren İstasyonu	119,9
Pamukova İstasyonu (Sakarya)	112,5

Düzce ili, Merkez ilçe ile birlikte Akçakoca, Gölyaka, Yığılca, Çilimli, Gümüşova, Kaynaşlı ve Cumayeri olmak üzere toplam sekiz ilçeden oluşmaktadır. İl genelinde 10 belediye, 114 mahalle ve 279 köy bulunmaktadır. Merkez ilçesinde ise 56 mahalle ve 97 köy yer almaktadır (Şenik, 2019). 2021 yılında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Düzce ilinin nüfusu bir önceki yıla göre 5.297 kişi artarak 400.976 olarak belirlenmiştir. Bu nüfusun 200.612’si erkek, 200.364’ü ise kadındır (Çoban,2023). 2023 yılında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Düzce ilinin nüfusu bir önceki yıla göre 4.734 artmıştır. Düzce nüfusu 2023 yılına göre 409.865’dir. Bu nüfusun, 204.734’ü erkek, 205.131’i kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise: %49,95 erkek, %50,05 kadındır (TÜİK, 2024).

Düzce ili coğrafi özellikleri bakımından incelendiğinde, genel yapısı itibariyle kıyı kesimi haricinde çukur bir topoğrafyaya sahiptir. Bu çukur alan, çevresini saran dağ sistemleri ile çerçevelenmiştir. Kuzey kesiminde Akçakoca Dağları, doğu kesiminde Bolu Dağları ve güney kesiminde Elmacık Dağları bulunmaktadır. Özellikle Düzce'nin merkez ilçesine ait coğrafi sınırlar içerisinde yer alan Düzce Ovası, tarımsal üretim açısından büyük öneme sahiptir. Bu ovadan elde edilen tarımsal ürünler, bölgenin ekonomik ve tarımsal aktivitelerine önemli katkılarda bulunmaktadır (Düzce Valiliği, 2024). Düzce Merkez'de 96, Akçakoca'da 43, Çilimli'de 20, Cumayeri'nde 21, Gölyaka'da 21, Gümüşova'da 18, Kaynaşlı'da 20, Yığılca'da 39 köy yerleşimi bulunmakta olup, bu alanlar ilgili kaymakamlıklar ve ilçe özel idare müdürlükleri sorumluluk alanındadır. İl'de Düzce Merkez, Akçakoca, Çilimli, Cumayeri, Gölyaka, Gümüşova, Kaynaşlı, Yığılca yerleşimlerinde ilçe belediyeleri; Beyköy ve Boğaziçi yerleşimlerinde ise belde belediyeleri vatandaşların mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere yetkili yerel yönetim birimleridir (Düzce Belediyesi, 2024).

3.1.2. Düzce İlinin Doğal Peyzaj Özellikleri

3.1.2.1. Jeoloji ve Jeomorfoloji

Düzce Ovası, Büyük Melen Havzası'nın ortasında yer alan bir jeolojik oluşuma sahiptir. Havza tabanında Kuvaterner yaşlı alüvyonların birikimi sonucu oluşmuş ova yer almaktadır (Uzun, 2003; Gültekin, 2010). Ovanın jeolojik yapısı genellikle Holosen dönemine ait alüvyon malzemelerini içermektedir. Havzanın dağlık kesimlerinde ise çeşitli jeolojik birimler bulunmaktadır. Bu birimler arasında eosen-fliş, üst kreatese-fliş, üst kreatese-pleosen, siluri-endevonien, eosen-ayrılmamış, eosen-volkanik fasies, pliosen-karasal, devonien ve metamorfik oluşumlar yer almaktadır. Çöküntü havzalarını kaplayan genç alüvyon alanlarda (örneğin Sakarya-Hendek Ovası, Düzce Ovası, Gerede-Dörtdivan Ovaları), geniş yeraltı suyu akiferleri mevcuttur. Alüvyon akiferlerinin beslenmesi, bölgedeki yüksek yağış miktarı ve yüzey suları ile ilgili faktörlere bağlı olarak oldukça zengindir. Devlet Su İşleri (DSİ) Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan "Yeraltı Suyu Rezerv Raporları"na göre, bu ovalardaki yıllık kullanılabilir emniyetli yeraltı suyu rezervi belirlenmiştir. Bu ovalık bölgelerde, 50-150 metreye kadar derinlikte açılacak sondaj kuyuları ile 10-60 litre/saniye düzeyinde verimler elde edilebilmektedir (Öztürk vd., 2011). Bu durum, bölgedeki yeraltı suyu potansiyelinin, su kaynaklarına yönelik sürdürülebilir kullanım için uygun olduğunu göstermektedir.

Kuzeyden güneye ve batıdan doğuya doğru yükselen dağlar, Düzce il alanının %61'ini kaplamaktadır. Bu dağlar, batı tarafında kıyıya paralelliklerini yitirirken, aralarında vadiler ve ovalar oluşmaktadır. Düzce kent merkezi ise güneybatıda, 0.5-3 derece eğime sahip olan bu ovada konumlanmıştır. Ovanın kuzey kısmında Kaplandede dağları ve uzantıları ile Orhan dağları bulunmaktadır. Güney taraflarında ise Keremali, Elmacık, Güney Bolu ve Sünnice dağları yer almaktadır. Ayrıca, Düzce'nin güneybatısında Efteni Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası bulunmaktadır (Yılmaz Kaya, 2019). Bu coğrafi yapı, Düzce'nin çeşitli topoğrafik özelliklere sahip bir bölge olduğunu göstermektedir.

Elmacık Dağları üzerinde, Düzce iline ait çeşitli yaylalar bulunmaktadır. Bu bölgeler, doğal güzellikleri ve yüksek rakımlarıyla öne çıkmaktadır. Düzce ilinin en yüksek noktası olan Kardüz Yaylası, 1830 metreye kadar ulaşan bir rakıma sahiptir. İl genelindeki diğer önemli yüksek noktalar arasında ise 1700 rakımlı Erenler Tepe, 1699 rakımlı Mercan Tepe ve 1368 rakımlı Yanık Tepe 1.169 rakımlı Kaplandere Dağı İl'in diğer yüksek noktalarıdır (Düzce İli Doğa Turizmi Master Planı, 2013). Bu yüksek rakımlı bölgeler, doğa turizmi açısından ilgi çekici ve keşfedilmeye değer alanlar olarak Düzce'nin doğal zenginliklerini oluşturmaktadır.

Düzce İli'nin Karadeniz kıyı dağlarının batı kesimindeki alanın %86'sını oluşturan yaklaşık 2.200 km²lik bölge dağlık ve engebeli bir yapıya sahiptir. Bu dağlar, birçok noktada derin vadilerle yarılmıştır (Tatar, 2005; Öztürk vd., 2011; Düzce Valiliği, 2024). Bu topoğrafik özellikler, Düzce'nin coğrafi olarak çeşitli ve zengin bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Düzce Havzası'nın genç çökelleri ile ilgili bilgiler Bulut Üstün ve diğerleri (2019)'nden derlenmiştir. Pliyo-Kuvaterner yaşlı birimleri genel olarak iri taneli havza kenarı ve ince taneli havza içi çökeller olarak iki gruba ayrılabilir. Çoğunlukla alüvyon yelpazesi çökelleri, döküntü çökelleri ve akarsu sekisi çökellerinden oluşan havza kenarı çökelleri, genişlikleri 1-5 km arasında değişen kuşaklar halinde uzanır. Çoğunlukla, eğim atım bileşenine sahip doğrultu atımlı faylarla kesilmiş olan bu yelpazelerin oluşturduğu dağ eteği düzlükleri basamaklı bir morfoloji sunar. Havza içi birimler ise başlıca menderesli nehir, taşkın ovası, bataklık ve göllerde çökelmiş olan, göreceli olarak daha ince taneli sedimanlardır (Emre ve diğerleri, 1999). Düzce İli'nin eğim özellikleri incelendiğinde, Düzce Ovası ve yakın çevresinin düşük eğimli olduğu, ancak uzak çevrenin yüksek eğimli alanlardan oluştuğu gözlemlenmektedir. Düzce İli topraklarının yaklaşık %50'si, %30 ve üzeri eğime sahip alanlardan oluşmaktadır (Şekil 3.6).

Ayrıca, Düzce İli'nin bakı durumu analiz edildiğinde, arazilerin yaklaşık %45'inin kuzey, kuzeydoğu ve kuzeybatı yönünde topografik bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Düz veya düze yakın alanların oluşturduğu ova yapıları ise toplamda yaklaşık %11'lik bir alanı kapsamaktadır. Eğim sınıfı 0-2 olan bölgeler 56,06 km² ile %2,25'lik bir alanı kapsamaktadır. Eğim sınıfı %26 olan bölgeler 329,86 km² ile %13,27, eğim sınıfı %6-12 olan bölgeler 569,67 km² ile %22,91, eğim sınıfı %12-20 olan bölgeler 681,15 km² ile %27,4, eğim sınıfı %20-30 olan bölgeler 561,84 km² ile %22,6 ve eğim sınıfı %30+ olan bölgelerde ise 287,7 km² ile %11,57'lik bir alanı kapsamaktadır (Çoban,2023).

Düzce iline ait topoğrafik harita incelendiğinde, yükseklik değerlerinin güneyde yer alan Kaynaşlı ve Gölyaka doğrultularında arttığı gözlemlenmektedir. Düzce ilinin hakim olduğu yükseklik grupları, 898,02 km² ile 0-366,4 m aralığındadır. Bu yükseklik grubunu, 747,11 km² ile 366,4 – 732,8 m aralığı takip etmektedir. Bu iki yükseklik grubu, çalışma alanının yaklaşık %66,17'sine karşılık gelmektedir (Çoban, 2023).

3.1.2.2. Hidroloji ve Hidrojeoloji

Düzce İli'nin başlıca akarsuları arasında Büyük Melen Çayı, Küçük Melen Çayı, Aksu Deresi, Uğursuyu Deresi ve Asarsuyu Deresi yer almaktadır. Bu akarsuların büyük bir bölümü, ilin yüksek kesimlerinden kaynaklanmaktadır. Küçük Melen Çayı, Aksu Deresi ve Uğursuyu Deresi, ilin en alçak noktalarından biri olan Efteni Gölü'ne ulaşarak Büyük Melen Çayı'na dönüşmektedir. Büyük Melen Çayı ise Akçakoca İlçesi'nden Karadeniz'e dökülmektedir (Düzce Valiliği, 2024; Düzce il Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2024; Tezer vd., 2018). Bu akarsular, Düzce'nin su kaynaklarına ve coğrafi yapısına önemli bir katkı sağlamaktadır.

Küçük Melen, 50 km uzunluğunda ve Yığılca dağları arasından doğarak Konuralp çevrelerinden ovaya dökülmektedir. Daha sonra ovalardan geçerek Efteni Gölü'ne ulaşmaktadır. Efteni Gölü ile yükselti farkının az olmasından dolayı taşkın potansiyeli oluşturmaktadır. Olası taşkın durumunda, 2.800 hektarlık arazi içindeki yerleşim alanlarını etkileme potansiyeline sahiptir (Düzce Belediyesi, 2024). Asar Suyu Deresi, Bolu dağları arasından kaynaklanarak Üçköprü mevkinde ovaya girmektedir. Daha sonra Kaynaşlı ilçesinden geçerek Küçük Melen ile birleşmektedir (Düzce Belediyesi, 2024). Asar Suyu, 35 km su yolu uzunluğuna ve 154 km² drenaj alanına sahiptir (Uzun, 2003). Uğur Suyu, Keremali Dağları'nda doğarak 31 km uzunluğundadır. Doğu-batı doğrultusunda uzanmakta ve Asar Suyu Deresi'ne paralel olarak Efteni Gölü'ne

akmaktadır (Yılmaz Kaya, 2019). Efteni Gölü, ilin doğal gölü olup, 112 m yükseklikte rakıma sahiptir. Gölün en derin noktası 6 m, yüzey alanı ise 250 hektardır. Efteni Gölü, sulak alan olup birçok kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır. Gölet, 1992 yılında Orman Bakanlığı tarafından Yaban Hayatı Koruma Alanı olarak ilan edilmiştir. Ayrıca Düzce il genelinde Kuru Göl, Topuk Yaylası Göleti, Islak Göl, Karagöl, Yayla Gölü, Salık Göl ve Sülüklü Göl gibi küçük gölcükler de bulunmaktadır (Düzce Belediyesi, 2024). Düzce ilindeki iki önemli kaplıca kaynağı arasında ilk olarak Derdin Kaplıcası bulunmaktadır. Derdin Kaplıcası, Düzce'nin yaklaşık 12 km güneyinde konumlanmıştır. İkinci önemli kaplıca kaynağı ise Efteni Kaplıcası olup, Düzce'nin yaklaşık 10 km batısında yer almaktadır. Her iki kaplıca da jeotermal arama ve üretim amaçlı kuyuya sahip değildir. Efteni ve Derdin jeotermal sularının ortak özelliği sodyum bikarbonat içermesidir. Ancak, her iki kaynak da yüksek demir oranına sahiptir (Yılmaz Kaya, 2019).

3.1.2.3. Toprak

Düzce Ovası, ilin merkez ilçesinde yer almakta olup, I. sınıf arazi kullanımına sahip olan alüvyal topraklarla örtülüdür. Türkiye'nin %3'ünü oluşturan bu ova, Büyük Melen Havzası'nda yer alan ovaların büyük bir bölümünü kapsamaktadır. Bu bölgeler genellikle alüvyal ve kolüvyal toprak özelliklerine sahiptir. Efteni Gölü çevresindeki toprak yapısı genellikle hidromorfik alüvyal ve ırmak yatağı topraklarından oluşurken, dağlık alanlarda sarı-kırmızı podsolik topraklar ile kireçli ve kireçsiz kahverengi orman toprakları bulunmaktadır (Düzce İli Doğa Turizmi Master Planı, 2013). İl genelindeki toprakların %20,9'u tarıma elverişli niteliktedir.

Düzce ilinin arazi kullanım kabiliyetini incelendiğinde, 1645,11 km² ile alanın %66,43'ünün VII. sınıf arazi sınıfında yer aldığı görülmektedir. Bunu, %12,3 ile VI. Sınıf Arazi (304,72 km²) ve %11,13 ile I. Sınıf Arazi (275,57 km²) izlemektedir. Diğer sınıflar (II-V ve VIII), daha küçük yüzdelerle kalan alanları kaplamaktadır. Tarım alanları içinde, hububat tarımı %4,85 (120 km²) ile en büyük payı alırken, meyve bahçeleri %3,25 (80,50 km²) ve sebze yetiştiriciliği %2,03 (50,20 km²) oranında alan kaplamaktadır. Kentsel alanlar arasında ise şehirler %6,07 (150 km²) ile en büyük kısmı oluştururken, kasabalar %3,24 (80 km²) ve yerleşim yerleri %1,62 (40 km²) oranında alanı kapsamaktadır. Bu özet, arazinin büyük bir kısmının VII. Sınıf Araziye ayrıldığını, tarımın önemli bir yer tuttuğunu ve kentsel alanların belirli bir oranda yer aldığını göstermektedir. VII. sınıf kullanım sınıfı, yüksek eğim derecesine sahip, erozyona uğramış, taşlı ve engebeli yüzeylere sahip, yüzey suyunun az olduğu, bataklık veya diğer bazı elverişsiz toprak

koşullarını temsil eder. Bu sınıf, bitki örtüsünün azalmasıyla birlikte erozyonun şiddetli arttığı alanları içermektedir (Ateş, 2017).

3.1.2.4. Doğal Bitki Örtüsü (Flora ve Faunası)

Kowarik (2011) tarafından yapılan çalışmaya göre, ekosistem çeşitliliği, farklı türlerin hayatta kalabilmesi için farklı habitatların, çeşitli ekolojik işlevlerin ve nihayetinde bu unsurların dengeli bir şekilde bir araya getirilmesini yansıtan, çeşitli klimaks (doruk) topluluklarının oluşumunu teşvik etmektedir. Ekosistem çeşitliliği arttıkça, habitat ve tür çeşitliliği de artar. Bu durum, çeşitli habitat ve ekolojik fonksiyonların dengede olmasını sağlayan çeşitli klimaks topluluklarının oluşumunu desteklemektedir (Selim vd., 2015; Tezer vd., 2018).

Düzce ili, çeşitli ve zengin bir ekosisteme ve bitki biyoçeşitliliğine sahip olan topografik, jeolojik ve jeomorfolojik özelliklere sahiptir. Ancak, insan müdahalesinin etkisiyle bazı bölgelerde vejetasyon bozulmaları gözlemlenmektedir. Bu alanların çoğunluğu sulanabilen veya sulanamayan tarım arazilerine dönüştürülmüştür (Tezer vd., 2018).

Düzce ili, kendine özgü bir vejetasyona, ova yapısı ve iklim özelliklerinin etkisine sahiptir. Yapılan araştırmalara göre, Düzce’de 102 familya ve 471 cins tespit edilmiştir. Bu familyaların %6’sını eğrelti familyası, %3’ünü Gymnospermae (Açık tohumlu) ve %91’ini Angiospermae (Kapalı tohumlu) oluşturmaktadır. Toplam cins sayısının %1,6’sını eğreltiler, %1’ini Gymnospermae ve %97,4’ünü de Angiospermae’ye ait cinsler teşkil etmektedir. Ayrıca, toplam tür ve tür altı takson sayısının %1’ini eğrelti, %0,5’ini Gymnospermae ve %98,5’ini de Angiospermae’ye ait tür ve tür altı taksonlar oluşturmaktadır (Aksoy, 2006; Kaya, 2022).

İlin coğrafi yapısı, yüksek erozyon eğilimi ile karakterize edilirken çeşitli çevresel ve ekolojik faktörler, bitki habitatlarını etkilemektedir. Düzce’nin orman vejetasyonunda hakim olan türler arasında kayın (*Fagus orientalis*), göknar (*Abies bournmuelleri*), karaçam (*Pinus nigra*) ve sarıçam (*Pinus sylvestris*) bulunmaktadır (Düzce İli Doğa Turizmi Master Planı, 2013).

Düzce İli’nin zengin faunası, özellikle orman örtüsü ve Efteni Gölü Sulak Alanı ile Yaban Hayatı Geliştirme Sahası’nın bulunduğu bölgelerde görülmektedir. Özellikle orman kesimlerinde yaban domuzu, ayı, geyik ve karaca gibi yaban hayatı türleri sıkça gözlemlenmektedir. Efteni Gölü bölgesinde ise yaban tavşanı, orman faresi, çakal, tilki, porsuk, gelincik ve ağaç sansarı gibi türler bulunmaktadır. Düzce İli, Anadolu’nun çeşitli

biyocoğrafik bölgelerinin kesiştiği bir noktada yer aldığı için fauna açısından zenginlik göstermektedir. Bu durum, bölgenin önemli habitat tiplerini barındırmasına olanak tanımaktadır. Özellikle Efteni Gölü, çeşitli su kuşu türlerine ev sahipliği yapmaktadır, bunlar arasında orman kartalı, sülün, yeşilbaş ördek, patka ve leylek bulunmaktadır. Ayrıca, bölgedeki akarsular, barajlar ve Efteni Gölü'nde çeşitli sucul fauna türlerine ev sahipliği yapar, bunlar arasında aynalı sazan, turna, kırmızı benekli alabalık ve kadıncık yer almaktadır.

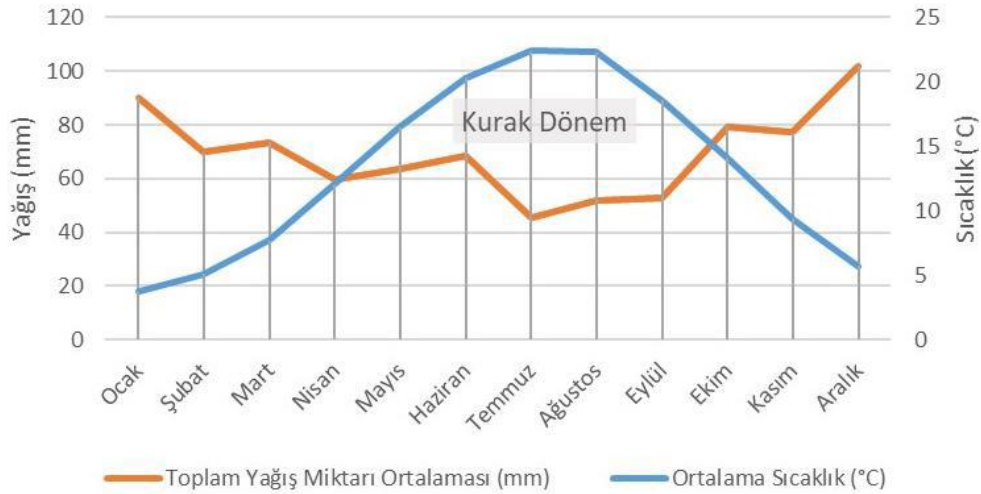
3.1.2.5. İklim Özellikleri

Düzce İli genelinde, Karadeniz Bölgesi'nin iklimsel özellikleri gözlemlenirken, Akdeniz ve Karasal iklimler arasında geçiş özelliği gösteren alanların varlığı da vurgulanmalıdır. Bölgenin topografik yapısı, iklim özelliklerini belirleyen önemli faktörlerdendir. Batı Karadeniz dağ sıraları boyunca uzanan alçalan bir topoğrafya ve kuzeyden ve güneyden geçen fay hatları ile sınırlanan çöküntü havzası, dağ sıralarının koridor etkisiyle deniz etkilerini hissettirmesine ve nemli ve ılıman koşulların oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Yazları sıcak, kışları ılık ve her mevsim yağışlı bir iklim görülür; en yoğun yağışlar sonbahar ve kış aylarında yaşanırken, yaz aylarında kuraklık hissedilmektedir (Güler, 2019). Yıllık sıcaklık ortalaması 13,0°C, yıllık toplam yağış ortalaması ise 823,7 kg/m² olup, ortalama nispi nem %75'tir (Özcan, 2004; Düzce Belediyesi, 2022). Sıcaklığın arttığı yaz döneminde, özellikle Nisan-Ekim ayları arasında yağış miktarının azaldığı gözlemlenmektedir. Su dengesi grafiğine bakıldığında, yağış ve sıcaklık değerlerinin 6 aylık aralıkta kesiştiği ve bu dönemde kuraklık yaşanabileceği görülmektedir (Kaya, 2022).

Düzce İli'nde, Merkez ve Akçakoca ilçelerinde olmak üzere iki adet meteoroloji istasyonu bulunmaktadır. Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün 1959-2019 yılları arasındaki ölçümlerine göre, bölgede yıllık ortalama sıcaklık 13 °C olarak belirlenmiştir. En yüksek sıcaklık +42,4 °C, en düşük sıcaklık ise -20,5 °C olarak kaydedilmiştir. Yıllık ortalama yağış miktarı ise 831,0 mm'dir. Düzce'de yılda yağış alan gün sayısı ortalama olarak 133,5 gün olarak belirlenmiştir (Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2022).

Düzce Ovası'nın dağlarla çevrili olması nedeniyle sonbahar ve kış aylarında yoğun sis olayları meydana gelmektedir. Genellikle hakim rüzgar yönü kuzeydoğu iken, ovanın bulunduğu bölgelerde hakim rüzgar yönü güneybatı ve kuzeybatı şeklindedir. Kış aylarında hakim rüzgar lodos, Mayıs-Haziran aylarında karayel, Temmuz-Eylül aylarında

ise poyrazdır (Tatar, 2005).

Şekil 3.2. Düzce iline ait walter yöntemine göre çizilmiş sıcaklık-yağış grafiği (Kaya, 2022).

3.2. DÜZCE İLİ KÜLTÜREL PEYZAJ ÖZELLİKLERİ

3.2.1. Tarihi ve Kentsel Gelişim

Düzce'nin tarihi, Batı Karadeniz'de ayakta kalan tek antik kent olan Konuralp ile zengin bir geçmişe sahiptir. Bölge, M.Ö. 1390-800 yılları arasında Hitit Medeniyeti'nden başlayarak birçok medeniyetin etkisi altında kalmıştır. Özellikle Bitinyalılar döneminde önemli bir yerleşim yeri haline gelen Konuralp, Bitinya Krallığı'nın önemli merkezlerinden biri olmuştur. Düzce ve çevresi, Hititler, Bitinyalılar, Romalılar, Bizanslılar ve Osmanlılar gibi medeniyetlerin izlerini taşımaktadır. 1323 yılında Osmanlı hâkimiyetine giren bölge, Osmanlı İmparatorluğu'nun önemli bir parçası olmuştur. Konuralp mevkii, M.Ö. 3. yüzyıla dayanan antik bir kente ev sahipliği yaparak bölgenin tarihî ve arkeolojik önemini vurgulamaktadır (Düzce Belediyesi, 2024).

1869 yılına kadar, Düzce ve çevresi Kastamonu Vilayeti Bolu Mutasarrıflığı'na bağlı bir bucak niteliğindeydi ve Göynük Kasabası'na bağlıydı. Ancak 1869 yılında, bölge Bolu Sancağı'na bağlı bir kaza haline gelmiştir (Düzce Valiliği, 2024). Sonraki yıllarda, 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 depremleri sonrasında bölgenin kısa sürede yeniden kalkınması için önemli adımlar atıldı. Bu çerçevede, Düzce'nin kazası statüsünden ayrılarak, Türkiye'nin 81. ili olması için gerekli düzenlemeler yapıldı. 9 Aralık 1999

tarihinde 23901 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile Düzce, Türkiye’nin 81. ili oldu. Bu kararla birlikte, Düzce’nin idari yapısı ve statüsü değişti ve daha fazla kaynak ve yönetim imkanlarına sahip olarak kalkınma süreci hızlandırıldı. Düzce’nin il statüsü kazanması, bölgenin sosyo-ekonomik ve idari açıdan gelişimine önemli katkılarda bulunmuştur (Düzce Valiliği, 2024). Kentin düz arazide (ova) kurulması, genellikle yerleşim alanlarının birbirlerine yakın olacak şekilde konumlanması sonucunu doğurmaktadır. Bu durum, yeni mahalle ve köylerin oluşmasına ve kentin sınırlarının genişlemesine yol açmaktadır. Akıncı (1996) ve Demir (2004) gibi araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalarda, farklı yıllarda yapılan imar planlarında yer alan köy ve mahalle sayıları incelenmiştir. Bu çalışmalar, kentin zaman içindeki büyüme ve yerleşim birimlerinin nasıl şekillendiği konusunda önemli bilgiler sağlamaktadır.

Düzce, 19. yüzyılda kırsal nüfusun hakim olduğu bir bölge olarak karşımıza çıkmaktadır. İlk imar düzenlemeleri Cumhuriyet sonrası dönemde yapılmış olup, 1963’te ilk imar planı hazırlanmış ve kent merkezindeki yedi mahalleyi kapsamaktadır (Cedidiye, Kültür, Camikebir, Çay, Şerefiye, Hamidiye ve Nusrettin mahalleleri). İmar planları 1987, 2001 ve 2016 yıllarında yeniden düzenlenerek kentin gelişimini etkilemiştir (Özalp ve Arslan, 2020). 1987’de nüfus artışıyla, 2001’de depremler sonrası yeniden yapılanmayla, 2016’da ise üniversitenin etkisiyle kent, kuzey yönünde genişlemeye başlamıştır. Günümüzde kentin dış çeperi hala gelişmekte olup yeni oluşumlar için uygun bir konumdadır (Özalp ve Arslan, 2020).

Düzce’de ulaşım aksları, kentin ana yapılaşma eksenlerini oluşturmaktadır. D100 yolunun doğusu genellikle sanayi bölgeleriyle çevrilirken, batı tarafı ticaret, sanayi ve yeni yerleşimlerle çevrelenmiştir. D655 yolunun ise yerleşimler ve merkezin dışındaki kamu ve hizmet alanlarına hizmet verdiği görülmektedir. Bu iki ana ulaşım aksı, kentin ana yapılaşma eksenleridir. Günümüzde yapılaşmanın yoğunlaştığı iki ek ulaşım aksı daha bulunmaktadır. Bunlardan biri 1999 depremi sonrası oluşturulan Kalıcı Konutlar/Bahçeşehir ve kent merkezini birbirine bağlayan Zahid Kevser Bulvarı’dır (Yeni Bağlantı Yolu). Diğeri ise Merkez ve Körpeşler-Arap Çiftliği istikametine doğru uzanan ulaşım aksıdır. Bu ulaşım aksları boyunca gelişen kentleşme deseni, Düzce Vizyon Planı’nda “bir elin parmaklarına” benzetilmiştir (Şekil 3.3).

a) Mevcut kentsel gelişim koridorları b) Düzce vizyon planı (Akalp, 2016)

Şekil 3.3. Çalışma alanı yapısal alanlar ve Düzce vizyon planı (b) ve mevcut kentsel gelişim koridorları (a).

3.2.2. Demografik Yapı Özellikleri

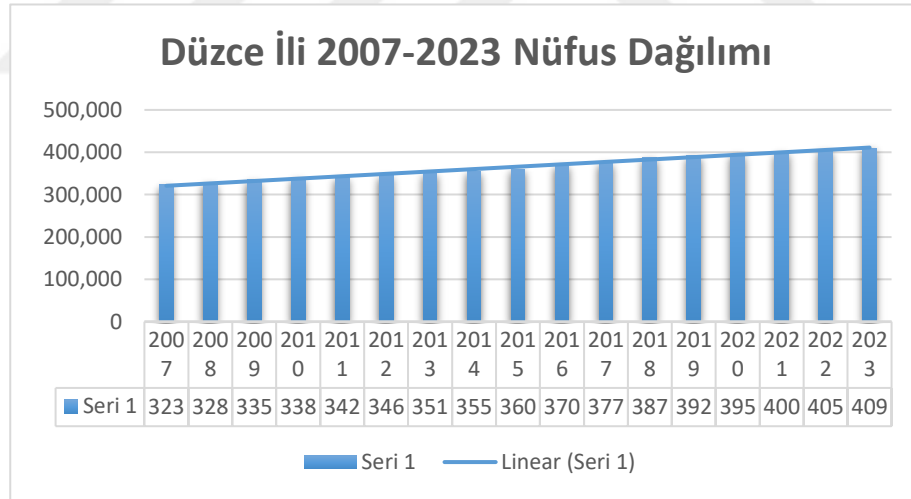
TÜİK tarafından yayınlanan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) 2023 verilerine göre, Düzce'nin 409.865 kişilik nüfusu, Türkiye nüfusunun %0,47'sini oluşturmaktadır. Bu, Türkiye'deki 81 il arasında nüfus büyüklüğüne göre 50. sırada yer aldığını göstermektedir. Ancak, Düzce'nin yüzölçümü (2.492 km²) açısından 78. sırada yer alması, Türkiye'nin en küçük dört ili arasında olduğunu göstermektedir.

Düzce'nin nüfus yoğunluğu, yüzölçümü göz önüne alındığında oldukça yüksektir. 2021 yılı TÜİK verilerine göre, Türkiye genelindeki nüfus yoğunluğu (bir kilometrekareye düşen kişi sayısı) 110 kişi iken, Düzce'de bu oran 161 kişi/km²'dir. Bu durum, Düzce'nin Türkiye ortalamasının üzerinde bir nüfus yoğunluğuna sahip olduğunu göstermektedir. Cinsiyete göre nüfus sayıları incelendiğinde 204.734'ü erkek kişilerden oluşurken, 205.131'i kadınlardan oluşmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumunun 2023 yılına ait adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre Düzce'nin il ve ilçelere göre nüfus verileri Çizelge 3.3'de verilmiştir.

Düzce ilinde toplam 8 ilçe bulunmaktadır. Bu 8 ilçede toplam 10 belediye bulunmaktadır. Ayrıca, bu belediyelerin sorumluluğunda 115 mahalle ve 278 köy bulunmaktadır. Nüfusun çoğunluğu genellikle Merkez ilçede yoğunlaşmış olsa da, diğer ilçelerde de nüfus bulunmaktadır. Yığılca ilçesi ise diğer ilçelere göre daha az nüfusa sahiptir.

Çizelge 3.3. 2023 yılı sonunda Düzce ili ve ilçelerinin yerleşim yeri ve nüfus dağılımları.

İl ve İlçeler	Nüfus Verileri						
	Toplam	Köy Nüfusu	Nüfus Artışı %	Mahalle Sayısı	Köy Sayısı	Alanı km ²	km ² 'ye düşen kişi
Düzce	409.865	124.002	1,16	115	278	2492	164
Merkez	259.527	56.516	0,40	68	96	710	366
Akçakoca	41.363	13.969	3,29	8	43	380	109
Cumayeri	16.091	5.261	5,60	7	21	113	142
Çilimli	19.097	9.225	-2,84	5	20	85	225
Gölyaka	20.962	9.320	1,98	10	21	228	92
Gümüşova	17.198	7.643	2,08	6	18	103	162
Kaynaşlı	20.679	10.303	1,12	7	20	237	87
Yığılca	14.948	11.765	7,16	4	39	636	24

Şekil 3.4. Düzce ili yıllara göre nüfus oranları (Türkiye İstatistik Kurumu, 2023).

3.2.3. Göç Durumu

Göç, Düzce İli'nin demografik yapısı üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir. 2009 yılından bu yana gerçekleştirilen nüfus sayımlarına dayanarak, Düzce'nin göç alan bir nüfus yapısına sahip olduğu anlaşılmaktadır (İRAP,2021). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Düzce'nin 2019 yılı itibarıyla toplam nüfusu 392.166 olarak kaydedilmiştir. Ayrıca, Geçici Koruma kapsamında bulunan bireylerin sayısı 1.819'dur

(GİGM, 2020). Düzce, tarihi boyunca çok etnikli bir yapıya sahip olmuştur ve günümüzde yalnızca Geçici Koruma statüsündeki Suriyeli mültecileri değil, aynı zamanda Afganistan ve Irak gibi farklı ülkelerden gelen göçmenleri de kabul etmektedir. Bu durum, Düzce'nin demografik çeşitliliğini artırmakta ve sosyo-kültürel dinamiklerini etkilemektedir. Düzce'nin toplam nüfusu artış göstermeye devam etmesine rağmen, özellikle 2012 ve 2014 yıllarında önemli göç hareketleri yaşanmıştır.

3.2.4. Sosyo-Ekonomik Yapısı

Düzce ili, dinamik bir ekonomik yapıya sahiptir ve bu dinamizm çeşitli faktörlere dayanmaktadır. Bunlar arasında şu ana unsurlar öne çıkmaktadır:

1. Stratejik Konum: Düzce ili, İstanbul ve Ankara gibi iki büyükşehrin arasında stratejik bir konuma sahiptir. Bu durum, sanayi yatırımları için önemli bir cazibe oluşturur çünkü bu büyük şehirlere yakınlık, tedarik zinciri ve pazar erişimi açısından avantaj sağlamaktadır (Akalp, 2016).

2. Marmara Bölgesi Sınırı: Düzce, ülkenin sanayi kuşağı olarak nitelendirilebilecek Marmara Bölgesi ile sınırda yer almaktadır. Bu da ilin sanayi ve ticaret açısından önemini artırır, çünkü Marmara Bölgesi, ülkenin en yoğun sanayi ve ticaret bölgelerinden biridir (Akalp, 2016).

3. Deniz Ulaşımı: Düzce'nin Akçakoca ilçesi Karadeniz'e kıyısı olan bir bölgedir. Bu durum, deniz yoluyla ulaşım imkanı sağlar ve ticaret için alternatif bir ulaşım rotası sunmaktadır.

Düzce kenti, ana tarım ürünü olarak fındık üretmektedir ve Türkiye genelinde fındık üretiminde 5. sıradadır. Ayrıca buğday, çeltik ve mısır gibi ürünler de önemli bir yer tutmaktadır. Kentte verimli meralar bulunması nedeniyle hayvancılık da gelişmiştir (T.C. Düzce Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, 2021). Düzce, hayvancılık sektöründe etçil kanatlı yetiştiriciliği, manda varlığı ve özellikle Yığılca ilçesine özgü arı tipi ve arı yetiştiriciliği faaliyetleri ile ülkemizde önemli bir konuma sahiptir. Düzce'de 7.665.419 adet broiler hayvan, 4.052 adet manda ve 58.473 adet arı kovanı bulunmaktadır (Anonim, 2024b). Ancak meralarda aşırı otlatma, bitkisel azalmaya ve dolayısıyla hayvancılık sektörünün etkilenmesine neden olmaktadır. Özellikle bu durum, kaba yem ihtiyacını artırmaktadır. Bu sebeple, sürdürülebilir bir hayvancılık için otlatma yönetimi ve alternatif beslenme stratejileri gibi önlemler alınması gerekmektedir (Düzce Valiliği, 2024).

Bu potansiyeller ve coğrafi avantajlar, Düzce'yi yatırımcılar için çekici bir merkez haline getirmektedir. Tarım ve hayvancılık, gıda, ağaç ve orman ürünleri, tekstil ve hazır giyim, metal işleme gibi sektörler Düzce'nin ekonomik yapısında önemli bir yer tutmaktadır. Planlı sanayi alanları ve teşvik avantajları da yeni yatırımların ilgi odağı olmasını sağlamaktadır. Orman ürünleri haricinde gıda ve av tüfeği imalatı da sanayi sektörünü geliştirmiştir (Özaslan, Erşahin, Akkahve ve Sabuncu, 2001).

3.2.5. Çevre Sorunları ve Doğal Afetler

Çalışma alanındaki kentleşme ve sanayileşmenin artması, kalitesiz kömür kullanımı, endüstriyel faaliyetlerin yoğunlaşması, hava kirliliğinin ana kaynakları arasındadır. Bu durum, atmosferdeki kirleticilerin emisyonlarının artmasına ve hava kalitesinin bozulmasına yol açmaktadır. Doğu-batı ve güney-kuzey yönlü şehirlerarası trafik yoğunluğundaki artışlar, dağlarla çevrili ova niteliğindeki topoğrafya hava hareketlerini sınırlandırarak hava kirliliğinin dağılmasını engelleyebilmektedir. Düşük rüzgar hızları da kirleticilerin dağılmasını ve atmosferdeki taze hava akışını kısıtlayarak hava kirliliğinin birikmesine neden olmaktadır (Tatar 2005; Özdede 2017; Şenik, 2019; Düzce İli Temiz Hava Eylem Planı, 2020). Bu nedenlerle, hava kirliliğinin azaltılması için kaliteli yakıtların kullanımının teşvik edilmesi, endüstriyel tesislerde filtreleme sistemlerinin kullanılması, şehirlerarası trafik yoğunluğunun azaltılması ve kentsel planlama ile yeşil alanların korunması gibi önlemler alınması gerekmektedir.

Düzce merkezi ve ilçelerinde, katı atık depolama alanlarının yer seçiminde uygun alanların seçilmemesi kirlilik sebeplerinden biridir. Bu nedenle, çöp depolama alanı ve çöplerin atıldığı yer olarak akarsu kenarları kullanılmaktadır (Uzun, Aksoy ve Karagül, 2010).

Düzce'de çevre kirliliği ve toplum sağlığına yönelik sorunları çözmek amacıyla, Düzce İli Katı Atık Birliği (DİKAB) tarafından Hasanlar-Esençam Mevkii'nde Düzce Katı Atık Bertaraf Tesisi kurulmuştur. Tesis, 2015 yılında faaliyete geçmiş olup, il genelinde toplanan ortalama 400 ton/gün katı atığı işlemektedir. Kentsel katı atıklar, konteynerlerde biriktirilip düzensiz depolama alanlarına taşınmaktadır. Atık yönetimi, Katı Atık Ayırıştırma, İşleme ve Enerji Üretim Tesisi ile Tıbbi Atık ve Sterilizasyon Tesisi sayesinde daha modern ve çevre dostu bir hale getirilmiştir. Akçakoca'da ise hafriyat ve yıkıntı atıkları için bir depolama alanı oluşturulmuştur (ÇŞİDİM-ÇYGM, 2021).

Düzce havzası, dik yamaçlı çevre kayaları ve düze yakın ova tabanı topoğrafyası nedeniyle havza kenarlarında alüvyon yelpazesi oluşturmuştur. Havzadaki akarsuların fazlaca bükümlü ve menderesli olması, akarsu yataklarının çok sık olmasına sebep olmuştur. Bu özellikler, Düzce havzasının önemli taşkın ve sellenme riski oluşturmalarına neden olmaktadır (Özaslan, Erşahin, Akkahve ve Sabuncu, 2001).

Düzce kenti, Kuzey Anadolu fay kuşağında bulunmaktadır ve bu bölgede gerçekleşen iki büyük depremden büyük ölçüde etkilenmiştir. Bunlardan biri 17 Ağustos'ta Gölçük'te meydana gelen 7.4 büyüklüğündeki deprem, diğeri ise 12 Kasım'da Düzce Dağdibi köyünde meydana gelen 7.2 büyüklüğündeki depremdir. 17 Ağustos depreminde Düzce kentinde toplam 270 ölü ve 1157 yaralı olurken, bunun 118 ölü ve 813 yaralı sayısı Düzce Merkez ilçesine aittir. 12 Kasım depreminde ise Düzce kentinde toplam 710 ölü ve 2679 yaralı olurken, bunun 463 ölü ve 1849 yaralı sayısı Düzce Merkez ilçesinde yaşanmıştır (İl Afet Risk Azaltma Planı, 2021).

Düzce Havzası, bol yağışlı iklimi ve sahip olduğu jeolojik-jeomorfolojik yapısı nedeniyle kütle hareketlerine son derece açıktır. İlin bu doğal özellikleri, iklimsel koşullar ve insan faaliyetlerinin etkisiyle değerlendirildiğinde, bölgenin heyelan oluşumu açısından oldukça riskli bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Düzce kentinde yüksek yağış potansiyeli nedeniyle zaman zaman sel ve taşkınlar meydana gelmektedir. Son olarak, 17 Temmuz 2019'da Akçakoca ve Cumayeri ilçelerinde gün boyu süren yoğun yağışlar sonucunda yaşanan sel felaketinde 7 kişi hayatını kaybetmiş, birçok hayvan telef olmuş ve birçok köyde elektrik kesintileri yaşanmıştır. Düzce ilinde yangın riski değerlendirildiğinde, bugüne kadar meydana gelen yangınlar arasında ot, saman, çöp ve ekin gibi tarımsal atıkların yanmasına dayalı yangınların diğer yangın türlerine göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir (İl Afet Risk Azaltma Planı, 2021).

Ayrıca, 23 Kasım 2022'de Gölyaka ilçesinde meydana gelen 6.0 büyüklüğündeki depremde 2 kişi ölmüş, 37 kişi yaralanmış ve 729 binada ağır hasar meydana gelmiştir. Kentte 17 Aralık 2022 tarihine kadar 520 artçı deprem tespit edilmiştir (AFAD, 2022). Düzce kentinde yaşanan bazı önemli afetler Çizelge 3.4.'da gösterilmiştir.

Çizelge 3.4. Düzce kentinde yaşanan bazı önemli afetler (AFAD, 2022).

Afet türü	Yıl	Mevki	Can Kaybı	Mal kaybı
Deprem	17.09.1999	İzmit (Gölcük)	270	Toplam 25.113 bina, 40.704 konut, 8016 işyeri yıkık-ağır hasarlı, orta hasarlı ve az hasarlı olmak üzere zarar görmüştür.
Deprem	12.11.1999	Düzce (Dağdibi)	710	
Sel	17.07.2019	Akçakoca Cumayeri	7	Toplam 326 konut, 37 ahır, 153 iş yeri, 121 depo ve 7 samanlık yıkık-ağır hasarlı, orta hasarlı ve az hasarlı olmak üzere zarar görmüştür. Toplam 45 konut, 5 depo, 7 ahır ve 1 iş yeri heyelan riski olduğu için Afete Maruz Bölge ilan edilmiştir. 20 konut, 2 ahır, 1 samanlık ve 11 depo ise Taşkına Maruz Bölge olarak belirlenmiştir.
Deprem	23.11.2022	Düzce (Gölyaka)	2	729 adet ağır hasarlı, 7 adet orta hasarlı, 43 adet acil yıkılacak, 19 yıkık ve 6126 az hasarlı bina tespit edilmiştir.

Düzce, Marmara Bölgesi’nde yer alan bir şehir olup, özellikle 1999 depremi gibi büyük doğal afetlerle sıkça karşılaşmıştır. Bu deprem, şehirde önemli altyapı hasarlarına yol açmış ve yeniden yapılanma sürecine girmiş ve altyapı çalışmaları önemli bir ivme kazanmıştır. Ayrıca zaman zaman sel ve heyelan gibi doğal afetler de şehirde zarara neden olmuş ve önleme çalışmaları sürekli olarak devam etmektedir. Bu nedenle afet yönetimi sürekli önem taşımaktadır.

3.2.6. Turizm Altyapısı

İstanbul ve Ankara arasındaki bir güzergahta konumlanan Düzce, Karadeniz’e kıyısı bulunan ormanlık bir şehirdir. Düzce’nin toprakları, kıyı kesimi dışında ortası çukur, çevresi ise dağlarla kuşatılmış bir ova yapısına sahiptir. Kuzeyde Akçakoca Dağları, doğuda Bolu Dağları, güneydoğu ve güneyde ise Abant Dağları’nın batı uzantıları yer almaktadır. Akarsuları, gölleri, soğuk su kaynakları, yaylaları ve plajlarıyla turizm

açısından büyük bir potansiyel barındıran bir destinasyondur. Yeşili bol ve fındık kenti olarak bilinen Düzce’de turizm sektörü giderek önem kazanmaktadır. Merkeze bağlı bölgelerde yayla, şelale, doğa yürüyüşü parkurları gibi cazibe merkezleri bulunmaktadır.

Düzce, hem yaz hem de kış turizmi için elverişli faaliyet olanaklarına sahiptir. Rafting, fotosafari, trekking, bisiklet ve dağ bisikleti, sualtı dalışı, yelkencilik gibi birçok spor aktivitesi için uygun alanlara sahiptir. Yayla turizmi, ilin önemli gelişim odaklarından biri olarak kabul edilirken, tarihi camiler, türbeler, müzeler, antik kentler ve tiyatrolar gibi kültürel ve inanç turizmi açısından da önemli noktalar bulunmaktadır. Konuralp Müzesi, Prusias ad Hypium Antik Kenti ve Antik Tiyatrosu, Efteni Gölü, Güzeldere Şelalesi, Pürenli Yaylası, Ceneviz Kalesi, Aktaş Şelalesi ve Fakıllı Mağarası gibi doğal, tarihi ve kültürel miras değerlerine sahiptir. Ayrıca, Akçakoca ilçesindeki doğal plajlar, kıyı turizminin gelişimine önemli katkılar sağlamaktadır.

Düzce İli’nde eko-turizm açısından potansiyel arz eden mesire yerleri bulunmaktadır. Düzce ilinde farklı tiplerde mesire yerleri bulunmaktadır. Bu mesire yerleri genellikle piknik alanları, yürüyüş parkurları, çocuk oyun alanları, tuvalet ve otopark gibi olanaklar sunmaktadır. Merkez, Cumayeri, Gölyaka, Kaynaşlı, Çilimli, Gümüşova, Yığılca, Akçakoca ilçelerinde çeşitli tip mesire yerleri bulunmaktadır. Düzce İli’nde doğa koruma ve özel statüye sahip olan alanlar, doğa turizmi faaliyetleri için kullanılmaktadır. Bu alanlar, doğal güzelliklerin korunması ve turistik ziyaretlere açık olması amacıyla belirli planlama ve yönetim altında bulunmaktadır.

Düzce’de Gölyaka Turizm Merkezi ve Kardüz Yaylası Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi olmak üzere iki turizm alanı bulunmaktadır. Gölyaka Turizm Merkezi, Gölyaka ilçesine 2 km mesafede yer almakta olup 79 hektarlık bir alana sahiptir. Bu merkez, havacılık sporları, piknik ve mesire alanı olarak kullanılmakta olup doğa yürüyüşü, kampçılık, bisiklet, foto safari gibi etkinlikler için de uygundur. Kardüz Yaylası Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ise Gölyaka İlçesi’nde bulunmakta olup Düzce’ye 48 km, İlçe Merkezi’ne 28 km mesafededir. Bu bölge, 1.830 m yüksekliğinde ve 180 hektarlık bir alana sahiptir. Bu bölgeler, doğa turizmi ve kültürel etkinlikler için önemli potansiyellere sahiptir (KTB-Düzce, 2022; ÇDP, 2022).

Konuralp’te yer alan bölgede yaşamış medeniyetlere ait kalıntıları sergileyen Konuralp Müzesi, toplamda 6.207 eserden oluşmaktadır. Bu eserler arasında 3.898 sikke, 1.821 arkeolojik eser ve 488 etnografik eser bulunmaktadır. Düzce ilinde, 28 adet arkeolojik sit

alanı yer almakta olup, bu alanlarda 216 taşınmaz kültürel ve doğal varlık bulunmaktadır (Düzce Valiliği, 2024).

3.2.7. Kentsel Açık ve Yeşil Alanlar, Spor Alanları ve Kültürel Etkinlik Alanları

Kentsel açık ve yeşil alanlar, şehirlerin sakinleri için önemli bir nefes alma ve dinlenme noktasıdır. Bu alanlar, doğal yaşamı kent ortamına taşıırken, insanlara açık hava etkinlikleri yapma ve doğayla iç içe olma fırsatı sunmaktadır. Parklar, bahçeler, yeşil koridorlar ve rekreasyon alanları gibi kentsel yeşil alanlar, şehirlerin sürdürülebilirliğine ve yaşanabilirliğine katkıda bulunmaktadır (WHO, 2016). Fiziksel aktiviteyi teşvik eden kentsel açık ve yeşil alanlar sağlıklı yaşam tarzını destekleme açısından büyük öneme sahiptir. Bu alanlar, çeşitli spor etkinlikleri için uygun zemin ve tesisler sunarak bireylerin spor yapma imkanı bulmasını sağlamaktadır. Spor alanları, fitness parkları, futbol sahaları, basketbol ve tenis kortları gibi çeşitli spor dallarına yönelik tesisleri içerebilmektedir (Akpınar ve Cankurt, 2017). Kentsel yeşil alanların önemli bir işlevi de kültürel ve kişisel çeşitliliğin sergilenmesi, demokratik ve açık görüşün vurgulanmasıdır. Kültürel etkinlik alanları ise toplumun sanat, kültür ve eğlenceye erişimini sağlayan önemli mekanlardır. Müzeler, sanat galerileri, tiyatro ve konser salonları gibi kültürel etkinlik alanları, insanların sanatsal ve kültürel deneyimler yaşamasına olanak tanır. Bu alanlar, toplumun kültürel kimliğini korurken, sanat ve eğlenceye erişimi demokratikleştirir ve toplumsal bağları güçlendirmektedir (Özdemir,2009).

Düzce İl Merkezi ve diğer ilçelerde çeşitli büyüklüklerde mahalle parkları bulunmaktadır, bu parklar şehir sakinlerinin doğayla iç içe vakit geçirebilecekleri ve dinlenebilecekleri alanlardır. Özellikle Düzce Belediyesi tarafından yapılan İl Merkezi Kültür Mahallesi'nde bulunan Millet Bahçesi ve Kent Parkı, şehrin en önemli kentsel yeşil alanlarından biridir.

İl Merkezi'nde 3 adet kültür merkezi bulunmaktadır. Bu merkezler kültürel etkinliklerin düzenlendiği ve sanatsal faaliyetlerin gerçekleştirildiği önemli mekanlardır. Ayrıca Düzce Belediyesi tarafından yapımı tamamlanan “Kapalı Pazaryeri ve Sosyal Yaşam Merkezi”, ilde yer alan önemli kültürel etkinlik ve ticari merkez olarak hizmet vermektedir.

Düzce'de bulunan önemli spor tesisleri arasında şunlar bulunmaktadır:

- 18 Temmuz Stadyumu (7.200 kişilik),

- 18 Temmuz Spor Salonu (2.500 kişilik),
- Kalıcı Konutlar Spor Salonu (2.500 kişilik),
- Düzce Üniversitesi Kapalı Yüzme Havuzu (270 kişilik),
- Topuk Yaylası Kamp Tesisleri.

Düzce Belediyesi tarafından mevcut stadyumun yerine yeni bir stadyum ve spor kompleksi tesisinin kurulması için çalışmalar devam etmektedir. Bu tesisler, spor faaliyetlerinin yapılması ve toplumun spor alanındaki ihtiyaçlarının karşılanması açısından büyük öneme sahiptir.

Çalışma alanını oluşturan 56 mahalle incelendiğinde, Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği ve 1/1000 ölçekli İlave Revizyon İmar Planı'nda belirtilen tüm açık ve yeşil alanlar değerlendirilmiştir. Bu alanlar arasında parklar, çocuk bahçeleri, mesire alanları, ormanlar, meydanlar, spor tesisleri, ağaçlandırılacak alanlar, 2B arazileri, refüjler ve mezarlıklar yer almaktadır. Düzce Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü ile İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün 2017 yılına ait verilerine göre, bu 56 mahalledeki açık ve yeşil alanlar, aktif ve diğer açık yeşil alanlar olarak iki ana kategoride ele alınmıştır (Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği, 2014).

Aktif açık yeşil alanlar kapsamında parklar, çocuk bahçeleri, spor alanları, mesire alanları ve meydanlar bulunmaktadır. Yapılan analizde, 56 mahalle içerisinde aktif açık yeşil alan bulunmayan 7 mahalle tespit edilmiştir: Terzialiler, Şehit Murat Demir, Şehit Hüseyin Kıl, Orhangazi, Nalbantoğlu, Fatih ve Burhaniye mahalleleri. Diğer açık yeşil alanlar ise ağaçlandırılacak alanlar, 2B arazileri, ormanlar, refüjler ve mezarlıklar olarak tanımlanmıştır. Çalışma alanı içerisinde 58 refüj ve 63 mezarlık bulunmaktadır (Şenik, 2019).

Mahallelerin incelenmesi sonucunda, açık yeşil alanlar arasında en fazla yayılım gösteren alan %44,30 ile park alanlarıdır. Mesire alanları ise %14,54 oranıyla ikinci sırada yer almaktadır. Toplamda 6,662 km²'lik bir alan açık yeşil alan olarak belirlenmiştir (Tunç, 2023).

3.2.8. Teknik Altyapı

3.2.8.1. Kanalizasyon Altyapısı ve Arıtma Tesisleri

Düzce ilinde, depremler sonrası yapılan onarımlarla kanalizasyon altyapısı işlevini sürdürmektedir. Düzce Kent Merkezi'nde yaşayan nüfusun %95'ine kanalizasyon hizmeti verilirken, bu sistem Düzce Merkez Atıksu Arıtma Tesisi ile sonlanmaktadır. Akçakoca İlçesi'nde ise İller Bankası tarafından yapılan 46 km'lik bir kanalizasyon şebekesi mevcuttur ve nüfusun %97'sine hizmet sunulmaktadır. Çilimli İlçesi hariç tüm ilçelerde kanalizasyon şebekesi bulunmaktadır. İlde iki atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır. İSKİ Düzce İleri Atıksu Arıtma Tesisi, 2008 yılında başlamış ve 50.000 m³/gün kapasiteye sahiptir. Bu tesis, atıksuları arıtmak için çeşitli işlemlerden geçirerek karbon, azot ve fosfor giderimi yapmaktadır. Akçakoca Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi ise 2043 yılına yönelik planlamalarla 5.600 m³/gün kapasiteyle 2007 yılında kurulmuş ve 2021 yılında tamamlanmıştır. Düzce'deki organize sanayi bölgelerinde arıtma tesisi bulunmamakta olup, bu bölgelerdeki atıksular Düzce Belediyesi'ne ait arıtma tesisine yönlendirilmektedir.

3.2.9. Ulaşım

Düzce merkez ilçesi, nüfus ve yüz ölçümü bakımından kentin en geniş ilçesidir, 736 km'lik bir alanı kaplamaktadır. Merkez ilçe, Düzce Ovası'nın tam ortasında konumlanmış olup, İstanbul-Ankara Karayolu ve Zonguldak-Ereğli-Akçakoca Karayolu'nun kesiştiği önemli bir kavşak üzerindedir (Düzce Belediyesi, 2024).

Düzce il merkezi, Türkiye'de D-100 karayolu ve TEM otobanı gibi büyük ulaşım ağlarına sahiptir. D-100 karayolu, il merkezinden ayrılarak Akçakoca ilçesi üzerinden Zonguldak iline bağlanmaktadır. Bu yol, Ankara ile İstanbul gibi büyük şehirleri birbirine bağlamaktadır ve Türkiye'nin en yoğun kullanılan ulaşım ağlarından biridir (Düzce Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2017) .

3.3. YÖNTEM

Bu tez çalışması, kentsel açık ve yeşil alan planlamasında kent yönetimi ve katılımcılığın belirlenmesi ve değerlendirme sürecini kapsamaktadır. Katılımın değerlendirilmesi amacıyla öncelikle literatürde tanımlanmış olan, sürdürülebilirlik, kent yönetimi, katılım aşamaları ve katılım düzeyleri araştırılmıştır. Ardından yine literatürde farklı çalışmalarda ortaya konan değerlendirme sistemleri incelenmiştir.

Yöntem kurgusu Düzce ili genelinde açık ve yeşil alan planlaması kent yönetimi ve katılım için gerekli olan adımların çerçevesinin değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Tez birbirini takip eden 5 aşamadan oluşmaktadır.

Teze ilişkin akış şeması Şekil 3.5’da verilmiştir.

Çalışma 5. aşamada yürütülmüştür. Bunlar;

1. Aşama: Çalışmanın konusu, çalışma alanı seçimi, hipotez amaç ve kapsamın belirlenmesi,
2. Aşama: Kavramsal temellere ilişkin literatür incelemesi,
3. Aşama: Materyal ve analiz-değerlendirmeler,
4. Aşama: Bulgular ve tartışmanın ortaya konulması
5. Aşama: Sonuç ortaya konulması ve önerilerin geliştirilmesi süreçlerinin tez akışını içermektedir.

Bu araştırma yöntemi, Düzce Belediyesi’nin hizmet sınırları içindeki açık ve yeşil alanların planlanması ve yönetilmesi sürecini adım adım açıklamaktadır.

Yöntem olarak belediye ve kamu çalışanlarının kararlara katılım atmosferi hakkındaki algılarını ve katılıma yönelik tutumlarını ölçmek için Stale ve Vogel (1997)'in geliştirdiği, Cihangiroğlu (2009) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ve geçerlilik güvenilirlik analizi yapılan “Katılım Atmosferi ve Katılıma Yönelik Tutum Ölçekleri” kullanılmıştır (Bıyık, Erden ve Aydoğan, 2016).

Çalışanların katılım atmosferine ilişkin algıları ve katılıma yönelik tutumları 5'li ölçekte gruplandırılarak ölçülmüştür.

3.3.1. Çalışma Alanı Seçimi ve Amaçlarının Belirlenmesi

Araştırma alanının sınırları belirlenirken, Düzce Belediyesi hizmet sınırları içerisinde çalışılmıştır. Bu seçim, yöntem açısından birçok avantaj sunmaktadır. Çalışma alanımızda 56 mahalle bulunmaktadır ve Şenik, (2019) çalışmasındaki Düzce merkez ilçedeki 56 adet mahalleden seçilen mahallerin açık yeşil alan miktarının kişi başına düşen aktif açık ve yeşil alan miktarı 5,33 (900.770,6 m²/ 169111 nüfus) m²'dir. Bu da Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'ne (MPYY) verilen 10 m²/kişi standardının altında kalmaktadır. Materyal bölümünde seçim kriterleri detayli açıklanmıştır. Amaçlar doğrultusunda kamu anketlerinde merkez ilçe, Düzce Belediyesi hizmet sınırları içerisinde kalınmıştır. Kullanıcı anketlerinde ise merkezde iki mahalle Bahçeşehir' den 6 mahalle belirtilen gerekçelerle kullanıcı anketleri için temel alınmıştır.

Bu mahallelerin seçilme nedenleri arasında, araştırmanın kapsamını netleştirme ve odaklanma ihtiyacı, araştırmanın kolay uygulanabilirliğini artırma ve yerel yetkili kurumlarla iş birliği fırsatlarını artırma bulunmaktadır. Bu nedenle, bu mahalleler anket çalışmalarında temel alınmıştır. Bu veriler, mahalleler arasındaki açık ve yeşil alan dağılımının dengesiz olduğunu ve bazı mahallelerde kişi başına düşen alanın oldukça yetersiz kaldığını göstermektedir. Mergiç Mahallesi'nin bu konuda en iyi durumda olduğu görülürken, Kültür Mahallesi gibi yoğun nüfuslu bölgelerde açık ve yeşil alanların yetersizliği dikkat çekmektedir.

Ayrıca, bu mahallelerde yapılacak araştırma, bölgesel farklılıkları ve yerel ihtiyaçları daha iyi anlama ve planlama sürecini bu ihtiyaçlara uygun olarak yönlendirme fırsatı sunmaktadır. Öte yandan, tezin temel veri kaynaklarından biri olan imar planı verileri, çalışmanın odak noktasını oluşturmak üzere seçilen 8 mahallede yoğunlaştırılmıştır. Bu veriler, 2010 yılında oluşturulmuş ve 2017 yılında güncellenmiş olan imar planlarından elde edilmiştir. İmar planları, araştırmanın yapıldığı mahallelerin kentsel yapılarını,

kullanım alanlarını ve gelecekteki gelişim stratejilerini içermektedir.

Ayrıca, kent merkezinin kent dışından gelen insanlara kent hakkında bilgi veren ve kenti tanıtan önemli bir merkez olduğu belirtilmiştir. Ancak, Düzce kent merkezinde, hem mahalle nüfus yoğunluğu hem de kullanımlar sebebiyle açık ve yeşil alanların yetersiz olduğu Demir (2004) ve Şenik (2019) tarafından belirtilmiştir. Bu nedenle, açık ve yeşil alanların seçiminde, kent içinde yoğun kullanımların olduğu bölgelerde bulunan ve çevre düzenlemesi yapılmış veya kısmen bu özelliklere sahip olan alanlar dikkate alınmıştır. Bu alanlar, araştırmanın odak noktasını oluşturan ve kentsel açık ve yeşil alanların iyileştirilmesi için potansiyel olarak önemli olan bölgelerdir.

Sonuç olarak, imar planları verileri ve kent merkezindeki mevcut durum analizi birleştirilerek, araştırmanın odak noktası belirlenmiş ve çalışmanın kapsamı netleştirilmiştir. Bu şekilde, Düzce Belediyesi hizmet sınırları içindeki belirlenen mahallelerdeki yoğunlaşma, araştırmanın akademik ve uygulamaya yönelik yönlerinin daha sağlam temeller üzerine oturtulmasına olanak sağlamaktadır.

Çalışmanın amacının belirlenmesi amacıyla 1.1.1. de detaylı bilgi verilmiştir.

3.3.2. Literatür Taraması

Bu başlık altında konuya ve alana ilişkin olmak üzere iki farklı amaçlı tarama yapılmıştır.

Bu taramalar, yerli ve yabancı kaynaklardan, dergilerden, makalelerden, kitaplardan ve internet üzerinden elde edilen bilgileri içermektedir. Literatür taraması sırasında özel kuruluşlar ve resmi kurumların internet sitelerinden gerekli materyaller toplanmış ve sistematik bir şekilde kullanılabilir hale getirilmiştir. Bu süreçte, çalışmanın kapsamına uygun kaynaklar belirlenerek, çalışma için gerekli olan bilgi ve verilerin temini sağlanmıştır. Bu şekilde, çalışma için gereken temel bilgi ve kaynaklar sağlanmış ve çalışmanın devamı için güçlü bir temel oluşturulmuştur. Ayrıca, Düzce Belediyesi içindeki açık ve yeşil alanların mevcut durumlarıyla ilgili veriler elde edilmiştir. Bu veriler, alanların büyüklükleri ve yeterlilikleri gibi detayları içermektedir. Çalışma alanının sosyal yapı analizi için ise Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerinden faydalanılmıştır. Ayrıca, doğal ve kültürel özellikler ile parklara ilişkin bilgilere ise Düzce Belediyesi Kent Bilgi Sistemi'nden ulaşılmıştır.

Açık-yeşil alan anlayışlarının tarihsel süreçten bugüne nasıl geliştiğinin/değiştiğinin ve bugünkü planlara yansımada bu gelişimin etkisinin neler olduğunun çerçevesini

oluşturmak için öncelikle literatür çalışması yapılmıştır. Katılımın etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla öncelikle literatürde tanımlanmış olan katılım düzeyleri ve katılım yöntemleri araştırılmıştır. Ardından yine literatürde farklı çalışmalarda ortaya konan değerlendirme sistemleri incelenmiştir. Teze temel oluşturması amacı ile araştırmada kullanılan anahtar kelimeler; Kentsel Açık ve Yeşil Alan Planlaması (Urban open and green space planning), Kentsel Açık ve Yeşil Alan Planlamada Katılımcılık (Open and Green Space Planning and Participation), Kent Yönetimi ve Katılımcılık (Urban Management And Participation) Web of Science (WoS) veri tabanında 2010–2022 yılları arasında taramalar yapılmıştır. 1.4 bölümünde detaylı olarak açıklanan bölümle ilgili yayın türleri sıklığı çizelge 3.5’ de verilmiştir. Kentsel açık ve yeşil alan planlaması ile ilgili yayın sayısı oldukça fazla iken katılımcılık için içine dahil edildiğinde yayın sayılarının azaldığı görülmüştür.

Çizelge 3.5. Yayın türlerinin sıklığı.

Anahtar Kelimeler	Yayın Türü	Yayın Sayısı
Kentsel Açık ve Yeşil Alan Planlaması (Urban open and green space planning)	Makale	1.119
	Kitap bölümü	16
Kentsel Açık ve Yeşil Alan Planlamada Katılımcılık (Open and Green Space Planning and Participation)	Makale	67
	Kitap bölümü	1
Kent Yönetimi ve Katılımcılık (Urban Management And Participation)	Makale	6,714
	Kitap bölümü	135

3.3.3. Hipotezlerin Belirlenmesi

Hipotezlerin belirlenmesi ve açık yeşil alan sistemlerinin derinlemesine analiz edilmesini içermektedir. Bu aşamada, sürdürülebilirlik, kent yönetimi, katılım aşamaları ve katılım düzeyleri ilişkisi gibi konular üzerine hipotezler geliştirilmiş ve açık yeşil alanların kent yönetimiyle olan ilişkileri detaylı bir şekilde incelenmiştir. Hipotez kurgusu oluşturulurken öncelikle anahtar kelimelerden yola çıkılarak, yapılan literatür taramalarına dayanılarak 7 ana hipotez oluşturulmuştur.

Çalışmanın hipotezleri aşağıda sıralanmıştır.

Hipotez 1: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın sosyal durum ile arasında bir ilişki vardır.

Hipotez 2: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın

ekonomik durum ile arasında bir ilişki vardır.

Hipotez 3: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın çevresel durum ile arasında bir ilişki vardır.

Hipotez 4: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlaması sürecinde nitelik açısından belirli eksiklikler bulunmaktadır.

Hipotez 5: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlaması sürecinde nicelik açısından belirli eksiklikler bulunmaktadır.

Hipotez 6: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.

Hipotez 7: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) irdelenmesi bulunmaktadır.

7 ana hipotez oluşturulduktan sonra bu 7 ana hipotezle ilişkili olacak şekilde alt hipotezler kurgulanmış kamu kurumları ve kullanıcı anketleriyle test edilmek üzere tasarlanarak aşağıda verilmiştir.

3.3.4. Kentsel Açık ve Yeşil Alan Sistemi Açısından Analiz

Doğru ve etkili bir şekilde planlanmış açık ve yeşil alanlar, kent yaşamının kalitesini artırırken çevresel sürdürülebilirliği desteklemektedir. Bu bağlamda çalışmanın amaçları doğrultusunda sürdürülebilirlik ilişkisi, Düzcedeki açık yeşil alan planlamasında nitelik nicelik sorunları, katılım aşamaları ve katılım düzeyleri 4 alt başlıkta irdelene yapılmıştır.

3.3.4.1. Sürdürülebilirlik İlişkisi

Sürdürülebilirlik, doğal kaynakların ve çevrenin korunmasıyla insan ihtiyaçlarının karşılanmasını dengeleyen bir kavramdır. Özellikle kentlerde yaşanan hızlı nüfus artışı ve kentleşme süreci, çevresel etkileri önemli ölçüde artırmıştır. Bu durum, kentlerin doğal kaynakları tüketme hızını artırırken, çevreye verilen zararları da artırmaktadır (Kayılı ve Gölbey,2020). Kentsel sürdürülebilirlik kavramı, bu tür sorunlara çözüm arayan bir yaklaşım olarak ortaya çıkmıştır. Özellikle kentsel alanlarda düzensiz mekanların oluşması ve arazi kullanımının sağlıksız bir biçimde artması gibi sorunlar, sürdürülebilir

bir kent yaşamını engelleyen faktörlerdir. Bu nedenle, kentsel sürdürülebilirlik, kentlerin yaşanabilirliğini artırmak ve gelecek kuşaklara daha sağlıklı bir çevre bırakmak amacıyla çeşitli yaklaşımları içermektedir (Erdoğan ve Öztürk, 2019). **Çevresel olarak** ; Açık ve yeşil alanların ilişkisi, çevresel açıdan önemli bir uyum ve denge sağlamaktadır. Açık alanlar genellikle yeşil alanlarla iç içe geçmiş durumdadır ve doğal çevreyle teması artırarak şehirlerde yaşayan insanların doğayla bağ kurmasını sağlamaktadır. Bu alanlar, rekreasyon, spor, dinlenme ve sosyal etkileşim gibi birçok farklı amaç için kullanılırken, aynı zamanda ekolojik dengeyi korumaya da yardımcı olmaktadır. Mathers ve diğerleri (2015), Sloane ve Pröbstl-Haider (2019) gibi araştırmalar, çevre yönetişimine katılımı etkileyen motivasyonları incelemiştir. Bu araştırmalar, katılımcıların yerel çevreyi iyileştirme ve yardım etme arzusu, çevreye veya bir yere olan hayranlık, toplum, gelecek nesiller veya topluluklar için anlam arayışı gibi faktörlerin önemli olduğunu belirtmektedir. Sloane ve Pröbstl-Haider (2019) özellikle, İngiltere ve Avusturya'daki gönüllü katılımcıların motivasyonlarını karşılaştırarak, “çevreye yardım etmek” ve “doğal bilgileri öğrenmek” gibi faktörlerin en önemli olduğunu bulmuşlardır. Bu bulgular, kültürel farklılıklara rağmen, insanların çevreyi iyileştirme ve doğal çevreye erişim arzusunun sabit kaldığını ve bu faktörlerin çevresel yönetişime katılımlarının ana itici gücü olduğunu göstermektedir. Bu motivasyon faktörleri, katılımcıların tutumları, bilgileri ve tercihleri gibi daha ayrıntılı olarak tartışılacak olan konulara sınıflandırılmaktadır. Çevresel sorumluluk, insanların çevreyi korumaya yönelik eylemlere duydukları içsel bir motivasyonu ifade etmektedir (Punzo ve diğerleri, 2019). Bu sorumluluk duygusu, çevresel eksiklikleri giderme ve çevreyi koruma çabalarını artırma eğilimindedir. Araştırmalar, çevresel sorumluluğun, yeşil otellere ziyaret gibi çevresel uygulamalara katılımı artırabileceğini göstermektedir (Bateman ve O'Connor, 2016). Bu bağlamda, vatandaşların çevresel sorumluluğu, çevreye yönelik katılım niyetlerini ve doğal alanların durumu hakkındaki memnuniyetsizliklerini nasıl etkilediği önemli bir konudur. Bu bulgular, hükümetlerin vatandaşların çevresel katılımını teşvik etmek için stratejiler geliştirirken dikkate alması gereken önemli bir faktördür (Verma ve diğerleri, 2019). Sosyal olarak; Açık ve yeşil alanlar, toplumun sosyal yaşamına olumlu etkiler yapmaktadır. Bu alanlar, insanların bir araya gelmesini, sosyal etkileşimi artırmasını ve topluluk bağlarını güçlendirmesini sağlamaktadır. Parklar, bahçeler ve kamusal meydanlar gibi açık alanlar, insanların dinlenmesini, spor yapmasını ve doğayla bağlantı kurmasını sağlayarak fiziksel ve ruhsal sağlıklarını desteklemektedir. Ayrıca, bu alanlar çocukların oyun oynaması, ailelerin piknik yapması gibi sosyal etkinlikler için de

önemli bir mekân sağlamaktadır. Bununla birlikte, açık ve yeşil alanlar, kentsel alanlardaki sosyal eşitsizlikleri azaltabilir ve toplumsal bütünleşmeyi teşvik edebilmektedir.

Ekonomik olarak; Açık ve yeşil alanlar, ekonomik açıdan da önemli katkılar sağlamaktadır. Bu alanlar, bir kentin ekonomik değerini artırabilir ve çekiciliğini artırarak turizmi teşvik edebilmektedir. Ayrıca, açık ve yeşil alanlar, gayrimenkul değerlerini artırabilir ve çevresindeki emlak piyasasını olumlu yönde etkileyebilmektedir. İnsanların bu alanlarda daha fazla zaman geçirmesi ve bu alanlara yakın yerlerde yaşamayı tercih etmeleri, bu bölgelerdeki işletmelerin gelirlerini artırmaktadır. Açık ve yeşil alanların iyi planlanması ve bakımı, bir kentin ekonomik kalkınmasına ve sürdürülebilirliğine katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle, çevresel planlama ve kentsel tasarımda bu alanların sosyal ve ekonomik etkilerinin dikkate alınması önemlidir. Yapılan araştırmalar, kentsel gelişmeyi etkileyen unsurların çevresel (yapılı ve doğal çevre), sosyal ve ekonomik faktörler ile bu faktörler arasındaki ilişkiler olduğunu ortaya koymaktadır (Suher vd., 2004; Manavoğlu, 2013; Tekel ve Arı, 2013; Okumuş, 2014). Ancak, bu unsurların değerlendirilmesinde ve kentsel gelişmeye yönelik politika ve stratejilerin belirlenmesinde katılımcılığın da önemli bir rol oynadığı belirtilmektedir. Bu nedenle, açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımcılığın vurgulanması ve toplumun bu süreçlere etkin bir şekilde dahil edilmesi gerekmektedir. Katılımcılık, toplumun planlama sürecine doğrudan katılımını ve karar alma süreçlerine etkisini ifade eder. Suher ve diğerleri (2004) tarafından belirtildiği gibi, kentsel gelişmeyi yönlendiren kararların alınmasında toplumun aktif katılımı, planların daha kapsayıcı, sürdürülebilir ve toplumun ihtiyaçlarına daha uygun olmasını sağlayabilir. Manavoğlu (2013) da benzer şekilde, kentsel alanlardaki gelişme süreçlerinde toplumun fikirlerini ve taleplerini dikkate almanın önemini vurgulamaktadır.

Bu bağlamda, açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımcılığın sağlanması, çeşitli katılımcıların (yerel halk, sivil toplum örgütleri, uzmanlar vb.) görüşlerinin toplanması ve karar alma süreçlerine dahil edilmesi gerekmektedir. Tekel ve Arı (2013) tarafından belirtildiği gibi, katılımcılık süreci, planlama sürecinin şeffaflığını artırabilir ve toplumun planlama kararlarına daha fazla güven duymasını sağlayabilir. Sürdürülebilirlik çevresel, sosyal ve ekonomik ana başlıklarında incelenmektedir. Bu üç amacın mevcut durumunun ortaya konulması için Hipotez 1,2,3 ü test etmek amacıyla Kamu ve Kullanıcı Anketleri tasarlanmıştır (Çizelge 3.6).

3.6. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler /sürdürülebilirlik.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLİŞKİSİ					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICIYA YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistik Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	Analizler
Açıklayıcı faktör	Hipotez 1 SÜ: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın sosyal durum ile arasında bir ilişki vardır.	SOS.01.(H0): Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın sosyal durum ile arasında anlamlı bir ilişki yoktur. SOS.02.(H1): Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın sosyal durum ile arasındaki ilişki anlamlıdır.	1,2,3,45, 6, 8 9, 10 11,15 16, 17.	SOS.01.(H0): Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın sosyal durum ile arasında anlamlı bir ilişki yoktur. SOS.01.(H1): Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın sosyal durum ile arasındaki ilişki anlamlıdır.	2,17
Açıklayıcı faktör	Hipotez 2 SÜ: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın ekonomik durum ile arasında bir ilişki vardır.	EKN.01.(H0): Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın ekonomik durum ile arasında anlamlı bir ilişki yoktur. EKN.02.(H1): Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın ekonomik durum ile arasındaki ilişki anlamlıdır.	1,2,3,612, 13, 18, 19, 20, 21	EKN.01.(H0): Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın ekonomik durum ile arasında anlamlı bir ilişki yoktur. EKN.02.(H1): Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın ekonomik durum ile arasındaki ilişki anlamlıdır.	3,18,24
Açıklayıcı faktör	Hipotez 3.SÜ: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın çevresel durum ile arasında bir ilişki vardır.	ÇEV.01.(H0): Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın çevresel durum ile arasında anlamlı bir ilişki yoktur. ÇEV.02.(H1): Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın çevresel durum ile arasındaki ilişki anlamlıdır.	1,2,3,45,8, 9 10,11.	ÇEV.01.(H0): Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın çevresel durum ile arasında anlamlı bir ilişki yoktur. ÇEV.02.(H1): Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın çevresel durum ile arasındaki ilişki anlamlıdır.	1,2,4,

3.6. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler /sürdürülebilirlik (devamı).

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLİŞKİSİ					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICIYA YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	Analizler
Korelasyon	Hipotez 1SÜ: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın sosyal durum ile arasında bir ilişki vardır.	SOS.01.(H0): Çevresel faktörler ile sosyal faktörler arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır.	1,2,3,45,8,9 10,11.	SOS.01.(H0): Kadınlar ve erkekler arasında sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir korelasyon vardır.	1,2,3,
Korelasyon	Hipotez 2SÜ: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın ekonomik durum ile arasında bir ilişki vardır.	EKN.01.(H0): Çevresel faktörler ile ekonomik faktörler arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır.	1,2,3,45, 6, 8 9, 10 11,15 16, 17.	EKN.01.(H0): Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir korelasyon vardır.	2,17
Korelasyon	Hipotez 3SÜ: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın çevresel durum ile arasında bir ilişki vardır.	ÇEV.01.(H0): Çevresel faktörler ile sosyal faktörler arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır.	1,2,3,612, 13, 18, 19, 20, 21.	ÇEV.01.(H0): Kadınlar ve erkekler arasında çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir korelasyon vardır.	3,18,24
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	
Regresyon	1SÜ: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında sürdürülebilirlik ile sosyal durum arasında bir ilişki vardır	SOS.01 (H0):Sosyal faktörler sürdürülebilirlik üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.		SOS.01.(H0): Sosyal faktörlerin sürdürülebilirlik üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.	1,2,4,
Regresyon	2SÜ: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında sürdürülebilirlik ile ekonomik durum arasında bir ilişki vardır.	EKN.01.(H0) Ekonomik faktörler sürdürülebilirlik üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	1,2,3,45, 6, 8 9, 10 11,15 16, 17.	EKN.01.(H0) Ekonomik faktörlerin sürdürülebilirlik üzerinde anlamlı bir etkisi vardır	2,17
Regresyon	3SÜ: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında sürdürülebilirlik ile çevresel durum arasında bir ilişki vardır.	ÇEV.01.(H0): Çevresel faktörler sürdürülebilirlik üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	1,2,3,612, 13, 18, 19, 20, 21.	ÇEV.01.(H0): Çevresel faktörlerin sürdürülebilirlik üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.	3,18,24

3.6. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler /sürdürülebilirlik (devamı).

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLİŞKİSİ					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICIYA YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	Analizler
T testi	1SÜ: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında cinsiyetin sosyal faktörler arasında bir ilişki vardır.	SOS.01.(H0): Kadınlar ve erkekler arasında sosyal faktörlere yönelik algılar ve değerlendirmeler arasında anlamlı bir fark yoktur. SOS.01.(H1): Kadınlar ve erkekler arasında sosyal faktörlere yönelik algılar ve değerlendirmeler arasında anlamlı bir fark vardır.	1,2,3,45,8,9 10,11.	SOS.01.(H0): Kadınlar ve erkekler arasında sosyal sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark yoktur. SOS.01.(H1): Kadınlar ve erkekler arasında sosyal sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark vardır.	1,2,4,
T testi	2SÜ: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında cinsiyetin ekonomik faktörler arasında bir ilişki vardır	EKN.01. (H0): Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik faktörlere yönelik algılar ve değerlendirmeler arasında anlamlı bir fark yoktur. EKN.01.(H1): Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik faktörlere yönelik algılar ve değerlendirmeler arasında anlamlı bir fark vardır.	1,2,3,45, 6, 8 9, 10 11,15 16, 17.	EKN.01. (H0): Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark yoktur. EKN.01. (H0): Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark vardır.	2,17
T testi	3SÜ: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında cinsiyetin çevresel faktörler arasında bir ilişki vardır	ÇEV.01.(H0): Kadınlar ve erkekler arasında çevresel faktörlere yönelik algılar ve değerlendirmeler arasında anlamlı bir fark yoktur. ÇEV.01.(H1): Kadınlar ve erkekler arasında çevresel faktörlere yönelik algılar ve değerlendirmeler arasında anlamlı bir fark vardır.	1,2,3,612, 13, 18, 19, 20, 21.	ÇEV.01.(H0): Kadınlar ve erkekler arasında çevresel sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark yoktur. ÇEV.01.(H0): Kadınlar ve erkekler arasında çevresel sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark vardır	3,18,24

3.6. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler /sürdürülebilirlik (devamı).

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLİŞKİSİ					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICI A YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	Analizler
Anova	1SÜ: Sosyal faktörlerin kentsel yeşil alan planlamasında yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	SOS.01.(H0): 18-24 yaş grubundaki bireyler ile 25-34 yaş grubundaki bireyler arasında sosyal faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır. SOS.01.(H1): 25-34 yaş grubundaki bireyler ile 35-44 yaş grubundaki bireyler arasında sosyal faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır. SOS.01.(H2): 35-44 yaş grubundaki bireyler ile 45-54 yaş grubundaki bireyler arasında sosyal faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır. SOS.01.H3: 45-54 yaş grubundaki bireyler ile 55 yaş üstü grubundaki bireyler arasında sosyal faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.	1,2,3,45,8,9 10,11.	Yok	
Anova	2SÜ: Ekonomik faktörlerin kentsel yeşil alan planlamasında yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	EKN.01.H0: 18-24 yaş grubundaki bireyler ile 25-34 yaş grubundaki bireyler arasında ekonomik faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır. EKN.01.H1: 25-34 yaş grubundaki bireyler ile 35-44 yaş grubundaki bireyler arasında ekonomik faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır. EKN.01.H3: 35-44 yaş grubundaki bireyler ile 45-54 yaş grubundaki bireyler arasında ekonomik faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır. EKN.01.H4: 45-54 yaş grubundaki bireyler ile 55 yaş üstü grubundaki bireyler arasında ekonomik faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.	1,2,3,45, 6, 8 9, 10 11,15 16, 17.	Yok	

3.6. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler /sürdürülebilirlik (devamı).

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLİŞKİSİ					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICI A YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	Analizler
Anova	Hipotez 3SÜ: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın çevresel durum ile arasında bir ilişki vardır.	ÇEV.01.H0: 18-24 yaş grubundaki bireyler ile 25-34 yaş grubundaki bireyler arasında çevresel faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır. ÇEV.01.H1: 25-34 yaş grubundaki bireyler ile 35-44 yaş grubundaki bireyler arasında çevresel faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır. ÇEV.01.H3: 35-44 yaş grubundaki bireyler ile 45-54 yaş grubundaki bireyler arasında çevresel faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır. ÇEV.01.H4: 45-54 yaş grubundaki bireyler ile 55 yaş üstü grubundaki bireyler arasında çevresel faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.		Yok	

3.6. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler /sürdürülebilirlik (devamı).

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLİŞKİSİ					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICIYA YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	Analizler
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	
Ki kare	1SÜ: Yaş grupları ile çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır. 1.1.SÜ: Eğitim düzeyi ile çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır. 1.2.SÜ: Cinsiyet ile çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur.	ÇEV.01.H0: 18-24 yaş grubunun çevresel faktörlere yönelik algısı ile ÇEV.01.H1: 25-34 yaş grubunun çevresel faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. ÇEV.01.H3: 35-44 yaş grubunun çevresel faktörlere yönelik algısı ile ÇEV.01.H4: 45-54 yaş grubunun çevresel faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. ÇEV.01.H5: 55 yaş ve üzeri grubun çevresel faktörlere yönelik algısı ile diğer yaş gruplarının çevresel faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. ÇEV.01.H0: İlkokul/ortaokul mezunlarının çevresel faktörlere yönelik algısı ile lise mezunlarının çevresel faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. ÇEV.01.H1: Lisans mezunlarının çevresel faktörlere yönelik algısı ile yüksek lisans mezunlarının çevresel faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. ÇEV.01.H2: Yüksek lisans mezunlarının çevresel faktörlere yönelik algısı ile doktora mezunlarının çevresel faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. ÇEV.01.H3: Kadınların çevresel faktörlere yönelik algısı ile erkeklerin çevresel faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur.	1,2,3,612, 13, 18, 19, 20, 21.	ÇEV.01.H0: Cinsiyet ile çevresel faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki yoktur. ÇEV.01.H0: Cinsiyet ile çevresel faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki vardır.	3,18,24

3.6. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler /sürdürülebilirlik (devamı).

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLİŞKİSİ					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICIYA YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	Analizler
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	
Ki kare	1.SÜ: Yaş grupları arasında sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur. 1.1.SÜ: Eğitim düzeyi ile sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır. 1.2.SÜ: Cinsiyet ile sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur.	SOS.01.(H0): 18-24 yaş grubunun sosyal faktörlere yönelik algısı ile SOS.01.(H1): 25-34 yaş grubunun sosyal faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur. SOS.01.(H2): 35-44 yaş grubunun sosyal faktörlere yönelik algısı ile SOS.01.(H3): 45-54 yaş grubunun sosyal faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur. SOS.01.(H4): 55 yaş ve üzeri grubun sosyal faktörlere yönelik algısı ile diğer yaş gruplarının sosyal faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur. SOS.01.(H0): İlkokul/ortaokul mezunlarının sosyal faktörlere yönelik algısı ile lise mezunlarının sosyal faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. SOS.01.(H1): Lisans mezunlarının sosyal faktörlere yönelik algısı ile yüksek lisans mezunlarının sosyal faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. SOS.01.(H2): Yüksek lisans mezunlarının sosyal faktörlere yönelik algısı ile doktora mezunlarının sosyal faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. SOS.01.(H0): Kadınların sosyal faktörlere yönelik algısı ile erkeklerin sosyal faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur.	1,2,3,45,8,9,10,11.	SOS.01.(H0): Cinsiyet ile sosyal faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki yoktur. SOS.01.(H1): Cinsiyet ile sosyal faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki vardır.	1,2,4,

3.6. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler /sürdürülebilirlik (devamı).

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLİŞKİSİ					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICIYA YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	Analizler
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	
Ki kare	1SÜ: Yaş grupları arasında ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur. 1.1.SÜ: Eğitim düzeyi ile ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır. 1.2.SÜ: Cinsiyet ile ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur.	EKN.01.H0: 18-24 yaş grubunun ekonomik faktörlere yönelik algısı ile EKN.01.H1: 25-34 yaş grubunun ekonomik faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur. EKN.01.H2: 35-44 yaş grubunun ekonomik faktörlere yönelik algısı ile EKN.01.H3: 45-54 yaş grubunun ekonomik faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur. EKN.01.H4: 55 yaş ve üzeri grubun ekonomik faktörlere yönelik algısı ile diğer yaş gruplarının ekonomik faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur. EKN.01.H0: İlkokul/ortaokul mezunlarının ekonomik faktörlere yönelik algısı ile lise mezunlarının ekonomik faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. EKN.01.H1: Lisans mezunlarının ekonomik faktörlere yönelik algısı ile yüksek lisans mezunlarının ekonomik faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. EKN.01.H3: Yüksek lisans mezunlarının ekonomik faktörlere yönelik algısı ile doktora mezunlarının ekonomik faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. EKN.01.H0: Kadınların ekonomik faktörlere yönelik algısı ile erkeklerin ekonomik faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur.	1,2,3,45, 6, 8 9, 10 11,15 16, 17.	EKN.01.H0: Cinsiyet ile ekonomik faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki yoktur. EKN.01.H1: Cinsiyet ile ekonomik faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki vardır.	2,17

3.6. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler /sürdürülebilirlik (devamı).

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLİŞKİSİ					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICIYA YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	Analizler
Kruskall wallis	1SÜ: Cinsiyetler arasında çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur.	ÇEV.01.H0: Kadınlar ve erkekler arasında çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır.	1,2,3,612, 13, 18, 19, 20, 21.	ÇEV.01.H0: Farklı yaş grupları arasında çevresel sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark yoktur. ÇEV.01.H1: Farklı yaş grupları arasında çevresel sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark vardır.	3,18,24
Kruskall wallis	1SÜ: Cinsiyetler arasında sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur.	SOS.01.H0: Kadınlar ve erkekler arasında sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır.	1,2,3,45,8,9 10,11.	SOS.01.H0: Farklı eğitim düzeyleri arasında sosyal sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark yoktur. SOS.01.H1: Farklı eğitim düzeyleri arasında sosyal sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark vardır.	1,2,4,
Kruskall wallis	1SÜ: Cinsiyetler arasında ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur.	EKN.01.H0: Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır.	1,2,3,45, 6, 8 9, 10 11,15 16, 17.	EKN.01.H0: Cinsiyetler arasında ekonomik sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark yoktur. EKN.01.H1: Cinsiyetler arasında ekonomik sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark vardır.	2,17

3.3.4.2. *Düzce Kentindeki Mevcut Açık ve Yeşil Alan Planlamasında Nitelik ve Nicelik Açısından Sorunlar*

Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında nitelik ve nicelik açısından önemli sorunlar bulunmaktadır. Mahalleler arasında açık ve yeşil alanların dağılımında belirgin dengesizlikler mevcuttur; bazı mahallelerde kişi başına düşen alan yeterli seviyedeyken, diğerlerinde bu oran oldukça yetersiz kalmaktadır. Bu durum, hem şehirde yaşayanların yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilir hem de kentin sürdürülebilir gelişimi açısından zorluklar yaratabilmektedir. Bu nedenle, Düzce’de açık ve yeşil alanların daha dengeli ve planlı bir şekilde dağıtılması gerekmektedir. Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında nitelik ve nicelik açısından belirli eksiklikler bulunmaktadır. Mevcut durumun tespiti için Hipotez 4’ü test etmek amacıyla kullanıcı anketleri tasarlanmıştır (Çizelge 3.7).

Çizelge 3.7. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında nitelik ve nicelik açısından sorunlar.

DÜZCE KENTİNDEKİ AÇIK VE YEŞİL ALAN PLANLAMASINDA NİTELİK VE NİCELİK AÇISINDAN SORUNLAR					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	NN4: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlaması sürecinde nitelik açısından belirli eksiklikler bulunmaktadır. NN5: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlaması sürecinde nicelik açısından belirli eksiklikler bulunmaktadır.	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	
Açımlayıcı	Yok	Yok		NN.01.H0: Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının (bank, kamelya, çöp kutusu, aydınlatma, vb.) nicelik açısından yeterli olduğu hakkında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. NN.01.H1. Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının (bank, kamelya, çöp kutusu, aydınlatma, vb.) nicelik açısından yeterli olduğu hakkında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. NN.01.H0.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının (bank, kamelya, çöp kutusu, aydınlatma, vb.) nitelik açısından uygun olduğu hakkında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. NN.01.H1. Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının (bank, kamelya, çöp kutusu, aydınlatma, vb.) nitelik açısından uygun olduğu hakkında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.	25,26
Korelasyon	Yok	Yok		NN.01.H0. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nicelik açısından uygunluğu ile nitelik açısından uygunluğu arasında anlamlı bir ilişki yoktur. NN.01.H1. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nicelik açısından uygunluğu ile nitelik açısından uygunluğu arasında anlamlı bir ilişki vardır. NN.01.H0. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nitelik açısından uygunluğu ile nicelik açısından uygunluğu arasında anlamlı bir ilişki yoktur. NN.01.H1. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nitelik açısından uygunluğu ile nicelik açısından uygunluğu arasında anlamlı bir ilişki vardır.	25,26

Çizelge 3.7. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında nitelik ve nicelik açısından sorunlar (devamı).

DÜZCE KENTİNDEKİ AÇIK VE YEŞİL ALAN PLANLAMASINDA NİTELİK VE NİCELİK AÇISINDAN SORUNLAR					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER	Kullanıcı Soru numarası
Regresyon	Yok	Yok		NN.01.H0. Nicelik sorunlarının Düzce kentindeki açık ve yeşil alanların genel algısı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır. NN.01.H1. Nitelik sorunlarının Düzce kentindeki açık ve yeşil alanların genel algısı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.	25,26
T testi	Yok	Yok		NN.01.H0.Niceliksel değişkenin açık ve yeşil alan planlamasında belirli eksikliklerin olduğunu gösteren bir etkisi yoktur. NN.01.H1.Niceliksel değişkenin açık ve yeşil alan planlamasında belirli eksikliklerin olduğunu gösteren bir etkisi vardır. NN.01.H0.Niteliksel değişkenin açık ve yeşil alan planlamasında belirli eksikliklerin olduğunu gösteren bir etkisi yoktur. NN.01.H1.Niteliksel değişkenin açık ve yeşil alan planlamasında belirli eksikliklerin olduğunu gösteren bir etkisi vardır.	25,26
Anova	Yok	Yok		YOK	
Ki kare	Yok	Yok		NN.01.H0 Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nitelik açısından uygunluğu ile ilgili veriler arasında anlamlı bir ilişki vardır. NN.01.H1 Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nicelik açısından uygunluğu ile ilgili veriler arasında anlamlı bir ilişki vardır.	25,26
Kruskall wallis	Yok	Yok		YOK	

3.3.4.3. Katılımcılık Aşamaları

Çalışmanın bu bölümünde, özellikle açık ve yeşil alan planlamasında katılımcılığı artırmaya yönelik bir yapılandırma önerisi geliştirilmektedir. Bu öneriyi oluştururken, öncelikle mevcut karar alma sürecinin aşamalarını ve bu süreçte ortaya çıkan ana sorunları gözden geçirmek önemlidir. Bu bağlamda politika ve planların oluşturulması, karar alma kararların uygulanması ve izleme ve denetleme süreci bulunmaktadır

Katılımcılık Aşamaların ın ortaya konulması için oluşturulan Hipotez 5 i test etmek amacıyla Kamu ve Kullanıcı Anketleri tasarlanmıştır (Çizelge 3.8).

Çizelge 3.8. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımcılık aşamaları.

KATILIMCILIK AŞAMALARI					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	Hipotez 6KA: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.	ALT HİPOTEZLER (Kamu)	1, 5, 6,7,9, 15, 16, 17, 18.	Hipotez 6KA: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.	
Açıklayıcı faktör	Hipotez 6KA: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.	KA.01.H0: Katılımcı yönetim anlayışı, Düzce'deki açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın bir aşaması olarak etkili değildir.	1, 5, 6,7,9, 15, 16, 17, 18.	KA.01.H0: Düzce kentinde açık ve yeşil alanların politika ve planlarının oluşturulması aşamasında, demografik ve sosyal katılım faktörlerinin etkisi anlamlı değildir. KA.01.H1: Düzce kentinde açık ve yeşil alanların politika ve planlarının oluşturulması aşamasında, demografik ve sosyal katılım faktörlerinin etkisi anlamlıdır.	4,5,21,22 ,23,24
Açıklayıcı faktör	Hipotez 6KA: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.	KA.01.H1: Katılımcı yönetim anlayışı, Düzce'deki açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın bir aşaması olarak etkilidir.	1, 5, 6,7,9, 15, 16, 17, 18.	KA.01.H0: Düzce kentinde açık ve yeşil alanlarda karar alma aşamasında, halkın taleplerinin dikkate alınması ve yerel halkın katılımının sağlanması arasında anlamlı bir ilişki yoktur. KA.01.H1: Düzce kentinde açık ve yeşil alanlarda karar alma aşamasında, halkın taleplerinin dikkate alınması ve yerel halkın katılımının sağlanması arasında anlamlı bir ilişki vardır.	4,5,21,22 ,23,24
Açıklayıcı faktör	Hipotez 6KA: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.	KA.01.H0: Karar alma süreci, Düzce'deki açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın bir aşaması olarak etkili değildir.	1, 5, 6,7,9, 15, 16, 17, 18.	KA.01.H0: Düzce kentinde açık ve yeşil alanlarda kararların uygulanması aşamasında, eğitim ve tesis imkanları faktörlerinin etkisi anlamlı değildir. KA.01.H1: Düzce kentinde açık ve yeşil alanlarda kararların uygulanması aşamasında, eğitim ve tesis imkanları faktörlerinin etkisi anlamlıdır.	4,5,21,22 ,23,24

Çizelge 3.8. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımcılık aşamaları (devamı).

KATILIMCILIK AŞAMALARI.					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru nunarası
Açıklayıcı faktör	Hipotez 6KA: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.	KA.01.H1: Karar alma süreci, Düzce'deki açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın bir aşaması olarak etkilidir	1, 5, 6,7,9, 15, 16, 17, 18.	KA.01.H0: Düzce kentinde açık ve yeşil alanlarda izleme ve denetleme aşamasında, altyapı ve tasarım faktörlerinin etkisi anlamlı değildir KA.01.H1: Düzce kentinde açık ve yeşil alanlarda izleme ve denetleme aşamasında, altyapı ve tasarım faktörlerinin etkisi anlamlıdır.	4,5,21,22 ,23,24
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER	
Korelasyon	Hipotez 6KA: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.	KA.01.H0: Politika ve planların oluşturulması aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur	1, 5, 6,7,9, 15, 16, 17, 18.	KA.01.H0: Politika oluşturma aşaması, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. KA.01.H1: Politika oluşturma aşaması, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. KA.01.H0: Politika oluşturma aşaması, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir	4,5,21,22 ,23,24
Korelasyon	Hipotez 6KA: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.	KA.01.H1: Politika ve planların oluşturulması aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır	1, 5, 6,7,9, 15, 16, 17, 18.	KA.01.H1: Karar alma aşaması, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. KA.01.H0: Karar alma aşaması, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. KA.01.H1: Karar alma aşaması, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.	4,5,21,22 ,23,24
Korelasyon	Hipotez 6KA: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.	KA.01.H0: Karar alma aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur	1, 5, 6,7,9, 15, 16, 17, 18.	KA.01.H0: Kararların uygulanması aşaması, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.	4,5,21,22 ,23,24

Çizelge 3.8. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımcılık aşamaları (devamı).

KATILIMCILIK AŞAMALARI.					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
Korelasyon	Hipotez 6KA: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.	KA.01.H1: Karar alma aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır	1, 5, 6,7,9, 15, 16, 17, 18.	KA.01.H1: Kararların uygulanması aşaması, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.	4,5,21,22 ,23,24
Korelasyon	Hipotez 6KA: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.	KA.01.H0: Kararların uygulanması aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur	1, 5, 6,7,9, 15, 16, 17, 18.	KA.01.H0: Kararların uygulanması aşaması, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.	4,5,21,22 ,23,24
Korelasyon	Hipotez 6KA: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.	KA.01.H1: Kararların uygulanması aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır	1, 5, 6,7,9, 15, 16, 17, 18.	KA.01.H1: İzleme ve denetleme aşaması, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.	4,5,21,22 ,23,24
Korelasyon	Hipotez 6KA: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.	KA.01.H0: İzleme ve denetleme aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur	1, 5, 6,7,9, 15, 16, 17, 18.	KA.01.H0: İzleme ve denetleme aşaması, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.	
Korelasyon	Hipotez 6KA: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.	KA.01.H1: İzleme ve denetleme aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.	1, 5, 6,7,9, 15, 16, 17, 18.	KA.01.H1: İzleme ve denetleme aşaması, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.	

Çizelge 3.8. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımcılık aşamaları (devamı).

KATILIMCILIK AŞAMALARI					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER	
Regresyon	Hipotez 6KA.ÇEV. Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci çevresel durum ile arasında bir ilişki vardır.	ÇEV.KA.01.H0: Karar alma aşaması ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. ÇEV.KA.01.H1: İzleme aşaması ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. ÇEV.KA.01.H0: Denetleme, çevresel boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir. ÇEV.KA.01.H1: Politika ve planların oluşturulması aşaması ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. ÇEV.KA.01.H0: Kararların uygulanması aşaması ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.	1,5,6,7,9, 15,16, 17, 18.	KA.01.H0: Politika ve planların oluşturulması aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır. KA.01.H1: Karar alma aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır. KA.01.H0: Kararların uygulanması aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır. KA.01.H1: İzleme aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır. KA.01.H0: Denetleme aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.	4,5,21,22 ,23,24
Regresyon	Hipotez 6KA.SOS. Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci ile sosyal durum arasında bir ilişki vardır.	SOS.KA.01.H0: Politika ve planların oluşturulması aşaması ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. SOS.KA.01.H1: Karar alma aşaması ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. SOS.KA.01.H0: Kararların uygulanması aşaması ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. SOS.KA.01.H1: İzleme aşaması ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. SOS.KA.01.H0: Denetleme aşaması ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. SOS.KA.01.H1: Sosyal durum, katılım aşamalarının sürdürülebilirlik üzerindeki etkisini artırır.	1,5,6,7,9, 15,16, 17, 18.	KA.01.H0: Cinsiyetin Katılım aşaması üzerindeki etkisi yoktur. KA.01.H1: Cinsiyetin Katılım aşaması üzerinde anlamlı bir etkisi vardır. KA.01.H0: Yaşın Katılım aşaması üzerindeki etkisi yoktur. KA.01.H1: Yaşın Katılım aşaması üzerinde anlamlı bir etkisi vardır. KA.01.H0: Eğitimin Katılım aşaması üzerindeki etkisi yoktur. KA.01.H1: Eğitimin Katılım aşaması üzerinde anlamlı bir etkisi vardır. KA.01.H0: Mesleğin Katılım aşaması üzerindeki etkisi yoktur. KA.01.H1: Mesleğin Katılım aşaması üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.	4,5,21,22 ,23,24

Çizelge 3.8. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımcılık aşamaları (devamı).

KATILIMCILIK AŞAMALARI.					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistik Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER	
Regresyon	Hipotez 6KA.EKN.Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci ekonomik durum ile arasında bir ilişki vardır.	EKN.KA.01.HO: Politika ve planların oluşturulması aşaması ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. EKN.KA.01.H1: Karar alma aşaması ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. EKN.KA.01.HO: Kararların uygulanması aşaması ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. EKN.KA.01.H1: İzleme aşaması ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. EKN.KA.01.HO: Denetleme aşaması ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. EKN.KA.01.H1: Ekonomik durum, katılım aşamalarının sürdürülebilirlik üzerindeki etkisini artırır.	1, 5, 6,7,9, 15, 16, 17, 18.	KA.01.H0: Gelirin Katılım aşaması üzerindeki etkisi yoktur. KA.01.H1: Gelirin Katılım aşaması üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.	4,5,21,22 ,23,24

Çizelge 3.8. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımcılık aşamaları (devamı).

KATILIMCILIK AŞAMALARI.					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER	
T testi	Hipotez 6KA. Kentsel açık ve yeşil alan planlaması sürecindeki katılım aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması, İzleme, Denetleme) cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir.	KA.01.H0: Cinsiyete göre, politika ve planların oluşturulması aşamasında kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. KA.01.H1: Cinsiyete göre, karar alma aşamasında kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. KA.01.H0: Cinsiyete göre, kararların uygulanması aşamasında kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. KA.01.H1: Cinsiyete göre, izleme aşamasında kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. KA.01.H0: Cinsiyete göre, denetleme aşamasında kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır.	1,,3, 6,7,9, 14,13,1 2,11,10 , 15, 16, 17, .	KA.01.H0: Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında politika ve planların oluşturulması aşamasında anlamlı bir fark yoktur. KA.01.H1: Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında politika ve planların oluşturulması aşamasında anlamlı bir fark vardır. KA.01.H0: Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında karar alma aşamasında anlamlı bir fark yoktur. KA.01.H1: Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında karar alma aşamasında anlamlı bir fark vardır. KA.01.H0: Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında kararların uygulanması aşamasında anlamlı bir fark yoktur. KA.01.H1: Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında kararların uygulanması aşamasında anlamlı bir fark vardır. KA.01.H0: Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında izleme aşamasında anlamlı bir fark yoktur. KA.01.H1: Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında izleme aşamasında anlamlı bir fark vardır. KA.01.H0: Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında denetleme aşamasında anlamlı bir fark yoktur. KA.01.H1: Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında denetleme aşamasında anlamlı bir fark vardır.	1,4,5,21, 22,23,24

Çizelge 3.8. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımıcılık aşamaları (devamı).

KATILIMCILIK AŞAMALARI					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER	
Anova	Hipotez 6KA: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci yaş faktörüne göre farklılık göstermektedir.	KA.01.H0: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Politika ve Planların Oluşturulması aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır. KA.01.H1: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Karar Alma aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır. KA.01.H0: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Kararların Uygulanması aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır. KA.01.H1: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında İzleme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır. KA.01.H0: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Denetleme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır.	1,2 6,7,9, 14,13,12, 11,10,15, 16, 17,	YOK	
İstatistiki Analizler	KAMU KURUMUNA YAPILAN HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER	
Ki kare	Hipotez 6KA: Katılımcıların Görev yaptığınız biriminiz ile Eğitim faktörü arasında anlamlı bir fark yoktur	KA.01.H0: Katılımcıların Görev yaptığınız biriminiz ile Eğitim faktörü arasında anlamlı bir fark vardır	1, 4	YOK	
Ki kare	Hipotez 6KA: Katılımcıların Kaç Yıldır Bu Kurumda Çalışıyorsunuz ile Eğitim faktörü arasında anlamlı bir fark yoktur.	KA.01.H0: Katılımcıların kaç yıldır bu kurumda çalıştıkları ile eğitim durumu arasında anlamlı bir fark vardır	1, 4		

Çizelge 3.8. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımcılık aşamaları (devamı).

KATILIMCILIK AŞAMALARI.					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		KULLANICILARA YÖNELİK HİPOTEZLER	
Kruskall wallis	Hipotez 6KA: Yaş gruplarının (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması, İzleme ve denetleme) süreci gibi katılım aşamalarında farklılık göstermektedir.	KA.01.H0: Yaş grupları ve katılım aşamaları arasında anlamlı bir fark yoktur. KA.01.H1: Yaş grupları ve katılım aşamaları arasında anlamlı bir fark vardır.	2,3,4,5,6, 7,8,9,11, 12,13,14, 15,16,17.	YOK	2, ,5,21,22, 23,24
Kruskall wallis	Hipotez 6KA: Katılım aşaması (politikaların oluşturulması, karar alma, izleme, kararların uygulanması) eğitim seviyelerine göre gruplar arasında anlamlı farklılık göstermektedir.	KA.01.H0: Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, politikaların oluşturulmasında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark yoktur. KA.01.H1: Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, politikaların oluşturulmasında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark vardır. KA.01.H0: Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, karar alma aşamasında katılımın strateji ve politikalar üzerindeki etkisi konusunda anlamlı bir fark yoktur. KA.01.H1: Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, karar alma aşamasında katılımın strateji ve politikalar üzerindeki etkisi konusunda anlamlı bir fark vardır. KA.01.H1: Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, izleme aşamalarında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark yoktur. KA.01.H1: Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, izleme aşamalarında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark vardır. KA.01.H1: Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, kararların uygulanması aşamasında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark yoktur. KA.01.H1: Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, kararların uygulanması aşamasında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark vardır.			3, ,5,21,22, 23,24

3.3.4.4. Katılım Düzeyleri

Açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kullanılan katılımcılık düzeyleri temelde 5 aşamada toplanmaktadır. Bu katılımcılık düzeyleri, çeşitli akademik çalışmalar ve literatür incelemeleri tarafından desteklenmektedir. Açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımcılığın önemini vurgulamakta ve farklı katılımcılık stratejilerinin uygulanması konusunda rehberlik sağlamaktadır:

Bilgilendirme düzeyi, toplumun planlama sürecinin amaçları ve önemi hakkında bilgilendirilmesini sağlar ve geniş katılımı teşvik etmektedir. Danışma düzeyi, toplumun fikirlerinin ve önerilerinin alındığı bir süreçtir ve çeşitli görüşlerin toplanmasını sağlamaktadır. Planlama düzeyi, planlama sürecinin toplumla birlikte yürütülmesini ve yerel bilginin kullanılmasını sağlamaktadır. Uygulama düzeyi, projelerin hayata geçirilmesinde toplumun aktif katılımını sağlar ve projelerin toplum tarafından benimsenmesini artırır. Değerlendirme düzeyi, projelerin etkilerinin birlikte değerlendirilmesini sağlar ve gelecekteki planlama süreçlerinin iyileştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

Katılım Düzeylerinin ortaya konulması için oluşturulan Hipotez 6'ı test etmek amacıyla Kamu ve Kullanıcı Anketleri tasarlanmıştır (Çizelge 3.9).

Çizelge 3.9. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımcılık düzeyleri.

KATILIM DÜZEYLERİ					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILAR YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	ANA HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	Analizler
Açıklayıcı faktör	Hipotez 7KD: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) irdelenmesi bulunmaktadır.	KD.01.H0: Danışma aşaması, Düzce'deki açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın bir aşaması olarak etkili değildir.	18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	KD.01.H0: Düzce kentindeki açık ve yeşil alanlarda bilgilendirme aşamasında, demografik ve sosyal katılım faktörlerinin etkisi anlamlı değildir. KD.01.H1: Düzce kentindeki açık ve yeşil alanlarda bilgilendirme aşamasında, demografik ve sosyal katılım faktörlerinin etkisi anlamlıdır.	6,12,13,18,19,20,28.
Açıklayıcı faktör	Hipotez 7KD: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) irdelenmesi bulunmaktadır.	KD.01.H1: Danışma aşaması, Düzce'deki açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın bir aşaması olarak etkilidir	18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	KD.01.H0: Düzce kentindeki açık ve yeşil alanlarda danışma aşamasında, eğitim ve tesis imkanları faktörlerinin etkisi anlamlı değildir. KD.01.H1: Düzce kentindeki açık ve yeşil alanlarda danışma aşamasında, eğitim ve tesis imkanları faktörlerinin etkisi anlamlıdır.	6,12,13,18,19,20,28.
Açıklayıcı faktör	Hipotez 7KD: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) irdelenmesi bulunmaktadır.	KD.01.H0: Yetki devri, Düzce'deki açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın bir aşaması olarak etkili değildir.	18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	KD.01.H0: Düzce kentindeki açık ve yeşil alanlarda birlikte karar verme aşamasında, planlama ve uygulama faktörlerinin etkisi anlamlı değildir. KD.01.H1: Düzce kentindeki açık ve yeşil alanlarda birlikte karar verme aşamasında, planlama ve uygulama faktörlerinin etkisi anlamlıdır.	6,12,13,18,19,20,28.
Açıklayıcı faktör	Hipotez 7KD: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) irdelenmesi bulunmaktadır.	KD.01.H1: Yetki devri, Düzce'deki açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın bir aşaması olarak etkilidir.	18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	KD.01.H0: Düzce kentindeki açık ve yeşil alanlarda birlikte hareket etme aşamasında, altyapı ve tasarım faktörlerinin etkisi anlamlı değildir. KD.01.H1: Düzce kentindeki açık ve yeşil alanlarda birlikte hareket etme aşamasında, altyapı ve tasarım faktörlerinin etkisi anlamlıdır.	6,12,13,18,19,20,28.

Çizelge 3.9. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımcılık düzeyleri (devamı).

KATILIM DÜZEYLERİ					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILAR YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	ANA HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	Analizler
Korelasyon	Hipotez 7KD: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) irdelenmesi bulunmaktadır	KD.01.H0: Bilgilendirme ve danışma düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur KD.01.H1: Bilgilendirme ve danışma düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.	18,19,20, 22,23,24, 25,26,27, 28.	KD.01.H0: Bilgilendirme düzeyi, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. KD.01.H1: Bilgilendirme düzeyi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. KD.01.H2: Bilgilendirme düzeyi, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.	6,12,13,1 8,19,20,2 8.
Korelasyon	Hipotez 7KD: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) irdelenmesi bulunmaktadır	KD.01.H0: Danışma ve birlikte karar verme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur. KD.01.H1: Danışma ve birlikte karar verme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.	18,19,20, 22,23,24, 25,26,27, 28.	KD.01.H0: Danışma düzeyi, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. KD.01.H1: Danışma düzeyi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. KD.01.H2: Danışma düzeyi, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.	6,12,13,1 8,19,20,2 8.
Korelasyon	Hipotez 7KD: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) irdelenmesi bulunmaktadır	KD.01.H0: Birlikte karar verme ve birlikte hareket etme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur. KD.01.H1: Birlikte karar verme ve birlikte hareket etme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.	18,19,20, 22,23,24, 25,26,27, 28.	KD.01.H0: Birlikte karar verme düzeyi, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. KD.01.H1: Birlikte karar verme düzeyi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. KD.01.H2: Birlikte karar verme düzeyi, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.	6,12,13,1 8,19,20,2 8.
Korelasyon	Hipotez 7KD: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) irdelenmesi bulunmaktadır	KD.01.H0: Birlikte hareket etme ve yetki devri düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur. KD.01.H1: Birlikte hareket etme ve yetki devri düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır	18,19,20, 22,23,24, 25,26,27, 28.	KD.01.H0: Birlikte hareket etme düzeyi, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. KD.01.H1: Birlikte hareket etme düzeyi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. KD.01.H2: Birlikte hareket etme düzeyi, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.	6,12,13,1 8,19,20,2 8.
				KD.01.H0: Yetki devri düzeyi, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. KD.01.H1: Yetki devri düzeyi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.	6,12,13,1 8,19,20,2 8.

Çizelge 3.9. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımcılık düzeyleri (devamı).

KATILIM DÜZEYLERİ					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILAR YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	ANA HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	Analizler
Regresyon	Hipotez 7KD: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) çevresel durum ile arasında bir ilişki vardır	KD.01.H0: Bilgilendirme düzeyi ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. KD.01.H1: Danışma düzeyi ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. KD.01.H2: Birlikte karar verme düzeyi ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. KD.01.H3: Birlikte hareket etme düzeyi ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. KD.01.H4: Yetki devri düzeyi ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.	18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	KD.01.H0: Bilgilendirme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi yoktur. KD.01.H1: Bilgilendirme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.	6,12,13,18,19,20,28.
Regresyon	Hipotez 7KD: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) sosyal durum ile arasında bir ilişki vardır	KD.01.H0: Bilgilendirme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir. KD.01.H1: Danışma, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir. KD.01.H2: Birlikte karar verme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir. KD.01.H3: Birlikte hareket etme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir. KD.01.H4: Yetki devri, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.		KD.01.H0: Danışma değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi yoktur. KD.01.H1: Danışma değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.	6,12,13,18,19,20,28.

Çizelge 3.9. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımcılık düzeyleri (devamı).

KATILIM DÜZEYLERİ					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILAR YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	ANA HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	Analizler
Regresyon	Hipotez 7KD: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) ekonomik irdelenmesi bulunmaktadır	KD.01.H0: Bilgilendirme düzeyi ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. KD.01.H1: Danışma düzeyi ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. KD.01.H2: Birlikte karar verme düzeyi ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. KD.01.H3: Birlikte hareket etme düzeyi ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır. KD.01.H4: Yetki devri düzeyi ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.	18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	KD.01.H0: Birlikte karar verme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi yoktur. KD.01.H1: Birlikte karar verme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.	6,12,13,18,19,20,28.
				KD.01.H0: Birlikte hareket etme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi yoktur. KD.01.H1: Birlikte hareket etme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.	6,12,13,18,19,20,28.
				KD.01.H0: Yetki devri değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi yoktur. KD.01.H1: Yetki devri değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.	6,12,13,18,19,20,28.
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	
T testi	Hipotez 7KD: Katılım düzeylerinin (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir.	KD.01.H0: Bilgilendirme aşaması ile cinsiyete göre anlamlı bir ilişki vardır.	18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	KD.01.H0: Yerel ve ulusal basın-yayın organları tarafından açık ve yeşil alanlarda katılımı özendirici programlar hazırlanmaktadır. Cinsiyetler arasında bilgilendirme aşamasında anlamlı bir fark vardır	

Çizelge 3.9. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımcılık düzeyleri (devamı).

KATILIM DÜZEYLERİ					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILAR YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	ANA HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	Analizler
T testi	Hipotez 7KD: Katılım düzeylerinin (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir.	KD.01.H1: Danışma aşaması ile cinsiyete göre anlamlı bir ilişki vardır.	18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	KD.01.H1: Kent yönetimine katılımı sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Cinsiyetler arasında danışma aşamasında anlamlı bir fark vardır.	1,19
T testi	Hipotez 7KD: Katılım düzeylerinin (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir.	KD.01.H2: Birlikte karar verme aşaması ile cinsiyete göre anlamlı bir ilişki vardır.	18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	KD.01.H0: Yerel halkın katılımını sağlayacak toplantılar, halk günleri düzenlenmektedir. Cinsiyetler arasında birlikte karar verme aşamasında anlamlı bir fark vardır.	1,20
T testi	Hipotez 7KD: Katılım düzeylerinin (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir.	KD.01.H3: Birlikte hareket etme aşaması ile cinsiyete göre anlamlı bir ilişki vardır.	18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	KD.01.H1: Kent planlarının hazırlanması ve kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır. Cinsiyetler arasında birlikte hareket etme aşamasında anlamlı bir fark vardır.	1,21
T testi	Hipotez 7KD: Katılım düzeylerinin (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir.	KD.01.H4: Yetki devri aşaması ile cinsiyete göre anlamlı bir ilişki vardır.	18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	KD.01.H0: Stratejik planların hazırlanması ve belediyenin aldığı kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır. Cinsiyetler arasında yetki devri aşamasında anlamlı bir fark vardır.	1,22

Çizelge 3.9. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımcılık düzeyleri (devamı).

KATILIM DÜZEYLERİ					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILAR YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	
Anova	Hipotez 7KD: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) ekonomik irdelenmesi bulunmaktadır	KD.01.H0: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Bilgilendirme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır.	18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	Yok	
Anova	Hipotez 7KD: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) ekonomik irdelenmesi bulunmaktadır	KD.01.H1: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Danışma aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır.	18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	yok	
Anova	Hipotez 7KD: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) ekonomik irdelenmesi bulunmaktadır	KD.01.H2: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Birlikte Karar Verme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır.	18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	yok	
Anova	Hipotez 7KD: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) ekonomik irdelenmesi bulunmaktadır	KD.01.H3: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Birlikte Hareket Etme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır.	18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	yok	
Anova	Hipotez 7KD: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) ekonomik irdelenmesi bulunmaktadır	KD.01.H4: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Yetki Devri aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır.	18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	yok	
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	
Ki kare	Hipotez 7KD: atılımcıların görev yaptıkları birim ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.	KD.01.H0: Katılımcıların görev yaptıkları birim ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.	2,18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	yok	
Ki kare	Hipotez 7KD: Katılımcıların “Kaç yıldır bu kurumda çalışıyorsunuz?” süresi ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.	KD.01.H1: Katılımcıların “Kaç yıldır bu kurumda çalışıyorsunuz?” süresi ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.	2,4,18,19,20,22,23,24,25,26,27,28.	yok	

Çizelge 3.9. Kamu kurumları ve kullanıcılara yönelik amaçlar doğrultusunda hazırlanan alt hipotezler / katılımcılık düzeyleri (devamı).

KATILIM DÜZEYLERİ					
	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER		Kamu Soru Numarası	KULLANICILAR YÖNELİK HİPOTEZLER.	Kullanıcı Soru numarası
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	
Ki kare	Hipotez 7KD: Katılımcıların eğitim düzeyi ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.	KD.01.H2: Katılımcıların eğitim düzeyi ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.	2,4,	yok	
İstatistiki Analizler	KAMUYA YÖNELİK HİPOTEZLER	ALT HİPOTEZLER (Kamu)		ALT HİPOTEZLER (Kullanıcı)	
Kruskall wallis	Hipotez 7KD: Yaş grupları arasında, açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeylerinde anlamlı bir fark yoktur.	KD.01.H0: Yaş grupları arasında, açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeylerinde anlamlı bir fark vardır.	3	yok	

Kent yönetiminde paydaşların kimler olduğuna ilişkin iki grup oluşturulabilir: Birincisi konuya yerel yönetim açısından baktığımızda paydaşların; merkezi idareler, mahalli idareler, birlikler, sivil toplum örgütleri, kent konseyi, kalkınma ajansı, üniversiteler, meslek odaları, özel sektör kuruluşları, medya, hemşeri oluşumlarını kapsadığı görülmektedir. Paydaş analizi süreci, her bir paydaşın beklentilerini, önceliklerini, davranışlarını ve değerlerini anlamayı amaçlamaktadır. Bu analiz, farklı paydaş gruplarının ortak hedefler ve amaçlar etrafında bir araya gelmesini sağlayacak katılımcı bir açık ve yeşil alan planlaması örgütünün oluşturulmasını desteklemektedir. Sonuç olarak, tüm paydaşların ve grupların analizi temel alınarak, katılımcı bir şekilde yönetilen ve çeşitli paydaşların temsil edildiği bir yerel örgüt kurulmaktadır.

3.3.5. Paydaş Analizi

Paydaş Analizi, kuruluşun faaliyetlerini etkileyebilecek veya destekleyebilecek paydaşları belirlemek, bu paydaşların beklentilerini anlamak ve onlarla etkili iletişim stratejileri geliştirmek için yapılan bir pazar araştırmasıdır. Bu süreç, paydaşların etkisi, kuruluşun öncelikleri ve olası risklere karşı stratejilerin belirlenmesi gibi unsurları kapsamaktadır (İlgar ve İlgar, 2019). Paydaş analizi süreci, paydaşların belirlenmesi, sınıflandırılması ve aralarındaki ilişkilerin incelenmesiyle üç ana bölümde ele alınır. Paydaşlar arası ilişkilerin tespiti, sektördeki eksikliklerin keşfi için önemlidir. Süreç,

paydaşların bilgilerinin toplanmasıyla başlar ve onların planlama ile uygulamaya katkıları çeşitli yöntemlerle analiz edilir (Reed, 2008 ve Uygun, 2018). Paydaş analizi süreci, her bir paydaşın beklentilerini, önceliklerini ve değerlerini anlamayı amaçlayarak, katılımcı bir açık ve yeşil alan planlaması örgütünün oluşturulmasını desteklemektedir. Kentsel açık ve yeşil alanlarda kamu paydaş analizi yaparken izlenilen yöntem paydaş gruplarının görev ve sorumlulukları, kent yönetiminden bekledikleri faydalar ve katılımcılıktaki rollerini dikkate alarak belirli adımları içermektedir (Ahern, 2007).

3.3.5.1. Paydaş Gruplarının Belirlenmesi

Kentsel açık ve yeşil alanların planlanmasında etkili olan tüm kamu paydaşları tanımlanmıştır. Düzce ilinde gerçekleştirilen kentsel açık ve yeşil alanlar planlama sürecinde çeşitli paydaş grupları belirlenmiştir. Bu paydaş grupları, merkezi yönetim taşra teşkilatı birimleri, kamu kurumları, Düzce Belediye birimleri, sivil toplum kuruluşları ve yerel halk olarak sınıflandırılmıştır. Merkezi yönetim taşra teşkilatı birimleri arasında Düzce İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, Düzce İl Dernekler Müdürlüğü ve Düzce Üniversitesi gibi kuruluşlar yer alırken, kamu kurumları arasında Düzce Valiliği, Düzce Çevre ve Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, Düzce Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Düzce Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, Düzce Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ve Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğü bulunmaktadır. Düzce Belediye birimlerinde ise Düzce Belediyesi ve ilgili müdürlükler, Kültür İşleri Müdürlüğü, Park ve Bahçeler Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü yer almaktadır. Sivil toplum kuruluşları arasında ise İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü, Düzce'yi Güzelleştirme ve Kalkındırma Derneği, TEMA Vakfı İl Temsilciliği ve Düzce İli Turizm Tanıtma, Yaşatma ve Geliştirme Derneği gibi kuruluşlar bulunmaktadır. Ayrıca, yerel halkın katılımı da kadın, erkek, genç, yaşlı gibi farklı demografik gruplar ve Düzce Kent Konseyi Meclisleri ve Çalışma Grupları üzerinden sağlanmaktadır.

Düzce İl Özel İdaresi, genellikle kırsal alanların kalkınması ve yerel yönetim hizmetlerinin sağlanmasıyla ilgilenmektedir. Bu nedenle, kentsel alanların planlanması ve yönetimi konularında daha az doğrudan bir rol oynamaktadır. Kentsel alanların planlanmasında merkezi bir yetki ve sorumluluk genellikle belediyelerde ve ilgili müdürlüklerde toplanmakta ve dolayısıyla, İl Özel İdaresi'nin bu paydaş gruplarının dışında tutulmasının nedeni, kentsel planlama sürecindeki rolünün sınırlı olması ve daha çok kırsal alanlara odaklanmasıdır. Ancak, özel durumlar ve kırsal kalkınma projeleri gibi belirli konular dahilinde süreçte yer almaktadır.

Görev ve Sorumlulukların Analizi: Her paydaş grubu, görev ve sorumlulukları göz önünde bulundurularak listeye eklenmiştir. Her bir paydaşın kentsel açık ve yeşil alanlarla ilgili görev ve sorumlulukları tanımlanmıştır. Paydaşların kentsel alanların planlanması, yönetimi, bakım ve korunmasındaki sorumlulukları belirlenmiştir.

Beklentilerin ve Faydaların Belirlenmesi: Her paydaş grubunun katılımcılıktan ne tür faydalar beklediği açıklanmıştır. Paydaşların birbirleriyle ve kent yönetimiyle olan iş birliği potansiyelleri değerlendirilmiştir.

Katılımcılıktaki Rol ve Etkilerin Analizi: Her paydaşın katılımcılık sürecindeki rolü tanımlanmıştır (Thompson, 2007).

3.3.6. Kamu Anket ve Kullanıcı Anket Tasarımı

Düzce kentsel açık ve yeşil alan planlaması sürecinde, paydaşların bu alanlara ilişkin görüşlerine ve düşüncelerine başvurmak çalışmanın temel amacıdır. Araştırma yukarıda belirtilen çalışanlara anket uygulanmak suretiyle 15.01.2023-10.03.2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu süreç, paydaşların çeşitli görüşlerini ve beklentilerini dikkate alarak daha katılımcı ve sürdürülebilir bir planlama modeli oluşturmayı hedeflemiştir.

3.3.6.1. Kamu Paydaşlarının Algı ve Tutumlarını Ölçmeye Yönelik Anket Çalışması

Kamu paydaşlarının algı ve tutumlarını ölçmeye yönelik anket çalışması, açık ve yeşil alanların planlanması ve yönetiminde halkın görüşlerini, ihtiyaçlarını ve beklentilerini anlamak amacıyla yapılmaktadır. Bu anket çalışması, kent yönetiminin, çevre koruma örgütlerinin, yerel toplumun, özel sektörün ve akademik kurumların perspektiflerini ve önerilerini toplamaktadır. Anket sonuçları, katılımcı süreçlerin etkinliğini artırarak, tüm paydaşların daha fazla dahil edilmesini ve kent planlama süreçlerinde şeffaflık, katılımcılık ve toplumun geniş kesimlerinin memnuniyeti ile sürdürülebilir çözümler geliştirilmesini sağlamaktadır.

Anket çalışması Örneklem büyüklüğünün saptanması, Anket yönteminin seçimi, Anket formunun hazırlanması ve Ölçekler, Anketin uygulanması 4 adımla uygulanmıştır:

1. Örneklem büyüklüğünün saptanması,

Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde, Arkin ve Colton'un %5 hata payına göre 100.000'in üzerindeki nüfus için öngördüğü en az 400 denek sayısı temel alınarak 464 denek seçilmiştir (Pulido, 1972)

Araştırmanın evreni Düzce ili hizmet sınırı alanı olarak belirlenmiştir. Araştırma evrenini 2023 yılında Düzce İl Müdürlükleri bünyesinde çalışan yöneticiler de dâhil tüm memur ve işçilerdir. Örneklem hesaplamak için, ana kütledeki birim sayısı (N) biliniyor ise (Karagöz, 2014):

“ $n = N \cdot t \cdot p \cdot q / d^2 \cdot (N-1) + t^2 \cdot p \cdot q$ ” formülü kullanılmıştır.

Formülde yer alan:

N: ana kütlede yer alan kişi sayısını,

n: örneklem sayısını,

p: ana kütledeki incelenen olayın gerçekleşme olasılığı,

q: ana kütledeki incelenen olayın gerçekleşmeme olasılığı,

t: belirli bir anlamlılık düzeyini

d: tahmin edilecek olan ana kütle oranı ile aynı ana kütlede alınan örneklem arasındaki sapma miktarını ifade etmektedir.

Kamu Kurumu olarak Düzce valiliği bünyesindeki il müdürlüklerindeki personele ise bizzat elden anket ulaştırılmış ve 604 anket doldurulmuş olup Ana kütlede yer alan kişi sayısı “(N)= 604”, olayın gerçekleşme olasılığı “p=0.5”, olayın gerçekleşmeme olasılığı “q=0.5”, $\alpha=0.05$ de ∞ serbestlik derecesindeki t değeri “t= 1.96” ve örnekleme hatası “d=0.05” olarak alınmıştır. Belirlenen değerler formülde uygulandığında örneklem sayısı (n)= 236 olarak çıkmaktadır.

Düzce belediyesi bünyesindeki müdürlüklerden toplam 136 çalışandan 94 adet anket yaptırılmış ve destek alınmıştır. Ana kütlede yer alan kişi sayısı “(N)= 94”, olayın gerçekleşme olasılığı “p=0.5”, olayın gerçekleşmeme olasılığı “q=0.5”, $\alpha=0.05$ de ∞ serbestlik derecesindeki t değeri “t= 1.96” ve örnekleme hatası “d=0.05” olarak alınmıştır. Belirlenen değerler formülde uygulandığında örneklem sayısı (n)=101 olarak çıkmaktadır. Toplamda Ana kütlede yer alan kişi sayısı “(N)= 740”, olayın gerçekleşme olasılığı “p=0.5”, olayın gerçekleşmeme olasılığı “q=0.5”, $\alpha=0.05$ de ∞ serbestlik derecesindeki t değeri “t= 1.96” ve örnekleme hatası “d=0.05” olarak alınmıştır. Belirlenen değerler formülde uygulandığında örneklem sayısı (n)= 254 olarak çıkmaktadır.

Toplamda 603 + 136=739 anket yapılmıştır. 739 kişiden 369 +94 = 463 kişi anketi

cevaplamıştır.

Anketlerin geri dönüş oranı büyük ölçüde uygulama biçimine bağlıdır. Yüz yüze anket uygulamada geri dönüş oranının daha yüksek olacağı söylenebilir. Sağlıklı yorum yapabilmek için anket geri dönüş oranının %70-80 üzerinde olması beklenir. Ancak Özoğlu'nun (1992) belirttiği gibi anket geri dönüş oranı, genellikle %40-60 arasında değişmektedir.

Düzce Çevre ve Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü 85 kişiden 45 kişiye anket, Düzce Kültür ve Turizm İl Müdürlüğünde 55 kişiden 43'ine, Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğünde 114 kişiden 52'ine, Düzce İl Dernekler Müdürlüğünde 5 kişiden 3'üne, Düzce Valiliği Açık Kapı Şube Müdürlüğünde 10 kişiden 6'ına, Düzce Valiliği Defterdarlığı'nda 9 kişiden 5'ine, Düzce İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğünde 58 kişiden 32'ine, Düzce Tarım ve Orman İl Müdürlüğünde 137 kişiden 65'sine, Düzce Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'nde 130 kişiden 118'ine anket yapılmıştır. Toplam 603 kişiden 370'ına % 60'ine anket düzenlenmiştir.

2. Anket yönteminin seçimi,

Gold (1980)'a göre, kullanıcı araştırmasında üç temel yöntem bulunmaktadır: telefonla görüşme, posta yoluyla ve yüz yüze görüşme. Bu araştırmada, yüz yüze görüşme yöntemi tercih edilmiştir. Bunun nedeni, tanıtım ve açıklama materyallerinin daha etkili bir şekilde kullanılabilmesi ve katılımcılardan doğru ve detaylı yanıtlar alınabilmesidir. Yüz yüze görüşme yöntemi, emek ve zaman yoğun olmasına rağmen, diğer iki yönteme kıyasla daha ekonomik ve planlı bir yaklaşımdır.

Çizelge 3.10. Anket çalışmaları.

Kurum İsmi	Çalışan Sayısı	İdari Personel Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Anket Sayısı	Yüzdelik Dilim
Düzce Çevre ve Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	73	12	85	45	%52
Düzce Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü	30	25	55	43	%78
Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğü	92	22	114	52	%45
Düzce İl Dernekler Müdürlüğü	5	5	5	3	%60
Düzce Valiliği Açık Kapı Şube Müdürlüğü	6	6	10	6	%60
Düzce Valiliği Defterdarlığı	9	9	9	5	%55
Düzce İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü	51	7	58	32	%55
Düzce Tarım ve Orman İl Müdürlüğü	126	11	137	65	%47
Düzce Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	60	70	130	118	%90
TOPLAM:	452	167	603	369	%60
BELEDİYE KURUM İSMİ					
Kültür İşleri Müdürlüğü	4	6	10	6	%60
Park ve Bahçeler Müdürlüğü	3	7	10	7	%60
İmar ve Şehircilik Müdürlüğü	67	17	84	49	%58
TOPLAM:	74	30	104	62	
KENT KONSEYİ MECLİSLERİ (3) VE ÇALIŞMA GRUPLARI (13)					
• Kadın Meclisi	2	2	2	2	%100
• Çocuk Meclisi	2	2	2	2	%100
• Gençlik Meclisi	2	2	2	2	%100
• Proje Çalışma Grubu	2	2	2	2	%100
• Kültür, Sanat, Turizm ve Tanıtma Grubu	2	2	2	2	%100
• Spor Çalışma Grubu	2	2	2	2	%100
• Tarım ve Hayvancılık Çalışma Grubu	2	2	2	2	%100
• Çevre Koruma, Kentsel Tasarım ve Prestij Çalışma Grubu	2	2	2	2	%100
• Çocuk Çalışma Grubu	2	2	2	2	%100
• Hayvan Hakları Çalışma Grubu	2	2	2	2	%100
• Ahilik Çalışma Grubu	2	2	2	2	%100
• Eğitim Çalışma Grubu	2	2	2	2	%100
• Engelliler Çalışma Grubu	2	2	2	2	%100
• Sağlıklı Yaşam Bağımlılıkla Mücadele Çalışma Grubu	2	2	2	2	%100
• Yüksek Hızlı Tren Çalışma Grubu	2	2	2	2	%100
• İnsan Hakları Çalışma Grubu	2	2	2	2	%100
TOPLAM:	32	32	32	32	%100
TOPLAM:	106	62	136	94	%69,11

3. Anket formunun hazırlanması ve ölçekler

Anket formu hazırlanırken Yüksek Öğretim Kurumu tez merkezinde çalışma konusu ile ilişkili olan tüm Türkçe ve yabancı dildeki lisansüstü tezleri incelenmiştir. Bunun yanı sıra hem yurtiçi hem de yurtdışı bilimsel çalışmalarda (makale, e-kitap ve bildiri) gözden geçirilmiştir. Çalışma amaçlarına uygun olarak hazırlanan anket soruları, literatürde yer alan ve benzer çalışmalarda kullanılan ölçeklerdeki sorulardan yararlanılarak oluşturulmuştur. Araştırmada verileri toplamak için kullanılan anket formu 6 bölümden oluşmaktadır.

Anketin ilk bölümü, katılımcıların eğitim seviyesi, yaşları ve mesleki durumları gibi kişisel bilgileri içermektedir (5 soru). Ardından, katılımcıların kurumlarındaki çalışma süreleri ve görev alanları hakkında bilgi alınmaktadır (2 soru). Katılımcıların park yönetimine doğrudan katılımıyla ilgili görüşlerini ölçmek için bir dizi soru yer almaktadır (6 soru). Bunlar arasında, açık ve yeşil alan planlaması sürecinde halkın katılımının gerekliliği, uygulanması gereken politikalar ve katılımın hangi aşamalarda gerçekleşmesi gerektiği gibi konular bulunmaktadır (1 soru). Katılımcıların katılım düzeylerini belirlemek için çeşitli seçenekler sunulmaktadır, bu seçenekler arasında bilgilendirme, danışma, iş birliği, ortaklık ve yetki devri gibi seçenekler yer almaktadır (1 soru). Anket ayrıca, katılımcıların kent yönetiminde katılımın önemi hakkındaki görüşlerini ölçmek için bir dizi ifade içermektedir. Bu ifadeler, katılımcıların kent yönetimine doğrudan katılımının kaliteyi artırabileceğini ve yerel hizmetlere olumlu etkiler yapabileceğini öne sürmektedir (28 soru). İletişim yöntemlerinin etkinliğini ölçmek için bir bölüm de bulunmaktadır. Katılımcılar, kitle iletişim araçlarından, yüz yüze görüşmeye kadar çeşitli iletişim yöntemlerinin ne sıklıkta kullanıldığına dair görüşlerini belirtmektedirler (19 soru). Son olarak, kent konseylerinin rolü ve etkinliği hakkında görüşleri ölçmek için bir dizi ifade yer almaktadır (22 soru). Katılımcılar, kent konseylerinin kent sorunlarına katılımcı bir tutum sergilediğini, yerel halkın bu konseylere olan bilincinin artması gerektiğini ve bu konseylerin yerel politikaların belirlenmesinde etkili bir rol oynaması gerektiğini belirtmektedirler (4 soru). Ayrıca, eksiklikler ve önerilerle ilgili 2 soru bulunmaktadır. Bu şekilde, anket formu katılımcıların çeşitli görüşlerini ve önerilerini detaylı bir şekilde ölçmeyi amaçlamaktadır.

Ölçek, verilerin toplanması açısından büyüklüğüne ya da değerine göre sıralanan herhangi bir birimler dizisi olarak açıklanabilir (Zikmund, 2016).

Bu çalışmada istatistiksel analizler yapabilmek için yaygın şekilde kullanılan; sınıflama ölçeği ve tutum ölçeğine yer verilmiştir (Clark ve diğ., 1999; Sekaran, 2003). Sınıflama Ölçeği (Nominal Scala); bu ölçekte, verilerin sadece farklı gruplara veya sınıflara ayırmada kullanılır (Karagöz, 2014). Tutum ölçeği; bir kişiye atfedilen, bir nesne hakkında düzenli olarak duygu, düşünce ve davranışlarını oluşturan bir eğilim olarak tanımlanabilir (Uşal ve Kuşluvan, 2006:125). Tutum ölçmek için aralık ölçeği içerisinde geliştirilen ölçüm sistemlerinden biri de Likert ölçeğidir.

Belediye ve kamu çalışanlarının kararlara katılım atmosferi hakkındaki algılarını ve katılıma yönelik tutumlarını ölçmek için Stale ve Vogel (1997)'in geliştirdiği,

Cihangiroğlu (2009) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ve geçerlilik güvenilirlik analizi yapılan “Katılım Atmosferi ve Katılıma Yönelik Tutum Ölçekleri” kullanılmıştır. Çalışanların katılım atmosferine ilişkin algıları ve katılıma yönelik tutumları ölçülmüştür. “Kararlara katılım çalışanların kendilerini daha iyi hissetmelerine yol açar.” gibi yargı ifadeleri yer almaktadır. Ölçeklerdeki yargı ifadeleri 5’li Likert tipinde derecelendirilmiştir

(1 Kesinlikle katılmıyorum; 2 Katılmıyorum; 3 Kararsızım; 4 Katılıyorum; 5 Kesinlikle katılıyorum).

4. Anketin uygulanması,

Anket çalışması, Mart, Nisan ve Mayıs 2023’de üç ay süreyle gerçekleştirilmiştir. Çalışma, değişik kullanıcılara ulaşmak için farklı günlerde sabah saatlerinden akşam saatlerine kadar devam etmiştir ve 463 kişiye uygulanmıştır. Anket çalışmasının yapılabilmesi için Düzce Valiliği ve Düzce Belediyesi’nden gerekli izin alınmıştır (Ek 4 ve Ek 5).

5. Kamu paydaşı anketi güvenilirlik analizi

Geçerlilik analizi, bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özellikleri gerçekten ölçüp ölçmediğini analiz etmektedir (Büyüköztürk, 2020). Güvenilirlik analizi, bir ölçme aracında yer alan yargılar arasındaki iç tutarlılığı ölçen ve bu yargılar arasındaki ilişkiler hakkında bilgiler sunan bir yöntemdir (Bayram, 2017). Çalışma kapsamında ölçeğin güvenilirlik düzeyini belirlemek için Cronbach’s Alpha Katsayısına bakılmıştır. Cronbach’s Alpha Katsayısı, 0 ile 1 arasında değişim göstermektedir (Özdamar, 2010).

Geçerlik

Çalışmanın geçerliğine ilişkin açıklamalar aşağıda sıralanmaktadır:

- Nitel araştırmalarda geçerlik kavramının tanımı birçok sosyolog tarafından değişik şekillerde ifade edilmiştir. Nitel araştırmalarda geçerlik, araştırmacının araştırdığı olguyu, olduğu biçimiyle ve olabildiğince yansız gözlemesi anlamına gelmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Çalışmada elde edilen bilgiler tüm gerçekliği ile açık bir şekilde yansız olarak analiz edilmiştir.
- Değerlendirmeci geçerlik, çalışılan sürecin yasal biçimde doğrulanmasıdır. Bir araştırmanın önemi literatüre eklediği, insan hayatında meydana gelen sorunlar karşısında gösterdiği çözüm bakımından değerlendirilir. Ayrıca bir araştırma ancak sonuçlarının

açık, tutarlı ve doğrulanabilir olduğu zaman bilimsel bir araştırma olarak kabul edilebilir (Maxwell, 1992). Çalışmamızda elde edilen tüm bilgiler açık, tutarlı ve doğrulanabilir niteliktedir.

- Betimleyici geçerlik olarak nitelediği süreçte nitel araştırmacıların gördükleri ve duyduklarını çarpıtmadan olduğu gibi aktarılmasını belirtmiştir (Maxwell (1992).

Çizelge 3.11. Geçerlilik ve güvenilirlik analizi referans değerleri.

KMO DEĞERİ	Referans Değeri	Yorum
	0,90	Mükemmel
	0,80	Çok İyi
	0,70	İyi
	0,60	Orta
	0,50	Zayıf
	0,50' nin altı	Kabul Edilemez
ALFA DEĞERİ	$0,00 \leq \alpha < 0,40$	Ölçek güvenilir değil
	$0,40 \leq \alpha < 0,60$	Ölçeğin güvenilirliği düşük
	$0,60 \leq \alpha < 0,80$	Ölçek oldukça güvenilir
	$0,80 \leq \alpha < 1,00$	Ölçek yüksek derecede güvenilir

Çalışmada kamu kurumlarına ve yerel halka düzenlenen anketlerde kullanılan ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik analizi sonuçları Çizelge 3.12’de gösterilmiştir.

Çizelge 3.12. Geçerlilik ve güvenilirlik analizi sonuçları (Kamu Kurumu).

Çalışma Türü	Cronbach's Alpha Katsayısı	Geçerlilik Analizi Sonucu	
		KMO Değeri	Barlett Değeri
Katılımcılık ile ifadelere ilişkin görüşleri belirten Katılım Atmosferi Algısı ölçeği (25 yargı)	,870	,865	6719,039
Kent konseyleri (KK), Yerel Halk (YH), Sivil Toplum Kuruluşları (STK) katılım düzeyinizi Katılıma yönelik tutum ölçeği (22 yargı)	,891	,857	4132,935
Tüm Ölçek Sonuçları (47 yargı)	,907	,863	11892,105

Ölçeğin geçerliliği için yapılan analizler sonucunda KMO değerleri, 0.863 ve Barlett testi sonucu 11892.105 olarak bulunmuştur. Bu değerler, ölçeğin faktör analizi için uygun olduğunu ve ölçülen değişkenler arasında anlamlı ilişkiler olduğunu göstermektedir. Ölçeğin tüm veriler için genel güvenilirlik değeri (Cronbach's Alpha Katsayısı) oldukça yüksek bir değer olan 0.907 olarak ölçülmüştür.

Elde edilen sonuçlar, Çizelge 2.20’de verilen referans değerlere göre ölçeğin geçerlilik

açısından herhangi bir sorun oluşturmadığını ve ölçeğin oldukça güvenilir bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir (Kalaycı, 2016; Özdamar, 2010). Bu sonuçlar, ölçeğin katılımcıların görüşlerini ve tutumlarını doğru bir şekilde ölçtüğünü ve çalışmanın amacına yönelik güvenilir sonuçlar elde edilmesine katkıda bulunabileceğini işaret etmektedir.

3.3.6.2. Kullanıcı Anketi Tasarımı ve Sürecine İlişkin Veriler

Bu kapsamda anket tasarımında kamu anketinde olduğu gibi 5 aşamadan oluşan bir yöntem izlenmiştir. Bu aşamalar Örneklem büyüklüğünün saptanması, Anket yönteminin seçimi, Anket formunun hazırlanması, Anketin Ön Testten Geçirilmesi ve Hataların Düzeltilmesi, anketin uygulanması şeklinde aşağıda açıklanmıştır

1. Örneklem büyüklüğünün saptanması,

Araştırmanın bir diğer evreni 2023 yılında Düzce Belediyesi hizmet sınırı alanı içinde belirlenen 8 mahalleden oluşmaktadır. Örneklem hesaplamak için, ana kütledeki birim sayısı (N) biliniyor ise (Karagöz, 2014):

“ $n = \frac{N \cdot t \cdot p \cdot q}{d^2 \cdot (N - 1) + t \cdot p \cdot q}$ ” formülü kullanılmıştır.

Formülde yer alan:

N: ana kütlede yer alan kişi sayısını,

n: örneklem sayısını,

p: ana kütledeki incelenen olayın gerçekleşme olasılığı,

q: ana kütledeki incelenen olayın gerçekleşmeme olasılığı,

t: belirli bir anlamlılık düzeyini

d: tahmin edilecek olan ana kütle oranı ile aynı ana kütlede alınan örneklem arasındaki sapma miktarını ifade etmektedir.

Araştırma, yerel halka yönelik anketlerle desteklenmiştir. Bu anketler, Düzce iline bağlı 8 farklı mahallede gerçekleştirilmiştir. Bu mahalleler sırasıyla Kültür, Mergiş, Bahçelievler, Çamlıevler, Demetevler, Esentepe, Güzelbahçe, Yeşiltepe'dir. Bu mahallelerde yapılan anketlerde dört mevsim göz önünde bulundurularak, ilkbahar mevsiminde 45 adet pilot çalışma gerçekleştirilmiştir. Toplamda ise 219 kişiden veri toplanmıştır. 461 kişiye yaz, 304 kişiye sonbahar ve 202 kişiye kış mevsiminde toplamda 1186 kişiye yüz yüze görüşme yöntemiyle ulaşılmıştır.

Bu verilerin analizi, bakanlıkların taşra teşkilatındaki kamu kurumlarının ve Düzce Belediyesi bünyesindeki müdürlüklerin performansını, yerel halkın beklentilerini ve memnuniyetini anlamak adına önemli bir kaynak sağlayacaktır. Aynı zamanda mevsimlere göre değişen dinamikleri göz önüne alarak daha kapsamlı bir perspektif sunacaktır.

Ana kütlede yer alan kişi sayısı Düzce TÜİK 2023 verisine göre “(N)= 409.865”, olayın gerçekleşme olasılığı “p=0.5”, olayın gerçekleşmeme olasılığı “q=0.5”, $\alpha=0.05$ de ∞ serbestlik derecesindeki t değeri “t= 1.96” ve örneklem hatası “d=0.05” olarak alınmıştır. Belirlenen değerler formülde uygulandığında örneklem sayısı (n)= 384 olarak çıkmaktadır.

TÜİK verilerine göre Türkiye nüfusu 85 milyon 372 bin 377 olurken, Düzce’nin nüfusu ise 409 bin 865 oldu. Çalışma için örneklem boyutu katılımcı sayısı 1186 kişidir. Mahalle bazında incelenip hesaplandığında ise;

Çizelge 3.13. Mahalle bazında katılım sayısı.

Mahalle adı	Mahalle nüfusu 2019	Nüfusa göre örneklem büyüklüğü	Nüfusa göre beklenen katılım sayısı	Mahalle nüfusu 2023	Nüfusa göre örneklem büyüklüğü	Nüfusa göre beklenen katılım sayısı	Gerçek Katılım Oranı
Kültür	7.322	366	20	6.889	364	18	141
Mergiç	771	257	3	945	274	4	77
Bahçelievler	4.663	355	13	4.827	356	13	32
Çamlıevler	3.655	348	10	3.696	349	10	51
Demetevler	2.365	331	7	2.416	332	7	98
Esentepe	3.730	349	10	3.774	349	10	42
Güzelbahçe	6.191	362	17	6.047	362	16	44
Yeşiltepe	2.576	335	7	2.693	337	8	37
Toplam	801.502	2703	87	975.342	2723	86	522

Çizelge 3.13’de toplam sekiz farklı mahallenin 2019 ve 2023 yıllarındaki nüfusunu, her iki yıla ait örneklem büyüklüğünü ve katılım sayılarını içermektedir. Kültür, Mergiç, Bahçelievler, Çamlıevler, Demetevler, Esentepe, Güzelbahçe ve Yeşiltepe mahalleleri için her iki yılın nüfus verileri, bu nüfuslara göre belirlenen örneklem büyüklükleri ve katılım sayıları belirtilmiştir. Bu bilgiler, her bir mahallenin ankete katılım düzeyini ve

nüfus ile örneklem arasındaki ilişkiyi anlamamıza yardımcı olmaktadır. Gerçek katılım oranı ise toplamda 522 olarak kaydedilmiştir. Bu veriler, mahallelerin demografik yapılarındaki değişimleri ve katılım eğilimlerini detaylı bir şekilde analiz etmeyi mümkün kılmaktadır.

2. Anket yönteminin seçimi,

Kamu anketlerinde olduğu gibi, Yüz yüze anket yöntemi seçilmiştir.

3. Anket formunun hazırlanması,

Araştırmada verileri toplamak için kullanılan anket formu 5 bölümden oluşmaktadır.

1. Bölüm: Kişisel Bilgiler (7 soru)

Bu bölümde, katılımcıların kişisel bilgileri toplanmaktadır. Eğitim seviyesi, yaş, mesleki durum gibi bilgiler sorulacak ve ayrıca katılımcıların kurumlarındaki çalışma süreleri ve görev alanları hakkında bilgi alınmaktadır.

2. Bölüm: Düzce Kent Merkezinde Bulunan Açık-Yeşil Alanlara Yönelik Sorular (14 soru)

Bu bölümde, katılımcıların Düzce Kent Merkezinde bulunan açık-yeşil alanları nasıl kullandıkları ve tercih ettikleri hakkında bilgi alınarak, bu alanlara ulaşım, rahatsız edici faktörler ve mevsimlere göre kullanım zamanları gibi konulara değinilmektedir.

3. Bölüm: Açık ve Yeşil Alan Planlama, Tasarım, Uygulama İlgili İfadeler (17 Soru)

Bu bölümde, katılımcıların Düzce Kent Merkezinde bulunan açık-yeşil alanların planlama, tasarım ve uygulaması ile ilgili görüşleri ölçülmesi planlanmaktadır. Önerilen ifadeler arasında, planlamada yerel katılımın önemi, parkların tasarımı ve bakımı gibi konular bulunmaktadır.

4. Bölüm: Açık ve Yeşil Alan İhtiyacına Yönelik Öneriler (18 Soru)

Bu bölümde, katılımcıların Düzce Kent Merkezindeki açık-yeşil alanlarla ilgili ihtiyaçlarına yönelik önerileri toplanması planlanmaktadır. Önerilen ifadeler arasında, alanların sayısının artırılması, beklentileri karşılama durumu ve alanların sağladığı faydalar gibi konular yer almaktadır.

5. Bölüm: Eklemek İstedığınız Fikir ve Öneriler

Katılımcılar, varsa eklemek istedikleri fikir ve önerilerini bu bölüme yazabileceklerdir.

Belirlenen 8 mahalledeki açık ve yeşil alanlarda mevcut kullanımını ve iyileştirme sonrası kullanım değişimlerini belirlemek amacıyla anket formu, literatür bilgileri ve uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanmıştır.

Anketin planlanan açık ve yeşil alanların bulunduğu toplam 8 mahalledeki mevcut kullanım düzeyinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, zamanların mevsimlere ve hafta içi-hafta sonuna göre dağılımı, ziyaret sayıları ve süreleri incelenmiştir. Bu bölüm, Kart (2008), Project for Public Spaces (2005), Çelik ve Bobat (2007) tarafından geliştirilen kriterler doğrultusunda şekillendirilmiştir. Anket kullanıcıların açık ve yeşil alanları ziyaret zamanları, mevsimlere ve hafta içi-hafta sonuna göre dağılımları, aylık ziyaret sayıları ve süreleri araştırılmıştır. Ayrıca, her bir açık ve yeşil alanın aylık ziyaret sayısı, tek bir ziyarette geçirilen süre, beraberlerinde kaç kişi ile geldikleri ve alanların yeterlilik düzeyleri sorgulanmıştır. Açık ve yeşil alanların genel kullanım kapasitesine etkisi açısından hizmet birimlerinin yeterliliği de değerlendirilmiştir.

3.3.6.3. Anketin Ön Testten Geçirilmesi ve Hataların Düzeltilmesi

Taslak anket formları açıklamalı bir şekilde 1-31 Ekim 2022 tarihlerinde mail ile uzman görüşlerine sunulmuştur (Ek 3). Konusunda uzman 13 akademisyen ve 7 kamu çalışanı olmak üzere toplam 24 uzmandan 10-25 Ekim 2022 tarihleri arasında gerek telefonla gerekse de mail ile geri dönüşler alınmış ve gerekli düzenlemelerden sonra taslak anket formlarına ön uygulama (pilot uygulama) öncesi son şekilleri verilmiştir (Ek 4 ve Ek 5).

Pilot Çalışma Güvenilirlik Analizi yapılarak anketin güvenilirliği son haline getirilmiştir. İlgili aşamalar aşağıda verilmiştir.

Bir ankette anketi yürüten görüşmeciler ve denekler (cevaplayıcılar) açısından sorun yaratan unsurların olup olmadığının değerlendirilmesi ve sorun kaynaklarının belirlenmesi ancak sözkonusu anketin uygulanmasından önce yapılacak olan bir öntest (pilot test) ile mümkün olacaktır (Presser vd. 2004). Dolayısıyla öntest uygulaması anket geliştirme safhalarından birisidir.

Bu pilot uygulama ile aynı zamanda, anketin ne kadar sürede doldurulabildiği, soruların cevaplayıcılar tarafından tam anlaşılıp anlaşılmayacağı, cevaplayıcıların tepkisine sebep olacak soruların tespiti, soruların sıralamasında hatalar varsa onların giderilmesi gibi hususlar bilinmiş olur ve bu eksiklikler giderilir. Ayrıca pilot uygulama ile analiz esnasında ortaya çıkabilecek problemler de önceden tespit edilebilir ve daha doğru sonuçlar elde edilir.

Anket taslağı hazırlandıktan sonra, anketin geliştirilmesi ve muhtemel hataları gidermek amacıyla asıl hedef gruba uygulamadan önce küçük bir gruba pilot uygulama yapmak gerekir. Bunun yapılması anketin geçerliliği ve güvenilirliğini artıracaktır. Anketin tasarlanması aşamasında da istenirse örnek bir gruba anketler uygulanarak soru maddeleri belirlenebilir. Burada sorular açık uçlu olarak sorulur ve örnek grubun verdiği cevaplar sentez edilerek, kapalı uçlu soruların seçenekleri daha geçerli olarak belirlenir. Bu ön bulguların ve verilerin analiziyle yapılan değerlendirmeler ışığında çalışmadan daha gerçekçi sonuçlar elde edebilmek için su değişiklikler yapılmıştır;

—Araştırmaya katılacak tüm katılımcılar 18 yaşın üzerinde olması,

—Katılımcılar 1 yıl öncesine kadar Düzce’de yaşamış ve hali hazırda gerçekleştirilen araştırma esnasında da Düzce’de ikamet etmeye devam etmiş bireyler olması,

— 19 Ocak 2023 tarihinde etik kurul onayı alınmış olan araştırma kapsamında yürütülen vatandaş anketine, 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen deprem sonrasında, Tez İzleme Komitesi (TİK) üyelerinin önerisi ve onayı doğrultusunda 18. soruya ilaveten 27, 28, 29, 30 ve 31. soruların eklenmesi uygun görülmüştür. Bu değişiklikler, komite tarafından onaylanmış ve ankete uygulanmıştır.

Günümüzde nüfusun yaşlanması, demografik yapıda önemli değişiklikler meydana getirmekte ve bu durum sosyal politikalara duyulan ihtiyacı artırmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre, 2019 yılında 1 milyar olan 60 yaş ve üstü birey sayısının, 2030’da 1,4 milyara ve 2050’de 2,1 milyara ulaşacağı öngörülmektedir (WHO, 2022). Dünya Sağlık Örgütü, yaşlılık başlangıcını 65 yaş olarak kabul etmekte ve yaşlı bireyleri genç yaşlı (65-74), yaşlı (75-84) ve ileri yaşlı (85+) olarak sınıflandırmaktadır (WHO, 1963; Mackinlay 2001, Multani ve Verma 2007). Bu veriler, anket çalışmasında yaş gruplarının detaylı incelenmesinin önemini vurgulamaktadır.

Çalışmanın pilot uygulamaları Şubat -Nisan 2023’te 45 kişilik bir denek grup olan vatandaşa yönelik yapılan anket üzerinde uygulanmıştır. Çalışmanın ana uygulamaları ise rastlantısal olarak seçilmiş 1186 tane denek grubu üzerinde mevsimlere göre yapılarak tamamlanmıştır. 45 kişiye yüz yüze görüşme tekniği ile 19 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Anketin birinci bölümünü 7 soru ile demografik bilgiler oluşturmaktadır. İkinci bölümünde ise Düzce Kent Merkezinde Bulunan Açık-Yeşil Alanlara Yönelik Soruların saptanması amacıyla 11 adet anket soruları dikkate alınmıştır. 12-15 soruları arasında Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanları hangi amaçla kullanılması, Kent

merkezindeki açık-yeşil alanları tercih etme sebepleri, Kent merkezindeki açık-yeşil alanlara ulaşımı hangi araçla sağlandığı, Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda katılımcıları rahatsız eden faktörler neler olduğu gibi başlıca sorular 5’li likert ölçeği tipinde olmak üzere soru düzenlenmiştir. 16-18 sorularında ise Açık ve yeşil alanları mevsimlere göre kullanım zamanları, Açık ve Yeşil Alan Planlama, Tasarım, Uygulama ilgili ifadelerle ilişkin görüş, Açık ve Yeşil Alan ihtiyacınıza yönelik aşağıdaki önermelere katılım düzeyleri gibi başlıca sorular 5’li likert ölçeği tipinde olmak üzere toplam 58 madde temel alınmıştır. Araştırmaya katılan 45 kişilik örneklemin demografik özellikleri, bilinç düzeyi ortalamaları belirlenmiş ve araştırmanın hipotezleri test edilmiştir. Verilerin analizinde SPSS 25 programı kullanılmış olup, %95 güven düzeyi ile çalışılmıştır. İstatistiksel analiz metodu olarak frekans analizi tablolar halinde gösterilmiştir. Araştırma sonunda yaş, eğitim durumu, cinsiyet, medeni durum gibi demografik bilgiler ile Tanımlayıcı İstatistikler, güvenilirlik ve geçerlilik analizleri tek tek karşılaştırılmıştır.

Çizelge 3.14. Geçerlilik ve güvenilirlik analizi sonuçları (Pilot uygulama).

Çalışma Türü	Cronbach’s Alpha Katsayısı	Geçerlilik Analizi Sonucu	
		KMO Değeri	Barlett Değeri
Açık ve Yeşil Alan Planlama, Tasarım, Uygulama ilgili ifadelerle ilişkin görüşleri belirten Katılım Atmosferi Algısı ölçeği (27 yargı)	,853	,611	697,170
Açık ve Yeşil Alan ihtiyacınıza yönelik aşağıdaki önermelere katılım düzeyinizi Katılıma yönelik tutum ölçeği (31 yargı)	,888	,548	926,687

Elde edilen sonuçlar irdelendiğinde pilot uygulama sonuçlarının geçerlilik ve güvenilirlik açısından bir sorun teşkil etmediği belirlenmiştir (Kalaycı, 2016; Özdamar, 2010).

5.Anketin uygulanması,

Anket örneklem bölümünde belirtilen mahalleler ölçeğinde 1186 kişiye uygulanmıştır.

3.3.6.4. Kullanıcı Anketi Güvenilirlik Analizi

Ölçeğin geçerliliği için yapılan analizler sonucunda Açık ve Yeşil Alan Planlama, Tasarım, Uygulama ilgili ifadelerle ilişkin görüşleri belirten Katılım Atmosferi Algısı ölçeği (27 yargı) da KMO değerleri ,611 ve Açık ve Yeşil Alan ihtiyacınıza yönelik aşağıdaki önermelere katılım düzeyinizi Katılıma yönelik tutum ölçeği (31 yargı) da ,548 Barlett testi sonucu toplam 58 yargıda 46710,364 olarak bulunmuştur. Bu değerler,

ölçeğin faktör analizi için uygun olduğunu ve ölçülen değişkenler arasında anlamlı ilişkiler olduğunu göstermektedir. Ölçeğin tüm veriler için genel güvenilirlik değeri (Cronbach's Alpha Katsayısı) oldukça yüksek bir değer olan ,946 olarak ölçülmüştür.

Elde edilen sonuçlar, Çizelge 3.15'de verilen referans değerlere göre ölçeğin geçerlilik açısından herhangi bir sorun oluşturmadığını ve ölçeğin oldukça güvenilir bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir (Kalaycı, 2016; Özdamar, 2010). Bu sonuçlar, ölçeğin katılımcıların görüşlerini ve tutumlarını doğru bir şekilde ölçtüğünü ve çalışmanın amacına yönelik güvenilir sonuçlar elde edilmesine katkıda bulunabileceğini işaret etmektedir.

Çizelge 3.15. Geçerlilik ve güvenilirlik analizi sonuçları (Yerel Halk).

Çalışma Türü	Cronbach's Alpha Katsayısı	Geçerlilik Analizi Sonucu	
		KMO Değeri	Barlett Değeri
Açık ve Yeşil Alan Planlama, Tasarım, Uygulama ilgili ifadelerle ilişkin görüşleri belirten Katılım Atmosferi Algısı ölçeği (27 yargı)	,853	,611	697,170
Açık ve Yeşil Alan ihtiyacınıza yönelik aşağıdaki önermelere katılım düzeyinizi Katılıma yönelik tutum ölçeği (31 yargı)	,888	,548	926,687
Tüm Ölçek Sonuçları (58 yargı)	,946	,903	46710,364

3.3.7. Açık ve Yeşil Alan Katılımcılık İlişkisinin Düzce Ölçeğinde Değerlendirilmesi

Bu çalışmanın hipotezleri, Düzce'deki kent yönetimi açısından önem arz eden açık ve yeşil alan planlaması süreçlerinde katılımın çeşitli boyutlarını ve etkilerini anlamayı hedeflemektedir. Hipotezler, katılımın sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarını araştırarak, bu faktörlerin planlama süreçlerine nasıl yansıdığını ve yerel yönetimlerin bu süreçlerde ne ölçüde etkili olduklarını test etmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, yerel yöneticilerin ve paydaşların katılım ilkelerini uygulama biçimlerini ve mevcut planlama süreçlerinin kalitesini değerlendirme yolunda kritik bir rol oynamaktadır. Bu hipotezler, Türkiye'de kent yönetimlerine katkı sağlamak, yerel yönetimlerde katılımı artırmak ve yerel yöneticilerin rolünü anlamak amacıyla geliştirilmiştir. Her bir hipotez, çalışmanın belirli yönlerini derinlemesine incelemek için formüle edilmiştir.

Bu çalışmada değerlendirme süreci, kamu ve kullanıcı anketlerinden elde edilen verilerin sistematik ve bütüncül bir analizine dayanmaktadır. Öncelikle kamu anketlerinden elde edilen veriler incelenmiş, sonrasında kullanıcı anketleri değerlendirilmiş ve her iki veri

grubunun sonuçları karşılaştırmalı bir şekilde ele alınarak ortak bir analiz çerçevesi oluşturulmuştur. Bu yöntem, farklı paydaşların görüşlerinin birbiriyle örtüşen ve ayrılan yönlerini tespit etmeye olanak sağlamıştır.

Düzce kenti özelinde yapılan bu çalışma, dört temel analiz başlığı etrafında şekillendirilmiştir:

1. Sürdürülebilirlik: Kentin uzun vadeli sosyal, çevresel ve ekonomik gereksinimlerinin bütüncül bir perspektifle ele alınarak sürdürülebilir bir gelişim,
2. Nitelik ve Nicelik: Kentin altyapı, hizmet ve kaynaklarının niteliksel ve niceliksel yönden dengeli bir şekilde geliştirilmesine yönelik önerilerin sunulması.
3. Katılım Aşaması: Planlama ve karar alma süreçlerinde tüm paydaşların, özellikle kamusal ve bireysel düzeydeki aktörlerin etkin bir şekilde dahil edilmesini sağlayacak mekanizmaların önerilmesi.
4. Katılım Düzeyleri: Farklı paydaş gruplarının planlama süreçlerine katılım düzeylerinin değerlendirilmesi ve bu katılımın artırılması yönünde somut stratejilerin geliştirilmesi.

Bu kapsamda çalışma hem mevcut durumu tespit etmeyi hem de dört ana analiz başlığı altında, kentin ihtiyaçlarını ve potansiyelini göz önünde bulundurarak uygulanabilir ve sürdürülebilir öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır

Değerlendirme sürecinde öncelikle kamu anketleri incelenmiş, ardından kullanıcı anketlerinin sonuçları ele alınmıştır. Bu iki veri seti ayrı ayrı değerlendirildikten sonra her iki sonuç ortak bir analizle birleştirilerek daha kapsamlı bir çıkarım yapılmıştır.

Değerlendirme sürecinin metodolojisi hem kamu hem de kullanıcı anketlerinden elde edilen verilerin sistematik bir şekilde incelenmesine dayanmıştır. İlk aşamada, kamu anketlerinden elde edilen veriler derinlemesine analiz edilerek mevcut durum ve ihtiyaçlar hakkında genel bir çerçeve çizilmiştir. Bu çerçeveyi takiben, kullanıcı anketlerinden elde edilen veriler detaylı bir şekilde ele alınmış ve bireysel kullanıcıların beklentileri, talepleri ve karşılaştıkları sorunlar ortaya konmuştur.

Elde edilen bulguların tek yönlü bir perspektif oluşturmasını önlemek amacıyla, kamu ve kullanıcı anketlerinin sonuçları karşılaştırmalı bir değerlendirme sürecine tabi tutulmuş ve bu sonuçlar ortak bir analiz ile sentezlenmiştir. Bu analiz süreci, her iki kaynaktan elde

edilen verilerin birbirini desteklediği veya farklılaştığı noktaları belirlemeye olanak sağlamış, böylece daha dengeli ve kapsayıcı bir yaklaşım geliştirilmiştir.

Çalışmanın nihai amacı, Düzce kenti özelinde dört ana analiz grubuna yönelik somut ve uygulanabilir öneriler sunmaktır. Bu kapsamda, ilgili analiz gruplarının her biri için mevcut durum ve ihtiyaçların yanı sıra geleceğe yönelik stratejik hedefler dikkate alınarak, öneriler geliştirilmiştir. Çalışmada hem yerel yönetimlerin hem de bireysel kullanıcıların fayda sağlayabileceği, sürdürülebilir ve yenilikçi çözümler üretilmesine özen gösterilmiştir.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu kısım Yöntem kısmında verilen aşamalara paralel olarak geliştirilmiştir. Bu kısım yöntem akış şemasındaki paydaş analizi bölümüyle başlamış ve sırasıyla Sürdürülebilirlik, nitelik nicelik sorunları, katılım aşamaları ve katılım düzeyleri başlıkları altında, uygulanan açımlayıcı faktör, korelasyon, regresyon, t testi, anova, ki kare ve kruskalwallis testleri sonucunda elde edilen veriler hiyerarşik olarak açıklanmıştır. Öncesinde de betimleyici analizlere yer verilmiştir.

4.1. PAYDAŞ ANALİZİ

Düzce’de kentsel açık ve yeşil alanların planlamasında çeşitli paydaş grupları belirlenmiştir. Bu gruplar, Çizelge 4.1.’de belirtilen tüm paydaşları kapsayacak şekilde verilmiştir.

Kentsel açık ve yeşil alanların planlamasında, Düzce İl Özel İdaresi’nin sürecin dışında tutulmasının nedenleri şunlardır:

- Yetki Alanı: İl Özel İdaresi, kırsal bölgelerde hizmet sunan birimlerin yönetiminden sorumlu olup, kentsel alanlarla doğrudan ilgisi bulunmamaktadır.
- Faaliyet Alanı: Kentsel açık ve yeşil alanların planlaması genellikle belediyeler ve şehircilik müdürlüklerinin yetki ve sorumluluk alanına girmektedir. Bu nedenle, kentsel alanların planlamasında bu kuruluşlar daha ilgili ve etkili paydaşlardır.
- Katkı Potansiyeli: İl Özel İdaresi’nin kırsal alan odaklı faaliyetleri, kentsel planlama süreçlerine katkı sağlama potansiyelini sınırlamaktadır.

Bu kriterlerle, kentsel açık ve yeşil alanların planlamasında daha doğrudan etkili ve ilgili paydaşlar belirlenmiş ve sürece dahil edilmiştir. Çizelge 4.1.’de belirtilen tüm paydaşlar oluşturulmuştur.

Çizelge 4.1. Düzce ilinin paydaş analizi

Paydaş grubu	Görev ve Sorumluluk	Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Planlamasında Kent Yönetimi ve Katılımcılıktan beklediği fayda ve Katılımcılıktaki rolü
Düzce Valiliği	Yöre halkının refahını, yönetsel sorumluluk ve koordinasyonu sağlamaktır.	Düzce Valiliği açık ve yeşil alan planlaması ve katılımcılık ile ilgili çalışmaların ekolojik temelli sınırlara dayalı olarak gerçekleştirilmesi konusunda adımların atılmasında önderlik ederek planlaması sürecinde eşgüdüm, görev ve sorumlulukların dağıtılması Valilik makamı sorumluluğunda bulunmaktadır. Bölgenin tanıtılması İl düzeyindeki paydaş gruplarını bilgilendirme ve bilinçlendirme
Düzce Çevre ve Şehircilik İklim İl Değişikliği Müdürlüğü	İlimiz hudutları dahilinde yaptırılmakta olan yatırımların proje, ihale hazırlık, kontrollük ve kabul hizmetlerini yürütmektir.	Çevre yönetimine ilişkin iş ve işlemleri düzenleyici, denetleyici, katılımcı ve çözüm odaklı bir anlayışla yapmak Çevrenin korunması, kurumlar arası iş birliği ve iletişim
Düzce Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Bakanlığı Tarafından 2023 Türkiye Turizm Stratejisinde Bölgesel Bazda Turizm Alanları Sınıflandırma yapmaktır.	Evrensel kültür, sanat ve turizm değerlerinin sürdürülebilir korunmasını yaşatmak ve tanıtmak, toplumsal bilincin oluşmasında bilgiye erişimi kolaylaştırmaktır. Yasal olarak mevzuatta korumaya yönelik çalışmalar Açık ve yeşil alan planlaması ve katılımcılık için olumlu bir algı yaratılması, websitesi, tanıtım ve pazarlama çalışmalarında öncülük yapmak, master planının geliştirilmesi ve alt planların hazırlanması, Avrupa vb. ülkelerdeki iyi örnekleri araştırmak, ürün geliştirilmesine katkı da bulunmak, memnuniyeti ölçmek ve değerlendirmek, yöre halkının bilinçlendirilmesi, beklenmektedir.
Düzce Tarım ve Orman İl Müdürlüğü	Tarımsal, ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaktır.	Tarımın önemini ve ilginin artmasını sağlamak tarımsal potansiyelin değerlendirilmesinde, etkinlik ve ürün desenlerinin planlanmasını yapmak,
Düzce Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	Gençliğin ihtiyaçları ile gençliğe sunulan hizmet ve imkânlar konusunda inceleme ve araştırmalar yapmak ve öneriler geliştirmek, bilgilendirme, rehberlik yapmaktır.	Çalışma alanında yapılabilecek doğa sporlarının ve yollarının tespiti, doğa sporları eğitmenleri yetiştirilmesi, tanıtım ve pazarlama çalışmalarında etkin rol almaları beklenmektedir.
Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğü	Düzce ilinde eğitim öğretim gören öğrencilerin mizaç, ilgi ve yeteneklerine uygun eğitimi alabilmelerine imkân vermek ve rehberlik yapmaktır.	Kentsel açık ve yeşil alan planlaması ve katılımcılığın önemi vurgulanıp, kalifeye olarak çalışılacak iş sahalarını tanıtacak lise, üniversite öğrencilerine yönelik seminerler, çalıştaylar organize edilmesi beklenmektedir.

Çizelge 4.1. Düzce ilinin paydaş analizi (devam).

Paydaş grubu		Görev ve Sorumluluk	Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Planlamasında Kent Yönetimi ve Katılımcılıktan beklediği fayda ve Katılımcılıktaki rolü
MERKEZİ YÖNETİM TAŞRA TEŞKİLATI BİRİMLERİ	Düzce İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü	Afet ve acil durum risk azaltma, müdahale ve iyileştirme il planlarını, mahallî idareler ile kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birliği ve koordinasyon içinde yapmak, uygulamak ve uygulatmaktır.	Düzce İlinde de çevre kirliliğini oluşturan ve toplum sağlığını olumsuz yönde etkileyen çevresel sorunlara çözüm üretmek amacıyla 27.12.2002 tarih ve 2002/5116 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Düzce İli belediyeleri arasında Düzce İli Katı Atık Birliği (DİKAP) kurulmuştur. Deprem, yangın vb. durumlarda toplanma alanı sağlaması,
	Düzce İl Dernekler Müdürlüğü	Sahip olduğumuz birikimi STK'lar için etkili ve verimli kullanarak sürdürülebilir katma değer üretmektir.	Gönüllü Kuruluşlar, Meslek Odaları, Sivil Toplum Örgütleri Kentsel açık ve yeşil alan planlaması ve katılımcılığın kullanımlarla ilgili olarak, halktan gelen istek ve olumsuzlukları, önerileri aktararak kentsel açık ve yeşil alan planlamasının ve yapılan çalışmaların toplumsal bir karakter kazanmasını sağlayacaklardır. Çeşitli doğa etkinliklerinde bulunarak yöre tanıtımında bizzat rol almaktadırlar.
	Düzce Üniversitesi	Üniversite, araştırma kuruluşları ve özel sektör idari yapılanmanın her aşamasında danışman olarak, plan ve projelerin geliştirilmesinde, izleme, denetleme ve kontrol çalışmalarında, yapılacak uygulamaların denetlenmesini sağlamaktır.	Kentsel açık ve yeşil alan planlamasında katılım eğitim ve bilinçlendirme Kentsel açık ve yeşil alan Planların oluşturulması aşamasında danışmanlık hizmeti Düzce ilinin tarihi ve turistik yerlerinin tanıtımı ve kentsel açık ve yeşil alan planlaması değerlendirilmesine ilişkin projeler üretmek.

Çizelge 4.1. Düzce ilinin paydaş analizi (devam).

Paydaş grubu	Görev ve Sorumluluk	Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Planlamasında Kent Yönetimi ve Katılımcılıktan beklediği fayda ve Katılımcılıktaki rolü
DÜZCE BELEDİYE BİRİMLERİ	Düzce İl Özel* İdaresi	İl Özel İdaresinin kaynaklarının geliştirilmesi için kaynak aktarımı, planlama sürecinde kaynakların verimli kullanılması ve geliştirilmesi için gerekli çalışmaları yapması beklenmektedir.
	Düzce Belediyesi ve İlgili Müdürlükler	Yapılan tüm çalışmaları, çevrenin korunması ve geliştirilmesi ile canlı cansız tüm unsurlara hizmet verme temeline dayandırmaktır.
	Kültür İşleri Müdürlüğü	Kültür sanat faaliyetlerinin stratejik plan ve performans yönetimine uygun olarak planlamasını yapmaktır.
	Park ve Bahçeler Müdürlüğü	Kentin ve kentsel çevrenin daha iyi bir görünüm almasına yardımcı olurken diğer yandan kent halkının fiziksel gereksinimlerine karşılık vermek üzere, dinlenme, gezinti, park ve çocuk oyun alanları, yeşillendirilmiş alanların çoğaltılması gibi işlevleri gerçekleştirmektedir.
	İmar ve Şehircilik Müdürlüğü	Belediyemiz idari sınırı içerisinde kalan, Belediyemiz projelerinin imar planlarını hazırlamak veya hazırlatmaktır.
		Kentsel açık ve yeşil alan planlamasında kent yönetimi ve katılım ile ilgili plan ve program kararlarını almak, İl Özel İdarelerini diğer kamu kurumları için gelen ödeneklerin kararını ve katılımını sağlamak Karar alma ve uygulamada yurttaş katılımını ön planda tutar ve sorumluluk verir.
		İl Özel İdaresi ile ortaklaşa sosyal ve kültürel faaliyetlerde bulunmak, fuarlar, sergiler açmak D.İ.Ö.İ'nin toplumsal alanda ve altyapıya verdiği destekler ile sorumluluk alanlarına giren faaliyetlerde işbirliğinde bulunmak Kalkınmada sürdürülebilirlik ile kaynakları etkin kullanabilen bir belediye olmak,
		Düzce'nin kentsel açık ve yeşil alan planlamasında kent yönetiminde milli, manevi, tarihi, kültürel ve sanatsal değerlerini yurt içinde ve yurt dışında tanıtmak amacıyla seminer, sempozyum, kongre, fuar, sergi, festival, yarışma, gösteri, kermes vb. faaliyetleri düzenlemek,
		Halkın park ve bahçeler konusunda çeşitli dilek, talep ve şikâyetini inceleyerek gerekli araştırma ve çalışmaları yaptıktan sonra gerekli yanıtları ve aydınlatıcı bilgileri vermek. Belediye sınırları dâhilinde yeşil alanların düzenlenmesini sağlamak
		Belediye Birimlerine, imar mevzuatı kapsamında gerçekleştirdikleri fiziki mekanı ilgilendiren projelerinin proje ve/veya yapım aşamalarında gerekli desteği sağlamak. Kentsel açık ve yeşil alan planlamasında görev alanı içindeki konularla ilgili Kamu Kuruluşları, gerçek ve tüzel kişilerden gelen yazı ve dilekçelere yasa ve yönetmelikler çerçevesinde cevap vermek, verilen cevapların ilgisine yasalara uygun şekilde ulaştırmak

*Düzce İl Özel İdaresi'nin bu araştırma kapsamına dahil edilmemesi, idarenin genellikle kırsal alanlar ve il sınırları dışındaki hizmetlerle ilgilenmesinden kaynaklanmaktadır. Araştırmamız, Düzce Belediyesi'nin hizmet sınırları içindeki kentsel açık ve yeşil alanların planlanması, yönetimi ve vatandaş katılımı süreçlerine odaklanmaktadır. İl Özel İdaresi, özellikle kırsal bölgelerin kalkınması ve altyapı hizmetleriyle ilgilendiği için, kentsel açık ve yeşil alanların planlanması ve yönetimi konusundaki sorumlulukları sınırlıdır.

Çizelge 4.1. Düzce ilinin paydaş analizi (devam).

Paydaş grubu	Görev ve Sorumluluk	Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Planlamasında Kent Yönetimi ve Katılımcılıktan beklediği fayda ve Katılımcılıktaki rolü
Düzce Kent Konseyi Meclisleri ve Çalışma Grupları	Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmaya katkıda bulunmaktır.	Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek, Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almak

Çizelge 4.1. Düzce ilinin paydaş analizi (devam).

Paydaş grubu	Görev ve Sorumluluk	Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Planlamasında Kent Yönetimi ve Katılımcılıktan beklediği fayda ve Katılımcılıktaki rolü
SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI	İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü (Düzce Valiliği)	Mevzuata uygun olarak dernek iş ve işlemlerinin kolaylaştırılması ve çabuklaştırılması yönünde tedbirler almak, üstlerine öneride bulunmaktır.
	Düzce'yi Güzelleştirme ve Kalkındırma Derneği	Derneklerle ilgili il düzeyinde istatistikler tutmak ve güvenliğini sağlamaktır.
	TEMA Vakfı İl Temsilcisi	Sürdürülebilir bir gelişimin sağlanmasında önemli görevler üstlenmektedir.
	Düzce İli Turizm Tanıtma, Yaşatma ve Geliştirme Derneği	Çevresel değerlerin korunması, bölgesel planlama, toplumsal gelişme ve rehberlerin eğitimi gibi konularda çalışmalar yapmaktır.
YEREL Halk	Kadın Erkek Genç Yaşlı	İhtiyaçlarına uygun yeşil alanların oluşturulması Yaşam kalitesinin artırılması Sosyal bütünleşmenin sağlanması Çevresel sürdürülebilirliğin desteklenmesi

Yapılan paydaş analizi çerçevesinde kamu kurumları ve yerel halka yapılan anketler aşağıda açıklanmıştır.

4.2. KAMU PAYDAŞLARININ ALGI VE TUTUMLARINI ÖLÇMEYE YÖNELİK ANKETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.2.1. Kamuya Yönelik Katılımcıların Betimleyici İstatistikleri

Bu araştırmanın betimleyici istatistikler bölümünde her bir değişkene ilişkin ortalama, standart sapma, güvenilirlik katsayıları, soru sayıları ve kullanılan ölçek düzeylerine dair bilgiler sunulacaktır. Demografik bulgular kapsamında, katılımcıların bireysel ve kurumsal özellikleri sayısal ve yüzdelik oranlar ile ifade edilecektir. Bireysel özellikler arasında cinsiyet, eğitim düzeyi, gelir düzeyi ve yaş düzeyi yer alırken, kurumsal özellikler ise kurum adı, çalışılan birim, idari görev durumu ve unvan bilgilerini içerecektir. Bu sayede, katılımcıların temel demografik özellikleri ve çalışma ortamlarına ilişkin detaylı bir profil oluşturulmuştur.

Çizelge 4.2. Değişkenlere ilişkin betimleyici istatistikler.

Katılım aşamaları ve düzeyleri	Ortalama	Standart Sapma	Güvenilirlik Katsayısı	Ölçek Düzeyi
Politika planların oluşturulması	2.98	0.95	,83	5
Karar alma	3.12	0.91	,85	5
Kararların uygulanması	3.40	0.76	,65	5
İzleme	3.26	0.74	,82	5
Denetleme	2.92	1.00	,81	5
Bilgilendirme	3.16	1.01	,91	5
Danışma	3.31	1.00	,93	5
Birlikte karar verme	3.98	0.86	,95	5
Birlikte hareket etme	2.94	0.96	,97	5
Yetki devri	3.15	0.66	,92	5

Çizelge 4.2’de, çeşitli katılım aşamaları ve düzeyleri için ortalama değerler, standart sapma, soru sayısı, güvenilirlik katsayısı ve ölçek düzeyleri verilmiştir. Politika planlarının oluşturulması aşamasında ortalama katılım düzeyi 2.98 iken, standart sapma 0.95’tir ve bu aşama tek bir soruyla değerlendirilmiştir; güvenilirlik katsayısı ise (0.83)’tür. Karar alma aşaması, dört soru ile değerlendirilmiş olup, ortalama 3.12 ve standart sapma 0.91 ile nispeten yüksek bir güvenilirlik katsayısına (0.85) sahiptir. Kararların uygulanması aşamasının ortalama değeri 3.40 olup, standart sapması 0.76’dır ve güvenilirlik katsayısı (0.65)’tir. İzleme aşaması için ortalama katılım 3.26, standart sapma 0.74 ve güvenilirlik katsayısı (0.82) olarak belirlenmiştir. Denetleme aşamasında ise ortalama 2.92 standart sapma 1.00 ve güvenilirlik katsayısı (0.81)’dir. Bilgilendirme aşaması, iki soruyla değerlendirilmiş ve ortalama 3.16, standart sapma 1.01 ve yüksek bir güvenilirlik katsayısı (0.91) göstermiştir. Danışma aşaması için ortalama değer 3.31,

standart sapma 1.00 ve güvenilirlik katsayısı (0.93)'tür. Birlikte karar verme aşamasının ortalaması 3.98 olup, standart sapması 0.86 ve güvenilirlik katsayısı (0.95)'tir. Birlikte hareket etme aşaması için ortalama değer 2.94, standart sapma 0.96 ve güvenilirlik katsayısı (0.97)'dir. Son olarak, yetki devri aşamasında ortalama 3.15, standart sapma 0.66 ve güvenilirlik katsayısı (0.92) olarak belirlenmiştir. Tüm bu aşamalar beşli likert ölçeği kullanılarak değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.3'de sunulan veriler, katılımcıların yaş, cinsiyet, kurum, iş unvanı ve çalışma sürelerine göre geniş bir dağılım gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Toplamda 463 katılımcı bulunmaktadır; bunların %50,0'ı kadın (232 kişi), %49,9'u erkek (231 kişi) olup, katılımcı sayılarının cinsiyet bazında oldukça dengeli olduğu görülmektedir. Yaş gruplarına göre dağılım incelendiğinde, 18-24 yaş grubunda %5,8 (27 kişi), 25-34 yaş grubunda %28,9 (134 kişi), 35-44 yaş grubunda %39,9 (185 kişi), 45-54 yaş grubunda %20,7 (96 kişi) ve 55 yaş üstü grupta %4,5 (21 kişi) yer almaktadır. Yavuz ve Temel, (2017). Vatandaşların Belediye Hizmet Kalitesi Algısı ve Yerel Katılım İlişkisi: Nilüfer Belediyesi Örnek Olay İncelemesi adlı rapor çalışmasında Karar alma süreçlerine katılım sıklığı, demografik ve sosyo-ekonomik değişkenlere göre korelasyon analizi ile incelenmiştir. Yaş arttıkça katılım sıklığı düşmekte, bu ilişki özellikle belediye kararlarının denetlenmesi, bütçe tartışmaları, stratejik planların hazırlanması, hizmet önceliklerinin belirlenmesi ve yerel sorunların çözümü süreçlerinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Kadınlar, erkeklere göre daha sık katılmakta, ancak anlamlı pozitif ilişki sadece bütçe tartışmalarında görülmektedir. Eğitim düzeyi arttıkça katılım sıklığı artmakta, bu ilişki yerel sorunların belirlenmesi hariç tüm süreçlerde anlamlıdır. Gelir düzeyi ile katılım sıklığı genelde pozitif olup, sadece yerel sorunların çözümüne katılımda anlamlıdır. Bu bulgular, yerel yönetimlerin farklı demografik grupların katılımını artırmak için özel stratejiler geliştirmeleri gerektiğini ortaya koymaktadır. Yaş ve deneyimin kamu sektörü ortamlarındaki tepkileri önemli ölçüde etkilediğini, kişilerarası çatışma ve ayrımcılık sonuçlarını etkilediğini göstermektedir (Bibi vd., 2012). Eğitim seviyesine göre katılımcıların %75,4'ü lisans mezunu olup, en düşük katılım %0,4 ile ilkokul mezunlarındandır. Atatürk'ün "Eğitimdir ki, bir milleti ya hür, müstakil, şanlı bir cemiyet halinde yaşatır, ya da esarete ve sefaletle terk eder" sözünü doğrular niteliktedir (Bozdemir, 2009; Akı & Erkul, 2023). Eğitim seviyesinin kamu yönetiminde önemli bir belirleyici olduğunu gösteren bu veriler, eğitilmiş bireylerin katılımının toplumsal ilerleme için temel teşkil ettiğini ortaya koymaktadır. Kurum bazında en yüksek katılım %25,4

ile Düzce Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'nden, en düşük katılım ise %0,6 ile Düzce İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü'nden gerçekleşmiştir.

Bu veriler, katılımcıların demografik ve kurumsal temsiliyetine dair dengeli bir dağılım olduğunu göstermektedir. Katılımcıların %30,02'si 5 yıl ve daha az, %27'si 6-10 yıl, %23,54'ü 11-15 yıl, %9,94'ü 16-20 yıl, %9,5'i ise 21 yıl ve daha fazla süredir çalışmaktadır.

Görev yapılan birimlere göre dağılımda en yüksek katılım %12,3 ile Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü'nden, %12,1 ile İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü'nden, %10,1 ile Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nden olmuştur. Diğer kategorisine ise %34,5 oranında katılım vardır. Diğer seçeneğinde Görev yapan birimler olarak incelendiğinde 160 kişinin 77'si memur,8'i arama kurtarma ekibi, 9'u öğretmen, 7'si yurt müdürü, 6'sı şef ve temizlik işçisidir.

Çizelge 4.3. Değişkenlere ilişkin demografik istatistikler.

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER	KURUM ADI	Sıklık	Oran (%)
Kurum Adı	Düzce Valiliği Defterdarlığı	5	%1,1
	Düzce Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü	48	%10,6
	Düzce Belediyesi Kent Konseyi	32	%6,9
	Düzce Belediyesi Kültür Müdürlüğü	6	%1,3
	Düzce Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü	7	%1,5
	Düzce Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	118	%25,4
	Düzce İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü	32	%6,9
	Düzce İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	43	%9,3
	Düzce İl Millî Eğitim Müdürlüğü	52	%11,2
	Düzce İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü	3	%6
	Düzce İl Tarım ve Orman Müdürlüğü	66	%14,2
	Düzce Valiliği Açık Kapı Şube Müdürlüğü	6	%1,3
	Düzce Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü	45	%9,7
Cinsiyet	Kadın	232	%50,11
	Erkek	231	%49,89
Yaş	18-24	27	%5,83
	25-34	134	%28,94
	35-44	185	%39,96
	45-54	96	%20,73
	55+	21	%4,54

Çizelge 4.3. Değişkenlere ilişkin demografik istatistikler (devamı).

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER	KURUM ADI	Sıklık	Oran (%)
Eğitimi	İlkokul	2	%0,43
	Ortaokul	4	%0,86
	Lise Mezunu	65	%14,04
	Lisans Mezunu	350	%75,59
	Yüksek Lisans Mezunu	38	%8,21
	Doktora Mezunu	4	%0,86
Kaç Yıldır Bu Kurumda Çalışıyorsunuz	5 yıl ve daha az	139	%30,02
	6-10 yıl	125	%27,00
	11-15 yıl	109	%23,54
	16-20 yıl	46	%9,94
	21 yıl ve daha fazla	44	%9,50
Görev yaptığınız biriminiz	İl Yazı İşleri Müdürlüğü	1	%2
	Özel Kalem Müdürlüğü	6	%1,3
	Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü	4	%9
	Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	47	%10,1
	İdare ve Denetim Müdürlüğü	1	%2
	İdari Hizmetler Şube Müdürlüğü	33	%7,1
	İl Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	5	%1,1
	Açık Kapı Şube Müdürlüğü	6	%1,3
	Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü	30	%6,5
	Destek Hizmetleri Müdürlüğü	19	%4,1
	İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü	56	%12,1
	İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü	18	%3,9
	Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	14	%3,0
	Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü	57	%12,3
	Emlak ve İstimlak Müdürlüğü	4	%9
	İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü	3	%6
	Diğer	160	%34,5

Çizelge 4.3. Değişkenlere ilişkin demografik istatistikler (devamı).

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER	KURUM ADI	Sıklık	Oran (%)
Ünvanı	Ahilik Çalışma Grubu	2	%4
	Arama Kurtarma Ekibi	7	%1,5
	Avukat	1	%2
	Bağımlılıkla Mücadele Çalışma Grubu	2	%4
	Basın Yayın	4	%9
	Bilgisayar İşletmeni	2	%4
	Büro Personeli	3	%6
	Çevre Koruma, Kentsel Tasarım ve Prestij Çalışma Grubu	2	%4
	Çocuk Çalışma Grubu	2	%4
	Defterdar Yardımcısı	1	%2
	Din görevlisi	1	%2
	Düzce Kent Konseyi Başkanı	1	%2
	Eğitim Çalışma Grubu	1	%2
	Engelliler Çalışma Grubu	2	%4
	Gençlik Meclisi Başkanı	1	%2
	Güvenlik Görevlisi	2	%4
	Halkla İlişkiler Mülakat Uzmanı	2	%4
	Hayvan Hakları Çalışma Grubu	2	%4
	İklimlendirme Personeli	2	%4
	İl Defterdarı	1	%2
	İnsan Hakları Çalışma Grubu	1	%2
	İstatistikçi	2	%4
	Kadın Meclisi Başkanı	1	%2
	Kültür, Sanat, Turizm ve Tanıtma Grubu	1	%2
	Kütüphaneci	12	%2,6
	Lojistik	1	%2
	Maliye	2	%4
	Memur	179	%38,6
	Milli Emlak Uzmanı	8	%1,7
	Mimar	18	%3,9
	Muhasebeci	4	%9
	Müdür	3	%6
	Müdür Yardımcısı	2	%4
	Mühendis	63	%13,6
	Müze	8	%1,7
	Öğretmen	10	%2,2
	Personel Müdürü	1	%2
	Programcı	1	%2
	Proje Çalışma Grubu	2	%4
	Psikolog	1	%2
	Sosyolog	1	%2
	Spor Çalışma Grubu	2	%4
	Spor Uzmanı	12	%2,6
	Şef	11	%2,4
	Şehir Plancısı	14	%3,0
	Şube Müdürü	13	%2,8
	Tarım ve Hayvancılık Çalışma Grubu	2	%4
	Tekniker	14	%3,0
	Teknisyen	3	%6
	Temizlik İşçisi	12	%2,6
	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	%1,3
	Veteriner	1	%2
	Yurt Müdürü	8	%1,7
	Yüksek Hızlı Tren Çalışma Grubu	1	%2

Ahilik Çalışma Grubu'ndan 2 kişi (%0,4), arama kurtarma ekibinden 7 kişi (%1,5), avukat olarak 1 kişi (%0,2) ve Bağımlılıkla Mücadele Çalışma Grubu'ndan 2 kişi (%0,4) yer almaktadır. Basın Yayın'dan 4 kişi (%0,9), bilgisayar işletmeni olarak 2 kişi (%0,4) ve büro personeli olarak 3 kişi (%0,6) katılmıştır. Çevre Koruma, Kentsel Tasarım ve Prestij Çalışma Grubu ile Çocuk Çalışma Grubu'ndan da 2'şer kişi (%0,4) bulunmaktadır. Defterdar yardımcısı, din görevlisi, Düzce Kent Konseyi Başkanı, Eğitim Çalışma Grubu'ndan ve Engelliler Çalışma Grubu'ndan her biri 1'er kişi (%0,2) yer alırken, Gençlik Meclisi Başkanı, güvenlik ve güvenlik görevlisi olarak da 2'şer kişi (%0,4) katılım göstermiştir. Halkla İlişkiler Mülakat Uzmanı ve Hayvan Hakları Çalışma Grubu'ndan da yine 2'şer kişi (%0,4) bulunmaktadır.

Diğer meslek grupları ve çalışma grupları arasında iklimlendirme personeli, il defterdarı, İnsan Hakları Çalışma Grubu, istatistikçi, Kadın Meclisi Başkanı, Kültür, Sanat, Turizm ve Tanıtma Grubu, maliye ve memur gruplarının dağılımı bulunmaktadır. Bu dağılıma göre memurlar 179 kişi (%38,6) ile en yüksek katılım oranına sahiptir.

Mühendisler 63 kişi (%13,6) ve öğretmenler 10 kişi (%2,2) ile geniş bir yer tutmaktadır. Ayrıca, programcı, psikolog, sosyolog, Spor Çalışma Grubu, şef, şehir plancısı, şube müdürü, Tarım ve Hayvancılık Çalışma Grubu, tekniker, teknisyen, temizlik işçisi ve Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni gibi çeşitli meslek gruplarından da katılımcılar yer almaktadır.

Bu dağılım, katılımcıların meslek ve çalışma gruplarına göre geniş bir yelpazeye yayıldığını göstermektedir.

4.2.1.1. Katılımcıların Açık ve Yeşil Alan Planlaması Sürecinde Kent Yönetimine Katılım ile İlgili Düşüncelerine İlişkin dağılımı

Araştırmaya katılan çalışanların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılımı ile ilgili düşüncelerine yönelik birtakım sorular sorulmuştur. Bu sorulara ilişkin elde edilen bulgular Çizelge 4.4.'de yer almaktadır. Çalışanların politika planlarının oluşturulması, karar alma, kararların uygulanması, izleme, denetleme, bilgilendirme, danışma, birlikte karar verme, birlikte hareket etme ve yetki devri gibi çeşitli aşamalarındaki katılım düzeyleri hakkında bilgi sağlamaktadır.

Çizelge 4.4. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım ile ilgili düşüncelerine ilişkin bulgular.

Sorular	Düzey	Sıklık	Oran
		(f)	(%)
Biriminizin Açık ve Yeşil Alan Planlaması Sürecinde Kent Yönetimine Doğrudan Halkın Katılımıyla İlgili Bir Politikası Olmalı Mıdır?	Evet	283	61,0
	Hayır	180	38,8
Bir Kent Yönetim Birimi Olarak Kentinizin Sorunlarını Paylaşmak İçin Halka Açıklamalarda Bulunur Musunuz?	Evet	305	65,7
	Hayır	158	34,1
Biriminizin Açık ve Yeşil Alan Planlaması Sürecinde Kent Yönetimine Halkın Katılımıyla Hangi Aşamalarda Olmalıdır?	Politika ve Planların Oluşturulması	83	17,9
	Karar Alma Süreci	116	25,0
	Yasal Düzenlemelerin Oluşturulması	51	11,0
	Kararların Uygulanma Süreci	104	22,4
	İzleme ve Denetleme	68	14,7
	Hiçbiri	41	8,8
	Toplam	463	100,0
Biriminizin Açık ve Yeşil Alan Planlaması Sürecinde Kent Yönetimine Halkın Katılımı Hangi Düzeyde Olmalıdır?	Bilgilendirme	90	19,4
	Danışma	89	19,2
	İş birliği	168	36,4
	Ortaklık	38	8,2
	Yetki Devri	19	4,1
	Hiçbiri	19	4,1
	Öneri ve Şikayet	40	8,6
	Total	463	100,0

Araştırmaya katılan çalışanlara, açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım ile ilgili çeşitli sorular yöneltilmiş ve bu sorulara verilen yanıtlar çizelgede özetlenmiştir. İlk soru, “Biriminizin açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine doğrudan halkın katılımıyla ilgili bir politikası olmalı mıdır?” şeklindedir. Bu soruya katılımcıların %61,0’i (283 kişi) “Evet” yanıtını verirken, %38,8’i (180 kişi) “Hayır” demiştir.

İkinci soru, “Bir kent yönetim birimi olarak kentinizin sorunlarını paylaşmak için halka açıklamalarda bulunur musunuz?” şeklindedir. Bu soruya %65,7 (305 kişi) “Evet” yanıtını verirken, %34,1 (158 kişi) “Hayır” yanıtını vermiştir. Bir katılımcı bu soruyu da yanıtsız bırakmıştır.

Üçüncü soru, “Biriminizin açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine halkın katılımı hangi aşamalarda olmalıdır?” şeklinde olup, katılımcıların %25,0’i (116 kişi) Karar alma sürecini, %22,4’ü (104 kişi) Kararların uygulanma sürecini, %17,9’u (83 kişi) Politika ve planların oluşturulması” aşamasını tercih etmiştir. “İzleme ve

denetleme’’ aşamasını %14,7 (68 kişi), ‘‘Yasal düzenlemelerin oluşturulması’’ aşamasını %11,0 (51 kişi) tercih etmiştir. Katılımcıların %8,8’i (41 kişi) ise ‘‘Hiçbiri’’ yanıtını vermiştir.

Son soru olan, Katılımcıların biriminin açık ve yeşil alan planlaması sürecinde halkın katılımını hangi düzeyde olması gerektiğine dair görüşlerini yansıtan bulgulara göre, çeşitli katılım düzeylerine destek farklılık göstermektedir. Bulgulara göre, katılımcıların %19,4’ü (90 kişi) bilgilendirme düzeyinde katılımı tercih ederken, %19,2’si (89 kişi) danışma düzeyinde katılımı desteklemektedir. İşbirliği düzeyinde katılımı savunanların sayısı 168’dur (%36,4), ortaklık düzeyinde katılımı tercih edenlerin sayısı 38’dir (%8,2), ve yetki devri düzeyinde katılımı destekleyenlerin sayısı 19’dur (%4,1). Ayrıca, hiçbiri düzeyinde katılımı tercih eden ve öneri ve şikayet düzeyinde katılımı destekleyen katılımcıların her birinin sayısı 19’dur (%4,1). Bu bulgular, katılımcıların farklı düzeylerde halk katılımını desteklediklerini ve bu düzeylerin çeşitli yöntemlerle gerçekleştirilmesini savunduklarını göstermektedir. İş birliği düzeyinde katılımın en yüksek olduğu ve katılımcıların genellikle aktif bir rol üstlenmeyi tercih ettiği görülmektedir.

4.2.1.2. Katılımcılığın Planlama ve Uygulanmasında Kullandığı İletişim Yöntemlerine Göre Dağılımı

Katılımcılığın planlama ve uygulanmasında kullanılan iletişim yöntemleri arasında telefon, e-posta ve sosyal medya önemli bir yer tutmaktadır. Telefon yoluyla iletişim, doğrudan ve hızlı bir geri bildirim mekanizması sunarak vatandaşlarla birebir temas kurmayı sağlamaktadır. E-posta, yazılı ve resmi bilgi paylaşımı için uygun bir platform olup, düzenli bilgi alışverişini desteklemektedir. Sosyal medya ise geniş kitlelere ulaşmanın en etkili yollarından biridir; Facebook, Twitter ve Instagram gibi platformlar, halkın görüşlerini ifade etmesine, anketlere katılmasına ve topluluk içinde aktif rol oynamasına olanak tanımaktadır. Bu yöntemler, katılımcılığın etkin bir şekilde planlanması ve uygulanması için farklı kanallar sunarak, vatandaşların karar alma süreçlerine dahil olmasını sağlamaktadır.

4.2.1.2.1. Katılımcılığın Planlama ve Uygulanmasında Kitle İletişim Araçlarına Göre Dağılımı.

Kitle iletişim araçları, karmaşık bir toplumda, insanların çevrelerini daha iyi anlamalarına yardımcı olmaktadır (Gökçe,1993). Katılımın aşamaları ve düzeyleri bağlamında

değerlendirildiğinde, kitle iletişim araçları başlangıç aşamasında vatandaşların bilgi edinmesini ve bilinçlenmesini sağlamaktadır. Orta düzeyde ise bu bilgi, bireylerin görüşlerini ifade etmelerine ve toplumsal tartışmalara katılmalarına olanak tanımaktadır. Yüksek düzeyde katılımı ise, kitle iletişim araçları vatandaşları doğrudan siyasal davranışa yönlendirebilir; örneğin, seçim dönemlerinde seçimlere dikkat çekmeleri ve vatandaşları oy vermeye çağırmaları bu bağlamda değerlendirilebilmektedir. Yapılan araştırmalar da göstermektedir ki, kişinin kitle iletişim araçlarını izleme ve etkisinde kalma yoğunluğu ile siyasal yaşama katılımı arasında doğrudan bir ilişki vardır. Bu, kitle iletişim araçlarının toplumsal katılımın tüm aşamalarında ve düzeylerinde önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır (Kalaycıoğlu, 1984; Görücü, 2021).

Katılımcılık kavramının vatandaşlara nasıl yapıldığı 3 farklı yöntemle (kitle iletişim araçları, yüz yüze görüşme yoluyla ve yazışma) 15 farklı soru ile açıklanmaktadır. Bu yöntemlerin her biri, vatandaşların karar alma süreçlerine katılımını sağlamak için çeşitli yollar sunmaktadır. Çizelge 4.5’de, katılımcılığın planlama ve uygulanmasında kitle iletişim araçları kullanılarak halkın katılımının ne sıklıkta iletişim kurarak sağlandığı gösterilmektedir.

Çizelge 4.5. Katılımcılığın planlama ve uygulanmasında kitle iletişim araçlarına yönelik bulgular

Kitle iletişim araçları	DEĞER ARALIĞI	SIKLIK	ORAN (%)
Telefon yoluyla	Hiçbir zaman	16	3,4
	Nadiren	35	7,5
	Ara Sıra	82	17,7
	Oldukça sık	192	41,6
	Çok sık	138	29,7
	Toplam	463	100,0
E-mail yoluyla	Hiçbir zaman	31	6,7
	Nadiren	47	10,1
	Ara Sıra	94	20,3
	Oldukça sık	184	39,9
	Çok sık	107	23,1
	Toplam	463	100,0
Sosyal medya yoluyla (facebook, twitter, instagram)	Hiçbir zaman	65	14,0
	Nadiren	37	8,0
	Ara Sıra	69	14,9
	Oldukça sık	125	27,2
	Çok sık	167	36,0
	Toplam	463	100,0

Çizelge 4.4’de kitle iletişim araçları kullanılarak halkın katılımının ne sıklıkta sağlandığı verilmektedir. Telefon yoluyla iletişimde, katılımcıların çoğu (%41,6) “Oldukça Sık” iletişim kurarken, %29,7’si “Çok Sık” iletişim kurduğunu belirtmiştir. Bu

bağlamda telefonun yaygın olarak kullanılan bir iletişim aracı olduğu görülmektedir. E-posta yoluyla iletişimde, katılımcıların %39,9'u "Oldukça Sık" ve %23,1'i "Çok Sık" iletişim kurduğunu belirtmektedir. E-posta da oldukça sık kullanılan bir iletişim yöntemi olarak öne çıkmaktadır. Sosyal medya yoluyla iletişimde, katılımcıların %36,0'ı "Çok Sık" ve %27,2'si "Oldukça Sık" iletişim kurduğunu belirtmektedir. Sosyal medya, halkın katılımını sağlamak için en sık kullanılan araç olarak görülmektedir. Genel olarak, tabloda gösterilen veriler, sosyal medya ve e-posta yoluyla iletişimin, telefonla iletişimden daha yaygın olarak kullanıldığını ve halkın katılımını sağlamak için önemli araçlar olduğunu ortaya koymaktadır.

4.2.1.2.2. *Katılımcılığın Planlama ve Uygulanmasında Yüz yüze Görüşme Yoluna Göre Dağılımı*

Fontana ve Frey (1994), görüşmelerin bireysel yüz yüze, yüz yüze grup, posta yoluyla, bireysel yanıtlanan soru formu veya telefon görüşmesi şeklinde olabileceğini belirtmektedir. Görüşmelerin anlık, kısa süreli veya uzun süreli yaşam öyküsü görüşmeleri şeklinde gerçekleştirilebileceğini de vurgulamaktadırlar. Son zamanlarda bulaşıcı hastalık sürecinde, yüz yüze görüşmelerin riskli olması nedeniyle e-görüşme ve online görüşmeler tercih edilmiştir (Erbuğ ve Özalkan, 2022). E-görüşme, yüz yüze görüşmenin elektronik ortamda yapılmış halidir ve zaman ve mekân açısından esneklik sağlamaktadır (Salman Yıkılmış, 2020). Çizelge 4.6.'da, katılımcılığın planlama ve uygulanmasında yüz yüze görüşme yoluna yönelik bulguları içermektedir. Çizelge 4.6'da yüz yüze görüşmelerde en dikkat çekici bulgular arasında, muhtarlar aracılığıyla yapılan görüşmelerde katılımcıların %33,0'ının "Oldukça Sık" ve %16,8'inin "Çok Sık" iletişim kurduğunu belirtmesi, muhtarların halkla iletişimde önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Buna karşılık, mahalle komiteleri ve kent konseyleri aracılığıyla katılımın düşük olduğu görülmektedir; mahalle komiteleri için katılımcıların %38,6'sı ve kent konseyleri için %45,0'ı "Hiçbir zaman" görüşme yapmadığını ifade etmiştir. Mahalli dernekler aracılığıyla katılım da benzer şekilde düşüktür, %41,22'si "Hiçbir zaman" görüşme yapmadığını belirtmiştir.

Çizelge 4.6. Katılımcılığın planlama ve uygulanmasında yüzyüze görüşme yoluna yönelik bulgular.

Yüz yüze görüşme yoluyla	DEĞER ARALIĞI	SIKLIK	ORAN (%)
Muhtarlar aracılığıyla	Hiçbir zaman	108	23,3
	Nadiren	57	12,3
	Ara Sıra	68	14,7
	Oldukça sık	152	33,0
	Çok sık	78	16,8
Mahalle komiteleri aracılığıyla	Hiçbir zaman	178	38,6
	Nadiren	94	20,3
	Ara Sıra	84	18,1
	Oldukça sık	69	14,9
	Çok sık	38	8,2
Kent konseyleri aracılığıyla	Hiçbir zaman	208	45,0
	Nadiren	104	22,4
	Ara Sıra	83	17,9
	Oldukça sık	46	9,9
	Çok sık	22	4,7
Mahalli dernekler aracılığıyla	Hiçbir zaman	190	41,2
	Nadiren	102	22,0
	Ara Sıra	97	20,9
	Oldukça sık	49	10,6
	Çok sık	25	5,4
Merkezi yönetim kurum ve kuruluşları aracılığıyla	Hiçbir zaman	91	19,6
	Nadiren	44	9,5
	Ara Sıra	92	19,8
	Oldukça sık	184	39,9
	Çok sık	52	11,2
Diğer sivil toplum örgütleri aracılığıyla	Hiçbir zaman	148	32,1
	Nadiren	104	22,4
	Ara Sıra	130	28,0
	Oldukça sık	58	12,5
	Çok sık	23	5,0
Mesleki dernekler / Odalar aracılığıyla	Hiçbir zaman	150	32,5
	Nadiren	123	26,5
	Ara Sıra	117	25,2
	Oldukça sık	50	10,8
	Çok sık	23	5,0
Sendikalar aracılığıyla	Hiçbir zaman	161	34,9
	Nadiren	121	26,1
	Ara Sıra	97	20,9
	Oldukça sık	59	12,7
	Çok sık	25	5,4
Seminer, sergi, toplantı ve konferanslar, çalıştaylar	Hiçbir zaman	80	17,2
	Nadiren	25	5,4
	Ara Sıra	72	15,5
	Oldukça sık	188	40,7
	Çok sık	98	21,1
	Toplam	463	100,0

Merkezi yönetim kurum ve kuruluşları aracılığıyla katılım daha yüksektir; katılımcıların %39,9'u “Oldukça Sık” ve %11,22'si “Çok Sık” iletişim kurduğunu belirtmiştir. Diğer sivil toplum örgütleri ve mesleki dernekler aracılığıyla katılımda dengeli bir dağılım gözlenirken, sendikalar aracılığıyla katılımın düşük olduğu görülmektedir; katılımcıların %34,9'u “Hiçbir zaman” görüşme yapmadığını ifade etmiştir. Son olarak, seminer,

sergi, toplantı ve konferanslar gibi etkinlikler aracılığıyla katılım oldukça yüksektir; katılımcıların %40,7'si “Oldukça Sık” ve %21,12'i “Çok Sık” bu tür etkinliklere katıldığını belirtmiştir. Bu bulgular, muhtarlar ve toplu etkinlikler aracılığıyla yüz yüze katılımın daha yaygın olduğunu, mahalle komiteleri ve kent konseyleri gibi araçlar üzerinden katılımın ise düşük olduğunu göstermektedir. Yavuz ve Temel, (2017). Vatandaşların Belediye Hizmet Kalitesi Algısı ve Yerel Katılım İlişkisi: Nilüfer Belediyesi Örnek Olay İncelemesi adlı rapor çalışmasında Katılımcılar, Nilüfer Belediyesi ile iletişimde genellikle dilekçe veya yüz yüze görüşmeyi tercih etmektedir (%69,8). Telefon, anket, muhtarlar ve mahalle komiteleri ise diğer popüler iletişim yöntemleridir. E-mail ve sosyal medya ise daha az tercih edilen yöntemler olarak öne çıkmaktadır (%27 ve %26,8). Korelasyon analizi sonuçlarına göre, mahalle komiteleri, kent konseyleri, mahalle dernekleri ve merkezi yönetim kurumları aracılığıyla belediye ile iletişim kuran katılımcıların hizmet kalitesi algısı, bu yöntemleri kullanmayanlara göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksektir. Hizmet kalitesi, gerçekleşen kalite memnuniyeti ile beklenen kalite düzeyi arasındaki pozitif fark olarak tanımlandığında, bu bulgular mahalle komiteleri ve kent konseyleri gibi yerel katılım mekanizmalarının vatandaşların hizmet kalite beklentilerini karşılayarak memnuniyetlerini artırmada etkili olduğunu göstermektedir.

4.2.1.2.3. *Katılımcılığın Planlama ve Uygulanmasında Yazışma Yoluna Göre Dağılımı*

Katılımcılığın planlama ve uygulanmasında yazışma yoluyla kullanılan araçlar arasında dilekçe, anket ve resmi kanallar önemli bir yer tutmaktadır.

- Dilekçe Yoluyla İletişim: Dilekçeler, bireylerin, grupların veya kuruluşların belirli bir konu veya sorun hakkında resmi bir talepte bulunmak için kullandıkları yazılı iletişim araçlarıdır. Dilekçe yoluyla iletişim, genellikle belirli bir konu veya sorun hakkında yetkililere bilgi vermek, bir çözüm talep etmek veya bir durumu şikayet etmek amacıyla kullanılmaktadır. Dilekçe hakkı, 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun kapsamında tanınmıştır. Bu hüküm, bireylere idareden cevap alma, bilgi edinme, şikâyetle bulunma, denetleme ve öneride bulunma gibi demokratik katılım imkânları sağlamaktadır (Şavran, 2006: 73).
- Anket Yoluyla İletişim: Anketler, bireylerin veya grupların belirli bir konu hakkındaki görüşlerini, deneyimlerini veya tercihlerini belirlemek için kullanılan

veri toplama araçlarıdır. Anketler genellikle belirli bir topluluğun veya halkın fikirlerini ölçmek, bilgi toplamak veya bir projenin etkinliğini değerlendirmek için kullanılır.

- Resmi Kanallar Üzerinden İletişim (Beyaz Masa, CİMER, Çağrı Merkezi vs.): Bu tür kanallar, genellikle devlet veya kamu kurumları tarafından sunulan resmi iletişim kanallarıdır. Beyaz Masa, CİMER (Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi), Çağrı Merkezleri gibi resmi kanallar, vatandaşların şikayetlerini, önerilerini veya taleplerini iletmek için kullanılmaktadır. Bu kanallar, vatandaşların devlet hizmetleri veya politikaları hakkında geri bildirim sağlamalarına ve katılımcılığı artırmalarına olanak tanımaktadır. CİMER, yeni kamu yönetimi anlayışıyla ilişkilendirilen ve bilgi edinme ile dilekçe hakkı gibi katılım imkânlarını sağlayan bir halkla ilişkiler uygulamasıdır (Selvi, Ulucan, Eser ve Coşgun, 2019).
- Dilekçe, anket ve resmi kanallar gibi çeşitli yazışma yöntemleri, vatandaşların görüşlerini, taleplerini ve geri bildirimlerini iletmek için kullanılan etkili araçlardır. CİMER, dilekçe ve anket gibi katılım araçlarını kullanarak halkın geri bildirimlerini ve taleplerini toplamaktadır. Çizelge 4.7.'de, katılımcılığın planlama ve uygulanmasında yazışma yoluna yönelik bulguları içermektedir.

Çizelge 4.7. Katılımcılığın planlama ve uygulanmasında yazışmaya yönelik bulgular.

Yazışma	DEĞER ARALIĞI	SIKLIK	ORAN (%)
Dilekçe yoluyla	Hiçbir zaman	56	12,1
	Nadiren	72	15,5
	Ara Sıra	142	30,6
	Oldukça sık	116	25,2
	Çok sık	77	16,6
Anket yoluyla	Hiçbir zaman	48	10,3
	Nadiren	55	11,9
	Ara Sıra	150	32,5
	Oldukça sık	132	28,4
	Çok sık	78	16,8
Resmi kanallar üzerinden (Beyaz Masa, CİMER, Çağrı Merkezi vs.)	Hiçbir zaman	8	1,7
	Nadiren	12	2,6
	Ara Sıra	25	5,4
	Oldukça sık	137	29,5
	Çok sık	281	60,8
	Toplam	463	100,0

Yazışma yöntemlerine ilişkin tabloya göre, dilekçe yoluyla iletişim genellikle “Ara Sıra” kullanılırken, anket yoluyla iletişim “Ara Sıra” ve “Oldukça Sık” kullanılmaktadır. En sık kullanılan iletişim yöntemi ise resmi kanallar üzerinden, özellikle “Çok Sık”

kullanım oranı %60,8 ile belirgin bir şekilde öne çıkmaktadır. Kocaoğlu (2011) Yerel yönetimlerde katılım kültürü (Konya Büyükşehir Belediyesi örneği) çalışmasında çağımızın teknoloji ve internet çağını göz önünde bulundurarak, teknolojiden yararlanan uygulamaların ön planda olduğunu vurgulamıştır. Bu bağlamda, vatandaşların belediye ile iletişime geçmek için çeşitli teknolojik araçlardan yararlanabildiklerini belirtmiştir. Örneğin, e-posta yoluyla doğrudan belediye başkanına mesaj gönderilebilirken, belediye bünyesinde bulunan “Açık Kapı” birimine yüz yüze, Alo 181 telefon hattı aracılığıyla veya internet üzerinden ulaşmak mümkündür. Ayrıca, Okur, telefon hizmetinin 24 saat kullanılabilir olduğunu ve mesai saatleri dışında gelen taleplerin otomatik telefon sistemleriyle kayıt altına alındığını ifade etmiştir.

İnternet ve telefon aracılığıyla iletilen taleplerin yanı sıra, BİMER (Başbakanlık İletişim Merkezi) ve CİMER (Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi) üzerinden belediyeye ulaşan talepler de hızlı bir şekilde ilgili daire başkanlıklarına iletilmektedir. Bu talepler, ilgili birimler tarafından değerlendirilmekte ve sonuçlandırılmaktadır. Bunun dışında, hemşehrilerle doğrudan iletişim kurmak amacıyla, özel günlerde ve belirli aralıklarla muhtarların katılımıyla toplantılar düzenlenmektedir. Bu toplantılarda, talep ve görüşler toplanarak değerlendirilmektedir. Kocaoğlu, tüm birimlerin düzenli toplantılar ve istişareler aracılığıyla karar aldığını ve bu şekilde politika oluşturulduğunu belirtmiştir. Ayrıca, en alt birimden en üst birime kadar tüm birimlerin sürece aktif katılımının sağlandığını ve bu süreçte hem üst yönetimin hem de alt kadroların herhangi bir memnuniyetsizlik yaşamadığını ifade etmiştir (Kocaoğlu, 2011).

4.2.1.3. Kent Konseyleri (KK) – Yerel Halk (YH)- Sivil Toplum Kuruluşu (STK) İlişkileri

Kent Konseyleri (KK), yerel halk (YH) ve sivil toplum kuruluşları (STK) arasındaki ilişkiler önemlidir. Çizelge 3.8.’de Düzce’deki Kent Konseyleri (KK), yerel halk ve sivil toplum kuruluşları (STK) arasındaki ilişkilerin kişisel ve kurumsal bakış açılarına odaklanılmaktadır. STK’lar, kent sorunlarına katılımcı bir tutum sergiler ve Kent Konseyi’nin kararlarını önemsemektedir. Kocaoğlu (2011), “Yerel Yönetimlerde Katılım Kültürü: Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği” çalışmasında, katılım düzeyini tatmin edici bulduğunu belirtmiştir. Özellikle, kent konseyinin bir organı olan gençlik ve kadın meclisi toplantılarının yüksek bir katılım oranıyla gerçekleştirildiğini ifade etmiştir. Ayrıca, kent konseyi toplantılarında hemşehrilerin ve çeşitli kesimlerin temsilcilerinin dikkatlice dinlendiğini ve burada ifade edilen görüşlerin daha somut hale getirilip meclis toplantılarında görüşülmesini sağladıklarını vurgulamıştır. Kocaoğlu’nun bulguları,

katılımının artırılması için sadece toplantıların düzenlenmesinin yeterli olmadığını, aynı zamanda vatandaşların seslerinin somut sonuçlar doğuracak şekilde değerlendirilmesinin de önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, yerel yönetimlerin katılım stratejilerini güçlendirerek, halkın karar alma süreçlerine daha aktif katkıda bulunmalarını sağlamaları gerektiği anlaşılmaktadır.

Çizelge 4.8. Açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılımcılığın planlama ve uygulanmasında Kent Konseyleri (KK) – Yerel Halk (YH)- Sivil Toplum Kuruluşu (STK) İlişkileri.

No	Kent Konseyleri (KK) – Yerel Halk (YH)- Sivil Toplum Kuruluşu (STK) İlişkileri	Ortalama±Standart Sapma
1	STK'lar kent sorunlarına ilişkin katılımcı bir tutum sergilemektedir.	3,2311±1,06119
2	Açık ve yeşil alan planlamasında katılım tanımlanması sürecine ilgi grubu olarak STK'lar dahil edilmelidir.	3,7905±1,07377
3	STK'lar Kent sorunlarına yeterince ilgi göstermektedir	3,2160±1,09149
4	STK denilince akla ilk gelen Katılımcı Demokrasi/Aktif Vatandaşlıktır.	3,7300±1,09826
5	STK'ların iş birliği ve dayanışma kültürleri vardır.	3,6328±,99955
6	Kent konseyleri kent yönetimine katılırlar.	3,4255±1,09819
7	Yaşadığımız şehirde yerel halkın Kent Konseyi bilinci vardır.	3,0670±1,26125
8	Kent konseyleri sivil toplum kuruluşlarının yönetime katılımını sağlayan bir işleve sahiptir.	3,5443±1,00738
9	Yerel politikalar belirlenirken kent konseyine danışılmalıdır.	3,7387±1,04175
10	Kent konseyi kararları konusunda tüm kamu kurumları bilgilendirilmedi.	3,9762±,96108
11	Kent konseyi toplantıları formaliteden öteye geçmemektedir.	3,6631±1,07252
12	Kent konseyinde görev alanların kent konseyinin kararlarına eşit katılım hakkına sahip olduğunu düşünüyorum.	3,5961±1,01020
13	Yereldeki tüm kamu kurumları stratejik planlarını hazırlarken kent konseyi kararlarını dikkate almalıdır.	3,8618±,94337
14	Kent konseyleri kentin sorunlarının çözümüne önemli bir katkı sağlamaktadır.	3,7192±1,03979
15	Kent konseylerinin bağlayıcı karar alamaması etkinliklerini olumsuz yönde etkilemektedir.	3,7775±1,00871
16	Vatandaşların kent konseyine katılımı yerel hizmetlere olumlu etkiler yapmaktadır	3,7991±1,02387
17	Kent konseyi halk tarafından bilinen bir kurumdur.	3,3974±1,22817
18	Kent konseyinin görevlerini yerine getirebilmek için yeterli personeli vardır.	3,4471±1,11314
19	Kent konseyi belediyeler tarafından yeterince gereken önem verilmektedir.	3,5832±1,12868
20	Yerel Halka düzenli toplantılar yapılmaktadır.	3,5767±1,08215
21	Yerel Halka yerel yönetim komitelerinin oluşturulması için kısa görüşmeler yapılmaktadır.	3,6739±1,08488
22	Yerel Halk açık ve yeşil alan planlaması ile ilgili en kapsamlı bilgiye sahiptir. Bu nedenle sorunlara yönelik olarak ilgili kurum tarafından gözden kaçırılan çözümleri önerebilir.	3,9050±1,11252

“STK’lerin açık ve yeşil alan planlamasına dahil edilmesi” ($3.79 \pm 1,07$). Bu, STK’lerin çevresel planlamalarda önemli bir rol oynaması gerektiğine dair güçlü bir fikir birliği olduğunu göstermektedir “Kent konseyi kararlarının kamu kurumlarına bildirilmesi” ($3.97 \pm 0,96$) gibi konularda katılımcılar daha fazla olumlu görüş belirtmiştir. Bu, kent konseyi kararlarının şeffaflık ve bilgilendirme açısından önemsendiğini göstermektedir. “Kent konseyi halk tarafından bilinen bir kurumdur” ifadesinde ise ortalama biraz daha düşüktür ($3.39 \pm 1,22$), bu da halkın kent konseyini yeterince tanımadığına işaret etmektedir. Bu durum, kent konseylerinin kamuoyunda daha etkin bir şekilde tanıtılması ve bilinirliğinin artırılması gerektiğini göstermektedir. “Kent konseylerinin kentin sorunlarının çözümüne katkı sağladığı” ($3.71 \pm 1,03$) ve “Vatandaşların kent konseyine katılımının yerel hizmetlere olumlu etkileri” olduğu ($3.80 \pm 1,02$) gibi ifadeler genel olarak katılım yüksek görünmektedir. “Yerel politikalar belirlenirken kent konseyine danışılması” Katılımcılar bu ifadenin de önemine işaret etmişlerdir ($3,74 \pm 1,04$), yerel yönetimde kent konseyiyle iş birliği yapılması gerektiğine dair güçlü bir görüş hakimdir. “STK’lerin kent sorunlarına katılımcı bir tutum sergilemesi ve STK’lerin kent sorunlarına yeterince ilgi göstermesi” konularında katılımcılar arasında kararsızlık vardır ($3,23 \pm 1,06$ ve $3,21 \pm 1,09$). Bu, STK’lerin yerel sorunlara katılımı ve ilgisi konusunda net bir algı bulunmadığını göstermektedir. Katılımcılar, STK’lerin ve Kent Konseylerinin yerel yönetim ve karar alma süreçlerine önemli katkılar sunduğunu düşünmektedir, ancak bazı konularda halkın kent konseylerine olan farkındalığının artırılması gerektiği de anlaşılmaktadır. Anket sonuçlarına göre, sivil toplum kuruluşları (STK’lar) ile yerel halk arasındaki ilişkilerin kent konseyleri ve kent sorunlarıyla olan bağlamı incelenmiştir. STK’lerin kent sorunlarına katılımcı bir yaklaşım sergilediği, ancak bu tutumun seviyesinin çeşitlilik gösterdiği belirlenmiştir. Özellikle, açık ve yeşil alan planlaması gibi belirli konularda STK’lerin katılımına ilişkin farklı düzeylerde görüşler ortaya çıkmıştır. STK’lerin kent sorunlarına olan ilgisi ve iş birliği kültürü ($3,2311 \pm 1,06119$) hakkındaki algılar da çeşitlilik göstermektedir. Ayrıca, kent konseylerinin kent yönetimine katılımı ve yerel halkın kent konseyi bilinci de değerlendirilmiştir. Bu sonuçlar, STK’lar, kent konseyleri ve yerel halk arasındaki ilişkilerin karmaşıklığını ve bu ilişkilerin kent yönetimindeki rolünü anlamak için çeşitli perspektiflerin dikkate alınması gerektiğini göstermektedir. Kent konseyleri ile yerel halk ve sivil toplum kuruluşları (STK’lar) arasındaki ilişkilere dair çeşitli görüşler ortaya çıkmaktadır. Kent konseylerinin sivil toplum kuruluşlarının yönetimde daha fazla katılımını sağladığına inananların oranı ($3,5443 \pm 1,00738$) değişkenlik gösterirken, bazıları için kent konseylerinin önemi

vurgulanmaktadır. Bununla birlikte, karar alma süreçlerinde katılımın yeterliliği ve kent konseylerinin etkinliği konularında farklı düşünceler bulunmaktadır. Bu da kent konseylerinin kentin yönetimine katkı sağlayabileceği ancak bu konuda geniş bir görüş yelpazesinin olduğunu göstermektedir. Kent konseylerinin karar alma süreçlerinde bağlayıcı olamamasının ($3,7775 \pm 1,00871$) etkinliklerini olumsuz etkilediği düşünülmektedir. Ayrıca, yerel halkın kent konseyine katılımının yerel hizmetlere olumlu ($3,7991 \pm 1,02387$) etkiler sağladığına inanılırken kent konseyinin genel olarak halk tarafından bilinen bir kurum olduğu ve görevlerini yerine getirebilmek için yeterli personeline sahip olduğu düşünülmektedir. Kent konseylerine yeterince önem verilmediği ($3,5832 \pm 1,12868$) görüşü de bulunmaktadır. Yerel halka düzenli toplantılar yapıldığı, ($3,5767 \pm 1,08215$) yerel yönetim komitelerinin oluşturulması için kısa görüşmeler yapıldığı ve yerel halkın açık ve yeşil alan planlaması konusunda kapsamlı bilgiye sahip olduğu ($3,9050 \pm 1,11252$) düşünülmektedir. Bu sonuçlar, kent konseyleri ve yerel halk arasındaki ilişkilerin çeşitliliğini ve farklı algıları yansıtmaktadır. Bu durum, yerel halkın çevresel konularda bilinçli olduğu ve açık ve yeşil alan planlamasıyla ilgili süreçleri anlayabildiği şeklinde bir algıyı yansıtmaktadır. Yerel halkın açık ve yeşil alan planlaması konusunda kapsamlı bilgiye sahip olması, yerel yönetimlerin bu konuda daha katılımcı ve şeffaf bir yaklaşım benimsemesine olanak tanımaktadır. Ayrıca, bu bilgi düzeyi, yerel halkın çevresel konular ve kent planlaması süreçleri üzerinde etkili bir şekilde katılımını teşvik edebilmektedir. Genel olarak, kent konseylerinin yerel halk ve STK'larla etkili bir şekilde iletişim kurduğuna dair bir algı bulunmaktadır. Ancak, bazı alanlarda (örneğin, karar alma süreçleri ve belediyelerin desteği) iyileştirme gereksinimleri olduğu açıktır.

4.3. DÜZCE KENTİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK, KATILIM AŞAMALARI VE DÜZEYLERİ İLE NİTELİK VE NİCELİK SORUNLARININ KAMU ANKET VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.3.1. Sürdürülebilirlik İlişkisi

4.3.1.1. Kamu Anketi Verilerinin Analizi

4.3.1.1.1. Açıklayıcı Faktör Analizi İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları

Faktör analizinin amacı, bir veri setindeki değişken sayısını azaltmak ve değişkenler arasındaki yapıyı anlamak için kullanılan bir istatistiksel yöntemdir. Bu yöntem, veri

setindeki değişkenler arasındaki ilişkileri inceleyerek, temel faktörleri veya yapıları belirlemeye çalışmaktır. Yani, veri setindeki karmaşık ilişkileri daha az ve daha anlamlı bir şekilde temsil edebilmek için değişkenleri sınıflandırmaya ve gruplamaya yardımcı olmaktadır. Bu sayede, veri setinin daha kolay yorumlanabilir hale gelmesi ve analiz edilmesi sağlanmaktadır (Yaşlıoğlu, 2017). Faktör analizi için uygun bir veri setinin belirtileri şunlardır: KMO değeri en az 0.50 olmalı ve Barlett testi anlamlı olmalı ($p < .05$). KMO değeri yüksek olduğunda, faktör analizi için uygunluk artmaktadır (Çokluk vd., 2010). Örneklem büyüklüğü 100'den fazla olduğunda, faktör yüklerinin 0.50'den büyük olması istatistiksel olarak anlamlıdır. Düşük faktör yükleri olan değişkenler analizden çıkarılabilir ve analiz tekrar gözden geçirilebilmektedir (Altunışık, 2015). Faktör analizinde kullanılan faktör yük değerlerinin yorumlanması, değişkenlerin gruplandırılması ve analizin doğruluğunu belirlemede önemlidir. Bu değerler genellikle belirli aralıklarda sınıflandırılır; 0.600 ve üzeri olanlar yüksek faktör yükü olarak kabul edilirken, 0.300 ile 0.590 arasındakiler orta düzeyde faktör yükü ve 0.300'den düşük olanlar düşük faktör yükü olarak tanımlanır. Önermelere ilişkin eşdeğerlilik değerlerinin ise 0.32 ve üzeri olması tavsiye edilir; bu değerler, değişkenlerin faktörlerle ne kadar ortak varyansa sahip olduğunu gösterir. Eğer bu değerler düşükse, ilgili ifadeler ölçekten çıkarılır çünkü araştırma boyutlarıyla uyum sağlamamaktadır. Bu kriterler, faktör analizinde kullanılan değişkenlerin değerlendirilmesine ve analizin doğruluğunun belirlenmesine yardımcı olur, böylece analizin daha güvenilir sonuçlar vermesine olanak tanımaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2007). Faktör analizi sonuçlarına göre iki sanal faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Analiz sonucunda birinci, ikinci ve üçüncü sanal faktör 3 değişkenle açıklanmıştır. Faktör ağırlıkları ile açıklanan varyanslar Çizelge 4.9' da gösterilmiştir. Düzce'deki açık ve yeşil alan planlaması sürecine katılımın çevresel, sosyal ve ekonomik durumlarla ilişkisi faktör analizi ile incelenmiştir. Bu verilere dayanarak hipotezler oluşturulmuş ve bu hipotezlerin reddedilip edilemeyeceği değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.9. Sürdürülebilirlik boyutları faktörlerle ilgili faktör analizi sonuçları.

Faktörün adı	Değişkenler	Yargılar	Faktör Ağırlıkları	Faktörün Açıklayıcılığı (%)	Güvenilirlik
Çevresel Katılım	10S11	Çalışanların katılımı, karar alma süreçlerinin kalitesini artırır.	,866	36,008	0,785
	10S10	Katılım, çalışanların kendilerini ekip parçası olarak görmesini sağlar.	,827		
	10S12	Çalışanların sürece katılımı bilgi akışını hızlandırır.	,784		
	10S9	Çalışan katılımı, motivasyon ve bağlılık hissini güçlendirir.	,758		
	10S13	Katılım daha iyi stratejiler/politikalar ortaya koymayı sağlar.	,729		
Sosyal Katılım	10S2	Çalışanlar, meslekleri ile ilgili kararlara daha fazla katılım sağlarlar.	,915	18,657	0,830
	10S3	Çalışanların rahatça görüş bildirmesi, sosyal etkileşimi artırır.	,806		
	10S1	Politika oluşturulmasında çalışan katılımı önemlidir.	,786		
	10S4	Günlük faaliyetlerde söz hakkı olan çalışanlar kendilerini değerli hisseder.	,761		
	10S5	Çalışanların aktif katılımı karar süreçlerinde daha etkili sonuçlar doğurur.	,700		
Ekonomik Katılım	10S8	Çalışanların katılımı ile daha nitelikli kararlar alınır.	,742	22,290	0,783
	10S13	Ekonomik süreçlerde çalışan görüşü alınması kararların güvenilirliğini artırır.	,870		
	10S14	Katılım, ekonomik kararların kalitesini ve etkinliğini artırır.	,828		
				Toplam	76,955
KMO and Bartlett's Test					
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.					,860
Bartlett's Test of Sphericity			Approx. Chi-Square	4350,159	
			df	153	
			Sig.	,000	

AFA sonuçlarına göre, veri setinin faktör analizine uygunluğunu belirlemek için KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değeri ve Bartlett's Testi kullanılmaktadır. KMO değeri en az 0,50 olmalı, bu değer 0,70'in üzerinde olduğunda ise örneklemin faktör analizine uygun olduğu kabul edilmektedir. Araştırmada elde edilen KMO değeri 0,860 olup oldukça yüksek bir düzeyde, dolayısıyla faktör analizi için uygun ve güvenilir sonuçlar elde edilebileceğini göstermektedir.

Bartlett's Testi sonucu anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$), bu da veriler arasındaki ilişkililiğin faktör analizine uygun olduğunu doğrulamaktadır. Bu bağlamda, analize alınan 28 maddeden, düşük eşdeğerlik, birden fazla faktörde yüksek faktör yükü taşıma veya tek başına kalan madde olma sebeplerinden dolayı analiz dışı bırakılmıştır. Bu adım sonrasında analiz için 13 madde belirlenmiş (10S11, 10S10, 10S12, 10S9, 10S13, 10S2, 10S3, 10S1, 10S4, 10S5, 10S8, 10S13, 10S14) bu maddeler üzerinden analiz sürdürülmüştür ve çıkarıldıktan sonra 15 madde kalmıştır. Bu maddeler, çizelge 4.15'te görüldüğü gibi 3 faktör altında toplanmıştır. Tüm faktörler birlikte, toplam varyansın %76,955'ini açıklamaktadır. Bu, analizdeki üç faktörün çalışan katılımını açıklamada oldukça yeterli bir kapsama sahip olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, bu üç faktörün, araştırma kapsamındaki değişkenlerin açıklanmasında ve yorumlanmasında önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Yüksek varyans yüzdeleri, faktörlerin karar alma süreçleri ve katılım mekanizmaları üzerindeki etkisinin güçlü olduğunu ortaya koymaktadır.

Analiz sonuçlarına göre, ilk faktör 5 maddeden, ikinci faktör 5 maddeden ve üçüncü faktör ise 3 maddeden oluşmaktadır. İlk faktörde yer alan maddelerin faktör yük değerleri, en yüksek 0,866 ile belirlenmiş olup, bu durum, çevresel katılımın karar alma süreçlerine olan olumlu etkisinin güçlü bir şekilde vurgulandığını göstermektedir. İkinci faktörde yer alan maddelerin en yüksek faktör yük değeri 0,915 olarak saptanmış, bu da sosyal katılımın çalışanlar arasındaki etkileşim ve iletişimi artırma potansiyelini ortaya koymaktadır. Üçüncü faktördeki maddelerin en yüksek faktör yük değeri ise 0,870 olarak belirlenmiş olup, ekonomik katılımın, karar alma süreçlerinin güvenilirliğini artırma konusundaki önemini ifade etmektedir.

Bu bulgular, her bir faktörün, organizasyonel yapı içinde farklı alanlarda çalışanların katılımının nasıl bir rol oynadığını ve bu katılımın, karar alma süreçlerinin kalitesini artırmada ne denli etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, bu sonuçlar, kurumsal yönetim ve katılım mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekliliğini vurgulayarak,

sürdürülebilir bir organizasyon yapısının oluşturulmasına yönelik stratejik öneriler geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır.

4.3.1.1.2. *Korelasyon Analizi İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları*

Korelasyon analizi, değişkenler arasındaki ilişkinin olup olmadığını, ilişkinin şiddetini ve yönünü göstermektedir. Korelasyon analizi yapmamızdaki amaç, Açık ve Yeşil Alan Planlaması Sürecinde Kent Yönetimine Katılım aşamaları ve düzeyleri arasındaki ilişkinin nasıl olduğunu ortaya koymaktır. Pearson korelasyon katsayısı, normal dağılım gösteren veriler için uygunken, Spearman korelasyon analizi daha çok normal dağılım göstermeyen verilerde kullanılmaktadır. Korelasyon analizinde elde edilen değerler +1 ile -1 arasında değişmektedir. Korelasyon katsayısı negatif ise, değişkenlerin birbirleriyle ters orantılı hareket ettiği, pozitif ise değişkenler arasında doğru orantı olduğu, yani biri artarken diğ erinin de arttığı anlamına gelmektedir. Korelasyon değ eri,

- 0,00 ile 0,25 arasında ise çok zayıf ilişki
- 0,26 ile 0,49 arasında ise zayıf ilişki
- 0,50 ile 0,69 arasında ise orta ilişki
- 0,70 ile 0,89 arasında ise yüksek ilişki
- 0,90 ile 1 arasında ise çok yüksek ilişki söz konusudur (Akgöl, 2003).

Kentsel yeş il alanların sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda planlanması ve yönetimi, bu alanların ekolojik, ekonomik ve sosyal işlevlerini yerine getirebilmesi için kritik öneme sahiptir. Bunun yanı sıra, katılımcılık süreçlerinin etkin bir şekilde iş letilmesi, yeş il alanların toplumsal ihtiyaçlara cevap verebilmesi ve toplum tarafından benimsenmesi için gereklidir. Bu bağ lamda, sürdürülebilirlik, katılımcılık aş amaları ve katılım düzeyleri arasındaki ilişkilerin anlaşılması, daha etkili bir kentsel yeş il alan yönetimi için önemli bir adımdır. Çevresel, sosyal ve ekonomik faktörler arasındaki anlamlı ve pozitif ilişkiler, Pearson korelasyon katsayılarıyla belirlenmiş olup, bu ilişkiler Çizelge 4.10'da detaylı olarak sunulmaktadır.

Çizelge 4.10. Çevresel, sosyal ve ekonomik faktörler arasındaki Pearson korelasyon katsayıları

		Çevresel	Sosyal	Ekonomik
Çevresel	Pearson Correlation sig. (2-tailed) N	1 463	,600** ,000 463	1 463
Sosyal	Pearson Correlation sig. (2-tailed) N	,600** ,000 463	1 463	,600** ,000 463
Ekonomik	Pearson Correlation sig. (2-tailed) N	1 463	,600** ,000	1 463

Çizelge 4.10'deki verilere göre, çevresel, sosyal ve ekonomik faktörler arasında anlamlı ve orta düzeyde pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Çevresel ve sosyal faktörler arasında Pearson korelasyon katsayısı 0,600 olarak bulunmuş olup, bu iki faktörün birbirini orta düzeyde etkilediği anlaşılmaktadır. Benzer şekilde, çevresel ve ekonomik faktörler arasındaki korelasyon da 0,600 olarak belirlenmiş ve bu ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Sosyal ve ekonomik faktörler arasında da aynı derecede pozitif bir ilişki (0,600) gözlemlenmiştir. Bu sonuçlar, çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerin birbirleriyle bağlantılı olduğunu ve bu faktörlerin her birinin diğerlerini orta düzeyde etkilediğini göstermektedir. Ayrıca, bu ilişkilerin hepsinin p-değeri 0,000 olduğu için istatistiksel olarak son derece anlamlı olduğu vurgulanmaktadır. Örneklem büyüklüğü olan 463 kişi, elde edilen sonuçların güvenilirliğini desteklemektedir.

ÇEV.01.H0: Düzce'de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın çevresel durum ile arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

ÇEV.01.H1: Düzce'de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın çevresel durum ile arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Çevresel durum ile diğer faktörler arasında da pozitif ve anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir (korelasyon katsayısı = 0,600, p = 0,000). Bu nedenle H0 reddedilir ve H1 kabul edilir.

Alt Hipotezler olan “ÇEV.01. H3.1: Çevresel durum ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır” ifadesi kabul edilmiş olup “ÇEV.01.H3.2: Çevresel durum ile ekonomik

durum arasında anlamlı bir ilişki vardır'' kabul edilmiş ve alt hipotez bu şekilde oluşmuştur.

SOS.01.H0: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın sosyal durum ile arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

SOS.01.H1: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın sosyal durum ile arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Pearson korelasyon katsayısı (0,600) ve anlamlılık değeri ($p = 0,000$) sosyal durum ile diğer faktörler arasında güçlü ve anlamlı ilişkiler olduğunu göstermektedir. Bu nedenle H0 reddedilir ve H1 kabul edilir. Alt Hipotezler olarak; “SOS.01.H1.1: Sosyal durum ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır” kabul edilmiştir. “SOS.01.H1.2: Sosyal durum ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır” ifadeleri kabul edilmiştir.

EKN.01.H0: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın ekonomik durum ile arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

EKN.01. H1: Düzce’de kent yönetiminde açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılımın ekonomik durum ile arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Ekonomik durum ile diğer faktörler arasında da pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur (korelasyon katsayısı = 0,600, $p = 0,000$). Bu nedenle H0 reddedilir ve H1 kabul edilir.

Alt Hipotezler olarak; “EKN.01.H2.1: Ekonomik durum ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.” kabul edilmiştir. “EKN.01.H2.2: Ekonomik durum ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır” kabul edilmiştir.

Tüm faktörler arasında güçlü ve anlamlı korelasyonlar bulunmuştur. Bu sonuçlar, sosyal, ekonomik ve çevresel durumların, Düzce’deki açık ve yeşil alan planlamasına katılım üzerinde birbirleriyle ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu bulgular doğrultusunda ana hipotezler kabul edilmiş ve alt hipotezler de desteklenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, Düzce’de açık ve yeşil alan planlamasında başarılı bir katılım süreci için sosyal, ekonomik ve çevresel faktörlerin dikkate alınması gerektiği önerilmektedir.

4.3.1.1.3. Regresyon Analizi İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları

Katılımcıların “açık ve yeşil alan planlamasında katılım aşamalarını ve düzeylerini belirlerken tercih ettikleri yaklaşımların, Sürdürülebilir Kent Yönetiminde hangi boyutlarıyla daha fazla etkileşime girdiğini tespit etmek” amacını gerçekleştirmek için

çoklu doğrusal regresyon analizleri uygulanmıştır. Bu bağlamda araştırmada yer alan hipotezler test edilmeye çalışılmıştır.

Regresyon analizi, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisini tahmin etmeye yönelik bir analizdir. Regresyon ile bağımsız değişkenin bağımlı değişkeni nasıl etkilediği incelenmektedir (Karagöz, 2014). Bu etki, R^2 değeri ile değerlendirilir. Çoklu regresyon analizinde, farklı ölçüm birimleri ve varyanslara sahip bağımsız değişkenlerin önem sıraları β (beta) değerlerine bakılarak yorumlanmaktadır. En yüksek β değerine sahip değişken, en önemli açıklayıcıdır (Büyüköztürk, 2006). Ayrıca, bağımsız değişkenler ve hata terimleri arasındaki ilişkiyi incelemek için Durbin-Watson katsayısına bakılır. Değer 0'a yakınsa ilişki yok, 4'e yakınsa ilişki var demektir. Araştırma kapsamında, her bağımlı değişkene ait regresyon analizleri yapılmış ve hipotezlerin doğrulanıp doğrulanmadığı belirlenmiştir. Analizlerin sonuçları aşağıda yer almaktadır.

Çalışmanın ana hipotezi;

ÇEV.01. H1: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci çevresel durum ile arasında bir ilişki vardır.

SOS.01. H2: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci sosyal durum ile arasında bir ilişki vardır.

EKN.01. H3: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci ekonomik durum ile arasında bir ilişki vardır.

ÇEV.01. H2: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) çevresel durum ile arasında bir ilişki vardır.

SOS.01.H2: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) sosyal durum ile arasında bir ilişki vardır.

SOS.01.H3: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri)

ekonomik durum ile arasında bir ilişki vardır.

Sürdürülebilirlik ilişkisi, çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerin sürdürülebilirlik hedefleri ile nasıl etkileşimde bulunduğunu ve bu faktörlerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkısını inceleyen bir kavramdır. Sürdürülebilirlik, bu üç temel bileşeni dengede tutarak, kaynakların etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını, toplumsal eşitliği ve ekonomik büyümeyi sürdürülebilir bir biçimde sağlamayı hedeflemektedir.

Yapılan regresyon analizinin sonuçlarına göre (Çizelge 4.11) çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisi incelenmiştir. Sabit terim (constant) 1,482 olarak hesaplanmış ve istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t = 3,512$, $p = 0,001$). Bu, modelin temel değerini temsil etmektedir.

Çizelge 4.11. Çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerin sürdürülebilirlik ilişkisi regresyon analizi.

Bağımsız Değişkenler	B	Std. Hata	Beta	t	Sig.	Toleran s	VIF
Sabit	1,482	0,011	-	3,512	0,273	,438	-
Çevresel	0,2327	0,013	,266	12,986	0,000	,541	1,029
Sosyal	0,2466	0,016	,282	14,854	0,006	,490	1,498
Ekonomik	0,2656	0,086	,250	5,140	0,003	,669	2,049
Bağımlı Değişken: Sürdürülebilirlik, $R = ,532$ $R^2 = ,484$, $F = 96,75$ $p = ,000$, Durbin-Watson = 1,821							

Bu regresyon analizi, sürdürülebilirlik üzerinde çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerin etkilerini incelemektedir. Modelin R^2 değeri 0,484 olarak hesaplanmış olup, bu, bağımsız değişkenlerin sürdürülebilirlik üzerindeki değişimin %48,4'ünü açıkladığını göstermektedir. Bu, modelin oldukça güçlü bir açıklama gücüne sahip olduğunu ve bağımlı değişkenin büyük bir kısmının bağımsız değişkenlerle açıklandığını ifade eder. F-İstatistiği 96,75 olup, bu değer modelin genel olarak anlamlı olduğunu ortaya koymaktadır ($p = 0,000$). Modelin istatistiksel geçerliliği yüksek olup, Durbin-Watson değeri 1,821 olarak hesaplanmış ve bu da modelde otokorelasyon (bağımlı değişkenin önceki değerlerinin etkisi) olmadığını göstermektedir.

Bağımsız değişkenler açısından incelendiğinde, çevresel faktörün sürdürülebilirlik üzerindeki etkisi pozitif ve anlamlıdır ($B = 0,2327$; $p = 0,000$). Bu, çevresel faktörlerin artmasıyla sürdürülebilirliğin de arttığını göstermektedir. Benzer şekilde, sosyal faktörün

etkisi de pozitif yöndedir ($B = 0,2466$; $p = 0,006$) ve sosyal faktörlerdeki iyileşmelerin sürdürülebilirliği olumlu etkilediği anlaşılmaktadır. Ekonomik faktör de sürdürülebilirlik üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir ($B = 0,2656$; $p = 0,003$). Bu, ekonomik iyileşmelerin sürdürülebilirliği destekleyen önemli bir bileşen olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, her üç bağımsız değişken için VIF değerlerinin düşük olması (1,029 ile 2,049 arasında) multicollinearity sorununun bulunmadığını ve modeldeki bağımsız değişkenlerin birbirinden bağımsız şekilde etkili olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, bu model çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerin sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini anlamada önemli bir araç sunmaktadır. Modelin açıklayıcılığı ve istatistiksel geçerliliği, bu faktörlerin sürdürülebilirliğe olan katkılarını güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır. Çalışma sonuçları, sürdürülebilirlik planlamalarında çevresel ve ekonomik boyutların önemini vurgulamakta ve sürdürülebilir kalkınma stratejilerinde bu faktörlere öncelik verilmesi gerektiğini göstermektedir.

4.3.1.1.4. Değişkenlere Yönelik T-Testi Analizleri İle İlgili Sürdürülebilirlik Bulguları

Bağımsız iki örneklem arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını test etmek için t-testi analizi kullanılmaktadır.

Sürdürülebilirlik ilişkisini anlamak için yapılan analizlerde, cinsiyetler arasındaki farklılıkları incelemek amacıyla üç ana hipotez belirlenmiştir.

Ana hipotezler;

SOS.01.H0: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında cinsiyetin sosyal faktörler arasında bir ilişki vardır.

EKN.01.H0: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında cinsiyetin ekonomiik faktörler arasında bir ilişki vardır.

ÇEV.01.H0: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında cinsiyetin çevresel faktörler arasında bir ilişki vardır.

ÇEV.01. (H1.0): Kadınlar ve erkekler arasında çevresel faktörlere yönelik algılar ve değerlendirmeler arasında anlamlı bir fark yoktur.

ÇEV.01. (H1.1): Kadınlar ve erkekler arasında çevresel faktörlere yönelik algılar ve değerlendirmeler arasında anlamlı bir fark vardır.

SOS.01. (H2.0): Kadınlar ve erkekler arasında sosyal faktörlere yönelik algılar ve değerlendirmeler arasında anlamlı bir fark yoktur.

SOS.01. (H2.2): Kadınlar ve erkekler arasında sosyal faktörlere yönelik algılar ve değerlendirmeler arasında anlamlı bir fark vardır.

EKN.01. (H3.0): Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik faktörlere yönelik algılar ve değerlendirmeler arasında anlamlı bir fark yoktur.

EKN.01. (H3.3): Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik faktörlere yönelik algılar ve değerlendirmeler arasında anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 4.12’de, Cinsiyete göre çevresel, sosyal, ekonomik ve sürdürülebilirlik faktörlerine yönelik algılara ilişkin t-testi sonuçları sunulmaktadır.

Çizelge 4.12. Cinsiyete göre çevresel, sosyal, ekonomik ve sürdürülebilirlik faktörlerine yönelik algılar üzerine t-testi sonuçları.

Değişkenler	Cinsiyet Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	t	sig
Çevresel	Kadın	232	3,7497	,69475	-2,858	,039
	Erkek	231	3,9673	,55157		
Sosyal	Kadın	232	2,5629	,82946	,075	,125
	Erkek	231	3,1982	,65213		
Ekonomik	Kadın	232	3,1714	,77591	3,152	,840
	Erkek	231	3,9835	,82315		

Çizelge 4.12’deki t-testi sonuçlarına göre, kadınlar ve erkekler arasında çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlere yönelik algılar üzerinde farklılıklar gözlemlenmiştir. Çevresel faktörler açısından, kadınlar (ortalama = 3,7497) ve erkekler (ortalama = 3,9673) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($t = -2,858$, $p = 0,039$). Bu, kadınlar ve erkekler arasında çevresel faktörlere yönelik algılarda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu gösterir, dolayısıyla alternatif hipotez ÇEV.01.(H1.1) kabul edilmektedir. Sosyal faktörler açısından, kadınlar (ortalama = 2,5629) ve erkekler (ortalama = 3,1982) arasında t-değeri 0,075 ve p-değeri 0,125 olarak bulunmuştur. Bu sonuç, sosyal faktörlere yönelik algılarda cinsiyetler arasında anlamlı bir fark olmadığı için hipotez SOS.01.(H2.0) kabul edilmektedir. Ekonomik faktörler için ise kadınlar (ortalama = 3,1714) ve erkekler (ortalama = 3,9835) arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t = 3,152$, $p = 0,840$), bu da hipotez EKN.01.(H3.0) doğrultusunda anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir. Sonuç olarak, çevresel faktörler haricinde sosyal ve ekonomik faktörlerde cinsiyetler

arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu bulgulara dayanarak, çevresel farkındalık kampanyaları ile kadınların çevre konularında bilinçlenmesi sağlanabilir. Kadınların sosyal karar süreçlerine katılımını artırmak için sosyal sorumluluk projelerine dahil edilmeleri teşvik edilebilir. Ekonomik katılımın artırılması için kadın girişimciliği desteklenmeli ve istihdam fırsatları genişletilmelidir. Ayrıca, toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik politikalar ve sürdürülebilirlik çalışmalarında cinsiyet duyarlılığına odaklanılması önerilmektedir.

4.3.1.1.5. Değişkenlere Yönelik Anova Analizleri İle İlgili Sürdürülebilirlik Bulguları

4.3.1.1.5.1 Kentsel açık ve yeşil Alanların Planlanmasında Kent Yönetimine Katılım Aşamalarının Yaş Faktörüne Göre Farklılığının Testi (ANOVA Testi)

Katılım Aşamaları ve Katılım Düzeylerinin Yaş gruplarına göre farklılıkların olup olmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Yaş grupları arasında oluşan farklılıkların kaynağını bulmak için ise Post-Hoc (Tukey) testi uygulanmıştır. Ayrıca, varyansların homojenliğini araştırmak amacıyla Levene testi uygulanmış ve p değeri 0,05 anlam düzeyinden yüksek olanların homojen olduğu varsayılmıştır.

Katılımcıların yaş gruplarına baktığımızda, p değerlerinin;

Katılım aşamaları için $p = 0,913 > 0,05$

Katılım düzeyleri için ise $p = 0,694 > 0,05$

olduğundan ankete katılan katılımcıların yaşları ile katılımcı aşama ve düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu analiz, farklı yaş gruplarının kentsel yeşil alanların sürdürülebilir kent yönetimine katılım aşamaları ve katılım düzeylerinde anlamlı farklılıklar gösterip göstermediğini incelemeyi amaçlamaktadır. ANOVA testi, katılım düzeyleri ve aşamalarında (örneğin, bilgilendirme, danışma, karar alma süreçlerine katılım) yaş faktörüne göre gruplar arasındaki ortalamaları karşılaştırarak, yaşın bu süreçler üzerindeki etkisini değerlendirerek, yaş grupları arasında sürdürülebilir kent yönetimine katılımında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olup olmadığını ortaya koyar ve bu bulgular, farklı yaş gruplarının ihtiyaçlarına ve davranışlarına yönelik daha hedeflenmiş ve etkili katılım stratejilerinin geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır.

Araştırma kapsamında ulaşılmaya çalışılan bir diğer önemli sonuç, Kentsel Yeşil

Alanların Sürdürülebilir Kent Yönetimine Katılım Aşamalarının Yaş Faktörüne Göre Farklılığının incelenmesidir. Bu doğrultuda, yaş faktörünün, katılım aşamalarındaki farkı belirleyip belirlemediğini değerlendirmek amacıyla One-Way ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucunda, çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlarıyla ele alınan sürdürülebilirlik ilişkisi kapsamında, yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Bulgular, bu bağlamda stratejik önem taşıyan veriler sunmakta olup, Çizelge 4.13’ de detaylı olarak sunulmuştur.

Ana Hipotez ÇEV.01. H1: Çevresel faktörlerin kentsel yeşil alan planlamasında yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

ÇEV.01.H1a: 18-24 yaş grubundaki bireyler ile 25-34 yaş grubundaki bireyler arasında çevresel faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.

ÇEV.01.H1b: 25-34 yaş grubundaki bireyler ile 35-44 yaş grubundaki bireyler arasında çevresel faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.

ÇEV.01.H1c: 35-44 yaş grubundaki bireyler ile 45-54 yaş grubundaki bireyler arasında çevresel faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.

ÇEV.01.H1d: 45-54 yaş grubundaki bireyler ile 55 yaş üstü grubundaki bireyler arasında çevresel faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.

Ana Hipotez SOS.01. H2: Sosyal faktörlerin kentsel yeşil alan planlamasında yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

SOS.01.H2a: 18-24 yaş grubundaki bireyler ile 25-34 yaş grubundaki bireyler arasında sosyal faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.

SOS.01.H2b: 25-34 yaş grubundaki bireyler ile 35-44 yaş grubundaki bireyler arasında sosyal faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.

SOS.01.H2c: 35-44 yaş grubundaki bireyler ile 45-54 yaş grubundaki bireyler arasında sosyal faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.

SOS.01.H2d: 45-54 yaş grubundaki bireyler ile 55 yaş üstü grubundaki bireyler arasında sosyal faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.

Ana Hipotez EKN.01.H3: Ekonomik faktörlerin kentsel yeşil alan planlamasında yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

EKN.01.H3a: 18-24 yaş grubundaki bireyler ile 25-34 yaş grubundaki bireyler arasında

ekonomik faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.

EKN.01.H3b: 25-34 yaş grubundaki bireyler ile 35-44 yaş grubundaki bireyler arasında ekonomik faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.

EKN.01.H3c: 35-44 yaş grubundaki bireyler ile 45-54 yaş grubundaki bireyler arasında ekonomik faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.

EKN.01.H3d: 45-54 yaş grubundaki bireyler ile 55 yaş üstü grubundaki bireyler arasında ekonomik faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.

ANOVA testi sonuçlarına göre, çevresel faktörler açısından yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p > 0,05$). Bu nedenle, yaş grupları arasında çevresel faktörlerin etkisinin anlamlı olmadığı *ÇEV.01.H1: Çevresel faktörlerin kentsel yeşil alan planlamasında yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir reddedilmiştir.*

Çevresel faktörlerde yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamakta, dolayısıyla bu alt hipotezler “*ÇEV.01.H1a: 18-24 yaş grubundaki bireyler ile 25-34 yaş grubundaki bireyler arasında çevresel faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır. ÇEV.01. H1b: 25-34 yaş grubundaki bireyler ile 35-44 yaş grubundaki bireyler arasında çevresel faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır. ÇEV.01. H1c: 35-44 yaş grubundaki bireyler ile 45-54 yaş grubundaki bireyler arasında çevresel faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır. 45-54 yaş grubundaki bireyler ile 55 yaş üstü grubundaki bireyler arasında çevresel faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır*” de reddedilmiştir.

Sosyal faktörler açısından yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0,05$). *SOS.01.H2: Sosyal faktörlerin kentsel yeşil alan planlamasında yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir* kabul edilmiştir. Sosyal faktörlerde anlamlı bir fark bulunduğu için alt hipotezlerde *SOS.01.H2a: 18-24 yaş grubundaki bireyler ile 25-34 yaş grubundaki bireyler arasında sosyal faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır. SOS.01.H2b: 25-34 yaş grubundaki bireyler ile 35-44 yaş grubundaki bireyler arasında sosyal faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır. SOS.01. H2c: 35-44 yaş grubundaki bireyler ile 45-54 yaş grubundaki bireyler arasında sosyal faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır. SOS.01. H2d: 45-54 yaş grubundaki bireyler ile 55 yaş üstü grubundaki bireyler arasında sosyal faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır* kabul edilmiştir.

Ekonomik faktörler açısından yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır

($p > 0,05$). EKN.01.H3: *Ekonomik faktörlerin kentsel yeşil alan planlamasında yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir* rededilmiştir. Ekonomik faktörlerde yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamakta, dolayısıyla bu alt hipotez EKN.01.H3a: *18-24 yaş grubundaki bireyler ile 25-34 yaş grubundaki bireyler arasında ekonomik faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.* EKN.01.H3b: *25-34 yaş grubundaki bireyler ile 35-44 yaş grubundaki bireyler arasında ekonomik faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.* EKN.01. H3c: *35-44 yaş grubundaki bireyler ile 45-54 yaş grubundaki bireyler arasında ekonomik faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır.* EKN.01. H3d: *45-54 yaş grubundaki bireyler ile 55 yaş üstü grubundaki bireyler arasında ekonomik faktörlerin etkisi açısından anlamlı bir fark vardır* rededilmiştir.

Çevresel Faktörler: Yaş grupları arasında çevresel faktörlerde anlamlı bir farklılık bulunmadığı için, bu faktörlerin etkisi yaş grubundan bağımsız olarak benzer kalmaktadır.

Sosyal Faktörler: Sosyal faktörlerde yaş grupları arasında anlamlı farklılıklar bulunmakta, bu nedenle sosyal sürdürülebilirlik stratejileri yaşa göre farklılık göstermektedir.

Ekonomik Faktörler: Ekonomik faktörlerde yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamakta, bu faktörler yaş grubundan bağımsız olarak benzer etkiler göstermektedir.

Bu sonuçlar, yaş gruplarına göre kentsel yeşil alan planlaması stratejilerini ve sürdürülebilirlik yaklaşımlarını daha iyi anlamak ve uyarlamak için bilgi sağlamaktadır.

Çizelge 4.13'te farklı yaş gruplarının çevresel, sosyal ve ekonomik faktörler açısından kentsel yeşil alan planlaması sürecine katılımı incelenmiştir. ANOVA test sonuçlarına göre, çevresel ($F=1,772$, $p=0,192$) ve ekonomik ($F=1,468$, $p=0,257$) faktörler açısından yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ancak, sosyal faktörler açısından yaş grupları arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($F=3,614$, $p=0,025$).

Çizelge 4.13. Yaş gruplarına göre kentsel yeşil alan planlamasına katılımı çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerin ANOVA testi sonuçları

Değişkenler	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Df	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Çevresel	18-24	7,555	5	429,305	1,772	,192	Yok
	25-34	299,891	458	,759			
	35-44	210,436	5	633			
	45-54	2,875	458	,629			
	55 üzeri	198,671	5	,365			
Sosyal	18-24	201,746	5	1,709	3,614	,025	Yok
	25-34	1,179	458	1,412			
	35-44	456,174	5	1,029			
	45-54	487,351	458	,646			
	55 üzeri	3,776	5	,618			
Ekonomik	18-24	117,380	5	,923	1,468	,257	Yok
	25-34	118,176	458	7,138			
	35-44	2,260	5	1,389			
	45-54	453,216	458	2,068			
	55 üzeri	4,494	5	,367			

Yaş grupları arasında sosyal faktörlerde farklılıklar bulunurken, çevresel ve ekonomik faktörlerde yaşa bağlı anlamlı farklılıklar gözlemlenmemiştir. Sürdürülebilirlik bağlamında yaş grubuna göre çevresel faktörlere yönelik katılımın benzer olduğunu ve yaşı çevresel sürdürülebilirlik algısı üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını göstermektedir. Sürdürülebilir kent yönetimi sürecinde yaşa bağlı olarak sosyal faktörlere katılımı farklılıklar yaşandığını ve sosyal sürdürülebilirlik açısından yaş gruplarının farklı algı ve katılım düzeylerine sahip olduğunu göstermektedir. Ekonomik faktörlere yönelik katılımın yaş grubuna göre benzer olduğunu ve yaşı ekonomik sürdürülebilirlik üzerindeki etkisinin belirgin olmadığını ortaya koymaktadır.

4.3.1.1.6. Ki-Kare Analizi İle İlgili Sürdürülebilirlik Bulguları

Ki-kare testleri, gözlemlenen (G) ve beklenen (B) frekanslar arasındaki farkı değerlendirerek, bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemeye dayanmaktadır. Bu test, bir faktörün diğer bir faktöre bağlı olarak değişip değişmediğini veya etkisi olup olmadığını değerlendirmek için kullanılmaktadır. Ki-kare değerleri, serbestlik derecesi ile tanımlanır ve sıfırdan artı sonsuza kadar değer alabilir (Güngör ve Bulut, 2008).

Sürdürülebilirlik ilişkisini anlamak için yapılan analizlerde demografik faktörler arasındaki farklılıkları incelemek amacıyla üç ana hipotez belirlenmiştir:

Bu çalışmada, demografik faktörlerin (yaş, cinsiyet, gelir seviyesi vb.) çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik algıları üzerindeki etkilerini değerlendirmek amacıyla Ki-kare testi kullanılmıştır. Test sonuçları, farklı demografik grupların sürdürülebilirlik faktörlerine yönelik algılarındaki anlamlı farklılıkları ortaya koymayı hedeflemektedir.

ÇEV.01.H0: Yaş grupları ile çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur.

ÇEV.01.H1: Yaş grupları ile çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır.

ÇEV.01.Ha: 18-24 yaş grubu ile diğer yaş grupları arasında çevresel faktörlere yönelik algılar arasında fark vardır.

ÇEV.01.Hb: 25-34 yaş grubu ile diğer yaş grupları arasında çevresel faktörlere yönelik algılar arasında fark vardır.

ÇEV.01.Hc: 35-44 yaş grubu ile diğer yaş grupları arasında çevresel faktörlere yönelik algılar arasında fark vardır.

ÇEV.01.Hd: 45-54 yaş grubu ile 55 yaş ve üzeri yaş grubu arasında çevresel faktörlere yönelik algılarda anlamlı bir fark vardır.

SOS.01.H0: Yaş ile sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur.

SOS.01.H1: Yaş ile sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır.

SOS.01.Ha: 18-24 yaş grubu ile diğer yaş grupları arasında sosyal faktörlere yönelik algılar arasında fark yoktur.

SOS.01.Hb: 25-34 yaş grubu ile 35-44 yaş grubu arasında sosyal faktörlere yönelik algılarda anlamlı bir fark vardır.

SOS.01.Hc: 35-44 yaş grubu ile 45-54 yaş grubu arasında sosyal faktörlere yönelik algılarda anlamlı bir fark vardır.

SOS.01.Hd: 45-54 yaş grubu ile 55 yaş ve üzeri yaş grubu arasında sosyal faktörlere yönelik algılarda anlamlı bir fark vardır.

EKN.01.H0: Yaş ile ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur.

EKN.01.H1: Yaş ile ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır.

EKN.01.Ha: 18-24 yaş grubu ile 25-34 yaş grubu arasında ekonomik faktörlere yönelik

algılarda anlamlı bir fark vardır.

EKN.01.Hb: 25-34 yaş grubu ile diğer yaş grupları arasında ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında fark yoktur.

EKN.01.Hc: 35-44 yaş grubu ile 45-54 yaş grubu arasında ekonomik faktörlere yönelik algılarda anlamlı bir fark vardır.

EKN.01.Hd: 45-54 yaş grubu ile 55 yaş ve üzeri yaş grubu arasında ekonomik faktörlere yönelik algılarda anlamlı bir fark vardır.

ÇEV.02.Ho: Eğitim düzeyi ile çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur.

ÇEV.02.H1: Eğitim düzeyi ile çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır.

ÇEV.02.H1a: Lisans mezunları ile diğer eğitim düzeylerine sahip bireyler arasında çevresel faktörlere yönelik algılar arasında fark vardır.

SOS.02.Ho: Ho: Eğitim düzeyi ile sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur.

SOS.02.H1: Eğitim düzeyi ile sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır.

SOS.02.H1a: Yüksek lisans mezunları ile diğer eğitim düzeylerine sahip bireyler arasında sosyal faktörlere yönelik algılar arasında fark vardır.

EKN.02.Ho: Eğitim düzeyi ile ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur.

EKN.02. H1: Eğitim düzeyi ile ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır.

EKN.02. H1a: Doktora mezunları ile diğer eğitim düzeylerine sahip bireyler arasında ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında fark vardır.

ÇEV.03.Ho: Cinsiyet düzeyi ile çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur.

ÇEV.03.H1: Cinsiyet düzeyi ile çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır.

ÇEV.03.H1a: Kadınlar ve erkekler arasında çevresel faktörlere yönelik algılar benzerlik gösterir.

SOS.03.Ho: Cinsiyet düzeyi ile sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur.

SOS.03.H1: Cinsiyet düzeyi ile sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır.

SOS.03.H1a: Kadınlar ve erkekler arasında sosyal faktörlere yönelik algılar benzerlik gösterir.

EKN.03.Ho: Cinsiyet düzeyi ile ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur.

EKN.03.H1: Cinsiyet düzeyi ile ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır.

EKN.03.H1a: Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik faktörlere yönelik algılar benzerlik gösterir.

Çizelge 4.14’de, Demografik faktörlere göre çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik algıları üzerine yapılan Ki-kare testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 4.14. Demografik faktörlere göre çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik algıları üzerine yapılan Ki-kare testi sonuçları.

Ölçekler	Kategoriler	İstatistik	Çevresel	Sosyal	Ekonomik	p
Yaş	18-24	n:50	%10	%12	%15	0.05
	25-34	n:100	%22	%25	%30	
	35-44	n:80	%17	%20	%18	
	45-54	n:100	%22	%18	%22	
	55 üzeri	n:133	%29	%25	%15	
Eğitim	İlkokul/Ortaokul	n:6	%1	%2	%1	0.02
	Lise	n:65	%14	%16	%20	
	Lisans	n:350	%75	%70	%60	
	Yüksek Lisans	n:38	%8	%10	%15	
	Doktora	n:4	%1	%2	%4	
Cinsiyet	Kadın	n: 232	%50	%45	%55	0.07
	Erkek	n: 231	%50	%55	%45	
Toplam		463	100%	100%	100%	

Yaş gruplarının sürdürülebilirlik algıları arasında belirgin farklılıklar gözlemlenmektedir. Özellikle 25-34 yaş grubunun algılarındaki yüksek oranlar ve 55 yaş üzerindeki farklılıklar, yaş faktörünün sürdürülebilirlik algıları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. p-değeri tam olarak 0.05 olduğundan, bu durumda *ÇEV.01.H0 Hipotezini Yaş ile çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur* reddedilmiştir. *ÇEV.01. H1 Hipotezi Yaş ile çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır* kabul etmekte ve yaş grupları arasında çevresel algılarda anlamlı bir fark olduğu sonucunu desteklemektedir. Yaş ile sosyal faktörlere yönelik algılar arasında Belirtilen p-değeri olmadığı için Yorum yapılamamıştır. Yaş ile ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında Belirtilen p-değeri olmadığı için yorum yapılamamıştır.

18-24 yaş grubunun **çevresel** faktörlere yönelik algısı ile 25-34 yaş grubunun çevresel faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. 35-44 yaş grubunun çevresel faktörlere yönelik algısı ile 45-54 yaş grubunun çevresel faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. 55 yaş ve üzeri grubun çevresel faktörlere yönelik algısı ile diğer yaş gruplarının çevresel faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. Anlamlı fark bulunduğundan, hipotez kabul edilmiştir.

18-24 yaş grubunun sosyal faktörlere yönelik algısı ile 25-34 yaş grubunun sosyal faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur. 35-44 yaş grubunun sosyal faktörlere yönelik algısı ile 45-54 yaş grubunun sosyal faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur. 55 yaş ve üzeri grubun sosyal faktörlere yönelik algısı ile diğer yaş gruplarının sosyal faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur. Anlamlı fark bulunmadığından, hipotez kabul edilmiştir.

18-24 yaş grubunun ekonomik faktörlere yönelik algısı ile 25-34 yaş grubunun ekonomik faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur. 35-44 yaş grubunun ekonomik faktörlere yönelik algısı ile 45-54 yaş grubunun ekonomik faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur. 55 yaş ve üzeri grubun ekonomik faktörlere yönelik algısı ile diğer yaş gruplarının ekonomik faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur. Anlamlı fark bulunmadığından, hipotez kabul edilmiştir.

p-değeri 0.05'ten küçük olduğu için *ÇEV.02. Ho: Eğitim düzeyi ile çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur* reddedilmiştir. *ÇEV.02. H1: Eğitim düzeyi ile çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır* kabul edilmiştir. p-değeri 0.05'ten küçük olduğu için *Ho: Eğitim düzeyi ile sosyal faktörlere*

yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur reddedilirken *H1: Eğitim düzeyi ile sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur* kabul edilmiştir. p-değeri 0.05'ten küçük olduğu için *EKN.02.Ho: Eğitim düzeyi ile ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur* reddedilirken, *EKN.02.H1: Eğitim düzeyi ile ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur* kabul edilmiştir. Eğitim seviyesi ile sürdürülebilirlik algıları arasında güçlü bir ilişki gözlemlenmektedir. Lisans eğitimine sahip bireylerin çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik algıları yüksekken diğer eğitim seviyelerinde bu algılar düşmektedir.

İlkokul/ortaokul mezunlarının çevresel faktörlere yönelik algısı ile lise mezunlarının çevresel faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. Lisans mezunlarının çevresel faktörlere yönelik algısı ile yüksek lisans mezunlarının çevresel faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. Yüksek lisans mezunlarının çevresel faktörlere yönelik algısı ile doktora mezunlarının çevresel faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. Anlamlı fark bulunduğundan, hipotez kabul edilmiştir.

İlkokul/ortaokul mezunlarının sosyal faktörlere yönelik algısı ile lise mezunlarının sosyal faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. Lisans mezunlarının sosyal faktörlere yönelik algısı ile yüksek lisans mezunlarının sosyal faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. Yüksek lisans mezunlarının sosyal faktörlere yönelik algısı ile doktora mezunlarının sosyal faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. Anlamlı fark bulunduğundan, hipotez kabul edilmiştir.

İlkokul/ortaokul mezunlarının ekonomik faktörlere yönelik algısı ile lise mezunlarının ekonomik faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. Lisans mezunlarının ekonomik faktörlere yönelik algısı ile yüksek lisans mezunlarının ekonomik faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. Yüksek lisans mezunlarının ekonomik faktörlere yönelik algısı ile doktora mezunlarının ekonomik faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark vardır. Anlamlı fark bulunduğundan, hipotez kabul edilmiştir.

p-değeri 0.05'ten büyük olduğu için. *ÇEV.03.Ho: Cinsiyet düzeyi ile çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur* kabul edilirken *ÇEV.03.H1: Cinsiyet düzeyi ile çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır* reddedilmiştir. p-değeri 0.05'ten büyük olduğu için *SOS.03.Ho: Cinsiyet düzeyi ile sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur* kabul edilirken *SOS.03.H1: Cinsiyet düzeyi ile sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır* red

edilmiştir. p -değeri 0.05'ten büyük olduğu için *EKN.03.H0: Cinsiyet düzeyi ile ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur* kabul edilirken *EKN.03.H1: Cinsiyet düzeyi ile ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır* reddedilmiştir. Kadın ve erkeklerin sürdürülebilirlik algıları arasında farklılıklar mevcuttur. Bu bağlamda *H0 Hipotezini* reddedilmiştir. *H1 Hipotezi* kabul etmekte ve eğitim seviyesinin sürdürülebilirlik algıları üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu desteklemektedir

Kadınların çevresel faktörlere yönelik algısı ile erkeklerin çevresel faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur. Kadınların sosyal faktörlere yönelik algısı ile erkeklerin sosyal faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur. Kadınların ekonomik faktörlere yönelik algısı ile erkeklerin ekonomik faktörlere yönelik algısı arasında anlamlı bir fark yoktur. Anlamlı fark bulunmadığından, hipotez kabul edilmiştir.

Kadınlar ekonomik sürdürülebilirlik algısında daha yüksek yüzdelere sahipken, erkekler sosyal sürdürülebilirlik algısında daha yüksek yüzdelere sahiptir. Bu, cinsiyetin sürdürülebilirlik algıları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, *H0 Hipotezini* reddedilmiştir. *H1 Hipotezi* kabul etmekte ve cinsiyetin sürdürülebilirlik algıları üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu desteklemektedir. Bu yorumlar, her bir demografik faktörün sürdürülebilirlik algıları üzerindeki etkilerini ve hipotezlerin doğruluğunu değerlendirmek için yapılmıştır.

4.3.1.1.7. *Kruskal-Wallis Testi Analizi İle İlgili Sürdürülebilirlik Bulguları*

Kruskal-Wallis testi, normal dağılıma sahip olmayan sürekli değişkenleri içeren gruplar arasında, üç veya daha fazla grubun ortalamalarını karşılaştırmak için kullanılan bir yöntemdir. Bu test, parametrik olmayan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) olarak kabul edilmektedir. Verilerin analiz edilebilmesi için eşit aralıklı veya oransal ölçekli olması gerekmektedir. Kruskal-Wallis testi, bağımsız olarak seçilen k ($k > 2$) farklı ana kütlelerden alınan örneklerde ana kütlelerin aynı özelliklere sahip olup olmadığını araştırmaktadır. Bu süreçte, tüm örnekler birleştirilerek sıralanır ve sıra toplamlarına dayanarak H istatistiği hesaplanmaktadır. Bu şekilde, gruplar arasındaki farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı belirlenmektedir.

Kruskal-Wallis H Testinin Varsayımları

Kruskal-Wallis testi, normal dağılıma sahip olmayan sürekli değişkenleri içeren gruplar arasında, üç veya daha fazla grubun ortalamalarını karşılaştırmak için kullanılan bir

yöntemdir. Bu test, parametrik olmayan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) olarak kabul edilmektedir. Sürdürülebilirlik ilişkisini anlamak için yapılan analizlerde demografik faktörler arasındaki farklılıkları incelemek amacıyla üç ana hipotez belirlenmiştir:

ÇEV.01. (H.0): Cinsiyetler arasında çevresel faktörler açısından anlamlı bir fark yoktur.

ÇEV.01. (H.1): Cinsiyetler arasında çevresel faktörler algısı açısından anlamlı bir fark vardır.

SOS.01. (H.0): Cinsiyetler arasında sosyal faktörler algısı açısından anlamlı bir fark yoktur.

SOS.01. (H.2): Cinsiyetler arasında sosyal faktörler algısı açısından anlamlı bir fark vardır.

EKN.01. (H.0): Cinsiyetler arasında ekonomik faktörler algısı açısından anlamlı bir fark yoktur.

EKN.01. (H.3): Cinsiyetler arasında ekonomik faktörler algısı açısından anlamlı bir fark vardır.

Hipotez (H0): Yaş grupları arasında sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark yoktur.

Hipotez (H1): Yaş grupları arasında sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark vardır.

Hipotez (H0): Eğitim seviyeleri arasında sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark yoktur.

Hipotez (H1): Eğitim seviyeleri arasında sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark vardır.

Alt hipotezler;

ÇEV.01. (H1.1): Kadınlar ve erkekler arasında çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır.

SOS.01. (H2.1): Kadınlar ve erkekler arasında sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır.

EKN.01. (H3.1): Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır.

“Yaş” kategorisinde yer alan Kruskal-Wallis H değeri (5,058) ve buna karşılık gelen p-değeri (sig) 0,281’dir. P-değerinin 0,05’ten büyük olması, yaş grupları arasında çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik algıları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını gösterir. Bu durumda, (H₀): Yaş grupları arasında sürdürülebilirlik algısı

açısından anlamlı bir fark yoktur” kabul edilir ve yaş gruplarının sürdürülebilirlik algıları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı sonucuna varılmaktadır. “Eğitim” kategorisindeki Kruskal-Wallis H değeri (1,893) ve p-değeri (0,212) de 0,05’ten büyüktür. Bu durum, eğitim seviyeleri arasında çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik algıları açısından anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

Çizelge 4.15. Cinsiyetin çevresel, sosyal ve ekonomik faktörler faktörlere yönelik algılar üzerindeki etkisinin Kruskal-Wallis H testi sonuçları

Ölçekler	Kategoriler	N	Çevresel Ortalama	Sosyal Ortalama	Ekonomik Ortalama	Kruskal-Wallis H	sig
Yaş	18-24	27	231,33	230,06	244,31	5,058	,281
	25-34	134	224,37	235,94	252,42		
	35-44	185	230,04	219,89	209,00	5,831	
	45-54	96	254,01	254,82	248,24		
	55 üzeri	21	198,14	211,69	214,26	11,953	
Eğitim	İlkokul/Ortaokul	6	183,50	254,50	316,25	1,893	,212
	Lise	65	289,25	143,75	267,25	2,635	
	Lisans	350	241,28	237,39	267,05		
	Yüksek Lisans	38	227,38	228,42	224,20	8,612	
	Doktora	4	231,00	239,72	211,55		
Cinsiyet	Kadın	232	239,20	238,79	250,98	1,540	,018
	Erkek	231	224,77	225,18	212,94	1,423	
						10,551	
Toplam			463	463	463		

Kruskal-Wallis H değeri: 1,540, P değeri (sig): 0,018 ‘dir. P değeri 0,05’ten küçük olduğu için, çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır. Bu nedenle, ÇEV.01. (H0): Cinsiyetler arasında çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur ana hipotezi reddedilir, Kadınlar ve erkekler arasında çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır alt hipotezi kabul edilmiştir.

Kruskal-Wallis H değeri: 1,423, P değeri (sig): 0,018’dir. P değeri 0,05’ten küçük olduğu için, sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır. Bu nedenle, SOS.01. (Ho) Cinsiyetler arasında sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark yoktur ana hipotezi reddedilir, SOS.01. (H2.1): Kadınlar ve erkekler arasında sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır alt hipotezi kabul edilmiştir.

Kruskal-Wallis H değeri: 10,551, P değeri (sig): 0,018’dir. P değeri 0,05’ten küçük olduğu için, ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır. Bu

nedenle, EKN.01.(H.0): Cinsiyetler arasında ekonomik sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark yoktur ana hipotezi reddedilir, EKN.01. (H3.1): Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir fark vardır alt hipotezi kabul edilmiştir.

Çizelgede 4.16’ da Sürdürülebilirlik konusuyla ilgili kamu anketine dayalı hipotezlerin test sonuçları yer almaktadır. Çizelgede yer alan testlerin çoğunda H0 (null hipotezi) reddedilirken, H1 (alternatif hipotezi) kabul edilmiştir. Bu, sürdürülebilirlik ile ilişkili çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerin, belirli demografik özelliklerle (yaş, cinsiyet, eğitim) anlamlı bir şekilde ilişkili olduğunu göstermektedir.

Çevresel faktörler ile ilgili yapılan testlerde, yaş ve eğitim gibi faktörlerin sürdürülebilirlikle güçlü bir ilişkisi olduğu bulunmuş (H1 kabul edilmiştir). Sosyal faktörler açısından da benzer sonuçlar elde edilmiştir; yaş ve eğitim, sosyal sürdürülebilirlik algısını etkileyen faktörler olarak öne çıkmaktadır. Ekonomik faktörler kapsamında ise, ekonomik düzeyin sürdürülebilirlik anlayışı üzerindeki etkisi yine kabul edilmiştir.

Çizelge 4.16. Sürdürülebilirlik konusuyla ilgili kamu anketine dayalı hipotezlerin test sonuçları.

	AÇIMLAYICI	KORELASYON	REGRESYON	T TESTİ	ANOVA	Kİ KARE	KRUSKAL WALLİS
ÇEVRESEL	-	H0 RET H1 KABUL H3.1 KABUL H3.2 KABUL	H1 H2 H3 RET H4 KABUL	H0 Ret H1 Kabul	H1 RET H1a H1b H1c H1d	Yaş H0 RET H1 KABUL H1b H1c H1d ÇEV.01.Ha: ÇEV.01.Hb: ÇEV.01.Hc: ÇEV.01.Hd: Cinsiyet H0 KABUL H1 RET Eğitim H0 RET H1 KABUL	H0 RET H1KABUL H2.1 KABUL
SOSYAL	-	H0 RET H1 KABUL H1.1KABUL H1.2KABUL	H1 H2 H3 RET H4 KABUL	H0 Ret H1 Kabul	H2 KABUL H2a H2b H2c H2d	Yaş H0 RET H1 KABUL H1b H1c H1d SOS.01.Ha: SOS.01.Hb: SOS.01.Hc: SOS.01.Hd: Cinsiyet H0KABUL H1RED Eğitim H0 RET H1 KABUL	H0 RET H1KABUL H3.1KABUL

EKONOMİK	-	H0 RET H1 KABUL H2.1 KABUL H2.2 KABUL	H1 H2 H3 RET H4 KABUL	H0 Ret H1 Kabul	H3 RET H3a H3b H3c H3d	Yaş H0 RET H1KABUL EKN.01.Ha: EKN.01.Hb: EKN.01.Hc: EKN.01.Hd: Cinsiyet H0 KABUL H1RET Eğitim H0KABUL H1RET	H0 RET H1KABUL H1.1KABUL

Bu sonuçlar, kamu anketinde sürdürülebilirlik konusunda çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerin önemli olduğuna dair bir algıya sahip olduğunu ve bu algının demografik faktörlere göre farklılaştığını göstermektedir. Bu tür bulgular, sürdürülebilirlik politikalarının tasarlanmasında demografik varyasyonları göz önünde bulundurmanın önemini ortaya koymaktadır.

4.4. DÜZCE KENTİ ÖRNEĞİNDE NİTELİK VE NİCELİK SORUNLARI

4.4.1. Kamu Verilerinin Analizi

4.4.1.1. Nitelik ve Nicelik Sorunlarıyla İlgili Bulgular

Düzce kentinde nitelik ve nicelik sorunlarının değerlendirilmesine yönelik kamu anketi verilerinde açıklayıcı faktör analizi, korelasyon, regresyon, t-testi, ANOVA, Ki-kare ve Kruskal-Wallis gibi istatistiksel testlerine bilinçli olarak yer verilmemiştir. Çünkü kamu daki kullanıcılardan sürdürülebilirlik, katılımcılık düzeyleri ve aşamaları odağında veriler toplanmıştır. Kullanıcı anketlerinde birebir alanları kullananlardan nitelik ve niceliğe ilişkinde analizlerin gerçekleştirilmesi sağlanmıştır.

4.5. DÜZCE KENTİ ÖRNEĞİNDE KATILIM AŞAMALARI

4.5.1. Katılım Aşamaları

4.5.1.1. Kamu Verilerinin Analizi

4.5.1.2. Açıklayıcı Faktör Analizi ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları

Bu kapsamda analize alınan 25 maddeden; düşük eşdeğerlik gösteren, birbiri ile çakışan ve tek başına kalan 15 ifade; KA2 (Mesleğimi yapmamı etkileyecek üst düzey kararlarda söz hakkım vardır), KA3 (Birimimde görüşlerimi ifade etmemi teşvik eden bir ortam vardır), KA4 (Benim uzmanlık alanıma giren konularla ilgili günlük faaliyetlerde söz hakkım vardır), KA5 (Birimimizde işi fiilen yapanların karar alma sürecine katılımı

sağlanır), KA6 (Birimimizde karar alma sürecine vatandaş katılımı yeterli düzeydedir), KA13 (Karar alma aşamasında katılım daha iyi stratejiler/politikalar ortaya koymamızı sağlar), KA14 (Kararlara katılım, birimimizin karar alma sürecini geliştirir), KA16 (İzleme aşamalarında konuyla ilgili konularda fikrim alınır), KD20 (Katılım, kamu kurumları çalışanlarıyla etkileşim ve iş birliğini artırır), KD22 (Yetki devri konusunda görev ve sorumlulukların paylaşımında adil davranılır). Çıkarıldıktan sonra Katılım Aşamaları ve Düzeyleri 15 maddelik ve 2 faktörlü bir yapı olarak oluşmuştur.

İlk açımlayıcı faktör analizi Kamu Paydaşlarının Algı ve Tutumlarını Ölçmeye İlişkin sahip olduğu 25 ifade üzerinden gerçekleştirilmiştir. KMO değerinin (KMO: 0,870) oldukça iyi olduğu ve Bartlett testi değerlerinin (Bartlett Testi: $p < 0,000$) anlamlı olduğu görülmektedir.

Değişkenlerle ilgili bu kapsamda gerçekleştirilen analizler aşağıda sunulmaktadır. Araştırmaya katılan kamu paydaşlarının algı ve tutumlarını ölçmeye yönelik üzere yapılan faktör analizi sonuçları Çizelge 4.17’de yer almaktadır.

Çizelge 4.17. Kentsel yeşil alanların sürdürülebilirlik, katılımcılık aşamaları ve düzeyleri bağlamında kamu paydaşlarının algı ve tutumlarını ölçmeye ilişkin açıklayıcı faktör analizi sonuçları.

Katılım Aşamaları ve Düzeyleri Faktörleri	Değişkenler	Faktör Yükleri	Faktörün Açıklayıcılığı (%)	Güvenilirlik
Katılımcı yönetim anlayışı	KA11: Kararlara katılım çalışanların kendilerini takımın bir parçası olarak görmelerine sebep olur.	,857	48,943	0,9257
	KA10: Kararlara katılım çalışanların kurumun işleyişinde söz sahibi oldukları hissini verir.	,855		
	KA9: Kararlara katılım çalışanların kendilerini daha iyi hissetmelerine yol açar.	,853		
	KA12: Karar alma sürecinde katılım, vatandaşlara ve diğer paydaşlara bilgi iletimini kolaylaştırır	,740		
	KA8: Kararlara katılım arttıkça kararın kalitesi de artar.	,658		
Danışma	KA17: Denetleme aşamalarında konumla ilgili konularda fikrim alınır.	,826	18,520	0,7401
	KD18: Planlamalara tüm süreç boyunca katılım sağlamadan önce tarafıma bilgilendirme yapılır.	,819		
	KA15: Kararların uygulanması aşamasında fikrim alınır	,687		
	KD19: Karar alma ya da hizmet geliştirme süreci boyunca birlikte karar verilir.	,663		
	KD:21 Birimimizin hizmetlerini/görevlerini/yetkilerini/sorumluluklarını başarılı bulurum.	,617		
Yetki devri	KD24: Yetki devri bilginin karşılıklı aktarımında kendine güvenin artmasını sağlar.	,874	12,630	0,7001
	KD25: Yetki devri becerilerin karşılıklı takdir edilme duygusunu sağlar.	,847		
	KD23: Birimimizde yetki devrederken hesap verme endişesi taşımadan basit bir planlama yapılır.	,753		
Karar alma	KA7: Yerel katılım birimimizde karar alma sürecinde olumsuzluklara neden olmaktadır.	,908	6,550	0,6032
	KA1: Birimize ilişkin politika ve planların oluşturulmasında fikrimiz alınmaktadır.	,430		
			86,643	
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.			,870	
Bartlett's Test of Sphericity			Approx. Chi-Square	6524,412
			df	325
			Sig.	,000

Katılım aşamaları faktörleri üzerine yapılan analizde, Katılımcı Yönetim Anlayışı: Bu faktör, çalışanların kararlara katılımının önemini vurgulamaktadır. Bu çizelge, katılım

aşamaları ve düzeylerinin çeşitli faktörlerle ilişkisini ortaya koymaktadır. Katılımcı Yönetim Anlayışı en yüksek açıklayıcı güce (%48,943) sahip olup, çalışanların karar süreçlerine katılımının takım hissini güçlendirdiğini ve karar kalitesini artırdığını göstermektedir. Danışma aşaması ise %18,520 açıklayıcı güçle, çalışanların sürece dahil edilmesinin önemini vurgulamaktadır. Yetki Devri faktörü %12,630 açıklayıcı güçle, güvenin ve beceri takdirinin arttığını belirtirken, Karar Alma aşaması %6,550 açıklayıcı güçle, karar süreçlerinde yerel katılımın olumsuz etkilerini göstermektedir. Toplam açıklayıcı güç %86,643 çıkmaktadır. Bu, Düzce'deki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamalarının gerçekten var olduğunu ve bu sürecin çeşitli bileşenlerce desteklendiğini göstermektedir.

Düzce açık yeşil alan planlamasında katılımcılık kamu paydaşlarının algı ve tutumlarını ölçmeye yönelik özelliklerini tespit etmek amacıyla açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. KA2 ifadesi, mesleği etkileyen üst düzey kararlarda çalışanlara doğrudan etki ve söz hakkı sağlanmasının, yüksek düzeyde katılımı ve stratejik kararların şekillendirilmesinde rol oynamayı ifade ettiğini belirterek karar alma süreçlerinde stratejik düzeyde etki sağlanmasını vurgulamaktadır. KA4 ise, uzmanlık alanına giren konularla ilgili günlük faaliyetlerde çalışanlara söz hakkı verilmesinin, uzman görüşlerinin ve bilgilerin karar alma süreçlerine entegre edilmesini sağladığını gösteren bu durum, uzman bilgisi ile daha etkili ve bilgilendirilmiş kararlar alınmasını desteklemektedir. KA5 ifadesi, işin pratiğinde olan çalışanların karar alma süreçlerine dahil edilmesinin uygulama düzeyinde katılımın sağlandığını ve bu sayede kararların gerçekçi ve uygulanabilir olacağını ifade etmektedir. KA6 ise, vatandaşların karar alma süreçlerine yeterli düzeyde katılımının sağlanmasının halkın sürece dahil edildiğini ve katılımın desteklendiğini belirten bu durum kamu kararlarının halkın ihtiyaçlarına daha iyi yanıt vermesini sağlamaktadır. KA13 ifadesi, karar alma aşamasında katılımın daha iyi stratejiler ve politikalar ortaya koymayı sağladığını, bu sayede kararların kalitesinin artırıldığını vurgulamaktadır. Son olarak, KA14 ifadesi, kararlara katılımın birimimizin karar alma süreçlerini geliştirerek süreçlerin kalitesini artırıcı bir etkiye sahip olduğunu belirten bu bulgular, katılımın her düzeyde karar alma süreçlerini nasıl iyileştirdiğini ve sürecin kalitesini artırdığını açıkça ortaya koymaktadır.

4.5.1.3. Korelasyon Analizi ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları

Katılımcıların kentsel açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine ilişkin sürdürülebilirlik, katılım aşamaları ve düzeyleri arasındaki ilişkiler, Pearson korelasyon

analizi kullanılarak incelenmiştir. Bu analiz, çevresel, sosyal ve ekonomik faktörler ile katılım aşamalarının birbirleriyle ne derece ilişkili olduğunu ve bu ilişkilerin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını ortaya koymaktadır. Korelasyon katsayıları, bu faktörler arasındaki ilişkilerin yönü ve gücünü belirlerken, anlamlılık değerleri (p-değerleri) ise bu ilişkilerin rastlantısal olup olmadığını değerlendirmektedir. Çizelge 4.18’de, özellikle katılım aşamalarının sürdürülebilirlik faktörleri ile nasıl bir etkileşim içinde olduğunu ve bu sürecin kentsel planlamada ne derece önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Analiz sonuçları, kentsel yönetim süreçlerinde katılımın, sürdürülebilirlik ilkeleriyle nasıl örtüştüğünü ve bu ilişkilerin karar alma süreçlerine nasıl yansıdığını anlamamıza yardımcı olmaktadır.

Çizelge 4.18. Katılımcıların kentsel açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamaları ve düzeyleri arasındaki pearson korelasyon analizi.

		Katılım aşamaları	Katılım düzeyleri
Katılım aşamaları	Pearson Correlation sig. (2-tailed) N	1 463	,387** ,000
Katılım düzeyleri	Pearson Correlation sig. (2-tailed) N	,387** ,000 463	1 463

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Çizelge 4.18’de 0,01 anlamlılık düzeyinde 0,387 oranında bulunan sonuç, değişkenler arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu, katılım aşamaları ve düzeyleri arasında güçlü ve pozitif bir ilişki olduğunu belirtmektedir. Düzce kentindeki kentsel açık ve yeşil alan planlamasında, kent yönetiminde katılım aşamaları ve düzeyleri arasında da anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Katılım aşamaları ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu ilişki, Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında katılım sürecinin farklı aşamaları ile katılım düzeyleri arasında güçlü bir bağlantı olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, *Ana hipotez olan H6: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır.* H6 kabul edilir ve alt hipotezler de desteklenmektedir.

Çizelge 4.18’de görülen Pearson korelasyon katsayısı 0,387 ve anlamlılık değeri 0,000 ($p < 0,01$), katılım aşamaları ile katılım düzeyleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki

olduğunu gösterir. Bu nedenle “H6. 0: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur” reddedilmiş olup, “H5. 1: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır” kabul edilmiştir.

Korelasyon katsayısının pozitif olması, politika ve planların oluşturulması aşamasının, katılım düzeyleri ile ilişkili olduğunu göstermektedir. “KA.6.0: Politika ve planların oluşturulması aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur” reddedilmiş “KA.H6.2: Politika ve planların oluşturulması aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır” kabul edilmiştir. Karar alma aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir pozitif ilişki olduğu sonucuna varılmaktadır. Bu nedenle “KA.H6.0: Karar alma aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur” reddedilir “KA.H6.3: Karar alma aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır” kabul edilmiştir.

Korelasyon değeri, kararların uygulanması aşamasının katılım düzeyleri ile pozitif bir ilişkiye sahip olduğunu göstermektedir. Bu nedenle “KA.H6.0: Kararların uygulanması aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur” reddedilmiş olup, “KA.H6.4: Kararların uygulanması aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır” kabul edilmiştir. İzleme ve denetleme aşaması ile katılım düzeyleri arasındaki pozitif ilişki, bu aşamanın da katılım sürecinde önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Bu nedenle “KA.H6.0: İzleme ve denetleme aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur” reddedilir ve “KA.H6.5: İzleme ve denetleme aşaması ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır” kabul edilmiştir.

Katılım aşamaları ve düzeyleri güvenilirliğinin tespitinden sonra korelasyon analizi yapılmıştır. Katılım düzeyi ile katılım aşamaları arasındaki ilişkinin derecesini ve yönünü tespit için yapılan analiz sonucunun bulguları aşağıda Çizelge 4.19’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.19. Katılımcıların kentsel açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamaları ve düzeyleri arasındaki ilişkinin korelasyon analizi bulguları.

Faktörler/Bağımsız Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Politika planların oluşturulması	1									
Karar alma	,365*	1								
Kararların uygulanması	,397*	,630**	1							
İzleme	,293*	,434**	,422**	1						
Denetleme	,188*	-,062	,357**	,589**	1					
Bilgilendirme	,569*	,464**	,457**	,272**	,568**	1				
Danışma	,157*	,166**	,278**	,151**	,344**	,309**	1			
Birlikte karar verme	,280*	,345**	,274**	,208**	,514**	,433**	,492**	1		
Birlikte hareket etme	,503*	,309**	,459**	,401**	,702**	,571**	,596**	,483**	1	
Yetki devri	,376*	,526**	-,138	-,083	-,060	,170	,084	-,340**	-,141	1

Korelasyonlar 0,05 düzeyinde anlamlı (2-tailed), ** Korelasyonlar 0,01 düzeyinde anlamlı (2-tailed).

Çizelge 4.19'daki bulgular, Katılım Aşamaları ve Düzeyleri arasında düşük, orta düzeyde ve pozitif ilişkilerin olduğunu göstermektedir. Ancak, araştırmanın bir nedensellik araştırması olması nedeniyle, bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin düşük olması gerekmektedir (0,50'nin altında). Ayrıca, bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin 0,80 ve üzerinde olması durumunda çoklu bağlantılılık sorunu ortaya çıkmaktadır. Çizelge 4.19. incelendiğinde, bağımsız değişkenler arasında bu düzeyde yüksek ilişkinin olmadığı görülmektedir. Bu durum, analizde çoklu bağlantılılık sorunu oluşmadığını göstermektedir (Büyüköztürk, 2006).

Politika planların oluşturulması ile Karar alma arasındaki korelasyon katsayısı 0,365'tir ve istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu, bu iki değişken arasında pozitif bir ilişkinin olduğunu ve politika oluşturma süreci ile karar alma süreci arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Çizelge genelinde en düşük ilişki ise, Politika planların oluşturulması ve Danışma arasında pozitif korelasyon $p<0,01$ (,157) bulunurken, düşük düzeyde anlamlılığa rastlanılmaktadır. Aynı zamanda Danışma tüm alt boyutları arasında düşük düzeyde anlamlı ve pozitif bir ilişkinin var olduğu görülmektedir.

4.5.1.4. Regresyon Analizi ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları

Katılımcıların kentsel açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetiminde sürdürülebilirliğe ilişkin sürdürülebilirlik, katılım aşamaları arasındaki ilişkiler, regresyon analizi kullanılarak incelenmiştir.

Sürdürülebilirlik İlişkisi Altında Açık ve Yeşil Alan Planlaması Sürecinde Kent Yönetiminde Katılım Aşamaları Çevresel Boyutu Regresyon Analizi:

Bu analiz, katılımın çeşitli aşamalarının (Politika planların oluşturulması, Karar alma Kararların uygulanması, İzleme, Denetleme) çevresel sürdürülebilirlik çıktıları üzerindeki etkisini ölçmektedir. Sürdürülebilir kent yönetiminde çevresel boyutun rolünü anlamak için yapılan regresyon analizi, çevresel faktörlerin ve katılım aşamalarının etkilerini ortaya koymaktadır. Bu analiz, çevresel boyutların karar alma süreçlerinde ne kadar etkili olduğunu ve çevresel sürdürülebilirliği sağlama çabalarına katkıda bulunup bulunmadığını göstermektedir. Katılım aşamaları, halkın ve paydaşların çevresel yönetim süreçlerine ne kadar dahil olduğunu belirler; bu aşamaların çevresel sonuçlara katkısı değerlendirilir. Regresyon analizi, çevresel faktörler ile katılım aşamaları arasındaki ilişkiyi belirlerken, bu ilişkilerin istatistiksel anlamlılığını da ortaya koymaktadır.

Ana hipotez olan (H6.1): Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci çevresel durum ile arasında bir ilişki vardır.

KA.H6.1a: Karar alma aşaması ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Karar alma aşamasında çevresel faktörler dikkate alındığında, planlamanın çevresel sürdürülebilirlik açısından önemli sonuçlar doğuracağı öngörülmektedir. Bu alt hipotez, kararların alınma sürecinde çevresel etmenlerin nasıl etkili olduğunu incelemektedir.

KA.H6.1b: İzleme aşaması ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

İzleme aşamasında çevresel koşulların etkin bir şekilde değerlendirilmesi, planların başarıyla uygulanması için kritik öneme sahip olan bu alt hipotez, izleme süreçlerinde çevresel faktörlerin ne kadar etkili olduğunu analiz etmektedir.

KA.H6.1c: Denetleme, çevresel boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.

Bu alt hipotez, denetleme süreçlerinde ortaya çıkan olası sorunların çevresel sürdürülebilirlik üzerinde olumsuz bir etkisi olabileceğini öne sürmektedir. Denetleme mekanizmalarının yetersizliği veya yanlış uygulamalarının çevresel sonuçlar üzerindeki negatif etkilerini araştırmaktadır.

KA.H6.1d: Politika ve planların oluşturulması aşaması ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Planlama ve politika oluşturma aşamasında çevresel faktörlerin göz önünde bulundurulması, sürdürülebilir şehir yönetimi açısından önemlidir. Bu alt hipotez, bu aşamanın çevresel sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini incelemektedir.

KA.H6.1e: Kararların uygulanması aşaması ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Kararların uygulama aşamasında çevresel faktörlerin ne derece dikkate alındığını ve uygulamanın çevresel sürdürülebilirliği nasıl etkilediğini analiz eden bu alt hipotez, uygulama süreçlerinin çevresel etkilerini değerlendirmektedir.

Katılım aşamalarının sürdürülebilir kent yönetimi çevresel boyutu üzerindeki etkisi ile ilgili bulgular Çizelge 4.20’de yer almaktadır.

Çizelge 4.20. Katılımcıların Sürdürülebilirlik ilişkisi altında açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamaları-çevresel boyut arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.

Bağımsız Değişkenler	B	Std. Hata	Beta	t	Sig.	Tolerans	VIF
Sabit	2.351	,236	-	10,500	,000	-	-
Politika planların oluşturulması	,091	0,056	0,080	3,402	,003	,724	1,667
Karar alma	,216	0,060	0,188	4,261	,000	,811	1,636
Kararların uygulanması	,162	0,074	0,072	1,972	,000	,800	1,429
İzleme	,259	0,045	0,186	4,000	,000	,940	1,164
Denetleme	-,231	0,060	0,136	-2,687	,006	,892	1,363
Bağımlı Değişken: Çevresel Boyut, R = ,575, R2 = 0,473, F = 56,297, p = ,000, Durbin-Watson = 2,040							

Durbin-Watson katsayısının 2.040 olduğu görülmektedir. Bu değer, bağımsız değişkenler (Katılım Aşamaları) ile Bağımlı Değişken (çevresel) hata terimleri arasında sorunsuz bir ilişki olduğu görülmektedir. Değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlantı probleminin tespiti için Tolerance ve VIF değerlerine bakılmaktadır (Gürbüz ve Şahin, 2016). Tolerance değerlerinin 0.2'den büyük ve VIF değerlerinin 10'dan küçük olduğu görülmektedir. Bu nedenle, değişkenler arasında çoklu bağlantı sorunu bulunmamaktadır.

Çizelge 4.20 incelendiğinde yapılan çoklu regresyon analizi sonuçları istatistiksel olarak anlamlıdır ($F = 56.297$, $p = .000$). R^2 değeri 0,473'dir. Ortaya çıkan sonuç yaklaşık %47,3 oranındaki varyansın Katılım Aşamaları-Çevresel boyut tarafından açıklandığını göstermektedir. Beta katsayıları incelendiğinde regresyon analizine göre çevresel boyut üzerinde anlamlı etkisi olan bağımsız değişkenler “Karar Alma, İzleme ($p < 0.05$)”’dir. Politika planların oluşturulması ve Kararların uygulanması değişkenlerinin anlamlı bir etkisi olmadığı görülmektedir. Çevresel Boyut üzerinde en fazla Karar alma sahip boyut ($\beta = .188$) iken ikinci olarak İzleme ($\beta = .186$) ve sonrasında Denetleme ($\beta = .136$) boyutudur. Bağımlı değişkene yönelik Karar alma ve İzleme pozitif yönde etki ederken Denetleme boyutunun negatif yönde etki ettiği görülmektedir.

KA.H6.1a: Karar alma, çevresel boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.
KA.H6.1b: İzleme, çevresel boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.
KA.H6.1c: Denetleme, çevresel boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir
hipotezleri kabul edilirken KA.H6.1d: Politika planlarının oluşturulmasının çevresel boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu hipotezi ve KA.H6.1e: Kararların uygulanmasının çevresel boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu hipotezleri reddedilmiştir.

Bu bulgular, çevresel sürdürülebilirlik politikalarının iyileştirilmesi için izleme ve karar alma süreçlerine öncelik verilmesi gerektiğini, denetleme süreçlerinin ise daha yapıcı hale getirilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu hipotezler ve alt hipotezler, Düzce kentinde açık ve yeşil alan planlamasında katılımın farklı aşamalarının çevresel sürdürülebilirlik üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğunu araştırmak amacıyla formüle edilmiştir. Elde edilen bulgular, çevresel faktörlerin planlama süreçlerinde nasıl dikkate alındığını ve bu süreçlerin çevresel sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini anlamak için önemlidir. Bu bağlamda, her bir alt hipotez, planlama aşamalarının çevresel boyutla olan ilişkisini daha derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır.

Sürdürülebilirlik İlişkisi Altında Açık ve Yeşil Alan Planlaması Sürecinde Kent Yönetiminde Katılım Aşamaları Sosyal Boyutu Regresyon Analizi:

Bu analiz, katılımın çeşitli aşamalarının (Politika planların oluşturulması, Karar alma Kararların uygulanması, İzleme, Denetleme) sosyal sürdürülebilirlik çıktıları üzerindeki etkisini ölçmektedir.

Ana Hipotez (H6.2): Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci ile sosyal durum arasında bir ilişki vardır. Bu ana hipotez, sosyal faktörlerin Düzce'deki açık ve yeşil alan planlamasında katılım süreçlerinin çeşitli aşamaları üzerindeki etkisini ve bu süreçlerin sürdürülebilirlikle olan ilişkisini incelemektedir.

KA.H6.2a: Politika ve planların oluşturulması aşaması ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Politika ve planların oluşturulması aşamasında sosyal faktörlerin dikkate alınması, sürdürülebilir bir şehir planlaması için kritiktir. Bu alt hipotez, sosyal durumların bu aşamaya nasıl etki ettiğini ve bu etkilerin sürdürülebilirliğe nasıl yansıdığını incelemektedir.

KA.H6.2b: Karar alma aşaması ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Karar alma sürecinde sosyal faktörlerin etkisi, sürdürülebilir şehir yönetimi açısından büyük önem taşıyan bu alt hipotez, karar alma sürecinde sosyal faktörlerin ne derece etkili olduğunu ve bu sürecin sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini değerlendirmektedir. Kararlara sosyal açıdan duyarlı yaklaşımlar getirmek, toplumsal kabulü ve sürdürülebilirliği artırmaktadır.

KA.H6.2c: Kararların uygulanması aşaması ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Kararların uygulanması aşamasında sosyal durumların dikkate alınması, uygulama sürecinin etkinliği ve sürdürülebilirlik açısından kritik öneme sahiptir. Bu alt hipotez, sosyal faktörlerin uygulama süreçlerine olan etkisini ve bu süreçlerin sürdürülebilirlik üzerindeki yansımalarını araştırmaktadır. Sosyal katılımın yüksek olduğu bir uygulama

süreci, kararların daha verimli bir şekilde hayata geçirilmesini sağlamaktadır.

KA.H6.2d: İzleme aşaması ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

KA.H6.2e: Denetleme aşaması ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

İzleme ve denetleme süreçlerinde sosyal faktörlerin rolü, sürdürülebilirlik açısından önemli sonuçlar doğuran bu alt hipotez, denetleme süreçlerinde sosyal durumların ne derece etkili olduğunu ve bu süreçlerin sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini incelemektedir. Toplumun denetleme süreçlerine katılımı, planların daha şeffaf ve sürdürülebilir olmasını sağlamaktadır.

KA.H6.2f: Sosyal durum, katılım aşamalarının sürdürülebilirlik üzerindeki etkisini artırır.

Sosyal durumların, tüm katılım aşamalarında sürdürülebilirlik üzerinde olumlu bir etki yaratma potansiyeli var olan bu alt hipotez, sosyal faktörlerin genel olarak planlama süreçlerinin sürdürülebilirlik üzerindeki etkisini nasıl artırabileceğini değerlendirmektedir. Sosyal açıdan duyarlı politikalar ve planlar, sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmada kritik bir rol oynamaktadır.

Katılım aşamalarının sürdürülebilir kent yönetimi sosyal boyutu üzerindeki etkisi ile ilgili bulgular Çizelge 4.21’de yer almaktadır.

Çizelge 4.21. Katılımcıların Sürdürülebilirlik ilişkisi altında açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamaları-sosyal boyut arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.

Bağımsız Değişkenler	B	Std. Hata	Beta	t	Sig.	Tolerans	VIF
Sabit	23,705	,356	-	4,987	,000	,000	-
Politika planlarının oluşturulması	,457	,214	,250	2,478	,028	,624	1,604
Karar alma	,365	,509	,320	3,265	,000	,611	1,636
Kararların uygulanması	-,153	,189	0,100	1,957	,038	,710	1,260
İzleme	0,320	0,114	-,186	2,200	,000	,940	1,464
Denetleme	-,277	0,190	,265	2,685	,007	,792	1,563
Bağımlı Değişken: Sosyal Boyut, R = ,685, R ² = 0.493, F =10,542 p = .000, Durbin-Watson = 2,286							

Durbin-Watson katsayısının 2.286 olduğu görülmektedir. Bu değer, bağımsız değişkenler (Katılım Aşamaları) ile Bağımlı Değişken (sosyal boyut) hata terimleri arasında sorunsuz bir ilişki olduğu görülmektedir. Çoklu regresyon analizi sonuçları istatistiksel olarak anlamlıdır ($F = 10,542$, $p = .000$). Düzeltilmiş R^2 değeri 0,493'dir. Ortaya çıkan sonuç yaklaşık %49,3 oranındaki varyansın Katılım Aşamaları-Sosyal boyut tarafından açıklandığını göstermektedir. Beta katsayıları incelendiğinde regresyon analizine göre sosyal boyut üzerinde anlamlı etkisi olan bağımsız değişkenler Politika Planların Oluşturulması ve Karar Alma'dır. Denetleme ise Sosyal boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.

KA.H6.2a: Politika planlarının oluşturulması, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir kabul edilmiştir. KA.H6.2b: Karar alma, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir olarak kabul edilirken KA.H6.2c: Kararların uygulanması, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi ve KA.H6.2d: İzleme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi reddedilmiştir. KA.H6.2e: Denetleme, sosyal boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi reddedildi KA.H6.2f: Sosyal durum, katılım aşamalarının sürdürülebilirlik üzerindeki etkisini artırır desteklenmiştir.

Karar alma ve politika planlarının oluşturulması, sosyal boyut üzerinde anlamlı ve pozitif etkiler göstermektedir. Bu durum, sosyal boyutun geliştirilmesinde karar verme süreçleri ve planlamanın kritik olduğunu göstermektedir.

Denetleme, anlamlı bir pozitif etki gösterse de, izleme sürecinin negatif etkisi ($\beta = -0.186$) sosyal boyut için olumsuz bir durum yaratmaktadır. İzleme süreçlerinin iyileştirilmesi gerekmektedir. Kararların uygulanması sosyal boyut üzerinde anlamlı bir etki yaratmamış, bu nedenle uygulanma süreçlerinin gözden geçirilmelidir.

Bu alt hipotezler, Düzce kentinde açık ve yeşil alan planlamasında sosyal durumların katılım süreçleri üzerindeki etkilerini ve bu süreçlerin sürdürülebilirlik ile olan ilişkisini daha detaylı bir şekilde analiz etmek amacıyla formüle edilmiştir. Her bir alt hipotez, sosyal faktörlerin belirli bir katılım aşaması üzerindeki etkisini ve bu etkinin sürdürülebilirlik üzerindeki sonuçlarını anlamaya yöneliktir.

Sürdürülebilirlik İlişkisi Altında Açık ve Yeşil Alan Planlaması Sürecinde Kent Yönetiminde Katılım Aşamaları Ekonomik Boyutu Regresyon Analizi:

Bu analiz, katılımın çeşitli aşamalarının (Politika planların oluşturulması, Karar alma

Kararların uygulanması, İzleme, Denetleme) ekonomik sürdürülebilirlik çıktıları üzerindeki etkisini ölçmektedir.

Ana Hipotez H6.3: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci ekonomik durum ile arasında bir ilişki vardır.

KA.H6.3a: Politika ve planların oluşturulması aşaması ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Politika ve planların oluşturulması aşamasında ekonomik faktörlerin dikkate alınması, sürdürülebilir ve mali açıdan verimli bir şehir planlaması için önemlidir. Bu alt hipotez, ekonomik durumların politika oluşturma sürecine nasıl etki ettiğini ve bu etkinin sürdürülebilirlik üzerindeki sonuçlarını incelemektedir. Ekonomik olarak sürdürülebilir planlar, kaynakların etkin kullanımı ve uzun vadeli finansal istikrar sağlamaktadır.

KA.H6.3b: Karar alma aşaması ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Karar alma sürecinde ekonomik faktörlerin etkisi, kararların maliyet etkinliği ve sürdürülebilirliği açısından kritik öneme sahiptir. Bu alt hipotez, ekonomik durumların karar alma sürecindeki rolünü ve bu rolün sürdürülebilirlik üzerindeki yansımalarını değerlendirmektedir.

KA.H6.3c: Kararların uygulanması aşaması ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Kararların uygulanması aşamasında ekonomik durumların dikkate alınması, uygulama sürecinin etkinliği ve mali sürdürülebilirliği açısından önemlidir. Bu alt hipotez, ekonomik faktörlerin uygulama süreçlerine olan etkisini ve bu süreçlerin sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini araştırmaktadır. Ekonomik verimlilik, uygulama sürecinin başarısını artırabilir ve kaynakların daha etkin kullanılmasını sağlamaktadır.

KA.H6.3d: İzleme aşaması ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

KA.H6.3e: Denetleme aşaması ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

İzleme ve denetleme süreçlerinde ekonomik faktörlerin rolü, sürdürülebilirlik ve mali disiplin açısından önemli sonuçlar doğurabilen bu alt hipotez, denetleme süreçlerinde ekonomik durumların ne derece etkili olduğunu ve bu süreçlerin sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini incelemektedir.

KA.H6.3f: Ekonomik durum, katılım aşamalarının sürdürülebilirlik üzerindeki etkisini artırır.

Ekonomik durumların, tüm katılım aşamalarında sürdürülebilirlik üzerinde olumlu bir etki yaratma potansiyeli vardır. Bu alt hipotez, ekonomik faktörlerin genel olarak planlama süreçlerinin sürdürülebilirlik üzerindeki etkisini nasıl artırabileceğini değerlendirilerek ekonomik açıdan sürdürülebilir politikalar ve uygulamalar, şehir planlamasının uzun vadeli başarıya ulaşmasını desteklemektedir.

Katılım aşamalarının sürdürülebilir kent yönetimi ekonomik boyutu üzerindeki etkisi ile ilgili bulgular Çizelge 4.22’de yer almaktadır.

Çizelge 4.22. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamaları- ekonomik boyut arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.

Bağımsız Değişkenler	B	Std. Hata	Beta	t	Sig.	Tolerans	VIF
Sabit	25,580	5,240	-	5,991	,000	-	-
Politika planların oluşturulması	2,575	,658	,976	1,238	,001	,624	1,604
Karar alma	1,515	,563	,507	3,475	,000	,611	1,636
Kararların uygulanması	,306	,055	,140	1,188	,054	,700	1,260
İzleme	,243	,248	,250	4,019	,004	,940	1,064
Denetleme	-,158	,165	-,185	-2,585	,017	,792	1,263
Bağımlı Değişken: Ekonomik Boyut, R = ,650, R ² = 0.424, F = 12,862 p = .001, Durbin-Watson = 2,024							

Durbin-Watson katsayısının 2.024 olduğu görülmektedir. Bu değer, bağımsız değişkenler (Katılım Aşamaları) ile Bağımlı Değişken (Ekonomik boyut) hata terimleri arasında sorunsuz bir ilişki olduğu görülmektedir. Çoklu regresyon analizi sonuçları istatistiksel olarak anlamlıdır (F = 12,862, p = .001). R² değeri 0,424’dür. Ortaya çıkan sonuç yaklaşık %42,4 oranındaki varyansın Katılım Aşamaları-Ekonomik boyut tarafından açıklandığını göstermektedir. Beta katsayıları incelendiğinde regresyon analizine göre Ekonomik boyut üzerinde anlamlı etkisi olan bağımsız değişkenler Karar Alma ($\beta = 0.507$, p = 0.000) dir. İzleme ($\beta = 0.250$, p = 0.004) ekonomik boyut üzerinde pozitif ve anlamlı etki etkiye sahipken Politika Planların Oluşturulması ($\beta = 0.976$, p = 0.001), Kararların Uygulanması ($\beta = 0.140$, p = 0.700) ve Denetleme ($\beta = -0.185$, p = 0.017) ekonomik boyut üzerinde

anlamalı bir etkiye sahip değildir.

KA.H6.3a: Politika planlarının oluşturulması, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi reddedilmiştir. KA.H6.3b: Karar alma, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi kabul edilmiştir. KA.H6.3c: Kararların uygulanması, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi Reddedilmiştir. KA.H6.3d: İzleme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi kabul edilirken KA.H6.3e: Denetleme, sosyal boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi reddedilmiştir. KA.H6.3f: Ekonomik durum, katılım aşamalarının sürdürülebilirlik üzerindeki etkisini artırır hipotezi kabul edilmiştir.

Bu sonuçlar, karar alma ve izlemenin ekonomik boyut üzerinde pozitif etkilerinin olduğunu gösterirken, politika planlarının oluşturulması, kararların uygulanması ve denetlemenin ekonomik boyut üzerinde anlamlı etkilerinin olmadığını göstermektedir.

4.5.1.5. T-testi, ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları

Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Planlamasında Kent Yönetimine Katılım Aşamalarının Cinsiyete Göre Farklılığının Testi (T-testi):

T testi, örnekleme yer alan farklılıklara ulaşmak amacıyla yapılmaktadır. Araştırmanın bu kısmında Katılım Aşamalarının Cinsiyet durumuna (Erkek-Kadın) göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan T-testine ait sonuçlar Çizelge 4.23’de sunulmaktadır.

Ana hipotez H6.0: Kentsel açık ve yeşil alan planlaması sürecindeki katılım aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması, İzleme, Denetleme) cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir. Alt Hipotezler;

KA.H6.1a: Cinsiyete göre, politika ve planların oluşturulması aşamasında kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır.

KA.H6.1b: Cinsiyete göre, karar alma aşamasında kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır.

KA.H6.1c: Cinsiyete göre, kararların uygulanması aşamasında kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır.

KA.H6.1d: Cinsiyete göre, izleme aşamasında kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

KA.H6.1e: Cinsiyete göre, denetleme aşamasında kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Analiz, kadın ve erkek katılımcılar arasında kentsel yeşil alan yönetimine katılım düzeyleri (örneğin, bilgilendirme, danışma, karar alma süreçlerine katılım) ve genel katılım düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olup olmadığını incelemektedir. Elde edilen sonuçlar, cinsiyetin sürdürülebilir kent yönetimine katılım üzerindeki etkilerini belirleyerek, cinsiyete dayalı farklılıkların olduğu durumlarda daha kapsayıcı politikalar geliştirilmesi için kritik veriler sunan bu bulgular, katılım süreçlerinin her iki cinsiyet için de eşit erişilebilirlik ve etkililik sağlamasına yönelik stratejik önerilere katkıda bulunmaktadır.

Çizelge 4.23. Katılımcıların kentsel açık ve yeşil alan planlamasında kent yönetimine katılım aşamalarının cinsiyete göre farklılığı testi (T-testi).

Değişkenler	Cinsiyet Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	sig
Politika planların oluşturulması	Kadın	232	3,1760	1,38928	,004
	Erkek	231	2,9870	1,24579	1,543
Karar alma	Kadın	232	3,3262	1,04441	,012
	Erkek	231	3,0693	1,13525	2,366
Kararların uygulanması	Kadın	232	4,1803	1,11621	,018
	Erkek	231	4,0952	1,23566	1,880
İzleme	Kadın	232	3,7554	1,08846	,150
	Erkek	231	3,5498	1,17572	,849
Denetleme	Kadın	232	3,6781	1,06620	,003
	Erkek	231	3,5887	1,22151	1,528

Çizelge 4.22’ deki sonuçlar, politika planlarının oluşturulması, karar alma, kararların uygulanması ve denetleme süreçlerinde kadınlar ve erkekler arasında belirgin farklar olduğunu göstermektedir. Politika planlarının oluşturulması sürecinde kadınlar, erkeklerden daha yüksek bir algıya sahiptir ($p = 0,004$). “KA.H6.1a: Politika ve planların oluşturulması aşaması ile cinsiyete arasında anlamlı bir ilişki vardır” kabul edilmiştir. Karar alma ($p = 0,012$) sahip olduğu için “KA.H6.1b: Karar alma aşaması ile cinsiyete arasında anlamlı bir ilişki vardır” kabul edilmiştir. Kararların uygulanması süreçlerinde de kadınlar, erkeklere göre daha yüksek ortalamalara sahiptir ve bu farklar istatistiksel olarak anlamlıdır ($p = 0,018$). “KA.H6.1c: Kararların uygulanması aşaması ile cinsiyete arasında anlamlı bir ilişki vardır” kabul edilmiştir. Denetleme sürecinde de kadınların algısı erkeklerden yüksektir ($p = 0,003$). “KA.H6.1d: Denetleme aşaması ile cinsiyete

arasında anlamlı bir ilişki vardır'' kabul edilmiştir. İzleme sürecinde kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p = 0,150$), yani her iki cinsiyetin bu süreçteki algıları benzerdir. ''KA.H6.1e: İzleme aşaması ile cinsiyete arasında anlamlı bir ilişki vardır'' reddedilmiştir. Bu sonuçlar, kadınların politika oluşturma, karar alma ve uygulama gibi süreçlere erkeklere göre daha fazla önem verdiklerini veya bu süreçlere daha fazla katıldıklarını göstermektedir.

4.5.1.6. ANOVA ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları

ANOVA testi, katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamalarının yaş faktörüne göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla uygulanmıştır.

Ana Hipotez H6: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci yaş faktörüne göre farklılık göstermektedir.

KA.H6a: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Politika ve Planların Oluşturulması aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

KA.H6b: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Karar Alma aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

KA.H6c: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Kararların Uygulanması aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

KA.H6d: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında İzleme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

KA.H6e: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Denetleme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

p değeri 0,05'ten büyük olduğu için, yaş grupları arasında Politika ve Planların Oluşturulması aşamasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmaktadır. Bu nedenle KA.H6a: *Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Politika ve Planların Oluşturulması aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır* hipotezi reddedilmiştir.

p-değeri 0,497 olduğundan, yaş grupları arasında Karar Alma aşamasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Levene testi p-değeri de 0,763 olduğundan, gruplar arasında varyans homojenliği sağlanmıştır. KA.6b: *Düzce kentindeki açık ve yeşil alan*

planlamasında Karar Alma aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır rededilmiştir. p-değeri 0,373 olduğundan, yaş grupları arasında Kararların Uygulanması aşamasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Levene testi p-değeri de 0,332 olduğundan, gruplar arasında varyans homojenliği sağlanmıştır. KA.H6c: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Kararların Uygulanması aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır rededilmiştir. p-değeri 0,078 olduğundan, yaş grupları arasında İzleme aşamasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Levene testi p-değeri de 0,670 olduğundan, gruplar arasında varyans homojenliği sağlanmıştır. KA.H6d: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında İzleme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır rededilmiştir. p-değeri 0,283 olduğundan, yaş grupları arasında Denetleme aşamasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Levene testi p-değeri de 0,092 olduğundan, gruplar arasında varyans homojenliği sağlanmıştır. KA.H6e: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Denetleme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır rededilmiştir.

Bu bulgular, katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamasının yaş faktörüne göre anlamlı farklılıklar gösterdiğini ortaya koymaktadır (Çizelge 4.24).

Çizelge 4.24. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamasının yaş faktörüne göre farklılığı testi (ANOVA).

ANOVA						LEvene	
Ölçekler	Yaş Grubu	N	Ortalama	F	sig	Levene	Sig
Politika planların oluşturulması	18-24	27	3,5185	2,264	,061	,948	,436
	25-34	134	3,2388				
	35-44	184	3,0216				
	45-54	96	2,9688				
	55 üzeri	22	2,5909				
	Toplam	463	3,0819				
Karar alma	18-24	27	3,4444	,845	,497	,462	,763
	25-34	134	3,2463				
	35-44	184	3,1676				
	45-54	96	3,2083				
	55 üzeri	22	2,8182				
	Toplam	463	3,1983				
Kararların uygulanması	18-24	27	3,9259	1,065	,373	1,151	,332
	25-34	134	3,8881				
	35-44	184	3,8108				
	45-54	96	4,0313				
	55 üzeri	22	3,5455				
	Toplam	463	3,8728				
İzleme	18-24	27	4,3704	2,113	,078	,590	,670
	25-34	134	4,0896				
	35-44	184	4,0703				

	45-54	96	4,3333				
	55 üzeri	22	3,8636				
	Toplam	463	4,1379				
Denetleme	18-24	27	3,8519	1,264	,283	2,012	,092
	25-34	134	3,6642				
	35-44	184	3,5351				
	45-54	96	3,8333				
	55 üzeri	22	3,5455				
	Toplam	463	3,6530				

Politika planlarının oluşturulmasında, yaş gruplarına göre en yüksek ortalama 3,5185 ile 18-24 yaş grubunda görülürken, en düşük ortalama 2,5909 ile 55 yaş ve üzeri grupta yer almaktadır. Karar alma sürecinde de benzer şekilde, en yüksek ortalama 3,4444 ile 18-24 yaş grubunda, en düşük ortalama ise 2,8182 ile 55 yaş ve üzeri grupta gözlemlenmektedir.

Kararların uygulanmasında, en yüksek ortalama 4,0313 ile 45-54 yaş grubunda bulunurken, en düşük ortalama 3,5455 ile 55 yaş ve üzeri grupta bulunmaktadır. İzleme konusunda, en yüksek ortalama 4,3704 ile 18-24 yaş grubunda, en düşük ortalama ise 3,8636 ile 55 yaş ve üzeri grupta yer almaktadır.

Denetleme sürecinde, en yüksek ortalama 3,8519 ile 18-24 yaş grubunda görülürken, en düşük ortalama 3,5351 ile 35-44 yaş grubunda bulunmuştur. Bu sonuçlar, genç yaş grubundaki çalışanların politika planlama, karar alma, izleme ve denetleme süreçlerinde daha yüksek ortalamalara sahip olduğunu göstermektedir.

4.5.1.7. Ki-Kare ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları

Çalışmada incelenen değişkenlerin Ki-kare sonuçları, ayrı bir tabloda sunulmuştur. Katılımcıların Katılım Aşamalarının Görev yaptığınız biriminiz ile Eğitim Faktörü Arasındaki Farkın Ki-Kare Test Bulguları Çizelge 4.25’de gösterilmiştir.

Araştırmanın Hipotezleri

1. KA.H6.0: Katılımcıların Görev yaptığınız biriminiz ile Eğitim faktörü arasında anlamlı bir fark yoktur.

KA.H6.1: Katılımcıların Görev yaptığınız biriminiz ile Eğitim faktörü arasında anlamlı bir fark vardır.

2. KA.H6.0: Katılımcıların Kaç Yıldır Bu Kurumda Çalışıyorsunuz ile Eğitim faktörü arasında anlamlı bir fark yoktur.

KA.H6.1: Katılımcıların Kaç Yıldır Bu Kurumda Çalışıyorsunuz ile Eğitim

faktörü arasında anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 4.25. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamasının görev yaptığınız biriminiz ile eğitim faktörü arasındaki farkın ki-kare test bulguları.

Değişken	Kategoriler	İstatistik	Eğitim						p
			İlkokul	Ortaokul	Lise	Lisans	Yükseklisans	Doktora	
Görev yapılan birim	İl Yazı İşleri Müdürlüğü	n	0	0	0	1	0	0	0,000
		%	%0,0	%0,0	%0,0	%100	%0,0	%0,0	
	Özel Kalem Müdürlüğü	n	0	0	2	4	0	0	
		%	%0,0	%0,0	%33,3	%66,7	%0,0	%0,0	
	Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü	n	0	0	0	4	0	0	
		%	%0,0	%0,0	%0,0	%100	%0,0	%0,0	
	Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	n	0	1	16	25	4	1	
		%	%0,0	%2,1	%34,0	%53,2	%8,5	%2,1	
	İdare ve Denetim Müdürlüğü	n	0	0	0	1	0	0	
		%	%0,0	%0,0	%0,0	%100	%0,0	%0,0	
	İdari Hizmetler Şube Müdürlüğü	n	0	0	8	18	6	1	
		%	%0,0	%0,0	%24,2	%54,5	%18,2	%3,0	
	İl Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	n	0	0	1	4	0	0	
		%	%0,0	%0,0	20,0%	80,0%	%0,0	%0,0	
	Açık Kapı Şube Müdürlüğü	n	0	0	1	5	0	0	
		%	%0,0	%0,0	%16,7	%83,3	%0,0	%0,0	
	Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü	n	0	0	1	26	3	0	
		%	%0,0	%0,0	%3,3	%86,7	%10,0	%0,0	
	Destek Hizmetleri Müdürlüğü	n	0	0	6	12	1	0	
		%	%0,0	%0,0	%31,6	%63,2	%5,3	%0,0	
	İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü	n	0	0	1	43	11	0	
		%	%0,0	%0,0	%1,8	%78,2	%20,0	%0,0	
	İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü	n	0	0	2	16	0	0	
		%	%0,0	%0,0	%11,1	%88,9	%0,0	%0,0	
	Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	n	0	0	0	13	1	0	
		%	%0,0	%0,0	%0,0	%92,9	%7,1	%0,0	
	Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü	n	0	0	1	51	4	1	
		%	%0,0	%0,0	%1,8	%89,5	%7,0	%1,8	
	Emlak ve İstimlak Müdürlüğü	n	0	0	0	4	0	0	
		%	%0,0	%0,0	%0,0	%100	%0,0	%0,0	
	İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü	n	0	0	2	1	0	0	
		%	%0,0	%0,0	%66,7	%33,3	%0,0	%0,0	
	Diğer	n	2	3	24	122	8	1	
		%	%1,3	%1,9	%15,0	%76,3	%5,0	%0,6	

463

*p<0,05

Çizelge 4.25'teki Ki-kare testi sonuçlarına göre, katılımcıların görev yaptığı birim ile eğitim seviyeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (p değeri 0,000). Bu durum, farklı müdürlüklerde çalışan kişilerin eğitim seviyelerinin rastgele dağılmadığını ve belirli bir düzen içerisinde yer aldığını göstermektedir. Özellikle dikkat çeken bazı bulgular arasında, İl Yazı İşleri Müdürlüğü'nde çalışanların tamamının lisans mezunu olması (%100), Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nde ise ağırlıklı olarak lise (%34) ve lisans mezunlarının (%53,2) bulunması yer almaktadır. Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü'nde çalışanların büyük çoğunluğunun lisans mezunu (%89,5) olduğu görülmektedir. Benzer şekilde, Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü'nde çalışanların %92,9'unun lisans mezunu olduğu dikkat çekmektedir. Genel olarak, lisans mezunlarının çeşitli müdürlüklerde en yüksek oranlarda temsil edildiği gözlemlenmiştir. Eğitim seviyesi dağılımında bazı birimlerde yüksek lisans ve doktora derecelerine sahip çalışanların oranı oldukça düşüktür. Örneğin, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nde çalışanların %8,5'i yüksek lisans mezunu, %2,1'i ise doktora mezunudur. Ayrıca, Destek Hizmetleri Müdürlüğü'nde yüksek lisans mezunları %5,3 ile sınırlıdır ve doktora mezunu bulunmamaktadır. En düşük temsil edilen eğitim seviyeleri, doktora mezunlarıdır ve sadece birkaç müdürlükte yer almaktadır.

İl Yazı İşleri Müdürlüğü'nde ise sadece bir kişi çalışmakta olup bu kişi lisans mezunudur, diğer eğitim seviyelerinden kimse bulunmamaktadır. Benzer şekilde, İdare ve Denetim Müdürlüğü'nde ve Emlak ve İstimlak Müdürlüğü'nde de sadece lisans mezunları çalışmaktadır.

Bu bağlamda, görev yapılan birim ile eğitim seviyesi arasında güçlü ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Bu bulgu, iş gücü planlaması, eğitim programları ve personel yerleştirme stratejileri açısından önemli bilgiler sunmaktadır. Özellikle, belirli birimlerdeki personelin eğitim düzeylerinin, o birimin ihtiyaçlarına ve iş gereksinimlerine uygun şekilde dağıldığı anlaşılmaktadır. Bu durum, kurumun eğitim ve personel yerleştirme politikalarının etkinliğini de göstermektedir.

ANOVA sonuçlarına göre, F değeri (0.000) ve p değeri (0.000) olarak verilmiştir. P değeri 0.05'ten küçük olduğu için KA.H6.0: *Katılımcıların Görev yaptığınız biriminiz ile Eğitim faktörü arasında anlamlı bir fark yoktur* reddedilir ve KA.H6.1: *Katılımcıların Görev yaptığınız biriminiz ile Eğitim faktörü arasında anlamlı bir fark vardır* kabul edilir. Bu sonuç, görev yapılan birim ile eğitim faktörü arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların Kaç Yıldır Bu Kurumda Çalışıyorsunuz ifadesi ile Eğitim Faktörü Arasındaki Farkın Ki–Kare Test Bulguları Çizelge 4.26’da gösterilmektedir.

Çizelge 4.26. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamasının kaç yıldır bu kurumda çalışıyorsunuz ifadesi ile eğitim faktörü arasındaki farkın ki–kare test bulguları.

Değişken	Kategoriler	İstatistik	Eğitim						p
			İlkokul	Ortaokul	Lise	Lisans	Yüksek lisans	Doktora	
Kaç Yıldır Bu Kurumda Çalışıyorsunuz	5 yıl ve daha az	n	0	0	25	104	9	1	0,442
		%	%0,0	%0,0	%18,0	%74,8	%6,5	%0,7	
	6-10 yıl	n	1	3	15	97	9	0	
		%	%0,8	%2,4	%12,0	%77,6	%7,2	%0,0	
	11-15 yıl	n	1	0	10	84	11	3	
		%	%0,9	%0,0	%9,2	%77,1	%10,1	%2,8	
	16-20 yıl	n	0	1	7	34	4	0	
		%	%0,0	%2,2	%15,2	%73,9	%8,7	%0,0	
	21 yıl ve daha fazla	n	0	0	8	31	5	0	
		%	%0,0	%0,0	%18,2	%70,5	%11,4	%0,0	
	Total	%	%0,4	%0,9	%14,0	%75,6	%8,2	%0,9	

Çizelge 4.26’a göre, çalışanların eğitim seviyeleri ile kurumda çalışma süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p = 0,442$). Bu durum, farklı eğitim seviyelerindeki çalışanların kurumdaki çalışma sürelerinin rastgele dağıldığını ve belirli bir düzen içerisinde olmadığını göstermektedir. p değeri 0.442, yani 0.05’ten büyük olduğu için *KA.H6.0: Katılımcıların kaç yıldır bu kurumda çalıştıkları ile eğitim durumu arasında anlamlı bir fark yoktur* kabul edilirken *KA.H6.1: Katılımcıların kaç yıldır bu kurumda çalıştıkları ile eğitim durumu arasında anlamlı bir fark vardır* rededilmiştir.

Toplamda 463 çalışan incelenmiş olup, bunların %0,4’ü ilkokul, %0,9’u ortaokul, %14,0’ü lise, %75,6’sı lisans, %8,2’si yüksek lisans ve %0,9’u doktora mezunudur. Beş yıl ve daha az süre çalışanlar arasında, lise mezunları %18,0, lisans mezunları %74,8, yüksek lisans mezunları %6,5 ve doktora mezunları %0,7 oranında temsil edilmektedir. Altı ila on yıl süre çalışanlarda ilkokul mezunları %0,8, ortaokul mezunları %2,4, lise mezunları %12,0, lisans mezunları %77,6 ve yüksek lisans mezunları %7,2 oranında bulunurken, bu grupta doktora mezunu bulunmamaktadır.

On bir ila on beş yıl süre çalışanlar arasında ilkokul mezunları %0,9, lise mezunları %9,2, lisans mezunları %77,1, yüksek lisans mezunları %10,1 ve doktora mezunları %2,8 oranında yer almaktadır. On altı ila yirmi yıl süre çalışanlar arasında ortaokul mezunları %2,2, lise mezunları %15,2, lisans mezunları %73,9 ve yüksek lisans mezunları %8,7

oranında bulunmakta, bu grupta da doktora mezunu bulunmamaktadır. Yirmi bir yıl ve daha fazla süre çalışanlar arasında ise lise mezunları %18,2, lisans mezunları %70,5 ve yüksek lisans mezunları %11,4 oranında yer almakta olup, bu grupta da doktora mezunu bulunmamaktadır. Lisans mezunları tüm çalışma süresi gruplarında en yüksek oranda temsil edilmekte ve oranlar %70,5 ile %77,6 arasında değişmektedir. Yüksek lisans mezunlarının oranı %6,5 ile %11,4 arasında değişirken, doktora mezunları genel olarak çok düşük oranlarda temsil edilmiştir (%0,7 ile %2,8). Lise mezunları belirli bir oranda temsil edilmekte olup, en yüksek oran %18,2 ile yirmi bir yıl ve daha fazla süre çalışanlar arasında görülmektedir. İlginç bir şekilde, ilkokul ve ortaokul mezunları çok düşük oranlarda temsil edilmekte ve bazı gruplarda hiç bulunmamaktadır. Haznedar ve Kiper, (2022). “COVID-19 sürecinde bireylerin yeşil alan kullanımı ve gereksinimi: Fındıklı, Rize örneği” çalışmada Ankette uygulanan Ki-Kare testi analizine göre, katılımcıların eğitim düzeyi ile “COVID-19 döneminde bina çevresindeki açık alanlar öncesine nazaran daha çok kullanılmıştır” düşüncesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Eğitim düzeyi ile pandemi sürecinde açık alanların kullanım düzeyi arasındaki bu anlamlı ilişki, üniversite ve lise mezunu kişilerin açık alanların daha çok kullanıldığına dair görüşlerinin daha yüksek oranda olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, açık alanların kullanımında artışın eğitim düzeyi ile ilişkili olduğunu ve yeşil alanların bireyler için önemini vurgulamaktadır. Bu sonuçlar, Schio ve arkadaşlarının (2020) çalışmasıyla benzerlik göstermektedir. Schio vd. (2020), pandemi sürecinde yüksek eğitilmiş bireylerin yeşil alanları daha fazla kullandığını, ancak bu artışın yaş ve özel yeşil alan erişimi gibi sosyo-demografik profillere bağlı olarak farklılık gösterdiğini belirtmiştir. Çizelge 4.27’de Hipotez Testlerinin Sonuçları gösterilmiştir.

Çizelge 4.27. Hipotez testlerinin sonuçları

No	Hipotez	KABUL/RET	P (*p<0,05)
1	H1: Katılımcıların Görev yaptığınız biriminiz ile eğitim faktörü arasında anlamlı bir fark vardır.	Kabul	(p<0,000).
2	H1: Katılımcıların Kaç Yıldır Bu Kurumda Çalışıyorsunuz ile eğitim faktörü arasında anlamlı bir fark vardır.	Red	(p<0,442).
4	H1: Yaş ile sürdürülebilirlik algıları arasında anlamlı bir ilişki vardır.	Kabul	(p<0,05).
5	H1: Eğitim seviyesi ile sürdürülebilirlik algıları arasında anlamlı bir ilişki vardır.	Kabul	(p<0,02).
6	H1: Cinsiyet ile sürdürülebilirlik algıları arasında anlamlı bir ilişki vardır.	Kabul	(p<0,07).

Bu bağlamda, çalışanların eğitim seviyeleri ile kurumda çalışma süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Bu durum, kurumda farklı eğitim seviyelerindeki çalışanların çalışma sürelerinin dengeli bir şekilde dağıldığını ve belirli bir kalıbın olmadığını göstermektedir. Eğitim seviyesi ne olursa olsun, çalışanlar çeşitli çalışma sürelerinde yer almaktadır.

Eğitim, bireylerin mesleki ve kişisel gelişimini destekleyerek kurum içindeki değer ve bağlılık duygularını artırmaktadır. Kurumda düzenlenen sürekli eğitim programları, çalışanların yetkinliklerini artırmakta ve böylece motivasyonlarını ve kuruma olan bağlılıklarını pekiştirmektedir. Ayrıca, açık ve yeşil alanlar çalışanların fiziksel ve zihinsel sağlığını desteklemekte, iş stresini azaltarak onların huzurlu ve üretken olmalarına katkıda bulunmaktadır. Eğitim ve açık yeşil alanlar gibi faktörlerin, çalışanların kuruma olan aidiyetini güçlendirdiği ve uzun yıllar boyunca burada kalmalarını sağladığı gözlemlenmiştir. Kurum aidiyeti ve çalışan memnuniyeti açısından bu faktörlerin ne denli önemli olduğunu açıkça göstermektedir.

4.5.1.8. Kruskal-Wallis Testi ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları

Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecindeki kent yönetimine katılım düzeylerinin yaş gruplarına göre nasıl farklılaştığı analiz edilmiştir. Kruskal-Wallis testi, yaş gruplarının (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması, İzleme ve denetleme) süreci gibi katılım aşamalarında ne derece farklılık gösterdiğini belirlemek için kullanılmıştır.

KA. H6.0: Yaş grupları ve katılım aşamaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

KA. H6.1: Yaş grupları ve katılım aşamaları arasında anlamlı bir fark vardır.

p değeri 0,002 olduğundan, H_0 reddedilir ve H_1 kabul edilir. Bu, yaş grupları arasında en az birinde anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara dayanarak, yaş gruplarının katılım aşamalarının arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğunu söylenmektedir.

Çizelge 4.28’te yer alan Kruskal-Wallis testi sonuçları, katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamalarının yaş gruplarına göre nasıl farklılaştığını analiz etmektedir.

Çizelge 4.28. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamasının yaş değişkenine göre kruskal- wallis testi sonucu.

	Yaş	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Katılım aşaması	18-24	27	270,91	2	11,331	0,002	1-2
	25-34	134	240,00				
	35-44	185	241,30				1-3
	45-54	96	195,13				
	55+	22	228,80				

Bu çizelge, Kruskal-Wallis testi kullanılarak yaş gruplarının katılım aşamalarına göre sıralama ortalamalarını ve istatistiksel farklarını göstermektedir. Kruskal-Wallis testi, yaş grupları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için kullanılmıştır. Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, yaş grupları arasında katılım aşamalarında farklılıklar bulunmaktadır. Özellikle, 18-24 yaş grubunun sıra ortalaması, diğer yaş gruplarına göre daha yüksektir ve bu grup ile 25-34 ve 35-44 yaş grupları arasında anlamlı farklar tespit edilmiştir. Bu, genç katılımcıların (18-24 yaş) katılım aşamalarında diğer yaş gruplarına göre farklı bir dağılıma sahip olduğunu göstermektedir [$X^2 (2) = 12.039$, $p < 0.05$]. Kruskal-Wallis testi, farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirten doğrudan bir çoklu karşılaştırma seçeneği sunmaz. Bu nedenle, tüm gruplar arasındaki farkları belirlemek için Mann-Whitney U testi gibi ikili karşılaştırmalar yapılabilmektedir (Can, 2016). Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, 1 ile 2 ve 1 ile 3 grupları arasında anlamlı farklar olduğu tespit edilmiştir. Yapılan etki büyüklüğü testine göre ($\eta^2 = 0.15$), bu etkinin büyük düzeyde olduğu görülmektedir. Bu, gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu ve bu farkın büyük bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.29'a göre, dört farklı katılım aşaması (politikaların oluşturulması, karar alma, izleme, kararların uygulanması) için Kruskal-Wallis testi uygulanmış ve eğitim seviyelerine göre gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Her bir katılım aşaması için ayrı ayrı hipotezler belirlenmiştir. Bunlar;

KA. 6(H_0): Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, politikaların oluşturulmasında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark yoktur.

KA. 6(H_1): Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, politikaların oluşturulmasında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark vardır.

KA. 6(H_0): Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, karar alma aşamasında katılımın

strateji ve politikalar üzerindeki etkisi konusunda anlamlı bir fark yoktur.

KA. 6(H₁): Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, karar alma aşamasında katılımın strateji ve politikalar üzerindeki etkisi konusunda anlamlı bir fark vardır.

KA. 6(H₀): Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, izleme aşamalarında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark yoktur.

KA. 6(H₁): Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, izleme aşamalarında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark vardır.

KA. 6(H₀): Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, kararların uygulanması aşamasında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark yoktur.

KA. 6(H₁): Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, kararların uygulanması aşamasında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark vardır.

Farklı eğitim seviyelerine sahip kişilerin katılım aşamalarında (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması, İzleme ve denetleme) ne derece farklılık gösterdiğini belirlemeye yönelik (Çizelge 4.29) Kruskal-Wallis testi sonuçlarını sunmaktadır.

Çizelge 4.29. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım aşamaları ile eğitim faktörü arasındaki değişkenine göre kruskal- wallis testi sonucu.

Katılım Aşamaları	Eğitim	N	Mean Rank
Birimimize ilişkin politika ve planların oluşturulmasında fikrimiz alınmaktadır.	İlkokul	2	263,50
	Ortaokul	4	211,13
	Lise	65	194,75
	Lisans	350	231,41
	Yüksek Lisans	38	286,21
	Doktora	4	378,75
	Total	463	
Kruskal-Wallis H			17,256
df			5
Asymp. Sig.			,004
Katılım Aşamaları	Eğitim	N	Mean Rank
Karar alma aşamasında katılım daha iyi stratejiler/politikalar ortaya koymamızı sağlar.	İlkokul	2	185,50
	Ortaokul	4	292,13
	Lise	65	243,75
	Lisans	350	229,73
	Yüksek Lisans	38	233,34
	Doktora	4	190,38
	Total	463	
Kruskal-Wallis H			2,338
df			5
Asymp. Sig.			,801
Katılım Aşamaları	Eğitim	N	Mean Rank
İzleme aşamalarında konumla ilgili konularda fikrim alınır.	İlkokul	2	338,00
	Ortaokul	4	174,88
	Lise	65	252,18
	Lisans	350	228,07
	Yüksek Lisans	38	225,55
	Doktora	4	313,00
	Total	463	
Kruskal-Wallis H			5,856
df			5
Asymp. Sig.			,321
Katılım Aşamaları	Eğitim	N	Mean Rank
Kararların uygulanması aşamasında fikrim alınır	İlkokul	2	329,25
	Ortaokul	4	172,25
	Lise	65	254,73
	Lisans	350	229,64
	Yüksek Lisans	38	215,95
	Doktora	4	233,00
	Total	463	
Kruskal-Wallis H			4,776
df			5
Asymp. Sig.			,444

Politika ve Planların Oluşturulmasında eğitim seviyelerine göre katılımcıların fikirlerinin alınma düzeyinde anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir ($p < 0,05$). Doktora sahibi katılımcılar bu aşamada en yüksek ortalama (378,75) sahipken, lise mezunları en düşük ortalama (194,75) sahiptir. p değeri 0,05'ten küçük olduğundan, $KA.6 (H_0)$: *Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, politikaların oluşturulmasında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark yoktur* reddedilir. $KA. 6(H_1)$: *Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, politikaların oluşturulmasında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark vardır* kabul edilmiştir. Bu, farklı eğitim seviyelerinin, politika ve planların oluşturulmasında fikirlere yönelik algı üzerinde belirgin bir etkisi olduğunu göstermektedir.

Karar Alma Aşamasında Katılım eğitim seviyeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p > 0,05$). Eğitim seviyelerinin, karar alma aşamasında katılım düzeyi üzerinde belirgin bir etkisi yoktur. p değeri 0,05'ten büyük olduğundan, $KA.6(H_0)$: *Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, karar alma aşamasında katılımın strateji ve politikalar üzerindeki etkisi konusunda anlamlı bir fark yoktur* kabul edilir ve $KA.6(H_1)$: *Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, karar alma aşamasında katılımın strateji ve politikalar üzerindeki etkisi konusunda anlamlı bir fark vardır* reddedilir. Eğitim seviyeleri arasındaki ortalama ranglar oldukça benzer olup, eğitim seviyesi bu aşamadaki algıyı önemli ölçüde etkilememektedir.

İzleme Aşamalarında eğitim seviyeleri arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir ($p > 0,05$). Eğitim seviyelerinin, izleme aşamalarında fikirlerin alınması üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir. p değeri 0,05'ten büyük olduğundan, $KA.6 (H_0)$: *Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, izleme aşamalarında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark yoktur* kabul edilir ve $KA.6(H_1)$: *Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, izleme aşamalarında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark vardır* reddedilir. Eğitim düzeyleri bu aşamadaki algılarda belirgin bir fark yaratmamaktadır.

Kararların Uygulanması Aşamasında eğitim seviyeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p > 0,05$). p değeri 0,05'ten büyük olduğundan, $KA.6(H_0)$: *Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, kararların uygulanması aşamasında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark yoktur* kabul edilir ve $KA. 6(H_1)$: *Eğitim seviyelerine göre gruplar arasında, kararların uygulanması aşamasında fikir alınma düzeyinde anlamlı bir fark vardır* reddedilir. Eğitim seviyelerinin, kararların uygulanması aşamasında katılım düzeyine etkisi belirgin değildir ve eğitim düzeyleri bu aşamadaki algılar üzerinde önemli bir farklılık oluşturmamaktadır.

Bu sonuçlar, bazı katılım aşamalarında eğitim seviyelerinin etkili olduğunu, ancak diğer aşamalarda eğitim seviyelerinin algılara anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Yapılan kamu anketi analizlerinde katılım aşamalarına ilişkin hipotezlerin kabul ve reddi incelenmiştir. Politika planlarının oluşturulması, karar alma, kararların uygulanması, izleme ve denetleme aşamalarında yapılan testler sonucunda bazı hipotezler reddedilmiş, bazıları ise kabul edilmiştir.

Çizelge 4.30. Katılım aşamaları kamu anketi analiz sonuçları: Kabul ve Ret durumları.

	Açımlayıcı Faktör	Korelasyon	Regresyon	T Testi	Anova	Ki Kare	Kruskal Wallis
Politika Planların Oluşturulması	-	H6.0 RET H6.2 KABUL	H1d RET H2a KABUL H3aRET	H1a KABUL	H6aRET	KA.6H1 KABUL KA.6H1RET	KA.6H0 RET KA.6H1KAB UL KA.6H0 KABUL KA.6H1RET KA.6H0 KABUL KA.6H1 RET KA.6H0 RET KA.6H1KAB UL KA.6H0 RET KA.6H1KAB UL
Karar Alma	-	H6.0 RET H6.3 KABUL	H1a RET H2b KABUL H3bKABUL	H1b KABUL	H6bRED		
Kararların Uygulanması	-	H6.0 RET H6.4 KABUL	H1e RET H2c KABUL H3cRED	H1c KABUL	H6cRET		
İzleme	-	H6.0 RET H6.5 KABUL	H1b RET H2d RET H3dKABUL	H1d KABUL	H6dRET		
Denetleme	-	H6.0 RET H6.6 KABUL	H1c RET H2e KABUL H3eRET	H1e RET	H6eRET		

Politika planlarının oluşturulması faktörü, korelasyon ve regresyon analizlerinde H6.0 hipotezinin reddedildiğini, ancak H6.1'in kabul edildiğini ortaya koyarken, karar alma süreci için H6.0 ve H6.4 hipotezlerinin reddedildiği, fakat H2b ve H3b'nin kabul edildiği görülmektedir. Ayrıca, kararların uygulanması, izleme ve denetleme gibi faktörlerde de belirli hipotezlerin kabul ve reddedilme durumları analiz edilmiştir. Bu bulgular, faktörlerin ekonomik ve sosyal boyutlar üzerinde çeşitli etkiler yarattığını ve her bir

faktörün etkisinin farklı analiz yöntemleriyle değerlendirilebileceğini ortaya koymaktadır. Açımlayıcı faktörlerin farklı testlerdeki sonuçları, politika geliştirme ve uygulama süreçlerinde stratejik kararlar alınmasında önemli bilgiler sunmaktadır.

4.5.2. Katılım Düzeyleri

4.5.2.1. Kamu Verilerinin Analizi

4.5.2.1.1. Açımlayıcı Faktör Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları

Danışma faktörü, denetleme ve bilgilendirme süreçlerinde fikir almanın önemini yansıtmaktadır. KD18, KA15, KD19, KD21 ve KD24 alt değişkenleriyle temsil edilmektedir. Bu düzeyin açıklayıcı gücü %18,520 olup, güvenilirlik değeri 0,7401'dir. Danışma düzeyinde, katılımcıların süreç hakkında bilgilendirildiği ve görüşlerinin alındığı vurgulanmaktadır. Faktör yükleri 0,826 ile 0,617 arasında değişmektedir. Bu, katılımcıların önemli ölçüde sürece dahil edildiğini, ancak kararlara doğrudan etki etmediklerini göstermektedir.

Yetki Devri faktörü, yetki devrinin önemini vurgulamaktadır. KD24, KD25 ve KD23 alt değişkenleriyle temsil edilmektedir. Bu düzeyin açıklayıcı gücü %12,630 olup, güvenilirlik değeri 0,7001'dir. Yetki devri faktöründe, bilgi aktarımında güvenin artması ve becerilerin karşılıklı takdir edilmesi ön plana çıkmaktadır. Faktör yükleri 0,874 ile 0,753 arasında değişir, bu da yüksek bir etkiyi ve güven ortamının sağlanmasını göstermektedir.

Karar Alma faktörü, yerel katılım biriminde karar alma sürecinin olumsuz etkilerini vurgulamaktadır. KA7, alt değişkenleriyle temsil edilmektedir. Karar alma düzeyinin açıklayıcı gücü %6,550 olup, güvenilirlik değeri 0,6032'dir. Bu düzeyde, yerel katılımın karar süreçlerinde olumsuzluklar doğurabileceği ve sürece dahil edilen katılımcıların karar oluşturma süreçlerine tam olarak etki etmedikleri görülmektedir. Faktör yükü 0,908 ile 0,430 arasında değişmektedir, bu da karar alma süreçlerinde katılımcıların etkisinin sınırlı olduğunu gösterir (Çizelge 4.17). Toplamda, katılım düzeyleri faktörleri, katılımcıların süreçlere dahil olma derecelerini ve bu süreçlerdeki etkilerini farklı seviyelerde yansıtmaktadır. Bartlett's Test of Sphericity ($p = 0,000$) ile test edilen faktörlerin anlamlı olduğu ve verinin uygun olduğu gösterilmektedir. Kaiser-Meyer-Olkin örnekleme yeterliliği ölçütü 0,870 ve Bartlett'in küresellik testi için yaklaşık χ^2 değeri 6524,412'dir ($df=325, p<0,001$). Bu sonuçlar, katılım düzeylerini değerlendirirken önemli bir yol haritası sunmaktadır.

KD20 ifadesi, katılımın kamu kurumları çalışanlarıyla etkileşim ve iş birliğini artırıcı etkisini vurgulayan bu durum, çalışma ortamını geliştirir ve çalışanlar arasındaki iletişimi güçlendirir, böylece iş birliğinin ve ekip çalışmasının kalitesini artırmaktadır. KD22 ifadesi ise, yetki devri ve sorumlulukların paylaşımında adaletin sağlanmasının, katılımın adil bir şekilde yönetildiğini ve görevlerin eşit bir biçimde dağıtıldığını ifade etmektedir. Bu, yetki ve sorumlulukların adil bir şekilde paylaştırıldığını ve katılımın şeffaf ve dengeli bir şekilde gerçekleştirildiğini göstermektedir. Bu bulgular, katılımın sadece karar alma değil, aynı zamanda izleme, iş birliği ve adalet gibi çeşitli süreçlerde de önemli rol oynadığını ve sürecin genel etkinliğini artırdığını ortaya koymaktadır.

4.5.2.2. Korelasyon Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları

Pearson korelasyon katsayısı 0,387 ve anlamlılık değeri 0,000 ($p < 0,01$), katılım aşamaları ile katılım düzeyleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ana hipotez olan Hipotez 7: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) irdelenmesi bulunmaktadır. Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu ilişki, farklı katılım düzeylerinin birbirini etkileyen ve tamamlayan unsurlar olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, Hipotez 7 kabul edilmiştir ve alt hipotezler de desteklenmiştir. Tabloda verilen Pearson korelasyon katsayısı 0,387 ve anlamlılık değeri 0,000 ($p < 0,01$), katılım aşamaları ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu nedenle “*KD.H7.0: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur*” reddedilmiş olup, “*KD.H7.1: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır*” kabul edilmiştir. Katılım aşamaları ve katılım düzeyleri arasındaki pozitif ilişki, bilgilendirme ve danışma düzeylerinin de birbiriyle ilişkili olduğunu gösterir. “*KD.H7.0: Bilgilendirme ve danışma düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur*” reddedilmiş olup, “*KD.H7.2: Bilgilendirme ve danışma düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır*” kabul edilmiştir. Danışma ve birlikte karar verme düzeyleri arasında, katılım aşamaları ve düzeyleri arasındaki genel ilişki göz önüne alındığında, anlamlı bir ilişki olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle “*KD.H7.0: Danışma ve birlikte karar verme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur*” reddedilmiştir. “*KD.H7.3: Danışma ve birlikte karar verme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır*” kabul edilmiştir. Katılım düzeyleri arasındaki genel pozitif ilişki, birlikte karar verme ve

birlikte hareket etme düzeylerinin de birbiriyle ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu nedenle “KD.H7.0: Birlikte karar verme ve birlikte hareket etme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur” reddedilmiştir. “KD.H7.4: Birlikte karar verme ve birlikte hareket etme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır” kabul edilmiştir. Birlikte hareket etme ve yetki devri düzeyleri arasında anlamlı bir pozitif ilişki bulunmaktadır. Bu nedenle “KD.H6.0: Birlikte hareket etme ve yetki devri düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur” reddedilmiştir. “KD. H7. 5: Birlikte hareket etme ve yetki devri düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır” kabul edilmiştir.

Çizelge 4.28’deki bulgular kentsel açık ve yeşil alan planlaması sürecinde katılım düzeyleri ile sürdürülebilirlik arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analiziyle değerlendirilmiştir.

Bilgilendirme ile katılım aşamaları ve düzeyleri tüm boyutları arasında ise orta ve düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki tespit edilirken, Bilgilendirme en fazla ilişkili olduğu boyut, Birlikte hareket etme boyutu olmuştur.

Denetleme, yetki devri arasında yön (negatif-pozitif) itibariyle doğru ilişkiler gözlemlense de ilişki düzeyi itibariyle istatistiksel anlamlılık bulunamamıştır.

Kararların uygulanması diğer bir boyut olan İzleme ile arasındaki ilişki de 0,434’tür. Aralarındaki değerlere bakıldığında diğerlerine göre daha yüksek pozitif korelasyon bulunmakta ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Denetleme ile Bilgilendirme arasındaki ilişki de (0,568) orta düzeydedir. Birlikte Hareket Etme (0,702) arasında çok güçlü pozitif ilişkiler vardır.

Genel olarak, çizelgede birçok değişken arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişkiler olduğu görülmektedir. Bu, bu değişkenlerin birbirleriyle ilişkili olduğu ve birlikte hareket ettikleri anlamına gelmektedir. Özellikle Bilgilendirme, Karar Alma, Kararların Uygulanması ve Birlikte Hareket Etme gibi faktörler arasında güçlü ilişkiler gözlemlenmektedir.

Yavuz ve Temel, (2017). *Vatandaşların Belediye Hizmet Kalitesi Algısı ve Yerel Katılım İlişkisi: Nilüfer Belediyesi Örnek Olay İncelemesi* adlı rapor çalışmasında Korelasyon analizi sonuçlarına göre gerçekleşen hizmet kalitesiyle ilgili memnuniyet, bireysel olarak dilekçe veya yüz yüze görüşme, telefon, anket, mahalle komiteleri, kent konseyleri ve muhtarlar aracılığıyla belediye ile iletişim kuran katılımcılarda, bu yöntemleri kullanmayanlara göre anlamlı derecede daha yüksektir. Bu bulgular, yerel katılımın

hizmet kalitesi memnuniyetine olumlu yansıdığını göstermektedir. İstatistiksel olarak anlamlı olan korelasyonlar, katılım aşamalarının açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu göstermektedir.

4.5.2.3. Regresyon Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları

Katılımcıların “açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeylerini belirlerken tercih ettikleri yaklaşımların, Sürdürülebilir Kent Yönetiminde hangi boyutlarıyla daha fazla etkileşime girdiğini tespit etmek” amacını gerçekleştirmek için çoklu doğrusal regresyon analizleri uygulanmıştır. Bu bağlamda araştırmada yer alan hipotezler test edilmeye çalışılmıştır.

Sürdürülebilirlik İlişkisi Altında Açık ve Yeşil Alan Planlaması Sürecinde Kent Yönetiminde Katılım Düzeyleri ve Çevresel Boyutu Regresyon Analizi:

Bu analiz, katılımın çeşitli aşamalarının (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme Birlikte hareket etme, Yetki devri) ekonomik sürdürülebilirlik çıktıları üzerindeki etkisini ölçmektedir.

Ana hipotez olan H7: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) çevresel durum ile arasında bir ilişki vardır.

KD.H7a: Bilgilendirme düzeyi ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Bilgilendirme düzeyinin yüksek olduğu planlama süreçlerinde, çevresel farkındalık artar ve çevresel sürdürülebilirlik sağlanmaktadır. Bu alt hipotez, bilgilendirme faaliyetlerinin çevresel durum üzerindeki etkisini ve çevresel sürdürülebilirliği nasıl desteklediğini incelenmektedir.

KD.H7b: Danışma düzeyi ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Danışma süreçlerinde paydaşlardan gelen çevresel geri bildirimler, planlamanın çevre dostu olmasına katkıda bulunan bu alt hipotez, danışma düzeyinde çevresel konulara verilen önemin çevresel sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini araştırıp paydaş katılımı ile çevreye zarar vermeyen ve sürdürülebilir çözümlerin geliştirilmesini desteklemektedir.

KD.H7c: Birlikte karar verme düzeyi ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Birlikte karar verme süreçlerinde çevresel faktörlerin dikkate alınması, daha sürdürülebilir kararların alınmasını sağlayan bu alt hipotez, katılımın bu düzeyinde

Çevresel sürdürülebilirliğin nasıl sağlandığını ve çevresel faktörlerin karar verme süreçlerine nasıl entegre edildiğini değerlendirmektedir.

KD.H7d: Birlikte hareket etme düzeyi ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Birlikte hareket etme düzeyinde yapılan faaliyetlerin çevresel sürdürülebilirliğe olan katkıları belirgindir. Bu alt hipotez, kolektif eylemlerin çevresel sonuçlarını ve bu sonuçların sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini incelemektedir. Ortaklaşa yürütülen çevresel projeler, daha geniş bir katılım ve etkin evre yönetimini sağlamaktadır.

KD. H7e: Yetki devri düzeyi ile çevresel durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Yetki devrinin çevresel sürdürülebilirlik üzerindeki etkisi, yerel yönetimlerin ve paydaşların çevreyle ilgili karar alma süreçlerinde daha etkin olmalarına olanak tanıyan bu alt hipotez, yetki devrinin çevresel politikalar ve uygulamalar üzerindeki etkisini ve bu etkinin sürdürülebilirlik üzerindeki sonuçlarını değerlendirmektedir.

Katılım düzeylerinin sürdürülebilir kent yönetimi çevresel boyutu üzerindeki etkisi ile ilgili bulgular izelge 4.31’de yer almaktadır.

Çizelge 4.31’te sunulan çoklu regresyon analizi, katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri ile çevresel boyut arasındaki ilişkiyi değerlendirmektedir. Bu analiz, katılım düzeylerinin (rneğin, bilgilendirme, danışma, karar alma sürecine aktif katılım) evresel sürdürülebilirlik ıktıları üzerindeki etkisini ölçmeyi amaçlamaktadır. Regresyon modeli, çevresel boyutu temsil eden bağımlı değişken ile katılım düzeylerini ifade eden bağımsız değişkenler arasındaki etkileşimleri ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.31. Katılımcıların Sürdürülebilirlik ilişkisi altında açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri-çevresel boyut arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.

Bağımsız Değişkenler	B	Std. Hata	Beta	t	Sig.	Tolerans	VIF
Sabit	3,095	,290	-	13,987	,000	-	-
Bilgilendirme	,221	,070	,204	3,778	,000	,612	1,607
Danışma	,197	,075	,172	3,265	,001	,610	1,637
Birlikte karar verme	,395	,065	-,075	2,957	,002	835	1,205
Birlikte hareket etme	,348	,055	,286	2,600	,007	,954	1,184
Yetki devri	,247	,160	,354	3,685	,005	,796	1,268
Bağımlı Değişken: Çevresel Boyut, R = ,809, R ² = 0.645, F =39,162 p = .000, Durbin-Watson = 2,986							

Durbin-Watson katsayısının 2,986 olduğu görülmektedir. Bu değer, bağımsız değişkenler (Katılım düzeyleri) ile Bağımlı Değişken (çevresel boyut) hata terimleri arasında sorunsuz bir ilişki olduğu görülmektedir. Çoklu regresyon analizi sonuçları istatistiksel olarak anlamlıdır (F = 39,162, p = .000). Düzeltilmiş R² değeri 0,645'dir. Ortaya çıkan sonuç anlamlı olarak yaklaşık %64,5 oranındaki varyansın Katılım düzeyleri-çevresel boyut tarafından açıklandığını göstermektedir. Beta katsayıları incelendiğinde regresyon analizine göre çevresel boyut üzerinde anlamlı etkisi olan bağımsız değişkenler Birlikte Hareket Etme ($\beta = 0.348$, p = 0.007) dir. Yetki Devri ($\beta = 0.247$, p = 0.005) çevresel boyut üzerinde anlamlı etkiye sahipken Bilgilendirme ($\beta = 0.221$, p = 0.000), Danışma ($\beta = 0.197$, p = 0.001) ve Birlikte Karar Verme ($\beta = -0.395$, p = 0.007) çevresel boyut üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.

KD.H7a: Bilgilendirme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi ve KD.H7b: Danışma, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi ve KD.H7c: Birlikte karar verme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi KD.H7d: Birlikte hareket etme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi ve KD.H7e: Yetki devri, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi desteklenmiştir.

Bu bağlamda, birlikte hareket etme ve yetki devrinin çevresel boyut üzerinde pozitif etkilerinin olduğunu gösterirken, bilgilendirme, danışma ve birlikte karar verme gibi faktörlerin çevresel boyut üzerinde anlamlı etkilerinin olmadığını göstermektedir.

Sürdürülebilirlik İlişkisi Altında Açık ve Yeşil Alan Planlaması Sürecinde Kent Yönetimine ve Katılım Düzeyleri Sosyal Boyutu Regresyon Analizi:

Bu analiz, katılımın çeşitli düzeylerinin (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme Birlikte hareket etme, Yetki devri) ekonomik sürdürülebilirlik çıktıları üzerindeki etkisini ölçmektedir.

Ana hipotez olan H7: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) sosyal durum ile arasında bir ilişki vardır.

KD.H7a: Bilgilendirme düzeyi ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Bilgilendirme düzeyinin yüksek olması, toplumun planlama süreçlerine daha fazla dahil olmasına ve sosyal bütünlüğün güçlenmesine katkı sağlayan bu alt hipotez, bilgilendirmenin sosyal sürdürülebilirlik üzerindeki etkisini incelemektedir.

KD.H7b: Danışma düzeyi ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Danışma süreçlerine toplumun aktif katılımı, sosyal refahın artmasına ve toplumsal ilişkilerin güçlenmesine yardımcı olan bu alt hipotez, danışma düzeyinde sosyal sürdürülebilirliğin nasıl desteklendiğini araştırmaktadır. Toplumun fikirlerinin ve geri bildirimlerinin dikkate alınması, toplumsal memnuniyeti artırmaktadır.

KD.H7c: Birlikte karar verme düzeyi ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Birlikte karar verme, toplumun kendi yaşam alanlarıyla ilgili kararları ortaklaşa almasını sağlar, bu da sosyal adalet ve toplumsal kapsayıcılığı artıran bu alt hipotez, birlikte karar vermenin sosyal sürdürülebilirlik üzerindeki etkisini değerlendirmektedir.

KD.H7d: Birlikte hareket etme düzeyi ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Birlikte hareket etme, toplumun ortak hedefler doğrultusunda iş birliği yapmasını teşvik eder, bu da toplumsal bağları güçlendirir ve sosyal sürdürülebilirliği artıran bu alt hipotez, birlikte hareket etmenin sosyal durum üzerindeki olumlu etkilerini incelemektedir.

KD.H7e: Yetki devri düzeyi ile sosyal durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Yetki devri, toplumun kendi kendini yönetme kapasitesini artırır ve sosyal güçlenmeyi destekleyen bu alt hipotez, yetki devrinin sosyal sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini değerlendirmektedir.

Katılım düzeylerinin sürdürülebilir kent yönetimi sosyal boyutu üzerindeki etkisi ile ilgili bulgular Çizelge 4.32’de yer almaktadır.

Çizelge 4.32’da sunulan çoklu regresyon analizi, katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri ile sosyal boyut arasındaki ilişkiyi değerlendirmektedir. Bu analiz, katılım düzeylerinin (örneğin, bilgilendirme, danışma, karar alma sürecine aktif katılım) sosyal sürdürülebilirlik çıktıları üzerindeki etkisini ölçmeyi amaçlamaktadır. Regresyon modeli, sosyal boyutu temsil eden bağımlı değişken ile katılım düzeylerini ifade eden bağımsız değişkenler arasındaki etkileşimleri ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.32. Katılımcıların sürdürülebilirlik ilişkisi altında açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri -sosyal boyut arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.

Bağımsız Değişkenler	B	Std. Hata	Beta	t	Sig.	Tolerans	VIF
Sabit	3,120	,354	-	12,287	,000	-	-
Bilgilendirme	,357	,114	,314	3,478	,001	,612	1,607
Danışma	,465	,089	,413	5,865	,000	,610	1,637
Birlikte karar verme	-,223	,058	-,212	-2,257	,000	835	1,205
Birlikte hareket etme	,080	,049	-,270	1,450	,150	,954	1,184
Yetki devri	-,187	,065	-,198	-2,285	,227	,796	1,268
Bağımlı Değişken: Sosyal Boyut, R = ,718, R ² = ,0,516, F = 39,862 p = .000, Durbin-Watson = 2,986							

Durbin-Watson katsayısının 2,986 olduğu görülmektedir. Bu değer, bağımsız değişkenler (Katılım düzeyleri) ile Bağımlı Değişken (sosyal boyut) hata terimleri arasında sorunsuz bir ilişki olduğu görülmektedir. Çoklu regresyon analizi sonuçları istatistiksel olarak anlamlıdır (F = 39,862, p = .000). R² değeri 0,516’dır. Ortaya çıkan sonuç anlamlı yaklaşık %51,6 oranındaki varyansın Katılım Katılım düzeyleri-sosyal boyut tarafından açıklandığını göstermektedir. Katılım düzeyleri-sosyal boyut tarafından açıklandığını göstermektedir. Beta katsayıları incelendiğinde regresyon analizine göre çevresel boyut üzerinde anlamlı etkisi olan bağımsız değişkenler Birlikte Karar Verme ($\beta = -0.212$, p = 0.000) Sosyal boyut üzerinde negatif ve anlamlı etkiye sahipken Bilgilendirme ($\beta = 0.314$,

$p = 0.001$), Danışma ($\beta = 0.413$, $p = 0.000$), Birlikte Hareket Etme ($\beta = -0.270$, $p = 0.150$), Yetki Devri ($\beta = -0.198$, $p = 0.227$) Sosyal boyut üzerinde anlamlı değildir.

KD.H7a: Bilgilendirme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi ile KD.H7b: Danışma, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi kabul edilmiştir. KD.H7c: Birlikte karar verme, sosyal boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi desteklenirken KD.H7d: Birlikte hareket etme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi ve KD.H7e: Yetki devri, sosyal boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi reddedilmiştir.

Bu sonuçlar, bilgilendirme ve danışma gibi katılım aşamalarının sosyal boyut üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu görülmektedir. Birlikte karar verme de anlamlı bir etkiye sahip olsa da, bu etki olumsuz yöndedir. Birlikte hareket etme ve yetki devri ise sosyal boyut üzerinde anlamlı bir etki yaratmamaktadır.

Sürdürülebilirlik İlişkisi Altında Açık ve Yeşil Alan Planlaması Sürecinde Kent Yönetimine ve Katılım Düzeyleri Ekonomik Boyutu Regresyon Analizi:

Bu analiz, katılımın çeşitli düzeylerinin (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme Birlikte hareket etme, Yetki devri) ekonomik sürdürülebilirlik çıktıları üzerindeki etkisini ölçmektedir.

Ana hipotez olan H7: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) ekonomik durum ile arasında bir ilişki vardır.

KD.H7a: Bilgilendirme düzeyi ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Bilgilendirme düzeyinin yüksek olması, ekonomik kararların daha bilinçli ve etkili bir şekilde alınmasını sağlamaktadır. Bu alt hipotez, bilgilendirmenin ekonomik sürdürülebilirlik üzerindeki etkisini incelemektedir. Bilgi akışının açık olması, yatırımcıların ve paydaşların ekonomik fırsatları ve riskleri daha iyi değerlendirmesine yardımcı olmaktadır.

KD.H7b: Danışma düzeyi ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Danışma süreçlerinde toplumun ekonomik görüşlerinin alınması, daha sürdürülebilir ve etkili ekonomik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Bu alt hipotez, danışma düzeyinin ekonomik sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini değerlendirmektedir. Danışma, kaynakların etkin dağıtımı ve ekonomik kararların daha kapsamlı bir şekilde

ele alınmasını sağlamaktadır.

KD.H7c: Birlikte karar verme düzeyi ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Birlikte karar verme süreçlerinde paydaşların ekonomik ihtiyaç ve önceliklerinin dikkate alınması, ekonomik verimliliği ve sürdürülebilirliği artıran bu alt hipotez, birlikte karar vermenin ekonomik sürdürülebilirlik üzerindeki etkisini araştırmaktadır. Ortak karar alma, ekonomik risklerin paylaşılmasını ve daha dengeli ekonomik büyümeyi teşvik edebilmektedir.

KD.H7d: Birlikte hareket etme düzeyi ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Birlikte hareket etme düzeyindeki iş birlikleri ve ortak projeler, ekonomik kaynakların etkin kullanılmasını ve ekonomik büyümeyi destekleyen bu alt hipotez, birlikte hareket etmenin ekonomik sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini incelemektedir.

KD.H7e: Yetki devri düzeyi ile ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Yetki devrinin ekonomik sürdürülebilirlik üzerindeki etkisi, yerel yönetimlerin ve toplulukların ekonomik kararları daha etkin bir şekilde yönetmesini sağlayan bu alt hipotez, yetki devrinin ekonomik durum üzerindeki etkilerini değerlendirmektedir. Katılım düzeylerinin sürdürülebilir kent yönetimi ekonomik boyutu üzerindeki etkisi ile ilgili bulgular Çizelge 4.33'de yer almaktadır. Çizelge 4.33'te sunulan çoklu regresyon analizi, katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri ile ekonomik boyut arasındaki ilişkiyi değerlendirmektedir. Bu analiz, katılım düzeylerinin (örneğin, bilgilendirme, danışma, karar alma sürecine aktif katılım) ekonomik sürdürülebilirlik çıktıları üzerindeki etkisini ölçmeyi amaçlamaktadır. Regresyon modeli, ekonomik boyutu temsil eden bağımlı değişken ile katılım düzeylerini ifade eden bağımsız değişkenler arasındaki etkileşimleri ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.33. Katılımcıların sürdürülebilirlik ilişkisi altında açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri-ekonomik boyut arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.

Bağımsız Değişkenler	B	Std. Hata	Beta	t	Sig.	Tolerans	VIF
Sabit	3,431	,256	-	14,405	,000	-	-
Bilgilendirme	,257	,057	,085	1,418	,128	,612	1,607
Danışma	,365	,068	,078	1,295	,198	,610	1,637
Birlikte karar verme	-,103	,056	-,004	-,015	,995	,835	1,205
Birlikte hareket etme	-,152	,047	-,145	2,040	,050	,954	1,184
Yetki devri	-,147	,065	-,143	-2,655	,009	,796	1,268
Bağımlı Değişken: Ekonomik Boyut, R = ,656, R ² = 0,437, F = 23,462 p = .000, Durbin-Watson = 1,986							

Durbin-Watson katsayısının 1,986 olduğu görülmektedir. Bu değer, bağımsız değişkenler (Katılım düzeyleri) ile Bağımlı Değişken (ekonomik boyut) hata terimleri arasında sorunsuz bir ilişki olduğu görülmektedir. Çoklu regresyon analizi sonuçları istatistiksel olarak anlamlıdır (F = 23,462, p = .000). R² değeri 0,437'dir. Ortaya çıkan sonuç anlamlı yaklaşık %43,7 oranındaki varyansın Katılım Katılım düzeyleri-ekonomik boyut tarafından açıklandığını göstermektedir. Katılım düzeyleri-çevresel boyut tarafından açıklandığını göstermektedir. Beta katsayıları incelendiğinde regresyon analizine göre çevresel boyut üzerinde anlamlı etkisi olan bağımsız değişkenler Birlikte Hareket Etme ($\beta = -0.145$, p = 0.050) Ekonomik boyut üzerinde negatif ve sınırda anlamlı etkiye sahiptir. Yetki Devri ($\beta = -0.143$, p = 0.009) Ekonomik boyut üzerinde negatif ve anlamlı etkiye sahiptir. Bilgilendirme ($\beta = 0.085$, p = 0.128), Danışma ($\beta = 0.078$, p = 0.198) ve Birlikte Karar Verme ($\beta = -0.004$, p = 0.995) Ekonomik boyut üzerinde anlamlı değildir. *KD.H7a: Bilgilendirme, ekonomik boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahip olan bu hipotez ve KD.H7b: Danışma, ekonomik boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi ile KD.H7c: Birlikte karar verme, ekonomik boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi reddedilmiştir. KD.H7d: Birlikte hareket etme, ekonomik boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi ve KD.H7d: Yetki devri, ekonomik boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir hipotezi desteklenmiştir.* Bu sonuçlar, birlikte hareket etme ve yetki devrinin ekonomik boyut üzerinde negatif ve anlamlı etkilerinin olduğunu gösterirken, bilgilendirme, danışma ve birlikte karar verme

gibi faktörlerin ekonomik boyut üzerinde anlamlı etkilerinin olmadığını göstermektedir. Çizelge (4.14, 4.15, 4.16, 4.17, 4.18, 4.19) 'de anket ifadelerinin analiz sonucunda elde edilen hipotez sonuçları (Çizelge 4.34)'de yer almaktadır;

Çizelge 4.34. Hipotez testlerinin sonuçları.

No	Hipotez	Sonuç
1	H6: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci çevresel durum ile arasında anlamlı bir ilişki vardır.	Kabul
	H6a: Karar alma, çevresel boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Kabul
	H6b: İzleme, çevresel boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir	Kabul
	H6c: Denetleme, çevresel boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Ret
	H6d: Politika planlarının oluşturulmasının çevresel boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Ret
	H6e: Kararların uygulanmasının çevresel boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Ret
2	H6.2: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci sosyal durum ile arasında anlamlı bir ilişki vardır.	Kabul
	H6.2a: Politika planlarının oluşturulması, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir	Kabul
	H6.2b: Karar alma, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir	Kabul
	H6.2c: Kararların uygulanması, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir	Ret
	H6.2d: İzleme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir	Ret
	H6.2e: Denetleme, sosyal boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir	Kabul
3	H6.3: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci ekonomik durum ile arasında anlamlı bir ilişki vardır.	
	H6.3a: Politika planlarının oluşturulması, ekonomik boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Ret
	H6.3b: Karar alma, ekonomik boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Kabul
	H6.3c: Kararların uygulanması, ekonomik boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Ret
	H6.3d: İzleme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Kabul
	H6.3e: Denetleme, sosyal boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Ret

Çizelge 4.34. Hipotez testlerinin sonuçları (devam)

No	Hipotez	Sonuç
4	H7: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) çevresel durum ile arasında anlamlı bir ilişki vardır.	
	H7a: Bilgilendirme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir	Ret
	H7b: Danışma, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Ret
	H7c: Birlikte karar verme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Ret
	H7d: Birlikte hareket etme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Kabul
	H7e: Yetki devri, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Kabul
5	H7.2: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) sosyal durum ile arasında anlamlı bir ilişki vardır.	
	H7.2a: Bilgilendirme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Ret
	H7.2b: Danışma, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Ret
	H7.2c: Birlikte karar verme, sosyal boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Kabul
	H7.2d: Birlikte hareket etme, sosyal boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Ret
	H7.2e: Yetki devri, sosyal boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Ret
6	H7.3: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) ekonomik durum ile arasında anlamlı bir ilişki vardır.	
	H7.3a: Bilgilendirme, ekonomik boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Ret
	H7.3b: Danışma, ekonomik boyut üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Ret
	H7.3c: Birlikte karar verme, ekonomik boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Ret
	H7.3d: Birlikte hareket etme, ekonomik boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Kabul
	H7.3d: Yetki devri, ekonomik boyut üzerinde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.	Kabul

4.5.2.4. ANOVA Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları

Ana Hipotez H7: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeylerinin (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) yaş grupları arasında farklılık gösterdiği varsayılmaktadır. Alt hipotezler ise her bir aşama için bu farklılıkları test eder: H7a, Bilgilendirme aşamasında; H7b, Danışma

aşamasında; H7c, Birlikte Karar Verme aşamasında; H7d, Birlikte Hareket Etme aşamasında ve H7e, Yetki Devri aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemektedir.

KD.H7a: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Bilgilendirme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

KD.H7b: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Danışma aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

KD.H7c: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Birlikte Karar Verme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

KD.H7d: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Birlikte Hareket Etme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

KD.H7e: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Yetki Devri aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Katılım düzeyi olan aşamalar arasında en yüksek ortalama Bilgilendirme: 18-24 yaş grubunda bilgilendirme ortalaması ($M = 3,8519$) en yüksekken, 35-44 yaş grubunda en düşük ortalama ($M = 3,4973$) görülmektedir. ANOVA sonuçlarına göre ($F = 1,476$, $p = 0,208$) bilgilendirme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamakta, ancak Levene testi ($p = 0,034$) varyansların eşit olmadığına işaret etmektedir. *KD.H7a: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Bilgilendirme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır* reddedilmiştir. Birlikte Karar Verme: 18-24 yaş grubunda birlikte karar verme ortalaması ($M = 3,8519$) en yüksekken, 35-44 yaş grubunda en düşük ortalama ($M = 3,5622$) görülmektedir. ANOVA sonuçlarına göre ($F = 1,142$, $p = 0,336$) birlikte karar verme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Levene testi ise ($p = 0,465$) varyansların eşit olduğunu göstermektedir. *KD.H6c: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Birlikte Karar Verme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır* reddedilmiştir.

ANOVA p-değeri 0,102 olduğundan, yaş grupları arasında Danışma aşamasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Levene testi p-değeri de 0,041 olduğundan, varyans homojenliği sağlanamamıştır. *KD.H7b: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Danışma aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır* red edilmiştir.

ANOVA p-değeri 0,101 olduğundan, yaş grupları arasında Birlikte Hareket Etme aşamasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Levene testi p-değeri 0,126 olduğundan, varyans homojenliği sağlanmıştır. *KD.H7d: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Birlikte Hareket Etme aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır* reddedilmiştir. ANOVA p-değeri 0,412 olduğundan, yaş grupları arasında Yetki Devri aşamasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Ancak, Levene testi p-değeri 0,018 olduğundan, varyans homojenliği sağlanamamıştır. *KD.H7e: Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında Yetki Devri aşamasında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık vardır* reddedilmiştir.

Bilgilendirme ve yetki devri aşamalarında yaş grupları arasında belirgin farklılıklar görülmektedir, özellikle bilgilendirmede Levene testi varyans eşitsizliği tespit etmişken, yetki devri aşamasında yaş grubuna göre önemli bir fark gözlemlenmiştir. Diğer katılım aşamaları, özellikle birlikte karar verme ve birlikte hareket etme aşamaları, yaş grubuna göre daha az değişkenlik göstermektedir. Bu sonuçlar, sürdürülebilir kent yönetimi bağlamında katılım aşamalarının yaşa bağlı olarak değişiklik göstermesi gerektiğini ve yaş gruplarının farklı katılım düzeylerinin dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Katılımcıların Açık ve Yeşil Alan Planlaması Sürecinde Kent Yönetimine Katılım Düzeylerinin Yaş Faktörüne Göre Farklılığı yapılan (ANOVA) testine ait sonuçlar Çizelge 4.35'te gösterilmiştir.

Çizelge 4.35. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeylerinin yaş faktörüne göre farklılığı testi (ANOVA).

ANOVA						LEVENE	
Ölçekler	Yaş Grubu	N	Ortalama	F	sig	Levene	Sig
Bilgilendirme	18-24	27	3,8519	1,476	,208	2,627	,034
	25-34	134	3,7015				
	35-44	184	3,4973				
	45-54	96	3,7708				
	55 üzeri	22	3,5000				
	Toplam	463	3,6336				
Danışma	18-24	27	3,7778	1,947	,102	2,513	,041
	25-34	134	3,6045				
	35-44	184	3,4919				
	45-54	96	3,8750				
	55 üzeri	22	3,7273				
	Toplam	463	3,6315				
Birlikte karar verme	18-24	27	3,8519	1,142	,336	,899	,465
	25-34	134	3,6194				
	35-44	184	3,5622				
	45-54	96	3,8333				
	55 üzeri	22	3,6818				
	Toplam	463	3,6573				
Birlikte hareket etme	18-24	27	4,0741	1,952	,101	1,809	,126
	25-34	134	4,1119				
	35-44	184	3,8324				
	45-54	96	4,0938				
	55 üzeri	22	4,0000				
	Toplam	463	3,8395				
Yetki devri	18-24	27	4,1481	,990	,412	2,718	,018
	25-34	134	3,8358				
	35-44	184	3,7459				
	45-54	96	3,8542				
	55 üzeri	22	4,0000				
	Toplam	463	3,8297				

ANOVA testi sonuçlarına göre, katılımcıların yaş grupları arasında bilgilendirme, danışma, birlikte karar verme, birlikte hareket etme ve yetki devri aşamalarında anlamlı farklılıklar olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen F ve p değerleri doğrultusunda, bilgilendirme ($F = 1,476$, $p = 0,208$), danışma ($F = 1,947$, $p = 0,102$), birlikte karar verme ($F = 1,142$, $p = 0,336$) ve birlikte hareket etme ($F = 1,952$, $p = 0,101$) aşamalarında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Ancak, bilgilendirme (Levene's test $p = 0,034$), danışma (Levene's test $p = 0,041$) ve yetki devri (Levene's test $p = 0,018$) aşamalarında Levene testi sonuçları p değerinin 0,05'ten küçük olması nedeniyle, bu aşamalarda varyansların homojen olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuçlar, yaş grupları arasında bazı katılım düzeylerinde anlamlı farklılıkların olmadığını, ancak bazı düzeylerde varyansların homojen olmadığını göstermektedir.

4.5.2.5. Ki-Kare ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları

Çalışmada incelenen değişkenlerin Ki-kare sonuçları, ayrı bir tabloda sunulmuştur. Katılımcıların katılım düzeyleri ile Görev yaptığınız biriminiz ve “Kaç yıldır bu kurumda çalışıyorsunuz?” ve eğitim düzeyi arasındaki farkın Ki-Kare test bulguları Çizelge 4.36’te gösterilmiştir.

Araştırmanın Hipotezleri

7.H0: Katılımcıların görev yaptıkları birim ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

7.H1: Katılımcıların görev yaptıkları birim ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

7.H0: Katılımcıların “Kaç yıldır bu kurumda çalışıyorsunuz?” süresi ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

7.H1: Katılımcıların “Kaç yıldır bu kurumda çalışıyorsunuz?” süresi ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

7.H0: Katılımcıların eğitim düzeyi ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

7.H1: Katılımcıların eğitim düzeyi ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 4.36. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri ile görev yaptığınız biriminiz arasındaki farkın ki-kare test bulguları.

Değişken	Kategoriler	İstatistik	Katılım düzeyleri					
			Bilgilendirme	Danışma	Birlikte karar verme	Birlikte hareket etme	Yetki devri	
0,00	Özel Kalem Müdürlüğü	n	0	0	1	0	0	
		%	%0,0	%0,0	%0,2	%0,0	%0,0	
	Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü	n	0	2	0	4	0	
		%	%0,0	%0,4	%0,0	%0,9	%0,0	
	Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	n	3	2	2	3	0	
		%	%0,6	%0,4	%0,4	%0,6	%0,0	
	İdare ve Denetim Müdürlüğü	n	0	1	3	9	0	
		%	%0,0	%0,2	%0,6	%1,9	%0,0	
	İdari Hizmetler Şube Müdürlüğü	n	2	4	3	7	1	
		%	%0,4	%0,9	%0,6	%1,5	%0,2	
	İl Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	n	3	0	4	0	2	
		%	%0,6	%0,0	%0,9	%0,0	%0,4	
	Açık Kapı Şube Müdürlüğü	n	9	1	2	5	0	
		%	%1,9	%0,2	%0,4	%1,1	%0,0	
	Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü	n	9	4	0	1	1	
		%	%1,9	%0,9	%0,0	%0,2	%0,2	
	Destek Hizmetleri Müdürlüğü	n	1	2	0	1	2	
		%	%0,2	%0,4	%0,0	%0,2	%0,4	
	İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü	n	0	7	0	0	0	
		%	%0,0	%1,5	%0,0	%0,0	%0,0	
	İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü	n	1	1	15	13	4	
		%	%0,2	%0,2	%3,2	%2,8	%0,9	
	Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	n	3	6	8	19	2	
		%	%0,6	%1,3	%1,7	%4,1	%0,4	
	Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü	n	7	2	14	9	4	
		%	%1,5	%0,4	%3,0	%1,9	%0,9	
	Emlak ve İstimlak Müdürlüğü	n	4	2	19	18	2	
		%	%0,9	%0,4	%4,1	%3,9	%0,4	
	İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü	n	1	1	14	14	1	
		%	%0,2	%0,2	%3,0	%3,0	%0,2	
	Diğer	n	4	5	17	1	1	
		%	%0,9	%1,1	%3,7	%0,2	%0,2	
463								

*p<0,05

Çizelge 4.36’te katılımcıların çalıştıkları birimlere göre farklı katılım düzeylerindeki dağılımlarını ve bu katılım düzeylerinin yüzdelik dilimlerini göstermektedir. Katılım düzeyleri, beş ana kategoriye ayrılmıştır: Bilgilendirme, Danışma, Birlikte Karar Verme, Birlikte Hareket Etme ve Yetki Devri. Her birimde çalışan katılımcıların bu katılım düzeylerine göre dağılımı incelenmiştir. Farklı birimlerde çalışan katılımcıların katılım düzeylerinde belirgin farklılıklar gözlemlenmektedir. Örneğin, Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü’nde çalışan katılımcıların %4,1’i Birlikte Hareket Etme düzeyinde, %1,7’si Birlikte Karar Verme düzeyinde, %1,3’ü Danışma düzeyinde katılım göstermektedir. Bu oranlar, katılım düzeyleri arasında bazı birimlerde belirgin farklar olduğuna işaret etmektedir. Özellikle, İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü’nde Bilgilendirme düzeyinde katılım sağlanmadığı ancak Danışma düzeyinde %1,5 oranında katılım olduğu görülmektedir. Diğer birimlerle karşılaştırıldığında, İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü’nde Birlikte Karar Verme (%3,2) ve Birlikte Hareket Etme (%2,8) düzeylerinde daha yüksek katılım gözlemlenmektedir. Bu durum, “*Hipotez 7. (H₁): Görev yapılan birim ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır*” kabul edilmesine ve görev yapılan birim ile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğuna işaret etmektedir. Bu bulgu, organizasyon içindeki farklı birimlerin, sürdürülebilir yönetim uygulamalarında ve karar alma süreçlerinde farklı katılım düzeylerine sahip olduğunu göstermektedir. Çizelge 4.37’de sunulan verilere göre, katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri ile “*Kaç yıldır bu kurumda çalışıyorsunuz?*” ifadesi arasındaki farkın Ki-Kare test bulguları incelenmiştir. Bu test sonuçları, katılım düzeyleri ile kurumda çalışma süresi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını ortaya koymaktadır. Çalışma süresi arttıkça, katılım düzeylerinde bir farklılık olup olmadığı değerlendirilmiştir. Atıf yapılan bu çizelge, hipotezlerin kabul veya reddedilmesi sürecinde önemli bir rol oynamaktadır (Çizelge 4.36).

Çizelge 4.37. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri ile kaç yıldır bu kurumda çalışıyorsunuz ifadesi arasındaki farkın ki-kare test bulguları.

Değişken	Kategoriler	İstatistik	Katılım düzeyleri					P
			Bilgilendirme	Danışma	Birlikte karar verme	Birlikte hareket etme	Yetki devri	
Kaç Yıldır Bu Kurumda Çalışıyorsunuz	5 yıl ve daha az	n	11	15	2	0	3	0,01
		%	%9,3	%8,4	%7,3	%3,1	%2,9	
	6-10 yıl	n	8	10	13	1	2	
		%	%10,2	%9,2	%8,0	%3,4	%3,2	
	11-15 yıl	n	37	24	25	15	10	
		%	%33,3	%30,0	26,1	%11,0	%10,5	
	16-20 yıl	n	53	43	36	18	21	
		%	%51,3	%46,2	%40,3	%17,0	%16,3	
	21 yıl ve daha fazla	n	30	33	33	12	8	
		%	%34,8	%31,3	%27,3	%11,5	%11,0	
		n	139	125	109	46	44	
	Total	%	%139,0	%125,0	%109,0	%46,0	%44,0	

Katılımcıların ‘‘Kaç yıldır bu kurumda çalışıyorsunuz?’’ sorusuna verdikleri yanıtlarla, açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Tablo, katılım düzeylerinin beş kategoriye (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte Karar Verme, Birlikte Hareket Etme, Yetki Devri) ve çalışma süresi aralıklarına göre nasıl dağıldığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, P değeri de 0,01 olarak belirtilmiştir, bu da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.37’teki verilere göre, katılım düzeyleri ile çalışma süresi arasında belirgin farklılıklar gözlemlenmektedir. Özellikle, kurumda 16-20 yıl çalışan katılımcılar arasında Bilgilendirme (%51,3), Danışma (%46,2) ve Birlikte Karar Verme (%40,3) düzeylerinde yüksek oranlar dikkat çekmektedir. Bu, uzun süredir çalışan bireylerin, kent yönetimi süreçlerinde daha aktif rol aldıklarını göstermektedir. Öte yandan, 5 yıl ve daha az süredir çalışan katılımcılar arasında Yetki Devri düzeyinde katılım oldukça düşük (%2,9) kalmıştır. Bu durum, daha kısa süre çalışanların, karar alma süreçlerinde daha az yetki sahibi olduklarını veya bu süreçlere daha az katılım gösterdiklerini işaret etmektedir.

Çalışma süresi arttıkça katılım düzeylerinde artış gözlemlenmekte, özellikle 16-20 yıl çalışan bireyler, tüm katılım düzeylerinde daha aktif rol almaktadır. Bu bulgular, ‘‘Hipotez 7.(H₁): Katılımcıların çalışma süreleri ile kent yönetimine katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır’’ kabul edilmesine ve katılımcıların çalışma süreleri ile kent yönetimine katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğuna işaret etmektedir. P değeri 0,01 olduğundan, bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ve çalışma süresi

arttıkça katılım düzeylerinin de arttığı sonucunu işaret etmektedir.

Çizelge 4.38’te yer alan veriler, katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri ile eğitim seviyesi arasındaki ilişkinin incelendiği Ki-Kare test bulgularını göstermektedir. Bu test, katılım düzeyleri ile katılımcıların eğitim seviyesi arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Çizelge 4.38. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri ile eğitim seviyesi arasındaki farkın ki-kare test bulguları.

Ölçekler	Kategoriler	İstatistik	Bilgilendirme	Danışma	Birlikte karar verme	Birlikte hareket etme	Yetki devri	P
Eğitim	İlkokul	n	1	2	27	1	0	0,309
		%	%0,3	%4,4	%23,4	%2,5	%0,3	
	Ortaokul	n	0	2	26	5	1	
		%	0,3	%4,8	%25,7	%2,8	0,3	
	Lise	n	1	12	86	10	1	
		%	%1,0	%15,6	%83,9	%9,1	%	
	Lisans	n	1	25	134	10	0	
		%	%1,5	%24,0	%129,3	%14,0	%1,5	
	Yüksek Lisans	n	1	24	77	12	2	
		%	%1,0	%16,3	%87,7	%9,5	%1,0	
	Doktora	n	4	65	350	38	4	
		%	%4,0	%65,0	%350,0	%38,0	%4,0	

İlkokul ve Ortaokul: Bu eğitim seviyelerine sahip katılımcıların büyük bir kısmı, “Birlikte Karar Verme” düzeyinde yer almakta olup, bu seviyedeki katılım oranı %23,4 ile %25,7 arasında değişmektedir. Diğer katılım düzeylerinde ise daha düşük oranlar gözlenmiştir. Lise: Lise mezunu katılımcılar, özellikle “Birlikte Karar Verme” düzeyinde yoğunlaşmış olup, bu düzeydeki katılım oranı %83,9’dur. Ancak, “Yetki Devri” düzeyinde neredeyse hiç katılım göstermemişlerdir. Lisans: Lisans mezunları da “Birlikte Karar Verme” düzeyinde en yüksek katılımı göstermiştir (%129,3). Bu, lisans mezunlarının karar alma süreçlerine daha aktif katıldığını göstermektedir. Yüksek Lisans ve Doktora: Yüksek lisans ve doktora seviyesine sahip katılımcılar, “Birlikte Karar Verme” ve “Yetki Devri” gibi daha ileri düzey katılım biçimlerinde daha fazla yer almaktadır. Doktora mezunları özellikle “Birlikte Karar Verme” (%350,0) ve “Yetki Devri” (%38,0) düzeylerinde yoğunlaşmıştır.

Çizelge 4.38’te görülen P değeri 0,309’dur. Bu P değeri, genel olarak 0,05’in üzerinde olduğu için, “Hipotezi 7.(H₀): Katılımcıların eğitim seviyesi ile kent yönetimine katılım düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur” kabul edilmiştir. Bu veriler ışığında, eğitim

seviyesi ile kent yönetimine katılım düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varılmaktadır.

4.5.2.6. Kruskal-Wallis Testi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları

Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecindeki kent yönetimine katılım düzeylerinin yaş gruplarına göre nasıl farklılaştığı analiz edilmiştir. Kruskal-Wallis testi, yaş gruplarının (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme ve Yetki devri) katılım düzeylerinin ne derece farklılık gösterdiğini belirlemek için kullanılmıştır.

7.(H₀): Yaş grupları arasında, açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeylerinde anlamlı bir fark yoktur.

7.(H₁): Yaş grupları arasında, açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeylerinde anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 4.39’da yer alan Kruskal-Wallis testi sonuçları, katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeylerinin yaş gruplarına göre nasıl farklılaştığını analiz etmektedir.

Çizelge 4.39. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeylerinin yaş değişkenine göre Kruskal- Wallis testi sonucu.

	Yaş	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Katılım Düzeyleri	18-24	27	228,33	2	4,114	0.028	1-2
	25-34	134	247,80				
	35-44	185	225,61				
	45-54	96	219,93				
	55+	22	257,20				

Çizelge 4.39’e göre, yaş değişkenine göre katılım düzeylerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal-Wallis testinden elde edilen sonuçlara göre, yaş değişkeni açısından katılım düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmuştur [$X^2 (2) = 7.163$, $p < 0,05$]. Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, 1 ile 2 grupları arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Gerçekleştirilen etki büyüklüğü testinde elde edilen sonuca göre ($\eta^2 = 0.054$) bu etki küçük düzeydedir. p değeri 0,05’ten küçük ($0,028 < 0,05$) olduğundan, 7.(H₀): Yaş grupları arasında, açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeylerinde anlamlı bir fark yoktur reddedilir ve 7.(H₁): Yaş grupları arasında, açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent

yönetimine katılım düzeylerinde anlamlı bir fark vardır kabul edilmiştir. Bu, yaş grupları arasında açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeylerinde anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.40. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeyleri ile eğitim faktörü arasındaki değişkenine göre Kruskal- Wallis testi sonucu.

Katılım Düzeyleri	Eğitim	N	Mean Rank
Planlamalara tüm süreç boyunca katılım sağlamadan önce tarafıma bilgilendirme yapılır.	İlkokul	2	191,50
	Ortaokul	4	201,13
	Lise	65	274,82
	Lisans	350	224,09
	Yüksek Lisans	38	235,64
	Doktora	4	245,13
	Total	463	
Kruskal-Wallis H			9,074
df			5
Asymp. Sig.			,106
Katılım Düzeyleri	Eğitim	N	Mean Rank
Karar alma ya da hizmet geliştirme süreci boyunca birlikte karar verilir.	İlkokul	2	245,25
	Ortaokul	4	115,88
	Lise	65	274,81
	Lisans	350	225,28
	Yüksek Lisans	38	241,59
	Doktora	4	142,38
	Total	463	
Kruskal-Wallis H			13,947
df			5
Asymp. Sig.			,016
Katılım Düzeyleri	Eğitim	N	Mean Rank
Katılım, kamu kurumları çalışanlarıyla etkileşim ve iş birliğini artırır.	İlkokul	2	295,50
	Ortaokul	4	172,50
	Lise	65	269,12
	Lisans	350	227,40
	Yüksek Lisans	38	225,12
	Doktora	4	124,25
	Total	463	
Kruskal-Wallis H			10,596
df			5
Asymp. Sig.			,060
Katılım Düzeyleri	Eğitim	N	Mean Rank
Birimimizin hizmetlerini/görevlerini/yetkilerini /sorumluluklarını başarılı bulurum.	İlkokul	2	319,75
	Ortaokul	4	270,25
	Lise	65	270,10
	Lisans	350	226,92

	Yüksek Lisans	38	214,09
	Doktora	4	145,50
	Total	463	
Kruskal-Wallis H			10,503
df			5
Asymp. Sig.			,062

“Planlamalara tüm süreç boyunca katılım sağlamadan önce tarafıma bilgilendirme yapılır” ifadesi için eğitim seviyelerine göre ortalama sıralamalar farklılık göstermektedir, ancak Kruskal-Wallis H testi sonucunda ($H=9,074$, $df=5$, $p=0,106$) anlamlı bir fark bulunamamıştır.

“Karar alma ya da hizmet geliştirme süreci boyunca birlikte karar verilir” ifadesi için ortalama sıralamalar farklılık göstermektedir ve Kruskal-Wallis H testi sonucunda ($H=13,947$, $df=5$, $p=0,016$) anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu, eğitim seviyesine göre karar alma sürecinde katılım deneyimlerinin farklılaştığını göstermektedir.

“Katılım, kamu kurumları çalışanlarıyla etkileşim ve iş birliğini artırır” ifadesinde, ortalama sıralamalar eğitim seviyelerine göre farklılık göstermesine rağmen ($H=10,596$, $df=5$, $p=0,060$) anlamlı bir fark bulunmamıştır.

“Birimizin hizmetlerini/görevlerini/yetkilerini/sorumluluklarını başarılı bulurum” ifadesinde de ortalama sıralamalar farklılık gösterse de ($H=10,503$, $df=5$, $p=0,062$) istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Her iki ifadede de eğitim seviyeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Çizelge 4.41. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeylerinin kaç yıldır bu kurumda çalışıyorsunuz ifadesi ile eğitim faktörü değişkenine göre Kruskal- Wallis testi sonucu.

	Kaç Yıldır Bu Kurumda Çalışıyorsunuz	N	Mean Rank
	5 yıl ve daha az	139	223,29
	6-10 yıl	125	227,80
	11-15 yıl	109	250,71
	16-20 yıl	46	226,53
	21 yıl ve daha fazla	44	230,82
	Total	463	
Kruskal-Wallis H		5,179	
df		4	
Asymp. Sig.		,269	
	Eğitim	N	Mean Rank
	İlkokul	2	260,50
	Ortaokul	4	250,63

Kaç Yıldır Bu Kurumda Çalışıyorsunuz	Lise	65	219,65
	Lisans	350	230,96
	Yüksek Lisans	38	256,59
	Doktora	4	256,75
	Total	463	
Kruskal-Wallis		2,367	
df		5	
Asymp. Sig.		,805	

Çalışanların eğitim düzeyine göre kurumda kaç yıldır çalıştıkları değerlendirilmiştir. Ortalamalara göre 5 yıl ve daha az çalışanlar (N=139, Mean Rank=223,29), 6-10 yıl çalışanlar (N=125, Mean Rank=227,80), 11-15 yıl çalışanlar (N=109, Mean Rank=250,71), 16-20 yıl çalışanlar (N=46, Mean Rank=226,53) ve 21 yıl ve daha fazla çalışanlar (N=44, Mean Rank=230,82) arasında Kruskal-Wallis H testi sonucunda (H=5,179, df=4, p=0,269) istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Çalışanların eğitim düzeyleri ve kurumda çalışma süreleri incelenmiştir. İlkokul mezunları (N=2, Mean Rank=260,50), Ortaokul mezunları (N=4, Mean Rank=250,63), Lise mezunları (N=65, Mean Rank=219,65), Lisans mezunları (N=350, Mean Rank=230,96), Yüksek lisans mezunları (N=38, Mean Rank=256,59) ve Doktora mezunları (N=4, Mean Rank=256,75) arasında Kruskal-Wallis H testi sonucunda (H=2,367, df=5, p=0,805) anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Her iki analiz de farklı eğitim seviyeleri ve çalışma süreleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

Çizelge 4.42. Kruskal-Wallis testi kullanılarak iki farklı değişken (eğitim düzeyi ve görev yapılan birim) arasında yapılan analizlerin sonuçlarını göstermektedir. Her iki değişken için ayrı ayrı hipotezler oluşturulmuştur.

KD.7(H₀): Eğitim düzeyleri arasında, görev yapılan birimdeki ortalama sıralama puanlarında anlamlı bir fark yoktur.

KD.7(H₁): Eğitim düzeyleri arasında, görev yapılan birimdeki ortalama sıralama puanlarında anlamlı bir fark vardır.

KD.7(H₀): Farklı görev yapılan birimler arasında, ortalama sıralama puanlarında anlamlı bir fark yoktur.

KD.7(H₁): Farklı görev yapılan birimler arasında, ortalama sıralama puanlarında anlamlı bir fark vardır.

p değeri 0,05'ten küçük ($0,032 < 0,05$) olduğundan, $KD.7(H_0)$: *Eğitim düzeyleri arasında, görev yapılan birimdeki ortalama sıralama puanlarında anlamlı bir fark yoktur* reddedilir ve $KD.7(H_1)$: *Eğitim düzeyleri arasında, görev yapılan birimdeki ortalama sıralama puanlarında anlamlı bir fark vardır* kabul edilir. Bu sonuç, eğitim düzeyleri arasında görev yapılan birimdeki ortalama sıralama puanlarında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. p değeri 0,05'ten çok küçük ($0,000 < 0,05$) olduğundan, $KD.7(H_0)$: *Farklı görev yapılan birimler arasında, ortalama sıralama puanlarında anlamlı bir fark yoktur* reddedilir ve $KD.7(H_1)$: *Farklı görev yapılan birimler arasında, ortalama sıralama puanlarında anlamlı bir fark vardır* kabul edilmiştir. Bu sonuç, farklı görev yapılan birimler arasında ortalama sıralama puanlarında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir.

Eğitim Düzeyi: Eğitim düzeyine göre görev yapılan birimdeki katılımcıların ortalama sıralama puanları arasında anlamlı farklar bulunmuştur. Bu farklı eğitim düzeylerine sahip katılımcılar arasında görev yapılan birimlere göre farklılıklar var olduğu gözlenmektedir.

Görev Yapılan Birim: Görev yapılan birimlere göre katılımcıların ortalama sıralama puanları arasında da anlamlı farklar bulunmuştur. Bu durum, farklı birimlerde görev yapan katılımcıların, kendi birimlerine yönelik değerlendirmelerinde farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Çalışanların eğitim seviyeleri ve görev yaptıkları birimler arasındaki ilişkiyi gösteren ilk analizde, ortalama sıralamalar şu şekildedir: İlkokul (N=2, Mean Rank=383,50), Ortaokul (N=4, Mean Rank=296,38), Lise (N=65, Mean Rank=200,58), Lisans (N=350, Mean Rank=240,62), Yüksek lisans (N=38, Mean Rank=195,97), Doktora (N=4, Mean Rank=190,63). Kruskal-Wallis H testi sonucunda ($H=12,233$, $df=5$, $p=0,032$), eğitim seviyeleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu, eğitim düzeylerinin görev yapılan birimlerle ilişkilendirilebileceğini göstermektedir.

Çizelge 4.42. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım düzeylerinin görev yaptığınız biriminiz ifadesi ile eğitim faktörü değişkenine göre Kruskal- Wallis testi sonucu.

Görev Yaptığınız Biriminiz	Eğitim	N	Mean Rank
	İlkokul	2	383,50
	Ortaokul	4	296,38
	Lise	65	200,58
	Lisans	350	240,62
	Yüksek Lisans	38	195,97
	Doktora	4	190,63
	Total	463	
Kruskal-Wallis H			12,233
df			5
Asymp. Sig.			,032
Eğitim	Görev Yaptığınız Biriminiz	N	Mean Rank
	İl Yazı İşleri Müdürlüğü	1	246,50
	Özel Kalem Müdürlüğü	6	177,33
	Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü	4	246,50
	Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	47	191,80
	İdare ve Denetim Müdürlüğü	1	246,50
	İdari Hizmetler Şube Müdürlüğü	33	237,98
	İl Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	5	205,00
	Açık Kapı Şube Müdürlüğü	6	211,92
	Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü	30	258,98
	Destek Hizmetleri Müdürlüğü	19	191,18
	İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü	55	281,53
	İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü	18	223,44
	Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	14	260,36
	Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü	57	260,25
	Emlak ve İstimlak Müdürlüğü	4	246,50
	İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü	3	108,17
	Diğer	160	218,82
	Total	463	
Kruskal-Wallis H			41,891
df			16
Asymp. Sig.			,000

Görev yapılan birimlerin eğitim düzeylerine göre dağılımını gösteren ikinci analizde, ortalama sıralamalar şu şekildedir: İl Yazı İşleri Müdürlüğü (N=1, Mean Rank=246,50), Özel Kalem Müdürlüğü (N=6, Mean Rank=177,33), Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü (N=4, Mean Rank=246,50), Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü (N=47, Mean Rank=191,80),

İdare ve Denetim Müdürlüğü (N=1, Mean Rank=246,50), İdari Hizmetler Şube Müdürlüğü (N=33, Mean Rank=237,98), İl Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü (N=5, Mean Rank=205,00), Açık Kapı Şube Müdürlüğü (N=6, Mean Rank=211,92), Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü (N=30, Mean Rank=258,98), Destek Hizmetleri Müdürlüğü (N=19, Mean Rank=191,18), İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü (N=55, Mean Rank=281,53), İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü (N=18, Mean Rank=223,44), Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü (N=14, Mean Rank=260,36), Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü (N=57, Mean Rank=260,25), Emlak ve İstimlak Müdürlüğü (N=4, Mean Rank=246,50), İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü (N=3, Mean Rank=108,17), Diğer (N=160, Mean Rank=218,82). Kruskal-Wallis H testi sonucunda ($H=41,891$, $df=16$, $p=0,000$), görev yapılan birimler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu, belirli birimlerde çalışanların eğitim düzeylerinde farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Çizelgede 4.43. Katılımcılık Düzeyleri konusuyla ilgili kamu anketine dayalı hipotezlerin test sonuçları yer almaktadır. Bu, katılımcılık Düzeyleri ile ilişkili çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerin, belirli demografik özelliklerle (yaş, cinsiyet, eğitim) anlamlı bir şekilde ilişkili olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.43. Katılım düzeyleri kamu anketi analiz sonuçları: Kabul ve Red durumları.

	Açımlayıcı faktör	Korelasyon	Regresyon	T Testi	Anova	Ki Kare	Kruskal Wallis
Bilgilendirme	-	H7a KABUL H7b KABUL H7c KABUL	H7a RET	H7a RET	H7a RET	7.(H ₀):KABUL	“Planlamal ara tüm süreç boyunca katılım sağlamadan önce tarafıma bilgilendirm e yapılır” ifadesi için eğitim seviyelerine göre Anlamlı fark bulunamamı ştır.
Danışma	-	H7d KABUL H7e KABUL H7f KABUL	H7b RET	H7b RET	H7b RET	7.(H ₁):KABUL	“Karar alma ya da hizmet geliştirme süreci boyunca birlikte karar verilir” ifadesi için anlamlı bir fark bulunmuştur
Birlikte karar verme	-	H7g KABUL H7h KABUL H7i RET	H7c RET	H7c RET	H7c RET	7.(H ₁):KABUL	“Katılım, kamu kurumları çalışanlarıyla etkileşim ve iş birliğini artırır” Anlamlı fark bulunamamı ştır.
Birlikte hareket etme	-	H7j RET H7k RET	H7d KABUL	H7d RET	H7d RET		Birimimizin hizmetlerini/ görevlerini/y etkilerini/sor umlulukların ı başarılı bulurum” anlamlı fark bulunamamı ştır.
Yetki devri	-	H7l KABUL	H7e KABUL	H7e RET	H7e RET		

Çizelge 4.43 verilerine göre, *bilgilendirme* süreci eğitim seviyelerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir; bu durum, bilgilendirmenin demografik özelliklerden bağımsız homojen bir algıya sahip olduğunu göstermektedir. *Danışma* sürecinde ise anlamlı farklılıklar bulunmuş, bu da karar alma süreçlerinde katılımın etkili olduğunu göstermektedir. *Birlikte karar verme* ve *birlikte hareket etme* süreçlerinde genel olarak anlamlı fark tespit edilmemiş, bu süreçlerin katılımcılar arasında homojen bir algıya sahip olduğu anlaşılmıştır. *Yetki devri* ise bazı gruplar arasında anlamlı fark yaratmış, özellikle ekonomik ve yönetsel düzeylerde etkili olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, katılımın farklı boyutlarının demografik ve sürece özgü değişkenlere bağlı olarak değişebileceğini göstermektedir.

4.6. KULLANICI ANKETİ (VATANDAŞ ANKETİ) ALGI VE TUTUMLARINI ÖLÇMEYE YÖNELİK ANKETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.6.1. Kullanıcıya Yönelik Katılımcıların Betimleyici İstatistikleri

Demografik bulgular, bir araştırma veya çalışmada katılımcıların belirli özelliklerini tanımlayan ve bu özelliklere dair istatistiksel veriler sunan bulgulardır. Bu bulgular, araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini artırmak, katılımcıların özelliklerine göre analizler yapmak ve sonuçları daha iyi yorumlamak amacıyla toplanmaktadır. Araştırmada katılımcıların temel özellikleri ile ilgili olan bulgular (cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, meslek, gelir düzeyi ve mahallede oturma süresi) gibi temel değişkenleri içermektedir. Çizelge 4.44’te sunulan demografik istatistikler (cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, meslek, gelir düzeyi ve mahallede oturma süresi) katılımcıların çeşitli değişkenler açısından geniş bir yelpazede dağılım gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.44. Değişkenlere ilişkin demografik istatistikler.

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER	DEĞER ARALIĞI	SIKLIK	ORAN (%)
Cinsiyet	Erkek	460	38,7
	Kadın	726	61,0
Yaş	18-24	215	18,1
	25-34	250	21,0
	35-44	370	31,1
	45-54	240	20,2
	55+	111	9,3
Eğitimi	İlkokul/Ortaokul Mezunu	225	18,9
	Diplomasız Okur Yazar	6	,5
	Lise Mezunu	492	41,3
	Lisans Mezunu	374	31,4
	Yüksek Lisans Mezunu	81	6,8
	Doktora Mezunu	8	,7
Mesleği	Kamu Çalışanı	285	23,9
	İşçi	47	3,9
	Özel Sektör	201	16,9
	Esnaf	31	2,6
	Öğrenci	170	14,3
	Emekli	128	10,8
	Ev Hanımı	249	20,9
	İşsiz	40	3,4
	Serbest Meslek	26	2,2
	Diğer	9	,8
Geliri	0-5000 TL	290	24,4
	5001-7500 TL	39	3,3
	7501-10000 TL	168	14,1
	1001-12500 TL	151	12,7
	12501 TL ve daha fazla	538	45,2
Ne kadar zamandır bu mahallede oturduğu	1 yıldan az	88	7,4
	2-5 yıl	177	14,9
	6-10 yıl	314	26,4
	11-20 yıl	346	29,1
	21 yıldan daha fazla	261	21,9

Bu araştırmada katılımcıların demografik özellikleri, cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek ve gelir düzeyi gibi çeşitli kriterlere göre değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılanların %38,7'si erkek, %61,0'ı ise kadındır. Ak, Eroğlu, Özdede ve Kaya (2014) ile Seğmenler Parkı ve Sarıkaya (2007) Göksu Parkı'ndaki çalışmalarında, kadın kullanıcı oranının erkeklerden daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir.

Yaş dağılımına bakıldığında, katılımcıların %18,1'i 18-24 yaş aralığında, %21,0'ı 25-34 yaş aralığında, %31,1'i 35-44 yaş aralığında, %20,2'si 45-54 yaş aralığında ve %9,3'ü 55 yaş ve üzerindedir.

Şahin (2011) çalışmasında ise bu oranlar, Türkiye'deki nüfus dağılımını yansıtmaya potansiyeline sahiptir. Araştırmada yer alan deneklerin yaş grupları ile Türkiye'nin yaşa

göre nüfus dağılımı incelendiğinde, genç nüfusun daha fazla olduğu ve orta yaş grubunun onu takip ettiği görülmektedir. Bu bağlamda, araştırmadaki yaş grubu dağılımının Türkiye'deki yaş dağılımıyla benzerlik gösterdiği söylenebilir. Bu durum, yaş gruplarının seçiminde yapılan tercihlerin uygun olduğunu ve dolayısıyla araştırma sonuçlarının güvenilirliğini artırdığını ortaya koymaktadır.

Gül ve Küçük (2001) çalışmalarında, açık ve yeşil alan planlama ve uygulamalarında kent insanının sosyal dokusunun (yaş, cinsiyet, meslek, kültür seviyesi gibi), eğilimlerinin ve beklentilerinin dikkate alınması gerektiğini vurgulamıştır. Bu, yeşil alanların sadece fiziksel değil, aynı zamanda sosyal ihtiyaçlara da cevap vermesi gerektiğini gösterir. Yücel ve Yıldızcı (2006) ise sosyo-ekonomik farklılaşmaları incelemiş ve bu farklılaşmaların genel beğeniye etkilemediğini savunmuştur. Onların çalışmasında, sosyo-ekonomik faktörlerin bireylerin yeşil alanlara yönelik genel memnuniyetini değiştirmede sonucuna varılmıştır.

Bu araştırmada, kullanıcıların sosyo-ekonomik analizi yapılmış ve elde edilen veriler ayrıntılı olarak sunulmuştur. Bu analiz, kullanıcıların yaş, gelir, eğitim düzeyi ve meslek gibi sosyo-ekonomik özelliklerine dayanmaktadır. Kiper (2009) çalışmasında, rekreasyon tanımından yola çıkarak, yaş gruplarının en etkili sosyo-ekonomik özellik olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle, araştırmada bireylerin anketlere verdikleri cevaplar yaş grupları düzeyinde karşılaştırılmıştır. Bu yaklaşım, farklı yaş gruplarının yeşil alan kullanımı ve beklentileri arasındaki farkları belirlemeye yardımcı olmuştur. Böylelikle, yeşil alan planlamasında yaş gruplarının ihtiyaçlarına daha uygun stratejiler geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Yılmaz ve ark. (2016) ile İnce (2019)'nin park kullanıcılarının yaş gruplarına bağlı olarak park kullanım şekillerini değerlendirdiği çalışmalarda, genç yaştaki kullanıcıların park alanlarını daha çok eğlenmek için kullandığı, orta yaş üstü kullanıcıların ise parkları doğada olmak, temiz hava almak ve rahatlamak için kullandığı bulunmuştur. Bu araştırma kapsamında da kullanıcıların yeşil alanlara yönelik görüşleri yaş gruplarına göre değerlendirildiğinde, “18-30” yaş grubu bireyler ile “65 ve üstü” yaş grubu bireyler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın olduğu ve bu farklılaşmanın 65 ve üstü yaş grubundaki kullanıcılar lehine olduğu görülmektedir. 65 ve üstü yaş grubundaki katılımcılar, kentsel yeşil alanları diğer yaş gruplarına göre daha sosyal bir ortam olarak görmekte ve yeşil alanların kent iklimine ve insan sağlığına olumlu katkılar sağlayarak canlılara yaşam ortamı sunduğunu düşünmektedir. Bu bulgular, açık ve yeşil alan

planlamasında katılımcılığın önemini vurgulamakta olup, farklı yaş gruplarının ihtiyaç ve görüşlerine uygun planlamaların yapılması gerektiğini göstermektedir (Olgun vd., 2022).

Özden ve Uysal (2023). *Çanakkale yeşil alan sisteminin kullanıcı odaklı olarak değerlendirilmesi* adlı çalışmada Anket sonuçlarına göre, yaş grupları ile memnuniyetsizlik arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Çocuk oyun alanları hakkında, 61 yaş ve üstü katılımcılar en yüksek oranda "ne memnunum ne de değilim" yanıtını verirken, 31-40 yaş aralığındaki katılımcılar (muhtemelen 17 yaşından küçük çocukları olanlar) yüksek oranda "memnun değilim" yanıtını vermiştir. Başaran-Uysal (2015) tarafından Çanakkale'deki çocuk oyun alanları üzerine yapılan araştırmada, kullanıcılar donatı elemanlarının çeşitliliğinin yetersizliği, temizlik ve bakım eksiklikleri ile güvenlik sorunları nedeniyle oyun alanlarından memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir. Kent parkları konusunda ise 18-25 yaş ve 51-60 yaş aralığındaki katılımcılar, diğer yaş gruplarına kıyasla daha yüksek oranda memnuniyetsizlik bildirmiştir. Mahalle parklarında en yüksek memnuniyetsizlik oranı 18-25 yaş grubunda görülürken, spor alanlarına yönelik memnuniyetsizlik de aynı yaş grubunda daha yüksek oranlarda belirtilmiştir.

Eğitim durumu açısından incelendiğinde, katılımcıların %18,9'u ilkokul veya ortaokul mezunu, %0,5'i diplomasız okur yazar, %41,3'ü lise mezunu, %31,4'ü lisans mezunu, %6,8'i yüksek lisans mezunu ve %0,7'si doktora mezunudur. Meslek dağılımı incelendiğinde ise, katılımcıların %23,9'u kamu çalışanı, %3,9'u işçi, %16,9'u özel sektör çalışanı, %2,6'sı esnaf, %14,3'ü öğrenci, %10,8'i emekli, %20,9'u ev hanımı, %3,4'ü işsiz, %2,2'si serbest meslek sahibi ve %0,8'i diğer mesleklerde çalışmaktadır. Gelir düzeylerine göre katılımcıların %24,4'ü 0-5000 TL aralığında, %3,3'ü 5001-7500 TL aralığında, %14,1'i 7501-10000 TL aralığında, %12,7'si 10001-12500 TL aralığında ve %45,2'si 12501 TL ve daha fazla gelir elde etmektedir. Bu veriler, katılımcıların demografik özelliklerine dair kapsamlı bir genel bakış sunmaktadır ve araştırmanın sonuçlarının bu özelliklere göre analiz edilmesini sağlamaktadır. Bu tabloda, katılımcıların yaşadıkları mahallede ne kadar süredir ikamet ettiklerine dair bilgiler yer almaktadır. Verilere göre, katılımcıların %7,4'ü (88 kişi) mahallede 1 yıldan az bir süredir oturmaktadır. %14,9'u (177 kişi) 2-5 yıl arasında, %26,4'ü (314 kişi) 6-10 yıl arasında, %29,12'i (346 kişi) 11-20 yıl arasında ve %21,92'u (261 kişi) 21 yıldan daha fazla süredir bu mahallede ikamet etmektedir. Bu dağılım, mahallede en uzun süredir ikamet eden grubun 11-20 yıl arası oturanlar olduğunu göstermektedir. Mahalleye son birkaç yılda

taşınmış olanlar, yani 2-5 yıldır oturanlar, ikinci en büyük grubu oluştururken, 21 yıldan fazla süredir oturanlar da dikkate değer bir oranı temsil etmektedir. 1 yıldan az süredir mahallede yaşayanlar ise en küçük grubu oluşturmaktadır. Bu veriler, mahallede hem uzun süreli yerleşik bir topluluğun var olduğunu hem de orta vadede ikamet eden önemli bir nüfusun bulunduğunu göstermektedir.

Bu demografik verileri kısaca özetlersek, mahallede yaşayan katılımcıların büyük bir kısmının kadın olduğunu (%61,0) ve en yoğun yaş grubunun 35-44 yaş aralığında bulunduğunu (%31,1) göstermektedir. Eğitim düzeyi açısından katılımcıların çoğunluğunun lise mezunu (%41,3) ve lisans mezunu (%31,4) olduğu görülmektedir. Meslek dağılımında, kamu çalışanları (%23,9) ve ev hanımları (%20,9) öne çıkmaktadır. Gelir düzeyine bakıldığında, en yüksek gelir grubunda (12501 TL ve daha fazla) yer alan katılımcılar %45,2 ile en büyük grubu oluştururken, %24,4'ü 0-5000 TL aralığında yer almaktadır. Mahallede ikamet süresine göre, katılımcıların %29,1'i 11-20 yıl arasında, %26,4'ü ise 6-10 yıl arasında mahallede yaşamaktadır. Bu bulgular, mahallede çeşitli sosyo-ekonomik ve eğitim düzeylerine sahip, farklı yaş gruplarından katılımcıların bulunduğunu ve mahallede uzun süreli yerleşik bir topluluğun yanı sıra son yıllarda taşınan önemli bir nüfusun olduğunu ortaya koymaktadır.

Aydın ve Negiz (2019). Mahalleye dönüşen köyler üzerine bir inceleme adlı çalışmada Mahallede yaşamının kişilerin yaşamına katkısı açısından eğitim seviyesinin etkisi bulunmamaktadır. Ancak, geliri 1000 TL'nin üzerinde olanlar mahallede yaşamaktan memnuniyet duymakta, bu durumun olumlu etkilerini görmekte; 1000 TL altı gelire sahip olanlar ise mahallede yaşamının herhangi bir katkı sağlamadığını belirtmektedir. Bu bulgu, gelir arttıkça mahallede yaşamının kişilere olumlu katkı sağladığını ve gelir ile bu olumlu etki arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Katılımcıların mahalle dönüşümü ile ilgili yönetsel ve hizmet sunumu konusundaki memnuniyetleri Likert ölçekleri ile ölçülmüştür. Katılımcılar, mahalle dönüşümünün yönetsel etkileri konusunda genellikle olumsuz bir tutum sergilemekte ve kent yönetimine katılım, iş olanaklarının artışı, yerleşimin güvenliği ve yöneticinin statüsündeki değişim gibi konulara karşı önyargı taşımaktadır. Çizelge 4.45'te sunulan demografik veriler, katılımcıların yaşadığı mahalleye ilişkin çeşitli değişkenleri kapsamaktadır.

Çizelge 4.45. Katılımcıların yaşadığı mahalle değişkenlerine ilişkin demografik istatistikler.

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER	DEĞER ARALIĞI	SIKLIK	ORAN (%)
Yaşadığı Mahalle Değişkenlerine	Ağaköy	14	1,2
	Akınlar	18	1,5
	Akpınar	2	,2
	Arapçifliği	2	,2
	Aziziye	21	1,8
	Azmimilli	16	1,3
	Bahçelievler	32	2,7
	Bahçeşehir	10	,8
	Ballar	12	1,0
	Beçi Yukarı Mh.	1	,1
	Beyciler	41	3,4
	Burhaniye	28	2,4
	Camıkebir	17	1,4
	Cedidiye	31	2,6
	Cumhuriyet	19	1,6
	Çakırlar	22	1,8
	Çamlıevler	51	4,3
	Çavuşlar	6	,5
	Çay	18	1,5
	Çiftepınar	6	,5
	Çiftepınarlar	4	,3
	Darıcı	16	1,3
	Demetevler	98	8,2
	Derelitütünc	2	,2
	Derelitütüncü	10	,8
	Esentepe	42	3,5
	Fatih	7	,6
	Fevziçakmak	4	,3
	Gümüşpınar	3	,3
	Güzelbahçe	44	3,7
	Hamidiye	23	1,9
	Karaca	10	,8
	Karahacı Musa	2	,2
	Karahacımmusa	7	,6
	Karahacımmusa	12	1,0
	Kazukğlu	1	,1
	Kazukoğlu	35	2,9
	Kiremitocağı	22	1,8
	Kiremitoğlu	3	,3
	Koçyazı	45	3,8
	Konuralp	5	,4
	Körpeşler	35	2,9
	Kültür	141	11,8
	Mergiç	75	6,3
	Mergiç	2	,2
	Merkez	6	,5
	Nalbantoğlu	7	,6
	Nusrettin	1	,1
	Sallar	8	,7
	Sancaklar	9	,8
	Soğukpınar	5	,4
	Şehit Hüseyin Kıl	2	,2
	Şekerpınar	4	,3
	Şerefiye	16	1,3
	Şıralık	20	1,7
	Tokuşlar	15	1,3
	Uzunmustafa	16	1,3
	Yahyalar	25	2,1
	Yeşiltepe	37	3,1

Çizelge 4.45’de, araştırma katılımcılarının çeşitli demografik veya diğer niteliksel özelliklerine göre dağılımları yüzdelere birlikte verilmiştir. Tablodaki değerler, her bir kategorideki katılımcı sayısını ve bu sayının toplam katılımcı sayısına oranını yüzdesel olarak göstermektedir. Örneğin, 14 katılımcı %1,2’lik bir oranı temsil ederken, 18 katılımcı %1,5’lik bir oranı temsil etmektedir. En yüksek katılım oranı %11,8 ile 141 katılımcının bulunduğu kategoridir. Bunun ardından %8,2 ile 98 katılımcının yer aldığı kategori gelmektedir. Diğer dikkat çekici oranlar arasında %6,3 ile 75 katılımcı, %4,3 ile 51 katılımcı, %3,8 ile 45 katılımcı ve %3,7 ile 44 katılımcı yer almaktadır. Bu veriler, katılımcıların çeşitli kategorilerdeki dağılımlarını detaylı bir şekilde ortaya koymakta ve hangi kategorilerin daha yoğun katılım aldığını göstermektedir. Her bir sayı ve yüzdelik değer, ilgili kategorideki katılımcıların genel toplam içindeki payını ifade etmektedir. Örneğin, %1,0’lik oranı temsil eden kategorilerde 12 katılımcı yer almakta, %2,9’luk oranı temsil eden kategorilerde ise 35 katılımcı bulunmaktadır. Bu şekilde, tabloda belirtilen tüm veriler, araştırmanın farklı özelliklere sahip katılımcılarının demografik dağılımını ve bu dağılıma göre oranlarını sunmaktadır.

Anket katılımcılarının yaşadığı mahallelerin demografik dağılımını sunmaktadır. *Demetevler Mahallesi*, 98 katılımcı ile %8,2 oranında en yüksek temsili sağlamaktadır. Bunu *Çamlıevler Mahallesi* takip etmekte olup, 51 katılımcı ile %4,3 oranında bir paya sahiptir. *Güzelbahçe ve Esentepe mahalleleri* sırasıyla %3,7 ve %3,5 oranında temsil edilmektedir. Orta seviyede temsil edilen diğer mahalleler arasında *Beyciler* (%3,4), *Burhaniye* (%2,4) ve *Cedidiye* (%2,6) yer almaktadır. *Bahçelievler ve Aziziye* mahalleleri de sırasıyla %2,7 ve %1,8 oranında katılımcıya sahiptir. Daha az temsil edilen mahalleler arasında *Akpınar, Arapçifliği, Derelitütüncü* gibi mahalleler %0,2 ile %0,8 arasında değişen oranlarla yer almaktadır. Genel olarak, çoğu mahalle düşük yüzdelere temsil edilirken, *Demetevler Mahallesi* en yüksek oranı sağlayarak dikkat çekmektedir.

Anket katılımcılarının yaşadığı mahallelerin demografik dağılımını sunmaktadır. En yüksek temsil oranına sahip mahalle *Kültür*, 141 katılımcı ile %11,8 oranında bir paya sahiptir. Bunu *Mergiç Mahallesi* takip etmekte olup, 75 katılımcı ile %6,3 oranında temsil edilmektedir. Diğer mahalleler daha düşük oranlarda yer almakta; örneğin *Koçyazı ve Körpeşler* mahalleleri sırasıyla %3,8 ve %2,9 oranında temsil edilmektedir. *Kazukğulu ve Yeşiltepe* mahalleleri ise sırasıyla %2,9 ve %3,1 oranında katılımcıya sahiptir. En düşük temsil oranına sahip mahalleler *Kazukğulu, Nusrettin ve Şehit Hüseyin Kıl* gibi birkaç mahalledir; bu mahalleler %1 veya daha düşük yüzdelere yer almaktadır.

Manavoğlu ve Ortaçeşme (2015)'nin belirmiş olduğu gibi kullanıcıların yaşadıkları mahallenin yakın çevresinde, ihtiyaçlarının göz önüne alınarak tasarlanan açık ve yeşil alanların bulunmasını arzu ettikleri ifadesini desteklemektedir. Çizelge 4.46'de sunulan Düzce kent merkezinde bulunan açık-yeşil alanlara yönelik soruları kapsamaktadır.

Çizelge 4.46. Düzce kent merkezinde bulunan açık-yeşil alanlara yönelik sorular.

2.Bölüm (Düzce Kent Merkezinde Bulunan Açık-Yeşil Alanlara Yönelik Sorular)	DEĞER ARALIĞI	SIKLIK	ORAN (%)
Katılımcının eve yürüme mesafesinde (300 m'de) açık-yeşil alan bulunuyor mu?	Evet	1008	84,7
	Hayır	178	14,8
Katılımcı açık yeşil alanları hangi sıklıkla kullanmaktadır?	Her gün	312	26,2
	Her hafta sonu	406	34,1
	Hafta da birkaç kez	289	24,3
	Ayda birkaç kez	132	11,1
	Yılda birkaç kez	47	3,4
Katılımcı açık ve yeşil alanda ne kadar süre vakit geçirmektedir.	1 saatten az	194	16,3
	2-3 saat	696	58,5
	4-5 saat	221	18,6
	6 saatten fazla	75	6,3
Açık ve Yeşil Alana hangi mevsimde ziyaret etmeyi tercih ediyorsunuz	Yaz	8	,5
	İlkbahar	810	68,1
	Sonbahar	303	25,5
	Kış	65	5,5
Günün hangi saatlerinde burada olmayı tercih ediyorsunuz?	8 – 11	93	7,8
	12 – 14	151	12,7
	15 – 17	425	35,7
	18 – 20	432	36,3
	21 den sonra	85	7,1
Katılımcı kent merkezinde bulunan açık-yeşil alanlardan en çok hangisini kullanmaktadır?	Millet bahçesi	651	54,7
	Kent park	127	10,7
	Çamlıevler	41	3,4
	Bahçelievler	47	3,9
	Güzelbahçe	35	2,9
	Melen su parkı	151	12,7
	Demetevler	80	6,7
	Yeşiltepe	21	1,8
	Esentepe	33	2,8
Katılımcı bu alanlardan yeterince faydalandığını düşünmektedir.	Evet	596	50,1
	Hayır	167	14,0
	Kısmen	423	35,5
Katılımcı açık ve yeşil alanlara kiminle gitmektedir?	Yalnız	248	20,8
	Ailem ile	354	29,7
	Arkadaşlarım ile	438	36,8
	Komşularım ile	50	4,2
	Çocuğum ile	66	5,5
	Torunum ile	28	2,4
	Diğer	2	,2
Katılımcıya göre kent merkezindeki açık-yeşil alanların bakımı yeterli midir?	Evet	388	32,6
	Hayır	401	33,7
	Kısmen	397	33,4
Katılımcı kent merkezindeki açık-yeşil alanları temiz bulmaktadır.	Evet	353	29,7
	Hayır	369	31,0
	Kısmen	464	39,0
Katılımcı kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda kendini güvende hissetmektedir.	Evet	462	38,8
	Hayır	327	27,5
	Kısmen	397	33,4

Bu bölümde, Düzce kent merkezinde bulunan açık-yeşil alanlara yönelik sorulara verilen yanıtların demografik istatistikleri sunulmaktadır. Katılımcıların %84,7'si evlerinin 300 metre mesafesinde açık-yeşil alan bulunduğunu belirtirken, %14,8'i böyle bir alanın olmadığını ifade etmiştir. Manavoğlu (2013) çalışmasında, kullanıcıların %97, 6' sının parka 0-15 dakika yürüme mesafesinde gitmek istemesi nedeniyle, araştırma alanındaki parkların etki alanı (erişilebilirliği) 300 m olarak belirlenmiştir. So (2016) çalışmasında, kentsel yeşil alanların homojen dağılmadığı ve erişilebilirliğin düşük olduğu tespit edilmiştir. Ülkemizde yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Bilgili ve diğerleri (2011), Van kentindeki kentsel yeşil alanların ulaşılabilirlik standartlarına göre yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Öztürk ve Özdemir (2013), Kastamonu kent merkezindeki açık ve yeşil alanların yeterli olmadığını ve mahalleler arasında orantısız dağıldığını tespit etmişlerdir. Aklıbaşında (2019), Nevşehir'de kişi başına 3,30 m² aktif yeşil alan düştüğünü ve bunun yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Olgun ve Yılmaz (2019), Niğde'de kişi başına düşen aktif yeşil alanın 6,29 m² olduğunu belirlemişlerdir. Koçan (2021), Bayburt'ta kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarını 10,9 m² olarak saptamıştır. Köşe ve Kara (2021), Söke'de (Aydın) kişi başına 13,41 m² aktif yeşil alan düştüğünü ancak mahalleler arasında eşit dağılım olmadığını tespit etmişlerdir.

Türker ve Gül (2022), Bazı Avrupa kentleri, yeşil alanlar için erişilebilirlik standartları belirlemiştir. Birleşik Krallık'ta, evlerden 300 m mesafede en az 2 hektarlık yeşil alana erişim önerilmektedir (Handley ve diğerleri, 2003). Berlin'de, her evden 500 m mesafede en az 0,5 hektarlık yeşil alana erişim önerilmektedir. Hutter ve diğerleri (2004) ise her evden 500 m içinde 1-10 hektarlık yeşil alan öngörmüştür.

Açık-yeşil alanları kullanım sıklığına bakıldığında, %26,2'si her gün, %34,1'i her hafta sonu, %24,3'ü haftada birkaç kez, %11,1'i ayda birkaç kez ve %3,4'ü yılda birkaç kez bu alanları kullanmaktadır. Katılımcılar açık-yeşil alanlarda genellikle 2-3 saat (%58,5) vakit geçirmekte olup, %18,6'sı 4-5 saat, %16,3'ü 1 saatten az ve %6,3'ü ise 6 saatten fazla zaman harcamaktadır. Ziyaret tercihleri mevsimlere göre değerlendirildiğinde, %68,1'i ilkbaharda, %25,5'i sonbaharda, %5,5'i kışın ve %0,5'i yazın açık-yeşil alanları ziyaret etmektedir.

Gün içinde bu alanlarda en çok tercih edilen saatler 18-20 arası olup, katılımcıların %36,3'ü bu saatlerde açık-yeşil alanları kullanmaktadır. Bunu %35,7 ile 15-17 saatleri,

%12,7 ile 12-14 saatleri, %7,8 ile 8-11 saatleri ve %7,1 ile 21'den sonrası takip etmektedir. Katılımcıların %54,7'si en çok Millet Bahçesi'ni kullanmakta, %12,7'si Melen Su Parkı'nı, %10,7'si Kent Park'ı tercih etmektedir. Diğer alanlar ise daha az kullanılmaktadır: %6,7 Demetevler, %3,9 Bahçelievler, %3,4 Çamlıevler, %2,9 Güzelbahçe, %2,8 Esentepe ve %1,8 Yeşiltepe. Açık-yeşil alanlardan yeterince faydalandığını düşünen katılımcıların oranı %50,1, kısmen faydalandığını düşünenlerin oranı %35,5, ve faydalanmadığını belirtenlerin oranı ise %14,0'dır. Katılımcılar bu alanlara genellikle arkadaşlarıyla (%36,8) veya aileleriyle (%29,7) gitmektedir. Yalnız gidenler %20,8, komşularıyla gidenler %4,2, çocuklarıyla gidenler %5,5, torunlarıyla gidenler %2,4 ve diğerleri %0,2 oranındadır.

Kullanıcıların çoğunun parkta arkadaşlarıyla, ailesiyle veya çocuklarıyla vakit geçirdiği görülmektedir. Woodie Garvin'in söylediği gibi, parklar insanların arkadaşlarıyla, çocuklarıyla veya aileleriyle keyifli vakit geçirebildikleri yerler olduğunda sağlıklı kamusal mekânlar haline gelirler (Garvin, 2011; Uslu, 2016). İnsanların sevdikleriyle vakit geçirebildikleri, keyif aldıkları ve kendilerini rahat hissettikleri parklar, sağlıklı ve yaşanabilir şehirlerin vazgeçilmez parçalarıdır. Bu nedenle, parkların planlanması ve yönetilmesi sürecinde, kullanıcıların ihtiyaç ve beklentilerinin dikkate alınması, parkların toplumsal işlevini en üst düzeye çıkarması beklenmektedir.

Açık-yeşil alanların bakımının yeterli olduğunu düşünenlerin oranı %32,6, kısmen yeterli bulanların oranı %33,4, ve yetersiz bulanların oranı %33,7'dir. Temizlik konusunda, katılımcıların %29,7'si bu alanları temiz bulurken, %31,0'i temiz bulmamaktadır ve %39,0'ı kısmen temiz bulmaktadır. Güvenlik açısından, %38,8'i kendini güvende hissetmekte, %27,5'i güvende hissetmemekte ve %33,4'ü kısmen güvende hissetmektedir.

Kullanıcıların çoğu parkta kendilerini güvende hissederken, dörtte birlik bir kesim hava karardığında yetersiz aydınlatmadan rahatsızlık duymaktadır. Parkta en çok rahatsızlık yaratan konular, aykırı davranışlar sergileyen gençlerin varlığı ve yerlere çöp atılmasıdır. Aykırı davranışlar sergileyen gençlerin parktan uzaklaştırılması yerine, parkı düzenli kullanan sabit kullanıcı sayısının artırılmasıyla, Jacobs'ın görüşlerine dayanarak, parkın kendi güvenliğini sağlayan bir yer haline gelebileceği düşünülmektedir (Uslu, 2016). İnsanların beklentileri, yeterli donatı ve güvenlik özelliklerine sahip yeşil alanlardır. Kullanıcılar, yeşil alanların kalite açısından çok yüksek standartlar aramamakta; parkların ihtiyaçlarını karşılayacak yeterli donatılara sahip olması ve düzenli bakımının yapılması,

kullanıcılar için yeterli kabul edilmektedir. Ayrıca, bireyler genellikle yaşadıkları mahalle dışındaki parkları fazla kullanmamaktadır. Bu durum, parkların erişim mesafesinin önemini vurgulamaktadır (Kısar, 2004). Milošević vd. (2022)'nin Sırbistan'da yaptıkları çalışma kapsamında da; kent parklarının pandemi sürecinde kişilerin virüse yakalanmamak için en güven duydukları alanların kent parkları olduğunu vurgulanmıştır.

Özden ve Uysal (2023). Çanakkale yeşil alan sisteminin kullanıcı odaklı olarak değerlendirilmesi adlı çalışmada Ankete katılanların %80'i evlerinin yakınında yürüme mesafesinde bir park olduğunu belirtmiştir. Ancak, bu katılımcıların sadece %29,7'si bu parka sık giderken, %37,1'i arada sırada, %33,3'ü ise hiç gitmemektedir. Bazı katılımcılar, evlerine yakın parklar yerine daha uzak parklara gitmeyi tercih etmektedir. “Çanakkale'deki diğer parklara ne sıklıkta gidersiniz?” sorusuna verilen cevaplar ise %21,6 sık, %51,7 arada sırada ve %26,7 hiçbir zaman gitmem şeklindedir. En sık gittikleri parka nasıl gittikleri sorulduğunda, katılımcıların %53,8'i yürüyerek, %16'sı otobüsle, %14,3'ü kendi aracıyla, %5'i ise yürüyerek veya kendi aracıyla gitmektedir. Ankete katılanların %47,6'sı araç sahibidir, ancak buna rağmen yeşil alanlara kendi aracıyla gitme oranı düşüktür, bu da yaşam kalitesi açısından önemli bir göstergedir.

Ankete katılan 580 kişiden 67'si (%11,5) mahallelerindeki veya kentteki parkları kullanmadığını belirtmiştir. Parka gitmeme nedenleri arasında en yaygın yanıt “boş zaman olmaması” iken, %91,2'si özellikle hafta sonları boş zamanlarının olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, %80'i evlerine yakın park olduğunu ifade ederken, “mahalleimde park yok” ikinci en yaygın neden olmuştur. Park düzenlemelerini beğenmeme, parka gitme alışkanlığı olmama veya ihtiyaç duymama da sıkça belirtilen diğer nedenlerdir. Yaş aralıkları ile parka gitmeme arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Katılımcıların %11,4'ü parka yalnız giderken, çoğunluğu aileleri (%30,9) veya arkadaşları (%30,5) ile gitmektedir, bu da parkların sosyalleşme alanı olarak kullanıldığını göstermektedir. En çok “öğleden sonra” (%27,4), “akşamüzeri” (%21,4) ve “akşamları” (%16) parka gitmeyi tercih etmektedirler. Katılımcıların %33,8'i parkta kendilerini güvende hissettiklerini, %35,5'i kendilerine ait bir mekânda olduklarını ve %53,1'i son derece dinlenmiş hissettiklerini belirtmiştir. Olumsuz duygular arasında en yüksek oran “tehlikede” (%5,3) hissetme olmuştur. Genel olarak, katılımcılar parkları akşam saatlerinde de kullanmakta ve büyük çoğunluğu kendilerini güvende hissetmektedir.

Çizelge 4.47. Kent merkezindeki açık-yeşil alanları tercih etme sebepleri, kent merkezindeki açık-yeşil alanlara ulaşımı hangi araçla sağladıkları ve kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda katılımcıları rahatsız eden faktörlerin yüzdelik dilimleri.

Kent merkezindeki açık-yeşil alanları tercih etme sebebiniz nedir?	ORAN (%)				
	1	2	3	4	5
Yakın olduğu için	7,1	2,7	8,4	38,2	43,2
Alışkın olduğum için	6,6	2,9	7,2	40,6	42,4
Sakin ve sessiz olduğu için	9,0	8,9	13,9	31,8	36,1
Çeşitli zevk ve isteklere yanıt verdiği için	12,3	9,5	15,5	40,1	22,4
Bakımlı olduğu için	18,8	15,1	23,4	25,1	17,2
Hareketli ve eğlenceli bir ortam olduğu için	16,6	13,8	19,0	34,3	16,1
Doğal güzelliği için	10,8	12,2	19,9	27,3	29,4
Tavsiye, merak ettiğim için	25,5	19,5	20,8	21,3	12,5
Ailemle vakit geçirmek için	18,7	6,1	10,7	35,6	28,4
Sunduğu hizmetler için	20,1	12,4	14,6	34,4	18,2
Nedeni yok, rastlantı	66,5	10,1	9,9	9,7	3,4
Kent merkezindeki açık-yeşil alanlara ulaşımı hangi araçla sağlıyorsunuz?	ORAN (%)				
	1	2	3	4	5
Özel araç	39,2	0,8	1,1	21,6	35,7
Yaya	33,0	1,6	2,9	21,4	39,6
Bisiklet	75,5	4,3	4,5	8,1	4,4
Taksi	85,2	3,9	1,2	3,7	2,8
Toplu taşıma	46,6	2,1	0,8	16,6	31,4
Motorsiklet	88,3	2,4	0,1	4,2	2,0
Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda sizi rahatsız eden faktörler nelerdir?	ORAN (%)				
	1	2	3	4	5
Toz	34,3	10,8	14,0	22,7	17,6
Gürültü	26,4	3,9	14,5	31,2	23,0
Otopark Sorunu	21,3	4,5	10,8	23,6	39,4
Çamur	24,5	9,6	22,3	24,7	18,5
Hava Kirliliği	18,0	9,8	15,8	26,8	29,2
Kullanıcı Yoğunluğu	5,8	2,7	11,6	26,1	53,5
Çöpler	5,1	4,5	7,6	25,7	56,6
Tasarım Yetersizliği	4,4	6,4	12,3	18,4	58,1
Kuş pislikleri	6,6	5,0	10,8	22,8	54,4
Aykırı davranışlar sergileyen gençlerin varlığı	3,0	3,6	8,6	20,3	64,2
Çeşme olup olmaması,	6,3	3,4	12,1	27,1	50,6
WC olup olmaması	3,7	3,9	11,5	24,2	56,2
Donatı elemanlarının bozuk, kırık olup olmaması	5,1	4,1	12,1	30,1	48,1
Oturma yerlerinin olup olmaması	9,1	5,3	10,5	31,0	43,8
Rahatsız olduğum bir durum yok	75,0	5,5	6,5	4,1	8,4

Çizelge 4.47’de Düzce kent merkezindeki açık-yeşil alanları tercih etme sebepleri, ulaşım araçları ve rahatsız edici faktörler hakkında katılımcıların görüşleri sunulmaktadır. Katılımcıların açık-yeşil alanları tercih etme sebeplerine bakıldığında, alanların yakın olması %43,2, alışkın olma %42,4 ve sakin ve sessiz olma %36,1 ile en çok tercih edilen nedenlerdir. Çeşitli zevk ve isteklere yanıt verme (%40,1), aileyle vakit geçirme (%35,6) ve doğal güzellik (%29,4) gibi faktörler de önemli tercih sebepleri arasındadır. Diğer faktörler arasında bakımlı olma (%25,1), hareketli ve eğlenceli bir ortam sunma (%34,3) ve sunduğu hizmetler (%34,4) yer almaktadır. Bazı katılımcılar ise bu alanları merak ettikleri için veya tavsiye üzerine ziyaret etmektedir (%25,5). Rastlantı sonucu tercih edenlerin oranı ise %66,5 ile en yüksek değeri göstermektedir.

Ulaşım araçları açısından değerlendirildiğinde, katılımcıların %39,6’sı yaya olarak, %35,7’si özel araç ile, %31,4’ü toplu taşıma ile açık-yeşil alanlara ulaşmaktadır. Bisiklet kullananlar %75,5 ve motosiklet kullananlar %88,3 ile yüksek oranlara sahiptir, ancak bu iki grup arasında bu ulaşım aracını en çok tercih edenlerin oranı düşüktür. Taksi kullanımı ise %85,2 oranıyla en az tercih edilen ulaşım aracı olarak göze çarpmaktadır.

Aksoy ve Akpınar (2011), Bekçi ve Taşkan (2012), Güler ve Uğurlar (2017) ile Yorulmaz (2006, s. 40) tarafından yapılan çalışmalarda, kullanıcıların Gençlik Parkı’na toplu taşıma ile, diğer parklara ise kendi araçlarıyla ulaştıkları ifade edilmiştir. Taksi ile ulaşım oranı tüm parklarda en düşük seviyededir. Ulaşım süresinin bir saat ve üzeri olması ise nadir bir durum olarak belirlenmiştir. Araştırmalar, ulaşım şekli, süresi ve park ziyaret sıklığı arasında negatif bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır; yani, yürüyerek veya toplu taşıma ile ulaşan kullanıcıların ulaşım süresi uzadıkça park ziyaret sıklığının azaldığı gözlemlenmiştir. Bu bulgular, park kullanımının yakınlıkla ilişkili olduğuna dair önceki çalışmalarla uyumludur ve ulaşımın kolaylığı ile yakınlığın park tercihinde önemli rol oynadığını göstermektedir (Önal ve Sağır, 2018).

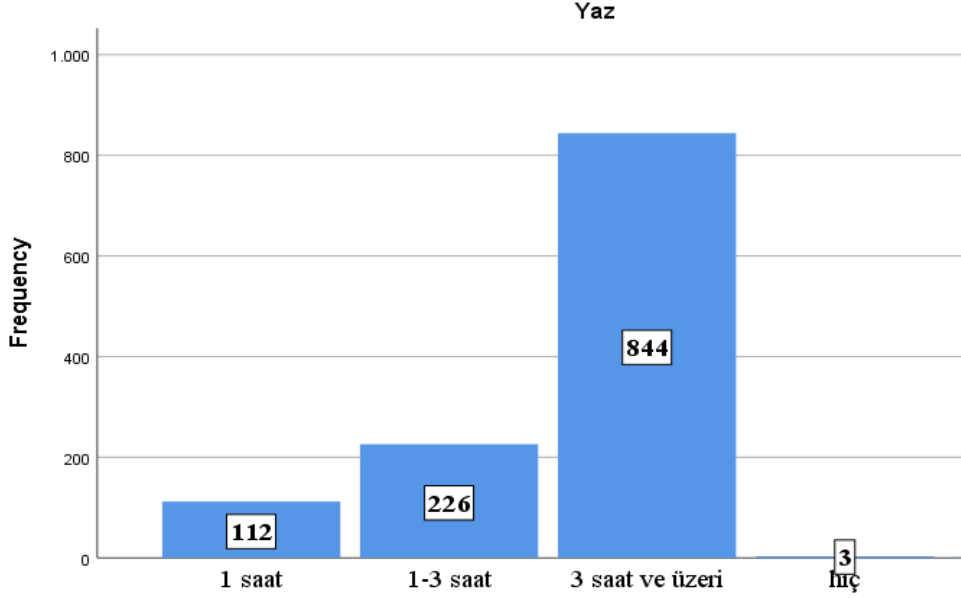
Açık-yeşil alanlarda rahatsızlık veren faktörler arasında en yüksek oranda belirtilenler kullanıcı yoğunluğu (%53,5), çöpler (%56,6), tasarım yetersizliği (%58,1) ve aykırı davranışlar sergileyen gençlerin varlığı (%64,2) olmuştur. Katılımcılar ayrıca WC olup olmaması (%56,2), kuş pislikleri (%54,4), donatı elemanlarının bozuk veya kırık olması (%48,1) ve otopark sorunu (%39,4) gibi faktörlerden rahatsız olduklarını ifade etmişlerdir. Toz, gürültü, çamur ve hava kirliliği gibi çevresel faktörler de önemli rahatsızlık sebepleri arasında yer almaktadır. Öte yandan, rahatsız olduğu bir durum olmadığını belirten katılımcıların oranı %75,0 ile oldukça yüksektir. Bu sonuçlar,

katılımcıların açık-yeşil alanları tercih etme ve bu alanlarda karşılaştıkları sorunlar hakkında çeşitli ve kapsamlı geri bildirimler sunduklarını göstermektedir.

Güngör ve Bütüner (2021)'in çalışmasına göre, bireysel veya ortak kullanılan site bahçeleri gibi kentsel yeşil alanlarda sosyal mesafenin korunarak yaşlılarla geçirilen sürede değişiklikler olduğu gözlemlenmiştir. Pandemi sürecindeki kısıtlamalar dışında, aktif yeşil alanlarda geçirilen sürenin genellikle 2-4 saat arasında değişmediği tespit edilmiştir. Bu alanlara genellikle özel araçlarla ulaşmakta ve kullanıcıların önemli bir bölümü, yakınlarındaki parkları yeterli bulmayarak kentten uzaklaşıp doğal ortamlarda vakit geçirme isteği duymaktadır. Aktif yeşil alanlarda yürüyüş yapabilme, yeşil alanın yakınlığı, sosyalleşebilme, aktivite çeşitliliği, insan yoğunluğu, yeşil alanın büyüklüğü, su varlığı, açık havada olabilme, donatı elemanlarının varlığı, bisiklet sürebilme ve farklı kullanım alanlarının bulunmasının, bitki bakımı gibi faaliyetlerin psikolojik olarak olumlu etkiler yarattığı tespit edilmiştir. Ugolini ve arkadaşlarının (2021) yaptığı çalışmada, kentsel yeşil alanlara erişim özlemi anlamlı bulunmuş ve bu alanlara erişimin olmadığı zamanlarda duyulan psikolojik ihtiyacın göz önünde bulundurulması gerektiği vurgulanmıştır. Ankete katılanların büyük çoğunluğunun açık yeşil alanların kapatılmaması gerektiğini belirtmesi, bu alanların psikolojik önemini ortaya koymaktadır. Benzer şekilde, Türkiye'de yapılan bir çalışmada, pandemi kısıtlamaları kapsamında kıyıların ve açık yeşil alanların kapatılmasının toplum tarafından desteklenmediği bulunmuştur (Erdönmez ve Atmış, 2021). Bu bulgular, yeşil alanların halk sağlığı ve refahı açısından kritik olduğunu göstermektedir.

4.6.1.1. Açık ve Yeşil Alanları Mevsimlere Göre Kullanım Zamanları Demografik Bilgiler

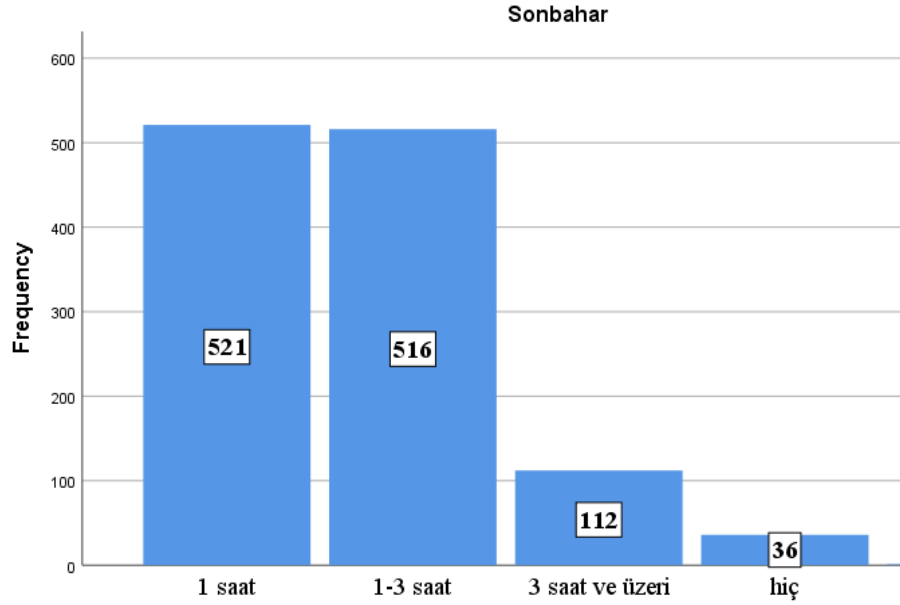
Açık ve yeşil alanların kullanımı mevsimlere ve demografik faktörlere bağlı olarak değişmektedir. İlkbahar ve yaz aylarında gençler ve aileler piknik, spor ve yürüyüş gibi aktiviteler için daha fazla tercih ederken, sonbahar ve kış aylarında orta yaşlı ve yaşlı bireylerin ilgisi artmaktadır. Şehir merkezlerine yakın bölgelerde yaşayanlar sıklıkla ziyaret ederken, kırsal alanlardaki yeşil alanlar genellikle hafta sonları ve tatil günlerinde daha çok ziyaretçi çekmektedir. Sosyo-ekonomik durumu iyi olanlar ise bu alanlara daha sık erişim sağlamakta olup, bu farklılıklar, toplulukların açık yeşil alan kullanımını etkileyen dinamikleri göstermektedir (Kabisch vd., 2015). Şekil 4.1'da Katılımcıların açık ve yeşil alanları yaz mevsimine göre kullanım zamanlarını göstermektedir.

Şekil 4.1. Katılımcıların açık ve yeşil alanları yaz mevsimine göre kullanım zamanları.

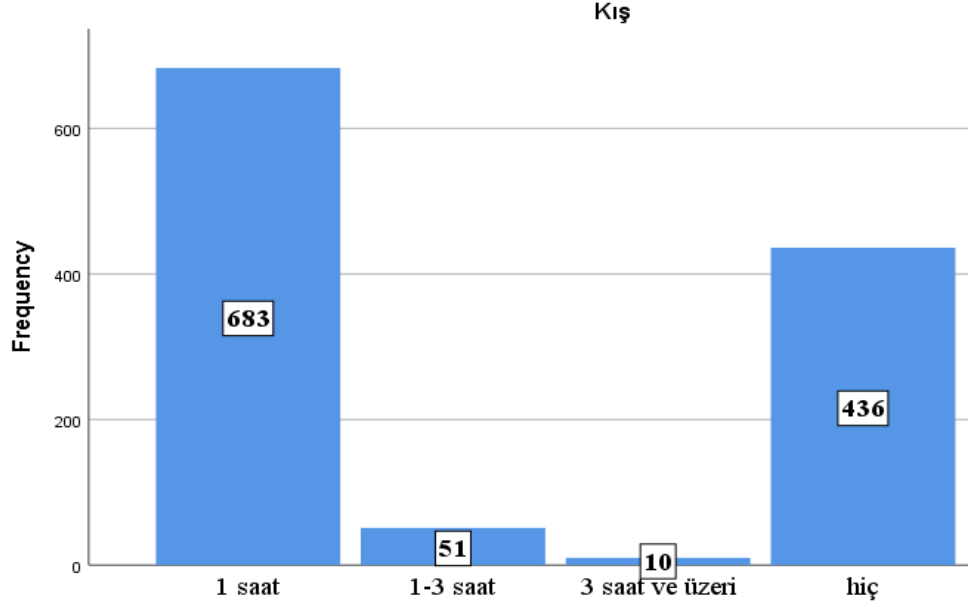
Katılımcıların yaz mevsiminde açık ve yeşil alanların kullanım sürelerini göstermektedir. Toplamda 1186 katılımcının verileri incelenmiştir. Sonuçlara göre, katılımcıların %9,4'ü bu alanları 1 saat, %19,0'ı 1-3 saat ve çoğunluğu olan %70,9'u ise 3 saatten daha uzun bir süre boyunca kullandıklarını, katılımcıların sadece %0,3'ü hiç kullanım yapmadıklarını belirtmektedir. Bu bağlamda, yaz mevsiminde açık ve yeşil alanların yoğun bir şekilde kullanıldığını ve çoğunlukla uzun süreler boyunca ziyaret edildiğini, yaz mevsiminin açık ve yeşil alan kullanımı üzerinde belirleyici bir faktör olduğunu ve bu konuda yapılan araştırmaların önemini vurgulamaktadır. Şekil 4.2'de Katılımcıların açık ve yeşil alanları sonbahar mevsimine göre kullanım zamanlarını göstermektedir.

Project for Public Spaces (2005) ve Kart (2002) çalışmalarında, kullanıcıların parkı ziyaret ettikleri zaman dilimleri analiz edilmiştir. Bu çalışmada, kullanıcıların mevsimlere göre hafta içi ve hafta sonu parkı ziyaret ettikleri zaman dilimlerinin ortalamaları incelenmiştir. Kart (2002) çalışmasında, kullanıcıların aylık park ziyaret sayıları ve parkta geçirdikleri süreler belirlenmiştir. Bu çalışmada ise, parkın mevsimlere göre hafta içi ve hafta sonu aylık ziyaret sayıları ve süreleri araştırılmıştır. Project for Public Spaces (2005) çalışmasında, kullanıcıların parka en çok hangi aktiviteler için geldikleri, bu aktiviteleri ne sıklıkta kullandıkları ve günün hangi saatlerinde bu aktiviteleri gerçekleştirdikleri belirlenmeye çalışılmıştır (Menderes, 2009).

Şekil 4.2. Katılımcıların açık ve yeşil alanları sonbahar mevsimine göre kullanım zamanları.

Katılımcıların %43,8'i bu alanları 1 saat, %43,4'ü 1-3 saat ve %9,5'i 3 saatten daha uzun bir süre boyunca kullanmıştır. Ayrıca, katılımcıların %3,0'u sonbahar mevsiminde hiç bu alanları kullanmadıklarını belirtmektedir. Bu sonuçlar, sonbahar mevsiminin açık ve yeşil alanların kullanımında önemli bir zaman dilimi olduğunu göstermektedir. Bu dönemde, katılımcılar genellikle kısa sürelerle bu alanları ziyaret etmektedirler, ancak önemli bir kısmı da orta ve uzun süreli ziyaretler yapmaktadır. Sonbahar mevsiminin açık ve yeşil alan kullanımı üzerindeki etkilerini daha detaylı inceleyen bazı çalışmalar vardır. Örneğin, Arnberger ve Eder'in (2012) yaptığı araştırma, sonbahar mevsiminde de açık ve yeşil alanlara olan talebin devam ettiğini ve bu dönemde özellikle doğa yürüyüşleri gibi sessiz aktivitelerin tercih edildiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, Kaczynski ve Henderson'ın (2008) çalışması, sonbahar mevsiminin fiziksel aktivite düzeyleri üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu ve bu dönemde açık hava aktivitelerinin daha sık yapıldığını belirtmektedir. Şekil 4.3'de Katılımcıların açık ve yeşil alanları kış mevsimine göre kullanım zamanlarını göstermektedir.

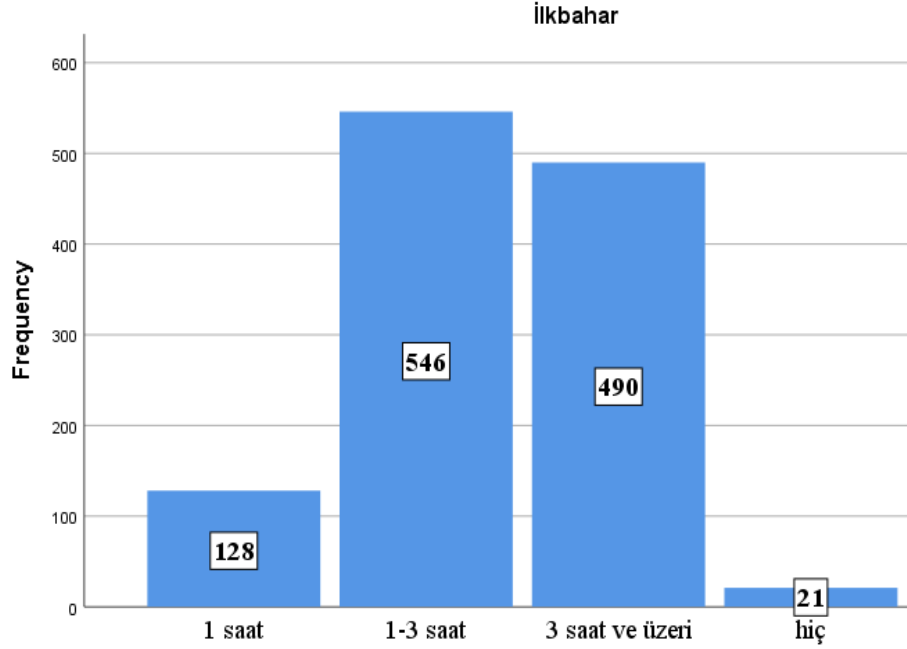

Şekil 4.3. Katılımcıların açık ve yeşil alanları kış mevsimine göre kullanım zamanları.

Katılımcıların %57,5'i bu alanları 1 saat, %4,4'ü 1-3 saat ve %1,2'si 3 saatten daha uzun bir süre boyunca kullanmıştır. Ancak, %36,6'lık bir kesim kış mevsiminde hiç bu alanları kullanmamıştır. Bu sonuçlar, kış mevsiminin açık ve yeşil alanların kullanımında daha az tercih edilen bir zaman dilimi olduğunu göstermektedir. Kış mevsimi, açık ve yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkileri açısından farklılık göstermektedir. Özellikle soğuk hava ve kısa günler, insanların bu alanları ziyaret etme eğilimini azaltmaktadır. Araştırmalar, kış mevsiminin açık ve yeşil alanların kullanımında genellikle azalma olduğunu göstermektedir. McCormack ve arkadaşlarının (2010) yaptığı çalışmada, kış aylarında açık hava rekreasyon aktivitelerinde azalma olduğu ve insanların kapalı mekanlarda daha fazla zaman geçirdiği bulunmuştur. Kış aylarında hava koşullarının daha zorlayıcı olması nedeniyle, açık ve yeşil alanlarda yapılan aktivitelerin türü ve süresi de değişebilmekte olup bazı insanlar kış sporlarına ilgi gösterirken, diğerleri sadece kısa bir süre dışarıda vakit geçirmeyi tercih etmektedir. Şekil 4.4'de Katılımcıların açık ve yeşil alanları ilkbahar mevsimine göre kullanım zamanlarını göstermektedir.

Katılımcıların %10,8'i bu alanları 1 saat, %45,9'u 1-3 saat ve %41,3'ü 3 saatten daha uzun bir süre boyunca kullanmıştır. Ayrıca %1,8'lik bir kesim ilkbahar mevsiminde hiç bu alanları kullanmamıştır. Bu sonuçlar, ilkbahar mevsiminin açık ve yeşil alanların kullanımında önemli bir zaman dilimi olduğunu göstermektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu, bu mevsimde uzun süreler boyunca bu alanlarda vakit geçirmektedir. İlkbahar mevsimi, doğanın uyanışıyla birlikte açık ve yeşil alanların kullanımını artırmaktadır.

Araştırmalar, ilkbaharın açık hava aktiviteleri için daha uygun bir zaman olduğunu ve insanların bu dönemde doğayla daha fazla etkileşimde bulunduğunu göstermektedir. Örneğin, Pretty ve arkadaşlarının (2005) yaptığı bir çalışma, insanların ilkbaharda doğa yürüyüşleri yapma, piknik yapma ve bahçe işleri gibi açık hava etkinliklerine daha fazla katıldığını bulmuştur.

Şekil 4.4. Katılımcıların açık ve yeşil alanları ilkbahar mevsimine göre kullanım zamanları.

Farklı mevsimlerde açık ve yeşil alanların kullanım süreleri yukarıdaki grafiklerde verilen yüzdeler ile aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- İlkbahar: İlkbahar mevsiminde katılımcıların çoğunluğu tercihen 1 ila 3 saat arası zaman diliminde bu alanları kullanmayı seçmiştir. Ayrıca, 3 saatten daha uzun süre kullanım oranı da belirgin derecede yüksektir. Ancak, bazı katılımcılar hiç kullanmama eğilimindedir.
- Yaz: Çoğu katılımcının tercihi 3 saatten daha uzun süre bu alanları kullanmaktan yana olmaktadır. Bu dönemde 1 saatlik kullanım oranı en düşük düzeydedir ve hiç kullanmama oranı oldukça düşüktür.
- Sonbahar: Sonbahar mevsiminde, çoğu katılımcı genellikle 1 saatlik kullanım süresini tercih etmektedir. 3 saatten daha uzun kullanım oranı diğer mevsimlere göre daha düşükken hiç kullanmama oranı ise bir miktar artmaktadır.

- Kış: Kış mevsiminde, çoğu katılımcı hiç kullanmamıştır. Kullanım süreleri arasında en yüksek oran 1 saatlik kullanıma aittir.

4.6.1.2. Katılımcıların Açık ve Yeşil Alan Planlama, Tasarım, Uygulama ilgili ifadelerine ilişkin görüşlerinin yüzdelik dilimleri

Düzce kent merkezindeki açık ve yeşil alanların planlama, tasarım ve uygulama süreçlerine ilişkin katılımcı görüşlerini Ortalama ve standart sapma değerler halinde özetlemektedir.

Çizelge 4.48. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlama, tasarım, uygulama ilgili ifadelerine ilişkin görüşlerinin ortalama ve standart sapma değerleri.

No	Açık ve Yeşil Alan Planlama, Tasarım, Uygulama ilgili ifadelerine ilişkin görüşünüzü belirtiniz.	Ortalama±Standart Sapma
1	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar bir sistem dâhilinde, birbirleriyle bağlantılı olarak planlanıp uygulanmaktadır.	3,2099±1,13804
2	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda Kente ait planlar hazırlanırken mahalle nüfusları baz alınmaktadır.	3,2976±1,14734
3	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların konumlandırılacakları mahallede kentlinin yeşil alanlara ulaşımı dikkate alınmaktadır.	3,4992±1,13943
4	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında yerel katılıma yer verilmektedir.	3,4393±1,02547
5	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında bölge halkının da söz sahibi olması sağlanmaktadır.	3,3347±1,12513
6	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında kent için bir yeşil alan politikası belirlenmektedir.	3,5388±1,01828
7	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklar tasarım yönünden başarılıdır.	3,1847±1,23745
8	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tasarım elemanlarından yürüyüş yolları bulunmaktadır.	3,6754±1,07209
9	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tasarım elemanlarından donatı elemanları (aydınlatma, çeşme, çöp kutuları vb.) bulunmaktadır.	3,7917±1,00445
10	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda bulunan çocuk oyun alanları yeterlidir.	3,1771±1,39402
11	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda dört mevsimi de göz önünde tutarak, bitki çeşitliliği, bitkisel tasarım uygulanmaktadır.	3,5725±1,16643
12	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda yeterli kadar tuvalet bulunmaktadır.	2,8988±1,44077
13	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda farklı ihtiyaçlara (sağlık, eğitim, alışveriş, dinlenme vb.) yönelik tesis ve imkanlar vardır.	3,3449±1,18712
14	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tesislerin bakımı ve onarımı yapılmaktadır.	3,3879±1,11514

Çizelge 4.48’ e göre Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında yerel katılıma yer verilmektedir seçeneğine 1186 kişiden (3,44±1,03)’lük ortalama, yerel halkın planlama süreçlerine katılımının önemli bir yer tuttuğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuçlara göre Katılımcıların %41,1’i “Katılıyorum” ve %12,4’ü “Kesinlikle

Katılıyorum’’ seçeneğini işaretleyerek yerel katılımın planlamalarda yer aldığını düşünmektedir. Toplamda %53,5’lik bir olumlu görüş mevcuttur. Ancak, %29,4’ü ‘‘Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum’’ ve %16,8’i (toplamda %16,8) olumsuz görüş belirtmiştir. Bu, yerel katılımın önemli olduğunu kabul edenlerin oranının yüksek olduğunu ancak bazı katılımcıların bu katılımı yeterli bulmadığını göstermektedir.

Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında bölge halkının da söz sahibi olması sağlanmaktadır seçeneğine 1186 kişiden Ortalama (3,33±1,12) bölge halkının planlamada bir ölçüde söz sahibi olduğu düşüncesini desteklemektedir. Ancak, bu konuda da katılımcılar arasında farklı görüşler mevcuttur. Bu sonuçlara göre bölge halkının söz sahibi olması konusunda karışık görüşler olduğunu ve bu alanda iyileştirme yapılması gerektiğini göstermektedir.

Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında kent için bir yeşil alan politikası belirlenmektedir seçeneğine 1186 kişiden (3,54±1,01) Ortama ile Düzce Kent merkezinde bir yeşil alan politikası olduğuna dair genel bir kanaat olduğunu göstermektedir. Bazı katılımcıların bu politikanın yeterliliği konusunda belirsiz veya olumsuz görüşlere sahip olduğunu göstermektedir.

Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklar tasarım yönünden başarılıdır seçeneğine 1186 kişiden (3,18±1,24)’lük ortalama, parkların tasarımına dair katılımcıların yeterli olmadığını düşündüğünü göstermektedir.

Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tasarım elemanlarından yürüyüş yolları bulunmaktadır seçeneğine 1186 kişiden (3,68± 1,07) ile dikkat çeken yüksek bir ortalama, parklarda yürüyüş yollarının bulunduğu dair genel bir kanaate sahip olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlara göre parkların yürüyüş yolları açısından genel olarak olumlu değerlendirildiğini göstermektedir.

Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tasarım elemanlarından donatı elemanları (aydınlatma, çeşme, çöp kutuları vb.) bulunmaktadır seçeneğine 1186 kişiden (3,79±1,00)’luk ortalama, katılımcıların parklarda aydınlatma, çeşme ve çöp kutuları gibi donatı elemanlarının bulunduğu dair genel bir memnuniyet içinde olduklarını ortaya koymaktadır.

Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda bulunan çocuk oyun

alanları yeterlidir seçeneğine 1186 kişiden (3,18±1,39), çocuk oyun alanlarının yetersiz olduğuna dair bir görüşün yaygın olduğunu göstermektedir.

Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda dört mevsimi de göz önünde tutarak, bitki çeşitliliği, bitkisel tasarım uygulanmaktadır seçeneğine 1186 kişiden (3,57±1,17)'lik ortalama, parkların bitkisel tasarımının dört mevsimi göz önünde bulundurarak yapıldığını düşündürmektedir. Standart sapmanın yüksek olması, bu konuda da bazı farklılıkların bulunduğunu göstermektedir. Bu sonuçlara göre bitkisel tasarımın genel olarak olumlu değerlendirildiğini ancak bazı katılımcıların bu konuda hala iyileştirme gerektiğini düşündüğünü göstermektedir.

Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda yeteri kadar tuvalet bulunmaktadır seçeneğine 1186 kişiden (2,90±1,44), katılımcıların parklar içerisindeki tuvaletlerin yetersiz olduğunu düşündüğünü ortaya koymaktadır. Bu durum, yerel halkın temel ihtiyaçlarının karşılanmadığına dair ciddi bir endişe oluşturmaktadır. Farklı ihtiyaçlara yönelik tesisler (3,34±1,19), katılımcıların parklarda farklı ihtiyaçlara yönelik tesislerin bulunduğunu düşündüğünü göstermektedir. Ancak standart sapmanın (yüksek olması, bu konudaki algıların çeşitliliğini vurgulamaktadır. Tesislerin bakımı ve onarımı (3,39±1,12)'lik ortalama, parkların tesislerinin bakımının yapıldığına dair bir algının var olduğunu göstermektedir.

Düzce kent merkezindeki açık-yeşil alanların planlama, tasarım ve uygulamalarına ilişkin katılımcıların görüşlerine bakıldığında, parkların yeterli tuvalet imkânı sunmadığı (%43,1 olumsuz), ancak farklı ihtiyaçlara yönelik tesislerin bulunduğu (%52 olumlu) görülmektedir. Parkların bakım ve onarımı (%52,3 olumlu) ile tesislerin erişilebilirliği (%62,6 olumlu) konularında genel memnuniyet vardır. Ayrıca, parkların çevresinde eğitim ve öğretim kurumlarının bulunduğu (%60,8 olumlu) ve yerel işletmelere fırsatlar sunduğu (%56,1 olumlu) düşünülmektedir. Medya organlarının parklar hakkında farkındalık yaratma çabaları (%54,1 olumlu) olumlu karşılanırken, kent yönetimine katılımı sağlayacak yasal düzenlemelere (%77,5 olumlu) ve halkın katılımını sağlayacak toplantılara (%65,5 olumlu) güçlü bir talep olduğu görülmektedir. Ancak, kent planlarının hazırlanması ve kararların denetlenmesi süreçlerinde yerel halkın katılımının yeterli bulunmadığına dair bir belirsizlik bulunmaktadır.

Düzce kent merkezindeki açık-yeşil alanların planlama, tasarım ve uygulama süreçlerine ilişkin katılımcıların memnuniyet düzeyleri değişkenlik göstermektedir. Birçok alanda

olumlu görüşler baskınken, bazı alanlarda iyileştirme ve geliştirme gerektiği görülmektedir. Özellikle mahalle nüfuslarına dayalı planlama ve çocuk oyun alanlarının yeterliliği konularında daha fazla çalışma yapılması gerektiği anlaşılmaktadır.

Çizelge 4.48. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlama, tasarım, uygulama ilgili ifadelerle ilişkin görüşlerinin ortalama ve standart sapma değerleri (devam).

No	Açık ve Yeşil Alan Planlama, Tasarım, Uygulama ilgili ifadelerle ilişkin görüşünüzü belirtiniz.	Ortalama±Standart Sapma
15	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tesisler makul mesafede olup herkes tarafından kullanılabilir.	3,5396±1,05007
16	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parkların yakın çevresinde insanlar için eğitim, öğretim gibi farklı beceriler kazandırmaya yönelik kurumlar vardır.	3,5135±1,13043
17	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda yerel işletmelerin faaliyete geçmesi, büyümesi için fırsatlar vardır	3,5245±1,08763
18	Yerel ve ulusal basın- yayın organları tarafından açık ve yeşil alanlarda katılımı özendirici programlar hazırlanmaktadır.	3,4157±1,15837
19	Kent yönetimine katılımı sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır.	4,1315±,98061
20	Yerel halkın katılımını sağlayacak toplantılar, halk günleri düzenlenmektedir.	3,7470±1,10393
21	Kent planlarının hazırlanması ve kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır.	3,5970±1,13083
22	Stratejik planların hazırlanması ve Belediyenin aldığı kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır.	3,5590±1,16357
23	Açık ve yeşil alanlar ile ilgili çözümlerin uygulanması sürecinde katılımı özendirici birimler bulunmaktadır.	3,6644±1,11015
24	Çevre kirliliğinin önlenmesi için belediyenin denetim çalışmaları bulunmaktadır.	3,6568±1,15665
25	Yeşil alan, park bahçe bakımı ve düzenlemeleri hakkında alınan kararlarda halkın talepleri dikkate alınmaktadır.	3,6585±1,25443
26	Yeşil alan konusunda yapılacak planlama ve uygulamalarda, mutlaka kent insanının sosyal dokusu (yaş, cinsiyet, meslek), dikkate alınmaktadır.	3,8002±1,19973
27	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki yeşil alan ihtiyaç eğilimleri dikkate alınmaktadır.	3,8162±1,17208

Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tesisler makul mesafede olup herkes tarafından kullanılabilir seçeneğine 1186 kişiden (3,54 ± 1,05) ortalama ile Katılımcılar, park alanlarında bulunan tesislerin genellikle makul mesafede ve herkes tarafından erişilebilir olduğunu düşünmektedir.

Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parkların yakın çevresinde insanlar için eğitim, öğretim gibi farklı beceriler kazandırmaya yönelik kurumlar vardır seçeneğine 1186 kişiden (3,51 ± 1,13) ortalama ile Parkların çevresinde eğitim ve beceri kazandırmaya yönelik kurumların bulunmasına ilişkin görüşler de genellikle olumlu yöndedir.

Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda yerel işletmelerin

faaliyete geçmesi, büyümesi için fırsatlar vardır seçeneğine 1186 kişiden ($3,52 \pm 1,09$) ortalama ile Parklardaki yerel işletmelere büyüme ve faaliyet fırsatları sağlandığına dair ortalama 3,52 puan ile genel bir olumlu görüş bulunmaktadır. Ancak, bu konuda da görüşler arasında çeşitlilik vardır.

Yerel ve ulusal basın- yayın organları tarafından açık ve yeşil alanlarda katılımı özendirici programlar hazırlanmaktadır seçeneğine 1186 kişiden ($3,42 \pm 1,16$) ortalama ile Açık ve yeşil alanlarda katılımı teşvik edici programların basın ve yayın organları tarafından hazırlandığına dair görüşlerin ortalaması 3,42'dir. Bu, halkın katılımını artırmak için yapılan girişimlerin farkında olduğunu ancak bu konuda daha fazla çaba gerektiğini göstermektedir.

Kent yönetimine katılımı sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır seçeneğine 1186 kişiden ($4,13 \pm 0,98$) ortalama ile kent yönetimine katılımı sağlayacak yasal düzenlemelerin yapılması gerektiğine dair yüksek bir görüş birliğini ortaya koymaktadır. 4,13 ortalaması, bu düzenlemelerin halk tarafından güçlü bir şekilde talep edildiğini gösterirken, düşük standart sapma (0,98) ise bu konuda büyük bir fikir birliği olduğunu göstermektedir.

Yerel halkın katılımını sağlayacak toplantılar, halk günleri düzenlenmektedir seçeneğine 1186 kişiden ($3,75 \pm 1,10$) ortalama ile Yerel halkın katılımını artırmak için halk günleri ve toplantılar düzenlendiğine dair ortalama 3,75, bu faaliyetlerin yeterli olduğuna dair olumlu bir algı olduğunu göstermektedir.

Kent planlarının hazırlanması ve kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır seçeneğine 1186 kişiden ($3,60 \pm 1,13$) ortalama ile Kent planlarının hazırlanması ve kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımının sağlandığına dair ortalama 3,60 ile olumlu bir görüş hakimdir. Ancak, standart sapmanın 1,13 olması, bu katılımın herkes tarafından aynı düzeyde algılanmadığını göstermektedir.

Stratejik planların hazırlanması ve Belediyenin aldığı kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır seçeneğine 1186 kişiden ($3,56 \pm 1,16$) ortalama ile Belediyenin stratejik planlama süreçlerinde yerel halkın denetim yapmasına olanak sağlandığına dair görüş ortalaması 3,56'dır. Bu da halkın süreçlere bir ölçüde dahil olduğunu, ancak bu katılımın yetersiz olabileceğini düşündüğünü gösterir.

Açık ve yeşil alanlar ile ilgili çözümlerin uygulanması sürecinde katılımı özendirici birimler bulunmaktadır seçeneğine 1186 kişiden ($3,66 \pm 1,11$) ortalama ile Açık ve yeşil

alanlarla ilgili çözümler uygulanırken katılımı teşvik edici birimler olduğunu katılımcıların bu tür mekanizmaların farkında olduklarını, ancak bu sistemlerin daha fazla geliştirilmesi gerektiğini düşündüklerini göstermektedir.

Çevre kirliliğinin önlenmesi için belediyenin denetim çalışmaları bulunmaktadır seçeneğine 1186 kişiden ($3,66 \pm 1,16$) ortalama ile Belediye tarafından çevre kirliliğini önlemek için denetimlerin yapıldığı düşüncesi genel olarak olumlu Katılımcıların %61'lik bir kısmı (405 kişi katılıyorum, 321 kişi kesinlikle katılıyorum) denetimlerin yeterli olduğunu belirtirken, %16,7'si (70 kişi kesinlikle katılmıyorum, 128 kişi katılmıyorum) bu denetimlerin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Bu, denetimlerin etkili olduğu ancak daha fazla iyileştirme gerektiren bir alan olduğunu göstermektedir.

Yeşil alan, park bahçe bakımı ve düzenlemeleri hakkında alınan kararlarda halkın talepleri dikkate alınmaktadır seçeneğine 1186 kişiden ($3,66 \pm 1,25$) ortalama ile bu sonuçlara göre halk taleplerinin dikkate alınması konusunda bazı eksikliklerin olabileceğini işaret etmektedir. Yeşil alan düzenlemeleri ile ilgili kararlarda halkın taleplerinin dikkate alındığı düşüncesi de olumlu (ortalama 3,66). Ancak, standart sapma (1,25) bu konuda farklı görüşlerin olduğunu ve bazı katılımcıların halkın taleplerinin yeterince dikkate alınmadığını düşündüğünü göstermektedir.

Yeşil alan konusunda yapılacak planlama ve uygulamalarda, mutlaka kent insanının sosyal dokusu (yaş, cinsiyet, meslek), dikkate alınmaktadır seçeneğine 1186 kişiden ($3,80 \pm 1,20$) ortalama ile Sosyal dokunun (yaş, cinsiyet, meslek) yeşil alan planlamalarında dikkate alındığına dair %69,0'lık bir destek oranı bulunmakta olup, %15,5'lik bir kesim (87 kişi kesinlikle katılmıyorum, 98 kişi katılmıyorum) bu konuda yeterli dikkatin gösterilmediğini düşünmektedir. Sosyal dokunun dikkate alınması genel olarak olumlu bir şekilde değerlendirilmiş, ancak bazı katılımcılar eksiklikler olduğunu belirtmiştir. Yeşil alan planlamasında kent insanının sosyal dokusunun dikkate alındığına dair olumlu bir görüş bulunmaktadır (ortalama 3,80). Bu, planlama süreçlerinin toplumsal ihtiyaçlara duyarlı olduğunu düşündüren olumlu bir işarettir.

Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki yeşil alan ihtiyaç eğilimleri dikkate alınmaktadır seçeneğine 1186 kişiden ($3,82 \pm 1,17$) ortalama ile Kent merkezindeki yeşil alan ihtiyaçlarının dikkate alındığı düşüncesi oldukça olumlu (ortalama 3,82). Ancak, standart sapma (1,17) yine bu konuda farklı düşüncelerin bulunduğunu göstermektedir. Yeşil alan ihtiyaç eğilimlerinin dikkate alındığına dair ise %68,9 oranında olumlu (%35,5

katılıyorum, %33,4 kesinlikle katılıyorum) bir görüş hakimdir. İhtiyaç eğilimlerinin dikkate alındığını gösterse de bazı alanlarda iyileştirme yapılması gerektiğini işaret etmektedir.

Katılımcılar, açık ve yeşil alanların planlama ve uygulama süreçlerinde katılımı özendirici birimlerin bulunması, çevre kirliliğinin önlenmesi için belediyenin denetim çalışmaları, halkın taleplerinin dikkate alınması, kent insanının sosyal dokusunun dikkate alınması ve yeşil alan ihtiyaç eğilimlerinin dikkate alınması konularında genel olarak olumlu görüş bildirmiştir. Ancak, her alanda belirli bir oranda olumsuz görüş ve kararsız katılımcı da bulunmaktadır. Bu sonuçlar, belediyenin mevcut çalışmalarının genel olarak yeterli bulunduğunu, ancak daha fazla katılım teşvik edilerek ve halkın taleplerine daha fazla önem verilerek iyileştirilebileceğini göstermektedir.

Sonuç olarak, Düzce kent merkezindeki açık ve yeşil alanların planlama ve yönetim süreçlerine ilişkin katılımcıların genel olarak olumlu görüşlere sahip olduğu, ancak temel hizmetler, özellikle çocuk oyun alanları ve tuvaletler gibi konularda iyileştirme gerektiği anlaşılmaktadır. Yerel yönetimlerin, halkın katılımını artırarak ve taleplerini daha fazla dikkate alarak bu alanların daha etkin ve kullanışlı hale getirilmesi yönünde adımlar atması, kentin yaşam kalitesini önemli ölçüde artıracaktır.

4.6.1.3. Katılımcıların Açık ve Yeşil Alan İhtiyacına Yönelik Katılım Düzeyi Görüşlerinin Yüzdelik Analizi

Düzce'deki katılımcıların açık ve yeşil alan ihtiyacına yönelik katılım düzeyi görüşleri, geniş bir yelpazede değerlendirilmiştir. Çizelge 4.49'te Düzce kent merkezindeki açık ve yeşil alan ihtiyacına yönelik katılım düzeyine ilişkin katılımcı görüşlerinin yüzdelik dilimler ve sayısal değerler halinde özetlenmektedir.

Düzce Kent merkezindeki açık ve yeşil alanlara yönelik katılımcı görüşleri, bu alanların çeşitli yönlerden büyük ölçüde olumlu değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcıların %61,5'i açık ve yeşil alanların sayısının artırılması gerektiğini belirtirken, mevcut alanların beklentileri karşılamadığına dair yüksek bir oran (%38,9) dikkat çekmektedir. Bu alanların fiziksel ve ruhsal sağlık üzerinde olumlu etkiler yarattığına katılımcıların büyük bir kısmı (%40,9) inanırken, çocuklar için de benzer bir görüş baskın durumdadır (%41,0). Sosyalleşme ve yaşam kalitesini artırma gibi konularda da güçlü bir destek görülmekte, %49,1 ve %41,9 oranlarında olumlu görüşler öne çıkmaktadır. Açık ve yeşil alanların toplumsal aidiyet hissi ve şehir içindeki yeşil alanların korunması gibi konularda

da destekleyici görüşler öne çıkmakta, kararların halk taleplerine göre alındığı görüşü ise %46,9 oranında kabul görmektedir. Ancak, kültürel ve tarihi kimliklerin korunması konusunda görüşler daha karışık olup, %34,6'lık bir kesim bu alanların kimlikleri yeterince koruduğunu düşünmektedir. Genel olarak, Düzce'deki açık ve yeşil alanlar olumlu bir değerlendirme alırken, bazı iyileştirmeler yapılması gerektiği görüşü yaygın olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 4.49. Katılımcıların açık ve yeşil alan ihtiyacına yönelik katılım düzeyi görüşlerinin ortalama ve standart sapma sonuçları.

No	Katılımcıların Açık ve Yeşil Alan ihtiyacına yönelik katılım düzeyi görüşleri	Ortalama±Standart Sapma
1	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların sayısı artırılmalıdır.	4,5632±,61607
2	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar beklentilerimi karşılamaktadır.	2,4705±1,41763
3	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar fiziksel, ruhsal sağlığım açısından bana faydalı olmaktadır.	3,8600±,99567
4	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar çocuğumun fiziksel, ruhsal sağlığı açısından faydalı olmaktadır.	3,8322±1,00531
5	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar sosyalleşmeme yardımcı olmaktadır.	3,9140±,87498
6	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar yaşam kalitemi arttırmaktadır.	3,8196±1,01441
7	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar toplumsal bir aidiyetlik hissi oluşturmaktadır.	3,8364±,99121
8	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar ekolojik bir doku olması sebebiyle hayvanların şehirde barınmasına yardımcı olmaktadır.	3,8179±1,02239
9	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar şehir içinde yeşil bir alanın korunmasına olanak sağlamaktadır.	3,9654±,94649
10	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar insanlar için iyi bir toplanma mekânıdır.	4,0987±,85952
11	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlara yönelik alınan kararlar, kent halkının talep ve görüşleri değerlendirilerek uygulanmaktadır	3,4452±1,11338
12	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar sahip oldukları kültürel, tarihi kimliklikleri yeterince korunmaktadır.	3,3676±1,23579
13	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların gelecek nesiller tarafından kullanabilmesi önemlidir.	4,1180 ±,94823
14	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlara olan ulaşım yeterince kolaydır.	3,2605±1,37626
15	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda yeteri kadar yaya güvenliği vardır.	3,0809±1,39929
16	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların sahip olduğu yürüyüş, bisiklet yolları genel olarak ihtiyacı karşılamaktadır.	2,9840±1,37325

Çizelge 4.49. Katılımcıların açık ve yeşil alan ihtiyacına yönelik katılım düzeyi görüşlerinin yüzdelik analiz sonuçları (devam).

No	Katılımcıların Açık ve Yeşil Alan ihtiyacına yönelik katılım düzeyi görüşleri	Ortalama±Standart Sapma
17	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlara olan erişimin yüksek olması bu alanlara gelme sıklığımızı arttırmaktadır.	3,8221±1,05201
18	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda otopark sayısı yeterlidir.	2,8668±1,45392
19	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda kendimi güvende hissediyorum.	3,2209±1,36444
20	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar (Pazar değeri, arsa fiyatlarının artması, turizm gelirleri vb.) ekonomik yararları bakımından kente katkı sağlamaktadır.	3,6594±1,06275
21	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar her yaş grubundan bireyin ihtiyacını karşılayacak şekilde düzenlenmiştir (çocuk oyun alanı, spor alanı vb.).	3,7799±,95536
22	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar değişik kullanıcı grupları tarafından kullanılmaktadır (çiftler, aile, arkadaş...).	3,9064±,93980
23	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar konusunda yapılacak planlama ve uygulamalarda, mutlaka kent insanın sosyal dokusu (yaş, cinsiyet, meslek), yeşil alan ihtiyaç eğilimleri dikkate alınmalıdır.	3,9250±,97493
24	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alan çalışmalarında yerel yönetim yeşil alan, bahçe düzenleme konusunda bilinçlendirme faaliyetlerinde etkin rol almaktadır.	3,7875±1,05800
25	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki Donatı elemanları (bank, kamelya, çöp kutusu, aydınlatma, vb.) nitelik açısından uygundur.	3,8019±1,10711
26	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki Donatı elemanları (bank, kamelya, çöp kutusu, aydınlatma, vb.) nicelik açısından uygundur.	3,9376±1,10212
27	Kent içerisindeki açık yeşil alanların afetler (deprem, sel vb.) sırasında ve sonrasında güvenli olduğunu düşünüyorum.	4,2749±,94596
28	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanların Afet sonrası kullanılacak “Acil Toplanma Alanları” olarak kullanılması uygundur.	4,4334±,83147
29	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanların afet sonrasında “Geçici Barınma Alanları” olarak kullanılması uygundur.	4,4503±,85860
30	Düzce Kent merkezinde afet sonrasında acil toplanma alanları ve geçici barınma alanlarının mevcut düzenlenecek parklara entegre edilmesi uygundur.	4,5379±,75573
31	Afet anlarında ve sonrasında kullanılmak üzere, Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanların alt yapılarının (elektrik, su, internet vb.) geliştirilmesi gerekmektedir	4,6509±,61314

Düzce kent merkezindeki açık ve yeşil alanlara yönelik katılımcı görüşlerinin ortalama ve standart sapma analizi sonucu Açık ve yeşil alanların sayısının artırılması gerekliliği Ortalama değeri (4,5632±0,61607) oldukça yüksek olup, katılımcıların açık ve yeşil alanların sayısının artırılmasına yönelik güçlü bir talepte bulunduğunu göstermektedir. Düzce'deki mevcut yeşil alanların yetersiz görüldüğü ve daha fazla alan ihtiyacı olduğu açıktır. “Beklentileri karşılama düzeyi” Katılımcıların, mevcut açık ve yeşil alanların beklentilerini karşılama düzeyi oldukça düşük (2,4705±1,41763) olarak değerlendirilmiştir. Bu durum, yeşil alanların niteliksel veya niceliksel olarak

katılımcıların ihtiyaçlarına tam anlamıyla cevap veremediğini göstermektedir. “Fiziksel ve ruhsal sağlık üzerindeki faydalar” Katılımcılar, açık-yeşil alanların fiziksel ve ruhsal sağlıklarına fayda sağladığını belirtmişlerdir ($3,8600 \pm 0,99567$). Bu, yeşil alanların bireysel sağlık açısından olumlu algılandığını ortaya koymaktadır. “Çocukların sağlığı üzerindeki etkiler” Katılımcılar, bu alanların çocuklarının fiziksel ve ruhsal sağlığına fayda sağladığına da benzer düzeyde katılmaktadırlar ($3,8322 \pm 1,00531$). Bu durum, ailelerin açık-yeşil alanların çocukları için önemli olduğunu düşündüğünü göstermektedir. “Sosyalleşmeye katkı” Düzce’deki açık ve yeşil alanların sosyalleşme için önemli olduğu ($3,9140 \pm 0,87498$) katılımcılar tarafından kabul edilmektedir. Bu, yeşil alanların toplumsal ilişkiler kurma ve sürdürme açısından değerli görüldüğüne işaret etmektedir. “Yaşam kalitesine etkisi” Katılımcılar, açık-yeşil alanların yaşam kalitelerini artırdığına inanmakta ($3,8196 \pm 1,01441$) olup, bu alanların genel memnuniyet ve iyi yaşam deneyimleri için önemli olduğunu ortaya koymaktadır. “Toplumsal aidiyet hissi” Açık ve yeşil alanların toplumsal aidiyetlik hissini güçlendirdiği görüşü de genel olarak olumlu bulunmuştur ($3,8364 \pm 0,99121$). “Ekolojik fayda ve hayvan barınma desteği” Bu alanların şehirdeki ekolojik dokuyu koruduğu ve hayvanlar için barınma alanı sağladığı görüşüne katılım da oldukça yüksektir ($3,8179 \pm 1,02239$). Katılımcılar, açık-yeşil alanların kentin ekolojik dengesine katkı sağladığını düşünmektedir. “Yeşil alanların korunması” Bu alanların şehir içinde korunmasının önemli olduğu görüşü yüksek bir ortalama ile belirtilmiştir ($3,9654 \pm 0,94649$). Bu, katılımcıların çevreyi koruma bilincine sahip olduğunu göstermektedir. “Toplanma alanı olarak işlevsellik” Açık ve yeşil alanların insanlar için iyi bir toplanma mekanı sunduğu güçlü bir şekilde kabul edilmiştir ($4,0987 \pm 0,85952$). Bu da sosyal etkileşimler için bu alanların önemli olduğunu ortaya koymaktadır. “Halkın talep ve görüşlerinin değerlendirilmesi” Karar alma süreçlerinde halkın talep ve görüşlerinin değerlendirilmesi konusunda ortalama bir memnuniyet gözlemlenmiştir ($3,4452 \pm 1,11338$). Bu, halkın katılımının sağlanmasında eksiklikler olduğunu göstermektedir. “Kültürel ve tarihi kimliklerin korunması” Katılımcılar, açık-yeşil alanların kültürel ve tarihi kimliklerinin yeterince korunmadığını düşünmekte ($3,3676 \pm 1,23579$), bu da bu alanların kimliksel değerlerinin korunmasına yönelik daha fazla çaba sarf edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. “Gelecek nesiller için kullanım” Açık-yeşil alanların gelecek nesiller için korunması gerektiği yönünde güçlü bir fikir birliği bulunmaktadır ($4,1180 \pm 0,94823$). Bu, sürdürülebilirliğe dair yüksek bir farkındalık olduğunu göstermektedir. “Ulaşım kolaylığı” Açık ve yeşil alanlara ulaşımın yeterince kolay olup olmadığı konusunda katılımcılar kararsızdır

(3,2605±1,37626). Bu, yeşil alanlara erişimde birtakım sorunlar yaşandığına işaret etmektedir. “Yaya güvenliği” Katılımcılar, açık-yeşil alanlarda yeterli yaya güvenliğinin sağlanmadığına dair bir algıya sahiptir (3,0809±1,39929). Bu durum, güvenlik önlemlerinin artırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. “Yürüyüş ve bisiklet yolları” Yürüyüş ve bisiklet yollarının ihtiyacı karşılayıp karşılamadığı konusunda katılımcılar genel olarak olumsuz bir görüş bildirmiştir (2,9840±1,37325). Bu, altyapının geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. “Açık-yeşil alanlara erişim sıklığı artırmakta” Katılımcıların çoğunluğu, yeşil alanlara kolay erişimin bu alanların kullanım sıklığını artırdığı görüşündedir (3,8221±1,05201). Bu bulgu, yeşil alanların ulaşılabilirliğinin, kent sakinlerinin bu alanları daha sık tercih etmelerinde önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Ancak, otopark sayısının yetersizliği (2,8668±1,45392) yeşil alanlara araçla ulaşmada sorunlar yaşandığını ve bu sorunun giderilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. “Güvenlik” Katılımcılar, açık-yeşil alanlarda kendilerini güvenli hissetme konusunda kararsız bir tutum sergilemişlerdir (3,2209±1,36444). Bu sonuç, yeşil alanların daha güvenli hale getirilmesi gerektiğine işaret ederken, güvenlik algısının yeşil alanların kullanımını doğrudan etkileyebileceği gerçeğini yansıtmaktadır. “Açık-yeşil alanların ekonomik katkısı” Katılımcılar, yeşil alanların ekonomik anlamda kent için katkı sağladığını düşünmektedir (3,6594±1,06275). Bu değerlendirme, yeşil alanların kent ekonomisine olan dolaylı katkılarını (arsa değerlerinin artması, turizm gelirleri vb.) yansıtmaktadır. “Farklı yaş gruplarına uygunluk” Yeşil alanların her yaş grubuna hitap ettiği görüşü (3,7799±0,95536) genel olarak olumlu bulunmakta olup, bu alanların sosyal çeşitliliği artırmaya katkıda bulunduğu düşünülmektedir. Aynı şekilde, farklı kullanıcı grupları tarafından kullanıldığı görüşü de (3,9064±0,93980) sosyalleşme ve kamusal alan kullanımı açısından olumlu bir göstergedir.

“Sosyal doku ve planlama gerekliliği” Katılımcılar, açık ve yeşil alanların planlanmasında kent insanının sosyal dokusunun (yaş, cinsiyet, meslek) dikkate alınmasının önemini vurgulamışlardır (3,9250±0,97493). Bu bulgu, yeşil alan planlama süreçlerinde daha katılımcı ve sosyal duyarlılık içeren yaklaşımların gerekliliğini ortaya koymaktadır. “Yerel yönetimlerin rolü” Katılımcıların, yerel yönetimlerin yeşil alan ve bahçe düzenlemeleri konusunda bilinçlendirme faaliyetlerinde kısmen etkin bir rol oynadığını düşündükleri (3,7875±1,05800) gözlenmiştir. Ancak, bu etkinliğin artırılması gerektiği düşüncesi de tablodan çıkarılabilecek bir diğer önemli sonuçtur. “Nitelik ve nicelik açısından donatı elemanları” Katılımcılar, açık-yeşil alanlardaki donatı

elemanlarının (bank, kamelya, çöp kutusu, aydınlatma vb.) hem nitelik ($3,8019 \pm 1,10711$) hem de nicelik açısından ($3,9376 \pm 1,10212$) genellikle yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Ancak, standart sapma değerlerinin yüksekliği, bazı katılımcıların bu konuda memnuniyetsizlik yaşadığını göstermekte olup, bu tür altyapı hizmetlerinin iyileştirilmesi gerektiği düşünülmektedir. “Afet durumlarında yeşil alanların güvenliği” Katılımcıların büyük bir kısmı, yeşil alanların afetler sırasında güvenli toplanma noktaları olabileceğine inanmaktadır ($4,2749 \pm 0,94596$). Bu görüş, Düzce gibi deprem riski yüksek bir kentte yeşil alanların afet sonrası kullanımına dair önemli bir potansiyel taşıdığını ortaya koymaktadır. “Acil toplanma ve geçici barınma alanları” Yeşil alanların afet sonrası “Acil Toplanma Alanları” ($4,4334 \pm 0,83147$) ve “Geçici Barınma Alanları” ($4,4503 \pm 0,85860$) olarak kullanılmasının uygun olduğu düşünülmektedir. Bu durum, kent planlamasında yeşil alanların sadece sosyal ve çevresel faydalarının değil, aynı zamanda kriz yönetiminde de kritik bir rol oynadığını göstermektedir. “Altyapı gereksinimleri” Katılımcılar, afet sonrası yeşil alanların altyapılarının (elektrik, su, internet vb.) geliştirilmesi gerektiği görüşünde birleşmişlerdir ($4,6509 \pm 0,61314$). Bu sonuç, afet durumlarında altyapının yeşil alanların etkin kullanılabilirliği açısından büyük önem taşıdığını ortaya koymaktadır.

Katılımcıların Düzce kent merkezindeki açık ve yeşil alanlara yönelik memnuniyetleri genel olarak olumlu bir düzeyde seyretmektedir. Bununla birlikte, bazı konularda iyileştirme gereksinimlerinin varlığı dikkat çekmektedir. Bazı katılımcılar donatı elemanlarının niteliği ve niceliği konusunda daha fazla iyileştirme gerektiğini belirtmektedir. Özellikle otopark yetersizliği, güvenlik algısındaki eksiklikler ve afet sonrası kullanım için altyapı gereksinimleri öne çıkan konular arasındadır. Yeşil alanların afet durumlarında acil toplanma ve barınma alanları olarak kullanılabilirliği konusunda geniş bir fikir birliği bulunmakta olup, bu alanların kent yaşamında sadece rekreatif değil, stratejik bir rol oynadığı da anlaşılmaktadır. Bu, açık-yeşil alanların yalnızca günlük kullanım için değil, aynı zamanda acil durumlarda da önemli bir rol oynayabileceğini göstermektedir. Yerel yönetimlerin, bu alanların yönetimi ve iyileştirilmesi süreçlerinde daha katılımcı ve kapsamlı yaklaşımlar geliştirmesinin hem yeşil alanların kullanımını hem de kent sakinlerinin memnuniyet düzeyini artırma potansiyeli taşıdığı vurgulanmaktadır.

4.6.2. Kullanıcı Verilerinin Analizi

4.6.2.1. Açımlayıcı Faktör Analizi İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları

Faktör analizi, değişkenler arasındaki temel yapıyı tanımlamak amacıyla kullanılan bir karşılıklı bağımlılık tekniğidir (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2014). Bu teknik, ölçülebilir ve gözlemlenebilir değişkenlerin, ortak bir varyansı paylaşan ve gözlemlenemeyen daha az sayıda gizli değişkene indirgenebileceği fikrine dayanır, bu da boyutluluğu azaltma olarak bilinmektedir (Bartholomew, Knott, & Moustaki, 2011). Faktör analizi, iki temel uygulama ile gerçekleştirilir: ‘‘Keşifsel (Açımlayıcı) faktör analizi’’ (Exploratory Factor Analysis), yeni oluşturulmuş ölçek ifadelerini, çevrilmiş ölçekleri veya belirli bir örneklem için sorulan soruların temel faktör yapılarını belirlemeye yönelik bir yöntemdir.

Çizelge 4.50. Sürdürülebilirlik boyutları faktörlerle ilgili faktör analizi sonuçları.

Faktörün adı	Yargılar	Faktör Ağırlıkları	Faktörün Açıklayıcılığı (%)	Güvenilirlik
Çevresel	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar ekolojik bir doku olması sebebiyle hayvanların şehirde barınmasına yardımcı olmaktadır.	,666	36,158	0,798
	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların sayısı artırılmalıdır.	,690		
	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların gelecek nesiller tarafından kullanılabilmesi önemlidir.	,656		
Sosyal	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar sosyalleşmeye yardımcı olmaktadır.	,824	22,020	0,850
	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlara yönelik alınan kararlar, kent halkının talep ve görüşleri değerlendirilerek uygulanmaktadır.	,712		
	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar değişik kullanıcı grupları tarafından kullanılmaktadır (çiftler, aile, arkadaş...).	,841		
Ekonomik	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda otopark sayısı yeterlidir.	,740	18,351	0,793
	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar (Pazar değeri, arsa fiyatlarının artması, turizm gelirleri vb.) ekonomik yararları bakımından kente katkı sağlamaktadır.	,688		
		Toplam	76,529	
KMO and Bartlett's Test				
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.				,868
Bartlett's Test of Sphericity				13785,139
df				253
Sig.				,000

AFA sonuçlarına göre, veri setinin faktör analizine uygunluğunu belirlemek için KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değeri ve Bartlett's Testi kullanılmaktadır. KMO değeri en az 0,50 olmalı, bu değer 0,70'in üzerinde olduğunda ise örneklemin faktör analizine uygun olduğu kabul edilmektedir. Araştırmada elde edilen KMO değeri 0,868 olup oldukça yüksek bir düzeyde, dolayısıyla faktör analizi için uygun ve güvenilir sonuçlar elde edilebileceğini göstermektedir.

Bartlett's Testi sonucu anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$), bu da veriler arasındaki ilişkililiğin faktör analizine uygun olduğunu doğrulamaktadır. Bu bağlamda, analize alınan 31 maddeden, düşük eşdeğerlik, birden fazla faktörde yüksek faktör yükü taşıma veya tek başına kalan madde olma sebeplerinden dolayı analiz dışı bırakılmıştır. Bu adım sonrasında analiz için 8 madde belirlenmiş (18S8, 18S1, 18S13, 18S5, 18S11, 18S22, 18S20, 18S18) bu maddeler üzerinden analiz sürdürülmüştür ve çıkarıldıktan sonra 23 madde kalmıştır. Bu maddeler, çizelge 4.48'te görüldüğü gibi 3 faktör altında toplanmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda, Düzce kent merkezindeki açık-yeşil alanların çevresel, sosyal ve ekonomik katılım boyutlarında anlamlı üç faktör elde edilmiştir. Düzce Kent Merkezindeki Açık-Yeşil Alanların Çevresel, Sosyal ve Ekonomik Boyutlarda Önemli Etkileri Olduğu Görülmektedir. Çevresel Faktörler, Ekolojik Doku ve Doğal Yaşamın Devamlılığına Katkı Sağladığını Vurgularken, Açıklayıcı Gücü %36,158 ve Güvenilirlik Değeri 0,798 ile Önemli Bir Etkiye Sahiptir. Sosyal Faktörler, Kent Halkının Sosyal Etkileşimini Artırdığı ve Karar Süreçlerinde Halkın Katılımını Sağladığı Görülmektedir, Bunun Açıklayıcı Gücü %22,020 ve Güvenilirlik Değeri İse 0,850'dir. Ekonomik Faktörler, Açık-Yeşil Alanların Ekonomik Yararlarını, Özellikle Turizm ve Arsa Fiyatları Üzerinden Kent Ekonomisine Katkı Sağladığını Ortaya Koymaktadır, Açıklayıcı Gücü %18,351 ve Güvenilirlik Değeri 0,793'tür.

4.6.2.2. Korelasyon Analizi İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları

Korelasyon analizi, değişkenler arasındaki ilişkinin gücünü ve yönünü belirlemek için kullanılan istatistiksel bir yöntemdir (Mertler & Vannatta, 2019). Bu analiz, değişkenler arasındaki ilişkinin doğrusal olup olmadığını değerlendirir ve Pearson korelasyon katsayısı genellikle bu amaçla kullanılmaktadır. Bu katsayı, değişkenler arasındaki ilişkinin ne kadar güçlü olduğunu ve hangi yönde olduğunu göstermektedir.

Spearman's rho (R) ve p-değerleri, politika oluşturma ve karar alma süreçleri ile katılım

düzeyleri arasındaki ilişkiyi istatistiksel olarak analiz etmektedir. Burada, R değeri iki değişken arasındaki ilişkinin yönü ve kuvvetini gösterirken, p-değeri bu ilişkinin anlamlı olup olmadığını belirtmektedir. Genellikle p-değerinin 0.05'ten küçük olması, ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir (Hair vd.,2019). Bu işlemin sonunda korelasyon katsayısı olarak adlandırılan ve -1 ile +1 arasında değer alan bir sonuç elde edilir. Bu sonuçlar da r ile gösterilir (Can, 2013). İki değişken arasındaki korelasyon katsayısının yorumu aşağıdaki gibi yapılmaktadır (Sungur, 2016):

- $r = -1$ ise Tam negatif doğrusal ilişki vardır. Yani, bu değişken artarken diğeri azalır, tersine, bir değişken azalırken diğeri artar. Bu durumda, çizilen grafiğin eğimi de negatif işaretli olur.
- $r = +1$ ise Tam pozitif doğrusal ilişki vardır. Yani, bu değişken arttığında diğeri de artar, bir değişken azaldığında diğeri de azalır. Bu durumda çizilen grafiğin eğimi de pozitif işaretli olur.
- $r = 0$ ise İki değişken arasında ilişki yoktur.

Bu analizi yapmamızın temel amacı, yeşil alan politikalarının belirlenmesi, uygulanması ve izlenmesi süreçlerinde katılım düzeylerinin ve aşamalarının etkilerini anlamaktır. Yeşil alanlar, şehirlerin sürdürülebilirliği ve yaşam kalitesi açısından kritik öneme sahiptir. Bu nedenle, bu alanların yönetimi ve planlanması sürecine halkın katılımı, daha demokratik, etkili ve sürdürülebilir politikaların oluşturulmasına katkı sağlamaktadır.

Sürdürülebilirlik, açık ve yeşil alan planlaması bağlamında, çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerin dengeli bir şekilde ele alınması anlamına gelmektedir. Bu bağlamda, kullanıcı anketleri ve korelasyon analizi, sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmak için önemli araçlardan biridir.

Ana Hipotez ÇEV.01. (H1.0): Kadınlar ve erkekler arasında çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir korelasyon yoktur.

Alt Hipotez ÇEV.01. (H1.1): Kadınlar ve erkekler arasında çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir korelasyon vardır.

Ana Hipotez SOS.01. (H2.0): Kadınlar ve erkekler arasında sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir korelasyon yoktur.

Alt Hipotez SOS.01. (H2.1): Kadınlar ve erkekler arasında sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir korelasyon vardır.

Ana Hipotez EKN.01. (H3.0): Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir korelasyon yoktur.

Alt Hipotez EKN.01. (H3.1): Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir korelasyon vardır.

Çizelge 4.51. Cinsiyetin çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerin katılım aşaması ve düzeyleri arasındaki korelasyon analizi.

		Çevresel	Sosyal	Ekonomik
Kadın	P	0.03	0.02	0.01
Erkek	R	0.378	0.406	0.345

P değeri 0.05'ten küçük olduğu için, kadınlar ve erkekler arasında çevresel faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir korelasyon vardır. Korelasyon katsayısı ($r = 0.378$) ise bu ilişkinin pozitif yönde olduğunu gösteriyor. *ÇEV.01. H1.0* hipotezi reddedilir; *ÇEV.01. H1.1* hipotezi kabul edilir. P değeri 0.05'ten küçük olduğu için, kadınlar ve erkekler arasında sosyal faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir korelasyon vardır. Korelasyon katsayısı ($r = 0.406$) pozitif yönde güçlü bir ilişki olduğunu gösterir. *SOS.01. H2.0* hipotezi reddedilir; *SOS.01.H2.1* hipotezi kabul edilir.

P değeri 0.05'ten küçük olduğu için, kadınlar ve erkekler arasında ekonomik faktörlere yönelik algılar arasında anlamlı bir korelasyon vardır. Korelasyon katsayısı ($r = 0.345$) bu ilişkinin pozitif ve orta düzeyde olduğunu gösterir. *EKN.01. H3.0* hipotezi reddedilir; *EKN.01. H3.1* hipotezi kabul edilir.

Bu sonuçlar, cinsiyetin bu üç faktörle olan ilişkisini pozitif ve anlamlı olarak desteklemektedir.

4.6.2.3. Regresyon Analizi İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları

Regresyon analizi, bir bağımsız değişken ile bir bağımlı değişken arasındaki ilişkiyi ölçmek ve açıklamak için kullanılmaktadır. Bağımsız değişkenler, sonuçları etkileyen faktörler olarak kabul edilirken, bağımlı değişken sonuçları temsil etmektedir. Bu analiz hem tanımlayıcı hem de kestirimsel istatistik sağlamaktadır. Bağımsız değişkendeki bir birimlik değişikliğin, bağımlı değişkendeki değişikliği ne ölçüde etkilediğini gösteren regresyon katsayıları kullanılmaktadır (Küçüksille, 2016).

Çalışmanın ana hipotezi;

6KA. H0: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları

(Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması, İzleme, denetleme) açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip değildir.

6KA.H1: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması, İzleme ve denetleme) açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahiptir.

6KD.H0: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip değildir.

6KD.H1: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahiptir.

H0: Cinsiyetin katılım aşaması üzerinde bir etkisi yoktur.

H1: Cinsiyet, katılım aşamasını önemli ölçüde etkiler.

H0: Yaşın katılım aşaması üzerinde bir etkisi yoktur.

H1: Yaş, katılım aşamasını önemli ölçüde etkiler.

H0: Eğitimin katılım aşaması üzerinde bir etkisi yoktur.

H1: Eğitim seviyesi, katılım aşamasını önemli ölçüde etkiler.

Ho: Mesleğin katılım aşaması üzerinde bir etkisi yoktur.

H1: Meslek, katılım aşamasını önemli ölçüde etkiler.

Ho: Gelirin katılım aşaması üzerinde bir etkisi yoktur.

H1: Gelir düzeyi, katılım aşamasını önemli ölçüde etkiler.

Sürdürülebilirlik ilişkisini analiz etmek amacıyla bağımsız değişkenler (çevresel, sosyal, ekonomik faktörler) ile bağımlı değişken (sürdürülebilirlik) arasındaki regresyon katsayıları ve anlamlılık düzeyleri yer almaktadır.

(Çizelge 4.52) regresyon analizi tablosuna dayalı olarak ana hipotez ve alt hipotezler oluşturulmuş ve bu hipotezler kabul/red olarak yorumlanmıştır.

(H1): Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında sürdürülebilirlik ile

çevresel, sosyal, ekonomik durum arasında bir ilişki vardır.

ÇEV.01.(H1a): Çevresel faktörlerin sürdürülebilirlik üzerinde anlamlı pozitif bir etkisi vardır.

SOS.01.(H1b): Sosyal faktörlerin sürdürülebilirlik üzerinde anlamlı pozitif bir etkisi vardır.

EKN.01.(H1c): Ekonomik faktörlerin sürdürülebilirlik üzerinde anlamlı pozitif bir etkisi vardır.

Çizelge 4.52. Sürdürülebilirlik ilişkisi regresyon analizi bulguları.

Bağımsız Değişkenler	B	Std. Hata	t	p	Sig.	Tolerans	VIF
Sabit	1,282	0,420	3,518	0,01	0,01	,436	-
Çevresel	0,325	0,045	7,22	0,07	0,865	,521	1,009
Sosyal	0,275	0,038	6,82	0,05	0,38	,470	1,474
Ekonomik	0,212	0,052	4,08	0,002	0,745	,657	2,041
Bağımlı Değişken: Sürdürülebilirlik, R = ,732 R ² = 0,484, F = 5,596 p = ,000, Durbin-Watson = 2,045							

p-değeri 0.05'ten büyük olduğu için, çevresel faktörlerin sürdürülebilirlik üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir. *ÇEV.01 (H1a): Çevresel faktörlerin sürdürülebilirlik üzerinde anlamlı bir etkisi vardır* reddedilir. p-değeri 0.05'tir, bu da sınırda anlamlılık göstermektedir. R² değeri 0,484'dir. Ortaya çıkan sonuç yaklaşık %48,4 oranındaki varyansın Sürdürülebilirlik boyut tarafından açıklandığını göstermektedir. Bu nedenle sosyal faktörlerin sürdürülebilirlik üzerindeki etkisi istatistiksel olarak kabul edilmektedir. *SOS.01 (H1b): Sosyal faktörlerin sürdürülebilirlik üzerinde anlamlı bir etkisi vardır* kabul edilmektedir. p-değeri 0.05'ten küçük olduğu için, ekonomik faktörlerin sürdürülebilirlik üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlıdır. *EKN.01.(H1c): Ekonomik faktörlerin sürdürülebilirlik üzerinde anlamlı bir etkisi vardır* kabul edilmektedir. R² değeri 0,271'dir. Ortaya çıkan sonuç yaklaşık %27 oranındaki varyansın Katılım Aşamaları-Çevresel boyut tarafından açıklandığını göstermektedir.

4.6.2.4. Değişkenlere Yönelik T-testi İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları

T-Testi, bağımsız iki örneklem arasında belirli bir değişken açısından istatistiksel olarak

anlamalı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için kullanılan bir yöntemdir (Gürbüz ve Şahin, 2015). Bu çalışmada, cinsiyet ve medeni durum gibi demografik değişkenlerin, belirlenen değişkenler üzerinde farklılık yaratıp yaratmadığını analiz etmek amacıyla T-testi uygulanmıştır.

Açık ve yeşil alanların planlanıp uygulanma sistemindeki cinsiyete göre farklılıkları test etmek için hipotezler ve alt hipotezler oluşturulmuştur. İşte uygun hipotezler ve alt hipotezler:

(H0a): Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar bir sistem dâhilinde, birbirleriyle bağlantılı olarak planlanıp uygulanmaktadır konusunda Cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

(H1a): Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar bir sistem dâhilinde, birbirleriyle bağlantılı olarak planlanıp uygulanmaktadır konusunda Cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

(H0b): Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda, kente ait planlar hazırlanırken mahalle nüfusları baz alınmaktadır ifadesi ile Cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

(H1b): Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda, kente ait planlar hazırlanırken mahalle nüfusları baz alınmaktadır ifadesi ile Cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

(H0c): Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların konumlandırılacakları mahallede kentlinin yeşil alanlara ulaşımı dikkate alınmaktadır ifadesi ile Cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

(H1c): Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların konumlandırılacakları mahallede kentlinin yeşil alanlara ulaşımı dikkate alınmaktadır ifadesi ile Cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

(H0d): Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında yerel katılıma yer verilmektedir ifadesi ile Cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

(H1d): Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında yerel katılıma yer verilmektedir ifadesi ile Cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

(H0e): Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında bölge halkının da söz sahibi olması sağlanmaktadır ifadesi ile Cinsiyete göre anlamlı bir farklılık

göstermemektedir.

(H1e): Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında bölge halkının da söz sahibi olması sağlanmaktadır ifadesi ile Cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

(H0f): Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında kent için bir yeşil alan politikası belirlenmektedir ifadesi ile Cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

(H1f): Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında kent için bir yeşil alan politikası belirlenmektedir ifadesi ile Cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Açık ve yeşil alanların planlanıp uygulanma sisteminin Cinsiyete Göre Farklılığı Testi (t-Testi) Çizelge 4.53’de sunulmaktadır.

Çizelge 4.53. Açık ve yeşil alanların planlanıp uygulanma sisteminin cinsiyete göre farklılığı testi (t-Testi).

Planlama ve Uygulama Değişkenler	Cinsiyet Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	t	sig
Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar bir sistem dâhilinde, birbirleriyle bağlantılı olarak planlanıp uygulanmaktadır.	Kadın	460	3,2674	1,03544	1,384	,000
	Erkek	726	3,1736	1,19778	1,430	
Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda Kente ait planlar hazırlanırken mahalle nüfusları baz alınmaktadır.	Kadın	460	3,3043	1,09005	,160	,016
	Erkek	726	3,2934	1,18293	,163	
Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların konumlandırılacakları mahallede kentlinin yeşil alanlara ulaşımı dikkate alınmaktadır.	Kadın	460	3,5283	1,07723	,700	,158
	Erkek	726	3,4807	1,17751	,714	
Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında yerel katılıma yer verilmektedir.	Kadın	460	3,5087	1,01724	1,857	,907
	Erkek	726	3,3953	1,02892	1,862	
Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında bölge halkının da söz sahibi olması sağlanmaktadır.	Kadın	460	3,4283	1,13628	2,283	,213
	Erkek	726	3,2755	1,11473	2,273	
Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında kent için bir yeşil alan politikası belirlenmektedir.	Kadın	460	3,5587	1,05142	,536	,030
	Erkek	726	3,5262	,99724	,530	

Çizelge 4.53'e göre Düzce kent merkezindeki açık ve yeşil alan planlamaları ve uygulamaları hakkındaki katılımcı görüşlerinin cinsiyet durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini incelemektedir. Kadın ve erkek katılımcıların yanıtları karşılaştırılarak ortalama, standart sapma, t-değeri ve anlamlılık (sig) değerleri verilmiştir. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar bir sistem dâhilinde, birbirleriyle bağlantılı olarak planlanıp uygulanmaktadır ifadesine kadınların (N=460, Ortalama=3.2674, SS=1.03544) ve erkeklerin (N=726, Ortalama=3.1736, SS=1.19778) verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($t=1.384$, $p<0.001$). Bu sonuç, kadınların bu ifadeye erkeklere göre daha fazla katıldığını göstermektedir. *H1a: Vatandaşların Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların bir sistem dâhilinde, birbirleriyle bağlantılı olarak planlanıp uygulanması konusunda cinsiyetleriyle arasında anlamlı bir farklılık vardır kabul edilmiştir.*

Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda kente ait planlar hazırlanırken mahalle nüfusları baz alınmaktadır ifadesinde ise kadınların (Ortalama=3.3043, SS=1.09005) ve erkeklerin (Ortalama=3.2934, SS=1.18293) yanıtları arasında yine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=0.160$, $p=0.016$). Bu sonuç, kadınların bu ifadenin doğruluğuna erkeklere göre daha fazla inandığını göstermektedir. *H1b: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda Kente ait planlar hazırlanırken mahalle nüfusları baz alınmakta ifadesi ile Cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır kabul edilmiştir.* Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların konumlandırılacakları mahallede kentlinin yeşil alanlara ulaşımı dikkate alınmaktadır ifadesinde kadınların (Ortalama=3.5283, SS=1.07723) ve erkeklerin (Ortalama=3.4807, SS=1.17751) yanıtları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t=0.700$, $p=0.158$). *H1c: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların konumlandırılacakları mahallede kentlinin yeşil alanlara ulaşımı dikkate alınmaktadır ifadesi ile Cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır reddedilmiştir.* Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında yerel katılıma yer verilmektedir ifadesinde de kadınlar (Ortalama=3.5087, SS=1.01724) ve erkekler (Ortalama=3.3953, SS=1.02892) arasında anlamlı bir fark yoktur ($t=1.857$, $p=0.907$). *H1d: Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında yerel katılıma yer verilmektedir ifadesi ile Cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır reddedilmiştir.* Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında bölge halkının da söz sahibi olması sağlanmaktadır ifadesinde kadınlar (Ortalama=3.4283, SS=1.13628) ve erkekler (Ortalama=3.2755, SS=1.11473) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2.283$,

p=0.213), bu da kadınların bu konuda erkeklere göre daha olumlu bir görüşe sahip olduğunu göstermektedir. H1e: *Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında bölge halkının da söz sahibi olması sağlanmaktadır ifadesi ile Cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır reddedilmiştir.* Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında kent için bir yeşil alan politikası belirlenmektedir ifadesinde de kadınlar (Ortalama=3.5587, SS=1.05142) ve erkekler (Ortalama=3.5262, SS=0.99724)¹ arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır (t=0.536, p=0.030). H1f: *Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında kent için bir yeşil alan politikası belirlenmektedir ifadesi ile Cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır kabul edilmiştir.* Bu bulgular, genel olarak kadınların Düzce kent merkezindeki açık-yeşil alan planlamaları konusunda erkeklere göre daha olumlu görüşlere sahip olduğunu göstermektedir. Bazı ifadelerde anlamlı farklar bulunmuş, bazılarında ise cinsiyetler arasında önemli bir fark tespit edilmemiştir.

Çizelge 4.54. Açık ve yeşil alanların tasarım ve donatı elemanları değişkenleri ile cinsiyete göre farklılığı testi (t-Testi).

Tasarım ve Donatı Elemanları Değişkenler	Cinsiyet Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	t	sig
Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklar tasarım yönünden başarılıdır.	Kadın	460	3,2674	1,03544	1,384	,000
	Erkek	726	3,1736	1,19778	1,430	
Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tasarım elemanlarından yürüyüş yolları bulunmaktadır.	Kadın	460	3,3043	1,09005	,160	,016
	Erkek	726	3,2934	1,18293	,163	
Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tasarım elemanlarından donatı elemanları (aydınlatma, çeşme, çöp kutuları vb.) bulunmaktadır.	Kadın	460	3,5283	1,07723	,700	,158
	Erkek	726	3,4807	1,17751	,714	
Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda bulunan çocuk oyun alanları yeterlidir.	Kadın	460	3,5087	1,01724	1,857	,907
	Erkek	726	3,3953	1,02892	1,862	
Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda dört mevsimi de göz önünde tutarak, bitki çeşitliliği, bitkisel tasarım uygulanmaktadır.	Kadın	460	3,4283	1,13628	2,283	,213
	Erkek	726	3,2755	1,11473	2,273	
Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda yeteri kadar tuvalet bulunmaktadır.	Kadın	460	3,5587	1,05142	,536	,030
	Erkek	726	3,5262	,99724	,530	

¹ SS, “Sum of Squares” (Kareler Toplamı).

Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parkların tasarım yönünden başarısı ifadesinde Kadınlar (Ortalama=3,2674, SS=1,03544) ve erkekler (Ortalama=3,1736, SS=1,19778) arasında tasarım başarısına ilişkin görüşlerde anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t=1,384$, $p=0,000$). Bu sonuç, kadınların parkların tasarımını erkeklerden daha olumlu değerlendirdiğini göstermektedir.

Düzce Kent merkezindeki parklarda yürüyüş yollarının bulunması ifadesinde Kadınlar (Ortalama=3,3043, SS=1,09005) ve erkekler (Ortalama=3,2934, SS=1,18293) arasında yürüyüş yollarının varlığına ilişkin görüşlerde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=0,160$, $p=0,016$). Bu, kadınların yürüyüş yollarının parklarda bulunmasını erkeklere göre daha olumlu değerlendirdiğini göstermektedir. Düzce Kent merkezindeki parklarda donatı elemanlarının bulunması ifadesinde Kadınlar (Ortalama=3,5283, SS=1,07723) ve erkekler (Ortalama=3,4807, SS=1,17751) arasında donatı elemanlarının varlığına ilişkin görüşlerde anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t=0,700$, $p=0,158$). Her iki cinsiyet de donatı elemanlarının yeterli olduğunu benzer şekilde değerlendirmektedir. Düzce Kent merkezindeki parklarda çocuk oyun alanlarının yeterliliği ifadesinde Kadınlar (Ortalama=3,5087, SS=1,01724) ve erkekler (Ortalama=3,3953, SS=1,02892) arasında çocuk oyun alanlarının yeterliliğine ilişkin görüşlerde anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t=1,857$, $p=0,907$). Bu, her iki cinsiyetin de çocuk oyun alanlarının yeterli olduğunu düşündüğünü göstermektedir. Düzce Kent merkezindeki parklarda dört mevsimi göz önünde tutarak bitki çeşitliliği ve bitkisel tasarım uygulanması ifadesinde Kadınlar (Ortalama=3,4283, SS=1,13628) ve erkekler (Ortalama=3,2755, SS=1,11473) arasında bitkisel tasarım uygulaması hakkında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t=2,283$, $p=0,213$). Her iki grup da bitki çeşitliliğinin ve tasarımının yeterli olduğunu benzer şekilde değerlendirmektedir. Düzce Kent merkezindeki parklarda yeterli tuvalet bulunması: Kadınlar (Ortalama=3,5587, SS=1,05142) ve erkekler (Ortalama=3,5262, SS=0,99724) arasında tuvaletlerin yeterliliği hakkında anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=0,536$, $p=0,030$). Kadınlar, tuvaletlerin yeterli olduğunu erkeklerden biraz daha olumlu bir şekilde değerlendirmektedir. Bazı tasarım ve donatı elemanlarına ilişkin kadın ve erkek görüşleri arasında anlamlı farklar bulunurken, diğer özellikler hakkında her iki cinsiyetin değerlendirmeleri benzerlik göstermektedir.

Çizelge 4.55. Açık ve yeşil alanların bakım ve kullanılabilirlik değişkenleri ile cinsiyete göre farklılığı testi (t-Testi).

Bakım ve Kullanılabilirlik Değişkenler	Cinsiyet Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	t	sig
Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tesislerin bakımı ve onarımı yapılmaktadır.	Kadın	460	3,4391	1,09195	1,261	,370
	Erkek	726	3,3554	1,12912	1,270	
Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki tesisler makul mesafede olup herkes tarafından kullanılabilir.	Kadın	460	3,5326	1,07102	-,183	,784
	Erkek	726	3,5441	1,03730	-,182	
Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parkların yakın çevresinde insanlar için eğitim, öğretim gibi farklı beceriler kazandırmaya yönelik kurumlar vardır.	Kadın	460	3,6000	1,13029	2,101	,415
	Erkek	726	3,4587	1,12787	2,100	
Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda yerel işletmelerin faaliyete geçmesi, büyümesi için fırsatlar vardır.	Kadın	460	3,6565	1,05794	3,343	,117
	Erkek	726	3,4408	1,09856	3,371	

Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki parklarda tesislerin bakımı ve onarımı ifadesinde Kadınların (Ortalama=3,4391, SS=1,09195) ve erkeklerin (Ortalama=3,3554, SS=1,12912) tesis bakım ve onarımı konusundaki görüşlerinde anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t=1,261$, $p=0,370$). Bu sonuç, her iki cinsiyetin de parklardaki bakım ve onarımdan memnuniyet derecelerinin benzer olduğunu göstermektedir. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki tesislerin makul mesafede olup herkes tarafından kullanılabilirliği ifadesinde Kadınların (Ortalama=3,5326, SS=1,07102) ve erkeklerin (Ortalama=3,5441, SS=1,03730) tesislerin erişilebilirliği hakkında verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t=-0,183$, $p=0,784$). Her iki cinsiyet de tesislerin erişilebilirliğini benzer şekilde değerlendirmektedir. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların yakın çevresinde eğitim ve öğretim kurumlarının varlığı Kadınlar (Ortalama=3,6000, SS=1,13029) ve erkekler (Ortalama=3,4587, SS=1,12787) arasında eğitim ve öğretim kurumlarının varlığına ilişkin görüşlerde anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t=2,101$, $p=0,415$). Her iki cinsiyet de bu kurumların varlığını benzer şekilde değerlendirmektedir. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda yerel işletmelere fırsatlar sunulması Kadınların (Ortalama=3,6565, SS=1,05794) ve erkeklerin (Ortalama=3,4408, SS=1,09856) yerel işletmelere sunulan fırsatlar hakkındaki

görüşlerinde anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t=3,343$, $p=0,117$). Bu durum, her iki cinsiyetin de bu konuda benzer şekilde düşündüğünü göstermektedir bakım ve kullanılabilirlik konularında kadın ve erkek görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır, yani her iki cinsiyet de parklardaki tesislerin bakımı, erişilebilirliği, çevredeki eğitim kurumları ve yerel işletmelere sunulan fırsatlar konusunda benzer değerlendirmelerde bulunmaktadır.

Sürdürülebilirlik ilişkisini anlamak için yapılan analizlerde, cinsiyetler arasındaki farklılıkları incelemek amacıyla üç ana hipotez belirlenmiştir.

ÇEV.01.H₀: Kadınlar ve erkekler arasında çevresel sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark yoktur.

ÇEV.01. H₁: Kadınlar ve erkekler arasında çevresel sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark vardır.

SOS.01.H₀: Kadınlar ve erkekler arasında sosyal sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark yoktur.

SOS.01.H₁: Kadınlar ve erkekler arasında sosyal sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark vardır.

EKN.01.H₀: Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark yoktur.

EKN.01.H₁: Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 4.56’de, cinsiyete göre çevresel, sosyal, ekonomik ve sürdürülebilirlik faktörlerine yönelik algılara ilişkin t-testi sonuçları sunulmaktadır.

Çizelge 4.56. Cinsiyete göre çevresel, sosyal, ekonomik ve sürdürülebilirlik faktörlerine yönelik algılar üzerine t-Testi sonuçları.

Değişkenler	Cinsiyet Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	t	sig
Çevresel	Kadın	460	3,85	0,75	-2,900	0,045
	Erkek	726	4,10	0,60		
Sosyal	Kadın	460	3,5714	,15157	0,080	,039
	Erkek	726	3,1297	0,80		
Ekonomik	Kadın	460	2,1629	,62946	3,200	,940
	Erkek	726	3,1673	0,85		

p-değeri 0,05'ten küçüktür ($p < 0,05$), bu nedenle *ÇEV.01.H₀: Kadınlar ve erkekler arasında çevresel sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark yoktur* reddedilmiştir. *ÇEV.01.H₁: Kadınlar ve erkekler arasında çevresel sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark vardır* kabul edilmiştir. Sonuç olarak, kadınlar ve erkekler arasında çevresel sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark vardır. Erkeklerin çevresel sürdürülebilirlik algısı (ortalama: 4,10) kadınlara göre (ortalama: 3,85) daha yüksektir.

p-değeri 0,05'ten küçüktür ($p < 0,05$), bu nedenle *SOS.01.H₀: Kadınlar ve erkekler arasında sosyal sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark yoktur* (H_0) reddedilmiştir. *SOS.01.H₁: Kadınlar ve erkekler arasında sosyal sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark vardır* kabul edilmiştir. Sonuç olarak, kadınlar ve erkekler arasında sosyal sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark vardır. Kadınların sosyal sürdürülebilirlik algısı (ortalama: 3,5714) erkeklere göre (ortalama: 3,1297) daha yüksektir. p-değeri 0,05'ten büyüktür ($p > 0,05$), bu nedenle *EKN.01.H₀: Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark yoktur* kabul edilmiştir. *EKN.01.H₁: Kadınlar ve erkekler arasında ekonomik sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark vardır* kabul edilmemiştir. Sonuç olarak, kadınlar ve erkekler arasında ekonomik sürdürülebilirlik algısı açısından anlamlı bir fark yoktur.

4.6.2.5. Ki-Kare Analiz İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları

Bu bölümde, Düzce Kent Merkezi'nde bulunan açık ve yeşil alanlardaki park kullanıcılarına uygulanan anketlerden elde edilen veriler üzerinde Ki-Kare Analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonucunda, anketlerde yer alan sorular çaprazlanarak $p \leq 0,05$ değerine bakılmış ve bu değer altında kalan bulgular anlamlı kabul edilmiştir. Sadece anlam ifade eden bu bulgular detaylı bir şekilde değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Bu yöntem, park kullanıcılarının deneyimlerini ve memnuniyetlerini etkileyen faktörlerin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Çalışmada incelenen değişkenlerin Ki-kare sonuçları, ayrı bir tabloda sunulmuştur.

Araştırmanın Hipotezleri

Hipotez 1: Cinsiyet ile açık ve yeşil alanda geçirilen süre arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₀: Cinsiyet ile açık-yeşil alanda geçirilen süre arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

H₁: Cinsiyet ile açık-yeşil alanda geçirilen süre arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Hipotez 2: Cinsiyet ve açık-yeşil alan Tercihi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H0: Katılımcıların cinsiyeti ile açık ve yeşil alanlardan en çok hangisini kullandıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

H1: Katılımcıların cinsiyeti ile açık ve yeşil alanlardan en çok hangisini kullandıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Hipotez 3: Cinsiyet ve Gelir Arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H0: Katılımcıların cinsiyeti ile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

H1: Katılımcıların cinsiyeti ile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Hipotez 4: Gelir düzeyi ile açık ve yeşil alanları ziyaret etme sıklığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H0: Katılımcıların gelir düzeyi ile açık ve yeşil alanları ziyaret etme sıklığı arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

H1: Katılımcıların gelir düzeyi ile açık ve yeşil alanları ziyaret etme sıklığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Hipotez 5: Eğitim düzeyi ile açık-yeşil alanda geçirilen süre arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H0: Eğitim düzeyi ile açık-yeşil alanda geçirilen süre arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

H1: Eğitim düzeyi ile açık-yeşil alanda geçirilen süre arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Cinsiyete Göre Katılımı:

Farklı cinsiyet gruplarının aktivitelerdeki katılım düzeyleri karşılaştırılmış ve cinsiyete göre değişimlerin analizi yapılmıştır. Çizelge 4.57’de katılımcıların cinsiyetleri ile açık ve yeşil alanda geçirdikleri süre arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmış bir çaprazlama analizi sunulmaktadır. Tablo, dört farklı süre aralığında (1 saatten az, 2-3 saat, 4-5 saat, 6 saatten fazla) parkta ne kadar vakit geçirdikleri bilgileri ile cinsiyet (erkek ve kadın) kategorilerini karşılaştırmaktadır.

Çizelge 4.57. Katılımcı açık ve yeşil alanda ne kadar süre vakit geçirmektedir sorusu ile cinsiyet arasındaki ilişkinin çaprazlanması elde edilen değerler.

S1	S5					Toplam	p
	Sayı	1 saatten az	2-3 saat	4-5 saat	6 saatten fazla		
Erkek	n	99	233	92	36	460	0,000
	%	75,2	269,9	85,7	29,1	460,0	
Kadın	n	95	463	129	39	726	
	%	118,8	426,1	135,3	45,9	726,0	
Toplam	n	194	696	221	75	1186	
	%	194,0	696,0	221,0	75,0	1186,0	

Erkek katılımcıların çoğunluğu (233 kişi) 2-3 saat süresince açık ve yeşil alanda vakit geçirirken, kadın katılımcıların da büyük kısmı (463 kişi) aynı süre aralığında vakit geçirmektedir. Beklenen sayı ile gerçek sayı arasındaki farklar, her cinsiyet grubunun park ziyaret sürelerinin dağılımında ne derece farklılık gösterdiğini yansıtmaktadır. Erkeklerin 2-3 saat süresince açık ve yeşil alanda vakit geçiren sayısı beklenenden düşükken (233 kişi, %269,9), 1 saatten az ve 6 saatten fazla sürelerde parkta vakit geçiren sayıları beklenenden yüksektir. Kadınlarda ise, 2-3 saat süresince açık ve yeşil alanda vakit geçirenlerin sayısı beklenenden yüksek (463 kişi, %426,1), 1 saatten az ve 6 saatten fazla sürelerde vakit geçiren sayıları beklenenden düşüktür. Bu sonuçlar, kadınların genellikle 2-3 saatlik açık ve yeşil alanda ziyareti süresini tercih ettiğini ve cinsiyetler arasında açık ve yeşil alanda geçirilen sürelerin dağılımında belirgin farklar olduğunu göstermektedir. Cinsiyet ve katılımcı açık ve yeşil alanda ne kadar süre vakit geçirmektedir ilişkisi Chi-Square testleri ile incelemektedir. Pearson Chi-Square değeri 23,948 (df=3, p=0,000) ve Likelihood Ratio 23,710 (df=3, p=0,000) olup, her iki test de cinsiyet ile açık ve yeşil alanda geçirilen süre arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu gösterir. Linear-by-Linear Association değeri 0,081 (p=0,775) ise doğrusal bir ilişki olmadığını belirtir. Toplam 1186 geçerli vaka bulunmaktadır ve minimum beklenen değer 29,09'dur. Sonuç olarak, cinsiyetin açık ve yeşil alanda geçirilen süre üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Symmetric Measures sonuçları, iki değişken arasındaki ilişkinin zayıf olduğunu göstermektedir. Pearson's R değeri 0,008 ve Spearman Korelasyonu 0,020 olup, her iki testin p-değerleri (sırasıyla 0,775 ve 0,493) anlamlılık sınırlarının çok üzerinde

kalmaktadır. Bu, iki değişken arasında hem doğrusal hem de sıralı olarak istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığı belirtilmektedir.

Katılımcıların cinsiyetleri ile açık ve yeşil alanlardan en çok hangisini kullanıyorsunuz sorusu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmış bir çaprazlama analizi sunulmaktadır (Çizelge 4.58).

Çizelge 4.58. Cinsiyet ile kent merkezinde yer alan açık ve yeşil alanlardan en çok hangisini kullanıyorsunuz sorusu arasındaki ilişkinin çaprazlanması elde edilen değerler.

S6	S1				p
	Sayı	Kadın	Erkek	Toplam	
Millet Bahçesi	n	379	272	651	0,001
	%	398,5	252,5	651,0	
Kent park	n	94	33	127	
	%	77,7	49,3	127,0	
Çamlıevler	n	27	14	41	
	%	25,1	15,9	41,0	
Bahçelievler	n	38	9	47	
	%	28,8	18,2	47,0	
Güzelbahçe	n	22	13	35	
	%	21,4	13,6	35,0	
Melensu Park	n	78	73	151	
	%	92,4	58,6	151,0	
Demetevler	n	55	25	80	
	%	49,0	31,0	80,0	
Yeşiltepe	n	13	8	21	
	%	12,9	8,1	21,0	
Esentepe	n	20	13	33	
	%	20,2	12,8	33,0	
Toplam	n	726	460	1186	
	%	726,0	460,0	1186,0	

Çizelge 4.58’te katılımcıların cinsiyetine göre kent merkezinde bulunan açık-yeşil alanlardan en çok hangisini kullandıklarını göstermektedir. Hem erkekler hem de kadınlar arasında en çok tercih edilen park, Millet Bahçesi’dir; erkeklerin %59,1’i (272 kişi) ve kadınların %52,2’si (379 kişi) bu parkı kullanmaktadır. Erkekler arasında ikinci en popüler alan %15,9 (73 kişi) ile Melen Su Parkı iken, kadınlar arasında %12,9 (94 kişi) ile Kent Park ikinci sırada gelmektedir. Diğer parkların kullanımı ise her iki cinsiyette de daha düşük oranlardadır. Örneğin, erkeklerin %7,2’si (33 kişi) ve kadınların %12,9’u (94 kişi) Kent Park’ı tercih etmektedir. Çamlıevler, Bahçelievler, Güzelbahçe, Demetevler, Yeşiltepe ve Esentepe parkları ise daha az tercih edilmektedir. Bu veriler, cinsiyetler

arasında park tercihleri konusunda belirli farklılıkların olduğunu göstermektedir. Erkekler ve kadınlar arasında açık-yeşil alan kullanımı tercihlerinde bazı farklılıklar bulunmakla birlikte, her iki cinsiyet de ağırlıklı olarak Millet Bahçesi'ni tercih etmektedir.

Cinsiyet ve kent merkezindeki açık-yeşil alan kullanım tercihleri arasındaki ilişkiyi incelemek için yapılan Chi-Square testlerinin sonuçlarını göstermektedir. Pearson Chi-Square değeri 27,006 (df=8, p=0,001) ve Likelihood Ratio değeri 28,218 (df=8, p=0,000) her iki test de bu iki değişken arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu belirtmektedir (p <0,05). Ancak, Linear-by-Linear Association testi değeri 0,106 (p=0,745) doğrusal bir ilişki olmadığını göstermektedir (p >0,05). Toplamda 1186 geçerli vaka mevcuttur ve tüm beklenen değerler 5'ten büyük olup, minimum beklenen değer 8,15'tir. Bu sonuçlar, cinsiyetin açık-yeşil alan tercihleri üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır.

Cinsiyet ile kent merkezindeki açık-yeşil alan kullanım tercihleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan analizlerin sonuçlarını göstermektedir. Pearson's R değeri 0,009 ve Spearman Correlation değeri 0,042 olup, her iki ölçüm de anlamlılık açısından p-değerlerinin 0,05'ten büyük olduğunu göstermektedir (Pearson's R: p = 0,745, Spearman: p = 0,153). Bu sonuçlar, cinsiyet ile eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığını ortaya koymaktadır.

Katılımcıların cinsiyeti ile geliri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmış bir çaprazlama analizi sunulmaktadır (Çizelge 4.55). Çizelge 4.55'de katılımcıların gelir seviyeleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişkiyi göstermektedir. 0-5000 TL gelir aralığında erkeklerin %17,8'i (82 kişi) ve kadınların %28,6'sı (208 kişi) bulunmaktadır. 5001-7500 TL gelir aralığında erkeklerin yalnızca %0,7'si (3 kişi) ve kadınların %5'inin (36 kişi) yer aldığı görülmektedir. 7501-10000 TL aralığında erkeklerin %10,4'ü (48 kişi) ve kadınların %16,5'i (120 kişi) bulunmaktadır. 10001-12500 TL gelir aralığında erkeklerin %11,1'i (51 kişi) ve kadınların %13,8'i (100 kişi) yer almaktadır. 12501 TL ve daha fazla gelir grubunda erkeklerin %60,0'ı (276 kişi) ve kadınların %36,1'i (262 kişi) bulunuyor. Bu veriler, erkeklerin yüksek gelir aralıklarında daha yoğun yer aldığını, kadınların ise düşük ve orta gelir aralıklarında daha fazla temsil edildiğini göstermektedir. Genel olarak, erkekler daha yüksek gelir gruplarında daha yüksek bir orana sahipken, kadınlar daha düşük gelir gruplarında daha yaygındır.

Çizelge 4.59. Cinsiyet ile gelir sorusu ile arasındaki ilişkinin çaprazlanmasından elde edilen değerler.

Değişken	Kategoriler	İstatistik	Cinsiyet		p
			Kadın	Erkek	
Gelir	0-5000 tl	n	208	82	0,000
		%	177,5	112,5	
	5001-7500 tl	n	36	3	
		%	23,9	15,1	
	7501-10000 tl	n	120	48	
		%	102,8	65,2	
	1001-12500 tl	n	100	51	
		%	92,4	58,6	
	12501 tl ve daha fazla	n	262	276	
		%	329,3	208,7	
1186					

Çizelge 4.59’da cinsiyet ve gelir düzeyleri arasındaki ilişkiyi değerlendiren simetrik ölçümleri sunmaktadır. Pearson's R değeri-0,211 ($p=0,000$) ve Spearman Korelasyon değeri-0,226 ($p=0,000$) her iki korelasyon katsayısının da negatif olduğunu ve iki değişken arasında anlamlı bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Pearson'ın negatif değeri, cinsiyet ile gelir arasındaki ilişkinin doğrusal olarak zayıf olduğunu, ancak anlamlı bir ters yönlü ilişki olduğunu ifade etmektedir. Spearman’ın negatif değeri ise, cinsiyet ve gelir arasında sıralı bir ilişki bulunduğunu ve daha yüksek gelir grubunda erkeklerin daha fazla temsil edildiğini, kadınların ise daha düşük gelir gruplarında yoğunlaştığını göstermektedir. Her iki testin de sonuçları, cinsiyet ve gelir arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı ve ters yönlü olduğunu ortaya koymaktadır.

Katılımcıların geliri ile açık ve yeşil alanın ziyaret edilme sıklığı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmış bir çaprazlama analizi sunulmaktadır (Çizelge 4.60). Çizelge 4.60’de katılımcıların gelir düzeyleri ile açık ve yeşil alanları kullanım sıklıkları arasındaki ilişkiyi detaylı bir şekilde göstermektedir. 0-5000 TL gelir grubundaki katılımcıların %25,2’si (73 kişi) açık ve yeşil alanları her gün kullanmaktadır. Bu grubun %33,1’i (96 kişi) her hafta sonu, %26,9’u (78 kişi) haftada birkaç kez, %12,4’ü (36 kişi) ayda birkaç kez ve %1,7’si (5 kişi) yılda birkaç kez kullanmaktadır. 5001-7500 TL gelir grubundaki katılımcıların %7,7’si (3 kişi) haftada birkaç kez ve %5,1’i (2 kişi) ayda birkaç kez bu alanları kullanırken, her gün kullanım oranı bulunmamaktadır. 7501-10000 TL gelir grubunda, katılımcıların %24,4’ü (41 kişi) her gün ve %41,1’i (69 kişi) her hafta sonu bu alanları kullanmaktadır. 10001-12500 TL gelir grubunda, %31,1’i (47 kişi) her gün açık ve yeşil alanları kullanırken, %39,7’si (60 kişi) her hafta sonu ve %25,2’si (38

kişi) haftada birkaç kez kullanmaktadır. 12501 TL ve daha yüksek gelir grubundaki katılımcıların %28,1'i (151 kişi) her gün, %31,8'i (171 kişi) her hafta sonu ve %24,0'ı (129 kişi) haftada birkaç kez bu alanları kullanmaktadır. Genel olarak, daha yüksek gelir gruplarındaki katılımcıların açık ve yeşil alanları daha düzenli ve sık kullanma eğiliminde olduğu görülmektedir. 12501 TL ve üzeri gelir grubundaki katılımcıların yüksek oranı (%28,1) her gün bu alanları kullanmakta, bu da gelir artışı ile kullanım sıklığının paralel olarak yükseldiğini göstermektedir.

Çizelge 4.60. Gelir ile açık ve yeşil alanın ziyaret edilme sıklığı arasındaki ilişkinin çaprazlanmasından elde edilen değerler.

Değişken	Kategoriler	İstatistik	Ziyaret Edilme Sıklığı					p
			Hergün	Her Hafta sonu	Haftada Birkez	Ayda Bir kez	Yılda Birkez	
Gelir	0-5000 t1	n	73	96	78	36	5	0,249
		%	76,3	99,3	71,2	32,3	10,0	
	5001-7500 t1	n	0	10	17	10	2	
		%	10,3	13,4	9,6	4,3	1,3	
	7501-10000 t1	n	41	69	29	23	6	
		%	44,2	57,5	41,2	18,7	5,8	
	1001-12500 t1	n	47	60	38	4	0	
		%	39,7	51,7	37,0	16,8	5,2	
	12501 t1 ve daha fazla	n	151	171	129	59	28	
		%	141,5	184,2	132,0	59,9	18,6	
1186								

Çizelge 4.60'de gelir düzeyleri ile açık ve yeşil alanların Ziyaret Edilme Sıklığı arasındaki ilişkinin simetrik ölçümlerini sunmaktadır. Pearson's R değeri -0,034 ($p=0,249$) ve Spearman Korelasyon değeri -0,030 ($p=0,304$) her iki ölçüm de çok düşük korelasyon katsayılarına ve yüksek p-değerlerine sahiptir. Bu sonuçlar, Gelir ile Ziyaret Edilme Sıklığı arasındaki ilişkinin hem doğrusal hem de sıralı olarak anlamlı olmadığını göstermektedir. Pearson'ın negatif değeri, cinsiyet ile gelir arasında doğrusal bir ilişki bulunmadığını; Spearman'ın negatif değeri ise, sıralı bir ilişki olmadığını ortaya koymaktadır. Bu veriler gelir düzeyleri açık ve yeşil alanların ziyaret edilme sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığını göstermektedir.

Eğitime Göre Katılım:

Katılımcıların eğitimleri ile açık ve yeşil alanda ne kadar süre vakit geçirmektedir sorusu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmış bir çaprazlama analizi sunulmaktadır (Çizelge 4.61).

Çizelge 4.61’da katılımcıların eğitim düzeyi ile açık ve yeşil alanda geçirdikleri süre arasındaki ilişkiyi göstermektedir. İlkokul/ortaokul mezunu katılımcıların %20,4’ü (46 kişi) parkta 1 saatten az süre geçirirken, %62,2’si (140 kişi) 2-3 saat geçirmektedir. Diplomasız okur yazar katılımcıların büyük kısmı (yüzde 66,7, 4 kişi) 1 saatten az süre geçirmekte, diğer kategorilerdeki sayılar çok düşüktür. Lise mezunu katılımcıların %13’ü (64 kişi) 1 saatten az süre geçirirken, %53,1’i (261 kişi) 2-3 saat geçirmektedir. Lisans mezunu katılımcıların %13,9’u (52 kişi) 1 saatten az, %63,9’u (239 kişi) ise 2-3 saat geçirmektedir. Yüksek lisans mezunu katılımcıların %34,6’sı (28 kişi) 1 saatten az, %56,8’i (46 kişi) ise 2-3 saat geçirmektedir. Doktora mezunu katılımcıların %100’ü (8 kişi) 1 saatten az süre geçirmektedir. Genel olarak, eğitim düzeyi arttıkça 2-3 saat parkta geçirme oranı da artmaktadır, ancak bazı kategorilerde beklenen sayılardan belirgin sapmalar gözlemlenmektedir. Örneğin, yüksek lisans ve doktora mezunu katılımcılar 1 saatten az süre geçirmekte daha belirgin bir eğilim göstermektedir. Bu veriler, eğitim düzeyinin parkta geçirilen süre üzerinde etkili olduğunu ve farklı eğitim gruplarının açık ve yeşil alanları nasıl kullandıkları arasında belirgin farklılıklar bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.61. Eğitim ile kent merkezinde yer alan açık ve yeşil alanda ne kadar süre vakit geçirmektedir sorusu ile arasındaki ilişkinin çaprazlanması elde edilen değerler.

Değişken	Kategoriler	İstatistik	Katılımcı açık ve yeşil alanda ne kadar süre vakit geçirmektedir.					p
			1 saatten az	2-3 saat	4-5 saat	6 saatten fazla	Total	
Eğitim	İlkokul/Ortaokul	n	46	140	25	14	225	0,641
		%	36,8	132,0	41,9	14,2	225,0	
	Diplomasız okur yazar	n	4	2	0	0	6	
		%	1,0	3,5	1,1	,4	6,0	
	Lise	n	64	261	126	41	492	
		%	80,5	288,7	91,7	31,1	492,0	
	Lisans	n	52	239	65	18	374	
		%	61,2	219,5	69,7	23,7	374,0	
	Yüksek Lisans	n	28	46	5	2	81	
		%	13,2	47,5	15,1	5,1	81,0	
	Doktora	n	0	8	0	0	8	
		%	1,3	4,7	1,5	,5	8,0	

Eğitim ile açık-yeşil alanda geçirilen süre arasındaki ilişkinin simetrik ölçümlerini sunmaktadır. Pearson's R değeri -0,014 (p=0,641) ve Spearman Korelasyon değeri -0,040 (p=0,166) her iki analiz de cinsiyet ile parkta geçirilen süre arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığını göstermektedir. Pearson’ın düşük korelasyon katsayısı ve yüksek p-

değeri, değişkenler arasında güçlü bir doğrusal ilişki olmadığını ortaya koymaktadır. Spearman'ın düşük korelasyon değeri de benzer şekilde sıralı bir ilişki bulunmadığını göstermektedir. Genel olarak, bu sonuçlar cinsiyet ve açık-yeşil alanda geçirilen süre arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığını ifade etmektedir.

Çizelge 4.62. Hipotez testlerinin sonuçları.

No	Hipotez	KABUL/RET	P (*p<0,05)
1	H1: Cinsiyet ile açık ve yeşil alanda geçirilen süre arasında anlamlı bir ilişki vardır.	Kabul	(0,775) (0,493)
2	H0: Cinsiyet ve açık-yeşil alan tercihi arasında anlamlı bir ilişki yoktur	Kabul	(p=0,745)
3	H1: Cinsiyet ve gelir arasında anlamlı bir ilişki vardır.	Kabul	(p=0,000)
4	H1: Gelir düzeyi ile açık ve yeşil alanları ziyaret etme sıklığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.	Kabul	(p=0,249) (p=0,304)
5	H0: Eğitim düzeyi ile açık-yeşil alanda geçirilen süre arasında anlamlı bir ilişki yoktur.	Kabul	(p=0,166)

İncelenen hipotezler doğrultusunda elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir:

Hipotez 1: Cinsiyet ile açık ve yeşil alanda geçirilen süre arasında anlamlı bir ilişki vardır. Test sonuçları, Pearson Chi-Square değeri 23,948 ($p = 0,000$) ve Likelihood Ratio değeri 23,710 ($p = 0,000$) ile cinsiyet ile açık-yeşil alanda geçirilen süre arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Bu nedenle, H0 hipotezi reddedilmiş ve H1 hipotezi kabul edilmiştir.

Hipotez 2: Cinsiyet ve açık-yeşil alan tercihi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Çaprazlama analizinden elde edilen Pearson's R ve Spearman Correlation değerlerine göre, Pearson's R değeri 0,009 ve Spearman Correlation değeri 0,042'dir. Her iki korelasyon katsayısı da çok düşük olup, p-değerleri sırasıyla 0,745 ve 0,153 olarak bulunmuştur. Bu p-değerleri, 0,05'lik anlamlılık seviyesinin oldukça üzerindedir ve bu durum, cinsiyet ile açık-yeşil alan tercihi arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığını gösterir. Bu sonuçlara göre, H0 hipotezi kabul edilmiştir ve H1 hipotezi reddedilmiştir.

Hipotez 3: Cinsiyet ve gelir arasında anlamlı bir ilişki vardır. Pearson's R değeri -0,211 ve Spearman Correlation değeri -0,226 ($p < 0,001$) ile cinsiyet ve gelir arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu gözlemlenmiştir. Bu bağlamda, H0 hipotezi reddedilmiş ve H1 hipotezi kabul edilmiştir.

Hipotez 4: Gelir düzeyi ile açık ve yeşil alanları ziyaret etme sıklığı arasında anlamlı bir ilişki vardır. Çaprazlama analizine göre, yüksek gelir gruplarının daha sık ziyaret ettiği, düşük gelir gruplarının ise daha az sıklıkla ziyaret ettiği belirlenmiştir. Bu bulgu, gelir

düzeyi ile ziyaret sıklığı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır, bu nedenle H0 hipotezi reddedilmiş ve H1 hipotezi kabul edilmiştir.

Hipotez 5: Eğitim düzeyi ile açık-yeşil alanda geçirilen süre arasında anlamlı bir ilişki vardır. Pearson's R değeri 0,009 ve Spearman Correlation değeri 0,042 ($p > 0,05$) ile eğitim düzeyi ve açık-yeşil alanda geçirilen süre arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Dolayısıyla, H0 hipotezi kabul edilmiş ve H1 hipotezi reddedilmiştir.

Cinsiyet ile açık-yeşil alan tercihleri ve açık-yeşil alanda geçirilen süre arasındaki ilişkiler anlamlı bulunmazken, cinsiyet ve gelir, gelir düzeyi ile ziyaret sıklığı arasındaki ilişkiler ile eğitim düzeyi ve açık-yeşil alan süreleri arasında anlamlı ilişkiler bulunmamıştır.

Sürdürülebilirlik ilişkisini anlamak için yapılan analizlerde demografik faktörler arasındaki farklılıkları incelemek amacıyla üç ana hipotez belirlenmiştir.

H01: Cinsiyet ile çevresel faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

ÇEV.01.H01.0: Cinsiyet ile çevresel faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

ÇEV.01.H01.1: Cinsiyet ile çevresel faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H02: Cinsiyet ile sosyal faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

SOS.01.H02.0: Cinsiyet ile sosyal faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

SOS.01.H02.2: Cinsiyet ile sosyal faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H03: Cinsiyet ile ekonomik faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

EKN.H03.0: Cinsiyet ile ekonomik faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

EKN.01.H03.3: Cinsiyet ile ekonomik faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Çizelge 4.63. Sürdürülebilirlik kriterlerine göre cinsiyet ve açık yeşil alan kullanımı ilişkisi: ki-kare analizi sonuçları.

Cinsiyet	N	Çevresel	Sosyal	Ekonomik	Toplam	p
Erkek	460	95	145	220	460	0,001
	%20,7	%31,5	%47,8	%100		
Kadın	726	300	260	166	726	
	%41,3	%35,8	%22,9	%100		
Toplam	1186	395	405	386	1186	
	%33,3	%34,1	%32,5	%100		

Cinsiyetin çevresel faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımıyla ilişkili olduğu, p-değeri (0,001) bu hipotezi desteklemektedir. Bu, cinsiyet ile çevresel faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. *ÇEV.01.H01.0: Cinsiyet ile çevresel faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki yoktur* hipotezi reddedilirken *ÇEV.01. H01.1: Cinsiyet ile çevresel faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki vardır* hipotezi kabul edilmiştir.

Cinsiyetin sosyal faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımıyla ilişkili olmadığı, p-değeri (0,001) bu hipotezi desteklemektedir. Bu, cinsiyet ile sosyal faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir. *SOS.01.H02.0: Cinsiyet ile sosyal faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki yoktur* hipotezi kabul edilirken, *SOS.01.H02.2: Cinsiyet ile sosyal faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki vardır* hipotezi reddedilir.

Cinsiyetin ekonomik faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımıyla ilişkili olduğu, p-değeri (0,001) bu hipotezi desteklemektedir. Bu, cinsiyet ile ekonomik faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. *EKN.01.H03.0: Cinsiyet ile ekonomik faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki yoktur* hipotezi reddedilirken *EKN.H03.3: Cinsiyet ile ekonomik faktörlere göre açık ve yeşil alan kullanımı arasında anlamlı bir ilişki vardır* hipotezi kabul edilmiştir.

4.6.2.6. Kruskal-Wallis Test İle İlgili Sürdürülebilirlik İlişkisi Bulguları

Bu araştırmada, açık ve yeşil alan planlamasında kent yönetimi ve katılımcılığın rolünü

incelemek amacıyla katılımcılardan elde edilen verilerin analizinde çeşitli istatistik yöntemler kullanılmıştır. İlk olarak, katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Katılım Atmosferi Algısı ve Katılıma Yönelik Tutum ile ilgili güvenilirlik analizleri, aritmetik ortalamalar ve standart sapmalar verilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi ile analiz edilmiştir. Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi sonucunda, Katılım Atmosferi Algısı katılma nedenleri ölçeği ($p = 0,000$; $p < 0,05$) ve Katılıma Yönelik Tutum elde edilen faydalar ölçeği ($p = 0,000$; $p < 0,05$) değerlerinin 0,05'ten küçük olması, bu verilerin normal dağılım göstermediğini ortaya koymuştur. Bu nedenle, araştırmada normal dağılım koşulu aranmayan parametrik olmayan analiz teknikleri olarak Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Cinsiyet değişkeninin memnuniyet üzerindeki etkisini değerlendirmek için parametrik olmayan alternatif olarak Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Meslek grupları, yaş ve eğitim durumunun memnuniyet üzerindeki etkisini belirlemek için ise Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır (Duymuş vd., 2012).

ÇEV.01.(H₀): Farklı yaş grupları arasında çevresel sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark yoktur.

ÇEV.01(H₁): Farklı yaş grupları arasında çevresel sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark vardır.

SOS.01.(H₀): Farklı eğitim düzeyleri arasında sosyal sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark yoktur.

SOS.01.(H₁): Farklı eğitim düzeyleri arasında sosyal sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark vardır.

EKN.01.(H₀): Cinsiyetler arasında ekonomik sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark yoktur.

EKN.01(H₁): Cinsiyetler arasında ekonomik sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark vardır.

Çizelge 4.64. Yaş, eğitim ve cinsiyet kategorilerine göre çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik Kruskal-Wallis testi sonuçları.

Ölçekler	Kategoriler	N	Çevresel Ortalama	Sosyal Ortalama	Ekonomik Ortalma	Kruskal-Wallis H	sig
Yaş	18-24	215	564,23	655,82	524,34	247,868	,000
	25-34	250	579,18	777,88	319,81		
	35-44	370	603,93	654,07	362,68	3,333	
	45-54	240	625,83	623,22	588,91		
	55 üzeri	111	577,75	519,28	723,99	250,98	
Eğitim	İlkokul/Ortaokul	6	354,70	646,92	572,46	155,398	,003
	Lise	81	932,62	230,50	731,79	214,732	
	Lisans	492	756,03	598,11	657,32		
	Yüksek Lisans	374	700,62	596,76	487,11	224,20	
	Doktora	8	616,82	442,81	340,09		
Cinsiyet	Kadın	460	571,32	452,88	268,25	6,631	,000
	Erkek	726	607,55	224,20	211,55	41,223	
Toplam		1186					

Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre çevresel sürdürülebilirlik için Kruskal-Wallis H değeri 247,868 ve p-değeri 0,000. p-değeri 0,05'ten küçük olduğundan, $\text{ÇEV}.01.(H_0)$: Farklı yaş grupları arasında çevresel sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark yoktur reddedilirken $\text{ÇEV}.01.(H_1)$: Farklı yaş grupları arasında çevresel sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark vardır kabul edilmiştir. Bu, yaş grupları arasında çevresel sürdürülebilirlik medyanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir.

Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre sosyal sürdürülebilirlik için Kruskal-Wallis H değeri 214,732 ve p-değeri 0,003. p-değeri 0,05'ten küçük olduğundan, $\text{SOS}.01.(H_0)$: Farklı eğitim düzeyleri arasında sosyal sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark yoktur hipotezi reddedilirken $\text{SOS}.01.(H_1)$: Farklı eğitim düzeyleri arasında sosyal sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark vardır kabul edilmiştir. Bu, eğitim düzeyleri arasında sosyal sürdürülebilirlik medyanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir.

Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre ekonomik sürdürülebilirlik için Kruskal-Wallis H değeri 41,223 ve p-değeri 0,000. p-değeri 0,05'ten küçük olduğundan, $\text{EKN}.01.(H_0)$: Farklı eğitim düzeyleri arasında ekonomik sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark yoktur hipotezi reddedilirken $\text{EKN}.01.(H_1)$: Cinsiyetler arasında ekonomik sürdürülebilirlik arasında anlamlı bir fark vardır hipotezi kabul edilmiştir. Bu,

cinsiyetler arasında ekonomik sürdürülebilirlik medyanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir.

Yapılan kullanıcı anketi analizlerinde sürdürülebilirlik ilişkin hipotezlerin kabul ve reddi incelenmiştir. Çizelge 4.65’te çevresel, sosyal ve ekonomik faktörler için yapılan hipotez testlerinin kabul edilme ya da reddedilme durumlarını göstermektedir.

Çizelge 4.65. Sürdürülebilirlik kullanıcı anketi analiz sonuçları: Kabul ve Red durumları.

	AÇIMLAYICI FAKTÖR	KORELASYON	REGRESYON	T TESTİ	ANOVA	Kİ KARE	KRUSKAL WALLİS
ÇEVRESEL	-	H1.0 RET H1.1 KABUL	H0 RET H1 KABUL	H0 Red H1 Kabul	-	H6.0 RET H6.1KABUL	H0 RET H1 KABUL
SOSYAL	-	H2.0 RET H2.1 KABUL	H0 RET H2 KABUL	H0 Red H1 Kabul	-	H6.0 KABUL H6.2 RET	H0 RET H1KABUL
EKONOMİK	-	H3.0 RET H3.1 KABUL	H0 RET H3 KABUL	H0 Kabul H1 Kabul	-	H6.0 RET H6.3 KABUL	H0 RET H1KABUL

Yapılan kullanıcı anketi analizinde, sürdürülebilirlik ile ilişkili çevresel, sosyal ve ekonomik faktörlerin hipotezleri değerlendirilmiştir. Çevresel faktörle ilgili H1.1 ve H6.1 hipotezleri kabul edilirken, H1.0 ve H6.0 hipotezleri reddedilmiştir. Sosyal faktörle ilgili H2.1, H6.0 ve H1 hipotezleri kabul edilirken, H2.0 ve H6.2 hipotezleri reddedilmiştir. Ekonomik faktörle ilgili ise H3.1 ve H3 hipotezleri kabul edilmiş, H3.0, H6.0 ve H6.3 hipotezleri reddedilmiştir. Çevresel ve sosyal faktörlerin sürdürülebilirlikle güçlü bir ilişkisi olduğu, ancak ekonomik faktörlerin bu konuda daha zayıf bir etki gösterdiği sonucuna varılmaktadır. Analizler, faktörlerin birbirleriyle olan ilişkisini ve sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini ortaya koymuştur.

4.6.3. Kullanıcı Verilerinin Analizi

Açımlayıcı Faktör Analizi ile Nitelik ve Nicelik Sorunlarıyla İlgili İlişkisi Bulguları

KMO değeri, örneklemin yeterliliğini gösterir ve 0.875 olarak bulunmuştur. Bu değer, 0.70'in üzerinde olduğu için analizdeki verilerin faktör analizine oldukça uygun olduğunu göstermektedir. Bartlett testi sonucu anlamlı ($p < 0.05$) olduğundan, veri setindeki değişkenler arasında yeterli ilişki bulunduğunu ve faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir.

Düzce kentinde mevcut açık ve yeşil alan planlaması sürecinde, nitelik ve nicelik sorunları üzerine yapılan açımlayıcı faktör analizi sonuçları, çeşitli eksiklikleri ve iyileştirme alanlarını gözler önüne sermektedir (Çizelge 4.66). Bu analiz, kent yönetiminin yeşil alanların hem kalitesi hem de sayısındaki eksiklikleri gidermek adına daha kapsamlı bir yaklaşıma ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

“Nitelik” faktörü altında toplanan değişkenler, Düzce kent merkezindeki açık ve yeşil alanların kalitesiyle ilgili katılımcıların görüşlerini yansıtmaktadır. Bu faktörün açıklayıcılığı %28,713 olup, faktör ağırlıkları 0,603 ile 0,858 arasında değişmektedir. Güvenilirlik katsayısı ise 0,672 olarak hesaplanmıştır. En yüksek faktör ağırlığına sahip olan (18S6) değişkeni “*Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar yaşam kalitemi arttırmaktadır*” 0,858 ağırlıkla, katılımcıların açık-yeşil alanların yaşam kalitesi üzerindeki olumlu etkisini önemli bulduklarını göstermektedir. Ayrıca, (18S29) değişkeni “*Açık-yeşil alanların afet sonrası geçici barınma alanları olarak kullanılması uygundur*” 0,834 ağırlık ile, yeşil alanların afet durumunda kullanılabilirliği konusundaki görüşleri de vurgulamaktadır. Diğer değişkenler, açık-yeşil alanların donanım kalitesi ve her yaş grubunun ihtiyaçlarını karşılama kapasitesi hakkında fikir verirken, genel olarak nitelik faktörünün katılımcılar için önemli bir değerlendirme alanı olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.66. Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlaması sürecinde nitelik ve nicelik sorunlarıyla ilgili açımlayıcı faktör analizi testi sonuçları.

Faktörün adı	Değişken	Yargılar	Faktör Ağırlıkları	Faktörün Açıklayıcılığı (%)	Güvenilirlik
NİTELİK	18S2	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar beklentilerimi karşılamaktadır.	,680	28,713	,672
	18S6	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar yaşam kalitemi arttırmaktadır	,858		
	18S21	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar her yaş grubundan bireyin ihtiyacını karşılayacak şekilde düzenlenmiştir (çocuk oyun alanı, spor alanı vb.)	,762		
	18S25	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki donatı elemanları (bank, kamelya, çöp kutusu, aydınlatma, vb.) nitelik açısından uygundur.	,603		
	18S28	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanların afet sonrası kullanılacak “Acil Toplanma Alanları” olarak kullanılması uygundur.	,676		
	18S29	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanların afet sonrasında “Geçici Barınma Alanları” olarak kullanılması uygundur.	,834		
NİCELİK	18S1	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların sayısı artırılmalıdır.	,756	35,424	,650
	18S15	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda yeteri kadar yaya güvenliği vardır.	,940		
	18S17	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlara olan erişimin yüksek olması bu alanlara gelme sıklığımızı arttırmaktadır.	,836		
	18S18	Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda otopark sayısı yeterlidir.	,741		
	18S26	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki donatı elemanları (bank, kamelya, çöp kutusu, aydınlatma, vb.) nicelik açısından uygundur.	,505		
				Toplam	64,137

KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	21751,416
	df	496
	Sig.	,000

“Nicelik” faktörü, Düzce kent merkezinde bulunan açık-yeşil alanların sayısına yönelik görüşleri kapsamaktadır. Bu faktör, %35,424’lük açıklayıcılığa sahip olup, faktör ağırlıkları 0,505 ile 0,940 arasında değişmektedir. Güvenilirlik katsayısı ise 0,650 olarak belirlenmiştir. En yüksek faktör ağırlığına sahip olan (18S15) değişkeni *"Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda yeteri kadar yaya güvenliği vardır"* 0,940 ağırlık ile, yaya güvenliğinin katılımcılar tarafından en önemli niceliksel özellik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Buna ek olarak, (18S1) değişkeni *"Açık-yeşil alanların sayısı arttırılmalıdır"* 0,756 ağırlık ile, katılımcıların yeşil alan sayısını yeterli bulmadıklarını ve bu alanların sayısının artırılması gerektiğini düşündüklerini ortaya koymaktadır. Diğer değişkenler ise otopark yeterliliği, erişim sıklığı ve donanım miktarı gibi unsurları içererek nicelik faktörünün Düzce’deki açık-yeşil alanların fiziksel genişliği ve erişilebilirliği bakımından önemini vurgulamaktadır. Faktör analizinin toplam açıklayıcılığı %64,137 olup, analiz edilen değişkenlerin büyük çoğunluğunun açıklanabildiğini göstermektedir. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem uygunluk ölçüsü 0,875 olarak hesaplanmış olup, bu değer örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olduğunu göstermektedir. Bartlett Küresellik Testi’ne göre, verilerin faktör analizi için uygunluğunu destekleyen anlamlı bir sonuç ($p < 0,001$) elde edilmiştir. Bu sonuçlar, analiz edilen nitelik ve nicelik faktörlerinin açık-yeşil alan planlamasında dikkate alınması gerektiğini ve her iki faktörün de kent yönetimi açısından önemli değerlendirme alanları sunduğunu ortaya koymaktadır.

4.6.3.1.1. *Korelasyon Analizi ile Nitelik ve Nicelik Sorunlarıyla İlgili İlişkisi Bulguları*

“Niceliksel” ve “Niteliksel” uygunluk yargılarının korelasyon katsayıları ve anlamlılık düzeylerine göre hipotezler oluşturulmuş ve bu hipotezlerin kabul ya da ret durumlarını açıklanmıştır.

NN.04.H₀: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nicelik açısından uygunluğu ile nitelik açısından uygunluğu arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

NN.04.H₁: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nicelik açısından uygunluğu ile nitelik açısından uygunluğu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

NN.05.H₀: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nitelik açısından uygunluğu ile nicelik açısından uygunluğu arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

NN.05. H₁: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nitelik

açısından uygunluğu ile nicelik açısından uygunluğu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Çizelge 4.67. Düzce kenti örneğinde nitelik ve nicelik sorunları yargılarının korelasyon katsayıları analizi sonuçları.

Değişken	Yargılar	P	R
Niceliksel	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki donatı elemanları (bank, kamelya, çöp kutusu, aydınlatma, vb.) nicelik açısından uygundur.	0,03	0,457**
Niteliksel	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki donatı elemanları (bank, kamelya, çöp kutusu, aydınlatma, vb.) nitelik açısından uygundur.	0.01	0.652

Niceliksel uygunluk ile niteliksel uygunluk arasındaki korelasyon katsayısı 0.457 olarak hesaplanmıştır ve bu ilişki %99 güven düzeyinde anlamlıdır ($p < 0.05$). Bu, iki değişken arasında orta derecede güçlü bir ilişki olduğunu gösterdiği için *NN.04.H₀: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nicelik açısından uygunluğu ile nitelik açısından uygunluğu arasında anlamlı bir ilişki yoktur* Hipotezi red edilir ve *NN.04.H₁: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nicelik açısından uygunluğu ile nitelik açısından uygunluğu arasında anlamlı bir ilişki vardır* Hipotezi kabul edilmiştir. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nicelik açısından uygunluğu ile nitelik açısından uygunluğu arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Niteliksel uygunluk ile niceliksel uygunluk arasındaki korelasyon katsayısı 0.652 olarak hesaplanmıştır ve bu ilişki %99 güven düzeyinde anlamlıdır ($p < 0.05$). Bu, iki değişken arasında güçlü bir ilişki olduğunu gösteren *NN.05.H₀: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nitelik açısından uygunluğu ile nicelik açısından uygunluğu arasında anlamlı bir ilişki yoktur* reddedilir ve *NN.05.H₁: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nitelik açısından uygunluğu ile nicelik açısından uygunluğu arasında anlamlı bir ilişki vardır* Hipotezi kabul edilmiştir. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nitelik açısından uygunluğu ile nicelik açısından uygunluğu arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

4.6.3.1.2. Regresyon Analizi ile Nitelik ve Nicelik Sorunlarıyla İlgili İlişkisi Bulguları

Düzce kenti örneğinde, nitelik ve nicelik sorunlarıyla ilgili bir regresyon analizi için aşağıdaki gibi bir Çizelge 4.64'te oluşturulmuştur. Buna dayalı olarak hipotezler ve yorumlar yapılmıştır.

NN.04.H1: Nitelik sorunlarının Düzce kentindeki açık ve yeşil alanların genel algısı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

NN.05.H1: Nicelik sorunlarının Düzce kentindeki açık ve yeşil alanların genel algısı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Çizelge 4.68. Düzce kenti örneğinde, nitelik ve nicelik sorunlarıyla ilgili bir regresyon analizi.

Değişken	B	Std. Hata	t	p	Tolerans	VIF
Sabit	5.125	0.315	2.571	0.001	-	-
Niceliksel	0.192	1.058	5.834	0.002	0.820	1.320
Niteliksel	0.457	0.473	6.760	0.001	0.780	1.682

p-değeri 0.05'ten küçük olduğu için, niceliksel sorunların genel algı üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlıdır. NN.05.H1: *Nicelik sorunlarının Düzce kentindeki açık ve yeşil alanların genel algısı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.* p-değeri 0.05'ten küçük olduğu için, niteliksel sorunların genel algı üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlıdır. NN.04.(H1b): *Nitelik sorunlarının Düzce kentindeki açık ve yeşil alanların genel algısı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.* Her iki alt hipotez kabul edilmiştir. Bu sonuçlara göre hem niceliksel hem de niteliksel sorunların Düzce kentindeki açık ve yeşil alanların algılanan kalitesi üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu görülmektedir. Özellikle niteliksel sorunların etkisi, niceliksel sorunlara göre daha yüksek (B=0.457), yani niteliksel faktörler genel algıyı daha güçlü bir şekilde etkilemektedir. Tolerans ve VIF değerleri, çoklu doğrusal bağlantı sorunlarının bulunmadığını (Tolerans> 0.1, VIF<10) göstermektedir.

4.6.3.1.3. *t-Testi Analizi ile Nitelik ve Nicelik Sorunlarıyla İlgili İlişkisi Bulguları*

Düzce kenti örneğinde, nitelik ve nicelik sorunlarıyla ilgili bir t testi ve anova analizi için aşağıdaki gibi bir çizelge 4.64’de oluşturulmuştur. Buna dayalı olarak hipotezler ve yorumlar yapılmıştır. Ana hipotez olan Hipotez 4: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlaması sürecinde nitelik/nicelik açısından belirli eksiklikler bulunmaktadır. Alt hipotez olarak;

NN.01.(H₀): Niceliksel değişkenin açık ve yeşil alan planlamasında belirli eksikliklerin olduğunu gösteren bir etkisi yoktur.

NN.01.(H₁): Niceliksel değişkenin açık ve yeşil alan planlamasında belirli eksikliklerin olduğunu gösteren bir etkisi vardır.

NN.02.(H₀): Niteliksel değişkenin açık ve yeşil alan planlamasında belirli eksikliklerin olduğunu gösteren bir etkisi yoktur.

NN.02.(H₁): Niteliksel değişkenin açık ve yeşil alan planlamasında belirli eksikliklerin olduğunu gösteren bir etkisi vardır.

Çizelge 4.69.Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında niceliksel ve niteliksel değişkenlerin etkileri üzerine T testi analizi sonuçları.

Değişken	B	Std. Hata	t	p	Tolerans	VIF
Sabit	6.725	0.515	4.671	0.001	-	-
Niceliksel	0.692	3.056	7.874	0.002	0.920	1.420
Niteliksel	0.957	0.877	6.960	0.001	0.880	1.692

p-değeri 0.05'ten küçüktür. Bu, Niceliksel değişkenin açık ve yeşil alan planlamasında belirli eksikliklerin olduğunu gösteren anlamlı bir etkisi olduğu anlamına gelmektedir.

NN.01.(H₀): Niceliksel değişkenin açık ve yeşil alan planlamasında belirli eksikliklerin olduğunu gösteren bir etkisi yoktur reddedilirken NN.01.(H₁): Niceliksel değişkenin açık ve yeşil alan planlamasında belirli eksikliklerin olduğunu gösteren bir etkisi vardır kabul edilmiştir. Niceliksel değişkenin açık ve yeşil alan planlamasında belirli eksikliklerin olduğunu gösteren anlamlı bir etkisi bulunmaktadır. p-değeri 0.05'ten küçüktür. Bu,

Niteliksel değişkenin açık ve yeşil alan planlamasında belirli eksikliklerin olduğunu gösteren anlamlı bir etkisi olduğu anlamına gelmektedir. $NN.02.(H_0)$: *Niteliksel değişkenin açık ve yeşil alan planlamasında belirli eksikliklerin olduğunu gösteren bir etkisi yoktur* reddedilirken $NN.02.(H_1)$: *Niteliksel değişkenin açık ve yeşil alan planlamasında belirli eksikliklerin olduğunu gösteren bir etkisi vardır* kabul edilmiştir.

4.6.3.1.4. ANOVA Testi Analizi ile Nitelik ve Nicelik Sorunlarıyla İlgili İlişkisi Bulguları

Düzce örneğinde, açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nitelik ve nicelik sorunlarıyla ilgili ilişkileri incelemek amacıyla ANOVA testi uygulanmak istenmiştir. Ancak, verilerin dağılımı ve analiz gereksinimlerinin karşılanamaması nedeniyle bu testin gerçekleştirilmesi mümkün olmamıştır. ANOVA testinin sağlıklı bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli olan normal dağılım, gruplar arasındaki homojenlik ve bağımsızlık gibi temel varsayımlar bu çalışmada karşılanamamıştır.

4.6.3.1.5. Ki kare Testi Analizi ile Nitelik ve Nicelik Sorunlarıyla İlgili İlişkisi Bulguları

Düzce kenti örneğinde, nitelik ve nicelik sorunlarıyla ilgili bir t testi ve anova analizi için aşağıdaki gibi bir Çizelge 4.66'da oluşturulmuştur. Buna dayalı olarak hipotezler ve yorumlar yapılmıştır. Ana hipotez olan Hipotez 4: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlaması sürecinde nitelik açısından belirli eksiklikler bulunmaktadır. Alt hipotez olarak;

NN.4.H1: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nitelik açısından uygunluğu ile ilgili veriler arasında anlamlı bir ilişki vardır.

NN.4.H2: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nicelik açısından uygunluğu ile ilgili veriler arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Çizelge 4.70. Düzce kent merkezindeki açık ve yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nitelik ve nicelik açısından uygunluğu ile ilgili Ki-Kare testi sonuçları.

	Yargılar	Pearsons Chi-Square	df	p
Nitelik	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki Donatı elemanları (bank, kamelya, çöp kutusu, aydınlatma, vb.) nitelik açısından uygundur.	1894,710	16	,000
Nicelik	Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki Donatı elemanları (bank, kamelya, çöp kutusu, aydınlatma, vb.) nicelik açısından uygundur.	657,883	16	,000

Ki-Kare testi sonucunda elde edilen p-değeri (0,000), nitelik açısından uygunluk ile ilgili veriler arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu, donatı elemanlarının nitelik açısından uygunluğu ile ilgili değerlendirmeler arasında güçlü bir ilişki olduğunu ve bu ilişkinin rastgele oluşmadığını göstermektedir. *NN.4.H1: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nitelik açısından uygunluğu ile ilgili veriler arasında anlamlı bir ilişki vardır* hipotezi kabul edilmiştir.

Ki-Kare testi sonucunda elde edilen p-değeri (0,000), nicelik açısından uygunluk ile ilgili veriler arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu, donatı elemanlarının nicelik açısından uygunluğu ile ilgili değerlendirmeler arasında güçlü bir ilişki olduğunu ve bu ilişkinin rastgele oluşmadığını göstermektedir. *NN.4.H2: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nicelik açısından uygunluğu ile ilgili veriler arasında anlamlı bir ilişki vardır* hipotezi kabul edilmiştir.

4.6.3.1.6. Kruskal-Wallis Testi Analizi ile Nitelik ve Nicelik Sorunlarıyla İlgili İlişkisi Bulguları

Kruskal-Wallis ve ANOVA testlerinin Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nitelik ve nicelik sorunlarına ilişkin uygulanamaması, bu analizlerin gerektirdiği temel varsayımların karşılanmamasından kaynaklanmaktadır. Bu testlerin yapılamamasının temel sebebi, verilerin bu analiz yöntemlerinin gerektirdiği koşulları karşılamamış olmasıdır. Bu durum, verilerin niteliği (örneğin, normal dağılıma sahip olmaması, gruplar arası bağımsızlık veya homojenlik eksikliği)dir. Yapılan kullanıcı anketi analizlerinde nitelik ve niceliğe ilişkin hipotezlerin kabul ve reddi incelenmiştir.

Çizelge 4.71. Nitelik ve niceliğe ilişkin kullanıcı anketi analiz sonuçları: Kabul ve Red durumları.

	Açımlayıcı Faktör	Korelasyon	Regresyon	T Testi	Anova	Ki Kare	Kruskal Wallis
Niteliksel	-	H0 RET H1 KABUL	H1b KABUL	H0 Ret H1 Kabul	-	H1 KABUL	-
Niceliksel	-	H0 RET H1 KABUL	H1a KABUL	H0 Ret H1 Kabul	-	H2 KABUL	-

Niteliksel ve niceliksel faktörler, testler sonucunda her ikisinin de anlamlı etkiler gösterdiğini ortaya koymaktadır. Niteliksel faktör, gruplar arasındaki farkları ve kategorik verilerle olan ilişkisini destekleyen güçlü sonuçlar sunarken, niceliksel faktör de benzer şekilde gruplar arasında farklar oluşturmakta ve kategorik verilerle anlamlı ilişkiler ortaya koymaktadır. Her iki faktör de yapılan testlerde etkili ve önemli bulgular sağlamaktadır.

4.6.4. Kullanıcı Verilerinin Analizi

4.6.4.1. Açımlayıcı Faktör Analizi ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları

Bu kapsamda analize alınan 27 maddeden; düşük eşdeğerlik gösteren, birbiri ile çakışan ve tek başına kalan 11 ifade; DS4 (Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında yerel katılıma yer verilmektedir), DS5 (Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında bölge halkının da söz sahibi olması sağlanmaktadır), DS6 (Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında kent için bir yeşil alan politikası belirlenmektedir), DS 18 (Yerel ve ulusal basın- yayın organları tarafından açık ve yeşil alanlarda katılımı özendirici programlar hazırlanmaktadır), DS19 (Kent yönetimine katılımı sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır), DS22 (Stratejik planların hazırlanması ve Belediyenin aldığı kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır), DS23 (Açık ve yeşil alanlar ile ilgili çözümlerin uygulanması sürecinde katılımı özendirici birimler bulunmaktadır), DS24 (Çevre kirliliğinin önlenmesi için belediyenin denetim çalışmaları bulunmaktadır), AT7 (Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklar tasarım yönünden başarılıdır), AT11 (Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda dört mevsimi de göz önünde tutarak, bitki çeşitliliği, bitkisel tasarım uygulanmaktadır), ET15 (Düzce Kent

merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tesisler makul mesafede olup herkes tarafından kullanılabilir). Çıkarıldıktan sonra Katılım Aşamaları ve Düzeyleri 15 maddelik ve 2 faktörlü bir yapı olarak oluşmuştur. Düzce kent merkezindeki açık ve yeşil alanların planlanmasında halkın katılımı ve ihtiyaçlarının dikkate alınmasının önemini vurgulamaktadır. Katılım, sadece fiziksel düzenlemelerde değil, aynı zamanda çevresel sürdürülebilirlik ve sosyal bütünleşme açısından da kritik öneme sahiptir. Ayrıca, belediyelerin ve yerel yönetimlerin, halkın taleplerini karşılayacak, kent yaşamının kalitesini artıracak ve toplumsal memnuniyeti artırarak katılımın teşvik edilerek politikalar geliştirilmesi gerekmektedir. Çalışma, katılımcı yaklaşımların, kent planlamasında daha etkili ve sürdürülebilir çözümler üretilmesine katkı sağlayacağını göstermektedir. Çizelge 4.72’de, katılımcıların açık ve yeşil alan planlama, tasarım ve uygulama ile ilgili ifadelerle ilişkin paydaşlarının algı ve tutumlarını ölçmeye yönelik yapılan açımlayıcı faktör analizi sonuçları sunulmaktadır.

Çizelge 4.72. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlama, tasarım, uygulama ilgili ifadelerle ilişkin paydaşlarının algı ve tutumlarını ölçmeye ilişkin açımlayıcı faktör analizi sonuçları.

Açık ve Yeşil Alan Planlama, Tasarım, Uygulama Faktörleri	Değişkenler	Faktör Yükleri	Faktörün Açıklayıcılığı %	Güvenilirlik
Demografik ve sosyal katılım	DS1: Yeşil alan konusunda yapılacak planlama ve uygulamalarda, mutlaka kent insanının sosyal dokusu (yaş, cinsiyet, meslek), dikkate alınmaktadır.	,877	46,158	0,9305
	DS2: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki yeşil alan ihtiyaç eğilimleri dikkate alınmaktadır.	,860		
	DS3: Yeşil alan, park bahçe bakımı ve düzenlemeleri hakkında alınan kararlarda halkın talepleri dikkate alınmaktadır.	,826		
	DS4: Kent planlarının hazırlanması ve kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır.	,636		
	DS5: Yerel halkın katılımını sağlayacak toplantılar, halk günleri düzenlenmektedir.	,625		

Çizelge 4.72. Katılımcıların açık ve yeşil alan planlama, tasarım, uygulama ilgili ifadelerle ilişkin paydaşlarının algı ve tutumlarını ölçmeye ilişkin açımlayıcı faktör analizi sonuçları (devam).

Açık ve Yeşil Alan Planlama, Tasarım, Uygulama Faktörleri	Değişkenler	Faktör Yükleri	Faktörün Açıklayıcılığı %	Güvenilirlik
Eğitim ve Tesis İmkanları	ET1: Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parkların yakın çevresinde insanlar için eğitim, öğretim gibi farklı beceriler kazandırmaya yönelik kurumlar vardır.	,822	18,750	0,924
	ET2: Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda yerel işletmelerin faaliyete geçmesi, büyümesi için fırsatlar vardır.	,738		
	ET3: Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda farklı ihtiyaçlara (sağlık, eğitim, alışveriş, dinlenme vb.) yönelik tesis ve imkanlar vardır.	,699		
	ET4: Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda bulunan çocuk oyun alanları yeterlidir.	,834		
	ET5: Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda yeteri kadar tuvalet bulunmaktadır.	,874		
Planlama ve Uygulama	PU1: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda kente ait planlar hazırlanırken mahalle nüfusları baz alınmaktadır.	,888	6,160	0,856
	PU2: Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar bir sistem dâhilinde, birbirleriyle bağlantılı olarak planlanıp uygulanmaktadır.	,849		
	PU3: Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tesislerin bakımı ve onarımı yapılmaktadır.	,685		
Altyapı ve Tasarım	AT1: Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tasarım elemanlarından donatı elemanları (aydınlatma, çeşme, çöp kutuları vb.) bulunmaktadır.	,858	12,564	0,875
	AT2: Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tasarım elemanlarından yürüyüş yolları bulunmaktadır.	,788		
			83,632	
KMO and Bartlett's Test				
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.				,811
Bartlett's Test of Sphericity		Approx. Chi-Square	8716,962	
		df	105	
		Sig.	,000	
DS: Demografik ve Sosyal Katılım				
ET: Eğitim ve Tesis İmkanları				
PU: Planlama ve Uygulama				
AT: Altyapı ve Tasarım				

Çizelge 4.72’de, Düzce Kent merkezindeki açık ve yeşil alanların planlama, tasarım ve uygulama süreçlerine yönelik katılımcıların algı ve tutumlarını ölçmeye ilişkin açıklayıcı faktör analizi sonuçları dört ana faktör altında toplanmıştır. Demografik ve Sosyal Katılım (DS) faktörü, yeşil alan planlamasında ve uygulamalarında, kent halkının sosyal yapısının (yaş, cinsiyet, meslek) dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu faktör, %46,158 açıklayıcılıkla en yüksek orana sahip olup, güvenilirliği 0,9305 olarak yüksek bulunmuştur. Buradaki en yüksek faktör yükü, halkın taleplerinin karar süreçlerine dahil edilmesi (DS3: 0,826) ve kent planlarının hazırlanmasında halkın katılımı (DS4: 0,636) gibi unsurları içermektedir. Eğitim ve Tesis İmkanları (ET) faktörü, açık ve yeşil alanların çevresindeki eğitim ve diğer sosyal imkanların varlığına odaklanmaktadır. Bu faktör, %18,750 açıklayıcılıkla ikinci sırada yer almaktadır ve güvenilirliği 0,924’tür. Parklardaki çocuk oyun alanları (ET4: 0,834) ve tuvaletlerin yeterliliği (ET5: 0,874) gibi yüksek faktör yükleri bu faktörün etkinliğini göstermektedir. Planlama ve Uygulama (PU) faktörü, açık-yeşil alanların planlanmasında mahalle nüfuslarının dikkate alınması (PU1: 0,888) ve parklar arasında bir sistematik bağlantının sağlanması (PU2: 0,849) gibi uygulamalara işaret etmektedir. Bu faktör, %6,160 açıklayıcılık oranına sahip olup, güvenilirlik değeri ise 0,856’dır. Bu, uygulama sürecinde parkların bakım ve onarımına dair önemli bir vurgu yapılmaktadır (PU3: 0,685). Altyapı ve Tasarım (AT) faktörü, parkların tasarım ve altyapısal elemanlarıyla ilgilidir. Bu faktör, %12,564 açıklayıcılık oranına sahiptir ve güvenilirliği 0,875’tir. Aydınlatma, yürüyüş yolları gibi tasarım elemanlarının varlığı (AT1: 0,858, AT2: 0,788) bu faktörü öne çıkarmaktadır.

Açıklanan varyans değerleri, her bir faktörün toplam varyansı ne kadar açıkladığını göstermektedir. KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) Testi ve Bartlett's Test of Sphericity, verilerin faktör analizi için uygun olduğunu ve anlamlı bir yapı sergilediğini göstermektedir (KMO: 0,811, Bartlett's Test: $p < 0,001$). Bu, faktör analizinin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, örneklem büyüklüğünün faktör analizi uygulaması için yüksek derecede yeterli olduğunu göstermektedir (Çokluk vd., 2010). Bu bulgular, Düzce kent merkezindeki açık ve yeşil alanların planlama, tasarım ve uygulama süreçlerinde halkın katılımının ve ihtiyaçlarının dikkate alındığını, bu alanların daha etkin ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla, bu sonuç araştırma verilerinin çoklu normal dağılım gösterdiğini ortaya çıkarmakta ve verilere çok değişkenli istatistik tekniklerinin uygulanabileceğini göstermektedir (Çokluk vd., 2010).

4.6.4.2. Korelasyon Analizi ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları

Ana hipotez olan H6: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) süreci bulunmaktadır. Bu hipotezi test etmek amacıyla yapılan korelasyon analizi, her bir katılım aşamasının yeşil alan politikası belirlenmesi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ve tesis bakım ve onarımı ile ilişkisini değerlendirmiştir. Alt hipotezler ve analiz sonuçları aşağıda açıklanmıştır.

KA.H6a: Politika oluşturma aşaması, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KA.H6b: Politika oluşturma aşaması, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KA.H6c: Politika oluşturma aşaması, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KA.H6d: Karar alma aşaması, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KA.H6e: Karar alma aşaması, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KA.H6f: Karar alma aşaması, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KA.H6g: Kararların uygulanması aşaması, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KA.H6h: Kararların uygulanması aşaması, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KA.H6i: Kararların uygulanması aşaması, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KA.H6j: İzleme ve denetleme aşaması, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KA.H6k: İzleme ve denetleme aşaması, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KA.H6l: İzleme ve denetleme aşaması, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

Politika oluşturma aşaması ile yeşil alan politikası belirlenmesi arasındaki, Politika oluşturma aşaması ile yeşil alan planlama ve uygulama kararları, Politika oluşturma aşaması ile tesis bakım ve onarımı arasındaki ilişki, $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir bu bağlamda KA.H6a: *Politika oluşturma aşaması, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.* KA. H6b: *Politika oluşturma aşaması, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.* KA.H6c: *Politika oluşturma aşaması, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir* alt hipotezleri kabul edilmiştir.

Karar alma aşaması ile yeşil alan politikası belirlenmesi, Karar alma aşaması ile yeşil alan planlama ve uygulama kararları, Karar alma aşaması ile tesis bakım ve onarımı arasındaki ilişki, $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir. KA. H6d: *Karar alma aşaması, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.* KA.H6e: *Karar alma aşaması, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.* KA.H6f: *Karar alma aşaması, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir* alt hipotezleri kabul edilmiştir.

Kararların uygulanması aşaması ile yeşil alan politikası belirlenmesi, Kararların uygulanması aşaması ile yeşil alan planlama ve uygulama kararları, Kararların uygulanması aşaması ile tesis bakım ve onarımı arasındaki ilişki, $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir. KA.H6g: *Kararların uygulanması aşaması, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.* KA.H6h: *Kararların uygulanması aşaması, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir* hipotezleri kabul edilirken KA.H6i: *Kararların uygulanması aşaması, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir* alt hipotezi reddedilmiştir.

Çizelge 4.73’de yeşil alan politikalarının belirlenmesi, planlanması, uygulanması ve izlenmesi süreçlerinde katılım aşamaları ile bu aşamalardaki katılım düzeyleri arasındaki ilişkiyi analiz etmektedir.

Çizelge 4.73. Katılım aşaması ve düzeyleri değişkenleri arasındaki korelasyon analizi sonuçları.

Katılım Aşamaları		Yeşil Alan Politikası Belirlenmesi	Yeşil Alan Planlama ve Uygulama Kararları	Tesis Bakımı ve Onarım
Politika oluşturma	P	0.01	0.01	0.01
	R	0.389	0.408	0.341
Karar alma	P	0.01	0.01	0.01
	R	0.348	0.361	0.466
Kararların uygulanması	P	0.01	0.01	0.01
	R	0.366	0.601	0.273
İzleme ve Denetleme	P	0.01	0.01	0.01
	R	0.275	0.288	0.583
Katılım Düzeyleri		Halkın Bilgilendirilmesi ve Danışma	Katılımcı Yönetim	Yerel Yetkilerin Artırılması
Bilgilendirme	P	0.01	0.01	0.01
	R	0.673,	0.505	0.286
Danışma	P	0.01	0.01	0.01
	R	0.788	0.271	0.264
Birlikte karar verme	P	0.001	0.001	0.001
	R	0.843	0.480**	0.788**
Birlikte hareket etme	P	0.01	0.001	0.001
	R	0.773	0.673**	0.505**
Yetki devri	P	0.01	0.001	0.001
	R	0.480	0.360**	0.344**

Verilen korelasyon katsayıları (R) ve p-değerleri (P) ışığında katılım aşamaları ve düzeylerinin politika oluşturma, karar alma, kararların uygulanması, izleme ve denetleme süreçleri ile yeşil alan politikaları arasındaki ilişkileri incelenmektedir.

Politika oluşturma aşamasında, yeşil alan politikası belirlenmesi (R: 0.389, P: 0.01), yeşil alan planlama ve uygulama kararları (R: 0.408, P: 0.01) ve tesis bakımı ve onarım (R: 0.341, P: 0.01) ile pozitif ve anlamlı bir ilişki gözlenmektedir. En yüksek korelasyon değeri, planlama ve uygulama kararlarıyla ilişkilidir. Karar alma aşamasında ise tesis bakımı ve onarım (R: 0.466, P: 0.01) ile en güçlü ilişki bulunmaktadır. Yeşil alan politikalarının belirlenmesi (R: 0.348, P: 0.01) ve uygulama kararları (R: 0.361, P: 0.01) da anlamlı ilişkilere sahip olarak ortaya çıkmaktadır.

Kararların uygulanması aşamasında, yeşil alan planlama ve uygulama kararları (R: 0.601, P: 0.01) en yüksek korelasyon değerine sahiptir ve uygulama aşamasının planlama süreçleriyle güçlü bir ilişkisi olduğunu göstermektedir. İzleme ve denetleme aşamasında,

özellikle tesis bakımı ve onarım (R: 0.583, P: 0.01) ile güçlü bir ilişki gözlenmektedir. Bu, izleme ve denetlemenin bakım ve onarım süreçlerine etkili bir şekilde katkı sağladığını işaret etmektedir.

İzleme ve denetleme aşaması ile yeşil alan politikası belirlenmesi, İzleme ve denetleme aşaması ile yeşil alan planlama ve uygulama kararları, arasındaki ilişki $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir fakat düşük düzeyde bir ilişki göstermektedir. *KA.H6j: İzleme ve denetleme aşaması, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. KA.H6k: İzleme ve denetleme aşaması, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.* Bu nedenle, bu alt hipotez red edilmiştir. İzleme ve denetleme aşaması ile tesis bakım ve onarımı arasındaki ilişki $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir ve orta düzeyde bir ilişkiyi ifade etmektedir. *KA.H6l: İzleme ve denetleme aşaması, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.* Bu nedenle, bu alt hipotez kabul edilmiştir.

4.6.4.3. Regresyon Analizi ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları

Bu regresyon analizinde Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamalarının (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması, İzleme ve denetleme) açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisini incelemektedir. Aşağıda, ana hipotez ve alt hipotezlere dayalı olarak sonuçları değerlendirilmiştir.

Ana Hipotez 6.H0: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması, İzleme, denetleme) açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip değildir.

KA.6.H1: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması, İzleme ve denetleme) açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahiptir.

4.6.4.3.1. Katılım Aşamalarının Açık Yeşil Alanların Kullanımı Üzerindeki Etkilerine Ait Bulgular

Katılım aşamalarının açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkilerine ilişkin bulgular yerel katılımın ve yönetimin, kent merkezindeki açık-yeşil alanların planlanması, uygulanması ve bakımı süreçlerinde ne kadar kritik olduğunu göstermektedir.

Alt hipotezler;

KA. (H6a): Politika ve planların oluşturulması aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

KA. (H6b): Karar alma aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

KA. (H6c): Kararların uygulanması aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

KA. (H6d): İzleme aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

KA. (H6e): Denetleme aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Katılım aşamalarının Açık-yeşil Alanların Kullanımı Üzerindeki etkisi ile ilgili bulgular Çizelge 4.74’da yer almaktadır.

Çizelge 4.74. Katılım aşamaları açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etki arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.

Bağımsız Değişkenler	B	Std. Hata	Beta	t	Sig. p	Tolerans	VIF
Sabit	22,084	,319	-	6,538	,000	-	-
Politika planların oluşturulması	0,263	0,066	0,306	3,968	,000	,947	1,059
Karar alma	0,346	0,069	,0357	4,963	,000	0,946	1,057
Kararların uygulanması	-	,077	0,055	,775	,444	,765	1,309
İzleme	0,214	0,080	0,180	2,687	0,008	1,000	1,000
Denetleme	-0,081	0,089	-0,070	-0,908	0,365	,943	1,066
Bağımlı Değişken: Açık-yeşil Alanların Kullanımı Üzerindeki Etki							
R: ,722	R2: ,478	F:8,942	p: ,000	Durbin-Watson: 1,613			

Çizelge 4.74’e göre Basit doğrusal regresyon analizi, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisini matematiksel olarak ifade etmek için kullanılmıştır. ANOVA, modelin anlamlı olup olmadığını test eder. Yüksek F değeri, modelin anlamlı katkı yaptığını göstermektedir. Sig. (anlamlılık) değeri ise F değerinin tesadüfen veya hata ile hesaplanma olasılığını belirtir (İslamoğlu ve Alınacak, 2014: 362). Açık ve yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkilerin, çeşitli bağımsız değişkenler açısından regresyon

analizi sonuçları Sabit katsayı ($B=2,084$) anlamlı bulunmuştur ($t=6,538$, $p=0,000$). Politika planlarının oluşturulması ($B=0,263$, $t=3,968$, $p=0,000$) ve karar alma ($B=0,346$, $t=4,963$, $p=0,000$) değişkenleri, açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı ve pozitif etkiye sahiptir. İzleme değişkeni de ($B=0,214$, $t=2,687$, $p=0,008$) benzer şekilde anlamlı ve pozitif bir etki göstermektedir. Ancak, kararların uygulanması ($B=-0,077$, $t=-0,444$, $p=0,775$) ve denetleme ($B=-0,081$, $t=-0,908$, $p=0,365$) değişkenlerinin etkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Modelin genel olarak anlamlı olduğunu ($F=8,942$, $p=0,000$) ve bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenin varyansının %47,8'ini açıkladığını ($R^2=0,478$) göstermektedir. Durbin-Watson değeri 1,613 hata terimlerinin bağımsız olduğunu belirtmektedir. Bu sonuçlar, politika planlarının oluşturulması, karar alma ve izleme değişkenlerinin açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde önemli etkilerinin olduğunu ortaya koymaktadır.

Politika planlarının oluşturulması aşaması p-değeri 0,05'ten küçük olduğu için, politika ve planların oluşturulması aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlıdır. ($B = 0,263$, $p < 0,001$). KA. (H6a): *Politika ve planların oluşturulması aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır* Kabul edilmiştir. Bu sonuç, bu aşamanın açık-yeşil alanların kullanımında etkili olduğunu göstermektedir.

Karar alma aşaması açık ve yeşil alanların kullanımını anlamlı şekilde etkilemektedir ($B = 0,346$, $p < 0,001$). KA. (H6b): *Karar alma aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır kabul edilmiştir.*

Kararların uygulanması aşamasının p-değeri 0,05'ten büyük olduğu için, kararların uygulanması aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır ($B = -0,077$, $p = 0,444$). KA. (H6c): *Kararların uygulanması aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.* Bu nedenle, hipotez kabul edilmiştir.

İzleme aşaması açık ve yeşil alanların kullanımını anlamlı şekilde etkilemektedir ($B = 0,214$, $p = 0,008$). p-değeri 0,05'ten küçük olduğu için, izleme aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlıdır. KA. (H6d): *İzleme aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.* İzleme aşamasının açık-yeşil alanların kullanımında önemli bir rol oynadığı sonucuna varılmıştır. Bu durum, hipotezin kabul edilmesine neden olmaktadır.

Denetleme aşamasının açık ve yeşil alanların kullanımında anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır ($B = -0,081$, $p = 0,365$). p -değeri $0,05$ 'ten büyük olduğu için, denetleme aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir. KA. (H6e): *Denetleme aşamasının açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.* Bu nedenle, hipotez reddedilmiştir. Bu nedenle, ana hipotez olan H_0 hipotezi reddedilir ve H_1 hipotezi kabul edilmektedir.

4.6.4.3.2. Katılım Aşamasının Açık yeşil Alanların Kullanımının Cinsiyet, Yaş, Eğitim, Meslek, Gelir Üzerindeki Etkilerine Ait Bulgular

Katılım aşamasının açık-yeşil alanların kullanımının Cinsiyet, Yaş, Eğitim, Meslek, Gelir üzerindeki etkilerine ilişkin bulgular yerel katılımın ve yönetimin, kent merkezindeki açık-yeşil alanların planlanması, uygulanması ve bakımı süreçlerinde ne kadar kritik olduğunu göstermektedir.

6.(H0): Cinsiyetin Katılım aşaması üzerindeki etkisi yoktur

6.(H1): Cinsiyetin Katılım aşaması üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

6.(H0): Yaşın Katılım aşaması üzerindeki etkisi yoktur.

6.(H2): Yaşın Katılım aşaması üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

6.(H0): Eğitimin Katılım aşaması üzerindeki etkisi yoktur.

6.(H3): Eğitimin Katılım aşaması üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

6.(H0): Mesleğin Katılım aşaması üzerindeki etkisi yoktur.

6.(H4): Mesleğin Katılım aşaması üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

6.(H0): Gelirin Katılım aşaması üzerindeki etkisi yoktur.

6.(H5): Gelirin Katılım aşaması üzerinde anlamlı bir etkisi vardır

Katılım aşamasının Açık-yeşil Alanların Kullanımının Cinsiyet, Yaş, Eğitim, Meslek, Gelir üzerindeki etkisi ile ilgili bulgular Çizelge 4.75'te yer almaktadır.

Çizelge 4.75. Katılım aşamaları açık-yeşil alanların kullanımının cinsiyet, yaş, eğitim, meslek, gelir üzerindeki etki arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.

Bağımlı Değişken Katılım aşaması	B	Std. Hata	Beta	t	Sig.	Tolerans	VIF
Sabit	33,286	,221	-	14,847	,000	2,851	3,720
Cinsiyet	,074	,48747	,033	1,179	,239	-,049	,197
Yaş	,030	,013	,075	2,330	,020	,547	1,845
Eğitim	-,276	,029	-,270	-9,631	,000	,689	1,499
Meslek	,022	,007	,114	2,977	,003	,298	3,413
Gelir	-,869	,036	-,572	-23,971	,000	,437	2,281
R: ,854	R2: ,464	F: 20,345	p: 000	Durbin-Watson: 2,123			

Verilen regresyon analizi sonuçlarına göre, “Katılım aşaması” bağımlı değişkeni üzerinde cinsiyet, yaş, eğitim, meslek ve gelir gibi bağımsız değişkenlerin etkisi incelenmiştir. Regresyon modelinin genel anlamlılığına baktığımızda, $F = 20,345$ ve $p = 0,000$ değerleri modelin anlamlı olduğunu göstermektedir. $R^2 = 0,464$, modelin bağımlı değişkendeki varyansın %46,4’ünü açıkladığını belirtmektedir.

Cinsiyet: Cinsiyetin katılım aşaması üzerinde pozitif bir etkisi vardır, ancak bu etki istatistiksel olarak anlamlı değildir ($B = 0,074$, $t = 1,179$, $p = 0,239$). Bu, cinsiyetin katılım aşaması üzerinde belirgin bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Bu nedenle, H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Yaş: Yaşın katılım aşaması üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi vardır.

($B = 0,030$, $t = 2,330$, $p = 0,020$). Yaş arttıkça katılım aşaması düzeyinin de arttığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle, H_0 hipotezi reddedilmiştir. H_2 hipotezi kabul edilmiştir.

Eğitim: Eğitimin katılım aşaması üzerinde negatif ve oldukça anlamlı bir etkisi vardır. ($B = -0,276$, $t = -9,631$, $p = 0,000$). Eğitim düzeyi arttıkça katılım aşaması düzeyinin azaldığı görülmektedir. H_0 hipotezi reddedilmiştir. H_3 hipotezi kabul edilmiştir.

Meslek: Mesleğin katılım aşaması üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi vardır.

($B = 0,022$, $t = 2,977$, $p = 0,003$). Meslek değişkeni arttıkça katılım aşaması düzeyinin de arttığı anlaşılmaktadır. H_0 hipotezi reddedilmiştir. H_4 hipotezi kabul edilmiştir.

Gelir: Gelirin katılım aşaması üzerinde negatif ve oldukça anlamlı bir etkisi vardır.

($B = -0,869$, $t = -23,971$, $p = 0,000$). Gelir düzeyi arttıkça katılım aşaması düzeyinin azaldığı görülmektedir. H_0 hipotezi reddedilmiştir. H_5 hipotezi kabul edilmiştir.

Modelin R^2 değeri %46,4 olup, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisi sınırlıdır. Yaş, eğitim, meslek ve gelir değişkenlerinin katılım aşaması üzerinde anlamlı etkileri bulunmaktadır. Eğitim ve gelir düzeylerinin negatif etkileri, yaş ve mesleğin pozitif etkileri dikkat çekicidir. Cinsiyetin ise katılım aşaması üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi yoktur. Bu durum, modelde yer almayan başka faktörlerin de bağımlı değişken üzerinde etkili olabileceğini göstermektedir.

Uygur ve Özkan, (2022), “Kentsel planlamada rekreatif yeşil alanların rolü” çalışmasında Kentsel açık ve yeşil alan planlamasında yaş, cinsiyet, meslek ve ekonomik gelir farkı gözetmeksizin tüm bireylerin doğayla etkileşim kurabileceği, fiziksel ve ruhsal tatmin sağlayarak keyifli vakit geçirebileceği açık ve yeşil alanları oluşturulmalıdır. Araştırmalar, açık ve yeşil alanların kullanımının bu sosyo-demografik faktörlerle önemli ölçüde ilişkili olduğunu göstermektedir. Örneğin, katılım aşamasında cinsiyet, yaş, eğitim, meslek ve gelir düzeyinin yeşil alanların kullanımında belirleyici rol oynadığı tespit edilmiştir. Eğitim düzeyi yüksek bireylerin ve çeşitli yaş gruplarının yeşil alanları daha fazla kullandığı gözlemlenmiştir. Dolayısıyla, bu tür rekreasyon alanları tasarlanırken, toplumun tüm kesimlerinin ihtiyaçlarını karşılayacak ve herkesin eşit şekilde faydalanabileceği alanlar yaratmak önemlidir. Bu yaklaşım, sadece bireysel refahı artırmakla kalmaz, aynı zamanda toplumsal uyumu ve katılımı da güçlendirmektedir. Schipperijn ve arkadaşları (2010) tarafından yapılan çalışma, Danimarka’daki yeşil alan kullanımını etkileyen çeşitli faktörleri analiz etmek için regresyon analizi kullanmıştır. Çalışmanın bulguları, yeşil alan kullanımını etkileyen demografik faktörlerin önemini vurgulamaktadır: Çalışma, Danimarka’daki yeşil alan kullanımını etkileyen demografik faktörlere dair önemli bulgular sunmaktadır. Bulgular, cinsiyet, yaş, eğitim ve gelir düzeyinin yeşil alan kullanımında belirgin etkiler yarattığını ortaya koymaktadır. Cinsiyet açısından, kadınların erkeklere göre yeşil alanları daha fazla kullandığı tespit edilmiştir. Bu durum, kadınların sosyal ve çevresel faktörlere karşı daha yüksek bir duyarlılığa sahip olabileceğini önermektedir. Yaş faktörü incelendiğinde, genç bireylerin yeşil alanları daha aktif kullandığı, yaşlı bireylerin ise bu alanlara olan erişimlerinin daha düşük olduğu gözlemlenmiştir. Bu fark, yaşlı bireylerin fiziksel aktiviteye yönelik zorluklar veya erişim engelleri ile ilişkili olabilir. Eğitim düzeyinin yeşil alan kullanımına etkisi değerlendirildiğinde, yüksek eğitim seviyesine sahip bireylerin daha sık yeşil alanları kullandığı bulunmuştur. Bu durum, eğitilmiş bireylerin çevre bilincinin daha yüksek olabileceğini göstermektedir. Gelir düzeyine ilişkin olarak, daha yüksek gelir grubundaki

bireylerin yeşil alanları daha fazla kullandığı gözlemlenmiştir. Bu bulgu, yüksek gelir grubundaki bireylerin yeşil alanlara erişiminin daha kolay olması ve bu alanlara daha fazla zaman ayırabilme imkanının bulunmasından kaynaklanıyor olabilir. Genel olarak, bu bulgular yeşil alanların tasarımı ve yönetiminde demografik faktörlerin dikkate alınmasının önemini vurgulamakta ve politika yapıcılar için değerli bilgiler sunmaktadır.

Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında katılımın çeşitli aşamalarının ve düzeylerinin, bu alanların kullanımı üzerindeki etkileri istatistiksel analizler ile incelenmiştir. Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasına yönelik katılım süreçlerinin ve sosyo-demografik faktörlerin bu alanların kullanımı üzerinde belirgin etkileri olduğunu göstermektedir. Özellikle, politika oluşturma ve karar alma aşamalarının yanı sıra izleme süreçlerinin, açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmaktadır. Ayrıca, bilgilendirme ve birlikte karar verme düzeylerinde katılım, bu alanların kullanımını pozitif yönde etkilerken, cinsiyetin katılım aşaması üzerinde etkili olmadığı ancak yaş, eğitim, meslek ve gelir gibi faktörlerin katılımı önemli ölçüde etkilediği görülmektedir. Bu bulgular, planlama süreçlerinde farklı sosyo-demografik grupların ihtiyaçlarını ve katılım düzeylerini dikkate almanın önemini vurgulamaktadır.

4.6.4.4. t-Testi, ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları

Hipotez 6, Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında katılım aşamalarının (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) sürecini içerdiğini öne sürüyor. Bu hipotezi, tablodaki değişkenlerle ilişkilendirerek oluşturacağımız alt hipotezler şu şekildedir:

KA. 6(H_0): Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında politika ve planların oluşturulması aşamasında anlamlı bir fark yoktur.

KA. 6(H_1): Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında politika ve planların oluşturulması aşamasında anlamlı bir fark vardır.

KA. 6(H_0): Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında karar alma aşamasında anlamlı bir fark yoktur.

KA. 6(H_1): Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında karar alma aşamasında anlamlı bir fark vardır.

KA. 6(H_0): Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında kararların

uygulanması aşamasında anlamlı bir fark yoktur.

KA. 6(H_1): Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında kararların uygulanması aşamasında anlamlı bir fark vardır.

KA. 6(H_0): Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında denetleme aşamasında anlamlı bir fark yoktur.

KA. 6(H_1): Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında denetleme aşamasında anlamlı bir fark vardır.

KA. 6(H_0): Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında izleme aşamasında anlamlı bir fark yoktur.

KA.6(H_1): Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında izleme aşamasında anlamlı bir fark vardır

p-değeri > 0,05 olduğundan, 6(H_0): Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında politika ve planların oluşturulması aşamasında anlamlı bir fark yoktur kabul edilir. 6(H_1): Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında politika ve planların oluşturulması aşamasında anlamlı bir fark vardır reddedilmiştir.

p-değeri < 0,05 olduğundan, 6(H_0): Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında karar alma aşamasında anlamlı bir fark yoktur reddedilir. 6(H_1): Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında karar alma aşamasında anlamlı bir fark vardır reddedilmiştir.

Çizelge 4.76. Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında katılım aşamalarını cinsiyet değişkenlerin etkileri üzerine T testi analizi sonuçları.

Planlama ve Uygulama Değişkenler	Cinsiyet Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Politika ve Planların Oluşturulması: Düzce kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında kent için bir yeşil alan politikası belirlenmektedir.	Kadın	460	3,5670	0,98	,942	,398
	Erkek	726	3,8494	0,76	1,778	,083
Karar Alma: Düzce kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında yerel katılıma yer verilmektedir.	Kadın	460	1,6556	1,07	-2,858	,037
	Erkek	726	4,5978	0,95	,222	,028
Kararların Uygulanması: Düzce kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda Kente ait planlar hazırlanırken mahalle nüfusları baz alınmaktadır.	Kadın	460	2,7139	0,04	,575	,076
	Erkek	726	3,8696	0,85	,587	,063

Denetleme: Kent planlarının hazırlanması ve kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır.	Kadın	460	3,9217	0,06	,252	,229
	Erkek	726	3,9913	0,98	1,281	,965
İzleme: Düzce kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında bölge halkının da söz sahibi olması sağlanmaktadır.	Erkek	460	3,4759	0,45	2,567	,461
	Kadın	726	3,4217	0,34	1,290	,267

p-değeri > 0,05 olduğundan, $6(H_0)$: Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında kararların uygulanması aşamasında anlamlı bir fark yoktur kabul edilir. $6(H_1)$: Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında kararların uygulanması aşamasında anlamlı bir fark vardır hipotezi reddedilmiştir.

p-değeri > 0,05 olduğundan, $6(H_0)$: Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında denetleme aşamasında anlamlı bir fark yoktur kabul edilir. $6(H_1)$: Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında denetleme aşamasında anlamlı bir fark vardır ifadesi reddedilmiştir.

p-değeri > 0,05 olduğundan, $6(H_0)$: Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında izleme aşamasında anlamlı bir fark yoktur kabul edilirken $6(H_1)$: Kadınlar ve erkekler arasında, açık-yeşil alan planlamasında izleme aşamasında anlamlı bir fark vardır red edilmiştir.

4.6.4.5. ANOVA ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları

Düzce örneğinde, açık-yeşil alanlardaki katılım aşamaları ile ilgili ilişkileri incelemek amacıyla ANOVA testi uygulanmak istenmiştir. Ancak, verilerin dağılımı ve analiz gereksinimlerinin karşılanamaması nedeniyle bu testin gerçekleştirilmesi mümkün olmamıştır. ANOVA testinin sağlıklı bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli olan normal dağılım, gruplar arasındaki homojenlik ve bağımsızlık gibi temel varsayımlar bu çalışmada karşılanamamıştır.

4.6.4.6. Ki-Kare ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları

Düzce örneğinde, açık-yeşil alanlardaki katılım aşamaları ile ilgili ilişkileri incelemek amacıyla Ki Kare testi uygulanmak istenmiştir. Ancak, verilerin dağılımı ve analiz gereksinimlerinin karşılanamaması nedeniyle bu testin gerçekleştirilmesi mümkün olmamıştır.

4.6.4.7. Kruskal-Wallis Testi ile İlgili Katılım Aşamaları İlişkisi Bulguları

Düzce örneğinde, açık-yeşil alanlardaki katılım aşamaları ile ilgili ilişkileri incelemek amacıyla Kruskal Wallis testi uygulanmak istenmiştir. Ancak, verilerin dağılımı ve analiz gereksinimlerinin karşılanamaması nedeniyle bu testin gerçekleştirilmesi mümkün olmamıştır. Yapılan kullanıcı anketi analizlerinde katılım aşamalarına ilişkin hipotezlerin kabul ve reddi incelenmiştir. Politika planlarının oluşturulması, karar alma, kararların uygulanması, izleme ve denetleme aşamalarında yapılan testler sonucunda bazı hipotezler reddedilmiş, bazıları ise kabul edilmiştir.

Çizelge 4.77. Katılım aşamaları kullanıcı anketi analiz sonuçları: Kabul ve Red durumları.

	Açımlayıcı Faktör	Korelasyon	Regresyon	T Testi	Anova	Ki Kare	Kruskal Wallis
Politika Planların Oluşturulması	-	H6a KABUL H6b KABUL H6c KABUL	H6a KABUL	H0 KABUL H1 RET	Verilerin dağılımı ve analiz gereksinimlerinin karşılanamaması nedeniyle bu testin gerçekleştirilmesi mümkün olmamıştır.		
Karar Alma	H6.0 RET H6.2 KABUL	H6d KABUL H6e KABUL H6f KABUL	H6b KABUL	H0 RET H1 RET			
Kararların Uygulanması	H6.0 RET H6.3 KABUL	H6g KABUL H6h KABUL H6i RET	H6c KABUL	H0 KABUL H1 RET			
İzleme	H6.0 RET H6.4 KABUL	H6j RET H6k RET	H6d KABUL	H0 KABUL H1 RET			
Denetleme	H6.0 KABUL H6.5 RET	H6l KABUL	H6e RET	H0 KABUL H1 RET			

Çizelge 4.77’de genel olarak, politika planlarının oluşturulması, karar alma, kararların uygulanması, izleme ve denetleme süreçlerinde belirli faktörlerin sürdürülebilirlik ile anlamlı ilişkiler gösterdiği ve kabul edilen hipotezlerin bu faktörlerin etkisini ortaya koyduğu görülmektedir. Bununla birlikte, bazı hipotezler reddedilmiş olup, bu da bu süreçlerin bazı yönlerinin sürdürülebilirlik üzerindeki etkisinin sınırlı olduğunu göstermektedir.

4.6.5. Kullanıcı Verilerinin Açımlayıcı Faktör Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları

Çizelge 4.72'deki verilere göre Demografik ve sosyal katılım faktörleri (DS1-DS5) yüksek faktör yüklerine ve açıklanan varyans yüzdelere sahip, bu da bilgilendirme aşamasında bu faktörlerin etkili olduğunu göstermektedir. Bilgilendirme düzeyine ilişkin değişkenler, halkın yeşil alanlar hakkındaki ihtiyaç ve beklentileri hakkında bilgi sahibi olduğu ancak karar alma süreçlerine etkin katılım sağlamadığı bir durumu yansıtmaktadır. DS1: Yeşil alan planlamasında, kent halkının sosyal dokusunun dikkate alınması (%46,2 açıklayıcılık) ve DS2: Yeşil alan ihtiyaç eğilimlerinin dikkate alınması (%86 açıklayıcılık), genellikle halkın yeşil alanlardan nasıl faydalandığı ve bu alanlardan ne tür beklentileri olduğuna dair bilgi toplandığını ancak halkın bu süreçlere doğrudan katılımının sınırlı olduğuna işaret etmektedir. DS3: Halkın taleplerinin dikkate alındığı kararlar (%82,6 açıklayıcılık), DS4: Kent planlarının hazırlanmasında yerel halkın katılımının sağlanması (%63,6 açıklayıcılık) ve DS5: Yerel halkın katılımını sağlamak için halk günlerinin düzenlenmesi (%62,5 açıklayıcılık) gibi faktörler, halkın yeşil alanlarla ilgili olarak danışma düzeyinde katılım gösterdiğini, ancak bu katılımın karar alma süreçlerinin dışında olduğu anlamına gelmektedir. Bu faktörler, yeşil alanlardaki karar süreçlerinin halkla paylaşıldığını ve görüşlerinin alındığını ancak halkın karar verme yetkisine sahip olmadığını göstermektedir. ET1: Eğitim, öğretim gibi kurumların varlığı (%82,2 açıklayıcılık) ve ET3: Farklı ihtiyaçlara yönelik tesislerin bulunması (%69,9 açıklayıcılık) gibi faktörler, halkın eğitim ve diğer sosyal ihtiyaçlarının karşılama süreçlerinde yerel halkın taleplerinin dikkate alındığını ve karar alıcılarla daha yakın bir iş birliği içinde olduğunu yansıtmaktadır. PU1: Mahalle nüfusları baz alınarak planlama yapılması (%88,8 açıklayıcılık) ve PU2: Yeşil alanların birbirleriyle bağlantılı olarak planlanması (%84,9 açıklayıcılık), halkın ihtiyaçlarına göre yapılan planlamaların halkla birlikte hareket edilerek gerçekleştirildiğini göstermektedir. Bu, birlikte hareket etme düzeyine yakın bir katılımı işaret etmektedir. ET2: Yerel işletmelerin faaliyet göstermesi için fırsatların yaratılması (%73,8 açıklayıcılık), ET4: Çocuk oyun alanlarının yeterli olması (%83,4 açıklayıcılık) gibi faktörler, halkın kendi ihtiyaçlarına göre daha bağımsız kararlar alabileceği bir ortamı işaret etmektedir. Ancak burada doğrudan bir yetki devri faktörü olmamakla birlikte, yerel halkın sosyal ve ekonomik ihtiyaçları doğrultusunda kararlar alması için fırsatlar yaratılmaktadır.

Genel olarak, Düzce kent merkezinde açık-yeşil alan planlama süreçleri, halkın katılımını

teşvik etse de katılım düzeylerinin çoğunlukla Danışma ve Birlikte Hareket Etme düzeylerinde sınırlı kaldığı söylenmektedir. Halkın doğrudan karar alma süreçlerinde etkin bir rol oynadığı Yetki Devri düzeyine yönelik somut bir veri bulunmamaktadır. Bu bağlamda, halkın yeşil alan planlama ve tasarım süreçlerine katılımının arttırılması, yerel yönetimlerin karar alma süreçlerinde daha fazla yerel katılımın sağlanması adına önemli bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır.

4.6.5.1. Korelasyon Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları

H7: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) irdelenmesi bulunmaktadır. Ana hipotez kabul edilmiştir. Korelasyon analizi, katılım düzeylerinin (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) yeşil alan politikası belirlenmesi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ve tesis bakım ve onarımı süreçleri ile anlamlı ilişkiler içerdiğini göstermektedir (Çizelge 4.78).

KD.H7a: Bilgilendirme düzeyi, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KD.H7b: Bilgilendirme düzeyi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KD.H7c: Bilgilendirme düzeyi, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KD.H7d: Danışma düzeyi, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KD.H7e: Danışma düzeyi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KD.H7f: Danışma düzeyi, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KD.H7g: Birlikte karar verme düzeyi, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KD.H7h: Birlikte karar verme düzeyi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KD.H7i: Birlikte karar verme düzeyi, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KD.H7j: Birlikte hareket etme düzeyi, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir

şekilde ilişkilidir.

KD.H7k: Birlikte hareket etme düzeyi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KD.H7l: Birlikte hareket etme düzeyi, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KD.H7m: Yetki devri düzeyi, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KD.H7n: Yetki devri düzeyi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

KD.H7o: Yetki devri düzeyi, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.

Bilgilendirme düzeyi ile yeşil alan politikası belirlenmesi yüksek bir ilişki göstermektedir. Bilgilendirme düzeyi ile yeşil alan planlama ve uygulama kararları, orta düzeyde bir ilişki göstermektedir. KD.H7a: Bilgilendirme düzeyi, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. KD.H7b: Bilgilendirme düzeyi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir. Bu nedenle, bu alt hipotez kabul edilmiştir. Bilgilendirme düzeyi ile tesis bakım ve onarımı arasındaki ilişki, $p < 0.05$ düşük anlamlılık düzeyinde bir ilişki göstermektedir. KD.H7c: *Bilgilendirme düzeyi, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir*. Bu nedenle, bu alt hipotez reddedilmiştir.

Danışma düzeyi ile yeşil alan politikası belirlenmesi arasındaki ilişki, $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir ve yüksek bir ilişki göstermektedir. KD.H7d: *Danışma düzeyi, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir hipotezi kabul edilmiştir*. Danışma düzeyi ile yeşil alan planlama ve uygulama kararları arasındaki ilişki $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir fakat çok düşük düzeyde bir ilişki göstermektedir. KD.H7e: *Danışma düzeyi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir*. Bu nedenle, bu alt hipotez reddedilmiştir. Danışma düzeyi ile tesis bakım ve onarımı arasındaki ilişki $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir ancak düşük düzeyde bir ilişki göstermektedir. KD.H7f: *Danışma düzeyi, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir*. Bu nedenle, bu alt hipotez reddedilmiştir.

Birlikte karar verme düzeyi ile yeşil alan politikası belirlenmesi arasındaki ilişki, $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir ve çok yüksek bir ilişki göstermektedir. Birlikte karar verme

düzeyi ile yeşil alan planlama ve uygulama kararları arasındaki ilişki, $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir ve orta düzeyde bir ilişki göstermektedir. Birlikte karar verme düzeyi ile tesis bakım ve onarımı arasındaki ilişki $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir ve güçlü bir ilişki göstermektedir. KD.H7g: *Birlikte karar verme düzeyi, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.* KD. H7h: *Birlikte karar verme düzeyi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.* KD.H7i: *Birlikte karar verme düzeyi, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.* Bu nedenle, bu alt hipotez kabul edilmiştir.

Birlikte hareket etme düzeyi ile yeşil alan politikası belirlenmesi arasındaki ilişki, $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir ve yüksek bir ilişki göstermektedir. Birlikte hareket etme düzeyi ile yeşil alan planlama ve uygulama kararları arasındaki ilişki $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir ve orta düzeyde bir ilişki göstermektedir. Birlikte hareket etme düzeyi ile tesis bakım ve onarımı arasındaki ilişki $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir ve orta düzeyde bir ilişki göstermektedir. KD.H7j: *Birlikte hareket etme düzeyi, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.* KD.H7k: *Birlikte hareket etme düzeyi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.* H7l: *Birlikte hareket etme düzeyi, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.* Bu nedenle, bu alt hipotez kabul edilmiştir.

Yetki devri düzeyi ile yeşil alan politikası belirlenmesi arasındaki ilişki $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir ve orta düzeyde bir ilişki göstermektedir. Yetki devri düzeyi ile yeşil alan planlama ve uygulama kararları arasındaki ilişki $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir ve orta düzeyde bir ilişki göstermektedir. Yetki devri düzeyi ile tesis bakım ve onarımı arasındaki ilişki $p < 0.05$ anlamlılık düzeyindedir ancak orta düzeyde bir ilişki göstermektedir. KD.H7m: *Yetki devri düzeyi, yeşil alan politikası belirlenmesi ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.* KD.H7n: *Yetki devri düzeyi, yeşil alan planlama ve uygulama kararları ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.* KD. H7o: *Yetki devri düzeyi, tesis bakım ve onarımı ile anlamlı bir şekilde ilişkilidir.* Bu nedenle, bu alt hipotez kabul edilmiştir.

Katılım düzeylerinde bilgilendirme, halkın bilgilendirilmesi ve danışma (R: 0.673, P: 0.01) ile en yüksek ilişkiyi sergilemektedir. Danışma düzeyindeki katılım da halkın bilgilendirilmesi ve danışma (R: 0.788, P: 0.01) ile en güçlü ilişkiyi göstermektedir. Birlikte karar verme, halkın bilgilendirilmesi ve danışma (R: 0.843, P: 0.001) ve yerel yetkilerin artırılması (R: 0.788, P: 0.001) ile çok güçlü ve anlamlı ilişkiler sergilemektedir. Birlikte hareket etme düzeyi ise katılımcı yönetim (R: 0.673, P: 0.001)

ile güçlü ilişkiler sergilerken, halkın bilgilendirilmesi ve danışma (R: 0.773, P: 0.01) ile de anlamlı ilişkilere sahiptir. Yetki devri, özellikle katılımcı yönetim (R: 0.360, P: 0.001) ve yerel yetkilerin artırılması (R: 0.344, P: 0.001) süreçleri ile anlamlı ve güçlü ilişkiler göstermektedir.

Katılım düzeylerinin ve aşamalarının yeşil alan politikaları ile güçlü ve anlamlı ilişkileri olduğu görülmektedir. Bilgilendirme ve danışma düzeylerinde katılım, halkın bilgilendirilmesi ve danışma süreçleri ile en yüksek ilişkilere sahip olduğu görülmektedir. Birlikte karar verme ve birlikte hareket etme düzeyleri, katılımcı yönetim ve yerel yetkilerin artırılması ile daha güçlü ve anlamlı ilişkilere sahiptir. Yetki devri ise özellikle katılımcı yönetim ve yerel yetkilerin artırılması ile pozitif ve anlamlı ilişkiler göstermektedir. Bu bulgular, katılım süreçlerinin yeşil alan politikalarının belirlenmesi, uygulanması ve izlenmesi üzerindeki etkilerini vurgulamaktadır. Yeşil alan politikalarının daha etkili ve sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi için katılımcı süreçlerin önemini vurgulamakta ve politika yapıcılara bu süreçlerde halkın katılımını artırmak için gerekli adımları atmaları konusunda önemli bilgiler sağlamaktadır. Bu bulgular, gelecekteki yeşil alan politikalarının ve uygulamalarının daha kapsayıcı ve etkili olmasına katkı sağlayacaktır.

4.6.5.2. Regresyon Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları

Katılım düzeylerinin açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkilerine ilişkin bulgular yerel katılımın ve yönetimin, kent merkezindeki açık-yeşil alanların planlanması, uygulanması ve bakımı süreçlerinde ne kadar kritik olduğunu göstermektedir. Ana hipotez olan H7: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) ekonomik durum ile arasında bir ilişki vardır. Alt hipotezler;

KD. (H7.0): Bilgilendirme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi yoktur.

KD. (H7.1): Bilgilendirme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

KD. (H7.0): Danışma değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi yoktur.

KD. (H7.2): Danışma değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

KD. (H7.0): Birlikte karar verme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi yoktur.

KD. (H7.3): Birlikte karar verme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

KD. (H7.0): Birlikte hareket etme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi yoktur.

KD. (H7.4): Birlikte hareket etme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

KD. (H7.0): Yetki devri değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi yoktur.

KD. (H7.5): Yetki devri değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Katılım düzeylerinin Açık-yeşil Alanların Kullanımı Üzerindeki etkisi ile ilgili bulgular Çizelge 4.78’de yer almaktadır.

Çizelge 4.78. Katılım düzeyleri açık yeşil alanların kullanımı üzerindeki etki arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.

Bağımsız Değişkenler	B	Std. Hata	Beta	t	Sig.	Tolerans	VIF
Sabit	1,696	,288	-	5,951	,000	,719	1,395
Bilgilendirme	,206	,075	,205	2,765	,000	,627	1,698
Danışma	-,121	,081	-,134	-1,484	,140	,652	1,537
Birlikte karar verme	,354	,081	,328	4,351	,000	,625	1,599
Birlikte hareket etme	,109	,098	,085	1,153	,254	,776	1,276
Yetki devri	-,155	,088	-,162	-1,824	,070	,689	1,451
Bağımlı Değişken: Açık-yeşil Alanların Kullanımı Üzerindeki Etki.							
R: ,383	R2: ,427	F: 7,121	p: ,000	Durbin-Watson: 1,725			

Çizelge 4.78’ye göre açık ve yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkilerin çeşitli bağımsız değişkenler (bilgilendirme, danışma, birlikte karar verme, birlikte hareket etme ve yetki devri) açısından regresyon analizi sonuçları verilmiştir.

Sabit katsayı ($B=1,696$) anlamlı bulunmuştur ($t=5,951$, $p=0,000$). Bilgilendirme değişkeni ($B=0,206$, $t=2,765$, $p=0,000$) ve birlikte karar verme değişkeni ($B=0,354$, $t=4,351$, $p=0,000$) açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkiye sahiptir. p -değeri 0.000 olduğundan, KD. (H7.0): *Bilgilendirme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi yoktur* reddedilir ve KD. (H7.1): *Bilgilendirme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır* kabul edilmektedir. Danışma ($B=-0,121$, $t=-1,484$, $p=0,140$), birlikte hareket etme ($B=0,109$, $t=1,153$, $p=0,254$) ve yetki devri ($B=-0,155$, $t=-1,824$, $p=0,070$) değişkenlerinin etkileri ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. p -değeri 0.140 olduğundan, KD. (H7.0): *Danışma değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi yoktur* kabul edilmiştir. KD. (H7.2): *Danışma değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır* reddedilmiştir.

Bilgilendirme katılım düzeyinin açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu sonucuna varılmıştır ($B = 0,206$, $p < 0,001$). Bu nedenle, H_0 hipotezi reddedilmiştir. Danışma katılım düzeyinin açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı sonucuna varılmıştır ($B = -0,121$, $p = 0,140$). Bu nedenle, H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Birlikte karar verme katılım düzeyinin açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu sonucuna varılmıştır ($B = 0,354$, $p < 0,001$). KD. (H7.0): *Birlikte karar verme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi yoktur*. Bu nedenle, hipotezi reddedilmiştir. (H7.3): *Birlikte karar verme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır*. Kabul edilmiştir. Birlikte hareket etme katılım düzeyinin açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı sonucuna varılmıştır ($B = 0,109$, $p = 0,254$). (H7.0): *Birlikte hareket etme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi yoktur*. Bu nedenle, KD. H7.0 hipotezi kabul edilmiştir. (H7.4): *Birlikte hareket etme değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır* hipotezi reddedilmiştir. Yetki devri katılım düzeyinin açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde sınırda bir anlamlılık gösterdiği sonucuna varılmıştır ($B = -0,155$, $p = 0,070$). KD. (H7.0): *Yetki devri değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerindeki etkisi yoktur*. Bu nedenle, H_0 hipotezi kabul edilmiştir, ancak bu etki sınırlı ve istatistiksel olarak anlamlılığın sınırındadır. KD. (H7.5): *Yetki devri değişkeninin açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır* hipotezi kabul edilmiştir.

Modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F=7,121$, $p=0,000$) ve bağımsız değışkenlerin bağımlı değışkenin varyansının %42,7'sini açıkladığı ($R^2=0,427$) görölmektedir. Modeldeki bağımsız değışken sayısı arttığında R^2 değışeri artmaktadır. Dolayısıyla çoklu doğrusal regresyon analizinde düzeltilmiş R^2 değışerine bakılarak yorum yapmak tercih edilmektedir (Hoş, 2020). Durbin-Watson değışeri 1,725, hata terimlerinin bağımsız olduğunu göstermektedir. Tolerans ve VIF değışerleri, modelde çoklu bağlantının düşük olduğunu ve değışkenler arasında ciddi bir çoklu bağlantı sorunu olmadığını göstermektedir. Bu sonuçlar, bilgilendirme ve birlikte karar verme değışkenlerinin açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde önemli etkilerinin olduğunu ortaya koymaktadır.

4.6.5.2.1. Katılım Düzeylerinin Açık yeşil Alanların Kullanımının Cinsiyet, Yaş, Eğitim, Meslek, Gelir Üzerindeki Etkilerine Ait Bulgular

Katılım düzeylerinin açık-yeşil alanların kullanımının Cinsiyet, Yaş, Eğitim, Meslek, Gelir üzerindeki etkilerine ilişkin bulgular yerel katılımın ve yönetimin, kent merkezindeki açık-yeşil alanların planlanması, uygulanması ve bakımı süreçlerinde ne kadar kritik olduğunu göstermektedir.

KD. 7(H0): Cinsiyetin Katılım düzeyleri üzerindeki etkisi yoktur

KD. 7(H1): Cinsiyetin Katılım düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

KD. 7(H0): Yaşın Katılım düzeyleri üzerindeki etkisi yoktur.

KD. 7(H2): Yaşın Katılım düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

KD. 7(H0): Eğitimin Katılım düzeyleri üzerindeki etkisi yoktur.

KD. 7(H3): Eğitimin Katılım düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

KD. 7(H0): Mesleğin Katılım düzeyleri üzerindeki etkisi yoktur.

KD. 7(H4): Mesleğin Katılım düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

KD. 7(H0): Gelirin Katılım düzeyleri üzerindeki etkisi yoktur.

KD. 7(H5): Gelirin Katılım düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Katılım düzeylerinin Açık-yeşil Alanların Kullanımının Cinsiyet, Yaş, Eğitim, Meslek, Gelir üzerindeki etkisi ile ilgili bulgular Çizelge 4.79'de yer almaktadır.

Çizelge 4.79. Katılım düzeyleri açık-yeşil alanların kullanımının cinsiyet, yaş, eğitim, meslek, gelir üzerindeki etki arasındaki çoklu regresyon analizi sonuçları.

Bağımlı Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	Sig.	Tolerans	VIF
Katılım düzeyleri							
Sabit	3,286	,225	-	13,847	,000	2,855	3,920
Cinsiyet	,088	,48755	,035	1,169	,235	-,048	,187
Yaş	,034	,018	,085	2,380	,025	,544	1,745
Eğitim	-,256	,025	-,276	-9,731	,000	,683	1,699
Meslek	,027	,009	,113	2,997	,006	,292	3,513
Gelir	-,870	,038	-,532	-23,571	,000	,431	2,381
R: ,258	R ² : ,265	F: 20,349	p: 000	Durbin-Watson: 2,153			

Verilen regresyon analizi sonuçlarına göre, “Katılım düzeyleri” bağımlı değişkeni üzerinde cinsiyet, yaş, eğitim, meslek ve gelir gibi bağımsız değişkenlerin etkisi incelenmiştir. Regresyon modelinin genel anlamlılığına baktığımızda, $F = 20,349$ ve $p = 0,000$ değerleri modelin anlamlı olduğunu göstermektedir. $R^2 = 0,265$, modelin bağımlı değişkendeki varyansın %26,5’ini açıkladığını belirtmektedir.

Cinsiyet: p-değeri 0,235 olduğundan, *KD.7(H0): Cinsiyetin Katılım düzeyleri üzerindeki etkisi yoktur kabul edilir. KD.7(H1): Cinsiyetin Katılım düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi vardır* reddedilmiştir. Cinsiyetin katılım düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

Yaş: p-değeri 0,025 olduğundan, *KD. 7 (H0): Yaşın Katılım düzeyleri üzerindeki etkisi yoktur reddedilir. KD. 7(H2): Yaşın Katılım düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi vardır* kabul edilmiştir. Yaşın katılım aşaması üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi vardır.

Eğitim: p-değeri 0,000 olduğundan, *KD.7 (H0): Eğitimin Katılım düzeyleri üzerindeki etkisi yoktur* hipotezi reddedilmiştir. *KD.7(H3): Eğitimin Katılım düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi vardır* hipotezi kabul edilmiştir.

Meslek: p-değeri 0,006 olduğundan, *KD.7(H0): Mesleğin Katılım düzeyleri üzerindeki etkisi yoktur* reddedilir. *KD.7(H4): Mesleğin Katılım düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi vardır* kabul edilmiştir. Mesleğin katılım düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Gelir: p-değeri 0,000 olduğundan, *KD.7(H0): Gelirin Katılım düzeyleri üzerindeki etkisi yoktur* reddedilir. *KD.7(H5): Gelirin Katılım düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi vardır* kabul edilmiştir.

Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında katılımın çeşitli düzeylerinin, bu

alanların kullanımı üzerindeki etkileri istatistiksel analizler ile incelenmiştir. Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasına yönelik katılım süreçlerinin ve sosyo-demografik faktörlerin bu alanların kullanımı üzerinde belirgin etkileri olduğunu göstermektedir. Özellikle, politika oluşturma ve karar alma aşamalarının yanı sıra izleme süreçlerinin, açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmaktadır. Ayrıca, bilgilendirme ve birlikte karar verme düzeylerinde katılım, bu alanların kullanımını pozitif yönde etkilerken, cinsiyetin katılım aşaması üzerinde etkili olmadığı ancak yaş, eğitim, meslek ve gelir gibi faktörlerin katılımı önemli ölçüde etkilediği görülmektedir. Bu bulgular, planlama süreçlerinde farklı sosyo-demografik grupların ihtiyaçlarını ve katılım düzeylerini dikkate almanın önemini vurgulamaktadır. Hipotezler, regresyon analizleri kullanılarak test edilmiş ve sonuçlar aşağıda özetlenmiştir. Çizelge 4.80’te anket ifadelerinin analiz sonucunda elde edilen hipotez sonuçları yer almaktadır.

Çizelge 4.80. Araştırma hipotezlerinin kabul ve ret durumları.

No	Hipotez	Sonuç
1	7H0: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması ve İzleme ve denetleme) açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip değildir.	
	7H0a: Politika planların oluşturulması aşaması, açık ve yeşil alanların kullanımını istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde etkilemektedir.	Kabul
	7H0b: Karar alma aşaması, açık ve yeşil alanların kullanımını üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahiptir.	Kabul
	7H0c: Kararların uygulanması aşamasının açık ve yeşil alanların kullanımını üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır.	Ret
	7H0d: İzleme aşaması, açık ve yeşil alanların kullanımını istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde etkilemektedir.	Kabul
	7H0e: Denetleme aşamasının açık ve yeşil alanların kullanımını üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır.	Ret
2	7H1: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılımın aşamaları (Politika ve planların oluşturulması, Karar alma, Kararların uygulanması, İzleme ve denetleme) açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahiptir.	
	7H1a: Politika ve planların oluşturulması aşaması açık ve yeşil alanların kullanımını istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde etkilemektedir.	Kabul
	7H1b: Karar alma aşaması açık ve yeşil alanların kullanımını üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahiptir.	Kabul
	7H1d: İzleme aşaması açık ve yeşil alanların kullanımını istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde etkilemektedir.	Kabul
3	7H0: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip değildir.	
	7H0b: Danışma katılım düzeyi açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir.	Kabul
	7H0d: Birlikte hareket etme katılım düzeyi açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir.	Kabul
	7H0e: Yetki devri katılım düzeyi açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmamakla birlikte, sınırda bir anlamlılık gösterir.	Kabul
	7H0a: Bilgilendirme katılım düzeyi açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.	Red
	7H0c: Birlikte karar verme katılım düzeyi açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.	Ret
4	7H1: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeyleri (Bilgilendirme, Danışma, Birlikte karar verme, Birlikte hareket etme, Yetki devri) açık-yeşil alanların kullanımı üzerinde istatistiksel	

	olarak anlamlı bir etkiye sahiptir.	
	7H1a: Bilgilendirme katılım düzeyi açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.	Kabul
	7H1c: Birlikte karar verme katılım düzeyi açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.	Kabul
	7H1b: Danışma katılım düzeyi açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir.	Ret
	7H1d: Birlikte hareket etme katılım düzeyi açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir.	Ret
	7H1e: Yetki devri katılım düzeyi açık ve yeşil alanların kullanımı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir.	Ret
5	7H0: Cinsiyetin katılım aşaması üzerinde bir etkisi yoktur.	Kabul
	7H1: Cinsiyetin katılım aşamasını önemli ölçüde etkiler.	Red
	7H0: Yaşın katılım aşaması üzerinde bir etkisi yoktur.	Red
	7H1: Yaş, katılım aşamasını önemli ölçüde etkiler.	Kabul
	7H0: Eğitim seviyesinin katılım aşaması üzerinde bir etkisi yoktur.	Ret
	7H1: Eğitim seviyesi, katılım aşamasını önemli ölçüde etkiler.	Kabul
	7H0: Mesleğin katılım aşaması üzerinde bir etkisi yoktur.	Ret
	7H1: Meslek, katılım aşamasını önemli ölçüde etkiler.	Kabul
	7H0: Gelirin katılım aşaması üzerinde bir etkisi yoktur.	Ret
	7H1: Gelir düzeyi, katılım aşamasını önemli ölçüde etkiler.	Kabul

4.6.5.3. t- Testi Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları

Ana hipotez olan H7: Düzce kentindeki mevcut açık ve yeşil alan planlamasında katılım düzeylerinin cinsiyete göre farklılık gösterdiğini öne sürüyor. Katılım aşamalarını “Bilgilendirme, Danışma, Birlikte Karar Verme, Birlikte Hareket Etme, Yetki Devri” olarak ele alınmıştır.

KD.7H1: Yerel ve ulusal basın-yayın organları tarafından açık ve yeşil alanlarda katılımı özendirici programlar hazırlanmaktadır. Cinsiyetler arasında bilgilendirme aşamasında anlamlı bir fark vardır.

KD.7H2: Kent yönetimine katılımı sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Cinsiyetler arasında danışma aşamasında anlamlı bir fark vardır.

KD.7H3: Yerel halkın katılımını sağlayacak toplantılar, halk günleri düzenlenmektedir. Cinsiyetler arasında birlikte karar verme aşamasında anlamlı bir fark vardır.

KD.7H4: Kent planlarının hazırlanması ve kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır. Cinsiyetler arasında birlikte hareket etme aşamasında anlamlı bir fark vardır.

KD.7H5: Stratejik planların hazırlanması ve belediyenin aldığı kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır. Cinsiyetler arasında yetki devri aşamasında anlamlı bir fark vardır.

p-değeri > 0,05 olduğundan, bilgilendirme aşamasında cinsiyetler arasında anlamlı bir

fark yoktur. *KD.7H1: Yerel ve ulusal basın-yayın organları tarafından açık ve yeşil alanlarda katılımı özendirici programlar hazırlanmaktadır. Cinsiyetler arasında bilgilendirme aşamasında anlamlı bir fark vardır* Alt hipotezi reddedilir.

p-değeri > 0,05 olduğundan, danışma aşamasında cinsiyetler arasında anlamlı bir fark yoktur. *KD.7H2: Kent yönetimine katılımı sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Cinsiyetler arasında danışma aşamasında anlamlı bir fark vardır.* Alt hipotezi reddedilir.

p-değeri > 0,05 olduğundan, birlikte karar verme aşamasında cinsiyetler arasında anlamlı bir fark yoktur. *KD.7H3: Yerel halkın katılımını sağlayacak toplantılar, halk günleri düzenlenmektedir. Cinsiyetler arasında birlikte karar verme aşamasında anlamlı bir fark vardır.* Alt hipotezi reddedilir.

Çizelge 4.81. Açık ve yeşil alanların katılım ve bilinçlendirme değişkenleri ile cinsiyete göre farklılığı testi (t-Testi).

Katılım ve Bilinçlendirme Değişkenler	Cinsiyet Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	t	sig
Yerel ve ulusal basın-yayın organları tarafından açık ve yeşil alanlarda katılımı özendirici programlar hazırlanmaktadır.	Kadın	460	3,4391	1,20212	,555	,086
	Erkek	726	3,4008	1,13037	,547	
Kent yönetimine katılımı sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır.	Kadın	460	4,1391	,93480	,212	,305
	Erkek	726	4,1267	1,00916	,216	
Yerel halkın katılımını sağlayacak toplantılar, halk günleri düzenlenmektedir.	Kadın	460	3,8913	1,09720	3,600	,091
	Erkek	726	3,6556	1,09916	3,602	
Kent planlarının hazırlanması ve kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır.	Kadın	460	3,7239	1,18445	3,088	,043
	Erkek	726	3,5165	1,08869	3,031	
Stratejik planların hazırlanması ve belediyenin aldığı kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır.	Kadın	460	3,7217	1,17005	3,856	,958
	Erkek	726	3,4559	1,14837	3,840	
Açık ve yeşil alanlar ile ilgili çözümlerin uygulanması sürecinde katılımı özendirici birimler bulunmaktadır.	Kadın	460	3,7696	1,11200	2,603	,528
	Erkek	726	3,5978	1,10457	2,599	

p-değeri < 0,05 olduğundan, birlikte hareket etme aşamasında cinsiyetler arasında anlamlı bir fark vardır. *KD. 7H4: Kent planlarının hazırlanması ve kararların denetlenmesi*

sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır. Cinsiyetler arasında birlikte hareket etme aşamasında anlamlı bir fark vardır. Alt hipotezi kabul edilir.

p-değeri $> 0,05$ olduğundan, yetki devri aşamasında cinsiyetler arasında anlamlı bir fark yoktur. *KD.7H5: Stratejik planların hazırlanması ve belediyenin aldığı kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır. Cinsiyetler arasında yetki devri aşamasında anlamlı bir fark vardır. Alt hipotezi reddedilir.*

Yerel ve ulusal basın-yayın organları tarafından açık ve yeşil alanlarda katılımı özendirici programlar hazırlanmaktadır ifadesine kadınların (N=460, Ortalama=3.4391, SS=1.20212) ve erkeklerin (N=726, Ortalama=3.4008, SS=1.13037) verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t=0.555$, $p=0.086$). Her iki grup da bu konuda benzer görüşlere sahiptir. Kent yönetimine katılımı sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır ifadesine kadınların (N=460, Ortalama=4.1391, SS=0.93480) ve erkeklerin (N=726, Ortalama=4.1267, SS=1.00916) verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t=0.212$, $p=0.305$). Kadınlar ve erkekler bu konuda benzer görüştedir. Yerel halkın katılımını sağlayacak toplantılar, halk günleri düzenlenmektedir ifadesine kadınların (N=460, Ortalama=3.8913, SS=1.09720) ve erkeklerin (N=726, Ortalama=3.6556, SS=1.09916) verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t=3.600$, $p=0.091$). Her iki grup da bu konuda benzer görüşlere sahiptir. Kent planlarının hazırlanması ve kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır ifadesine kadınların (N=460, Ortalama=3.7239, SS=1.18445) ve erkeklerin (N=726, Ortalama=3.5165, SS=1.08869) verdikleri yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($t=3.088$, $p=0.043$). Kadınlar, bu konuda erkeklere göre daha olumlu görüş bildirmiştir. Stratejik planların hazırlanması ve belediyenin aldığı kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır ifadesine kadınların (N=460, Ortalama=3.7217, SS=1.17005) ve erkeklerin (N=726, Ortalama=3.4559, SS=1.14837) verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t=3.856$, $p=0.958$). Her iki grup da bu konuda benzer görüşlere sahiptir. Açık ve yeşil alanlar ile ilgili çözümlerin uygulanması sürecinde katılımı özendirici birimler bulunmaktadır ifadesine kadınların (N=460, Ortalama=3.7696, SS=1.11200) ve erkeklerin (N=726, Ortalama=3.5978, SS=1.10457) verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($t=2.603$, $p=0.528$). Kadınlar ve erkekler bu konuda benzer görüştedir.

Kent planlarının hazırlanması ve kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı

sağlanmaktadır ifadesinde kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmakta olup, kadınlar bu konuda daha olumlu görüşe sahiptir. Diğer değişkenlerde kadın ve erkek görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

4.6.5.4. ANOVA Testi Analizi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları

Düzce örneğinde, açık-yeşil alanlardaki Katılım Düzeyleri ilgili ilişkileri incelemek amacıyla ANOVA testi uygulanmak istenmiştir. Ancak, verilerin dağılımı ve analiz gereksinimlerinin karşılanamaması nedeniyle bu testin gerçekleştirilmesi mümkün olmamıştır.

4.6.5.5. Ki-Kare ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları

Ki-Kare testi, kategorik değişkenler arasındaki bağımsızlık ilişkisini inceleyen bir istatistiksel analiz yöntemidir. Bu test, gözlenen frekansların, beklenen frekanslarla anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını değerlendirmektedir. Bu çalışma kapsamında Ki-Kare testi ile ilgili katılım düzeyleri ilişkisini incelemek için yeterli veri veya analiz gerçekleştirilmemiştir.

4.6.5.6. Kruskal-Wallis Testi ile İlgili Katılım Düzeyleri İlişkisi Bulguları

Bu analizler, Çizelge 4.82'da kent yönetimi ve açık ve yeşil alan planlamasında katılımcılığın önemini vurgulamak amacıyla yapılmıştır.

Çizelge 4.82 incelendiğinde cinsiyetin Katılım Atmosferi Algısı ve Katılıma Yönelik Tutum ölçeği üzerindeki etkileri incelenmiştir. Katılım Atmosferi Algısı için kadınların (n=726) ortalama sıralama değeri 564,69, erkeklerin (n=460) ise 638,97 olarak bulunmuştur. Z değeri -0,708 ve p değeri 0,000 ($p < 0,05$) olduğundan, cinsiyet ile Katılım Atmosferi Algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. Erkeklerin ortalama sıralama değerinin daha yüksek olması, erkeklerin katılım atmosferini kadınlara göre daha olumlu algıladığını göstermektedir.

Katılıma Yönelik Tutum açısından ise kadınların ortalama sıralama değeri 644,22, erkeklerin ise 561,37 olarak tespit edilmiştir. Z değeri -4,201 ve p değeri 0,000 ($p < 0,05$) olup, bu durum cinsiyet ile Katılıma Yönelik Tutum arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu ortaya koymaktadır. Kadınların ortalama sıralama değerinin daha yüksek olması, kadınların katılıma yönelik tutumlarının erkeklerle göre daha olumlu olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.82. Cinsiyete ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları.

	Sayı (n)	Cinsiyet	Ortalama Sıralaması	Z	Sig. Değeri(p)
Katılım Atmosferi Algısı	726	Kadın	564,69	-0,708	,000
	460	Erkek	638,97		
	Sayı (n)	Cinsiyet	Ortalama Sıralaması	Z	Sig. Değeri(p)
Katılıma Yönelik Tutum	726	Kadın	644,22	-4,201	,000
	460	Erkek	561,37		

Bu sonuçlar, cinsiyetin hem Katılım Atmosferi Algısı hem de Katılıma Yönelik Tutum üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğunu göstermektedir. Erkekler, katılım atmosferini daha olumlu algılamakta, kadınlar katılıma yönelik tutumda daha olumlu bir bakış açısına sahiptir. Bu durum, kent yönetimi ve planlamasında cinsiyet farklılıklarının dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Araştırma kapsamında yapılan analizler, yaş değişkeninin memnuniyet üzerindeki etkisini değerlendirmek için Kruskal-Wallis testi kullanıldığını göstermektedir (Çizelge 4.83). Bu bulgular, farklı yaş gruplarının memnuniyet düzeylerinin belirgin şekilde farklılaştığını ve yaş değişkeninin dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.83. Yaşa ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları.

	Sayı (n)	Yaş	Ortalama Sıralaması	ChiSquare	Sig. Değeri(p)
Katılım Atmosferi Algısı	215	18-24	619,44	7,172	,000
	250	25-34	622,48		
	370	35-44	581,85		
	240	45-54	554,91		
	111	55 +	600,26		
	Sayı (n)	Yaş	Ortalama Sıralaması	ChiSquare	Sig. Değeri(p)
Katılıma Yönelik Tutum	215	18-24	615,87	27,226	,000
	250	25-34	583,60		
	370	35-44	584,94		
	240	45-54	535,09		
	111	55 +	727,28		

Katılım Atmosferi Algısı açısından, 18-24 yaş grubunun (n=215) ortalama sıralama değeri 619,44, 25-34 yaş grubunun (n=250) ortalama sıralama değeri 622,48, 35-44 yaş grubunun (n=370) ortalama sıralama değeri 581,85, 45-54 yaş grubunun (n=240) ortalama sıralama değeri 554,91 ve 55 yaş ve üzeri grubun (n=111) ortalama sıralama

değeri 600,26 olarak bulunmuştur. Chi-Square değeri 7,172 ve p değeri 0,000 ($p < 0,05$) olup, bu sonuçlar yaş grupları arasında Katılım Atmosferi Algısı açısından istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, katılım atmosferi algısının yaşa göre değişkenlik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Katılıma Yönelik Tutum açısından, 18-24 yaş grubunun ortalama sıralama değeri 615,87, 25-34 yaş grubunun ortalama sıralama değeri 583,60, 35-44 yaş grubunun ortalama sıralama değeri 584,94, 45-54 yaş grubunun ortalama sıralama değeri 535,09 ve 55 yaş ve üzeri grubun ortalama sıralama değeri 727,28 olarak belirlenmiştir. Chi-Square değeri 27,226 ve p değeri 0,000 ($p < 0,05$) olup, bu sonuçlar yaş grupları arasında Katılıma Yönelik Tutum açısından istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğunu göstermektedir. Özellikle, 55 yaş ve üzeri grubun katılıma yönelik tutumunun diğer yaş gruplarına göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlar, yaş değişkeninin hem Katılım Atmosferi Algısı hem de Katılıma Yönelik Tutum üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğunu göstermektedir. Farklı yaş gruplarının bu iki değişken üzerindeki algı ve tutumları önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Bu durum, kent yönetimi ve planlamasında yaş gruplarının farklı ihtiyaç ve beklentilerinin dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır.

Araştırma kapsamında yapılan analizler, eğitim değişkeninin memnuniyet üzerindeki etkisini değerlendirmek için Kruskal-Wallis testi kullanıldığını göstermektedir (Çizelge 4.78). Bu test sonuçlarına göre, eğitim düzeyleri arasında memnuniyet düzeyleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur. Bu bulgular, farklı eğitim seviyelerinin memnuniyet düzeylerini belirgin şekilde etkilediğini ve eğitim değişkeninin dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Katılım Atmosferi Algısı açısından, ilkokul/ortaokul mezunu katılımcıların ($n=225$) ortalama sıralama değeri 609,11, diplomasız okur yazar katılımcıların ($n=6$) ortalama sıralama değeri 435,33, lise mezunu katılımcıların ($n=492$) ortalama sıralama değeri 606,38, lisans mezunu katılımcıların ($n=374$) ortalama sıralama değeri 578,65, yüksek lisans mezunu katılımcıların ($n=81$) ortalama sıralama değeri 595,32 ve doktora mezunu katılımcıların ($n=8$) ortalama sıralama değeri 156,75 olarak bulunmuştur. Chi-Square değeri 17,712 ve p değeri 0,003 ($p < 0,05$) olup, bu sonuçlar eğitim düzeyleri arasında Katılım Atmosferi Algısı açısından istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğunu göstermektedir. Özellikle, doktora mezunlarının ortalama sıralama değerinin oldukça

düşük olması dikkat çekicidir ve bu grubun katılım atmosferi algısının diğer eğitim gruplarına göre daha olumsuz olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.84. Eğitim durumuna ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları.

	Sayı (n)	Eğitim	Ortalama Sıralaması	ChiSquare	Sig. Değeri(p)
Katılım Atmosferi Algısı	225	İlkokul/Ortaokul Mezunu	609,11	17,712	,003
	6	Diplomasız Okur Yazar	435,33		
	492	Lise Mezunu	606,38		
	374	Lisans Mezunu	578,65		
	81	Yüksek Lisans Mezunu	595,32		
	8	Doktora Mezunu	156,75		
Katılıma Yönelik Tutum	Sayı (n)	Eğitim	Ortalama Sıralaması	ChiSquare	Sig. Değeri(p)
	225	İlkokul/Ortaokul Mezunu	677,26	26,957	,000
	6	Diplomasız Okur Yazar	576,17		
	492	Lise Mezunu	591,43		
	374	Lisans Mezunu	561,61		
	81	Yüksek Lisans Mezunu	554,06		
	8	Doktora Mezunu	268,25		

Katılıma Yönelik Tutum açısından, ilkokul/ortaokul mezunu katılımcıların ortalama sıralama değeri 677,26, diplomasız okur yazar katılımcıların ortalama sıralama değeri 576,17, lise mezunu katılımcıların ortalama sıralama değeri 591,43, lisans mezunu katılımcıların ortalama sıralama değeri 561,61, yüksek lisans mezunu katılımcıların ortalama sıralama değeri 554,06 ve doktora mezunu katılımcıların ortalama sıralama değeri 268,25 olarak belirlenmiştir. Chi-Square değeri 26,957 ve p değeri 0,000 ($p < 0,05$) olup, bu sonuçlar eğitim düzeyleri arasında Katılıma Yönelik Tutum açısından istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğunu ortaya koymaktadır. Yine, doktora mezunlarının ortalama sıralama değerinin oldukça düşük olması, bu grubun katılıma yönelik tutumlarının diğer eğitim gruplarına göre daha olumsuz olduğunu göstermektedir.

Bu sonuçlar, eğitim değişkeninin hem Katılım Atmosferi Algısı hem de Katılıma Yönelik Tutum üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğunu göstermektedir. Farklı eğitim düzeylerindeki katılımcıların bu iki değişken üzerindeki algı ve tutumları önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Bu durum, kent yönetimi ve planlamasında eğitim düzeylerinin farklı ihtiyaç ve beklentilerinin dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Araştırma kapsamında yapılan analizler, meslek değişkeninin

memnuniyet üzerindeki etkisini değerlendirmek için Kruskal-Wallis testi kullanıldığını göstermektedir (Çizelge 4.85).

Çizelge 4.85. Meslek durumuna ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları.

	Sayı (n)	Eğitim	Ortalama Sıralaması	ChiSquare	Sig. Değeri(p)
Katılım Atmosferi Algısı	285	Kamu Çalışanı	599,61	22,207	,005
	47	İşçi	707,84		
	201	Özel Sektör	581,61		
	31	Esnaf	562,52		
	170	Öğrenci	637,14		
	128	Emekli	604,10		
	249	Ev Hanımı	526,40		
	40	İşsiz	620,70		
	26	Serbest Meslek	508,15		
Katılıma Yönelik Tutum	Sayı (n)	Eğitim	Ortalama Sıralaması	ChiSquare	Sig. Değeri(p)
	285	Kamu Çalışanı	562,07	22,087	,000
	47	İşçi	600,78		
	201	Özel Sektör	541,43		
	31	Esnaf	611,08		
	170	Öğrenci	649,32		
	128	Emekli	661,27		
	249	Ev Hanımı	560,65		
	40	İşsiz	634,93		
	26	Serbest Meslek	654,96		

Çizelge 4.85’da meslek değişkeninin Katılım Atmosferi Algısı ve Katılıma Yönelik Tutum üzerindeki etkileri Kruskal-Wallis testi ile incelenmiştir. Katılım Atmosferi Algısı açısından, kamu çalışanlarının (n=285) ortalama sıralama değeri 599,61, işçilerin (n=47) 707,84, özel sektör çalışanlarının (n=201) 581,61, esnafların (n=31) 562,52, öğrencilerin (n=170) 637,14, emeklilerin (n=128) 604,10, ev hanımlarının (n=249) 526,40, işsizlerin (n=40) 620,70 ve serbest meslek sahiplerinin (n=26) 508,15 olarak bulunmuştur. Chi-Square değeri 22,207 ve p değeri 0,005 ($p < 0,05$) olup, bu sonuçlar meslek grupları arasında Katılım Atmosferi Algısı açısından istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğunu göstermektedir. İşçilerin ortalama sıralama değerinin en yüksek olması, bu grubun katılım atmosferini en olumlu algıladığını, serbest meslek sahiplerinin ise en düşük ortalama sıralama değerine sahip olması, bu grubun katılım atmosferini diğer gruplara göre daha olumsuz algıladığını göstermektedir.

Katılıma Yönelik Tutum açısından, kamu çalışanlarının ortalama sıralama değeri 562,07, işçilerin 600,78, özel sektör çalışanlarının 541,43, esnafların 611,08, öğrencilerin 649,32, emeklilerin 661,27, ev hanımlarının 560,65, işsizlerin 634,93 ve serbest meslek

sahiplerinin 654,96 olarak belirlenmiştir. Chi-Square değeri 22,087 ve p değeri 0,000 ($p < 0,05$) olup, bu sonuçlar meslek grupları arasında Katılıma Yönelik Tutum açısından istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğunu ortaya koymaktadır. Emeklilerin ve serbest meslek sahiplerinin ortalama sıralama değerlerinin yüksek olması, bu grupların katılıma yönelik tutumlarının daha olumlu olduğunu, kamu çalışanları ve özel sektör çalışanlarının ise daha düşük ortalama sıralama değerleri ile daha olumsuz bir tutuma sahip olduğunu göstermektedir.

Bu sonuçlar, meslek değişkeninin hem Katılım Atmosferi Algısı hem de Katılıma Yönelik Tutum üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğunu göstermektedir. Farklı meslek gruplarının bu iki değişken üzerindeki algı ve tutumları önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Bu durum, kent yönetimi ve planlamasında meslek gruplarının farklı ihtiyaç ve beklentilerinin dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır.

Yapılan kullanıcı anketi analizlerinde katılım düzeylerine ilişkin hipotezlerin kabul ve reddi incelenmiştir.

Çizelge 4.86. Katılım düzeyleri kullanıcı anketi analiz sonuçları: Kabul ve Red durumları.

	Açımlayıcı Faktör	Korelasyon	Regresyon	T Testi	Anova	Ki Kare	Kruskal Wallis
Bilgilendirme	-	H7a RET H7b RET H7c RET	H7.0 RET H7.1 KABUL	H1 RET	Verilerin dağılımı ve analiz gereksinimlerinin karşılanamaması nedeniyle bu testin gerçekleştirilmesi mümkün olmamıştır.		
Danışma	-	H7d RET H7e RET H7f RET	H7.0 KABUL H7.2RET	H2 RET			
Birlikte karar verme	-	H7g KABUL H7h KABUL H7i KABUL	H7.0 RET H7.3 KABUL	H3 RET			
Birlikte hareket etme	-	H7j KABUL H7k KABUL H7l KABUL	H7.0 KABUL H7.4 RET	H4 KABUL			
Yetki devri	-	H7m KABUL H7n KABUL H7o KABUL	H7.0 KABUL H7.5 KABUL	H5 RET			

Çizelge 4.86'a genel olarak bakıldığında, bilgilendirme, danışma, birlikte karar verme, birlikte hareket etme ve yetki devri gibi süreçlerin bazı faktörlerle anlamlı ilişkiler

gösterdiği ve sürdürülebilirlik üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, her bir süreçte bazı hipotezler reddedilmiş olup, bu da bu süreçlerin tüm yönlerinin sürdürülebilirlik üzerinde eşit derecede etkili olmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, belirli faktörlerin etkisiz kaldığı ve bu süreçlerin bazı yönlerinin geliştirilmesi gerektiği anlamına gelmektedir.

4.7. DÜZCE KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALAN PLANLAMASINDA KENT YÖNETİMİ VE KATILIMCILIK: PAYDAŞLARIN ÖNEMİ VE ROL DAĞILIMI MATRİSİ

Kentsel açık ve yeşil alan planlaması, sürdürülebilir kentleşme süreçlerinin temel yapı taşlarından biridir. Bu süreç, yalnızca fiziksel planlamayla sınırlı kalmamakta; aynı zamanda farklı paydaşların etkin katılımını, iş birliğini ve karar mekanizmalarına dâhil edilmesini gerektirmektedir. Özellikle Düzce gibi doğal kaynak zenginliği ve çevresel riskler açısından özel bir konuma sahip şehirlerde, kentsel açık ve yeşil alanların planlanması, yönetim süreçlerinde çok paydaşlı bir yaklaşımın benimsenmesiyle mümkün olabilmektedir. Bu çalışmada, Düzce kent yönetiminde paydaşların rolü, önem derecesine göre incelenmiş ve işlevsel katkıları bir önem matrisi çerçevesinde değerlendirilmiştir. Paydaşların katkı ve iş birliği düzeylerini değerlendirmek üzere bir önem matrisi oluşturulmuştur. Bu matris, paydaşların sahip oldukları görev ve yetkilerin kent yönetimi ve planlamaya sağladığı katkılar açısından “zayıf-güçlü” ve “önemsiz-önemli” şeklinde iki temel eksenle sınıflandırılmasını sağlamaktadır. Ayrıca, paydaşların sorumluluk alanlarına göre farklı roller üstlenip üstlenmediği de matriste yer almaktadır. Açık ve yeşil alanların planlanması ve uygulanmasında aktörlerin önem düzeyi ile yetki ve sorumlulukları bakımından güçlü ya da zayıf olmaları, bu alanların sürdürülebilir bir şekilde yönetimi açısından kritik bir önem taşımaktadır. Bu bağlamda, Düzce ilinde yer alan kurumlar, yetki ve etki düzeylerine göre dört temel kategoride değerlendirilebilir. Çizelge 4.87’de yer alan paydaşlar, Düzce kentinde açık ve yeşil alan planlamasında sahip oldukları görev ve yetkiler çerçevesinde şu şekilde kategorize edilmiştir.

Güçlü ve Önemli Kurumlar:

Açık ve yeşil alan yönetiminde belirleyici rol oynayan ve yetki bakımından güçlü kurumlar arasında Düzce Valiliği’ne bağlı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, bu kategoride yer almaktadır. Bu kurum, çevresel politikaların uygulanması, şehircilik faaliyetlerinin düzenlenmesi ve iklim değişikliği ile ilgili stratejilerin

geliştirilmesinde önemli bir role sahiptir. Ayrıca, Düzce Belediyesi'nin İmar ve Şehircilik Müdürlüğü ile Park ve Bahçeler Müdürlüğü, kentsel planlama, yeşil alan tasarımı ve bu alanların bakım ve işletiminden sorumlu oldukları için güçlü ve önemli kurumlar arasında değerlendirilmektedir. Bu kurumlar, yetkileri ve uygulama kapasiteleri ile açık alanların etkin kullanımını sağlama konusunda belirleyici bir etkiye sahiptir.

Bu kurumların, kentsel sürdürülebilirlik açısından iş birliğini artırmaları ve alan kullanımında disiplinler arası bir yaklaşımı benimsemeleri gereklidir. Örneğin, iklim değişikliği ile mücadelede yeşil alanların karbon tutma kapasiteleri göz önüne alınarak planlama yapılabilir. Ayrıca, halkın bu alanlara erişimini artırmak ve kent içindeki yeşil alan dengesizliğini gidermek için stratejik planlamaların yapılması önem taşımaktadır.

Güçlü ancak Daha Az Önemli Kurumlar:

Düzce Valiliği'ne bağlı olarak faaliyet gösteren Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve İl Dernekler Müdürlüğü, açık ve yeşil alanlarla ilişkili faaliyetlerde yer almakla birlikte, bu alanların planlanması ve geliştirilmesinde daha dolaylı bir role sahiptir. Bu kurumların güçlü yönleri, belirli gruplar (örneğin öğrenciler, sporcular, sivil toplum kuruluşları) için projeler geliştirmek ve bu projeler aracılığıyla açık alanların sosyal faydalarını artırmakla sınırlıdır. Ancak, yetki alanlarının daha dar olması, bu kurumların etkilerini sınırlamaktadır.

Bu kurumlar, spor alanlarının geliştirilmesi, öğrenciler için doğa temelli eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi ve sivil toplum kuruluşlarının etkinliklerinin desteklenmesi gibi alanlarda iş birliği ve katkı sağlayabilir. Bu bağlamda, yeşil alanların yalnızca fiziksel yapılar olarak değil, aynı zamanda toplum sağlığını ve sosyal dayanışmayı teşvik eden alanlar olarak değerlendirilmesi önemlidir. Örneğin, açık hava spor etkinliklerinin artırılması, toplumun farklı kesimlerini bir araya getirebilir ve bu alanların kullanımını yaygınlaştırabilir.

Zayıf Ancak Önemli Kurumlar:

Düzce Belediyesi bünyesinde yer alan Kent Konseyi Çalışma Grupları (Kadın Meclisi, Çocuk Meclisi gibi), mahalle muhtarları ve vatandaşlar, açık ve yeşil alan yönetiminde doğrudan yetkilere sahip olmasalar da yerel katılım mekanizmaları açısından önemlidir. Bu grupların katkıları, toplumsal gereksinimlerin belirlenmesi ve bu gereksinimlerin yönetim süreçlerine entegre edilmesi açısından kritik olmakla birlikte, yetki eksikliği sebebiyle zayıf olarak değerlendirilmektedir. Örneğin, mahalle düzeyinde oluşturulacak yeşil alan projelerinde vatandaşların fikirlerinin alınması ve onların aktif katılımının teşvik edilmesi hem sosyal kabulü artırabilir hem de bu alanların sürdürülebilirliğini

destekleyebilmektedir.

Zayıf ve Önemsiz Kurumlar:

Düzce Valiliği'ne bağlı İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü ile Düzce Belediyesi'nin Kültür İşleri Müdürlükleri, açık ve yeşil alan planlama ve uygulama süreçlerinde hem zayıf hem de önemsiz olarak sınıflandırılmıştır. Bu kurumlar, asli görev tanımları gereği bu süreçlerde dolaylı bir etkiye sahiptir ve açık alan yönetiminde öncelikli bir rol üstlenmemektedirler. Ancak bu kurumların dolaylı katkıları göz ardı edilmemelidir. Örneğin, afet sonrası toparlanma süreçlerinde yeşil alanların rehabilitasyonu veya kültürel etkinliklerin yeşil alanlarda düzenlenmesi gibi faaliyetler, bu alanların sosyal ve çevresel değerini artırabilir.

Çizelge 4.87. Düzce kentsel açık ve yeşil alan planlamasında paydaşların önem matrisi.

Açık ve Yeşil Alanda Aktörler Olarak Önemli/Önemsiz Kurumlar İle Yeşil Alan Planlama ve Uygulmasında Yetki Ve Sorumluluk Açısından Güçlü/Zayıf Kurumlar Tablosu				
Kriterler	Güçlü		Zayıf	
Önemli	VALİLİK Düzce Çevre ve Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	DÜZCE BELEDİYESİ - İmar ve Şehircilik Müdürlüğü - Park ve Bahçeler Müdürlüğü	VALİLİK - Düzce Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü - İl Milli Eğitim Müdürlüğü - Düzce İl Dernekler Müdürlüğü	DÜZCE BELEDİYESİ - Kent Konseyi Çalışma Grupları (Kadın Meclisi, Çocuk Meclisi, vb.) - Mahalle Muhtarları - Vatandaşlar
Önemsiz	VALİLİK Düzce İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü	DÜZCE BELEDİYESİ -----	VALİLİK Kültür İşleri Müdürlüğü	DÜZCE BELEDİYESİ Kültür İşleri Müdürlüğü

Bu sınıflandırma, açık ve yeşil alan yönetiminde kurumların hem önem derecelerini hem de yetki güçlerini ayrıştırarak, bu süreçlerin daha etkin bir şekilde yürütülmesi için stratejik bir çerçeve sunmaktadır.

4.8. DÜZCE KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALAN PLANLAMASINDA KENT YÖNETİMİ VE KATILIMCILIK MODELİ

Düzce'nin kentsel açık ve yeşil alan planlamasında, etkili bir katılımcılık modeli, farklı paydaşların süreçlere dahil edilmesini ve her bir paydaşın katkılarının en üst düzeye çıkarılmasını hedeflemektedir. Bu bağlamda, katılım süreci çeşitli aşamalara bölünerek her aşamada ilgili paydaşların etkinliği belirlenerek katılım aşamaları ve katılım düzeyleri genellikle planlama, değerlendirme, tasarım, uygulama, izleme, önlem alma ve iyileştirme başlıkları altında yapılandırılmıştır. Düzce'de kentsel açık ve yeşil alan planlaması sürecinde, Planla-Uygula-Kontrol Et-Önlem Al (PUKÖ) döngüsü, sürdürülebilir kent yönetimini sağlamak için paydaşların etkin katılımını gerektirmektedir. Bu bağlamda, paydaşlar farklı katılım düzeylerinde yer alarak her aşamanın başarısını artırması düşünülmektedir.

Planlama ve Politika Oluşturma

Bu aşamada, Düzce Valiliği bünyesindeki Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ile Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü gibi kamu kurumları, politika ve planların geliştirilmesinde temel düzenleyici aktörler olarak tanımlanmıştır. Valilik, geniş çaplı düzenleyici yetkileriyle genel stratejiyi belirlerken, Düzce Belediyesi'nin İmar ve Şehircilik Müdürlüğü doğrudan imar planlarının hazırlanmasından sorumlu birimdir. Aynı zamanda, Kent Konseyi, muhtarlar, vatandaşlar ve kullanıcı talepleri gibi yerel unsurların planlama süreçlerine dahil edilmesi öngörülmektedir. Ancak mevcut durumda bu katılımcıların yalnızca bilgilendirme düzeyinde yer aldığı belirtilmiş ve danışma, birlikte karar alma gibi katılım mekanizmalarının geliştirilmesi önerilmiştir.

Örgütlenme ve Koordinasyon

Planların uygulanabilirliğini sağlamak için, örgütlenme ve koordinasyon aşamasında Düzce Valiliği ve Düzce Belediyesi kilit aktörlerdir. Özellikle Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ile belediyenin ilgili müdürlükleri, karar alma, ihale ve yarışma süreçlerinde aktif olarak görev almaktadır. Bu aşamada koordinasyonun güçlendirilmesi ve aktörler arası iletişim mekanizmalarının geliştirilmesi gerekliliği vurgulanmaktadır. Katılım düzeyinde ise mevcut durumda daha çok bilgilendirme ve danışma düzeyinin hakim olduğu; birlikte hareket etme ve yetki devri mekanizmalarının önerildiği görülmektedir.

Uygulama

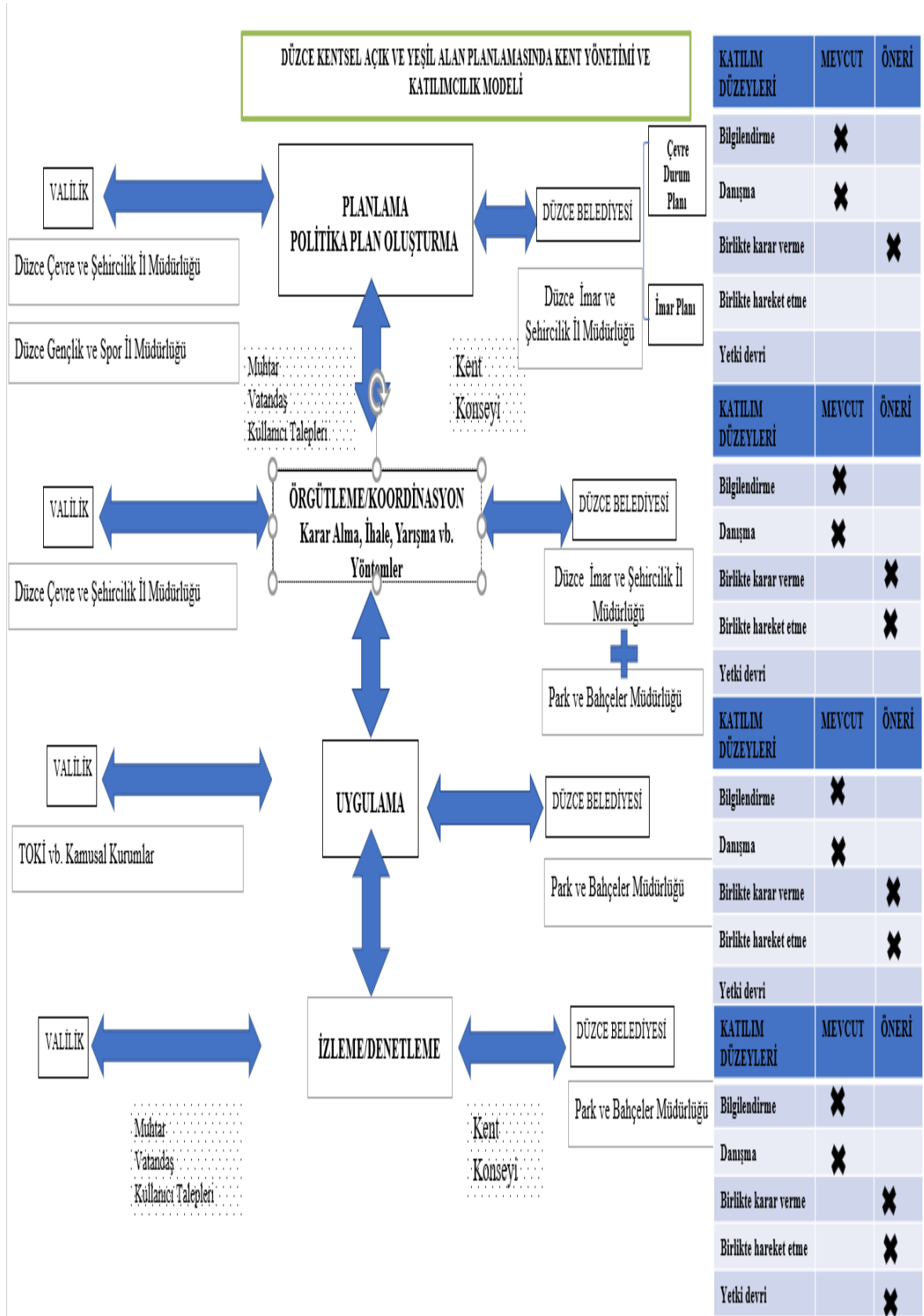
Uygulama aşamasında, Düzce Belediyesi'nin Park ve Bahçeler Müdürlüğü birincil sorumlu olarak öne çıkmaktadır. Bunun yanı sıra TOKİ gibi kamu kuruluşlarının da projelerin gerçekleştirilmesinde katkı sağlayabileceği belirtilmiştir. Valilik, genel denetim ve yönlendirme yetkileri çerçevesinde uygulama sürecine dahil olmaktadır. Bu aşamada özellikle uygulama ile ilgili sorumlulukların daha iyi dağıtılması ve belediye ile diğer kurumlar arasında iş birliğinin artırılması önerilmektedir.

İzleme ve Denetleme

Planların uygulanmasının ardından, izleme ve denetleme aşamasında yine Valilik ve Düzce Belediyesi kritik aktörler olarak tanımlanmıştır. Denetim sürecine Kent Konseyi, muhtarlar ve vatandaşların katılımının teşvik edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Mevcut durumda bu katılımcıların yalnızca bilgilendirme düzeyinde yer aldığı belirtilmekte, daha aktif katılım mekanizmalarının geliştirilmesi önerilmektedir.

Çizelge 4.5'in sağ tarafında yer alan katılım düzeyleri, açık ve yeşil alan planlaması süreçlerinde her bir aşama için mevcut ve önerilen katılım modellerini karşılaştırmalı olarak göstermektedir. Mevcut durum analizinde, katılımın çoğunlukla “bilgilendirme” ve kısmen “danışma” düzeyinde kaldığı tespit edilmiştir. Bu, sürece dahil olan paydaşların genellikle pasif roller üstlendiklerini ve karar alma süreçlerinde etkin bir şekilde yer almadıklarını ortaya koymaktadır.

Öneriler doğrultusunda, katılım mekanizmalarının “birlikte karar verme” ve “birlikte hareket etme” gibi daha üst düzey katılım modellerine evrilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu tür mekanizmalar, paydaşların hem fikirlerin geliştirilmesi hem de uygulama süreçlerinde aktif bir şekilde yer almalarını sağlayabilir. Bununla birlikte, bazı durumlarda, ilgili kurumlara belirli yetkilerin devredilmesi (yetki devri) ile yerel yönetimler ve toplulukların daha geniş sorumluluklar üstlenmeleri önerilmektedir. Örneğin, Kent Konseyi gibi yapılar aracılığıyla halkın temsili artırılarak, vatandaşların karar süreçlerinde daha doğrudan bir role sahip olması hedeflenmektedir. Bu öneriler, yerel halkın, sivil toplum örgütlerinin, muhtarların ve diğer paydaşların sürece katılımını teşvik ederek daha demokratik, şeffaf ve etkin bir yönetim modeli oluşturmayı amaçlamaktadır.

Şekil 4.5. Düzce kentsel açık ve yeşil alan planlamasında kent yönetimi ve katılımçılık modeli.

Şekil 4.5'e göre açık ve yeşil alan planlaması ile yönetimi için kapsamlı ve katılımcı bir model sunmaktadır. Düzce örneğinde, valilik ve belediyenin temel aktörler olarak tanımlandığı; Kent Konseyi, vatandaşlar ve diğer yerel unsurların ise destekleyici bir rol üstlendiği görülmektedir. Ancak mevcut katılım düzeyinin düşük olduğu ve daha etkili mekanizmaların geliştirilmesi gerektiği açıkça belirtilmiştir. Bu modelin başarıyla uygulanabilmesi için, kurumlar arası koordinasyonun artırılması, paydaşların karar alma süreçlerine dahil edilmesi ve katılım düzeylerinin yükseltilmesi temel gereklilikler olarak öne çıkmaktadır. Valilik, belediye ve diğer kamu kuruluşları arasında etkin bir iletişim ve iş birliği kurulması, görev ve sorumlulukların net bir şekilde tanımlanması önemlidir. Bunun yanı sıra, Kent Konseyi, mahalle muhtarları ve sivil toplum kuruluşları gibi yapılar aracılığıyla yerel halkın sürece katılımının artırılması gerekmektedir.

Önerilen katılım düzeyleri, halkın yalnızca bilgilendirilmekle kalmayıp, aynı zamanda sürecin aktif bir parçası haline getirilmesini içermektedir. “Birlikte karar verme” ve “birlikte hareket etme” mekanizmalarının yaygınlaştırılması, projelerin daha demokratik bir zeminde ilerlemesini sağlayacaktır. Ayrıca, belirli görev ve yetkilerin yerel düzeydeki kurumlara devredilmesi, katılımın daha etkin bir hale gelmesine olanak tanıyabilir. Bu, hem planlama süreçlerinin yerel ihtiyaçlara daha iyi yanıt vermesini hem de uygulamalarda daha yüksek toplumsal destek ve sahiplenme sağlanmasını mümkün kılacaktır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sanayileşme nedeniyle kırsal alanlardan kentsel alanlara göç, kentleşmeyi hızlandırmıştır. Bu göçün nedeni, kentsel alanların sunduğu sosyal ve ekonomik avantajlardır. Ancak, kentleşme doğal kaynaklar üzerinde baskı oluşturmaktadır. Kentler, ihtiyaçlarını doğal kaynaklardan karşıladığı için, hızlı ve plansız kentleşme çevresel sorunlara yol açmaktadır, örneğin ormanların azalması ve su kaynaklarının kirlenmesi gibi. Bu yüzden, kentleşmenin sürdürülebilir kalkınma ile uyumlu olması gerekmektedir.

Kentsel açık ve yeşil alanlar, kent halkının yaşam standartlarını artıran ve kente modern bir görünüm kazandıran sosyal ve stratejik alanlardır (Gül ve Küçük, 2001; Güler ve Uğurlar, 2017). Bu alanlar, geniş bir paydaş yelpazesine hizmet sunma kapasiteleri nedeniyle kentsel yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır (Belmeziti vd., 2018). Doğru bir şekilde planlandığında, kentsel yeşil alanlar, kullanıcıların rekreasyon ihtiyaçlarını karşılamının yanı sıra sanatsal, sportif ve eğitim amaçlı etkinliklere de olanak sağlamaktadır. Ayrıca, kent parkları mahalle ölçeğinde halkın toplandığı ve doğal afetlere karşı koruma sağladığı alanlar olarak da işlev görmektedir.

Ancak yeşil alanların etkin bir şekilde kullanılabilmesi için kapsamlı ve çok yönlü bir planlama gerekmektedir. Kent parklarının planlamasında, peyzaj mimarlığı ilkeleri ve teknik gerekliliklerin yanı sıra parkın büyüklüğü, konumu, hizmet ettiği alan ve erişilebilirlik gibi unsurlar da önemli rol oynamaktadır. Bu çerçevede, kent yönetimi, yeşil alanların daha etkin bir şekilde kullanılmasını ve çeşitli sosyal ihtiyaçlara cevap verebilmesini sağlamak için katılımcı bir yaklaşımı benimsemelidir. Halkın görüşlerinin dikkate alındığı bir planlama süreci, yeşil alanların verimliliğini ve etkinliğini artıracaktır.

Çalışmanın Sonuç ve Öneriler bölümünde sırasıyla, Yöntemle ilgili genel değerlendirmeler ve yorumlar yapılmış, açık ve yeşil alanlarda katılımcılıkla ilgili temel bulguların değerlendirilmesi ve yorumlanması sağlanmış son olarak da Düzce kenti için sürdürülebilirlik, kent yönetimi, katılım aşamaları ve katılım düzeyleri önerilerin getirilmesi sağlanmıştır

Bu çalışma, Düzce’de kentsel açık ve yeşil alan planlamasında kent yönetimi ve katılımcılığın rolünü değerlendirmeyi amaçlamıştır. Araştırma bulguları, katılımcıların

sosyo-demografik özelliklerinin, katılım atmosferi algısı ve katılıma yönelik tutumları üzerinde önemli etkiler yarattığını göstermiştir. Çalışmanın amaç ve hedefleri doğrultusunda, kentsel açık ve yeşil alan planlamasında kent yönetimi ve katılımcılık kavramlarını anlamak için kapsamlı bir literatür araştırması gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma, kent yönetiminin ve katılımcılığın kentsel yeşil alanların planlanması üzerindeki etkilerini ve önemini ortaya koymayı amaçlamıştır. Literatür taraması, konuya dair mevcut bilgileri ve teorik temelleri inceleyerek, kentsel alanlarda etkili ve sürdürülebilir planlama yaklaşımlarını anlamak için gerekli bağlamı sağlamıştır. Böylece, literatürdeki boşluklar belirlenmiş ve araştırmanın teorik çerçevesi güçlendirilmiştir. Literatür taraması, kentsel alanlarda etkili ve sürdürülebilir planlama yaklaşımlarını anlamak amacıyla mevcut bilgileri ve teorik temelleri derinlemesine incelemiştir. Bu süreçte, kentsel açık ve yeşil alan planlamasında katılımcı planlama süreçleri, yerel yönetimlerin rolü, yeşil alanların korunması ve geliştirilmesi ve politikaların uygulanabilirliği gibi önemli başlıklar öne çıkmıştır. Ayrıca, kentsel gelişimin iyileştirilmesine yönelik öneriler de sunulmuştur.

Çalışma alanındaki açık yeşil alan sistemlerini değerlendiren çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Yerli (2007), kentsel koridor içerisindeki tanımlamalardan biri olan hidrolojik ağının, açık yeşil alan sistemleri açısından büyük bir öneme sahip olduğunu vurgulamaktadır. Demir (2004) ise yoğun kentleşmenin doğal alanlarda parçalanmalara yol açtığını belirtmektedir. Gültekin vd., (2018), yoğun yeşil alanların varlığına rağmen, özellikle kent merkezindeki konut alanlarının fazlalığı ve açık-yeşil alanların yetersizliği nedeniyle, kent sakinlerinin doğayla ilişkilerinin kopma noktasına geldiğini ifade ederek mevcut sistemin parçalı yapısına dikkat çekmektedir. Şenik (2019), sürdürülebilirlikten uzak kentleşmenin, mevcut açık ve yeşil alanların kentin ihtiyaçlarını karşılayamamasına neden olduğunu belirtmektedir. Bu sebeple Şenik ve Uzun (2021), kentleşme sürecinde açık ve yeşil alanların nitelikli alanlara dönüştürülmesi ve birbirine bağlanması gerektiğini savunmuştur.

Demir, Kırkık Aydemir ve Önem (2015) ise kentsel açık yeşil alanların sistematik bir planlamanın ürünü olması gerektiğini ifade etmektedir. Güreşçioğlu ve Demir (2019), bu alanların yalnızca rekreasyon kaynağı olmanın ötesinde, kent ekosistemi için de önemli olduğunu belirtmektedir. Çebi ve Demir'in (2020) yılına ait araştırmasına göre, Düzce Bahçeşehir (Kalıcı Konutlar) mahallelerindeki yeşil alan miktarının standartlara (Çizelge 4.1) bakıldığında çalışma alanlarının yeşil alanların yeterli büyüklüğe uygun olduğu tespit

edilmiştir.

Çalışmanın bu alana yönelik özgün katkılarından ilk olarak, kamu anketinin gerçekleştirilmiş olmasıdır. Öncelikle, bu anketin yapılmasındaki temel amaç, kentsel açık ve yeşil alanların planlanmasında toplumsal katılımın önemini vurgulamak ve kent sakinlerinin bu alanlara yönelik görüşlerini, beklentilerini ve ihtiyaçlarını doğrudan belirlemektir. Kamu anketi sayesinde, kentsel planlamada yerel halkın katılımının nasıl sağlanabileceği ve bu katılımın kent yönetimi ve yeşil alanların korunması üzerindeki etkisi konusunda somut veriler elde edilmiştir. Bu veriler, çalışmanın temel amaçlarına ulaşmada kritik bir rol oynamış ve literatürdeki teorik tartışmaların pratik bir bağlama oturtulmasına katkı sağlamıştır.

Kamu anketinin ardından gerçekleştirilen kullanıcı anketi ise, daha spesifik olarak, mevcut yeşil alanların nasıl kullanıldığını, bu alanların ne ölçüde tatmin edici olduğunu ve kullanıcıların bu alanlarla ilgili öneri ve şikayetlerini ortaya koymayı hedeflemiştir. Bu anketle, kentsel yeşil alanların mevcut durumuna dair doğrudan kullanıcı geri bildirimi alınmış ve bu geri bildirimler, çalışmanın önerilerinin geliştirilmesinde ve alanın özgünleşmesinde önemli bir veri kaynağı olmuştur. Böylece hem kamu hem de kullanıcı anketleri, çalışmanın teorik temellerini güçlendiren ve özgünlüğünü pekiştiren pratik sonuçlar sunmuştur.

İkinci olarak, Düzce ilinin Merkezdeki Kültür, Mergiş mahalleleriyle, Bahçeşehirdeki Bahçelievler, Çamlıevler, Demetevler, Esentepe, Güzelbahçe ve Yeşiltepe mahalleleri araştırma alanı olarak seçilerek, halkın yeşil alan kullanım alışkanlıklarını ve bu alanlardan beklentilerine dair algısal farklılıkları belirlemek amacıyla kullanıcılara yönelik anket çalışmaları yapılmıştır. Kamu ve kullanıcı anketlerine dayalı veri toplama süreci, yerel halkın katılımını teşvik ederek ve karar vericileri sürece dahil ederek, Düzce gibi orta ölçekli kentlerde açık ve yeşil alan sistemlerinin katılımcı bir anlayışla daha etkin yönetilebileceği üzerine odaklanılmıştır

14.06.2014 tarihli ve 29030 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ‘‘Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği’ne göre, kişi başına 15 m² açık-yeşil alan öngörülmüştür. Bu alanın 10 m²’si ilçe sınırları içinde çocuk bahçesi, park, meydan gibi sosyal kullanım alanlarına ayrılmalı, 5 m²’si ise il sınırları içinde hayvanat bahçesi, kent ormanı gibi büyük ölçekli alanlar için planlanmalıdır (Resmi Gazete Tarihi: 14.06.2014, Sayı: 29030). Yönetmelikte kent parkları için özel bir sınırlama bulunmamakla birlikte, 10 m²’lik kısmın büyük çoğunluğu

kent parklarına tahsis edilmiştir.

Düzce il merkez ilçeye bağlı mahallelerdeki yeşil alanların standartlara uygunluk durumu incelendiğinde, en yüksek kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarının 45,51 m² ile Çamlıevler Mahallesi'nde olduğu görülmektedir. Bu mahallede standartlara uygun olması gereken yeşil alan miktarı 37.320 m² iken, mevcut yeşil alan miktarı 169.851,36 m² olarak belirlenmiştir. Kişi başına düşen park alanı ise 35,90 m²'dir. En düşük kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarı ise 12,61 m² ile Güzelbahçe Mahallesi'nde kaydedilmiştir. Güzelbahçe Mahallesi'nde standartlara uygun olması gereken yeşil alan miktarı 60.340 m² olup, mevcut yeşil alan miktarı 76.085,10 m²'dir. Kişi başına düşen park alanı ise 9,96 m²'dir. Tüm mahallelerdeki yeşil alanların toplamı değerlendirildiğinde, Düzce il merkez ilçeye bağlı mahallelerdeki yeşil alanların tamamının standartlara uygun olduğu ve kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarının ortalama 28,51 m², kişi başına düşen park alanının ise ortalama 21,92 m² olduğu tespit edilmiştir. Bu verilere göre, mahallelerin tamamında yeşil alanlar yeterli büyüklükte olup, uygunluk durumu “uygun” olarak değerlendirilmiştir. (Çizelge 3.21)'de yer alan bilgilere göre, düzce ili hizmet sınırına bağlı mahallelerde standartlara uygun ihtiyaç duyulan açık yeşil alan ve park alanı miktarları incelenmiştir. Bu çalışma, mahallelerdeki mevcut yeşil alanların yeterliliğini ve standartlara uygunluğunu değerlendirmektedir.

Düzce ili hizmet sınırına bağlı mahallelerde kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarları incelendiğinde, en yüksek değer 160,26 m² ile Mergiç Mahallesi'nde olduğu görülmektedir. Mergiç Mahallesi, 945 nüfuslu olup toplam 100.000 m² açık ve yeşil alana sahiptir ve mahallede 1 aktif açık ve yeşil alan (park) bulunmaktadır. Buna karşılık, en düşük kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarı ise 4,58 m² ile Kültür Mahallesi'nde kaydedilmiştir. Kültür Mahallesi'nin nüfusu 6.889 olup, toplam 31.957,59 m² açık ve yeşil alana sahiptir ve mahallede 5 aktif açık ve yeşil alan (park) bulunmaktadır. Bu veriler, Mergiç Mahallesi'nin kişi başına düşen yeşil alan miktarında diğer mahallelerden belirgin bir şekilde önde olduğunu, Kültür Mahallesi'nin ise en düşük değere sahip olduğunu göstermektedir.

Çalışma kapsamında Düzce Merkez ilçesindeki Kültür ve Mergiç mahalleleri ile kentin dışındaki Bahçeşehir bölgesindeki Bahçelievler, Çamlıevler, Demetevler, Esentepe, Güzelbahçe ve Yeşiltepe Mahallelerine odaklanarak, kentsel açık ve yeşil alanların planlaması ve yerel halkın katılım düzeylerini incelemiştir. Şehir merkezine yakın olan Kültür ve Mergiç Mahallelerinin seçilmesi, kamu hizmetlerine erişim ve şehir planlama

politikalarının etkinliği açısından stratejik bir avantaj sağlarken, diğer mahallelerin yeşil ve açık alanlar açısından sunduğu veriler, kentsel gelişimin etkilerini değerlendirmeye olanak tanımıştır.

Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında katılım süreçleri kamu birimleri ve vatandaşlar açısından değerlendirilmiştir.

Kamu birimleri için hazırlanan Çizelge 2.14, katılım süreçlerinin aşamalarını kapsamlı şekilde analiz etmektedir. Bu analiz, bilgilendirme, danışma, birlikte karar verme gibi aşamalardaki etkinliği ölçmeyi amaçlar ve bu süreçlerin iyileştirilmesi için öneriler sunmaktadır. Kullanıcı için hazırlanan Çizelge 2.21 ise, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve halkın planlama sürecine katılımını incelemektedir. Bu tablo, paydaşların katılım seviyelerini, karar alma süreçlerine etkilerini ve bilgi akışını değerlendirmektedir.

Her iki analiz, açık ve yeşil alan planlamasında katılımın kapsamını ve etkinliğini anlamak için gerekli verileri sağlar. Anket sonuçları temel istatistik yöntemleri ve Pearson Ki Kare testi ile değerlendirilmiş; Likert ölçekli verilerde Mann-Whitney U Testi ve Kruskal Wallis H Testi kullanılmıştır. Ayrıca, veri analizinde korelasyon, regresyon, faktör analizi, betimleyici istatistikler, paydaş analizi, t testi, ANOVA ve güvenilirlik analizleri de gerçekleştirilmiştir.

Yapılan kamu ve kullanıcı anketlerinin karşılaştırılması, iki farklı perspektifi ortaya koyarak, Düzce ilindeki açık ve yeşil alan planlaması süreçlerinin etkinliğini değerlendirmeye olanak sağlamaktadır. Kamu anketleri, yerel yönetimlerin yeşil alanlar üzerindeki görüşlerini ve karar alma süreçlerindeki yaklaşımını yansıtırken, vatandaş anketleri ise halkın bu alanlara dair beklenti ve kullanım alışkanlıklarını ortaya koymaktadır. Kamu anketlerinde genellikle yönetim stratejileri, planlama hedefleri ve bütçe kısıtlamaları gibi resmi faktörler ön planda olurken, vatandaş anketlerinde bireylerin kişisel ihtiyaçları, memnuniyet seviyeleri ve algısal farklılıklar ön plana çıkmaktadır. Bu karşılaştırma, kamu yönetiminin ve halkın yeşil alanlar üzerindeki beklentileri ve deneyimlerinin ne derece örtüştüğünü veya farklılaştığını gösterir, böylece planlama sürecinde dengeli ve etkili kararlar alınmasına yardımcı olmaktadır.

Kamu paydaşlarının ve vatandaşların algı ve tutumlarını ölçmeye yönelik yapılan anketlerin değerlendirilmesi, iki grubun algı ve tutum farklılıklarını ortaya koymaktadır. Kamu anketlerinde, katılımcıların çoğunluğu Düzce Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü gibi belirli kurumlardan gelmekte olup, en yüksek katılım oranı %25,4 ile bu kurumdan

sağlanmıştır. Cinsiyet ve yaş dağılımında ise dengeli bir dağılım gözlemlenmiş, kadın ve erkek katılımcı sayıları neredeyse eşitken, yaş grupları arasında belirgin bir yoğunluk 35-44 yaş aralığında toplanmıştır. Eğitim seviyesi bakımından, en büyük grup lisans mezunlarından oluşmaktadır. Öte yandan, vatandaş anketlerinde kadın katılımcı oranı %61, erkek oranı ise %38,7 olarak belirlenmiştir. Yaş dağılımında, en yüksek oran %31,1 ile 35-44 yaş grubundadır. Eğitim durumuna göre ise, en yüksek oran %41,3 ile lise mezunlarındandır. Meslek ve gelir durumunda ise, kamu anketlerinde memurlar ön plandayken, vatandaş anketlerinde ev hanımları ve yüksek gelir grubundaki bireyler dikkat çekmektedir. Her iki anketin de katılımcı profilleri ve demografik verileri, kamu ve vatandaş perspektiflerinin farklı alanlarda nasıl değişiklik gösterdiğini ve bu farklılıkların planlama ve karar alma süreçlerindeki etkilerini yansıtmaktadır.

Düzce kenti için sürdürülebilirlik, düzce kenti örneğinde nitelik ve nicelik sorunları, katılım aşamaları ve katılım düzeyleri başlıkları temel alınarak yöntem ve araştırma bulgularındaki kurguya uygun olarak önerilerin getirilmesi sağlanmıştır

Sürdürülebilirlik;

Sürdürülebilirlik, genellikle akademisyenler ve konuya ilgi duyan sınırlı bir grup tarafından incelenen ve anlaşılan, ancak genellikle geniş kitlelerce anlaşılmayan ve uygulanmayan bir kavramdır. Latince kökenine dayanan “sürdürülebilir” kelimesi, “korumak” veya “aşağıdan desteklemek” anlamına gelir. Türkçe’de ise “sürdürülebilirlik” terimi “süregelmek, taşımak” anlamına gelir. Sürdürülebilirlik kavramı, Latince “Sustinere” kelimesinden gelir ve sözlük anlamı sürdürmek, sağlamak, devam ettirmek, desteklemek, var olmaktır. Bu kavramın kökeni, özellikle doğal kaynakların korunması ve gelecek nesillere aktarılması gerekliliğiyle ilgili olarak ortaya çıkmıştır (Muscoe, 1995; Parker, 2017; Caradonna, 2014).

Düzce’deki açık ve yeşil alan planlaması sürecinde halkın katılımının sürdürülebilirlik boyutlarıyla ilişkisi hem kamu hem de kullanıcı perspektifinden incelenmiştir.

Kamuya yönelik analiz sonuçları, sosyal katılım faktöründe, en yüksek etkiler “Düzce kent merkezindeki açık-yeşil alanlar sosyalleşmeye yardımcı olmaktadır” (0,824) ve “Düzce kent merkezindeki açık-yeşil alanlara yönelik kararlar, halkın talep ve görüşleri ile uygulanmaktadır” (0,712) ifadesinde bulunurken, ekonomik katılımı en yüksek yüklemeler “Düzce kent merkezindeki açık-yeşil alanlar ekonomik yarar sağlıyor” (0,688) ve “Düzce kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda otopark sayısı yeterlidir” (0,740) şeklindedir. Kullanıcı açısından bakıldığında ise, faktör ağırlıkları benzer şekilde yüksek olup, Çalışan katılımına ilişkin çevresel faktörler arasında, en yüksek faktör yükü “Çalışanların katılımı, karar alma süreçlerinin kalitesini artırır” (0,866) ifadesindeyken, en düşük yükleme “Çalışan katılımı, motivasyon ve bağlılık hissini güçlendirir” (0,758) ifadesine aittir. Sosyal katılımı, “Çalışanlar, meslekleri ile ilgili kararlara daha fazla katılım sağlarlar” (0,915) en yüksek yükü alırken, “Çalışanların aktif katılımı karar süreçlerinde daha etkili sonuçlar doğurur” (0,700) ifadesi en düşük değere sahiptir. Ekonomik katılımı ise en yüksek yüklemeler “Katılım, ekonomik kararların kalitesini ve etkinliğini artırır” (0,828) ve “Çalışanların katılımı ile daha nitelikli kararlar alınır” (0,742) ifadesinde görülmektedir. Her iki bakış açısında da faktörlerin yüksek güvenilirlik değerleri (0,785-0,850 aralığında) ile desteklenmiş olması, bulguların tutarlılığını ve geçerliliğini pekiştirmektedir. Bu sonuçlar hem kamu hem de kullanıcı perspektifinden, Düzce’deki açık ve yeşil alan planlaması sürecine katılımın sürdürülebilirlik boyutlarıyla güçlü bir ilişki içinde olduğunu ve bu faktörlerin planlama süreçlerinde kritik bir rol oynadığını göstermektedir.

Açık ve yeşil alan planlamasında sürdürülebilirlik, çevresel, sosyal ve ekonomik boyutları kapsamaktadır. Düzce kentinde yapılan çoklu regresyon analizi sonuçları, katılım aşamaları ve düzeylerinin bu boyutlar üzerindeki etkilerini farklı şekillerde ortaya koymaktadır. Çevresel boyutta, karar alma ve izleme aşamaları olumlu etkiler sağlarken, denetleme aşaması negatif bir etki göstermektedir. Sosyal boyutta, politika planlarının oluşturulması ve karar alma süreçlerinin olumlu etkileri vurgulanmış, birlikte karar verme aşamasının ise negatif etkiler gösterdiği belirlenmiştir. Ekonomik boyutta, karar alma ve izleme aşamaları olumlu etkiler sunarken, birlikte hareket etme ve yetki devrinin negatif etkiler yarattığı görülmüştür. Kullanıcı verilerine göre ise, bilgilendirme ve birlikte karar verme aşamaları açık ve yeşil alanların kullanımını anlamlı şekilde etkilemektedir. Diğer katılım düzeyleri ise (danışma, birlikte hareket etme, yetki devri) bu kullanım üzerinde

belirgin bir etki göstermemektedir. Bu sonuçlar, katılım süreçlerinin sürdürülebilirlik boyutlarına farklı düzeylerde katkı sağladığını göstermektedir.

Kent Yönetimi, Düzce Kenti Örneğinde Nitelik ve Nicelik Sorunları;

Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının niceliksel ve niteliksel durumlarını değerlendirmek amacıyla yapılan çeşitli istatistiksel analizler sonucunda, kullanıcıların bu alanlara yönelik algıları ve değerlendirmeleri arasında belirgin farklar ortaya çıkmıştır. Açımlayıcı Faktör Analizi sonucunda ‘‘Nitelik’’ faktörü altında toplanan değişkenler, Düzce kent merkezindeki açık ve yeşil alanların kalitesiyle ilgili katılımcıların görüşlerini yansıtmaktadır. Bu faktörün açıklayıcılığı %28,713 olup, faktör ağırlıkları 0,603 ile 0,858 arasında değişmektedir. Güvenilirlik katsayısı ise 0,672 olarak hesaplanmıştır. ‘‘Nicelik’’faktörü, Düzce kent merkezinde bulunan açık-yeşil alanların sayısına yönelik görüşleri kapsamaktadır. Bu faktör, %35,424’lük açıklayıcılığa sahip olup, faktör ağırlıkları 0,505 ile 0,940 arasında değişmektedir. Bu bulgulara dayanarak, donatı elemanlarının nicelik açısından yeterli olduğu hipotezi reddedilmiş, bu elemanların sayı ve dağılımının kentin ihtiyaçlarını karşılama açısından yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Korelasyon analizi sonuçlarına göre, niceliksel ve niteliksel uygunluklar arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Niceliksel uygunluk ile niteliksel uygunluk arasındaki korelasyon katsayısı 0.457 olarak tespit edilmiş ve bu ilişki %99 güven düzeyinde anlamlıdır. Bu sonuç, iki değişken arasında orta derecede güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Regresyon analizi sonuçları da hem niceliksel hem de niteliksel sorunların Düzce kentindeki açık ve yeşil alanların genel algısı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle niteliksel sorunların genel algı üzerinde niceliksel sorunlara kıyasla daha büyük bir etkiye sahip olduğu gözlemlenmiştir. Yapılan t-testi ve ANOVA analizi sonuçlarına göre, Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında niceliksel ve niteliksel değişkenlerin belirli eksikliklere neden olduğu anlamlı bir şekilde tespit edilmiştir. Yapılan Ki-Kare testi analizine göre, Düzce kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının nitelik ve nicelik açısından uygunluğu ile ilgili veriler arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen p-değeri (0,000) her iki durumda da anlamlı çıkmış, bu da donatı elemanlarının hem nitelik hem de nicelik açısından uygunlukları ile ilgili değerlendirmeler arasında rastgele olmayan, güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine katılım konusunda yapılan anketlerde, katılımcıların %61’i halkın doğrudan katılımını desteklerken, %39’u karşı çıkmıştır. Kent yönetiminin halka

açıklamalar yapmasını %66 oranında olumlu bulan katılımcılar, en çok karar alma sürecinde halk katılımını tercih etmektedir. Katılımcıların %36'sı iş birliği düzeyinde katılımı desteklerken, %8'i ortaklık düzeyinde katılımı tercih etmektedir. İletişim yöntemleri arasında sosyal medya ve e-posta, telefonla iletişimden daha yaygın olarak kullanılmakta; yüz yüze görüşmelerde ise muhtarlar ve toplu etkinlikler öne çıkmaktadır. Mahalle komiteleri ve kent konseyleri üzerinden iletişim ise düşük düzeydedir.

Katılım Aşamaları;

Katılım aşamaları, planlama süreçlerinin farklı aşamalarında halkın ve kamu paydaşlarının ne düzeyde dahil olduğunu belirlemektedir. Kamu paydaşlarının algı ve tutumları analizinde, Katılımcı Yönetim Anlayışı, Danışma, Yetki Devri ve Karar Alma gibi faktörler öne çıkmıştır. Örneğin, “Katılımcı Yönetim Anlayışı” %48,943 varyans açıklarken, “Karar Alma” % 6,550 gibi bir varyansı açıklamaktadır. Bu, katılımın farklı aşamalarında odaklanması gereken kritik noktaları vurgulamaktadır. Aynı zamanda, Pearson korelasyon analizleri, politika planları oluşturma ile karar alma arasında 0,365 ve bilgilendirme ile birlikte hareket etme arasında 0,702 gibi güçlü ve anlamlı pozitif ilişkiler bulunduğunu göstermektedir. Kamu ve kullanıcıların katılım aşamaları ile katılım düzeyleri arasındaki ilişkiyi karşılaştırmak, kentsel açık ve yeşil alan planlamasında farklı bakış açılarını anlamak açısından Pearson korelasyon analizi bulguları çerçevesinde karşılaştırıldığında Kamu paydaşları, stratejik ve kurumsal bakış açılarıyla planlama süreçlerine yaklaşıırken, analizler katılım aşamaları ile katılım düzeyleri arasında anlamlı ve pozitif ilişkiler göstermiştir. Kullanıcılar ise daha çok uygulama ve kullanım deneyimlerine odaklanmış, katılım süreçlerinin kullanıcıların ihtiyaçlarını ne kadar karşıladığını ve günlük deneyimlerine nasıl etki ettiğini ortaya koyan anlamlı ve pozitif korelasyonlar bulunmuştur. Kamu ve kullanıcılar açısından açık ve yeşil alan planlamasında regresyon analizinin rolünü ele aldığımızda, her iki bakış açısının da farklı ama tamamlayıcı ihtiyaçlarını görmekteyiz.

Kentsel açık ve yeşil alanların planlanması sürecinde kamu ve kullanıcı katılımı arasındaki cinsiyete dayalı farklılıkları anlamak için yapılan t testi analizleri, iki farklı veri kümesi üzerinde yapılmıştır. T-testi analizleri, kadınların planlama süreçlerinde erkeklere göre genellikle daha yüksek algılara sahip olduğunu ve katılımı daha aktif olduğunu göstermiştir.

Açık ve yeşil alan planlamasında, kamu paydaşları stratejik hedeflere odaklanırken,

kullanıcılar günlük deneyimlere öncelik vermektedir. Kamu, planlama süreçlerinde yüksek katılım aşamalarını etkili şekilde yönetirken, kullanıcılar bu süreçlerin yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini değerlendirmektedir. Yapılan analizler, cinsiyet, yaş ve eğitim seviyelerinin katılım süreçlerine farklı etkileri olduğunu göstermekte, bu da planlamada daha kapsayıcı ve demografik özelliklere duyarlı yaklaşımlar geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Katılım Düzeyleri;

Açımlayıcı faktör analizi, kamu ve kullanıcı verileri arasındaki katılım düzeylerini karşılaştırdığında, danışma, yetki devri ve karar alma aşamalarının her iki perspektifte de önemli roller oynadığını ortaya koymaktadır. Kamu ve kullanıcı verilerinin karşılaştırılması, danışma, yetki devri ve karar alma süreçlerinin her iki perspektifte de etkili olduğunu ortaya koymuştur. Kullanıcılar, süreçlerin daha kapsayıcı, demokratik ve şeffaf olduğunu hissetmektedirler. Kamu verileri ise süreçlerin genel etkinliğini ve yönetimini vurgulamaktadır. Kamu ve kullanıcı verilerinin karşılaştırıldığı korelasyon analizi, her iki bakış açısının katılım düzeyleri ile sürdürülebilirlik arasındaki ilişkileri farklı şekilde ortaya koymaktadır.

Kamu verilerinde yapılan analizler, çeşitli katılım düzeyleri (bilgilendirme, danışma, birlikte karar verme, birlikte hareket etme, yetki devri) arasında genellikle pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunduğunu göstermektedir. Pearson korelasyon katsayısı 0,387 ve anlamlılık değeri 0,000 ($p < 0,01$) gibi sonuçlar, katılım aşamaları ile katılım düzeyleri arasında olumlu bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Kamu ve kullanıcı verilerinin karşılaştırıldığı regresyon analizinde Kamu katılımı, genellikle yerel yönetimlerin ve ilgili kamu kurumlarının süreçlere dahil olduğu durumları ifade etmektedir.

Sonuç olarak, kamu ve kullanıcı verileri arasında katılım süreçlerinde hem benzerlikler hem de farklılıklar bulunmakta olup, kamu yönetiminin bu süreçleri değerlendirirken geniş bir perspektif benimsemesi gerektiği anlaşılmaktadır. Kullanıcıların daha yüksek etkileşim sağladığı ve bu katılımın süreçlerin iyileştirilmesine yönelik önemli geri bildirimler sunduğu, kamu kurumlarının ise bu geri bildirimleri stratejik planlamalarına entegre etmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır.

Katılım düzeyleri, halkın karar alma süreçlerine ne kadar derinlemesine dahil olduğunu ifade eder. Anket sonuçlarına göre, katılımcıların %36'sı iş birliği düzeyinde katılımı desteklerken, sadece %8'i ortaklık düzeyinde katılımı tercih etmektedir. Sosyal medya ve

e-posta gibi iletişim yöntemleri, halkın katılımında önemli araçlar olarak öne çıkarken, yüz yüze görüşmelerde muhtarlar ve toplu etkinlikler öne çıkmaktadır. Ancak mahalle komiteleri ve kent konseyleri üzerinden iletişim düşük düzeyde kalmaktadır. Kent konseylerinin yönetimde daha fazla rol üstlenmesini destekleyenlerin oranı %36,4'tür. Kullanıcıların %37,1'i, kent konseylerine katılımın yerel hizmetleri olumlu etkilediğine inanırken, kent konseylerinin bilinirliği ise %26,3'tür. Katılımcıların %36,0'ı, kent konseylerinin yeterli personele sahip olduğunu düşünmekte, ancak %33,2'si belediyelerin kent konseylerine yeterince önem vermediğini belirtmektedir. Ayrıca, %38,8'i yerel halka düzenli toplantılar yapıldığını, %39,0'ı ise yerel halkın açık ve yeşil alan planlaması hakkında kapsamlı bilgiye sahip olduğunu düşünmektedir.

Öte yandan, açık ve yeşil alan planlaması süreçlerine yönelik olan Kullanıcı anket analizinde ise dört ana faktör öne çıkmaktadır: Demografik ve Sosyal Katılım, Eğitim ve Tesis İmkanları, Planlama ve Uygulama ve Altyapı ve Tasarım. Bu faktörlerin varyans açıklama oranları da yüksek olup, örneğin "Demografik ve Sosyal Katılım" %46,158'dir. Her iki analizde de yüksek güvenilirlik ve örneklem yeterliliği sağlanmış, ancak katılım aşamaları ve planlama süreçleri arasında farklı öncelikler ve uygulama alanları olduğu görülmektedir. Kamu paydaşları genellikle katılım ve yetki devri süreçlerini ön planda tutarken, vatandaşlar açık ve yeşil alanların planlama ve altyapısına daha fazla önem vermektedir.

Kamu ve kullanıcı verilerine göre, bilgilendirme ve birlikte karar verme aşamaları açık ve yeşil alanların kullanımını anlamlı şekilde etkilemektedir. Katılım düzeyleri arasında birlikte hareket etme ve yetki devri, çevresel boyutta pozitif etkiler sağlarken, sosyal boyutta birlikte karar verme negatif etkiler yaratmaktadır. Bu bulgular, katılım süreçlerinin sadece karar alma aşamalarında değil, aynı zamanda bu süreçlerin nasıl uygulandığı ve hangi düzeyde gerçekleştiği konusunda da önem taşıdığını ortaya koymaktadır.

Bu analizler, Düzce kentinde açık ve yeşil alan planlamasında sürdürülebilirlik ile katılım aşamaları ve düzeylerinin birbiriyle ilişkili olduğunu, ancak bu süreçlerde (politika Planların Oluşturulması, Danışma, Uygulama ve İzleme Süreçleri, Karar Alma ve Yetki Devri, Bilgilendirme) iyileştirme gerektiğini vurgulamaktadır. Hem kamu hem de kullanıcı bakış açıları, kentsel planlama süreçlerinde katılımın önemli olduğunu, ancak bu katılımın etkinliğinin süreçlerin doğru bir şekilde yönetilmesine bağlı olduğunu göstermektedir.

Her iki analiz de katılım düzeylerinin ve aşamalarının açık ve yeşil alan yönetimi ile güçlü bir şekilde ilişkili olduğunu, ancak vatandaşların katılım süreçlerinin belirli alt boyutlar (Katılımcı Yönetim, Bilgilendirme, Planlama ve Uygulama, Altyapı ve Tasarım, Politika Oluşturma ve Danışma) üzerinde daha belirgin etkiler yarattığını göstermektedir. Katılımcı yönetim ve bilgilendirme gibi faktörlerin etkili bir şekilde işlediği, ancak bazı süreçlerin (örneğin, politika oluşturma ve danışma) daha düşük düzeyde anlamlılık gösterdiği görülmüştür. Bu hem yönetim hem de vatandaş katılım düzeylerinin kentsel planlama süreçlerinde önemli rol oynadığını vurgulamaktadır.

Çalışmanın çoklu regresyon analizi sonuçları, Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında katılım aşamaları ve düzeylerinin çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlar üzerindeki etkilerinin farklı olduğunu ortaya koymaktadır. Çevresel boyutta, karar alma ve izleme aşamaları olumlu etkiler sağlarken, denetleme aşaması negatif bir etki göstermektedir. Katılım düzeyleri arasında birlikte hareket etme ve yetki devri, çevresel boyutta pozitif etkiler sağlarken, diğer düzeyler anlamlı etki göstermemektedir. Sosyal boyutta, politik planların oluşturulması ve karar alma olumlu etkiler yaparken, birlikte karar verme ise negatif etki göstermektedir. Ekonomik boyutta ise karar alma ve izleme aşamaları olumlu etkiler sağlarken, yetki devri ve birlikte hareket etme negatif etkiler sunmaktadır. Genel olarak, katılım aşamaları çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlar üzerinde belirgin etkiler gösterirken, katılım düzeyleri belirli boyutlarda öne çıkmaktadır.

Çalışmada elde edilen kamu ve vatandaş çoklu regresyon analizi sonuçları, açık ve yeşil alan planlamasında katılımın çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlar üzerindeki etkilerini farklı şekillerde ortaya koymaktadır. Kamu verilerine göre, karar alma ve izleme aşamaları çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlarda anlamlı etkiler gösterirken, denetleme aşaması çevresel boyutta negatif etkiler yaratmaktadır. Politika planlarının oluşturulması ve kararların uygulanması aşamaları ise çevresel boyutu etkilememektedir. Sosyal boyutta, politika planlarının oluşturulması ve karar alma süreçlerinin olumlu etkileri vurgulanırken izleme ve denetleme aşamaları sosyal boyut üzerinde etkili bulunmamaktadır. Ekonomik boyutta ise, karar alma ve izleme aşamaları olumlu etki sağlarken, politika planlarının oluşturulması, kararların uygulanması ve denetleme aşamaları ekonomik boyutu etkilememektedir.

Vatandaş verilerine göre ise, bilgilendirme ve birlikte karar verme aşamaları açık ve yeşil alanların kullanımını anlamlı şekilde etkilemektedir. Diğer katılım düzeyleri ise (danışma, birlikte hareket etme, yetki devri) bu kullanım üzerinde belirgin bir etki

göstermemektedir. Ayrıca, katılım düzeylerinin çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlardaki etkileri, birlikte hareket etme ve yetki devrinin ekonomik boyut üzerinde negatif etkiler yarattığını, sosyal boyutta ise birlikte karar vermenin negatif etkiler sağladığını ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, kamu ve vatandaş verileri arasında katılım süreçlerinin etkinliği ve etkileri konusunda farklılıklar olduğunu, özellikle vatandaş katılımının açık ve yeşil alan kullanımında daha belirgin bir rol oynadığını göstermektedir. Bu bulgular, katılım süreçlerinin farklı paydaşlar ve bağlamlar için nasıl farklı sonuçlar doğurabileceğini vurgulamaktadır.

- **Politika ve Planların Oluşturulması:** Hem kamu hem de vatandaş görüşleri bu aşamanın açık ve yeşil alanların kullanımını önemli ölçüde etkilediğini göstermektedir. Ancak kamu anketinde, bu aşamanın sosyal boyut (%98,705) üzerindeki etkisi daha belirginken kullanıcı anketinde genel kullanım üzerinde etkili bulunmuştur (0,601).
- **Karar Alma:** Kamu anketi karar almanın hem çevresel (0,702) hem de sosyal (0,365) boyutlarda etkili olduğunu belirtirken, vatandaş anketi karar almanın açık ve yeşil alan kullanımını anlamlı bir şekilde etkilediğini göstermektedir. Her iki anket de karar almanın önemini vurgulamaktadır.
- **Kararların Uygulanması:** Kamu anketinde kararların uygulanması, çevresel (0,150) ve sosyal (0,120) boyutlarda etkisiz bulunurken, kullanıcı anketi bu aşamanın açık ve yeşil alanların kullanımını anlamlı bir şekilde etkilemediğini göstermektedir (0,120).
- **İzleme:** Kamu anketinde izleme aşamasının çevresel boyut (0,702) üzerinde pozitif bir etkisi olduğu belirtilirken, sosyal boyut (0,180) üzerinde etkisiz bulunmuştur. Kullanıcı anketi ise izleme aşamasının açık ve yeşil alan kullanımını anlamlı bir şekilde etkilediğini göstermektedir (0,601).
- **Denetleme:** Kamu anketi denetlemenin çevresel (-0,350) ve sosyal (-0,400) boyutlarda negatif etkiler yarattığını belirtirken, Kullanıcı anketi (0,150) denetlemenin açık ve yeşil alan kullanımını anlamlı bir şekilde etkilemediğini göstermektedir.
- **Katılım Düzeyleri:** Kamu anketi bilgilendirme (0,120) ve danışmanın (0,140) etkisiz olduğunu belirtirken, kullanıcı anketi (0,450) bu düzeylerin açık ve yeşil alan kullanımını anlamlı bir şekilde etkilediğini göstermektedir. Özellikle, birlikte

hareket etme (0,620) ve yetki devri (0,580) düzeyleri, kamu anketinde sosyal boyut üzerinde etkili bulunurken, kullanıcı anketinde genellikle etkisiz veya sınırlı etkiler göstermektedir.

Bu karşılaştırma, katılım aşamaları ve düzeylerinin etkisinin kamu ve kullanıcı bakış açılarına göre farklılıklar gösterebileceğini ortaya koymaktadır. Bu farklılıklar, uygulayıcıların ve karar alıcıların çeşitli paydaşların perspektiflerini dikkate alarak daha kapsamlı ve etkili planlama stratejileri geliştirmeleri gerektiğini göstermektedir.

T testi ve ANOVA test sonuçlarına göre; Kamu ve kullanıcı anketleri, Düzce'deki açık ve yeşil alanların planlanması sürecinde cinsiyet farklılıklarını ortaya koymaktadır. Kamu anketi sonuçları, kadınların politika planlaması (4.25), karar alma, (4.10) kararların uygulanması (4.00), ve denetleme (3.90), aşamalarında erkeklere (3.55) kıyasla daha yüksek puanlar aldığını göstermektedir. Ancak, izleme ve diğer bazı yönetim aşamalarında cinsiyetler arasında belirgin bir fark bulunmamaktadır.

Kullanıcı anketi ise, kadınların açık ve yeşil alanların sistematik planlanması, mahalle nüfuslarının dikkate alınması ve yerel katılım gibi konularda erkeklerden daha yüksek puanlar verdiğini göstermektedir. Ancak, yeşil alanlara erişim ve diğer konularda cinsiyetler arasında anlamlı farklar bulunmamıştır. Genel olarak, kadınlar belirli yönetim süreçlerinde ve planlama konularında daha olumlu görüşler belirtirken, bazı konularda cinsiyetler arasında benzer değerlendirmeler yapılmıştır.

Düzce kent merkezindeki açık-yeşil alanların planlaması ve tasarımıyla ilgili yaş gruplarının görüşleri arasında anlamlı farklar bulunmaktadır. ANOVA testi sonuçları, 35-44 yaş grubunun, yeşil alanların birbirleriyle bağlantılı olarak planlandığını diğer yaş gruplarına göre daha fazla kabul ettiğini göstermektedir ($F=3.964$, $p=0.003$). 55 yaş üzerindeki katılımcılar, park tasarımlarını en başarılı bulan grup olurken, 18-24 yaş ve 35-44 yaş grupları bu tasarımı daha az başarılı bulmuştur. Ayrıca, yerel halkın katılımını sağlayan toplantılar ve halk günlerine yüksek katılım, özellikle 55 yaş üzeri ve 18-24 yaş gruplarında görülmektedir. Bu sonuçlar, yaş grupları arasında farklılıklar olduğunu ve yaşlı ile genç grupların bazı konulara daha olumlu yaklaşırken, orta yaş grubunun daha düşük katılım gösterdiğini ortaya koymaktadır. Olgun, Kahraman & Karakuş (2022)'ye göre Kullanıcıların kentsel yeşil alanlar ile ilgili önermelere verdikleri yanıtların yaş gruplarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçlarına göre, "kentsel yeşil alanlar sosyal bir ortam oluşumuna katkı

sağlar”, “kentsel yeşil alanlar kent iklimine olumlu katkı sağlar”, “kentsel yeşil alanlar canlılara yaşam ortamı sunar” ve “kentsel yeşil alanlar insan sağlığına olumlu katkı sağlar” gibi önermelere verilen yanıtlar arasında yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. “65 ve üstü” yaş grubundaki bireylerin, bu önermelere “18-30” yaş grubundaki bireylere göre daha yüksek oranda katılım gösterdiği görülmüştür. Bu bulgu, yaşlı bireylerin kentsel yeşil alanların sosyal ve çevresel katkılarına daha fazla önem verdiğini ortaya koymaktadır (Olgun, Kahraman ve Karakuş, 2022).

Ki-kare sonuçlarına göre, Kamu ve kullanıcı anketi sonuçları arasında bazı benzerlikler ve farklılıklar bulunmaktadır. Kamu anketi sonuçları, eğitim seviyesi ile görev yapılan birim arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir ($p=0,000$). Örneğin, İl Yazı İşleri Müdürlüğü’nde çalışanların tamamı lisans mezunudur. Öte yandan, eğitim seviyesi ile kurumda çalışma süresi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p=0,442$), bu da farklı eğitim seviyelerindeki çalışanların çalışma sürelerinin rastgele dağıldığını göstermektedir.

Kullanıcı anketi sonuçları ise cinsiyetin, açık ve yeşil alanlarda geçirilen süre ve bu alanların kullanım tercihleri üzerinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Erkekler genellikle 1 saatten az veya 6 saatten fazla parkta vakit geçirirken, kadınlar çoğunlukla 2-3 saat aralığında vakit geçirmektedir ($p=0,000$). Cinsiyet ile kent merkezindeki açık-yeşil alan kullanım tercihleri arasında da anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p=0,001$), ancak bu ilişkiler zayıftır. Gelir düzeyi ile cinsiyet arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki varken ($p=0,000$), gelir düzeyi ile açık ve yeşil alanların ziyaret sıklığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p=0,249$). Eğitim düzeyi ile açık ve yeşil alanlarda geçirilen süre arasında da anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p=0,641$). Bu bulgular, demografik faktörlerin kentsel yeşil alanların kullanımında etkili olduğunu ancak bu ilişkilerin genellikle zayıf olduğunu göstermektedir.

Her iki ankette de demografik faktörlerin çeşitli değişkenler üzerinde etkili olduğu görülmektedir, ancak bu etkiler genellikle zayıf olup, bazı durumlarda istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu durum, kentsel planlamada ve yönetimde daha detaylı analizlerin ve katılımcı yaklaşımların önemini vurgulamaktadır.

Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre Kamu ve kullanıcı anketi sonuçlarını karşılaştırdığımızda, çeşitli değişkenlerin Katılım Atmosferi Algısı ve Katılıma Yönelik

Tutum üzerindeki etkilerini görebiliyoruz. Kamu anketi sonuçlarına göre, yaş grupları arasında 18-24 yaş grubunun katılım aşamalarında diğer yaş gruplarına göre daha yüksek sıra ortalamasına sahip olduğu ve 25-34 ve 35-44 yaş gruplarıyla anlamlı farklar içerdiği görülmüştür. Eğitim seviyeleri açısından, *Karar alma ya da hizmet geliştirme süreci boyunca birlikte karar verilir* ifadesinde anlamlı farklar gözlemlenmiş, ancak diğer ifadelerde eğitim seviyeleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Eğitim düzeyleri ve görev yapılan birimler arasındaki ilişki de belirgin bir farklılık göstermiştir.

Kullanıcı anketi sonuçlarında ise, cinsiyet açısından erkeklerin Katılım Atmosferi Algısı'nın kadınlardan daha olumlu, kadınların ise Katılıma Yönelik Tutumlarının erkeklerden daha olumlu olduğu bulunmuştur. Yaş gruplarında, 55 yaş ve üzeri bireylerin Katılıma Yönelik Tutumlarının diğer yaş gruplarına göre daha olumlu olduğu, Katılım Atmosferi Algısı'nın ise yaşa bağlı olarak değişkenlik gösterdiği gözlemlenmiştir. Eğitim düzeyine göre, doktora mezunlarının hem Katılım Atmosferi Algısı hem de Katılıma Yönelik Tutum açısından diğer gruplara göre daha olumsuz bir tutum sergilediği dikkat çekmiştir. Meslek grubunda ise işçilerin Katılım Atmosferi Algısı'nı en olumlu şekilde algıladıkları, serbest meslek sahiplerinin ise en düşük ortalama sıralama değerine sahip oldukları belirlenmiştir. Katılıma Yönelik Tutum açısından emekliler ve serbest meslek sahiplerinin daha olumlu bir tutum sergiledikleri, kamu ve özel sektör çalışanlarının ise daha olumsuz bir tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir.

Bu karşılaştırmalardan, kamu anketi sonuçlarının yaş grupları, eğitim seviyeleri ve görev yapılan birimlerle ilgili daha belirgin ve detaylı farklılıklar ortaya koyarken, vatandaş anketi sonuçlarının cinsiyet, yaş, eğitim ve meslek değişkenlerinin katılım atmosferi ve katılıma yönelik tutum üzerindeki etkilerini daha geniş bir perspektiften değerlendirdiği anlaşılmaktadır.

ÖNERİLER

Sürdürülebilirlik İlişkisi

Düzce kentinde sürdürülebilirlik kavramı, toplumsal, ekonomik ve çevresel dengelerin korunması için bütüncül bir yaklaşımı gerektirmektedir. Sürdürülebilirlik, sadece çevresel unsurları değil, aynı zamanda sosyal ve ekonomik faktörleri de kapsar. Düzce örneğinde, sürdürülebilir kentleşme süreçlerine vatandaşların katılımı kritik bir rol oynamaktadır. Bu süreçte, farklı yaş grupları ve cinsiyetler için düzenlenen toplantılar ve atölye çalışmaları, katılımı artırmanın etkili bir yolu olarak kullanılabilir. Özellikle, tüm

paydaşların görüşlerinin alınmasını ve sürece dahil edilmesini sağlamak amacıyla bu tür etkinliklerin daha fazla düzenlenmesi, sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmada önemli bir adım olabilir.

Düzce Kenti Örneğinde Nitelik ve Nicelik Sorunları

Düzce kentinin nitelik ve nicelik açısından sürdürülebilirlik sorunları, kent planlaması ve yönetiminde çeşitli zorluklar yaratmaktadır. Niteliksel olarak, kentin mevcut altyapısının sürdürülebilirlik standartlarını karşılayıp karşılamadığı sorgulanabilirken niceliksel olarak ise, katılım süreçlerine ne kadar geniş bir kitlenin dahil edildiği ve bu süreçlerin etkinliği değerlendirilmektedir. Düzce kent merkezindeki mevcut yeşil alanlar, donatılar açısından yetersizdir (Niceliksel: $p = 0.002$). Donatı elemanlarının sayısının artırılması, mevcut eksikliklerin giderilmesi için önemlidir. Ancak, yapılan analizler niteliksel uygunluğun da göz ardı edilmemesi gerektiğini göstermektedir. Hem nicelik hem de nitelik birlikte ele alındığında, donatı elemanlarının etkin kullanımı sağlanabilir. Düzce'deki mevcut donatılar (bank, kamelya, çöp kutusu, aydınlatma, vb.) nitelik açısından uygun bulunmamıştır (Niteliksel: $p = 0.001$). Niteliksel faktörler, halkın memnuniyeti ve kullanım kolaylığı açısından daha önemli görünmektedir. Bu nedenle, mevcut donatı elemanlarının kalitesinin yükseltilmesi, işlevselliğinin artırılması ve uzun ömürlü malzemelerin kullanılması önerilebilir. Korelasyon Sonucuna Dayalı olarak hem niteliksel hem de niceliksel uygunluk arasında pozitif bir ilişki olduğundan, her iki alanda da iyileştirme yapılmalıdır. Yapılan analiz sonucunda, Düzce kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki donatı elemanlarının hem nicelik hem de nitelik açısından halk tarafından yeterli bulunmasına rağmen, niteliksel açıdan bazı eksikliklerin olduğu ve bu unsurların iyileştirilmesinin gerekli olduğu belirlenmiştir. Donatı elemanlarının sayısını artırırken aynı zamanda kalitesini yükseltmek, kullanıcı memnuniyetini önemli ölçüde artırabilir. Hem niceliksel hem de niteliksel iyileştirmeler için halkın görüşleri alınarak katılımcı bir planlama yapılmalı, böylece vatandaşların ihtiyaçlarına daha iyi yanıt veren donatı elemanları geliştirilebilir.

Katılım Aşamaları

Düzce'de sürdürülebilirlik çalışmalarında katılım aşamaları, kentin farklı paydaşlarının süreçlere dahil edilmesiyle şekillenmektedir. Katılım, sadece bilgi vermekle sınırlı kalmamalı, aynı zamanda karar alma süreçlerinde aktif bir rol üstlenmeyi de içermelidir. Politika planlama süreçlerine açık-yeşil alanların kullanımı ve çevresel boyutların daha

fazla dahil edilmesi gerekmektedir. Bu, hem kullanıcıların çevresel ihtiyaçlarına yanıt verecek hem de sosyal boyuttaki faydaları artıracaktır. Karar alma süreçleri, kullanıcıların açık-yeşil alan kullanımına yönelik ihtiyaçlarına daha fazla odaklanmalı ve bu süreçler kamu tarafından da desteklenerek hem çevresel hem sosyal faydalar sağlayacak şekilde geliştirilmelidir. Kararların uygulama süreçleri daha iyi planlanmalı ve sonuçları izlenmelidir. Yeşil alanların etkin kullanımı için kararların hayata geçirilmesi önemli bir adımdır. Kamu politikalarında da uygulama süreçlerinin etkili olması için daha sıkı denetimler ve izleme mekanizmaları oluşturulmalıdır. İzleme ve denetleme Hem kullanıcılar hem de kamu için izleme süreçlerinin daha şeffaf ve katılımcı olması sağlanmalı, denetleme süreçlerinin olumsuz etkilerini azaltacak mekanizmalar oluşturulmalıdır.

Katılım Düzeyleri

Düzce kentinde sürdürülebilirlik süreçlerine katılım düzeyleri, toplumsal cinsiyet ve yaş gruplarına göre çeşitlenebilir. Örneğin, kadınların daha olumlu görüş belirttikleri alanlarda, özellikle politika planlaması ve karar alma süreçlerinde daha fazla temsil sağlanmalıdır. Bu amaçla, kadın odaklı çalışma grupları veya danışma kurulları oluşturulabilir.

Bunun yanı sıra, genç ve yaşlı katılımcıların görüşleri de dikkate alınmalıdır. Park tasarımı ve yeşil alan kullanımı gibi konularda, gençlerin ve yaşlıların ihtiyaç ve beklentilerini anlamak için özel anketler ve çalıştaylar düzenlenebilir. Bu tür yaklaşımlar, katılım düzeylerinin artırılması ve sürdürülebilirlik hedeflerinin daha etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi açısından önemlidir.

Düzce için açık ve yeşil alan planlamasında kent yönetiminde katılımcılığı artırmak amacıyla aşağıdaki adımlar şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Katılımcı Süreçlerin Geliştirilmesi:

- **Daha Fazla Toplantı ve Atölye Çalışması:** Farklı yaş grupları ve cinsiyetler için düzenlenen toplantılar ve atölye çalışmaları ile vatandaşların katılımı teşvik edilebilir. Bu etkinlikler, tüm paydaşların görüşlerinin alınmasını ve sürece dahil edilmesini sağlamaktadır.
- **Yüz Yüze ve Çevrimiçi Anketler:** Yüz yüze toplantıların yanı sıra çevrimiçi anketler ile daha geniş bir katılım sağlanabilir. Özellikle sosyal medya ve

diğer dijital platformlar üzerinden düzenlenen anketlerle geniş kitlelere ulaşmak mümkün olacaktır.

2. Cinsiyet ve Yaş Grubuna Göre Özelleştirilmiş Yaklaşımlar:

- Kadın Katılımını Artırma: Kadınların daha olumlu görüş belirttikleri alanlarda, özellikle politika planlaması ve karar alma süreçlerinde daha fazla temsil sağlanmalıdır. Kadın odaklı çalışma grupları veya danışma kurulları oluşturulabilir.
- Genç ve Yaşlı Katılımcıları Hedefleme: Gençlerin ve yaşlıların park tasarımı ve yeşil alan kullanımı hakkındaki görüşlerini daha iyi anlamak için özel anketler ve çalıştaylar düzenlenebilir. Bu grupların ihtiyaç ve beklentilerine göre planlamalar yapılabilir.

3. İletişim ve Bilgilendirme:

- Etkili Bilgilendirme Kanalları: Vatandaşların planlama süreçleri hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak için sosyal medya, e-posta bültenleri ve yerel haber kanalları kullanılabilir. Ayrıca, yerel muhtarlar ve toplum liderleri ile iş birliği yaparak bilgilendirme yapılabilir.
- Geri Bildirim Mekanizmaları: Vatandaşların geri bildirimlerini kolayca iletebilecekleri mekanizmalar (örneğin, çevrimiçi geri bildirim formları, telefon hatları) oluşturulmalıdır.
- Sosyal Medya ve Dijital Platformlar: Sosyal medya ve diğer dijital iletişim kanalları üzerinden daha geniş bir kitleye ulaşmak için bilgilendirme ve geri bildirim toplama süreçleri yürütülebilir.
- Yerel Toplantılar ve Halk Günleri: Muhtarlar ve toplu etkinlikler gibi mevcut iletişim yöntemlerinin yanı sıra, yerel toplantılar ve halk günleri düzenlenerek katılım teşvik edilebilir.

4. Kent Konseylerinin Güçlendirilmesi:

- Kent Konseylerinin Rolünü Artırma: Kent konseylerinin yerel yönetim süreçlerinde daha etkin rol almasını desteklemek için kaynak ve eğitim sağlanabilir. Bilinirliklerini artırmak ve halkla daha yakın temas kurmalarını sağlamak önemlidir.

- **Düzenli Toplantılar ve Geri Bildirim:** Kent konseylerinin düzenli toplantılar yaparak vatandaşlardan gelen geri bildirimleri değerlendirip bu bilgileri planlama süreçlerine entegre etmeleri sağlanmalıdır.

5. Katılım Süreçlerinin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi:

- **Performans Değerlendirmeleri:** Katılım süreçlerinin etkinliğini ölçmek için düzenli performans değerlendirmeleri yapılmalı ve sonuçlar şeffaf bir şekilde paylaşılmalıdır.
- **İyileştirme Önerileri:** Katılım süreçlerinin değerlendirilmesi sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda süreçlerde iyileştirme önerileri geliştirilmeli ve uygulanmalıdır.

Düzce kentindeki açık ve yeşil alan planlamasında yapılan kamu ve kullanıcı anketleri, katılım süreçlerinin etkinliğini ve etkilerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmiştir. Bu iki anketin karşılaştırılması, örtüşen ve örtüşmeyen yönleri ortaya koymaktadır:

Örtüşen Yönler

- **Karar Alma Süreci:** Hem kamu hem de kullanıcı anketleri, karar alma sürecinin açık ve yeşil alanların kullanımını önemli ölçüde etkilediğini belirtmektedir. Bu süreç hem çevresel hem de sosyal boyutlarda etkili olarak değerlendirilmektedir.
- **Katılım Aşamaları:** Kamu ve kullanıcı katılım aşamalarının yönetim süreçlerinde etkili olduğunu ve bu süreçlerin açık ve yeşil alanların planlaması üzerindeki önemini vurgulamaktadır. Bilgilendirme, danışma ve karar alma gibi aşamalar her iki grup tarafından önemsenmektedir.

Örtüşmeyen Yönler

- **Katılım Düzeylerinin Etkisi:** Kamu anketlerinde bilgilendirme ve danışma düzeylerinin etkisiz olduğu görülürken, vatandaş anketlerinde bu düzeylerin açık ve yeşil alan kullanımını anlamlı şekilde etkilediği belirtilmektedir. Kamu anket sonuçları genellikle strateji ve planlama süreçlerini ön planda tutarken, vatandaşlar daha çok kullanım alışkanlıklarına ve bilgi akışına odaklanmaktadır.

- Demografik Farklılıklar: Kamu ve kullanıcı anketleri, cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyi gibi demografik faktörlerin etkilerini farklı şekillerde ortaya koymaktadır. Kamu anketlerinde genellikle eğitim seviyeleri ve kurumlar arası farklar öne çıkarken, vatandaş anketlerinde cinsiyet ve yaş gruplarının açık ve yeşil alan kullanım tercihleri üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Örneğin, kadınlar bazı yönetim süreçlerinde daha olumlu görüşler belirtirken, yaş grupları arasında yeşil alanların bağlantılı planlanma algısında farklılıklar gözlemlenmiştir. Kamu anketlerinde, kadınlar politika planlaması, karar alma, kararların uygulanması ve denetleme aşamalarında erkeklere göre daha yüksek puanlar vererek bu süreçleri daha olumlu değerlendirmiştir. Kullanıcı anketlerinde de kadınlar, açık ve yeşil alanların sistematik planlanması ve yerel katılım konusunda erkeklerden daha yüksek puanlar vermiştir. Yaş gruplarına göre ise, 35-44 yaş grubundaki katılımcılar yeşil alanların bağlantılı olarak planlanmasını diğer yaş gruplarına kıyasla daha iyi algılamakta, 55 yaş üzerindeki park tasarımlarını en başarılı bulan grup olmuştur. Genç yaş grupları (18-24 yaş) ve 35-44 yaş grubu, park tasarımlarını daha düşük başarıyla değerlendirmiştir.

Bu bağlamda örtüşen ve örtüşmeyen yönler, katılım süreçlerinin çeşitli paydaşlar için nasıl farklı sonuçlar doğurabileceğini ve planlama süreçlerinde farklı önceliklerin nasıl etkili olabileceğini göstermektedir. Karşılaştırma sonucu hem kamu hem de kullanıcı perspektiflerinin dikkate alınarak daha dengeli ve etkili planlama stratejilerinin geliştirilmesine yardımcı olmaktadır.

Mevcut tez çalışması değerlendirildiğinde, Düzce'deki açık ve yeşil alan planlamasına yönelik olarak yapılabilecek diğer akademik çalışmalar, katılımcı yönetim modellerinin etkinliğini araştırmayı içeren çalışmalar olabilecektir. Bu kapsamda, çeşitli katılım modellerinin etkilerini değerlendirerek vatandaş katılımını artırmada hangi yaklaşımların daha etkili olduğu belirlenerek, başarılı katılım uygulamalarının ve stratejilerinin derinlemesine incelenmesi ile Düzce için uyarlanabilecek en iyi uygulama örneklerini ortaya koyan bu tür çalışmalar, kent yönetimi ve yerel yönetimler düzeyinde daha etkili ve kapsamlı bir katılım sürecinin geliştirilmesine katkıda bulunabilecektir.

Yeşil alanların kullanım alışkanlıkları ve memnuniyet düzeylerini derinlemesine inceleyen araştırmalar önerilebilir. Bu tür çalışmalar, hangi tür yeşil alanların daha çok tercih edildiğini ve bu tercihlerin nedenlerini anlamak için faydalı olacaktır. Ayrıca, farklı yeşil alan türlerinin (parklar, bahçeler, yürüyüş yolları vb.) kullanıcı algısı ve etkileşimi

üzerindeki etkilerini değerlendiren etkileşim ve algı çalışmaları da gerçekleştirilebilir. Planlama ve tasarım süreçlerini geliştirmek amacıyla, yeşil alan tasarımında uygulanabilecek standartlar ve yönergeler oluşturulabilir. Ayrıca, çevre dostu ve sürdürülebilir tasarım yaklaşımlarının uygulanabilirliğini inceleyen projeler yapılabilir. Bu araştırmalar, yeşil alanların daha etkili, kullanıcı dostu ve yenilikçi bir şekilde planlanmasını ve tasarlanmasını sağlamaktadır.

Yerel katılımın artırılması amacıyla, açık ve yeşil alanların planlama süreçlerine vatandaşları aktif olarak dahil etmek için eğitim ve bilgilendirme programları düzenlenebilir. Bu programlar, topluluk toplantıları, yerel konseyler ve çevrim içi platformlar aracılığıyla gerçekleştirilerek vatandaşların katılımını teşvik edebilir. Ayrıca, kullanıcı geri bildirimlerini toplamak ve bu verileri planlama süreçlerine entegre etmek için etkili geri bildirim mekanizmaları kurulabilir. Bu yaklaşım, kullanıcıların ihtiyaç ve beklentilerine daha iyi yanıt verilmesini sağlayarak, daha kapsayıcı ve etkili bir planlama süreci oluşturulmasına katkıda bulunabilir.

Bu tez çalışma kapsamında karşılaşılan bazı kısıtlayıcı faktörler mevcuttur. Bunlar;

- Araştırma konusuyla ilgili mevcut literatürün yetersiz veya sınırlı olması, teorik çerçevenin geliştirilmesini ve bilgi tabanının genişletilmesini zorlaştırmıştır.
- Katılımcıların araştırma sürecine olan ilgisizliği, yanlılıklar veya güvenilir olmayan cevaplar, veri toplama ve analiz aşamalarında zorluklara yol açmıştır.
- Araştırma sürecinde etik kurallara uyma gerekliliği, bazı veri toplama yöntemlerinin kullanılmasını veya belirli bilgilerin paylaşılmasını kısıtlamıştır.
- Tez çalışması sürecinde, sınırlı zaman dilimi içinde veri toplama, analiz etme ve raporlama zorlukları, derinlemesine araştırma yapma imkânının kısıtlanmasına sebep olmuştur.
- Çalışma alanlarına dair verilerin çeşitli kurumlarda dağınık olarak bulunması, bu verilerin temin edilmesini zaman alıcı bir süreç haline getirmiştir.

Çalışmanın yöntem kısmına ilişkin olarak da geliştirilebilecek bazı yanları bulunmaktadır. Öncelikle, araştırmanın yalnızca belirli mahallelerle sınırlı kalması, Düzce ilinin genelinde daha geniş bir veri yelpazesi sunamamakta ve bu nedenle bölgesel farklılıkları yansıtmada sınırlı kalmaktadır. Ayrıca, seçilen mahallelerin sosyoekonomik ve demografik profillerinin detaylı bir şekilde karşılaştırılması,

araştırmanın kapsamını daha da genişletebileceği nedeniyle tercih edilmemiştir. Öte yandan, kentsel açık ve yeşil alanların yönetimi ve vatandaş katılımı üzerine yapılan analizler, daha kapsamlı bir veri seti ve uzun dönemli gözlemlerle desteklenebilmesi söz konusudur. Buda belediyelerin konuyla ilgili bir arge bölümü tarafından bazı çalışmaların rutin olarak yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu sürecin hayata geçirilmesi, mevcut bulguların geçerliliğini artırabilecek ve gelecekteki çalışmalar için daha kapsamlı bir temel sağlayabilecektir.

Bu sonuçlar, Düzce’de kentsel açık ve yeşil alan planlamasında katılımcılığın ve çeşitli sosyo-demografik grupların ihtiyaçlarının dikkate alınması gerektiğini göstermektedir. Kent yönetimi, bu farklılıkları göz önünde bulundurarak daha kapsayıcı ve katılımcı planlama süreçleri geliştirmeli, tüm kesimlerin ihtiyaçlarını karşılayacak stratejiler oluşturmalıdır. Bu sayede, daha yaşanabilir ve sürdürülebilir bir kentsel çevre sağlanabilecektir.

6. KAYNAKLAR

- Abbasoğlu, A. (2019). ‘Yönetişim Kavramı ve Yönetişim Kavramı Bağlamında Kent Konseyleri: Afyonkarahisar Kent Konseyi Örneği’, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Abdullah, A. (2023). The importance of urban green spaces in the development of smart cities. *Frontiers in Environmental Science*. vol 11.
- Abelson, J., Forest, P.-G., Eyles, J., Smith, P., Martin, E., & Gauvin, F.-P. (2003). Deliberations About Deliberative Methods: Issues In The Design And Evaluation Of Public Participation Processes. *Social Science & Medicine*, 57(2), 239–251.
- Acar D. ve Demir Ö. (2005). *Sosyal Bilimler Sözlüğü*, Adres Yayınları, Ankara.
- Adıgüzel, Ş. (2003), Yerel Düzeyde Yönetime Katılım ve Yerel Yönetim Sürecindeki İşlevleri Açısından “Yerel Gündem 21”: *Malatya Belediyesi Yerel Gündem 21 Örneği, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt: 12, Sayı:1. 45-63.
- AFAD, (2022). *Düzce Depremi Etki Analizi Raporu*, [Online]. Erişim Tarihi: 9.03.2023. <https://Md.Teyit.Org/File/Duzcedepremietkianalizi.Pdf>.
- Aggens, L. (1983). *Identifying Different Levels Of Public Interest In Participation*. J. D. J. L. Creighton İçinde, Public Involvement And Dispute Resolution. ss., 189- 194 U.S. Army Institute For Water Resources.
- Ağır, O., Belli, A. & Arslan, Ş. (2017). Kent Konseylerinde Halk Katılımı ve Gönüllülük: Adana Kent Konseyi Örneği, *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (3), 320-332
- Ahern, J. (2007), *Green Infrastructure, A Spatial Solution For Cities*. In: Novotny, Vladimir And Brown Paul, Eds. *Cities Of The Future*. IWA Publishing, London. ss. 267-283.
- Ahmad, A., Aboobaider, B.M., Isa, M.S.A.M, Hashim, N., Rosul, M., Muhamad, S. And Man, S. (2014). Temporal Changes In Urban Green Space Based On Normalized Difference Vegetation Index. *Applied Mathematical Sciences*, 8 (55), 2743-2751.
- Ak, M. K., Eroğlu, E., Özdede, S. Ve Kaya, S. (2014). Comparing Urban Parks Between Turkey And Netherlands: A Case Study Of Seğmenler Park-Frankendael Park And Göksu Parkbijlmer Park. *Global Journal On Advances In Pure & Applied Sciences*, 3, 73-83.
- Akalp, S. (2016). 81 Düzce Vizyon Planı Mavi-Yeşil Ekonomi. Kentsel Vizyon Platformu.

- Akbulut, Ç. D., (2007), ‘Aksaray Kenti Açık-Yeşil Alanlarının Nitelik Ve Nicelik Yönünden Değerlendirilmesi’, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Konya,194.
- Akdoğan, G. (1984). *Doğa Düzenleme*, Yıldız Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Baskı İşliği, İstanbul, 311/312.02.84.
- Akgül A., Çevik O. (2003), *İstatistiksel Analiz Teknikleri*, Emek Ofset, Ankara.
- AKI, Özlem ve ERKUL, Hüseyin (2023), Türkiye’de Üst Kademe Kamu Yöneticisi Yetiştirilmesi Üzerine Nitel Bir Araştırma, *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 6(2), 318-333.
- Akıncı Kesim, G. (T.Y.). Yeni Kentleşme Sürecinde Düzce’de Bazı Sorunlar ve Öneriler. Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü.
- Aklıbaşında, M. (2019). Determining The Active Green Areas And Their Adequacy By Using Satellite Images And GIS: The Case Of Nevşehir City Turkey. *Fresenius Environmental Bulletin*. 28 (10) ss. 7274-7281.
- Akman, T. (2021). ‘Kent İçi Açık ve Yeşil Alanların İnsan Psikolojisi Üzerine Etkileri ve Nöro Mimari Açısından İncelenmesi: Kocaeli Örneği’, Yüksek Lisans Tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Bursa.
- Akpınar A, Cankurt M (2017) How Are Characteristics Of Urban Green Space Related To Levels Of Physical Activity: Examining The Links. *Indoor And Built Environment*, 26(8), 1091–1101.
- Akseli, B. (2024). ‘Katılımcılık Bağlamında Yerel Yönetimlerde Gençlik Çalışmalarının Değerlendirilmesi: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Örneği’, Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aksoy, N. (2006). ‘Elmacık Dağı (Düzce) Vegetasyonu’. İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Botaniği Doktora Programı, İstanbul.
- Aksoy, Y. (2014). Türkiye’de yeşil alanlarla ilgili yasal düzenlemeler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, (26), 1-20.
- Aksoy, Y. ve Akpınar, A. (2011). Yeşil Alan Kullanımı ve Yeşil Alan Gereksinimi Üzerine Bir Araştırma İstanbul İli Fatih İlçesi Örneği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 10(20), 81-96.
- Aksu, V., & Ulu, F. (2002). Kentsel mekânlarda açık ve yeşil alanların önemi ve Trabzon kenti ölçeğinde değerlendirilmesi. *Doğu Karadeniz Ormancilık Araştırma Müdürlüğü*, 78-79. [Online]. Erişim Tarihi: 03.04.2024. <https://yayin.ogm.gov.tr/yaydepo/1424.pdf>.

- Aktaş, D. (2021). 'Tekirdağ İline Bağlı Çorlu İlçesi Örneğinde Kentsel Yaşam Kalitesinin İrdelenmesi', Doktora Tezi. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.
- Akyol, İ. (2014). 'Açık Alan Tasarımında Katılım Yöntemlerinin Etkinlik Düzeyi Değerlendirmesi', Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Tasarım Programı, İstanbul.
- Albayrak, B., (2006). 'Çorum Kenti Mevcut Alan Kullanım Kararları ve Açık-Yeşil Alan Verilerinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma', Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, ss.116 .
- Albu, O. B., & Flyverbom, M. (2016). Organizational Transparency: Conceptualizations, Conditions, And Consequences. *Business And Society*, 58(2), 1-30
- Alptürker, H., & Şen, Ş. (2013). *Kent Konseylerine Katılım İsteğinin Sosyo-Ekonomik Çerçeve Değerlendirilmesi: Nevşehir Örneği*. In Y. Bulut, V. Eren, S. Karakaya, A. Aydın (Eds.), Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler ve Kentsel Politikalar ss. 333-354. Pegem Akademi.
- Altaban, Ö. (1994). 'Büyükşehirlerde İlköğretimin Mekânsal Sunum Biçimleri Konusunda Bir Araştırma örnekleme: Ankara', Yayınlanmamış Doktora Tezi, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Altınçekiç, H. ve Kart, N. (2007). Kentsel Yeşil Alanlarda Bitkisel Tasarım ve Bitkilerin Kullanım Olanakları. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Park Bahçe Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı, İstanbul, ss.17.
- Altunışık, R. (2015). Büyük Veri: Fırsatlar Kaynağı Mı Yoksa Yeni Sorunlar Yumağı Mı?. *Yildiz Social Science Review*, 1(1), 45-76.
- Altunkasa, M.F. (1999). *Adana Kuzeybatı Üst Kentsel Gelişme Alanında Yeşil Alan Donatılarının Konut Fiyatları Üzerindeki Etkisinin Araştırılması*. Araştırma Projesi, Çukurova Üniversitesi, Adana, ss. 66.
- Altunkasa, M.F. (2004). Adana'nın Kentsel Gelişim Süreci ve Yeşil Alanlar. *Adana Kent Konseyi Çevre Çalışma Grubu Bireysel Raporu*, Adana, ss.22.
- Amati, M. And Yokohari, M. (2007). The Establishment Of The London Greenbelt: Reaching Consensus Over Purchasing Land. *Journal Of Planning History*, 6(4): 311-337.
- Anonim (2024). Finger Plan. [Online]. Erişim Tarihi: 23.03.2024. https://en.wikipedia.org/wiki/Finger_Plan.
- Arnberger, A., & Eder, R. (2012). Relationships between national-park affinity and attitudes towards protected area management of visitors to the Gesäuse National Park, Austria. *Journal Of Environmental Planning And Management*, 55(1), 43-

- Arnstein, S. (1969). *A Ladder of Participation*, Journal of The American Institute Planners, 35, 216-224, United States.
- Aruoba, Ç. (2003). Orman Yönetimi, Sürdürülebilirlik ve Katılım Konusunda Bazı Ekonomik Düşünceler. II. Ulusal Ormancılık Kongresi, 19-20 Mart 2003, Ankara. 207-213.
- Askan, G. ve Yılmaz, H. (2016). Erzincan Kenti Açık-Yeşil Alanlarında Kullanılan Bitkisel Materyalin Belirlenmesi. *Erzincan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9(1): 57-74.
- Asrak Hasdemir, T. & Keskin, M. (2023). Şeffaflık, Bilgi Edinme ve İletişim Hakkı: Covid-19 Pandemisi Koşullarında Kurumsal Uygulamalar Üzerine Bir İnceleme. *Etkileşim*, 11, 12-42.
- Åström, J., Granberg, M., & Khakee, A. (2011). Apple Pie–Spinach Metaphor: Shalle-Democracy Make Participatory Planning More Wholesome? *Planning Practice And Research*, 26(5), 571-586.
- Atalay, H. (2008). ‘Deprem Durumunda Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Kullanımı Küçükçekmece Cennet Mahallesi Örneği’. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, s.141.
- Atasoy, E., & Wendt, J. A. (Eds.). (2017). *Sosyal Bilimler Işığında Polonya Cumhuriyeti: Rzeczypospolitej Polskiej W Świetle Nauk Społecznych*. 1. Baskı. İstanbul: ISBN 978-605-333.
- Atila, H. (2009). ‘Kentsel Tasarımda Bilgisayar Destekli Toplum Katılımı: Üsküdar Meydanı Örnekleme Alanına Tkcs (Ppgıs) Yönteminin Uyarlanması’Yüksek Lisans Tezi. İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü.İstanbul.
- Atmış, E. (2003). Dünyada ve Türkiye’de Ormancılıkta Katılım. II. Ulusal Ormancılık Kongresi, 19-20 Mart 2003, Ankara, 81-101.
- Atmış, E. (2016). Urbanization and forest transition: The case of Turkey. *Land Use Policy*, 57, 556-563.
- Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu. (Temmuz 2018). Ara Rapor WP T4. [Online] Adresinden Alındı: Los-Dama@Regione.Piemonte.it.
- Avrupa Çevre Ajansı (2021). Greenhouse Gas - Data Viewer, European Environment Agency, [Online] <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/data-viewers/greenhouse-gases-viewer>.
- Avrupa Komisyonu. (2020). AB Biyoçeşitlilik Stratejisi. Avrupa Komisyonu. [Online]. https://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/strategy/index_en.htm.

- Aydemir, S. E. (2004). ‘‘Kentsel Açık ve Yeşil Alanlar-Rekreasyon2z. Ş. Aydemir (Ed.), Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı İçinde ss. 284–337. Trabzon: Akademi Kitabevi.
- Aydın, F., & Negiz, N. (2019). Mahalleye Dönüşen Köyler Üzerine Bir İnceleme. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(30), 730-745.
- Aydın, Ş.Ö. (2004). ‘Düzce Kentinin Ekolojik Performansının Açık ve Yeşil Alan Sisteminin Geliştirilmesinde Değerlendirilmesi’. A.İ.B.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı ABD Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Düzce.
- Aydoğdu, H. (2018). ‘High Line Park’ın Peyzaj Tasarım Prensipleri Açısından İrdelenmesi’. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı. Konya.
- Aytaç, G. (2018), Kent Parkları. [Online]. Erişim 17 Ağustos 2024, [Http://Www.Plantdergisi.Com](http://www.plantdergisi.com).
- Aytaç, İ. (2017). ‘Çankırı Kentsel Açık-Yeşil Alan Sisteminin Belirlenmesi’. Yüksek Lisans Tezi. Çankırı Karatekin Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Çankırı.
- Bartholomew, D., Knotts, M., & Moustaki, I. (2011). Latent Variable Models And Factor Analysis: A Unified Approach. (3rd Ed.). UK: John Wiley & Sons.
- Bartoletti, R., & Faccioli, F. (2020). Civic Collaboration And Urban Commons: Citizen's Voices On A Public Engagement Experience In An Italian City. *Partecipazione E Conflitto*, 13(2), 1132-1151.
- Bartoli, S. (2018). Gleisdreick / Parklife Berlin, And Designing Parks: Berlin’s Park Am Gleisdreieck Or The Art Of Creating Lively Places. *Journal Of Landscape Architecture*, 13(3), 102–103.
- Basiri, M., Someh, M. F., Ghaderi, B., & Azim, A. Z. (2014). Review And Analysis Of The Indicators Of Green City With NDVI (Study Case Sheikh Tappeh Neighborhood In Urmia). *European Scientific Journal*, November 2014/2, 8-17.
- Başaran Uysal, A. (2015). Çocuk Oyun Alanlarının Geliştirilmesinde Bir Yerel Katılım Deneyimi. *Megaron*, 10(3), 423-439.
- Bateman, T.S., O’Connor, K., (2016). Felt Responsibility And Climate Engagement: Distinguishing Adaptation From Mitigation. *Global Environmental Change-Human And Policy Dimensions* 41, 206-215.
- Bayhan, M. (2022). Kentleşme Sürecinde Sosyo-Ekonomik Faktörler İle Kentlilik Bilinci Arasındaki İlişki: Diyarbakır Örneği. *Sosyal Bilimler Akademi Dergisi / The Journal Of Social Sciences Academy*, 5(1), 39-69.
- Bayhan, V. (2014). Yeni Toplumsal Hareketler ve Gezi Parkı Direnişi, *Birey ve Toplum*, Cilt 4, Sayı 7:23-57.

- Bayram, N. (2017). *Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Beierle, T. C., & Cayford, J. (2002). Democracy In Practice: Public Participation In Environmental Decisions. *Resources For The Future*. pp., 27.
- Bekçi, B., Taşkan, G. (2012). Açık Yeşil Alanlardaki Kent Donatılarının Kişisel Mekan Uzaklığına Etkisi: *Bartın Kenti Örneği*. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 14(22), 61-71.
- Belmeziti, A., Cherqui, F., & Kaufmann, B. (2018). Improving the multi-functionality of urban green spaces: Relations between components of green spaces and urban services. *Sustainable Cities and Society*, 43, 1-10.
- Benevolo, L. (2006). *Avrupa Tarihinde Kentler*. İstanbul: Literatür.
- Berkün, S. (2017). Kamu Açısından Yönetim. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 6(16).
- Beverly Moss Spatt, (1974). “Central Park Designation Report”, New York City Landmarks Preservation 3 Commission Ss.2-9. <https://www.landmarkwest.org/wp-content/uploads/2019/06/CENTRAL-PARK-Designation-Report.pdf>.
- Beyazıt, E., (2006). ‘Yerel Demokrasi ve Katılım Yerel Gündem 21 Uygulamaları Sürecinde Hatay ve Yerel Katılım Sorunu’, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Hatay, 126.
- Bıyık, Y., Erden, P., & Aydoğan, E. (2016). Çalışanların Kararlara Katılımı ve Örgütsel Politika Algısı İlişkisi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1), 100-116.
- Biehl, J. (2016). *Toplumsal Ekoloji Siyaseti*. İstanbul: Sümer Yayıncılık.
- Bilgili B.C., Çığ, A. ve Şahin, K. (2011). Van Kenti Kamusal Yeşil Alanlarının Yeterliliğinin Ulaşılabilirlik Yönünden Değerlendirilmesi. *YYÜ Tarihi Bil. Dergisi*, 21(2): 98-103.
- Bilgili, F. ve Demirkapı, E. (2021). *Hukukun Temel Kavramları*. Dora Basım Yayın Dağıtım.
- Bilgin, N., & Göregenli, M. (2002). *Kentte Birlikte Yaşamak Üzerine*. In Kentsel Katılım ve Çoğulculuk, WALD-Demokrasi Kitaplığı.
- Bingham, L. B, Nabatchi & T, O’Leary. R. (2005) The New Governance: Practices And Processes For Stakeholder And Citizen Participation In The Work Of Government, *Public Administration Review*, 65 (5), 547–558.
- Birleşmiş Milletler (2023). Sustainability development goals, United Nations development programme. [Online]. Erişim: 21.08.2023. <https://www.undp.org/sustainable-development-goals>.

- Birleşmiş Milletler Türkiye (2023), Türkiye sürdürülebilir kalkınma amaçları, [Online]. Erişim: 21.08.2023. <https://turkiye.un.org/tr/sdgs>.
- Bolund, P., & Hunhammar, S. (1999). Ecosystem services in urban areas. *Ecological Economics*, 29(2), 293-301.
- Borge Bravo, R., Balcells, J., & Padró-Solanet, A. (2019). A model for the analysis of online citizen deliberation: Barcelona case study. *International Journal of Communication*, 13, 5671–5695. <http://ijoc.org>
- Borghini A., Gusmerotti N. (2019), “I benefici della Corona Verde per le comunità: LOS_DAMA! Coinvolge gli attori locali”, sintesi del terzo incontro, Torino via Principe Amedeo 17, 12 aprile.
- Bostancı, N. (2021). ‘Türkiye'nin kent merkezlerindeki yeşil alan sorunu: İstanbul örneği Yüksek Lisans Tezi’. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Bowler, D. E., Buyung-Ali, L. M., Knight, T. M., & Pullin, A. S. (2010). Urban greening to cool towns and cities: a systematic review of the empirical evidence. *Landscape and Urban Planning*, 97(3), 147-155.
- Braccio S., Marchetti F., Quarta M. (2019), “Infrastrutture verdi e blu, l’approccio transcalare del progetto europeo LOS_DAMA!”, Urbanpromo, Convegno Interanzionale “La città contemporanea. un gigante dai piedi d’argilla. La scoperta delle nuove fragilità urbane e i compiti dell’urbanistica”, Nuvola Lavazza, Torino 15 novembre 2019.
- Bratman, G. N., Anderson, C. B., Berman, M. G., Cochran, B., De Vries, S., Flanders, J., ... & Kahn Jr, P. H. (2019). Nature and mental health: An ecosystem service perspective. *Science Advances*, 5(7), 903.
- Britton, Joshua. (2014). ‘Feeling is Our Objective’: Green-Wood Cemetery, Sentiment, and Refinement in Antebellum New York”. *Nineteenth-Century Contexts* 36/1 (2014), 19-34.
- Brown, J. ve Isaacs, D. (2006). The World Cafe (Dünya Cafe). Çeviri: Anita Tatlier, Goa Yayıncılık, İstanbul.
- Budak, E. Z. (2010). ‘Cumhuriyet Döneminde Antakya Kenti Açık ve Yeşil Alan Sistemlerinin İrdelenmesi’. Yüksek Lisans Tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Anabilim Dalı, Antakya, 30-44.
- Bulut Üstün, A., Özata, A., Özerk, O.C., Osmañcelebioğlu, R., Esirtgen, T., Kazancı, N., Gürbüz, A., (2019). 1/250.000 Ölçekli Türkiye Sıvılaşmaya Yatkınlık Haritaları Adapazarı (NK 36-13) Ereğli (NK 36-9) Zonguldak (NK 36-10) Bolu (NK 36-14) Paftaları. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Türkiye Sıvılaşmaya

- Yatkınlık Haritaları Serisi-1, Ankara
Bursa Büyükşehir Belediyesi, (2024). [Online]. Erişim:
(<https://www.bursa.bel.tr/haber/nilufer-buyuksehir-ile-nefes-aliyor-15712>).
- Bursa Büyükşehir Belediyesi, (2024). [Online].
Erişim:(<https://www.bursa.com.tr/tr/mekan/misi-koyu-13/>).
- Büyük, S. (2020). Sustainable recreational trail planning: Integrating natural beauty and user experience. *Journal of Environmental Planning and Management*, 63(8), 1475-1490.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. 29. Baskı. Ankara: Pegem Akademi. 95-103.
- Can, A. (2016). *Spss ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem.
- Caradonna, J. L. (2014). *Sustainability: A History*. Oxford University Press.
- Carson, L. (2011) Designing a Public Conversation Using the World Cafe Method, *Social Alternatives*, 30(1), ss. 10-14.
- Carver, S. (2001). The Future of Participatory Approaches Using Geographic Information: developing a research agenda for the 21 st Century. *URISA Journal*, 61-71.
- Catin, M., & Kamal, A. (2011). Urbanisation, inégalités urbaines et développement en Turquie (1950-2000). *Region et Développement*, 34, 141-162.
- Chambers, R. (1994) Participatory Rural Appraisal (PRA): Challenges, Potentials and Paradigm, *World Development*, 22 (10), ss. 1437-1454.
- Chen, L., & Wang, G. (2021). Solutions for flood and water quality issues in greenway planning: A focus on environmental sustainability. *Environmental Management*, 68(2), 321-335.
- Chiara J. (2020), “Il contributo dei progetti alle strategie regionali”, seminario Da LOS_DAMA! a Blue Green City. Infrastrutture Verdi e Blu per uno Sviluppo Sostenibile, 30 Gennaio 2020, Torino Via Principe Amedeo, 17.
- Chirowodza, A., van Rooyen, H., Richter, L., & Coates, T. (2009) “Using Participatory Methods And Geographic Information Systems (GIS) to Prepare for an HIV Community-Based Trial in Vulindlela, South Africa”, *Journal of Community Psychology*, 37(1), ss. 41–57.
- Cihangiroğlu, N. (2009). ‘Örgütsel bağlılığın belirleyicileri olarak örgütsel adalet ve kararlara katılım’, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- City Characterisation Report on Rotterdam (2019), [Online]. Erişim: 23.08.2024.
<https://www.arup.com/perspectives/publications/research/section/city>.

- Clark, J. K., Holley, K., Sweeney, G., Reitz, C., Glickman, A., Allen, C., & Reece, J. (2024). Social Equity Of Public Participation Environments. *Journal Of Social Equity And Public Administration*, 2(1), 91–107.
- Coates, G. C., (2013). The Sustainable Urban District of Vauban In Freiburg- Germany, *Int. J. of Design & Nature and Ecodynamics*. 8 (4), 265-275.
- Coenen, F.H.J.M. (1998). Participation in Strategic Green Planning in the Netherlands. In: Coenen, F.H.J.M., Huitema, D., O’Toole, L.J. (eds) Participation and the Quality of Environmental Decision Making. *Environment & Policy*, 14. Springer, Dordrecht.
- Cokluk, O., Sekercioglu, G., & Büyüköztürk, S. (2010). *Sosyal bilimler için çok degiskenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamalar1*. Ankara: Pegem A.
- Cornwall, A., & Coelho, V. S. (2007). Spaces for Change? The Politics of Citizen Participation in New Democratic Arenas. In A. Cornwall & V. S. Coelho (Eds.), *Spaces for Change? The Politics of Citizen Participation in New Democratic Arenas* (pp. 1-29). Zed Books.
- Cornwall, A., & Jewkes, R. (1995). What is participatory research? *Social Science & Medicine*, 41(12), 1667-1676.
- Council (Council of the European Union) (2009). Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds. [Online]. Erişim: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content>.
- CPC, Central Park Conservancy. (2024).Central Park Conservancy Institute for Urban Parks. [Online]. Erişim Tarihi: 04 Nisan 2024. <http://assets.centralparknyc.org/pdfs/institute/p2p-events>.
- Creighton, J. L. (2005). *The Public Participation Handbook: Making Better Decisions Through Citizen Involvement*. San Francisco: John Wiley & Sons.
- Crutzen, P. J., & Stoermer, E. F. (2000). The “Anthropocene”. *ı g b p n e w s l e t t e r/ Global Change Newsletter* (41), 17-18. [Online]. Erişim: <Http://Www.İgbp.Net/Download>.
- Çakır, S. (2019). ‘Yerel Yönetimlerde Katılımcı Bütçe Perspektifinden Kent Konseylerinin Bütçe Algısı: Manisa Yunusemre Belediyesi Kent Konseyi Örneği’, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- ÇDP, (2022). *Düzce İli 1/50.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, Araştırma Raporu*,
- Çebi, T., & Demir, Z. (2020). Düzce ili Kalıcı Konutlar bölgesindeki spor alanlarının yeterliliğinin irdelenmesi. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 8(4), 485-498.

- Çelik, A., (1991). ‘Ankara Kenti Yeşil Kusak Çalışmalarının Dünyü, Bugünü ve Yarını’, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çelik, A., (2005), ‘Yeşil Kuşak Kavramı ve İstanbul Kenti Yeşil Kuşak Sistemi İçin Öneriler’, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çelik, A., Bobat, A. 2007. Kocaeli SEKA Kent Parkının Alan Kullanımı ve Peyzajının İrdelenmesi, Kırsal Çevre Yıllığı, 65-80.
- Çelik, D. (2020). Kent turizmi ve açık yeşil alanlar. In D. Çelik & K. Kayahan (Eds.), Marka, kimlik, turizm ve Bartın kent kimliği çalıştay (pp. 21-40). Bartın Üniversitesi Yayınları. (Bartın Üniversitesi Yayınları No: 35, MYO Yayın No: 3).
- Çelik, G. (2013). ‘Manavgat merkez ilçesi yeşil alanlarının irdelenmesi’. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul, 176.
- Çelikyay, H. H. (2020). Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) Bağlamında Aracı Şehirler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 265-298.
- Çetiner, A., (1991). Şehircilik Çalışmalarında Donatım İlkeleri, İstanbul Teknik Üniversitesi Baskı Atölyesi, İTÜ Baskı Atölyesi, İstanbul; Derleyen: Aksoy, Y., (2014). “Türkiye’de Yeşil Alanlarla İlgili Yasal Düzenlemeler”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, (26): 1-20; İstanbul.
- Çoban, G., (2023). ‘Orta Ölçekli Kentlerde Sürdürülebilirlik Gösterge Setinin Oluşturulması: Düzce ve Bilecik İllerinde Değerlendirilmesi’, Doktora Tezi, Düzce Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Düzce, Türkiye.
- ÇŞİDİM-ÇYGM, (2021). T.C. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Düzce İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planı, 2021. [Online]. Erişim: https://webdosya.csb.gov.tr/db/duzce/menu/il-sifir-atik-yonetim-sistemiplani_20210402061151.pdf.
- Çukurçayır, M. A. (2002), *Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi Küreselleşme Süreçlerinde Yurttaş, Yönetim ve Siyaset*, Çizgi Kitabevi, Ankara.
- Çukurçayır, M. A. (2013). Yerel Yönetimler Kuram, Kurum ve Yeni Yaklaşımlar (2.Baskı). Konya: Çizgi Kitabevi. Mutlu, F. (2015). Yerel Yönetimlerde Katılımcı Demokrasi Anlayışı: Kâğıthane (İstanbul) İlçesi Örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3 (10), 473-486.
- Çukurçayır, M. A., Eroğlu H. T., Aydın, H. G. ve Çolakoğlu, E. (2012). Yerel Demokrasinin Güçlendirilmesinde Kent Konseyleri Bir Fırsat Olabilir mi?. Kent Konseyleri Sempozyumu, Bursa

- Çulcuoğlu, G., (1997). ‘Ankara Kenti Yeşil Kuşak Çalışmalarının Yabancı Ülke Örnekleri Açısından İrdelenmesi ve Yeşil Kuşak Sistemi İçin Öneriler’. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 1,8,9. Ankara.
- Çulha, K. (2013). ‘Kırklareli Kent Merkezi Açık Yeşil Alanlarının Nitelik ve Nicelik Açısından İrdelenmesi’. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi.Edirne.
- D’Ambrogio S. (2020), Le Green&Blue Infrastructures nella politica europea, seminario Da LOS_DAMA! a Blue Green City. Infrastrutture Verdi e Blu per uno Sviluppo Sostenibile, 30 Gennaio 2020, Torino Via Principe Amedeo, 17.
- Dalton, R. J., (1988). *Citizen Politics In Western Democracies*, Chatham House Publishers, Inc. Chatham, New Jersey.
- David J. & Hammond R. (2011). *High Line: The Inside Story of New York City’s Park in the Sky*, New York: Farrar, Straus & Giroux.
- Davidoff, P. (1965). *Advocacy and Pluralism in Planning. Journal of the American Institute of Planners*, vol 31, 331-338.
- Davies C. et al. (2015), *Green infrastructure planning guide*, University of Newcastle.
- Demir, Z. (2004). ‘Düzce’nin yeni kentleşme sürecinde açık ve yeşil alanlara yeni fonksiyonlar kazandırılması’, Doktora tezi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye. s. 294.
- Demir, Z., Aydemir, P. K., & Hüzze, Ö. N. E. M. (2015). Kentsel yeşil alanların Düzce Akçakoca örneğinde ulaşılabilirlik bakımından irdelenmesi. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 3(1), 272-282.
- Doğa Derneği, (2006). Avrupa Birliği Natura 2000 Alanları Belirleme Kılavuzu, Ankara.
- Doğan, K. C. ve Kalkışım, H. M. (2015). Türkiye’de Yerel Siyasete Katılım Açısından Kent Konseyleri: Gümüşhane Kent Konseyi Örneği, II. Uluslararası Kent Konsey Sempozyumu Bildiri Kitabı, Bursa.
- Don-yun, Y., Tong-yi, Z., & Naiyi, Y. (2003). A model for urban growth and its environmental impact. *Ecological Modelling*, 170(2-3), 327-339.
- Drasdo, F. H., Pintarits, S., Tournaire, G., Brückler, M., Ulrici, G., & LaRiccia, L. (2019). LOS_DAMA. Compendium. Green infrastructure for better living. München.
- Drazkiewicz, A., Challies, E., & Newig, J. (2015). Public participation and local environmental planning: Testing factors influencing decision quality and implementation in four case studies from Germany. *Land Use Policy*, 46, 211–222.

- Dusik, J. (2006). Çek Cumhuriyeti'nin Uyum Süreci Deneyimleri, Avrupa Birliği Çevre Müktesebatının Uyumlaştırılması için Stratejiler: Türkiye'yi Neler Bekliyor? – Toplantı Sunumları ve Tartışmalar (28–29 Nisan 2005), s.71–87, Ankara.
- Dülger, B. ve Güven, A. (2017). Osmanlı'dan Günümüze Yerel Hizmet Sunan Klasik Kurumların Dönüşümü. *Enderun Dergisi*, 1 (1), 44-53.
- Düzce Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü. (2024). Düzce ili imar planları hakkında genel bilgiler. [Online]. Erişim: <https://duzce.bel.tr/imar-sehircilik>
- Düzce belediyesi kent bilgi sistemi (2024). [Online]. Erişim: <https://harita.duzce.bel.tr/>
- Düzce Belediyesi, (2024). [Online]. Erişim Tarihi: 01.09.2024.: <https://duzce.bel.tr/9-genel-bilgi>
- Düzce Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 'Düzce İli 2017 Yılı Çevre Durum Raporu', Türkiye, Rap. 2018.
- Düzce İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, (2024, 5 Aralık). [Online]. Erişim: <https://duzce.ktb.gov.tr/TR-70705/cografya.html>.
- Düzce İli Temiz Hava Eylem Planı, (2020). Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Düzce Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü. [Online]. Erişim: 20 Ocak 2023. https://webdosya.csb.gov.tr/db/duzce/menu/mck-kararli-thep_20200219104116.
- Düzce Kent Konseyi Yılı Faaliyet Raporu (2024). [Online]. Erişim Tarihi: 04.11.2024. <https://www.duzcekentkonseyi.com/2024/07/duzce-kent-konseyi-faaliyet-raporu-2024>.
- Düzce Tarım Master Planı, (2013). İl Tarım Kırsal Kalkınma Master Planlarının Hazırlanmasına Destek Projesi, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Düzce Tarım İl Müdürlüğü. [Online]. Erişim Tarihi: 21 Ekim 2024. <https://duzce.tarimorman.gov.tr/Belgeler/PLANVERAPOR/duzce%20Tar%C4%B1m%20Master%20Plan%C4%B1.pdf>.
- Düzce Valiliği. (2024, 5 Mayıs). Düzce Coğrafya. [Online]. Erişim: <http://www.duzce.gov.tr/cografya>
- Ekici, B., (2019), Karşılaştırmalı Büyükşehir Yönetimi. İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.

- Eminağaoğlu, Z. ve Yavuz, A., (2010), Kentsel yeşil alanların planlanması ve tasarımını etkileyen faktörler: Artvin ili örneğinde, III.Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi, 20-22 Mayıs, Artvin
- Emre, Ö., Duman, T.Y., Awata, Y., Doğan, A., Özalp, S., (2000). Surface Ruptures of November 12 1999 Düzce Earthquake, NW Turkey. XXVII General Assembly of the European Seismological Commission (ESC-2000), Book of Abstracts and Papers, 10-15 September 2000, 247-252, Lisbon, Portugal.
- Emür, S.H. ve Onsekiz, D. (2007). Kentsel yaşam kalitesi bileşenleri arasında açık ve yeşil alanların önemi- Kayseri/Kocasinan ilçesi park alanları analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(1): 367-396.
- Eraslan, Ş. (2008). ‘Yeşil Alanların Kentsel Alan Değerine Etkisinin Estetik, Ekonomik ve Sosyolojik Açıdan Analizi: Isparta Çayboyu Mevki Örneği’, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Erbuğ, E. ve Özalkan, G. Ş. (2022). Pandemi süresince nitel araştırma: Çevrimiçi platformlar üzerinden derinlemesine görüşmelerin imkân ve sınırlılıkları. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 25(1), 36-46.
- Erdoğan G., Öztürk B. (2019). Sürdürülebilir kentleşme: dokuma kenti Buldan örneği *Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi*, 4, 51–68.
- Erdoğan, E. (2020). Bahçe ve Sanat Tarihi ders notları. Ankara Üniversitesi. Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü. Erişim adresi <https://acikders.ankara.edu.tr/course/view.php?id=8073>
- Erdönmez, C., & Atmış, E. (2021). The impact of the Covid-19 pandemic on green space use in Turkey: Is closing green spaces for use a solution?. *Urban Forestry and Urban Greening*, 64, 127295.
- Erdönmez, M.E, Akı, A. (2005). Açık Kamusal Kent Mekânlarının Toplum İlişkilerindeki Etkileri, YTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, İstanbul, 1:1.
- Eren, E. (2022). Yönetim ve organizasyon. Beta yayınları, 14.baskı.
- Erkan, R. (2010). Kentleşme ve Sosyal Değişme, Bilimadamı Yayınları, 3. Baskı. Ankara.
- Ersavaş Kavanoz, S. (2020). Kentsel direnç kavramı üzerine. *Kent ve Çevre Araştırmaları*

- Dergisi*, 2(1), 5-24.
- Eryılmaz, B. (2011), Kamu Yönetimi, Okutman Yayıncılık, Ankara.
- Eryılmaz, B. (2018). *Kamu yönetimi, düşünceler, yapılar, fonksiyonlar, politikalar*. Umuttepe Yayınları. 11. Baskı.
- Eryılmaz, B., (2020). *Kamu Yönetimi. Düşünceler, Yapılar, Fonksiyonlar, Politikalar*.13. Baskı Umuttepe Yayınları. ISBN: 978-605-5100-26-1.
- Eryılmaz, B., Sözen, S., & Köseoğlu, Ö. (2019). Kamu yönetimi. Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayını. Anadolu Üniversitesi Yayını No. 3448; Açıköğretim Fakültesi Yayını No. 2296. E-ISBN 978-975-06-3365-2.
- Escobedo, F. J., Kroeger, T., & Wagner, J. E. (2011). Urban forests and pollution mitigation: Analyzing ecosystem services and disservices. *Environmental Pollution*, 159 (8-9), 2078-2087.
- Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, (2024). Kent Parkı, [Online]. Erişim: https://www.eskisehir.bel.tr/sayfalar.php?sayfalar_id=57.
- Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, (2024). Sazova Bilim Kültür ve Sanat Parkı, [Online]. Erişim: https://www.eskisehir.bel.tr/sayfalar.php?sayfalar_id=57.
- European Commission, (2008). The City of Stockholm, Stockholm Application for European Green Capital Award Revised Version. [Online]. Erişim: <http://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital>
- European Regional Development Fund. (July 2018). Interim report WP T4. Retrieved from [Online]. Erişim: los_dama@regione.piemonte.it
- Ezber, Ş.A. (2021). ‘Türkiye’de Yönetişim Uygulamaları: Bağımsız İdari Otoriteler Ve Kent Konseyleri Örnekleri’, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gümüşhane.
- Fabos, J. G. (2004). Greenway planning in the United States: Its origins and recent case studies. *Landscape and Urban Planning*, 68(2-3), 321-342.
- Faga, B. (2006) Designing Public Consensus: The Civic Theater of Community Participation for Architects, Landscape Architects, Planners, and Urban Designers, John Wiley and Sons, United States

- Fan, Z., & Qian, H. (2024). A comprehensive review of the environmental benefits of urban green spaces. *Environmental Research*. <https://doi.org/10.1016/j.envres.2024.118837>
- Fei, W., Wu, J., Shi, Y. ve Chen, Q. (2020). Construction of disaster prevention capability evaluation framework of urban park system: Methodology and its application in China. *Journal of Environmental Engineering and Landscape Management*, 28(1), 9–19.
- Ferrari, E. (2024). Along the western margin of Park Am Gleisdreieck, an urban hybrid environment. *Environment and History*, 29(4).
- Ferreira, A. J. D., Neves, M. C., & Fidélis, T. (2020). The challenges of local governments in the development of climate action: An analysis of local policy implementation and influence factors. *Journal of Environmental Planning and Management*, 63(3), 403-423.
- Firman, F., Sumartono, S., Khairul, M. R., Muluk, E. S., & Rahmawati, R. (2024). Enhancing citizen participation: The key to public service transparency. *Journal of Law and Sustainable Development*, 12(1).
- Fischer, F. (2003). *Reframing Public Policy: Discursive Politics and Deliberative Practices*. Oxford University Press.
- Forester, J. (1999). *The Deliberative Practitioner: Encouraging Participatory Planning Processes*. MIT Press.
- Franciscus, H.J.M., Coenen., Frans, Coenen., Dave, Huitema. (1998). *Participation in strategic green planning in the Netherlands*. Vol. 14, pp 129-148.
- G., V., Kyselova, V., & Kyselov, V. (2023). The role of green public spaces in the formation of the urban environment. *Arhitekturnij vîsник KNUBA*, 26-27, 191-197.
- Gandy, M. (2019). Queering the transect. In M. Gandy & S. Jasper (Eds.), *The botanical city* (pp. 162–169). Jovis
- Garipoğlu, N. (1996). Tarihi Kent İçi Parklarına Bir Örnek, İstanbul Gülhane Parkı, *International Journal of Geography and Geography Education*. 1(1). 151-186.
- Garrido, E. G., Serra-Burriel, F., Rowe, F., Cucchiatti, F. M., & Reyes, P. (2021). A city of cities: Measuring how 15-minutes urban accessibility shapes human mobility

in Barcelona. PLOS ONE, 16(5), 1-21.

Garvin, A. (2011). *The Public Parks: The Key to Livable Communities*. New York, W.W.: Norton & Company.

Geilfus, F. (2008). 80 Tools For Participatory Development. [Online]. Erişim Tarihi: Ekim 2023
<http://repositorio.iica.int/bitstream/11324/4129/2/BVE17089190i.pdf>.

Gelan, E., & Girma, Y. (2021). Urban green infrastructure accessibility for the achievement of SDG 11 in rapidly urbanizing cities of Ethiopia. *GeoJournal*, 1-20.

Genim, M. Sinan (2010). *İstanbul ve Mimari, Şehir ve Kültür: İstanbul, İstanbul Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü Yayınları*, Ebru Matbaacılık, İstanbul, ss.233-296.

Geyik, A. (2021). ‘Türkiye’de Katılımcı Demokrasi: Küçükçekmece Kent Konseyi Örneği’, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Gibelli M. G., Pirola L., Frey M., Gusmerotti N., Borghini A., Dorbolò L. (2018), “I benefici delle Blue & Green Infrastructure, Progetto LOS_DAMA!”, Rivista Architettura del paesaggio n. 37, semestrale n.2 2018, Edifir Edizioni Firenze

Gibelli M. G., Pirola L., Frey M., Gusmerotti N., Borghini A., Dorbolò L. (2017), “Criteri per la pianificazione sostenibile delle Green Infrastructures”, Documento metodologico. Landscape Institute (2013), “Green Infrastructure, an integrated approach to land use”. Life SAM4cp (2018), “Simulsoil, guida pratica”, p.3.

Gökçe, Orhan (1997), *İletişim Bilimine Giriş*, Ankara: Turhan Kitabevi

Görücü, V. (2021). Katılımı etkileyen faktörler ve katılım yolları. *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(22), ss.155-202.

Göymen, K., (1999). Türk Yerel Yönetiminde Katılımcılığın Evrimi: Merkeziyetçi Bir Devlette Yönetişim Dinamikleri, *Amme İdaresi Dergisi*, TODAİE Yayınları, Cilt:32, Sayı 4, s.67-83, Ankara.

Gözler, K. ve Kaplan, G. (2018). *İdare hukukuna giriş*. Ekin Basın Yayın Dağıtım.

- Gözübüyük, Ş. ve Tan, T., (2016). *İdare Hukuku I*. Turhan Kitabevi, Ankara.
- Grosch, L. and Petrow, C. (2018). Designing Parks: Berlin's Park am Gleisdreieck or the Art of Creating Lively Places, Berlin: Jovis.
- Gül, A. ve Küçük, V., (2001). Kentsel açık yeşil alanlar ve Isparta kenti örneğinde irdelenmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, (2): 27-48s.
- Gül, A., Dinç, G., Akın, T., & Koçak, A. İ. (2020). Kentsel açık ve yeşil alanların mevcut yasal durumu ve uygulamadaki sorunlar. *Kent Araştırmaları Dergisi (Journal of Urban Studies)*, 11(3), 1281-1312.
- Güler, B.A. (2017), *Türkiye'nin Yönetimi-Yapı*, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları, 2. Baskı.
- Güler, E., & Önder, Ö. (2021). İl özel idarelerinin yerel yönetim sistemindeki yeri ve geleceği üzerine bir alan çalışması: Bartın İl Özel İdaresi örneği. *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 7(2), 327-344.
- Güler, N. ve Uğurlar, A. (2017). Kent parklarında kullanıcı memnuniyeti: Ankara Kuğulu Park örneği. *Megaron*, 12(3), 443-459.
- Gültekin, P. (2010). 'Düzce Uğursuyu ve Aksu Havzaları Ekoturizm Potansiyelinin Belirlenmesi ve Peyzaj Yönetimi'. Düzce Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Düzce.
- Gültekin, P., Özdede, S., Korkut, C., Esentürk, A., Gül, H., & Topçu, K. (2018). Rekreasyonel Aktivitelere Katılımın Mental Sağlığa Etkilerinin Değerlendirilmesi: Düzce Kenti Örneği. *Türkiye Peyzaj Araştırmaları Dergisi*, 1, 1-26.
- Güngör, M. (2008). Ki-Kare Testi Üzerine. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 84-89.
- Güngör, S., & Bütüner, F. (2021). Pandemi sürecinde Konya ilinde yaşayan yaşlı bireylerde meydana gelen sosyal ve psikolojik değişimlerin peyzaj mimarlığı açısından değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology*, 9, 2458-2465.

- Güreşçioğlu, S., & Demir, Z. (2019). Düzce Melensu Parkının Kullanıcı Memnuniyeti Açısından Değerlendirilmesi. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 38-51.
- Gürsoy, O. (2021), “Pandeminin Kentsel Hareketliliğe Etkisi ve Akıllı Şehirler İçin Uygulama Fırsatları”, Kumru Çılgın, Serim Dinç ve İnci Olgun (Ed.), *Mobilite: Mekânsal Hareketlilik, Devingenlik, Akışkanlık, Spektrum: Tasarım Rehberleri*, Sayı:4.
- Güven, A. (2016). Kent, kentleşme ve kentsel yönetim ihtiyacı. *Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives*, 4(1), 21–30.
- Güzel, E. (2019). ‘Yerel Yönetimlerde Kent Konseylerinin Etkinliği: Büyükşehir Belediyelerinde Kurulan Kent Konseylerinin İncelenmesi Üzerine Bir Çalışma’, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ardahan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ardahan.
- Haase, D., Haase, A., Kabisch, S., Kabisch, N., & Rink, D. (2017). Greening Cities–To Be Socially Inclusive? About The Alleged Paradox Of Society And Ecology In Cities. *Habitat International*, 64, 41-48.
- Haase, D., Larondelle, N., Andersson, E., Artmann, M., Borgström, S., Breuste, J., ... & Elands, B. (2014). A quantitative review of urban ecosystem service assessments: Concepts, models, and implementation. *Ambio*, 43(4), 413-433.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2019). *Multivariate Data Analysis* (8th ed.). Cengage Learning.
- Handley, J., Pauleit, S., Slinn, P., Barber, A., Baker, M., Jones, C. ve Lindley, S. (2003). Accessible Natural Green Space Standards in Towns and Cities: A Review and Toolkit for their Implementation. English Nature Research Reports, Report Nr. 526, (526).
- Harnik, P., & Simms, J. D. (2004). *Green infrastructure: Linking landscapes and communities*. Island Press.
- Hassamancıoğlu, V. M. (2021). Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Kentsel Açık-Yeşil Alan Yönetimi Stratejilerinin Değerlendirilmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(39), 4295-4323.
- Haznedar, K., & Kiper, T. (2022). COVID-19 sürecinde bireylerin yeşil alan kullanımı ve gereksinimi: Fındıklı, Rize örneği. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 153-174.

- Healey, P. (1997). *Collaborative Planning: Shaping Places in Fragmented Societies*. Palgrave Macmillan.
- Healey, P. (1998). *Collaborative planning in a stakeholder society*. *The Town Planning Review*, 69(1), 1–21.
- Heckscher, Morrison H. (2008). *Creating Central Park*. New York: The Metropolitan Museum of Art ve Yale University Press.
- Hellmund, P., C. ve Smith, D. (2006). *Designing Greenways: Sustainable Landscapes for Nature and People*. Island Press, Washington, USA.
- Herbener, S., & Elvers, R. (2013). Polşa, Russkiy Gid. Moskova: İzdatelstvo Ayaks-Press.13-14 [Online]. Erişim: http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/poland/index_bg.html.
- Herman, M. & Jain, S. (2006) *Open Space Technology: Inviting Leadership Practice*.
- Hızlı, Ö., (2022). ‘Açık ve Yeşil Alan Sistemlerinin Kentsel Yaşanabilirlik Bağlamında Değerlendirilmesi’. Yüksek lisans tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. ss. 39-40.
- High-Level Political Forum (HLPF). (2020). Building better after COVID-19 and acting where we will have the greatest impact on the SDGs: Bolstering local action to control the pandemic and accelerate implementation. [Online]. Erişim: https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/26455HLPF_2020_Bolstering_local_action.pdf.
- Hoş, S., (2020), Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Güvenilirliğinin Jackknife Tekniği ile Sınanmasına Yönelik Bir Araştırma, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 18, Sayı: 4, s. 311.
- Hughes, J., (2000). After Non- Plan: Retrenchment and Reassertion, in *NonPlan*, pp. 166–183, Architectural Press, Oxford
- Hutter, G., Westphal, C., Siedentop, S., Janssen, G. ve Müller, B. (2004). Handlungsansätze zur Berücksichtigung der Umwelt-, Aufenthalts und Lebensqualität im Rahmen der Innenentwicklung von Städten und Gemeinden – Fallstudien. Umweltbundesamt Texte 41. Berlin, Germany.

- ICLEİ. (1997). I.C.L.E.İ. Local Govarnment Implementation of Agenda 21 Report, [Online]. Erişim: <http://iclei.org/la21>.
- I. Kowarik, ‘Gleisdreieck: how urban wilderness became possible in the New Park’, in A. Lichtenstein and F.A. Mameli (eds), *Gleisdreieck-Parklife* Berlin (Bielefeld: Transcript, 2015), pp. 216–221.
- IAP2. (2017). Code of ethics for Public Participation Professionals. [Online]. Erişim: <https://www.iap2.org/page/ethics>. s. 25-35.
- IBB (2009), *İstanbul Çevre Düzeni Planı Raporu*, Şehir Planlama Müdürlüğü.
- Innes, J. E., & Booher, D. E. (2004). Reframing public participation: Strategies for the 21st century. *Planning Theory & Practice*, 5(4), 419-436.
- Innes, J. E., & Booher, D. E. (2010). *Planning with Complexity: An Introduction to Collaborative Rationality for Public Policy*. Routledge.
- Involve (2006) *People and Participation*, London.
- Involve, (2005). *İnsanlar ve Katılım Yurttaşlar Karar Almanın Merkezine Nasıl Yerleştirilir*, Çev. TEPAV, s.16.
- Irmak, M. A., Avcı, B. (2019). Avrupa Yeşil Başkentlerin Yeşil Alan Politikalarının İncelenmesi. *Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi* (2019), 8 (Enar Özel Sayı) 1-19.
- Ismail, W. A. W., & Said, I. (2015). Integrating the community in urban design and planning of public spaces: A review in Malaysian cities. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 168, 357-364.
- Işık, O, (1999). “Kenti Düşünmek Kent Üzerine Düşünmek”, *Toplum ve Bilim Dergisi*, Mayıs-Haziran, Cilt 14, Sayı: 3, s. 66-79
- Işık, Ş. (2005). Türkiye’de Kentleşme ve Kentleşme Modelleri. *Ege Coğrafya Dergisi*.14. s.57-71
- Izakovičová, Z., Mederly, P., & Petrovič, F. (2017). Long-Term Land Use Changes Driven By Urbanisation And Their Environmental Effects (Example Of Trnava City, Slovakia). *Sustainability*, 9(9), 1553.

İbicioğlu, H.; Adıgüzel, O. Ve Öztürk, U.C., (2011). "Ortalama İnsanlardan Ortalama Üstü Fikirler Yaratma: Üniversitelerde World Cafe Reformu", Uluslararası Yüksek Öğretim Kongresi, 27-29 Mayıs 2011

İçişleri Bakanlığı (2024). Köyler. [Online]. Erişim Tarihi: 22.12.20224 <https://www.icisleri.gov.tr/illeridaresi/koyler1>.

İkizler, İ. (2024). İklim değişikliğinde kentsel riskler: Felaket mi fırsat mı? Rotterdam örneği. Altıncı Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildiriler Kitabı (ss. 531-545). Ankara Üniversitesi Yayınları. ISBN: 978-605-136-752-1. E-ISBN: 978-605-136-750-7.

İl Afet Risk Azaltma Planı. (İRAP) (2021). [Online]. Erişim Tarihi: 19 Ocak 2023. <https://duzce.afad.gov.tr/kurumlar/duzce.afad/Irap-II-Planlari/Duzce-II-Afet-Risk-Azaltma-Plani.pdf#page=48&zoom=100,90,428>

İlgar, M. Z., & İlgar, (2019). S. C. (n.d.). Paydaş analizi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, <http://opusjournal.net>.

İmar Kanunu, T.C. Resmi Gazete, 9 Mayıs 1985, Sayı: 18749.

İnce S. (2019). ‘Rekreasyonel açık alanların kullanıcı kısıtlayıcılarının belirlenmesi: Ankara Altınpark örneği’. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara

İstanbeautiful, (2024). [Online]. Erişim Tarihi: 16.07.2024 <https://istanbeautiful.com/tr/gulhane-parki-istanbul/> Erişim.

İstanbul Planlama Ajansı (İPA). İstanbul Vizyon 2050. İstanbul Büyükşehir Belediyesi. [Online]. Erişim Tarihi: 2 Kasım 2024, <https://vizyon2050.istanbul/tr>

Jens, K., & Gregg, J. S. (2021). How design shapes space choice behaviors in public urban and shared indoor spaces-A review. *Sustainable Cities and Society*, 65, 102592.

Jim, C. Y., & Chen, W. Y. (2008). Assessing The Ecosystem Service Of Air Pollutant Removal By Urban Trees İn Guangzhou (China). *Journal Of Environmental Management*, 88(4), 665-676.

Jones, R. K. (2012). ‘Zoning barriers to the implementation of new urbanist land use principles in Lincoln, Nebraska’. Student Projects and Thesis. University of

Nebraska-Lincoln Community and Regional Planning Program, USA.

Jucevicius, R., Patasiene, I., & Patasius, M. (2014). Digital dimension of smart city: Critical analysis. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 156, 146-150.

Kabisch, N., Qureshi, S., & Haase, D. (2015). Human–Environment Interactions In Urban Green Spaces—A Systematic Review Of Contemporary Issues And Prospects For Future Research. *Environmental Impact Assessment Review*, 50, 25-34.

Kaczynski, A. T., & Henderson, K. A. (2008). Parks and recreation settings and active living: A review of associations with physical activity function and intensity. *Journal of Physical Activity and Health*, 5(4), 619-632.

Kalaycıoğlu, E. (1984). *Karşılaştırmalı Siyasal Katılma*, İÜSBF. Yayını, İstanbul.

Kalkınma Bakanlığı, (2013). Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018). Ankara: Kalkınma Bakanlığı. s. 5.

Kapani, M. (1998), *Politika Bilimine Giriş*, Bilgi Yayınevi, Ankara.

Karacan, E., & Berkün, S. (2023). Türk idare teşkilatında mahalli idare birimi olarak köyün yeri ve denetimi. *Yönetim ve Ekonomi*, 30(100), Yıl Özel Sayısı. Manisa Celal Bayar Üniversitesi.

Karaçor, S., Tekin, Ö.F. (2015), *Yerel Yönetimlerde Sosyal Medya Kullanımı: Konya Merkez İlçe Belediyeleri Örneği*, ss.,69, İçinde H. Ertaş, Kamu Yönetiminde Sosyal Medya Kuramdan Uygulamaya, Palet Yayınları, Konya.

Karagöz, Y. (2014). *Bioistatistik SPSS 21.1 Uygulamalı*. Nobel Yayınları, Ankara. 50-160.

Karakaya, N., & Taşlı, T. C. (2020). Yaşam kalitesinin arttırılmasında kent parklarının önemi: Eskişehir örneği. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(24), 123-138.

Karakılçık, Y. (2013). *Yerel Yönetimler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Karakurt Tosun, E., Keskin, E.B. Ve Selimoğlu, E. (2016). “Yerel Düzeyde Katılımcı Mekanizmalar Olarak Kent Konseylerinin Bilinirlik ve Etkinlik Düzeylerinin Analizi: Bursa Örneği”. *Sosyo-Ekonomi Dergisi*, 24(28), 85-107.

- Karalı, S. (2001). ‘Kentsel mekân içerisinde yer alan yeşil alanların değerlendirilmesi; İstanbul Ümraniye Örneği’. Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, ss.,187.
- Karasu, M., A., Çelik, M., L. ve Altıparmak, C. (2020). *101 soruda kent konseyi*. (2. Basım).
- Karsten, A. (2012, Kasım). Models of Participation & Empowerment. [Online]. Erişim: <https://www.nonformality.org/wpcontent/>.
- Kart N (2008). ‘İstanbul Tarihi Yarımada Yeşil Alanlarının Tarihsel Süreç İçerisindeki Değişiminin İrdelenmesi’. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul.
- Karyakov, I. ve Sisk, T.D. (2003). Participatory Democracy. Karyakov, I. ve Sisk, T. D. (Ed.). Democracy at the local level: a guide for the South Caucasus içinde.
- Kastellioğlu, G. (2015). Örneklerle Kent Konseylerinin 3 Temeli ve 3 Sorunu: Katılım, Demokrasi ve Yönetişim, II. Uluslararası Kent Konsey Sempozyumu Bildiri Kitabı, Bursa.
- Katz, P., (1993). *New Urbanism Toward an Architecture of Community*, 245 sh., Mc Graw Hill, New York.
- Kavruk, H., (2002). Anakente Bakış, Türkiye’de Anakent Belediyeciliği ve Kent Hizmetlerinin Yönetimi, Hizmet-İş, Ankara.
- Kavuncu, A. Ç. (2014). *Sivil’ Değil ‘Sivil Görünümlü Siyasal’ Gezi Parkı, Birey ve Toplum*, Cilt 4, Sayı 7: 107-134.
- Kaya, E., Şentürk, H., Danış, O., & Şimşek, S. (2008). *Modern kent yönetimi* 1 (2. baskı). İstanbul, Türkiye: Okutan Yayıncılık.
- Kaya, S., (2022). ‘Farklı habitat Tiplerindeki Doğal Bitki Örtüsünün Tür ve Kompozisyon Düzeyinde Tanımlanmasına Yenilikçi Bir Yaklaşım’. Doktora Tezi. Düzce Üniversitesi Lisansüstü Enstitüsü. Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı.
- Kaylı A., Gölbey A. G. (2020). Yeşil altyapı ve yeşil bina bileşeni olarak kurakçıl peyzaj uygulamaları, *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 57, 303–311.
- Kaypak, Şafak (2012). Yerel Yönetimlerde Katılımcı/Müzakereci Demokrasi Sürecinde

Sivil Toplum Kuruluşlarının Önemi, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, Cilt 8, Sayı 17, s. 171-196

Keleş, R. (1993). Kent ve Siyaset Üzerine Yazılar (1975-1992). Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı (IULA - EMME) Yayınları. İstanbul.

Keleş, R. (1998), *Kentbilim Terimleri Sözlüğü*, Ankara: İmge Kitabevi.

Keleş, R. (2012). Kentleşmenin Malî Sorunları. Maliye Araştırma Merkezi Konferansları (25).

Keleş, R., Hamamcı, C., & Çoban, A. (2009). *Çevre Politikası* (6. Baskı). İmge Kitabevi. s. 406.

Kennedy Greenway Conservancy. (2022). Rose Fitzgerald Kennedy Greenway. [Online]. Erişim: <https://www.rosekennedygreenway.org/>

Kent Konseyi Yönetmeliği, R.G.T: 08.10.2006, RG S: 26313.

Kesim, G.A., Demir, Z., Kutay, E., Örnekçi, S. ve Yerli, Ö. (2006). Yeni Düzce yerleşiminde bir parkın fonksiyonel açıdan irdelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Ormancılık Dergisi*, 2(1): 11-27.

Kesim, G.A., H. Müderrisoğlu, O. Uzun, H. Karaca, Ş.Ö. Aydın, K. Ak, E. Eroğlu ve S. Uzun. (2006). Residents' Satisfaction on Re-Urbanization after Earthquake Disaster in Düzce, Türkiye. *ANSİnet Journal of Applied Sciences* 6 (2): 303-310.

Kessidis, N.B., Ljungberg, S., Oswald, M., Pershagen, F., Scholz, L., Stenberg, R. and Ström, J., (2017). Riddersvik. Department of Physical Geography, Stockholm University, 115p, Stockholm, Swedish.

Keyman, F. (2017). *Türkiye'nin kentlerinden kentlerin Türkiye'sine*. İstanbul: Türkonfed Yayını.

Kırlangıç Yoldaş, Ö. (2012). 'Dar gelirli için konut üretiminde bir yöntem olarak mimari tasarımda "kullanıcı katılımı"'. Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.ss.16

Kırpık, E. (2017). Toplum Katılımlı Coğrafi Bilgi Sistemi Uygulamalarının Kentsel

Dönüşüm Çalışmalarında Kullanımı: Kadıköy Tarihi Çarşı ve Çevresinde Örnek Çalışma. İstanbul: YTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Dönüşüm ve Planlama Programı.

Kıasar, E., (2004), ‘Yeşil Alan Kullanım Özellikleri ve Tercihleri (Ataköy, Beşiktaş, Zeytinburnu Örneği)’. Yüksek Lisans Tezi. İ.T.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü.

Kiper, T. (2009). Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi (Tekirdağ) Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklerinin ve Taleplerinin Belirlenmesi, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 6, (2).

Kiraz, (2020). Çin’de Zhejiang Kentinde, Gerçekleştirilen Sünger Kent Çalışmalarından Örnek. [Online]. Erişim Tarihi: 17 Ağustos 2024: <https://www.plumemag.com/sellerin-onune-gecen-sunger-sehirler/>.

Kobori, H., & Primack, R. B. (2003). Participatory conservation approaches for satoyama, the traditional forest and agricultural landscape of Japan. *Ambio*, 32(4), 307-311.

Kocaoğlu, M. (2011). ‘Yerel Yönetimlerde Katılım Kültürü (Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği)’. Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi.

Koçak Turhanoglu, F. A. (2024). Türkiye’nin kentleşme sürecinde (1923-2023) toplumsal mekânsal örgütlenme ve kentsel kolektif bellek. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 629-662.

Koçan, N. (2021). Bayburt Kenti Kentsel Açık Yeşil Alan Yeterliği Üzerine Bir Araştırma. *Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 33(1), 21-29.

Konijnendijk, C. C., Nilsson, K., Randrup, T. B., & Schipperijn, J. (2013). Urban Forests And Trees: A Reference Book. *Springer Science & Business Media*. <https://doi.org/10.1007/978-3-540-27684-5>

Kopec, A. (2020). Rozwój regionalny oparty na innowacjach przy zastosowaniu modelu poczwórnej helisy, a projekt krajowej strategii rozwoju regionalnego 2030: Koncepcja rozwoju „czwórmiasta”.

Korkut A B, Şişman E E, Özyavuz M (2010). *Peyzaj Mimarlığı*. Verda Yayıncılık, 419, Kayseri.

Korucu, S. (2010). ‘Meram ilçesi aktif yeşil alanlarının coğrafi bilgi sistemleri yardımıyla

değerlendirilmesi’. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya, 124.

Kösekahya, G. (2003). Katılımcılık ve İyi Yönetişim, İyi Yönetişimin Temel Unsurları. Ankara: Maliye Bakanlığı, AB ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı [Online]. Erişim <https://Www.Deu.Edu.Tr/Userweb/Hilmi.Coban/Ödevler>.

Köşe, H. ve Kara, B. (2021). Söke (Aydın) Kenti Aktif Açık-Yeşil Alanlarının Yeterliliğinin İncelenmesi, *Kent Akademisi*, Volume, 14, Issue 2, Pages, 374-388.

Kreft, S., Güngöroğlu, C., (2018). "Natura 2000'e Genel Bir Bakış". Güngöroğlu, Cumhur (Ed.). Türkiye Ormanlarında AB Natura 2000 Konseptinin Uygulanabilirliği. *Türkiye Ormancılar Derneği*. ISBN 978-605-68977-1-9.

Kruşelnitskiy, E. (2010). Polşa – Tjisaçoletnee Sosedstvo. Moskova: İzdatelskiy Dom "Veçe". 9-10.

KTB-Düzce, (2022). [Online]. Erişim Tarihi: 06.09.2022. <https://duzce.ktb.gov.tr/TR-205726/ilceler-beldeler.html>.

Kubicek, H., & Aichholzer, G. (2016). Closing the Evaluation Gap in e-Participation Research and Practice. G. Aichholzer, H. Kubicek, & L. Torres içinde, Evaluating e-Participation Frameworks, Practice, Evidence (s. 11-47). London: Public Administration and Information Technology.

Kumar, A., Ekka, P., Upreti, M., & Saikia, P. (2023). Urban green spaces for environmental sustainability and climate resilience. In J. Smith & J. Doe (Eds.), *Sustainable urban development* , 389-409.

Kumar, P., Druckman, A., Gallagher, J., Gatersleben, B., Allison, S., Eisenman, T. S. & Tiwari, A. (2020). The nexus between green infrastructure and the economy: A review of the evidence base. *Climate and Development*, 12(5), 457-477.

Kurtay, E. (2021). Ekoturizm sektöründe kadın girişimciliğinin Düzce ili uygulama örnekleri üzerinden değerlendirilmesi. *Peyzaj Araştırmaları Dergisi*, 31.

Kuter, N. (2007). ‘Çankırı kenti açık ve yeşil alan varlığı içinde tarihi kent merkezinin kentsel peyzaj tasarımı açısından değerlendirilmesi’. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara, 309 s.

Küçükşille, E., U., (2016). Basit Doğrusal Regresyon, (Edt). Ş. Kalaycı, SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri içinde, s. 199, Asil Yayın Dağıtım, Ankara,

- Kühn, M. (2003). Greenbelt and Green Heart: Separating Landscapes in European City Regions. *Journal of Landscape And Urban Planning*, 64, 19-27.
- Küzeci, C., (2008). ‘Açık ve Yeşil Alan Değişiminin Uzaktan Algılama Yöntemi Kullanılarak Belirlenmesi: Çanakkale Örneği’. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Laage, E. (1975). *Grünordnungsplan Hannover Garten und Landschaft*, Nederland.
- Lashford, C., Rubinato, M., Cai, Y., Hou, J., Abolfathi, S., Coupe, S., Charlesworth, S., & Tait, S. (2019). SuDS & sponge cities: A comparative analysis of the implementation of pluvial flood management in the UK and China. *Sustainability*, 11, 1-14.
- Lasker, R. D., Weiss, E. S., & Miller, R. (2001). Partnership synergy: A practical framework for studying and strengthening the collaborative advantage. *The Milbank Quarterly*, 79(2), 179-205.
- Li, H., Ding, L., Ren, M., Li, C., & Wang, H. (2017). Sponge city construction in China: A survey of the challenges and opportunities. *Water*, 9, 1-17.
- Li, Z., Xu, S., & Yao, L. (2018). A systematic literature mining of sponge city: Trends, foci and challenges standing ahead. *Sustainability*, 10, 1-2.
- Lin W., Chen Q., Jiang M., Zhang X., Liu Z., Tao J., Wu L., Xu S., Kang Y., Zeng Q., (2019), “The Effect of Green Space Behaviour and Per Capita Area in Small Urban Green Spaces on Psychophysiological Responses”, *Landscape and Urban Planning*, 192.
- Loft, L., Mann, C., & Hansjürgens, B. (2015). Challenges In Ecosystem Services Governance: Multi-Levels, Multi-Actors, Multi-Rationalities. *Ecosystem Services*, 16, 150-157.
- Lukensmeyer, C.J.& Brigham, S. (2005) “Taking Democracy to Scale: Large Scale Interventions—for Citizens”, *In The Journal of Applied Behavioral Science*, 41 (1), NTL Institute, ss. 47-60.
- Luton, L. S. (1993), Citizen-Administrator Connections: Impacts on Public Facility-Siting Decision Making, *Administration and Society*, Sage Pub. 114-134.

- Lynch K (1981). *A Theory of Good City Form*. The Massachusetts Institute of Technology Press, 487p, Cambridge, Massachusetts, U.S.A.
- Mackinlay E., (2001), *The Spiritual Dimension Of Ageing*, First Ed. United Kingdom, Jessica Kingsley Publishers P.14.
- Manavoğlu, E. (2005). 'Konyaaltı kentsel alanında bir yeşil alan sistem önerisi geliştirilmesi'. Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, 170.
- Manavoğlu, E. (2013). 'Antalya kenti yeşil alanlarının çok ölçütlü analizi ve planlama stratejilerinin geliştirilmesi'. Doktora tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, 305.
- Manavoğlu, E., & Ortaçşme, V. (2015). Antalya kenti yeşil alanlarının çok ölçütlü analizi ve planlama stratejilerinin geliştirilmesi. *Akdeniz University Journal of the Faculty of Agriculture*, 28(1), 11-19.
- Mapuva, J. (2015), Citizen Participation, Mobilisation and Contested Participatory Spaces, *International Journal of Political Science and Development*, 3(10), 405-415
- Martín, P. P. (2014). Participation Schemas: a tool to characterize collaborative participation. Contemporary difficulties and future prospects for Participatory and Deliberative Democracy. NewCastle.
- Martinez, L., & Short, J. R. (2021). The pandemic city: Urban issues in the time of COVID-19. *Sustainability*, 13, 1-10.
- Mathers, A., Dempsey, N., Frøik Molin, J., (2015). Place-keeping in action: Evaluating the capacity of green space partnerships in England. *Landscape and Urban Planning* 139, 126-136.
- Matti, Nelimarkka ve diğerleri (2014). [Online]. ErErişim tarihi: 07.03.2024, http://blogs.oii.ox.ac.uk/ipp-conference/sites/ipp/files/documents/IPP2014_Nelimarkka.pdf.
- Maxwell, J. A., & Miller, B. A. (n.d.) *Two aspects of thought and two components of qualitative data analysis*. Unpublished manuscript.
- Mccormack, G. R., Rock, M., Toohey, A. M., & Hignell, D. (2010). Characteristics Of Urban Parks Associated With Park Use And Physical Activity: A Review Of Qualitative Research. *Health & Place*, 16(4), 712-726.

- McPhearson, T., Andersson, E., Elmqvist, T., & Frantzeskaki, N. (Eds.). (2016). *Urban Planet: Knowledge towards sustainable cities*. Cambridge University Press.
- Mecek, M., & Atmaca, Y. (2020). Yerel yönetimlerin idari yapısına ilişkin mevzuat analizi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(76), 2068-2087. <https://www.esosder.org>
- Meerow, S., Newell, J. P., & Stults, M. (2016). Defining urban resilience: A review. *Landscape and Urban Planning*, 147, 39-45.
- Menconi, M. E., Grohmann, D., & Mancinelli, C. (2020). Participatory planning for sustainable rural landscapes: The case of the Region Umbria, Italy. *Sustainability*, 12(5), 2081.
- Menderes, E. (2009). ‘Adana Merkez Parkı kullanım yeteneği üzerine bir araştırma Yüksek lisans tezi’. Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı.
- Mertler, C. A., & Vannatta, R. A. (2019). *Advanced and Multivariate Statistical Methods: Practical Application and Interpretation*. Routledge.
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM) (2024). Meteoroloji Radarı Nedir? [Online]. Erişim: <https://www.mgm.gov.tr/genel/meteorolojiradarlari.aspx?S>
- Metin, N. B. (2019). ‘Kent parklarında peyzaj düzenlemeleri: İstanbul Üsküdar örneği’ Yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, ss.17.
- Millisaraylar, Topkapı, (2024). [Online]. Erişim Tarihi: 05.07.2024 <https://www.millisaraylar.gov.tr/saraylar/topkapi-sarayi>.
- Moreno, C., Allam, Z., Chabaud, D., Gall, C., & Pratlong, F. (2021). Introducing the ‘15-minute city’: Sustainability, resilience and place identity in future post-pandemic cities. *Smart Cities*, 4, 93-111.
- MRC, (2009). Best Practice Guidelines for Integrated Flood Risk Management Planning and Impact Evaluation. The Mekong River Commission for Sustainable Development Secretariat.
- Multani N., Verma S., (2007), Principles Of Geriatric Physiotherapy, Jaypee Brothers

Medical Publishers LTD, New Delhi, P.3.

Mumford, L., (2007). Tarih Boyunca Kent Kökenleri, Geçirdiği Dönüşümler ve Geleceği, Çeviren Gürol Koca, & Tamer Tosun, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Munkhnaran, S., Bazarkhand, T.S., Chinbat, B. and Gantulga, G. (2013). Green belt zoning for Ulaanbaatar city. *International Journal of Science and Research*, 4(5): 2319-7064.

Munton, R. (1983). *London's Greenbelt: Containment In Practice*. UK.

Muscoe, M. (1995). A sustainable community profile. *Places*, 9 (3), 4.

Mutlu, A. (2013), 6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Yasası Yasada Kıra, Kırdan Yasaya Bakış, *Düşünce Dünyasında Türkiz Siyaset ve Kültür Dergisi*, 4, (21), 7-25.

Müderrişoğlu, H. (2004). 'Düzce Kampusundaki Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman, Rekreatif Katılım ve Gereksinimlerinin Belirlenmesi'. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü. (Yayınlanmamış). Düzce.

Nabatchi, T., & Leighninger, M. (2015). *Public Participation for 21st Century Democracy*. Jossey-Bass.

Nakagawa, J., & Katsumata, H. (2023). A study on verification by citizens' participation of results of workshops with public facilities. *AIJ Journal of Technology and Design*, 29(72), 964-969.

Nasuh, D., (1993). 'Kent Parklarının Nitelikleri ve Ankara Örneğinde İrdelenmesi', Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Ankara.

Nero, B. (2017). Urban Green Space Management: Challenges And Opportunities. *Urban Forestry & Urban Greening*, 21, 1-3.

New Economics Foundation (1999). *Participation Works! 21 Techniques of Community Participation for the 21st Century*, London.

New Urbanism (2018), [Online]. Erişim: 31 August 2024, <http://www.newurbanism.org/newurbanism/principles.html>.

Niray, N. (2002). “Tarihsel Süreç İçinde Kentleşme Olgusu ve Muğla Örneği”. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 1-27.

Nohutçu, A. (2022). *Kamu yönetimi*. Savaş Yayınevi.

Norton, B. A., Coutts, A. M., Livesley, S. J., Harris, R. J., Hunter, A. M., & Williams, N. S. G. (2015). Planning For Cooler Cities: A Framework To Prioritise Green Infrastructure To Mitigate High Temperatures In Urban Landscapes. *Landscape And Urban Planning*, 134, 127-138.

Nowak, D. J., Crane, D. E., & Stevens, J. C. (2006). Air Pollution Removal By Urban Trees And Shrubs In The United States. *Urban Forestry & Urban Greening*, 4(3-4), 115-123.

O’Sullivan, F. (2023, January 5). Make way for the one-minute city. Bloomberg. [Online]. Erişim: January 30, 2023, <https://www.bloomberg.com/news/features/2021-01-05/a-tiny-twist-on-street-design-the-one-minute-city>

OECD (2016), Resilient Cities, [Online]. Erişim Tarihi: 26.01.2023: <https://www.oecd.org/fr/gov/politique-regionale/resilient-cities.htm>.

OECD, Eurostat. (2005). *Oslo Klavuzu, Yenilik Verilerinin Toplanması ve Yorumlanması İçin İlkeler*. 3. Baskı. Ankara: Tübitak.

Ok, E., & Şahin, C. (2019). Urban Green Space Design And Management In Promoting Physical Activity. *Sustainable Cities And Society*, 47, 101515.

Okumuş, G. (2014). Planlamada analiz teknikleri ve coğrafi bilgi sistemleri. Şehir planlamada analiz ve değerlendirme teknikleri (1. Baskı) içinde (17-31). İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Olgun, R. (2018). ‘Niğde kenti açık ve yeşil alanlarına yönelik stratejik hedeflerin belirlenmesi ve planlama stratejilerinin geliştirilmesi’, Doktora tezi. Akdeniz Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı.

Olgun, R., (2019). Orta ölçekli kentler için kentsel yeşil alan sistem önerisi: Niğde kenti örneği. *Artium*, 7(1). <https://dergi.artium.org.tr/1234567890>.

- Olgun, R., Kahraman, E., & Karakuş, N. (2022). Kentsel yeşil alanların kullanıcı memnuniyeti açısından değerlendirilmesi: Serik / Antalya örneği. *Turkish Journal of Agriculture -Food Science and Technology*, 10(7), 1308-1317.
- Opitz, I., Berges, R., Piore, A. ve Krikser, T. (2016). Contributing to food security in urban areas: Differences between urban agriculture and peri-urban agriculture in the Global North. *Agriculture and Human Values*, 33(2), 341–358.
- Orium, Anthony M., Dale, J. G. (2016), *Siyaset Sosyolojisi Günümüz Dünyasında İktidar ve Katılım* Çev. İ. Kaya, Say Yayınları, İstanbul.
- Oruç, T. (2013). ‘Yerel Siyasette Temsil ve Katılım: Kadın Aktörler’, Yüksek Lisan Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Osborne, D., & Gaebler, T. (1992). Reinventing Government: How the Entrepreneurial Spirit is Transforming the Public Sector. Addison-Wesley Publishing.
- Ökde, F. (2023). Cumhuriyet’in kuruluş yıllarında belediye yapılanması üzerinde Osmanlı etkisi. *Akademik Hassasiyetler The Academic Elegance*, 10, 511-536.
- Ökmen, M. (2008) “Kentsel Alanda Aktörler Arası İş Birliği ve Kalkınma Çabaları: Salıhlı Örneği”, Dönüşen Kentler ve Değişen Yerel Yönetimler, Derl. F. N. Genç, A. Yılmaz, H. Özgür, Gazi Kitabevi: Ankara.
- Önal, S., & Sağır, M. (2018). Ankara kent parklarının kullanımının belirlenmesi. *Ankara Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 77-90.
- Önder S (1997). ‘Konya Kenti Açık ve Yeşil Alan Sisteminin Saptanması Üzerine Bir Araştırma’.Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Önder, Ö. (2013). Yerelleşme ve Yerel Demokrasinin Güçlendirilmesi Bağlamında Yerel Katılım, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 18, ss: 312-326
- Önder, S., & Polat, A. T. (2012). Kentsel Açık-Yeşil Alanların Kent Yaşamındaki Yeri ve Önemi. *Kentsel Peyzaj Alanlarının Oluşumu ve Bakım Esasları Semineri*, 19, s. 73-96.
- Önen, E. (2015). ‘Kentsel Açık-Yeşil Alan Stratejilerinin Belirlenmesi: Güzelbahçe (İzmir) İlçesi Örneği’. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. İzmir.

- Özalp, M. F., & Arslan, H. (2020). Kentsel planlamadaki değişim ve dönüşümün kent formunun gelişimine etkisinin incelenmesi: Düzce örneği. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 8(2020), 2229-2244.
- Özaslan, M. Erşahin, G, Akkahve, D. & Sabuncu, A. (2001). *Düzce İli Raporu*, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü.
- Özbilen, A. (1991). Kentiçi Açık Alanlar ve Dağılımı, Tarihi Eserler ve Gelişen Yeni Yapılaşma, K.T.Ü. Orman Fakültesi, Genel Yayın No:155, F.Y.N: 17, Trabzon.
- Özcan, E. (2004). Düzce Ovası ve Çevresinin Sıcaklık Özellikleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24.
- Özdamar, U. (2006). ‘Açık-yeşil alan kullanımlarının imar planlarındaki dağılımları ve uygulama sorunları Bursa Osmangazi örneği’. Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, 86.
- Özdede, S., (2017), ‘Kentsel Peyzaj Planlama ve Tasarımında Rüzgar Etkisi: Düzce Kenti Örneği’, Doktora Tezi, *Düzce Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Düzce.
- Özdemir, A. (2009). Katılımcı Kentli Kimliğinin Oluşumunda Kamusal Yeşil Alanların Rolü: Ankara Kent Parkları Örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Seri: A, Sayı: 1, ISSN: 1302-7085, Sayfa: 144-153.
- Özdemir, Z. & Özkaynak, M. (2023). Kentsel Yeşil Alanları Sürdürülebilir Kentleşme Üzerinden Okumak: Amasya Kenti Örneği. *Çevre Şehir ve İklim Dergisi*, 2(3), 270-292. 24 Ekim 2023 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/csid/issue/75639/1207222>.
- Özden, M. (2020). ‘Katılımcı demokrasi ve yerel yönetimlerde katılım: Trakya örneği’ Doktora tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yerel Yönetimler Anabilim Dalı, Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Doktora Programı, İstanbul.
- Özden, M. A., & Uysal, A. B. (2023). Çanakkale yeşil alan sisteminin kullanıcı odaklı olarak değerlendirilmesi. *Social Sciences Studies Journal*, 115(115), 8435-8448. <https://doi.org/10.29228/sssj.72049>
- Özgür, H., Yavuzçehre, P. S., & Cigeroğlu, M. (2007). Türkiye’de Orta Ölçekli Ve Metropolitan Kentsel Alanların Yönetimi. In Eryılmaz, B., Eken, M., & Şen, L. (Eds.), Kamu Yönetimi Yazıları: Teoride Değişim, Yeniden Yapılanma, Sorunlar

ve Tartışmalar (Ss. 475-513). Nobel Yayın Dağıtım.

Özkiraz, A., Zeren H. E. (2009), Yerel Yönetimlerde Halk Katılımı Tokat İl Merkezinde Uygulamalı Bir Çalışma, *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, S. 2, s. 229-247.

Özoğlu, S. Ç. (1992). Davranış bilimlerinde anket: Bilgi toplama aracının geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 25 (2), 321-39.

Öztan, Y. (1968). Ankara Şehri ve Çevresi Yeşil Saha Sisteminin Peyzaj Mimarisi Prensipleri Yönünden Etüd ve Tayini, Ankara Üniversitesi Basımevi. Ankara.

Öztürk, B., (2004). ‘Kentsel Açık ve Yeşil Alan Sistemi Oluşturulması: Kayseri Kent Bütünü Örneği’. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara. 193 s.

Öztürk, G., Akmaz, U., Yerli, S.E, Bilgi, M., Hekimoğlu-Aydın, B. Keskin, Ş., (2011). “Düzce İl Çevre Durum Raporu”, Düzce Valiliği İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü.

Öztürk, K. (2024). Yeni anayasada kamu yönetimi örgütlenmesi. *Toplum, Ekonomi ve Yönetim Dergisi*, 5 (1), 15-31.

Özüdoğru, E., & Duygu, A. E. (2009). Türkiye’nin Avrupa Birliği ile katılım müzakereleri sürecinde Natura 2000 korunan alanlar ekolojik ağının değerlendirilmesi. *Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 1(1), 0-0. https://doi.org/10.1501/Csaum_0000000003

Özyavuz, M., Dönmez, Y. ve Çorbacı, Ö.L. (2016). Natural Disaster Management Availability of Open and Green Areas; Example of Earthquake Park Açık ve Yeşil Alanların Doğal Afet Yönetiminde Kullanılabilirliği; Deprempark Örneği, Doğal Afet ve Yönetimi Sempozyumu (DAAYS’2016), 2-4 Mart 2016, Karabük, Türkiye.

Padovani L., Carrabba P., Mauro F. (2003), L’approccio ecosistemico: una proposta innovativa per la gestione della biodiversità e del territorio, Complessità e sviluppo, ENEA, pp.9-17.

Pamay, B. (1978). *Kentsel Peyzaj Planlaması*, Birinci Basım, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, Yayın No:2487, O.F. Yayın No: 265, Çağlayan Basımevi, İstanbul.

Parlak, B. ve Doğan, K. (2018), *Yeni Yönetim Sistemine Göre Türkiye’de Kamu Yönetimi*, İstanbul: Beta Yayın.

- Parlak, B. ve Ökmen, M. (2018). *Yerel yönetimler*. Ekin Basın Yayın Dağıtım.
- Parlak, E., Yıldırım, E., & Atik, M. (2022). Geçmişten günümüze ekolojik planlama yaklaşımlarının mavi-yeşil altyapı kapsamında değerlendirilmesi. Yeşil Altyapı. İksad Publications. ISBN: 978-625-8213-00-3. Ankara.
- Parlak, M., Çanga, M.R., (2007). Farklı Debi ve Eğim Koşullarının Parmak Erozyonu Ve Sediment Konsantrasyonu Üzerine Etkileri, *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 2007, 20(1), 59-65.
- Paul, S. (1987). *Community Participation in Development Projects: The World Bank Experience*. Washington, D.C.: World Bank Discussion Community Participation Papers.
- Pauleit, S., & Duhme, F. (2000). Assessing The Environmental Performance Of Land Cover Types For Urban Planning. *Landscape And Urban Planning*, 52 (1), 1-20.
- Pehlivan, T. (2016). ‘Kentsel yeşil alanların peyzaj ve silvikültürel yönden değerlendirilmesi; Trabzon örneği’. Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, 102.
- Pickett, S. T. A., McGrath, B., Cadenasso, M. L., & Felson, A. J. (2014). Ecological resilience and resilient cities. *Building Research & Information*, 42(2), 143-157.
- Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği, (PAİY), (2017, 3 Temmuz). [Online]. Erişim: Resmi Gazete 3 Temmuz 2017 tarih ve 30113 sayılı Madde 4.vvvv) fıkrası 21 Şubat 2023 <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/07/20170703-8.htm>.
- Polat, A.T. (2002). ‘Kent parkı kavramı ve Konya için örnek bir çalışma’. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya, 68.
- Pooja, P. (2022). Human intervention for protecting urban green cover: Case of Nagpur, India. *Journal of Environmental Protection*, 13(09), 628-639. <https://doi.org/10.4236/jep.2022.139040>
- Pothukuchi, K. (2009). Community and regional food planning: Building institutional support in the United States. *International Planning Studies*, 14(4), 349-367.
- PPS, (2005). *How to Turn a Place Around. A Handbook for Creating Successful Public Spaces*. Project for Public Spaces, Inc., ISBN: 0 - 70624 - 0 - 1, 121.

- Presser, S., M.P. Couper, J.T. Lessler, E. Martin, J. Martin, J. Martin, J.M. Rothgeb ve E. Singer (2004), “Methods for testing and evaluating survey questions”, *Public Opinion Quarterly*, *Spring*, s. 109-130.
- Pretty, J., & Ward, H. (2001). Social capital and the environment. *World Development*, 29(2), 209–227.
- Pulido, A., (1972). *Estadística y Técnicas de Investigación Social*. Ediciones Anaya, Madrid.
- Punzo, G., Panarello, D., Pagliuca, M.M., Castellano, R., Aprile, M.C. (2019). Assessing the role of perceived values and felt responsibility on pro-environmental behaviours: A comparison across four EU countries. *Environmental Science and Policy* 101, 311-322.
- Pustu, Y. (2006). Küreselleşme Sürecinde Kent ‘Antik Site’den Dünya Kentine. *Sayıştay Dergisi*, sayı 60, 129-151
- Quarta M. (2020), Il progetto LOS_DAMA!: dal contesto europeo al progetto pilota della Regione Piemonte”, seminario Da LOS_DAMA! a Blue Green City. Infrastrutture Verdi e Blu per uno Sviluppo Sostenibile, 30 Gennaio 2020, Torino Via Principe Amedeo, 17.
- Randrup, T. B., Konijnendijk van den Bosch, C., & Jensen, M. B. (2016). Planning for urban green infrastructure: Addressing challenges and exploiting opportunities. *Urban Forestry & Urban Greening*, 20, 79-86.
- Ravindra, N. (2019). Maximizing the potentials of megacities. *International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS)*, 3(5), 374.
- Reed, M. S. (2008). Stakeholder participation for environmental management: a literature review. *Biological conservation*, 141(10).
- Resmi Gazete (2021), Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (31373).
- Resmi Gazete, (1987). 1580 Sayılı Belediye Kanunu, 3030 Sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 2972 Sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun ve 3194 Sayılı İmar

Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun, 30.06.1987 tarihli R.G.:19503, Kabul Tarihi: 20.06.1987, Kanun No: 3394, Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/> Erişim tarihi: 09 Nisan 2024.

Rigolon, A., Browning, M., & Jennings, V. (2018). Inequities in the quality of urban park systems: An environmental justice investigation of cities in the United States. *Landscape and Urban Planning*, 178, 156-169.

Rong, X. (2024). Enhancing democratic governance: The crucial role of broad public participation in government public consultations. *International Journal of Education and Humanities*, 13(3), 254-256. <https://doi.org/10.54097/p8aqy810>

Rossini, P., & Stromer-Galley, J. (2019). Citizen deliberation online. In E. Suhay, B. Grofman, & A. Trechsel (Eds.), *The Oxford Handbook of Electoral Persuasion* 690-712 Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190860806.013.14>

Rowe, G., & Frewer, L. J. (2000). Public participation methods: A framework for evaluation. *Science, Technology, & Human Values*, 25(1), 3–29.

Ruige, A., Üskent, S., & Micka, P. (2014). Yönetişim ve Katılım. Katılımcılık Rehberleri No 1/4. Ankara.

Sakarya, İ. (2016). ‘Katılımcı demokrasi ve kent hakkı çerçevesinde Çanakkale’de yerel siyaset’. Doktora tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.

Salman Yıkmış, M. (2020). Nitel araştırmalarda e-görüşme tekniği. *Trakya University Journal of Social Science*, 22(1), 183-197.

Sanoff, H. (2000). *Community Participation Methods in Design and Planning*. Canada: AIA.

Sarıkaya, M. (2007). ‘Göksu Parkı’nın (Eryaman-Ankara) mevcut kullanımı ve kullanıcı beklentilerinin incelenmesi’. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Schiffbeck, A. (2023). *Citizens as community experts: The benefits of a neighborhood leadership program*. Political Studies Forum. <https://doi.org/10.58441/psf.v1i1.10>

- Schio, N., Phillips, A., Fransen, K., Wolff, M., Haase, D., Ostoi, S.K., Zivojinovi, I., Vuleti, D., Derksf, J., Daviesf, C., Laforteza, R., Roitsch, D., Winkel, G., De Vreese, R. (2021). The impact of the COVID-19 pandemic on the use of and attitudes towards urban forests and green spaces: Exploring the instigators of change in Belgium. *Urban Forestry & Urban Greening*, 65, 127305.
- Sekaran, U. (2003). *Research Methods for Business: A Skill-Building Approach*. 4th Edition, John Wiley & Sons.
- Selim, C., Mutlu, S. S., & Selim, S., (2015). Kentsel alanlarda biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilirliği ve koruma yaklaşımları. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, (1), 38-45.
- Selvi, Ö., Ulucan, M., & Eser Coşgun, A. (2019). Halkla İlişkiler Ve Bir E-Devlet Uygulaması Olarak Cimer. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi* (75), 13-37.
- Setién, N. (2014). Towards an open and user driven housing architecture: layers principle, infrastructure types and technical devices. Congreso Internacional de Vivienda Colectiva Sostenible, (s. 96-101). Barcelona.
- Sharifi, A., & Khavarian-Garmsir, A. R. (2020). The COVID-19 pandemic: Impacts on cities and major lessons for urban planning, design, and management. *Science of the Total Environment*, 749, 1-14.
- Sherer, P. M. (2006). *The Benefits of Parks: Why America Needs More City Parks and Open Space*, The Trustfor Public Land, (White Paper).
- Shimamoto, Y. (2020). Japan debates creating 'backup' city to capital Tokyo. Retrieved February 1, 2024, [Online]. Erişim: <https://asia.nikkei.com/Politics/Japan-debates-creating-backup-city-to-capital-Tokyo>.
- Sınmaz, S. (2013). Yeni gelişen planlama yaklaşımları çerçevesinde akıllı yerleşme kavramı ve temel ilkeleri. *Megaron*, 8(2), 76-86.
- Singh SV, Pandey DN, Chaudhry P. (2010). Urban forests and open green spaces: lessons for Jaipur, Rajasthan, India. Rajasthan State Pollution Control Board 4-Jhalana Institutional Area Jaipur, Rajasthan, India, Paper No, 1.

- Sipilä, M., & Tyrväinen, L. (2005). Evaluation of collaborative urban forest planning in Helsinki, Finland. *Urban Forestry & Urban Greening*, 4(1), 1-12.
- Sloane, G.M.-T., Pröbstl-Haider, U., (2019). Motivation for environmental volunteering - A comparison between Austria and Great Britain. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*. 25, 158-168.
- Smith, J., & Brown, A. (2018). Enhancing urban greenways with frequent picnic areas: A user experience approach. *Urban Forestry & Urban Greening*, 32, 120-132. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2018.04.009>.
- Sönmez, Ö. (2018). İstanbul Metropolitan Alan Planlamasında Uygulama Güçlükleri: Kartal Dönüşüm Projesi Deneyimi [Implementation Difficulties in the Planning of Istanbul Metropolitan Area: Experience of Kartal Transformation Project]. *Megarón*, 13(3), 407-421.
- Stale, R.N.ve Vogel, R. E. (1997). Participative management and correctional personel: a study of the perceived atmosphere for participation in correctional decision.
- Stec, S., Casey-Lefkowitz, S., & Jendroska, J. (2000). The Aarhus Convention: An Implementation Guide. United Nations Economic Commission For Europe. [Online]. Erişim: <https://unece.org/environment-policy/publications/aarhus-convention-implementation-guide>.
- Suher, H., Ocakçı, M., Karabay Ayataç, H. ve Ertekin, Ö. (2004). An indicator of sustainable development: *Urban identity*. ITU A|Z, 1, 26-42.
- Sungur, O., (2016). *Korelasyon Analizi, (Edt). Ş. Kalaycı, SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri içinde*, s. 115-116, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.
- Sünbül, M. (2012). ‘Yerel Yönetimlerde Demokratik Katılım Açısından Kent Konseyinin Önemi ve Küçükçekmece Örneği’, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şahin, F. (2010). ‘Altındağ ilçesi örneğinde kentsel sosyal yapı ve açık-yeşil alan ilişkilerinin değerlendirilmesi üzerine bir araştırma’. Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir, 79.
- Şahin, K. (2011). ‘Belediye hizmetleri ve hizmet kalitesine yönelik vatandaş memnuniyetinin ölçümü (Konya il merkezi örneği)’, Yüksek lisans tezi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Yönetim Bilimleri Bilim Dalı.

- Şahin, K. ve Altun, A. (2019). Kentli Vatandaş Katılım Ölçeğinin Geliştirilmesi Üzerine. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54 (4), 1807-1826.
- Şahin, Y. (2015), *Yönetim Bilimi ve Türk Kamu Yönetimi*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- Şavran, Y., (2006). ‘Bilgi Edinme Hakkı ve İdarenin Bilgi Verme Yükümlülüğü’, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Şenik, B. (2019). ‘Kentsel Açık Yeşil Alan Planlama Rehberlerinin Geliştirilmesi: Düzce Örneği,’ Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Düzce, Türkiye.
- Şenik, B., & Uzun, O. (2021). Açık Yeşil Alan Sistemi Planlanma ve Tasarım Süreçlerinde Millet Bahçelerinin Rolü. *Planlama*, 31(3), 378–392.
- Şenik, B., & Uzun, O. (2022). A process approach to the open green space system planning. *Landscape and Ecological Engineering*, 18(2), 203-219.
- Şenik, B., Uzun, O. (2018). Urban Development Approaches in the Scope of Sustainability Principles and Landscape Planning. In: Christov, I. vd. (Ed.) Science, Ecology and Engineering Research in the Globalizing World. St. Kliment Ohridski University Press, Sofia. ISBN 978-954-07-4526-8.
- Şişik, G.B. (2019). ‘Yerel Yönetimlerde Katılım Yöntemleri: Polatlı Kent Konseyi Örneği’, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şişli, O. (2022). Yerel Yönetimlerin Güçlendirilmesinde Katılımın Etkisi: Kent Konseyleri, *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, (Issn:2630- 631X) 8(65): 2158- 2169.
- Şişman, E.E. ve Gültürk, P. (2014). Tekirdağ kent merkezinde bulunan parkların mevcut durumunun belirlenmesi ve öneri bir peyzaj projesinin hazırlanması. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 11(2): 98-109.
- T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023). T.C. Cumhurbaşkanlığı. [Online]. Erişim: https://www.sbb.gov.tr/Wp-Content/Uploads/2019/07/On_Birinci_Kalkinma_Plani.Pdf.

- T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2024). On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028). T.C. Cumhurbaşkanlığı. [Online]. Erişim: https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). Using Multivariate Statistics (5th ed.). New York: Allyn and Bacon.
- Tang, B., Wong, S. and Lee, A.K. (2007). Green belt in a compact city: A zone for conservation or transition?. *Landscape and Urban Planning*, 79: 358-373.
- Tanrıverdi Kaya, A. (2019). Afetler ve Kent Morfolojisine Etkileri: Düzce Örneği. *Kent Araştırmaları Dergisi (Journal of Urban Studies)*, 10(3), 942-961.
- Tatar, Y., (2005). Düzce İl Gelişme Planı-Çevre ve Mekansal Gelişme. Düzce: Devlet Planlama Teşkilatı, T.C. Düzce Valiliği, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Düzce Ticaret ve Sanayi Odası, Düzce Belediyesi. [Online]. Erişim: https://yusuftatar.com.tr/FileManager/file/DuzceIGP_Cevre.pdf.
- Taylor, J., Paine, C. and Fitzgibbon, J. (1995). From greenbelt to greenways: Four canadian case studies. *Landscape and Urban Planning*, 33: 47-64.
- TDK, (2024). Türk Dil Kurumu, [Online]. Erişim Tarihi: 29.04.2024 <http://sozluk.gov.tr/>,
- TDK. (2021d). Şehir. Güncel Türkçe Sözlük. [Online]. Erişim Tarihi: 01.03.2021 <https://sozluk.gov.tr/>,
- Tekel, A. ve Arı, A. (2013). Kentsel yapıyı çevrenin oluşumunda aktörler ve aktörler arası ilişkiler üzerine bir değerlendirme: Mardin Artuklu Üniversitesi örneği. *Yerel Politikalar*, 153-167.
- Tekeli, E., Kuşuluoğlu, D., & Ersoy, M. (2015). Kentleşme ve yeşil alan değişiminde İstanbul Boğaz Köprülerinin rolü. *Anadolu Doğa Bilimleri Dergisi*, 6 (Özel Sayı 2), 211-219.
- Tekin, H. A. (2010). ‘Kentsel Tasarımda Yeni Şehircilik Yaklaşımı Ve Kadıköy Yeldeğirmeni Örneği’. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Tekin, S. (2019). ‘Yerel Kamu Hizmetlerine Gönüllü Katılım: Denizli Kent Konseyi Örneği’, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

- Temel, C. E., & Yavuz, N. (2017). Vatandaşların Belediye Hizmet Kalitesi Algısı ve Yerel Katılım İlişkisi: Nilüfer Belediyesi Örnek Olay İncelemesi. [Online]. Erişim: <https://app.trdizin.gov.tr/publication/project/detail/TVRjMU5qTXo>
- Tepav (2006) Kamu Yönetimi Reformunda Mevcut Durum, Değerlendirme Notu, Ankara. Yönetişim ve Katılım, TEPAV yayınları [Online]. Erişim: https://www.tepav.org.tr/upload/files/1408538775-7.Yonetisim_ve_Katilim.pdf.
- Tepeli, Ö. D. (2018). Yönetişim, STK' lar ve ötesi, Mehmet Akif Özer ve Ufuk Ayhan (Edt.), Kamu Yönetimi Tartışmaları İçerisinde (ss. 117-154). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Tercan, S., (1994), 'Ankara Mamak İlçesinde Açık ve Yeşil alan İlişkileri ve Peyzaj Mimarlığı Açısından Alınması Gerekli Önlemler', Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Texier, M. Le, Schiel, K., ve Caruso, G. (2018). The provision of urban green space and its accessibility: Spatial data effects in Brussels. *PLoS ONE*, 13(10), 204-684.
- Tezer, A., Terzi, F., Okay, N., Uzun, O., Koylu, P., Karacor, E., Turkay, Z., Güler, İ., Kaya, M. (2018). Mekansal Risklerin Yönetiminde Ekolojik Planlama Odaklı Katılımcı Planlama Modelinin Geliştirilmesi. 115K475 No'lu Tübitak Projesi.
- The Danish Nature Agency (2015). The Finger Plan: A Strategy for The Development of The Greater Copenhagen Area. *Ministry of the Environment*, Denmark, 38.
- Thomas, J. C. (1993). Public Involvement and Governmental Effectiveness: A Decision-Making Model for Public Managers, *Administration&Society*, Sage Publication, 444-468.
- Thompson, C. W. (2002). Urban Open Space İn The 21st Century. *Landscape And Urban Planning*, 60 (2), 59-72.
- Thompson, R. (2007). Stakeholde analysis. 2011 [Online]. Erişim: <https://www.mindtools.com/pages/article/new>.
- Topal, A. (2002). Küreselleşme Sürecindeki Türkiye'yi Anlamaya Yarayan Bir Anahtar: Yeni Sağ. *Praksis* 7. s. 63-84. Ankara: Mattek.

- Toprak, K. Z. (2014). *Türkiye’de Yerel Yönetimler- Yapılanma Merkez-Yerel Yönetim İlişkileri*.28. [Online]. Erişim: <http://kisi.deu.edu.tr/zerrin.toprak>.
- Toprak, Z. (2010), *Müzakereci Demokrasi ve Yerel Siyasetin Demokratik Gelişimi, Yerel Yönetimler Yerel Siyaset ve Kentsel Politikalar*, Ed. B. Parlak, 4. Kamu Yönetimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı İçinde, Bursa.
- Toprak, Z. (2016). *Kent Yönetimi ve Politikası*, Ankara: Siyasal Kitabevi. s.49.
- Tosun, M., & Ural Uslan, Y. (2023). İl özel idaresi ile yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı: Karşılaştırmalı nitel bir çalışma. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 78(4), 711-732.
- Tosun. E.K. (2007). ‘Tekirdağ İli Çorlu İlçesi Açık ve Yeşil Alanların Saptanması Üzerine Bir Araştırma’. Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
- Tufan Emni, F., & Sancak, E. (2018). Yerel yönetim ve halkla ilişkiler: Yerel yönetimlerin tanıma ve tanıtma yöntemleri üzerine bir derleme. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), Haziran, 1-15.
- TUİK. (2023). Nüfus İstatistikleri. [Online]. Erişim: 9 Eylül 2024. <http://www.tuik.gov.tr/>.
- Tuna, A. (2021). İngiltere’de yeşil altyapı kavramının uygulama örnekleri üzerinden irdelenmesi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi (European Journal of Science and Technology)*, 21, 416-423.
- Tunç, H. (2023). Düzce kent merkezi yeşil altyapı bileşenlerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi, Düzce Üniversitesi. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Turner, T. (2016). Green belts: The history & landscape architecture of a key planning idea. [Online]. Erişim Tarihi: 12.03.2023 <http://www.landscapearchitecture.org.uk/>.
- Tümer, S., (1976), *Rekreatif Alan ve Tesis Ölçütleri*, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Planlama Dairesi Başkanlığı , Ankara.
- Türken, A. Ö. (2020). ‘Kentsel tasarımda toplum katılımına yönelik dijital araçların kullanımı’, Yüksek lisans tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Tasarım Anabilim Dalı

- Türker, B. H., Gül, A. (2022). Kentsel Açık ve Yeşil Alanlarının Niceliksel Analizi ve İrdelenmesi: Uşak Kent Merkezi Örneği, *Kent Akademisi Dergisi*, 15(4):2088-2109.
- Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. (2005, Temmuz 13). 5393 sayılı Belediye Kanunu. Resmî Gazete, Sayı: 25880. [Online]. Erişim: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/07/20050713-1.htm>
- Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. (2006, Temmuz 5). 26313 sayılı Kent Konseyi Yönetmeliği. Resmî Gazete. [Online]. Erişim: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/07/20060705-2.htm>
- Türkiye Cumhuriyeti. (1982). Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (11 Ekim 1982 tarih ve 17863 sayılı Resmî Gazete). [Online]. Erişim: <https://www.mevzuat.gov.tr>
- Türkiye Cumhuriyeti. (2005). 5302 İl Özel İdaresi Kanunu (Resmî Gazete, 7 Şubat 2005, Sayı: 25793). [Online]. Erişim: <https://www.mevzuat.gov.tr>
- Türkiye İstatistik Kurumu, (2024). Yıllara ve cinsiyete göre il/ilçe merkezleri ve belde/köyler nüfusu, 1927-2023 (Çevrimiçi) [Online]. Erişim Tarihi: 26 Mayıs 2024. <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=nufus-ve-demografi109&dil=1>.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2024). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçları, [Online]. Erişim: <https://www.tuik.gov.tr>
- Tzoulas, K., Korpela, K., Venn, S., Yli-Pelkonen, V., Kaźmierczak, A., Niemela, J., & James, P. (2007). Promoting Ecosystem And Human Health İn Urban Areas Using Green İnfrastructure: A Literature Review. *Landscape And Urban Planning*, 81 (3), 167-178.
- Ugolini, F., Massetti, L., Pearlmutter, D., & Sanesi, G. (2021). Usage of urban green space and related feelings of deprivation during the COVID-19 lockdown: Lessons learned from an Italian case study. *Land Use Policy*, 105, 105437.
- Ulusoy, A. & Akdemir, T. (2005). Mahalli idareler teori- uygulama maliye. Seçkin Yayıncılık.
- Usal A, Kuşluyan Z. (2006) *Davranış Bilimleri Barış Yayınları*, İzmir.

- Uslu, İ.A. (2017). 'Türkiye'de Kent Konseyleri Deneyimi: Bir Yapılandırma Önerisi'. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uslu, İ.A. Ve Yılmaz, H.H. (2018). Yerel Yönetimlerde Katılımcılık: Kent Konseylerinin Rolü Ve Bir Yapılandırma Önerisi. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 27 (1), 113-145.
- Usta S. ve Bilgiç, E. (2017), Hemşehrilik Bilinci ve Kent Konseyleri: Karaman İlinde Bir Araştırma, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2017(26), ss. 223-252.
- Usta, A. (2014). Yeni kamu yönetiminde politikaların değerlendirilmesi: Tipolojiler, boyutlar ve ölçütler. *Sayıştay Dergisi*, 94.
- Uygun, M. (2018). 'Türkiye'de sağlık turizmi alanında paydaş analizi: Ankara'da sos-yal ağ analizi yaklaşımı uygulaması'. Yayınlanmamış Doktora tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Uygun, A., & Özkan, N. B. (2022). Kentsel planlamada rekreatif yeşil alanların rolü. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 9(2), 70-81.
- Uyttebrouck, C., Schelings, C., & Teller, J. (2023). Implementing empowerment projects in urban neighbourhoods: Actors and interactions. *Town Planning Review*, 1-26.
- Uzun, O. (2003). 'Düzce Asarsuyu Havzası Peyzaj Değerlendirmesi ve Yönetim Modelinin Geliştirilmesi'. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi. Ankara.
- Uzun, O., Aksoy, N., & Karagül, R. (2010). Düzce İli Olası Katı Atık Bertaraf Tesisi Sahalarının Yer Seçimi Kriterleri Açısından Değerlendirilmesi. *Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi*, 6(2), 23-29.
- Ünal, H. (2022). 'Yerel Yönetimlerde Kent Konseylerinin İşleyişi: Kâğıthane Belediyesi Örneği', Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Ünlü, T. (2017). *Mekanın Biçimlendirilmesi, Kentsel Planlama ve Planı. İçinde Kent Planlama* (ss. 95-126). Ankara: İmge Kitabevi.
- Üstündağ, Ç., Karataş, Ş. İ., Parıldar, N. N., & Artar, M. (2023). Kentsel ısı adalarının

azaltılmasında yeşil altyapı sistemlerinin önemi. *Peyzaj - Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi*, 5(2), 124-134.

Van Den Berg, A. E., Hartig, T., & Staats, H. (2010). Preference For Nature In Urbanized Societies: Stress, Restoration, And The Pursuit Of Sustainability. *Journal Of Social Issues*, 63(1), 79-96.

van Dooren, N. (2019). Park am Gleisdreieck, a dialectical narrative. *Journal of Landscape Architecture*, 14(1), 30–43.

Van Lierop M., Meyfroidt A. et al. (2019) LOS_DAMA! Public Synthesis report: Green Infrastructure for better living. Interreg Alpine Space project LOS_DAMA!, Munich

van Lierop, M., Stockinger, C., Drasdo, F., Mertelmeyer, L., Lampert, M., & Tournaire, G. (2019). LOS_DAMA. City of Munich, Department of Urban Planning and European Regional Development Fund. Munich. Available online at https://www.alpine-space.eu/projects/los_dama/en/this-is-how-we-do-it/outputs-and-results/toolbox.

Verma, V. K., Chandra, B., & Kumar, S., (2019). Values and ascribed responsibility to predict consumers' attitude and concern towards green hotel visit intention. *Journal of Business Research* 96(MAR.), 206-216.

Voytenko, Y., McCormick, K., Evans, J., & Schliwa, G. (2016). Urban living labs for sustainability and low carbon cities in Europe: Towards a research agenda. *Journal of Cleaner Production*, 123, 45-54.

Vroom, Y. ve Yetton, P. (1973), *Leadership and Decision Making*. University of Pittsburg University, Pittsburg.

Walker, C. (2004). ThePublic Value of Urban Parks, The Urban Institute, (Research Report).

Wallington, T. J., Crump, J., & Rankine, J. (2005). Managing natural resources sustainably: A case study from Australia. *Environmental Management*, 35(6), 689-702.

Wamsler, C., Wickenberg, B., Hanson, H., Alkan-Olsson, J., Stålhammar, S., Björn, H., ... & Oskarsson, T. (2020). Environmental and climate policy integration: Targeted strategies for overcoming barriers to nature-based solutions and climate change adaptation. *Journal of Cleaner Production*, 247, 119154. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.119154>

- Wardekker, Arjan, Bettina Wilk, Valerie Brown (2017), “Assessing urban resilience in Rotterdam using resilience principles: Workshop Report”. Utrecht : Utrecht University.
- Weaver, S., Deepak, B., & Cogan, J. (2004). Smart growth audit of zoning code and subdivision regulations: findings and recommendations. Smart Growth Leadership Institute University of Southern California, USA.
- Web 5, (2019), [Online]. Erişim Tarihi: 19/02/2024 : <https://www.who.int>.
- Weller, R. (2008). Landscape (Sub)Urbanism in theory and practice. Landscape Journal. 27(2), 255-278.
- Wharf Bölgesi Konseyi (2023). *Kavramsal Bölge Koruma ve Dayanıklılık Planı: Final Rapor* [Online]. Erişim: 20 Temmuz 2023. file:///C:/Users/x_user/Downloads/Full%20Report%2007-20-23.pdf.
- WHO. (1963), Health Protection Of The Elderly And The Aged And The Prevention Of Premature Aging, Report On A Seminar Convened By The World Health Organization, Kiev.
- Wilcox, D. (1994), *Guide to Effective Participation*, Delta Press, Brighton. 1-20.
- Willsher, K. (2023, February 7). Paris mayor unveils ‘15-minute city’ plan in re-election campaign. The Guardian. [Online]. Erişim: January 30, 2023, <https://www.theguardian.com/world/2020/feb/07/paris-mayor-unveils-15-minute-city-plan-in-re-election-campaign>
- Wirth, L. (2002). “*Bir Yaşam Biçimi Olarak Kentlileşme*”, 20. Yüzyıl Kenti, (Çevr.) B. Duru ve A. Alkan, İmge Kitabevi, Ankara
- Wondolleck, J. M., & Yaffee, S. L. (2000). *Making Collaboration Work: Lessons from Innovation in Natural Resource Management*. Island Press.
- World Cafe: Shaping Our Futures Through Conversations That Matter, Berrett-Koehler Publishers. The World Cafe (2008) Cafe to Go!, <http://www.theworldcafe.com/pdfs/cafetogo.pdf>,
- World Health Organization. (2016). Urban Green spaces and health. Copenhagen, Denmark: Author.

- World Health Organization. (2020). Urban green spaces and health: A review of evidence. [Online]. Erişim: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240011280>
- World Health Organization. (2022). Urban Green Spaces And Health: A Review Of Evidence. [Online]. Erişim: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240011280>
- Wright, J.R., Braithwaite, W.M., Forster, R.R. (1976) Planning for Urban Recreational Open Space, Towards Community Specific Standarts, Centre for Resources Developlest, University of Guelph, ABD.
- Wrocław Yeřillendirme Planı, (2021). Wrocław Yeřillendirme Planı Raporu. [Online]. Eriřim: <https://www.wroclaw.pl/rozmawia/konsultacje-jak-zazieleniac-wroclaw>
- Xu, H., Wang, X., & Xiao, Y. (2017). Urban Green Space Accessibility: A Comparative Study Of Large Cities İn China. *Journal Of Environmental Management*, 203, 318-326.
- Yaman, K., ve Aydın, İ. S. (2018). Metroliten yönetim modellerinin karşılaştırılmalı incelenmesi: Paris ve İstanbul örneği. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 1988-1996.
- Yaman, M. (2000). ‘İnönü Vadisinin Beypazarı Açık Yeşil Alan Dokusu İçinde İrdelenmesi.’ Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Biçimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Ankara, 36-38.
- Yaman, M. ve Küçükşen, M. (2018), “Yerel Yönetimlerin Demokratikleşmesi Açısından Yerel Katılımın İncelenmesi”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 51, 249.
- Yaşhoğlu, M. M. (2017). Sosyal Bilimlerde Faktör Analizi ve Geçerlilik: Keşfedici ve Doğrulayıcı Faktör Analizlerinin Kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46, 74-85.
- Yaylı, H. (2015). *Türkiye’de Mahalli İdarelerin Tarihi Gelişimi*. Yerel Yönetimler içinde (edt. K. Görmez), ss. 27-81, Ankara: Orion Kitabevi.
- Yenice, M. S., (2015). A Method for Evaluation of the Efficiency of Urban Green Spaces; Aksaray, Turkey. *Atrium Dergisi*, 3(2), 54-65.

- Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu. (2001). Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu.
- Yerli, Ö., G.A. Kesim, (2009). Kentsel Koridorların Estetik ve İşlevsel Yönden İrdelenmesi: Düzce Örneği. *Çevre Bilimleri Dergisi*. A.Ü. Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını Cilt: 1, Sayı:1, 43-58. Ankara.
- Yıldırım A, Şimşek H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, Arzu (2014). Türkiye’de Yerel Yönetişimin Uygulanabilirliği ve Yerel Gündem 21 Örneği Üzerinden Bir İnceleme. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (1), 75-96.
- Yıldızcı, A., C., (1987). *Kentsel Yeşil Alanlar, Yüksek Lisans Ders Notları*, İstanbul.
- Yıldızcı, A.C. (1994). *Doğa Düzenleme Dersi Ders Notları*. İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, İstanbul.
- Yılmaz Bakır, N. (2012). ‘Kentsel planlama ve proje bütünleşme süreci Kayseri kenti örneği’. Doktora tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul, 285.
- Yılmaz Kaya, M. (2019). ‘Peyzaj Planlamada Ekosistem Hizmetleri Yaklaşımı: Düzce İli Örneği,’ Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Düzce, Türkiye.
- Yılmaz T, Olgun R, Şavklı F. (2016). Yaşlı bireylerin park kullanım tercihleri üzerine bir çalışma. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(14): 1-10.
- Yılmaz, B.G., (2016). ‘İstanbul/Sancaktepe İlçesi Kentsel Açık Yeşil Alan Sistemlerinin İrdelenmesi’. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, E., & Çiftçi, S. (2011). Kentlerin Ortaya Çıkışı ve Sosyo-Politik Açidan Türkiye’de Kentleşme Dönemleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(35), 252-267.
- Yılmaz, M. (2013). ‘Kamu Yönetiminde Katılım: Türkiye’de Yerel Düzeyde Uygulama Örnekleri’. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.

- Yorulmaz, A. (2006). 'Harikalar Diyarı parkının kullanıcı profili ve beklentilerinin belirlenmesi'. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara
- You, H. (2016). Characterizing The Inequalities In Urban Public Green Space Provision In Shenzhen, China. *Habitat International*, 56, 176-180.
- Youzhen C., & Longlong, D. (2012). From Garden City to Smart Growth: The evolution and management of New Urbanism. İçinde Proceedings of the 2012 International Conference on Public Management (pp. 266-277).
- Yücekaya M (2013). 'Kilis'te Açık Yeşil Alanlar ve Park Nitelikleri'. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı Kentsel Tasarım Bilim Dalı, Kayseri.
- Yücel, G. F., Yıldızcı, A. C. (2006). Kent parkları ile ilgili kriterlerin oluşturulması. *İtÜ Dergisi/Mimarlık, Planlama, Tasarım*, 5(2), 222-232.
- Yücel, M., Altunkasa, F., Uslu, C. ve Peker, N. (1996). Adana Kentsel Alanının Tarihi Süreç İçerisinde Tarımsal Alan Kayıplarına Etkisi. Tarım-Çevre İlişkileri Sempozyumu, ss. 599-607, 13-15 Mayıs, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Yüksek, M. Ş. (2019). 'Sürdürülebilir Bir Yaşam İçin İstanbul'da Yeşil Alan Politikaları: Bahçelievler Örneği'. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, 52-54.
- Zakrzewska-Półtorak, A., & Pluta, A. (2018). Spójność i zwartość struktury miejskiej Wrocławia i jej znaczenie dla jakości życia użytkowników miasta. *Acta Scientiarum Polonorum Administratio Locorum*, 17(3), 285-298.
- Zaręba A. (2014), Multifunctional and Multiscale Aspects of Green Infrastructure in Contemporary Research, Problemy Ekorozwoju – Problems Of Sustainable Development. vol. 9, no 121, 149-156.
- Zevenbergen, C., Fu, D., & Pathirana, A. (2018). Transitioning to sponge cities: Challenges and opportunities to address urban water problems in China. *Water*, 10(9), 1230.
- Zhao, S.; Liu, S.; Zhou, D. (2016). Prevalent Vegetation Growth Enhancement in Urban Environment. Proc. Natl. Acad. Sci. USA. 6313–6318.

Zikmund, G.W. (2016). Business Research Methods. [Online]. Erişim Tarihi: 17.02.2019
[https://Drmramzan. Files.Wordpress .Com /](https://Drmramzan.Files.Wordpress.Com/).

442 sayılı Köy Kanunu, (1924, 7 Nisan), Resmi Gazete (Sayı: 68)
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.442.pdf> adresinden 14.12.2022 tarihinde alınmıştır.

4982 Sayılı Bilgi Edineme Hakkı Kanunu, Kabul Tarihi: 09.10.2003, Resmi Gazete Tarihi: 24.10.2003, Resmi Gazete Sayısı: 25269.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, Madde 15. Erişim adresi:
<https://www.mevzuat.gov.tr>).

7. EKLER

7.1. EK 1: UZMAN GÖRÜŞÜ

Taslak anket formları açıklamalı bir şekilde 1-31 Ekim 2022 tarihlerinde mail ile uzman görüşlerine sunulmuştur (Ek 3). Konusunda uzman 13 akademisyen ve 7 kamu çalışanı olmak üzere toplam 24 uzmandan 10-25 Ekim 2022 tarihleri arasında gerek telefonla gerekse de mail ile geri dönüşler alınmış ve gerekli düzenlemelerden sonra taslak anket formlarına ön uygulama (pilot uygulama) öncesi son şekilleri verilmiştir (Ek 4 ve Ek 5).

Tarih:
Anket

No:

EK-1: KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALAN PLANMASINA KATILIMCI KENT YÖNETİMİ ANKETİ

Bu anket Düzce Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Doktora Tezi Kapsamında “Düzce Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Planlamasında Kent Yönetimi ve Katılımcılık” ile ilgili görüş ve düşüncelerinin değerlendirilmesi amacı ile hazırlanmıştır. Görüşmeden elde edilen bilgi ve veriler, bilimsel araştırma dışında hiçbir amaçla kullanılmayacaktır. Görüşmeye katılanlardan kimlikleri ile ilgili herhangi bir bilgi istenmemektedir. Görüşmeye katıldığınız ve soruları içtenlikle cevapladığınız için teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Osman UZUN
Düzce Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Eda KAYA
Düzce Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Kurumunuzun adı :.....

1) Eğitim durumunuz?

☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise mezunu ☐ Lisans mezunu ☐ Yüksek lisans mezunu ☐ Doktora mezunu

2) Yaşınız?

☐ 18-24 ☐ 25-34 ☐ 35-44 ☐ 45-54 ☐ 55+

3) Ünvanınız?

☐ Mühendis ☐ Mimar ☐ Muhasebeci ☐ Memur ☐ Veteriner ☐ Zabıta ☐ Basın yayın ☐ Kütüphaneci ☐ Temizlik işçisi ☐ İşletme ☐ Maliye ☐ Diğer.....

4) Kaç yıldır bu kurumda çalışıyorsunuz?

☐ 5 yıl veya daha az ☐ 6-10 yıl ☐ 11-15 yıl ☐ 16-20 yıl ☐ 21 yıl ve daha fazla

5) Görev yaptığınız biriminiz?

☐ İl Yazı İşleri Müdürlüğü	☐ Özel Kalem Müdürlüğü
☐ Hukuk İşleri Şube Müdürlüğü	☐ Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü
☐ İdare ve Denetim Müdürlüğü	☐ İdari Hizmetler Şube Müdürlüğü
☐ İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürlüğü	☐ İl İdare Kurulu Müdürlüğü
☐ İl Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	☐ İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü
☐ Açık Kapı Şube Müdürlüğü	☐ Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü
☐ Destek Hizmetleri Müdürlüğü	☐ İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü
☐ İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü	☐ Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü
☐ Mali Hizmetler Müdürlüğü	☐ Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü
☐ Plan Proje Yatırım ve İnşaat Müdürlüğü	☐ Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü
☐ Yol ve Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü	☐ Emlak ve İstimlak Müdürlüğü
☐ Sıfır Atık Müdürlüğü	☐ Diğer.....

6. Biriminizin açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine doğrudan halkın katılımıyla ilgili bir politikası olmalı mıdır?

☐ Evet ☐ Hayır

Eğer olmalıysa, sizce bu politika ne olmalı ve nasıl uygulanmalıdır?

.....
.....
.....

7. Biriminizin açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine halkın katılımı hangi aşama ve/veya aşamalarda olmalıdır? (Birden çok şık işaretleyebilirsiniz.)

- ☐ Politika ve planların oluşturulması ☐ Yasal düzenlemelerin hazırlanması
☐ Karar alma süreci ☐ Kararların uygulanma süreci
☐ İzleme ve denetleme ☐ Hiçbiri
☐ Diğer (Lütfen belirtiniz)

8. Biriminizin açık ve yeşil alan planlaması sürecinde kent yönetimine halkın katılımı hangi düzeyde olmalıdır?

- ☐ Bilgilendirme ☐ Danışma ☐ İşbirliği ☐ Ortaklık ☐ Yetki devri ☐ Hiçbiri
☐ Öneri ve Şikayet ☐ Diğer (Lütfen belirtiniz)

9. Bir kent yönetim birimi olarak kentinizin sorunlarını paylaşmak için halka açıklamalarda bulunur musunuz?

- ☐ Evet ☐ Hayır.

9-Cevabınız,

“evet” ise en son ne zaman ve hangi konuda konuştunuz?.....

“hayır” ise sizce bu tür uygulamaların yapılması gerekli midir?.....

Katılımcılık: Devletin politika oluşturma, uygulama ve denetleme süreçlerine vatandaşların ve Sivil Toplum Kuruluşlarının dahil olmasını anlatan bir kavramdır. *Lütfen aşağıdaki her ifadeyi dikkatlice okuyunuz ve ifadelere katılım düzeyinizi belirtiniz.

(1 Kesinlikle katılmıyorum; 2 Katılmıyorum; 3 Kararsızım; 4 Katılıyorum; 5 Kesinlikle katılıyorum)

9. Lütfen KATILIMCILIKLA İLGİLİ aşağıdaki ifadeler için, size en uygun cevabı işaretleyiniz.	1	2	3	4	5
1. Birimize ilişkin politika ve planların oluşturulmasında fikrimiz alınmaktadır.					
2. Mesleğimi yapmamı etkileyecek üst düzey kararlarda söz hakkım vardır.					
3. Birimimde görüşlerimi ifade etmemi teşvik eden bir ortam vardır.					
4. Benim uzmanlık alanıma giren konularla ilgili günlük faaliyetlerde söz hakkım vardır.					
5. Birimizde işi fiilen yapanların karar alma sürecine katılımı sağlanır.					
6. Birimizde karar alma sürecine vatandaş katılımı yeterli düzeydedir.					
7. Yerel katılım birimizde karar alma sürecinde olumsuzluklara neden olmaktadır.					
8. Kararlara katılım arttıkça kararın kalitesi de artar.					
9. Kararlara katılım çalışanların kendilerini daha iyi hissetmelerine yol açar.					
10. Kararlara katılım çalışanların kurumun işleyişinde söz sahibi oldukları hissini verir.					
11. Kararlara katılım çalışanların kendilerini takımın bir parçası olarak görmelerine sebep olur.					
12. Karar alma sürecinde katılım, vatandaşlara ve diğer paydaşlara bilgi iletimini kolaylaştırır.					
13. Karar alma aşamasında katılım daha iyi stratejiler/politikalar ortaya koymamızı sağlar.					
14. Kararlara katılım, birimizin karar alma sürecini geliştirir.					
15. Kararların uygulanması aşamasında fikrim alınır.					
16. İzleme aşamalarında konumla ilgili konularda fikrim alınır.					
17. Denetleme aşamalarında konumla ilgili konularda fikrim alınır.					
18. Planlamalara tüm süreç boyunca katılım sağlamadan önce tarafıma bilgilendirme yapılır.					

19.Karar alma ya da hizmet geliştirme süreci boyunca birlikte karar verilir.					
20.Katılım, kamu kurumları çalışanlarıyla etkileşim ve işbirliğini artırır.					
21.Birimimizin hizmetlerini/görevlerini/yetkilerini/sorumluluklarını başarılı bulurum.					
22.Yetki devri konusunda görev ve sorumlulukların paylaşımında adil davranılır.					
23.Birimimizde yetki devrederken hesap verme endişesi taşımadan basit bir planlama yapılır.					
24.Yetki devri bilginin karşılıklı aktarımında kendine güvenin artmasını sağlar.					
25.Yetki devri becerilerin karşılıklı takdir edilme duygusunu sağlar.					
26.Birlikte karar verme kamu kurumları çalışanlarıyla etkileşim ve işbirliği artırır.					
27.Birlikte karar verme vatandaşlara ve diğer paydaşlara bilgi iletimini kolaylaştırır.					
28.Sorunların tanımlanması ve çözümlerin belirlenmesinde çözüm ve uygulamalar birlikte hareket edilerek sonuçlandırılır.					

10) Biriminizdeki katılımcılığın planlama ve uygulanmasında aşağıdaki yöntemleri kullanarak halkın katılımı ne sıklıkta iletişim kurularak sağlanmıştır?

(1 Hiçbir zaman; 2 Nadiren; 3 Ara Sıra; 4 Oldukça Sık; 5 Çok Sık)

İletişim Yöntemi	1	2	3	4	5
Kitle iletişim araçları					
Telefon yoluyla					
E-mail yoluyla					
Sosyal medya yoluyla (facebook, twitter, instgram)					
Yüz yüze görüşme yoluyla					
Muhtarlar aracılığıyla					
Mahalle komiteleri aracılığıyla					
Kent konseyleri aracılığıyla					
Mahalli dernekler aracılığıyla					
Merkezi yönetim kurum ve kuruluşları aracılığıyla					
Diğer sivil toplum örgütleri aracılığıyla					
Mesleki dernekler / Odalar aracılığıyla					
Sendikalar aracılığıyla					
Seminer, sergi, toplantı ve konferanslar, çalıştaylar					
Yazışma					
Dilekçe yoluyla					
Anket yoluyla					
Resmi kanallar üzerinden (Beyaz Masa, CİMER, Çağrı Merkezi vs.)					

11. DÜZCE KENTİNDE YER ALAN KENT KONSEYLERİ (KK) – YEREL HALK (YH)- SİVİL TOPLUM KURULUŞU (STK) İLİŞKİLERİ İLE İLGİLİ OLARAK AŞAĞIDAKİ İFADELERİ KİŞİSEL/KURUMSAL BAKIŞ AÇINIZDAN DEĞERLENDİRİNİZ.

(1 Kesinlikle katılmıyorum; 2 Katılmıyorum; 3 Kararsızım; 4 Katılıyorum; 5 Kesinlikle katılıyorum)

11.) Kent Konseyleri (KK) – Yerel Halk (YH)- Sivil Toplum Kuruluşu (STK) İlişkileri	1	2	3	4	5
1.STK’lar kent sorunlarına ilişkin katılımcı bir tutum sergilemektedir.					
2.Açık ve yeşil alan planlamasında katılım tanımlanması sürecine ilgi grubu olarak STK’lar dahil edilmelidir.					
3.STK’lar Kent sorunlarına yeterince ilgi göstermektedir.					
4.STK denilince akla ilk gelen Katılımcı Demokrasi/Aktif Vatandaşlıktır.					

5.STK'ların işbirliği ve dayanışma kültürleri vardır					
6.Kent konseyleri kent yönetimine katılırlar.					
7.Yaşadığımız şehirde yerel halkın Kent Konseyi bilinci vardır.					
8.Kent konseyleri sivil toplum kuruluşlarının yönetime katılımını sağlayan bir işleve sahiptir.					
9.Yerel politikalar belirlenirken kent konseyine danışılmalıdır					
10.Kent konseyi kararları konusunda tüm kamu kurumları bilgilendirilmedir					
11.Kent konseyi toplantıları formaliteden öteye geçmemektedir					
12.Kent konseyinde görev alanların kent konseyinin kararlarına eşit katılım hakkına sahip olduğunu düşünüyorum.					
13.Yereldeki tüm kamu kurumları stratejik planlarını hazırlarken kent konseyi kararlarını dikkate almalıdır					
14 Kent konseyleri kentin sorunlarının çözümüne önemli bir katkı sağlamaktadır					
15.Kent konseylerinin bağlayıcı karar alamaması etkinliklerini olumsuz yönde etkilemektedir.					
16.Vatandaşların kent konseyine katılımı yerel hizmetlere olumlu etkiler yapmaktadır					
17.Kent konseyi halk tarafından bilinen bir kurumdur.					
18.Kent konseyinin görevlerini yerine getirebilmek için yeterli personeli vardır.					
19.Kent konseyi belediyeler tarafından yeterince gereken önem verilmektedir					
20.Yerel Halka düzenli toplantılar yapılmaktadır.					
21. Yerel Halka yerel yönetim komitelerinin oluşturulması için kısa görüşmeler yapılmaktadır.					
22.Yerel Halk açık ve yeşil alan planlaması ile ilgili en kapsamlı bilgiye sahiptir. Bu nedenle sorunlara yönelik olarak ilgili kurum tarafından gözden kaçırılan çözümleri önerebilir.					

12) Kent Konseyi sizce daha etkin hale nasıl getirilebilir?

- ☐ Eksik mevzuatın düzenlenmesi ☐ Belediye ile olan ilişkilerin geliştirilmesi
☐ Gönüllü katılımcılığın artırılması ☐ Yerel yönetimleri güçlendirilmesi

Sizin Öneriniz:.....

13.Sizce biriminizde katılım sürecine ilişkin eksiklikler var mı? Bu eksiklikler nelerdir?

.....
.....
.....

14. Kent Yönetiminde katılımı sağlamak için neler yapılmalı?

.....
.....
.....

Tarih:

Anket No:

EK-2: KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALAN PLANMASINA KATILIMCI KENT YÖNETİMİ ANKETİANKET SORU FOMLARI

Bu anket Düzce Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Doktora Tezi Kapsamında “Düzce Kentsel Açık Ve Yeşil Alanların Planlamasında Kent Yönetimi ve Katılımcılık ” ile ilgili görüş ve düşüncelerinin değerlendirilmesi amacı ile hazırlanmıştır. Görüşmeden elde edilen bilgi ve veriler, bilimsel araştırma dışında hiçbir amaçla kullanılmayacaktır. Görüşmeye katılanlardan kimlikleri ile ilgili herhangi bir bilgi istenmemektedir. Görüşmeye katıldığınız ve soruları içtenlikle cevapladığınız için teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Osman UZUN (Tez Danışman)
Düzce Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Eda KAYA
Düzce Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

1. BÖLÜM (Kişisel Bilgiler)	
1.Cinsiyetiniz	☐ Erkek ☐ Kadın
2.Yaşınız	☐ 18-24 ☐ 25-34 ☐ 35-44 ☐ 45-54 ☐ 55+
3. Eğitim durumunuz	☐ Okuryazar değil ☐ Diplomasız okuryazar ☐ İlkokul/ortaokul mezunu ☐ Lise mezunu ☐ Lisans mezunu ☐ Yüksek lisans mezunu ☐ Doktora mezunu
4. Mesleğiniz?	☐ Kamu Çalışanı ☐ İşçi ☐ Özel Sektör ☐ Esnaf ☐ Öğrenci ☐ Emekli ☐ Ev hanımı ☐ İşsiz ☐ Serbest meslek ☐ Diğer.....
5. Aylık ortalama geliriniz?	☐ 0-5000 TL arası ☐ 5001-7500TL arası ☐ 7501-10000 ☐ 1001-12500 ☐ 12501 TL ve daha fazla
6.Yaşadığınız İl/İlçe/Mahalle	
7.Ne kadar zamandır bu mahallede oturuyorsunuz?	☐ 1 yıldan az ☐ 2-5 yıl ☐ 6-10 yıl ☐ 11-20 ☐ 21 yıldan fazla

2. BÖLÜM (Düzce Kent Merkezinde Bulunan Açık-Yeşil Alanlara Yönelik Sorular)	
1.Yaşadığınız eve yürüme mesafesinde (300 m’de) açık-yeşil alan bulunuyor mu?	☐ Evet ☐ Hayır
2.Kent merkezinde yer alan açık yeşil alanları hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?	☐ Her gün ☐ Her hafta sonu ☐ Haftada birkaç kez ☐ Ayda birkaç kez ☐ Yılda birkaç kez ☐ Diğer
3.Açık ve Yeşil Alana hangi mevsimde ziyaret etmeyi tercih ediyorsunuz?	☐ Kış ☐ İlkbahar ☐ Yaz ☐ Sonbahar
4.Günün hangi saatlerinde burada olmayı tercih ediyorsunuz?	☐ 8 – 11 ☐ 12 – 14 ☐ 15 – 17 ☐ 18 – 20 ☐ 21 den sonra
5.Açık ve Yeşil Alanında ne kadar süre vakit geçiriyorsunuz?	☐ 1 saatten az ☐ 2-3 saat ☐ 4-5 saat ☐ 6 saatten fazla

6.Kent merkezinde bulunan açık-yeşil alanlardan en çok hangisini kullanıyorsunuz?	☐ Millet bahçesi ☐ Kent park ☐ Çamlıevler ☐ Bahçelievler ☐ Güzelbahçe	☐ Melen su parkı ☐ Demetevler ☐ Yeşiltepe ☐ Esentepe
6.Bu alanlardan yeterince faydalandığınızı düşünüyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen	
7.hayır ise sebebi		
8. Açık ve Yeşil Alanlara kiminle gidersiniz?	☐ Yalnız ☐ Ailem ile ☐ Komşular ile ☐ Torunum ile	☐ Arkadaşlar ile ☐ Akraba ile ☐ Çocuğum ile ☐ Diğer.....
9.Kent merkezindeki açık-yeşil alanların bakımı yeterli mi?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen	
10.Kent merkezindeki açık-yeşil alanların temiz buluyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen	
11. Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda kendinizi güvende hissediyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen	

(1 Kesinlikle katılmıyorum; 2 Katılmıyorum; 3 Kararsızım; 4 Katılıyorum; 5 Kesinlikle katılıyorum).

12.Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanları hangi amaçla kullanıyorsunuz?	1	2	3	4	5
1. Yürüyüş yapmak					
2. Dinlenmek					
3. Açık havada vakit geçirmek					
4. Spor yapmak					
5. Manzara seyretmek					
6.Gazete/kitap okumak					
7.Çocuk oyun alanlarını kullanmak					
8.Piknik yapmak					
9.Doğa fotoğrafçılığı					
10.Florası/bitki örtüsü, faunası/yaban hayatı					
11.Buluşma/ayırılma noktası olduğu					
12.Geçiş amaçlı kullanım					
13.Tarihi / Turistik/ Dini amaçlı ziyarette bulunmak					
14.Diğer					
13. Kent merkezindeki açık-yeşil alanları tercih etme sebebiniz nedir?					
1.Yakın olduğu için					
2.Alışkın olduğum için					
3.Sakin ve sessiz olduğu için					
4.Çeşitli zevk ve isteklere yanıt verdiği için					
5.Bakımlı olduğu için					
6.Hareketli ve eğlenceli bir ortam olduğu için					
7.Doğal güzelliği için					
8.Tavsiye, merak ettiğim için					
9.Ailemle vakit geçirmek için					
10.Sunduğu hizmetler için					
11.Nedeni yok, rastlantı					
12.Diğer					
14. Kent merkezindeki açık-yeşil alanlara ulaşımı hangi araçla sağlıyorsunuz?					
Özel araç					

Yaya					
Bisiklet					
Taksi					
Toplu taşıma					
Motorsiklet					
Diğer					
15. Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda sizi rahatsız eden faktörler nelerdir?					
Toz					
Gürültü					
Otopark Sorunu					
Çamur					
Hava Kirliliği					
Kullanıcı Yoğunluğu					
Çöpler					
Tasarım Yetersizliği					
Kuş pislikleri					
Aykırı davranışlar sergileyen gençlerin varlığı					
Çeşme olup olmaması,					
WC olup olmaması					
Donatı elemanlarının bozuk, kırık olup olmaması					
Oturma yerlerinin olup olmaması					
Rahatsız olduğum bir durum yok					
Diğer					

16) Açık ve yeşil alanları mevsimlere göre kullanım zamanlarınızı belirtiniz.

ZAMAN	YAZ	SONBAHAR	KIŞ	İLKBAHAR
1 saat				
1-3 saat				
3 saat ve üzeri				
Hiç				

(1 Kesinlikle katılmıyorum; 2 Katılmıyorum; 3 Kararsızım; 4 Katılıyorum; 5 Kesinlikle katılıyorum).

17. Açık ve Yeşil Alan Planlama, Tasarım, Uygulama ilgili ifadelere ilişkin görüşünüzü belirtiniz.	1	2	3	4	5
1.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar bir sistem dâhilinde, birbirleriyle bağlantılı olarak planlanıp uygulanmaktadır.					
2.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda Kente ait planlar hazırlanırken mahalle nüfusları baz alınmaktadır.					
3.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların konumlandırılacakları mahallede kentlinin yeşil alanlara ulaşımı dikkate alınmaktadır.					
4.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında yerel katılıma yer verilmektedir.					
5.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında bölge halkının da söz sahibi olması sağlanmaktadır.					
6.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alan planlamalarında kent için bir yeşil alan politikası belirlenmektedir.					
7.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklar tasarım yönünden başarılıdır.					
8.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tasarım elemanlarından yürüyüş yolları bulunmaktadır.					
9.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tasarım					

elemanlarından donatı elemanları (aydınlatma, çeşme, çöp kutuları vb.) bulunmaktadır.					
10.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda bulunan çocuk oyun alanları yeterlidir.					
11.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda dört mevsimi de göz önünde tutarak, bitki çeşitliliği, bitkisel tasarım uygulanmaktadır.					
12.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda yeteri kadar tuvalet bulunmaktadır.					
13.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda farklı ihtiyaçlara (sağlık, eğitim, alışveriş, dinlenme vb.) yönelik tesis ve imkanlar vardır.					
14.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tesislerin bakımı ve onarımı yapılmaktadır.					
15.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda tesisler makul mesafede olup herkes tarafından kullanılabilir.					
16.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parkların yakın çevresinde insanlar için eğitim, öğretim gibi farklı beceriler kazandırmaya yönelik kurumlar vardır.					
17.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki parklarda yerel işletmelerin faaliyete geçmesi, büyümesi için fırsatlar vardır.					
18.Yerel ve ulusal basın- yayın organları tarafından açık ve yeşil alanlarda katılımı özendirici programlar hazırlanmaktadır.					
19.Kent yönetimine katılımı sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır.					
20.Yerel halkın katılımını sağlayacak toplantılar, halk günleri düzenlenmektedir.					
21.Kent planlarının hazırlanması ve kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır.					
22.Stratejik planların hazırlanması ve Belediyenin aldığı kararların denetlenmesi sürecinde yerel halkın katılımı sağlanmaktadır.					
23.Açık ve yeşil alanlar ile ilgili çözümlerin uygulanması sürecinde katılımı özendirici birimler bulunmaktadır.					
24.Çevre kirliliğinin önlenmesi için belediyenin denetim çalışmaları bulunmaktadır.					
25.Yeşil alan, park bahçe bakımı ve düzenlemeleri hakkında alınan kararlarda halkın talepleri dikkate alınmaktadır.					
26.Yeşil alan konusunda yapılacak planlama ve uygulamalarda, mutlaka kent insanının sosyal dokusu (yaş, cinsiyet, meslek), dikkate alınmaktadır.					
27.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlardaki yeşil alan ihtiyaç eğilimleri dikkate alınmaktadır.					

(1 Kesinlikle katılmıyorum; 2 Katılmıyorum; 3 Kararsızım; 4 Katılıyorum; 5 Kesinlikle katılıyorum)

18.Açık ve Yeşil Alan ihtiyacınıza yönelik aşağıdaki önermelere katılım düzeyinizi işaretleyiniz.	1	2	3	4	5
1.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların sayısı arttırılmalıdır.					
2.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar beklentilerimi karşılamaktadır.					
3.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar fiziksel, ruhsal sağlığım açısından bana faydalı olmaktadır.					
4.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar çocuğumun fiziksel, ruhsal sağlığı açısından faydalı olmaktadır.					
5.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar sosyalleşmeye yardımcı olmaktadır.					
6.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar yaşam kalitemi arttırmaktadır.					
7.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar toplumsal bir aidiyetlik hissi oluşturmaktadır.					
8.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar ekolojik bir doku olması sebebiyle hayvanların şehirde barınmasına yardımcı olmaktadır.					
9. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar şehir içinde yeşil bir alanın korunmasına olanak sağlamaktadır.					
10. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar insanlar için iyi bir toplanma mekânıdır.					
11. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlara yönelik alınan kararlar, kent halkının talep ve görüşleri değerlendirilerek uygulanmaktadır.					

12.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar sahip oldukları kültürel, tarihi kimliklikleri yeterince korunmaktadır.					
13.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların gelecek nesiller tarafından kullanabilmesi önemlidir.					
14. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlara olan ulaşım yeterince kolaydır.					
15. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda yeteri kadar yaya güvenliği vardır.					
16. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanların sahip olduğu yürüyüş, bisiklet yolları genel olarak ihtiyacı karşılamaktadır.					
17. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlara olan erişimin yüksek olması bu alanlara gelme sıklığımızı arttırmaktadır.					
18. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda otopark sayısı yeterlidir.					
19. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda kendimi güvende hissediyorum.					
20. Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar (Pazar değeri, arsa fiyatlarının artması, turizm gelirleri vb.) ekonomik yararları bakımından kente katkı sağlamaktadır.					
21.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar her yaş grubundan bireyin ihtiyacını karşılayacak şekilde düzenlenmiştir (çocuk oyun alanı, spor alanı vb.).					
22.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar değişik kullanıcı grupları tarafından kullanılmaktadır (çiftler, aile, arkadaş...).					
23.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alanlar konusunda yapılacak planlama ve uygulamalarda, mutlaka kent insanın sosyal dokusu (yaş, cinsiyet, meslek), yeşil alan ihtiyaç eğilimleri dikkate alınmalıdır.					
24.Düzce Kent merkezindeki açık-yeşil alan çalışmalarında yerel yönetim yeşil alan, bahçe düzenleme konusunda bilinçlendirme faaliyetlerinde etkin rol almaktadır.					
25. Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki Donatı elemanları (bank, kamelya, çöp kutusu, aydınlatma, vb.) nitelik açısından uygundur.					
26.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanlardaki Donatı elemanları (bank, kamelya, çöp kutusu, aydınlatma, vb.) nicelik açısından uygundur.					
27. Kent içerisindeki açık yeşil alanların afetler(deprem, sel vb.) sırasında ve sonrasında güvenli olduğunu düşünüyorum.					
28. Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanların Afet sonrası kullanılacak “Acil Toplanma Alanları” olarak kullanılması uygundur.					
29.Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanların afet sonrasında “Geçici Barınma Alanları” olarak kullanılması uygundur.					
30.Düzce Kent merkezinde afet sonrasında acil toplanma alanları ve geçici barınma alanlarının mevcut düzenlenecek parklara entegre edilmesi uygundur.					
31.Afet anlarında ve sonrasında kullanılmak üzere, Düzce Kent merkezinde yer alan açık-yeşil alanların alt yapılarının (elektrik, su, internet vb.) geliştirilmesi gerekmektedir.					

19. Belirtmek istediğiniz fikir ya da önerileriniz varsa lütfen belirtiniz.

.....
.....
.....

7.2. EK 2: YASAL İZİNLER

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU KARARLARI

TOPLANTI SAYISI
1

KARAR SAYISI
2023/1

KARAR TARİHİ
19.01.2023

KARAR NO: 2023/1

Düzce Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı doktora programı öğrencisi Eda KAYA'nın "DÜZCE KENTSEL AÇIK VE YEŞİL ALANLARIN PLANLAMASINDA KENT YÖNETİMİ VE KATILIMCILIK" başlıklı çalışması Etik Kurulumuzca incelenmiş olup, araştırmada kullanılacak ölçekte yer alan "Kararsızım" ifadesini ölçeği geliştiren araştırmacıdan izin alarak "Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum" şeklinde düzeltilmesi, izin verilmemesi durumunda ise orijinal hali ile kullanılmasının uygun olduğuna;

Oy birliği ile karar verildi.

ASEL GIBİDİR
23.01.2023

Av. Müyesser FEYZİOĞLU

Evrak Tarih ve Sayısı: 10.02.2023-263335

T.C.
DÜZCE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-10240236-20-70060948
Konu : Araştırma İzin Onayı
(Eda KAYA)

07/02/2023

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: a) Millî Eğitim Bakanlığı'nın (Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü) 21/01/2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 (2020/2) sayılı Genelgesi.
b) Düzce Üniversitesi Rektörlüğü Lisansüstü Eğitim Enstitüsünün 24.01.2023 tarihli ve E.63781167-100-256786 sayılı yazısı.

Düzce Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi Eda KAYA'nın " DÜZCE Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Planlamasında Kent Yönetimi ve Katılımcılık" konulu araştırma çalışmasına ilişkin olarak uygulamaya yönelik izin talebi, ilgi (a) Genelge'de belirtilen esaslar doğrultusunda incelenmiştir.

Söz konusu araştırmanın Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, taraf olunan uluslararası anlaşmalar ve sözleşmeler başta olmak üzere, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkındaki Kanun ile yürürlükte olan tüm yasal düzenlemeler ve Türk Millî Eğitiminin genel ve özel amaçlarına uygun olacak şekilde, ilgi (a) Genelge hükümleri doğrultusunda, eğitim öğretim aksatılmadan ve gönüllülük esas olmak üzere uygulanması ve uygulamalarda sadece ekte bulunan mühürlü formun kullanılması şartı ile yürütülmesi Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Tamer KIRBAÇ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR

Yakup TATOĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:

- 1-Komisyon Kararı (1 Adet)
- 2-Onaylı Form (11 Sayfa)
- 3-Başvuru Formu (1 Sayfa)
- 4-Taahhütname (1 Sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Valilik Konağı D Blok İl Millî Eğitim Müdürlüğü Merkez/Düzce

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (380) 524 13 80

Bilgi için: Müsteşyar İRFANOĞLU-VHKİ

E-Posta: iletisim@meb.gov.tr

Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni

Kep Adresi : meb@tr01.kep.tr

İnternet Adresi: dnce.meb.gov.tr

Faks: 3805241383

Evrak Tarih ve Sayı: 09.02.2023-263134

Evrak Tarih ve Sayısı: 10.02.2023-263329

T.C.
DÜZCE VALİLİĞİ
Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

Sayı : E-89205783-604.02-4194394

27.01.2023

Konu : Araştırma İzni hk.

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü)

- İlgi : a) Bakanlığımız 27.07.2020 tarihli ve 754387 sayılı Araştırma İzinleri Genelgesi.
b) 24.01.2023 tarihli ve 63781167-100.07.01-E.256786 sayılı yazınız.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı birimlerinin yer alacağı araştırmalar ilgi (a) yazıda yer alan Bakanlığımız Araştırma İzinleri Genelgesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde yürütülmektedir.

Bu kapsamda, ilgi (b) yazınız doğrultusunda İl Müdürlüğümüzce yapılacak bir işlem bulunmamakta olup araştırmacı tarafından <https://arastirma.gsb.gov.tr/> adresi üzerinden gerekli izinleri alınması gerekmektedir.

Bilgilerinizi arz ederim.

İsa YAZICI
İl Müdürü

Bu Evrak
Elektronik İmzalıdır
27.10.1/2023
9.1.2023/10.02.2023

Evrak Tarih ve Sayı: 22.02.2023-267271

Evrak Tarih ve Sayısı: 23.02.2023-268007

T.C.
DÜZCE VALİLİĞİ
İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Sayı : E-65649667-155.01-3486693

Konu : Araştırma İzni (Eda KAYA)

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : 24.01.2023 tarih ve 256786 sayılı yazınız.

Enstitünüz Peyzaj Mimarlığı ana bilim dalı doktora öğrencisi Eda KAYA'nın "Düzce Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Planlanmasında Kent Yönetimi ve Katılımcılık" konulu tez çalışması kapsamında Müdürlüğümüzde araştırma yapmak istediği ilgi yazınızda belirtilmiş olup; adı geçen öğrencinin tez çalışması için Müdürlüğümüzde araştırma yapması uygun görülmüştür.

Bigilerinizi ve gereğini arz ederim.

İlknur AYNAN
İl Kültür ve Turizm Müdürü

Dağıtım:

Gereği:

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Lisansüstü Eğitim Enstitüsü)

Bilgi:

KONURALP MÜZE MÜDÜRLÜĞÜNE
İL HALK KÜTÜPHANESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: EC2B2691-E266-421B-B17C-FD688D0C2736 Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/kfb-ebys>
Düzce Valiliği Hükümet Konusu F Blok Kat:2 DÜZCE
Telefon No: (0380) 524 94 33-524 91 33 Faks No: (0380) 524 91 62 Bilgi için: Gökben HOŞVER İşletme İşçisi
e-Posta: iktm81@kulturturizm.gov.tr İnternet Adresi: www.duzcekulturturizm.gov.tr
KEP Adresi: duzcekulturturizm@hs01.kep.tr

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
DÜZCE BELEDİYE BAŞKANLIĞI
İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-61803886-100-71836
Konu : Araştırma izni (Eda KAYA)

30.01.2023

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : 24.01.2023 tarihli ve 63781167-100.07.01-E.256819 sayılı yazınız

Peyzaj Mimarlığı ana bilim dalı doktora öğrencisi Eda KAYA'nın "DÜZCE Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Planlamasında Kent Yönetimi ve Katılımcılık" konulu tez çalışması kapsamında Düzce Belediyesi Kültür İşleri Müdürlüğü, Park ve Bahçeler Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Kent konseyi meclisleri ve çalışma gruplarında araştırma yapması uygun görülmüştür.
Bilgilerinize arz ederim.

Sinan İNAN
Başkan a.
İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürü

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 9cH3XR-2T9XB3-F5W41d-n4FCFV-K7Bh7Ldx Doğrulama Linki: <https://www.turkiye.gov.tr/icisleri-belediye-ebyz>

Cedidiye Mahallesi İstanbul Caddesi, Merkez, Düzce
Telefon No: (380)524 58 21 Dahili: 1357 Faks No: (380)524 58 25
e-Posta: personel@duzce.bel.tr İnternet Adresi: <http://www.duzce.bel.tr/>
Kep Adresi: duzcebelediyesi@hs01.kep.tr, duzcebelediyesi@hs03.kep.tr

Bilgi için: Havva CAN
Büro Personeli
Telefon No:

7.3. EK 3: UZMAN GÖRÜŞLERİ

UZMAN GÖRÜŞLERİ LİSTESİ UZMAN GÖRÜŞLERİ LİSTESİ (AKADEMİSYEN)

Sıra No	Adı Soyadı*	Kurum	Fakülte Anabilim dalı	Gönderildiği Tarih	Geldiği Tarih ve Saat	Sıra No
1	Prof. Dr. Osman UZUN	Düzce Üniversitesi	Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı	20.10.2022	21.10.2022	Mail ve yüz yüze görüşme
2	Prof. Dr. Haldun MÜDERRİSOĞLU	Düzce Üniversitesi	Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı	4.10.2022		Mail ve yüz yüze görüşme
3	Prof. Dr. Aybike Ayfer KARADAĞ	Düzce Üniversitesi	Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı	17.10.2022		Mail
4	Prof. Dr. Derya Sevim KORKUT	Düzce Üniversitesi	Orman Fakültesi Orman Endüstri Mühendisliği	4.10.2022	15.10.2022	Mail ve yüz yüze görüşme
5	Prof. Dr. Mehmet Selami YILDIZ	Düzce Üniversitesi	İşletme Fakültesi	17.10.2022	18.10.2022	Mail ve yüz yüze görüşme
6	Prof. Dr. Yalçın KARAGÖZ	Düzce Üniversitesi	İşletme Fakültesi	18.10.2022	18.10.2022	Yüz yüze görüşme
7	Prof. Dr. Nazif ÇALIŞ	Çukurova üniversitesi	İşletme Yönetim Bilimleri Fakültesi	4.10.2022	17.10.2022	Mail
8	Prof. Dr. Deniz ZEREN	Çukurova üniversitesi	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	4.10.2022	17.10.2022	Mail
9	Doç. Dr. Pınar GÜLTEKİN	Düzce Üniversitesi	Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı	20.10.2022	21.10.2022	Mail
10	Doç. Dr. Tarık GEDİK	Düzce Üniversitesi	Orman Fakültesi Orman Endüstri Mühendisliği	4.10.2022	14.10.2022	Mail ve yüz yüze görüşme
11	Doç. Dr. Kerem Faruk ŞENTÜRK	Düzce Üniversitesi	İşletme Fakültesi	17.10.2022	17.10.2022	Mail ve yüz yüze görüşme
12	Doç. Dr. İsmail DURAK	Düzce Üniversitesi	İşletme Fakültesi	18.10.2022	18.10.2022	Yüz yüze görüşme
13	Doç. Dr. Yunus Emre TAŞGİT	Düzce Üniversitesi	İşletme Fakültesi	17.10.2022	18.10.2022	Yüz yüze görüşme

						e
14	Doç. Dr. Hicran Hamza ÇELİKİYAY	Düzce Üniversitesi	Akçakoca Siyasi Bilimler Fakültesi	3.10.2022	17.10.2022	Mail ve yüz yüze görüşme
15	Dr. Öğr. Üyesi Yaşar Selman GÜLTEKİN	Düzce Üniversitesi	Orman Fakültesi Orman Endüstri Mühendisliği	4.10.2022	18.10.2022	Mail ve yüz yüze görüşme
16	Dr. Öğr. Üyesi Serir UZUN	Düzce Üniversitesi	Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı	17.10.2022	20.10.2022	Mail ve yüz yüze görüşme
17	Dr. Öğr. Üyesi Fuat YALMAN	Düzce Üniversitesi	İşletme Fakültesi	18.10.2022	18.10.2022	Yüz yüze görüşme

UZMAN GÖRÜŞLERİ LİSTESİ (KAMU KURUMLARI- BELEDİYE -STK- KENT KONSEYİ ÇALIŞANI)

Sıra No	Adı Soyadı	Gönderildiği Tarih	Geldiği Tarih ve Saat	Cevaplama şekli	Birim
1	Ayfer YÜKSEL	18.10.2022	20.10.2022	Mail ve yüzyüze	Kent konseyi
2	Zeliha ALTINTAŞ	18.10.2022	20.10.2022	Mail ve yüzyüze	Kent konseyi
3	YILDIZ GÜR GÜNER	18.10.2022	20.10.2022	Mail ve yüzyüze	Kent konseyi
4	KADRİYE POLAT KIYĞIL	18.10.2022	20.10.2022	Mail ve yüzyüze	Kent konseyi
5	Hakan Yasin ÖZDEMİR	25.10.2022	25.10.2022	Mail ve yüzyüze	Düzce Belediye Başkanlığı İç Denetçi
6	Mücella ÖZTÜRK	25.10.2022	25.10.2022	Mail ve yüzyüze	Park ve Bahçeler Müdürlüğü
7	Kenan ALBAYRAK	25.10.2022	25.10.2022	Mail ve yüzyüze	Park ve Bahçeler Müdürlüğü

7.4. EK 4: UZMAN GERİ DÖNÜŞ TABLOSU

Sıra No	Adı Soyadı	Geri Dönüşler
1	Prof. Dr. Osman UZUN	Düzce Kentinde Yer Alan Kent Konseyleri (Kk) – Yerel Halk (Yh)- Sivil Toplum Kuruluşu (Stk) İlişkileri İle İlgili Olarak Aşağıdaki İfadeleri Kişisel/Kurumsal Bakış Açınızdan Değerlendiriniz. Katılımcılığın tanımı yapılmalı.
2	Prof. Dr. Derya Sevim KORKUT	Anketi hazırlayan kişinin iletişim bilgileri olmalıdır. Gelir durumu neye göre yazılmıştır. Yıl aralıklarına dikkat edilmelidir. Benzer sorulara kısmen seçeneği eklenebilir. Belirtmek istediğiniz fikir ya da önerileriniz varsa lütfen belirtiniz sorusu eklenmelidir.
3	Prof. Dr. Mehmet Selami YILDIZ	Model ve ölçek belirlenmeli
4	Prof. Dr. Yalçın KARAGÖZ	Anket soruları “planlama, tasarım, işletme, uygulama” çerçevesinde 3 farklı gruba sorulmalıdır.
5	Prof. Dr. Nazif ÇALIŞ	İletişim araçlarında istek ve şikayet kısmına CİMER eklenmeli
6	Prof. Dr. Deniz ZEREN	Vatandaş anketinde 22 ve 23. sorularda “ve,veya,ile” soruları tek soru haline getirilmelidir.
7	Doç. Dr. Pınar GÜLTEKİN	Benzer sorulara kısmen seçeneği eklenebilir. Bazı sorularda "diğer" seçeneği eklenebilir. Olumsuz kalıp içeren kontrol önermeleri de olmalıdır.
8	Doç. Dr. Tarık GEDİK	Anketi hazırlayan kişinin iletişim bilgileri olmalıdır. Meslek terimi yerine unvan kullanılmalıdır. Kararlara katılım ölçeğine literatürde bakılmalıdır. İletişim yöntemleri sorusu gruplandırılmalıdır. Yazılmamış birimler olabilir diye diğer sekmesi açılmalıdır. Çalışma sadece Düzce Belediyesinde yapılacaksa kurum ismine gerek yok. Anket çok uzun gözükmektedir. Kısaltmakta fayda var.
9	Doç. Dr. Kerem Faruk ŞENTÜRK	Belediye ve kamu kurumları ile görüşmeler (nitel) olabilir. Görüşme soruları 4 başlığı oluşturacak şekilde tasarlanmalıdır (planlama, tasarım, işletme, uygulama). Betimsel nitel analizler Genel görüşe istinaden vatandaşa anket Karşılaştırmalı değerlendirme
10	Doç. Dr. Yunus Emre TAŞGİT	Literatür taranıp konu ile ilgili model belirlenmelidir. Literatür taranarak hazır güvenilirlik ve geçerliği olan bir ölçek belirlenmelidir.
11	Doç. Dr. İsmail DURAK	Vatandaş anketinde bazı sorulara birden fazla şık işaretleyebilirsiniz ibaresi konulmalıdır. Fikrim yok ibaresinin yerine ne katılıyorum ne katılmıyorum ibaresi getirilmelidir.
12	Dr. Öğr. Üyesi Fuat YALMAN	Anketlerin karışmaması için numara ve tarih verilmelidir. Anketi hazırlayan kişinin iletişim bilgileri verilmelidir.
13	Dr. Öğr. Üyesi Yaşar Selman GÜLTEKİN	Anket sayfa olarak 2 sayfayı geçmemelidir. Gönüllülük esas alınmalıdır. STK ve KENT KONSEYİ ne derinlemesine mülakat tekniği kullanılabilir. Anketlere karışmaması için tarih ve numara verilmelidir. Kamu kurumları ve belediyeye tam sayım yapılabilir. Kolayda örneklemin yerine basit tesadüfi örnekleme yapılabilir. Millet bahçesi ,Alışveriş merkezi, ÖZDİLEK nüfus baz alındığında tabakalama örnekleme yapılabilir. Pilot çalışma için 10 kamu ve belediyeye 30 vatandaşa anketler uygulanabilir.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : EDA KAYA

Yabancı Dili : İNGİLİZCE

ÖĞRENİM DURUMU

Derece	Alan	Okul/Üniversite	Mezuniyet Yılı
Doktora	Peyzaj Mimarlığı	Düzce Üniversitesi	2024
Y. Lisans	İşletme	Düzce Üniversitesi	2012
Lisans	Kamu Yönetimi	Anadolu Üniversitesi	2010
Lise	Eşit Ağırlık	Sürmene Lisesi	2003

YAYINLAR

Kaya, E., Uzun, O., (2021). Participation in Urban Management, *Developments in Engineering and Architecture* (42-53) St. Kliment Ohridski University Press, Sofia.

Kaya, E., Uzun, O., (2024). Kentsel Açık ve Yeşil Alan Planlamasında Katılımcılık Görüşlerini Birlikte Kullanan Uluslararası Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *Kent Akademisi*. 17(3). 1060- 1085. <https://doi.org/10.35674/kent.1366223>.

Kaya, E., Uzun, O., (2024). The Importance of Participation in Open and Green Spaces in Disaster-Resilient Cities and Child-Centred Disaster Management. *Earthquake Resistant Cities and Disaster Management* (259-298). Iksad Publications, ISBN: 978-625-367-633-9, Ankara.

Kaya, E., Uzun, O., (2024). A Biometric Analysis of International Studies Combining Urban Open and Green Space Planning and Urban Resilience Views. *Earthquake Resistant Cities and Disaster Management* (428-450). Iksad Publications, ISBN: 978-625-367-633-9, Ankara.